ΣΥΝΕΣΙΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΥΡΗΝΗΣ

Περὶ βασιλείας, εἰς τὸν αὐτοκράτορα Ἀρκάδιον.
Δίων, ἢ περὶ τῆς καθ' αὑτὸν διαγωγῆς.
Φαλάκρας ἐγκώμιον.
Περὶ προνοίας, ἢ αἰγύπτιος.
Ὁμιλία ἐν πανηγύρει.
Περὶ ἐνυπνίων, καὶ εἰς αὐτὸ Νικηφόρου τοῦ Γρηγορᾶ ἑρμηνεία.
Τοῦ αὐτοῦ Συνεσίου ἐπιστολαί.

SYNESII EPISCOPI CYRENES.

De regno ad Arcadium imperatorem.
Dion, siue de suæ vitæ ratione.
Caluitij laudatio.
De prouidentia, seu ægyptius.
Concio quædam panegyrica.
De insomnijs, cum Nicephori Gregoræ explicatione.
Eiusdem Synesij epistolæ.

EX BIBLIOTHECA REGIA.



Βασιλεῖ τ' ἀγαθῷ κρατερῷ τ' αἰχμητῇ.

PARISIIS M. D. LIII.
Ex officina Adriani Turnebi typographi Regij.
REGIIS TYPIS.
Ex Priuilegio Regis.

ΛΑΓΚΙΛΩΤΩ ΚΑΡΛΩ ΕΠΙΣΚΟΠΩ

Ῥηγίου Ἀδριανὸς Τούρνεβος εὖ πράττειν.

ΙΔΟΥ σοι ὁ σοφὸς Συνέσιος, ἀττικουργές τι χρῆμα, καὶ ἐς ἀκριβὲς ἀπεξεσμένον ἐκδέδοται, ὅστις δὴ μόνος ἁπάντων ἀνθρώπων τῇ τοσοῦτον ἀπῳκισμένῃ καὶ διαποντίῳ Λιβύῃ Ἀθήνας φέρων ἐγκαθιδρύσατο τοῦ ἰδίου ἐδάφους αὐτὰς ὥσπερ ἐκμοχλεύσας. οὕτω γὰρ ἀττικῶς τὴν γλῶτταν ἡρμόσατο, ὥστε οὐ μόνον τὴν λιβυκὴν βαρβαρίαν, ἀλλὰ καὶ τὸ δωρικὸν ἐξόμνυται τῶν κυρηναίων φῦλον λακεδαιμονίων ὂν ἄποικον. τοιοῦτον πέφυκε τὸ προσεστηκέναι τοῖς τῶν συγγραφέων ἀττικίζουσι, καὶ αὐτοῖς τὸ τοῦ χρησμοῦ συγχρωτίζεσθαι. οἱ γὰρ τούτοις συναναχρωννύμενοι τὴν ὁμοχροίαν ἀποφέρονται τοῦ λόγου, τῇ ἐκείνων ἐμμελείᾳ καὶ εὐεπείᾳ συνεθισθέντες. ἁλωτὸν γὰρ ἅπαν σπουδῇ, καὶ πόνῳ ἀγρεύσιμον. τό γε μὴν αὐτοῦ εὔγλωττον οὐ μόνον τῇ τῶν ῥημάτων καλλονῇ ἐξησκημένον ἀγλαΐζεται, ἀλλὰ καὶ παιδείας γέμον λαμπρᾶς, καὶ ἀγχινοίας ἐπηβόλου, καὶ ἀστεϊσμοῦ πιθανοῦ ὡραΐζεται, καὶ τὸν φιλαναγνωστοῦντα ἴυγγι λόγου θέλγον, καὶ καταγοητεῦον, εἰς τὸ πρόσθεν ἀεὶ προάγει μέχρι κορωνίδος ἡδίστης ἀπολαύοντα διαγωγῆς παραπέμπον. θρησκείαν δὲ οὐχ ἁπανταχῇ τὴν ἡμετέραν πρεσβεύει, περὶ τοῦ τὴν ἀληθινὴν εὐσέβειαν κατηχῆσθαι συγγράμματά τινα ἤδη εἰς ἀνθρώπους ἐξενηνοχώς. ὑπηνίζει γὰρ τὰ πολλά, ἢ μιξέλλην αἰγυπτιάζει τὴν συμβολικὴν καὶ ἱερογλυφικὴν τερατείαν καὶ ἀτοπίαν ἔσθ' ὅτε ζηλῶν καὶ μεταδιώκων. ἀλλ' ἐπειδὴ τῆς ἑλληνικῆς δαιμονομανίας ἀπαλλαγεὶς τὰ τῶν χριστιανῶν ἐμυήθη, καὶ τὴν καλλίω λαβὴν ἐλήφθη, οὐδὲν τῆς ἀποστολικῆς παραδόσεως, καὶ τῶν θείων λογίων, καὶ τῆς ἀληθινῆς θεοσεβείας προυτίμησε. τοιγαροῦν ἐναύσματα καὶ ζώπυρα αὐτοῦ ἔτι τισὶ τῶν αὐτοῦ ἐπιστολῶν ὑποτύφεται, πῦρ ταῖς τῶν ἀναγινωσκόντων ψυχαῖς ὑφάπτοντα θαλπνὸν καὶ ἔνεργον. σοὶ δὲ πολλῶν ἕνεκα ταύτην τὴν ἔκδοσιν, ὦ ἱερὰ καὶ σεβασμία μοι κεφαλή, ἐπεφήμισα. καὶ γὰρ ὅτι φιλόσοφον φιλοσόφῳ, καὶ ἐπίσκοπον ἐπισκόπῳ, καὶ ἕλληνα φιλέλληνι, καὶ θεόφιλον εὐσεβεῖ προσοίσαι ἔδει κατὰ τὸ ὁμηρικόν, ὡς αἰεὶ τὸν ὁμοῖον ἄγει θεὸς ὡς τὸν ὁμοῖον· καὶ δὴ καὶ ὅτι τούτου προξένου τυχών, ἴσως τὴν τῆς σῆς εὐνοίας παρεμπορεύσομαι παρακαταθήκην ἀντὶ παντός μοι γενησομένην. Ἔρρωσο.

ΕΚ ΤΩΝ ΣΟΥΙΔΑ.

Συνέσιος ἐπίσκοπος, ἐκ Πτολεμαΐδος πενταπόλεως τῆς ἐν Λιβύῃ Θηβαΐδος φιλόσοφος τὴν ἱερατικὴν γενόμενος, ἔγραψε βιβλία διάφορα, γραμματικά τε καὶ φιλόσοφα, καὶ λόγους βασιλικούς, πανηγυρικοὺς ἢ ἐπιδεικτικούς, ἐγκώμιόν τε φαλάκρας, καὶ περὶ προνοίας λόγον θαυμάσιον, ἑλληνικῷ χαρακτῆρι, καὶ ἄλλα πλεῖστα καὶ διάφορα βιβλία συνέταξε, καὶ τὰς θαυμαζομένας ἐπιστολάς.

ΕΚ ΤΩΝ ΕΥΑΓΡΙΟΥ ΣΧΟΛΑΣΤΙΚΟΥ.

Ταῦτά μοι κομψῶς ὡς δυνατὸν πονουμένῳ, φέρε καὶ Συνέσιος ὁ Κυρηναῖος ἐς μέσον ἡκέτω, τῇ οἰκείᾳ μνήμῃ κοσμήσων τὴν διάλεξιν. οὗτος ὁ Συνέσιος ἦν μὲν τὰ ἄλλα πάντα λόγιος· φιλοσοφίαν δὲ οὕτως ἐς τὸ ἀκρότατον ἐξήσκησεν, ὡς καὶ παρὰ χριστιανῶν θαυμασθῆναι τῶν μὴ προσπαθείᾳ, ἢ ἀντιπαθείᾳ κρινόντων τὰ ὁρώμενα. πείθουσι δ' οὖν αὐτὸν τῆς σωτηριώδους παλιγγενεσίας ἀξιωθῆναι, καὶ τὸν ζυγὸν τῆς ἱερωσύνης ἐπελθεῖν, οὔπω τὸν λόγον τῆς ἀναστάσεως παραδεξάμενον, οὐδὲ δοξάζειν ἐθέλοντα, εὐθυβόλως εὖ μάλα στοχασάμενοι, ὡς ταῖς ἄλλαις τἀνδρὸς ἀρεταῖς ἕψεται καὶ ταῦτα, τῆς θείας χάριτος μηδὲν ἡμιτελὲς ἔχειν ἀνεχομένης. καὶ οὐκ ἐψεύσθησαν τῆς ἐλπίδος· οἷος γὰρ καὶ ὅσος γέγονε, τεκμηριοῦσι μὲν αἱ κομψῶς αὐτῷ καὶ λογίως μετὰ τὴν ἱερωσύνην πεποιημέναι ἐπιστολαί, ὅ, τε πρὸς αὐτὸν Θεοδόσιον προσφωνητικὸς λόγος, καὶ ὅσα τῶν ἐκείνου χρηστῶν φέρεται πόνων.

ΣΥΝΕΣΙΟΥ ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΑ ΑΡΚΑΔΙΟΝ, ΠΕΡΙ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ.

ΑΡΑ, εἰ μή τις ἐκ πόλεως ἥκοι μεγάλης τε καὶ πλουτούσης, καὶ κομίζοι λόγους γαύρους τε καὶ χλιδῶντας, οἵους ῥητορικὴ καὶ ποιητικὴ τίκτουσι, πάνδημοι τέχναι πάνδημα ἔκγονα, τοῦτον δ' ἐνθάδε γενόμενον, δεῖ κάτω νεύειν, ὡς οὐκ οὔσης αὐτῷ παρρησίας ἐν βασιλείοις οὐδὲ ἐρυγγάνειν, οὐκ ἔχοντι τῆς πατρίδος τὸν ὄγκον, οὔτε παράγειν ἀκροαμάτων χαριέντων τε καὶ συνήθων ἡδονὴν καταδημαγωγησόντων βασιλέα τε καὶ τοὺς συνεδρεύοντας. ἢ καὶ φιλοσοφίαν ποτὲ ἐπιδημοῦσαν προσήσεσθε, καὶ ταύτην οὐκ ἀμφιγνοήσετε δεῦρο διὰ πλείστου φανεῖσαν, ἀλλὰ ξεναγήσετε καὶ κατερεῖτε τι αὐτῆς ἀγαθὸν, πρὸς οὓς ἄξιον; δεῖται γάρ που τούτων οὐχ ἑαυτῆς, ἀλλ' ὑμῶν ἕνεκα, μὴ καταφρονηθεῖσα ἀνόνητος ὑμῖν γενέσθαι. αὐτὴ μέντοι προέξεται λόγους, οὐ τοὺς ἱλαροὺς δὴ τούτους καὶ διατιθέντας ἐν ἡδονῇ τὰ μειράκια, ὡς οὔτε ἤθη διαρρέοντας, οὔτε λέξεσι κομμωθέντας εἰς νόθου κάλλους ἐπίδειξιν· ἀλλ' ἕτερον τρόπον τοῖς ἐφικέσθαι δυναμένοις τὸν ἐμβριθῆ τε καὶ ἔνθεον, ἀρρενωποὺς καὶ σεμνοὺς καὶ ἀπαξιοῦντας ἀνελευθέρου θωπείας χάριν τὰ παρὰ τῶν δυνατῶν ἐξωνεῖσθαι. οἱ δὲ, οὕτως ἄρα ἀσέμνως ἔχουσι καὶ εἰσὶ πάντολμοι δή τινες καὶ ὡς ἐν βασιλείοις ἀνόκνητοι, ὥστε οὐδέ φασιν αὐτοῖς ἀποχρήσειν, εἴ τις ξυγχωρήσει μὴ πάντα ἐκ πάντων ἐπαινεῖν τὰ βασιλέως καὶ βασιλέα· ἀλλ' εἴ πη παρείκοι, καὶ λυπήσειν ἀνατείνονται, καὶ ἀπειλοῦσι δήξεσθαι τὴν καρδίαν οὐκ ἐν προοιμίοις, ἀλλὰ καὶ μέσην, εἰ ἄρα τις ἀμαθεὶς ὠφελήσαιτο. πολλοῦ μέντ' ἂν ἄξιος εἴη βασιλέως ἀκοῇ λόγος ἐλεύθερος. ὁ δὲ ἐφ' ἅπαντι γινόμενος ἔπαινος σὺν ἡδονῇ λυμαινόμενος, ἐοικέναι μοι δοκεῖ τῶν φαρμάκων ἃ μέλιτι δεύσαντες τοῖς ἀπολουμένοις ὀρέγουσιν. οὐκ οἶσθ' ὅτι μαγειρικὴ μὲν καταχαρυκεύουσα καὶ νόθους ὀρέξεις ἐκκαλουμένη λωβᾶται τοῖς σώμασι, γυμναστικὴ δὲ καὶ ἰατρικὴ σώζετον ἄμφω τὸ παραυτίκα λυποῦσαι; σὲ τοίνυν ἐγὼ βούλομαι τῶν σωζομένων εἶναι, καὶ εἰ μέλλεις ἀνια-

ἐρεῖν ἐπὶ τῷ σώζεσθαι χρέα· μὴ γὰρ οὐκ ἐᾷ διαῤῥυῆναι τρυφότης ἀγών·
νέου δὲ βασιλέως γνώμην ὑπὸ ἐξουσίας ἢ ἂν τύχῃ βαδίζουσαν, συ-
νέχει λόγων ἀλήθεια. οὕτως οὖν ἀνάσχοισθε τοῦ ξένου τρόπου τῶν λόγων· ἀλλὰ
μὴ ἀγροικίας ἐν ὑμῖν ἁλώσονται, καὶ κατασπασθεῖεν, πρὶν καὶ βραχὺ
προχωρῆσαι· ὅτι μὴ εἰσὶ θεραπευταὶ πειθοῦς, νέοις ἡδεῖς καὶ συμπαίσο-
ρες· ἀλλὰ παιδαγωγοί τινες ἀτεχνῶς σωφρονισταὶ καὶ βαρεῖς ἐντυχεῖν· εἰ
δὲ δύναισθε καρτερεῖν συνουσίαν τοιάνδε βαστάσαι, καὶ μὴ παντάπασιν ὑμῖν
ὑπὸ τῶν ἐπαίνων οὓς ἀκούειν εἰώθατε τὰ ὦτα ἐκδεδιῄτηται, ἔνδον μὲν
δὴ ὅδε αὐτὸς ἐγώ, ἐμέ σοι πέμπει Κυρήνη, στεφανώσοντα χρυσῷ μὲν τὴν κε-
φαλήν, φιλοσοφίᾳ δὲ τὴν ψυχήν, πόλις ἑλληνίς, παλαιὸν ὄνομα καὶ
σεμνόν, καὶ ἐν ᾠδῇ μυρίᾳ τῶν πάλαι σοφῶν· νῦν πένης καὶ κατηφής, καὶ μέ-
γα ἐρείπιον, καὶ βασιλέως δεόμενον, εἰ μέλλοι τι πρᾶξαι τῆς περὶ αὐτὴν
ἀρχαιολογίας ἐπάξιον. ταύτην μὲν δή μοι τὴν ἔνδειαν ὅταν αὐτὸς ἐθέλῃς
ἰάσῃ, καὶ ἐπὶ σοὶ βουληθέντι παρὰ μεγάλης τε καὶ εὐδαίμονος ἤδη τῆς
πατρίδος, τὸν δεύτερόν με διακομίσαι σοὶ στέφανον. οἱ λόγοι δέ, οὐδὲ νῦν τι
δέονται πόλεως, ὥστε ἐλευθεροστομῆσαι καὶ βασιλέα θαῤῥῆσαι· ἀλήθεια
γὰρ δὴ λόγων εὐγένεια, καὶ διὰ τόπον, οὐδείς πω λόγος αἰσχίων οὐδὲ κυδίων
ἐγένετο. ἰτητέον οὖν ἅμα τῷ θεῷ, καὶ ἐγχειρητέον τῷ καλλίστῳ τῶν λόγων· ἀ-
ληθέστερον δὲ φάναι τῶν ἔργων. ὁ γὰρ ἑνὸς ἀνδρὸς τοῦ βασιλέως ἐπιμελη-
θείς, ὅπως ἂν ἄριστος εἴη, τὴν συντομωτάτην ἐβάδισεν ἐπὶ τὸ πάντας μὲν
οἴκους ἐπανορθοῦν, πόλεις δὲ πάσας, ἔθνη τε πάντα, καὶ μικρὰ καὶ μείζω, καὶ
τὰ γείτονα καὶ τὰ πόῤῥω, ἃ πάντα ἀπολαύειν ἀνάγκη τῆς ὁπωσποτε ἐχού-
σης τοῦ βασιλέως ψυχῆς. βούλει δὴ ποιῶμεν οὕτω τὴν πρώτην, ἵνα μοι
καὶ περιμείνῃς τὸν λόγον; σοφὸν γὰρ ἂν εἴη μὴ προσοβῆσαι τὴν θύραν·
λέγωμεν δὴ ἅ, τε χρεὼν εἴη βασιλέα ποιεῖν, ἅ, τε μὴ χρεών, ἀντιπαρατι-
θέντες αἰσχρὰ καὶ σεμνά. σὺ δὲ τοῖς ἐξ ἑκατέρας μερίδος ἐφιστάμενος, ὅταν
ἐπιγνῷς τι προσῆκον, τὸ μὲν ἀγαπᾶν, ὡς ὑπὸ φιλοσοφίας ἐγκεκριμένον·
τὸ δὲ ἀποδιοπομπεῖσθαι, καὶ διαγινώσκεσθαι δή, τὸ μέν, ὡς ἀεὶ ποιήσων· τὸ δέ,
ὡς οὐκέτ' αὖθις· ἀλλὰ παρὰ τὸν καιρὸν τῶν λόγων, ἐπὶ τοῖς μὴ χρεών, οἷς
ἡμεῖς τε, σύ τε σαυτῷ συνεπίστασαι, δυσχεραίνων τε φαίνου σαυτῷ καὶ ἐρυ-
θριῶν, ὅτι δὴ πέφηνε σοί, ὃ μὴ ἄξιον εἶναι σόν. τό τοι χρῶμα τοῦτο, τὴν ἐκ
μετανοίας ἀρετὴν ὑπισχνεῖται· καὶ αἰδὼς αὕτη θεία τέ ἐστι καὶ Ἡσιόδῳ δοκεῖ·
ὁ δὲ ἐπὶ τοῖς ἁμαρτανομένοις ἰσχυρογνώμων, αἰσχυνόμενος ὁμολογίαν ἀ-
γνοίας, οὐ κερδαίνει γνῶσιν ἐκ μετανοίας, οὐδὲ δεῖται λόγων ἰατρῶν· ἀλλ'
ἀνὴρ ἂν φαίη σοφός, ὅτι καλέσεως· οὕτω που τραχεῖά τε ἐκ φεριμίου καὶ
χαλεπὴ φιλοσοφία προσφέρεσθαι. αἰσθάνομαι γάρ τοι ἐνίων ὑμῶν ἐκ
ταραττομένων τε ἤδη, καὶ τὴν ἐλευθερίαν ἐν δεινῷ τιθεμένων· ἀλλ' ὑπε-
σχόμην τε οὕτω ποιεῖν, καὶ τῶν προγνόντων ἦν δήπου φράξασθαι καρτε-

ρῶς καὶ ἀντέχειν ταῖς ἐμβολαῖς· καίτοι ταῦτα σύ τε χαίρεις ἀκούων, καὶ ἅπαν-
τες ὑμνοῦσι· κἀγώ σοι σύμφημι μέγεθος ἀρχῆς ἑνὶ μηδενὶ τοσόνδε παρεῖ-
ναι, καὶ πλούτου θημῶνας ὑπὲρ τὸν πάλαι Δαρεῖον, καὶ ἵππων πολλάκις μυ-
ρίων, καὶ τοὺς χειρωμένους τοξότας τε καὶ θωρακοφόρους, παρ᾽ οἷς οὐ ἡγεμόνος
τυγχάνοντας, ἀσθενὲς ἅπαν τὸ ἀνθιστάμενον· πόλεις δὲ ἀριθμὸν νικώσας προσ-
κυνοῦσιν, οὐδὲ ὁρώμενον αἱ πλείους, οὐδὲ ἰδεῖν προσδοκῶσαι τὸ κρεῖττον εὔ-
χεσθαι θέαμα. ταῦτά σοι καὶ παρ᾽ ἡμῶν ἅπαντες ἂν μᾶλλον ἀληθῆ λέγοιν-
το. τί οὖν τὸ μὴ συμβαῖνον ἡμῖν ἐκείνοις. οἱ μὲν ἐντεῦθέν σοι πλέκουσιν ἔ-
παινον, καὶ καλοῦσιν εὐδαίμονα· ἐγὼ δὲ ἥκιστα μὲν ἂν ἐντεῦθεν ἐπαινέσαιμι·
κάλλιστα δὲ ἂν μακαρίσαιμι· ἔστι δὲ οὐ μία φύσις, ἀλλ᾽ ἑτέρα ἑκάτερα, μα-
καρισμὸς καὶ ἔπαινος. μακαρίζεται μὲν γάρ τις ἐπὶ τοῖς ἔξωθεν· ἐπαινεῖται
δὲ ἐπὶ τοῖς ἔνδοθεν· ἐφ᾽ ὧν εὐδαιμονία τὴν ἕδραν ἴσχει· κἀκεῖνο μὲν ἐστὶ τύ-
χης ἀτέκμαρτον δῶρον· τοῦτο δὲ γνώμης οἰκεῖον ἀγαθόν. ταύτῃ καὶ τὸ μὲν
ἐστὶ παρ᾽ ἑαυτοῦ βέβαιον· εὐτυχία δὲ πλάνον, καὶ πολλάκις γε ἀντιπεριϊσά-
μενον εἰς τοῦτον τὸ ἀντικείμενον. καὶ δεῖ μὲν ἐπὶ τὴν φυλακὴν αὐτοῦ τοῦ θεοῦ,
δεῖ δὲ νοῦ, δεῖ δὲ τέχνης, δεῖ δὲ καιροῦ, δεῖ δὲ ἔργων πολλῶν καὶ πολλαχοῦ, καὶ
παντοδαπῶν δὲ τούτων, ὧν οὔτε πεῖρα ἐστίν, οὔτε ἔχει πειρωμένοις εὑρέσθαι.
οὐ γὰρ ὥσπερ παραγίνεται τοῖς ἀνθρώποις μακαρισμὸς, οὕτως ἀπραγ-
ματεύτως διασώζεται· ἀλλ᾽ ὁρᾷς γὰρ τίσι βίοις αἱ τραγῳδῶν σκηναὶ κεχο-
ρήγηνται. οὐκ ἀφ᾽ ὧν δυστυχοῦσιν ἰδιῶται καὶ πένητες, ἀλλ᾽ ἀφ᾽ ὧν ἰσχυροὶ
καὶ δυνάσται καὶ τύραννοι. οὐ γὰρ χωρεῖ μέγεθος συμφορᾶς οἰκία μικρά, οὐ-
δὲ ὄγκον ἀτυχημάτων πτωχεία· τῶν δὲ λαμπρῶν ταῖς τύχαις, τοῦτό ἐστι καὶ
κινδύνοις ἐπίφθονον γενέσθαι καὶ θατέρας μερίδος τοῦ δαίμονος. ἀλλὰ καὶ πολλά-
κις μὲν ἤρξατο εὐτυχίας ἀρετή, καὶ ἔπαινος ἡγήσατο μακαρισμοῦ τοῖς ἀν-
θρώποις, ὥσπερ αἰσχυνομένης τῆς τύχης ἀρεταῖς ἐπιδήλοις μὴ μαρτυρῆ-
σαι. κἂν δεήσῃ τοῦτο πιστώσασθαι παραδείγμασι, μὴ θύραθεν αὐτὸ μετίω-
μεν· ἀναπέμπασαι δὲ τὸν πατέρα, καὶ ὅπως τὴν ἀρχὴν αὐτῷ μισθὸν ἀρε-
τῆς δοθεῖσαν· τύχη δὲ ἀρετῆς ἀναίτιος. ἀλλὰ τήν γε καὶ ἀρετὴν ἔργων ἤ-
δη που τινὲς καὶ τύχην συνεπεσπάσαντο. τούτοις ἐναρίθμιος εἴης ὦ βασι-
λεῦ, ἵνα μὴ μάτην ἡμῖν φιλοσοφία φθέγγηται. εἴη σοι τὸ βασιλεύειν τοῦ-
το σεμνόν, ὅτι τὴν ἀρετὴν ἐγύμνασε καὶ περιήγαγε δεομένην ὕλης ἀπο-
χρώσης οἰκείῳ μεγέθει, καὶ οὐκ ἂν χωρηθεῖσαν ἐν ὑποθέσει βίου βασι-
λείας ἐλάττονι. ἀσκητέον οὖν τὴν ψυχὴν ἔχειν βασιλικῶς, καὶ ἀπολογη-
τέον ὑπὲρ τῆς τύχης, ἵνα μὴ ἀλογίας διώκηται, ὡς οὐχ ὁμοίοις φερι-
μίοις σοί τε καὶ τῷ πατρὶ περιῆλθεν ὁ βίος. τῷ μὲν ἡ στρατεία βασιλείαν
προυξένησε· σὲ δὲ στρατεύει τὸ βασιλεύειν, καὶ ὀφείλεις ἀρετὴν τῇ τύχῃ. ὁ
μὲν τἀγαθὰ πόνοις ἐκτήσατο· σὺ δὲ αὐτὰ ἀπόνως ἐκληρονόμησας. δεῖ δὴ
πόνων ἐπὶ τὴν φυλακήν, καὶ τοῦτ᾽ ἔστιν ὃ πάλαι λέγω τὸ χαλεπὸν καὶ μα-

εἴσω ὀμμάτων δεόμενον· μή, ὅπερ εἴωθεν ἡ τύχη ποιεῖν, ἀνακάμψῃ μεταξὺ
τῆς ὁδοῦ, καθάπερ οἱ μοχθηροὶ τῶν συνοδοιπόρων· τούτοις γέτοι τὸ ἀσάθμη-
τον αὐτῆς οἱ σοφοὶ προσεικάζουσιν. ὁρᾷς ὅτι καὶ τῷ πατρί, καίτοι σαφῶς
ἐπὶ κατορθώμασι γινομένης τῆς ἀναῤῥήσεως, οὐδὲ τὸ γῆρας ἀκόνιτον ἀφῆ-
κεν ὁ φθόνος· οὐκοῦν οὐδὲ ὁ θεὸς ἀστεφάνωτον. ἀλλ' ἐπὶ δύο τυράννοις ἐλ-
θών, καὶ ἄμφω βαλών, ἐπὶ τῷ δευτέρῳ τροπαίῳ καταλύει τὸν βίον, ἀνθρώπων
μὲν οὐδενί, τῇ δὲ φύσει παραχωρήσας· πρὸς ἣν, οὔτε ὅπλον ἰσχυρόν, οὔτε
νοῦς εὐμήχανος· ἐντάφιόν τε ἔχει τὴν ἀρετήν, ἀδήριτον ὑμῖν τὴν βασι-
λείαν καταλιπών, ἣν σώζοι μὲν ὑμῖν ἀρετή, σώζοι δὲ διὰ τῆς ἀρετῆς ὁ
θεός· ὡς ἁπανταχοῦ δεῖ θεοῦ, καὶ οὐχ ἥκιστα παρὰ τοῖς οὐκ ἀθληταῖς, οὐδὲ
αὐτουργοῖς, ἀλλ' ὥσπερ ὑμῖν κληρονόμοις τῆς τύχης, ἧς ὅτῳ πλεῖστον ἐνέμεν
ὁ θεός, καὶ ὃν ἔτι κομιδῇ παῖδα μέγαν βασιλέα καλεῖσθαι πεποίηκε, τοῦ-
τον δεῖ πάντα μὲν πόνον αἱρεῖσθαι, πᾶσαν δὲ ῥᾳστώνην ἀπολιπεῖν, ὕπνου μὲν
ὀλίγου, φροντίδων δὲ πλεῖστον μεταλαγχάνοντα, εἰ μέλλοι τις τὸ βασιλέως ὄ-
νομα προσήκειν αὐτῷ παρεικεῖσθαι. οὐ γὰρ ὁ παλαιὸς ἔχει λόγος, ὡς οὐ τὸ
πλῆθος τῶν ὑπηκόων ποιεῖ βασιλέα, οὐ μᾶλλον ἢ τύραννον· ἐπεὶ μηδὲ πλῆ-
θος προβάτων ποιεῖ ποιμένα, οὐ μᾶλλον ἢ μάγειρον, ὃς ἐλαύνει κατακόψων
αὐτά, καὶ ἐμφορηθησόμενός τε αὐτός, καὶ ἄλλοις δεῖπνον ἀποδωσόμενος. ἴσοις
ὅροις φημὶ βασιλέα τε καὶ τύραννον διεστάναι· καίτοι τὰ παρὰ τῆς τύχης
ἀμφοῖν ὅμοια. ἄρχουσιν ἑκάτεροι ἀνθρώπων πολλῶν· ἀλλ' ὃς μὲν ἂν ἑαυ-
τὸν συντάττῃ τῷ φαινομένῳ τῶν ἀρχομένων καλῷ, καὶ ἐθέλῃ μοχθεῖν, ἵνα
μηδὲν ἐκείνοις ᾖ μοχθηρόν, καὶ προκινδυνεύειν, ἵνα ἐπ' ἀδείας ἐκεῖνοι βιο-
τεύωσι, καὶ ἀγρυπνεῖν καὶ συνεστιᾶσθαι μερίμναις, ἵνα νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέ-
ραν σχολάζωσι δυσχερῶν, οὗτος ἐστὶν ἐν προβάτοις μὲν ποιμήν, ἐν ἀνθρώ-
ποις δὲ βασιλεύς· ὅστις δὲ ἀπολαύει τῆς ἡγεμονίας εἰς τρυφήν, καὶ καθηδυ-
παθεῖ τὴν ἐξουσίαν, οἰόμενος δεῖν ἐμπιπλάναι τὰς αὐτὸς αὐτοῦ πάσας ὀρέ-
ξεις, ὅθεν οἰμώξεται τὸ ἀρχόμενον, τοῦτο κέρδος τῆς πολλῶν ἀρχῆς τιθέμε-
νος, τὸ παρὰ πολλῶν αὐτῷ θεραπεύεσθαι τῆς ψυχῆς τὸ ἡδόμενον, καὶ κα-
θάπαξ εἰπεῖν, ὅστις οὐ πιαίνει τὴν ἀγέλην, ἀλλ' αὐτὸς ὑπὸ τῆς ἀγέλης θέλει
πιαίνεσθαι, οὗτον καλῶ μάγειρον ἐπὶ βοσκημάτων· τοῦτον ἀποφαίνω τὸν τύ-
ραννον, ὅταν ᾖ δῆμος ἔννομος τὸ ἀρχόμενον. εἷς οὗτος βασιλείας σοὶ γνώμων,
σὺ δὲ ἤδη σαυτὸν προσάγε τῷ βασανιστηρίῳ· κἂν μὲν ἐφαρμόζῃς, χρῆ-
σαι δικαίως τῇ σεμνῇ προσηγορίᾳ τοῦ σεμνοῦ πράγματος· ἀφαρμόζων
δέ, ἐπανορθοῦν πειρῶ τὰ διάστροφα, καὶ τῷ κανόνι προσφύεσθαι. οὐ γὰρ
ἀπογινώσκω τῆς ἡλικίας χωρῆσαι πᾶσαν ἐπίδοσιν, μόνον εἴ τις αὐτὴν εἰς
ζῆλον ἀρετῆς μυωπίσειεν. ἰσχυρὰ γὰρ ἡ νεότης ἐφ' ἑκάτερα ῥοπῇ, ὥσπερ οἱ
ποταμοὶ ταῖς δοθείσαις ὁδῶν ἀφορμαῖς, ἀπληστότερον ἐπεξέρχονται· ταύτῃ
καὶ δεῖ τῷ νέῳ βασιλεῖ φιλοσοφίας, ἢ προλαμβανούσης αὐτόν, ἢ ἀνθελκού-

στης ἀπὸ τῆς εἰς ἑκάτερον ἐκτροπῆς. ἄλλαι μὲν γὰρ ἄλλαις ἀρεταῖς κακίαι γεί-
τονες, καὶ ἀφ' ἑκάστης ὁ ὄλισθος οὐκ εἰς ἑτέραν, ἀλλ' εἰς τὴν γείτονα. βασιλείᾳ
δὲ τυραννὶς πάροικεῖ καὶ μάλα ἀγχίθυρος, καθάπερ ἀνδρείᾳ μὲν θρασύ-
της, ἐλευθεριότητι δὲ ἀσωτία· καὶ ὁ μεγαλόφρων, ἢν μὴ παρὰ φιλοσοφίας
εἴσω τῶν τῆς ἀρετῆς ὅρων φυλάττηται, παρακύψας, ἀλαζὼν ἔσται καὶ φαῦ-
λος τὴν γνώμην ἀντὶ τοῦ μεγαλόφρονος. μὴ τοίνυν ἄλλην, ἀλλὰ τῆς βασι-
λείας νόσον τὴν τυραννίδα δείδιθί τε καὶ διαγίνωσκε, χαρακτῆρσι τοῖς τε-
θεῖσιν ὑπὸ τοῦ λόγου χρώμενος· μέγιστος δὲ, ὅτι βασιλέως μὲν ἐστὶ τρόπος ὁ
νόμος· τυράννου δὲ ὁ τρόπος νόμος· ἡ δὲ ἐξουσία κοινὴ τούτοις ἐστὶν ὕλη, καὶ μαχο-
μένων τῶν βίων. εὐμοιρίας μὲν οὖν καὶ εὐδαιμονίας τὰ ἄκρα πάρεστι πᾶς, ὅ-
τῳ φύσει πάντα μὲν ἕπεται τῇ βουλήσει· ἕπεται δὲ ἡ βούλησις τῇ φρονήσει,
καὶ δεσπότις οὖσα τῶν ἔξω, παραχωρεῖ τῆς ἀρχῆς τῇ συνοίκῳ τῇ κρείττονι,
καὶ δέχεται παρ' αὐτῆς τῶν παρακλέων συνθήματα. οὐ γὰρ ἀπόχρη δυνα-
στεία πρὸς εὐδαιμονίαν, οὐδ' ἐν ἰσχύϊ τὸ μακάριον ἔθηκεν ὁ θεὸς, ἀλλὰ δεῖ
προσεῖναι, μᾶλλον δὲ προεῖναι τὴν φρόνησιν, ἥτις ἂν κάλλιστα τῷ δύνασθαι
χρήσαιτο. καὶ τοῦτον ἐγὼ τελεώτατον ἄνδρα καὶ βίον ἀναγορεύω, τὸν ἄρτιον
ἀπ' ἀμφοῖν, καὶ οὐδατέρᾳ σκάζοντα, ὃς ἀρχὴν ἔλαχεν, ἄρχειν εἰδώς· ὡς ἔ-
στιν ἄμαχον, ὅταν ἰσχὺς καὶ σοφία συζεύγνυνται· διαληφθεῖσαι δὲ ἀπ' ἀλλή-
λων, ῥώμη τε ἀμαθὴς, καὶ φρόνησις ἀσθενὴς, εὐχείρωτοι γίνονται. καὶ ἐγὼ τοῦτο
τῶν σοφῶν Αἰγυπτίων ἐθαύμασα, τῶν Ἑρμαϊκῶν. Αἰγύπτιοι διπλῆν ποιοῦσι τὴν
ἰδέαν τοῦ δαίμονος, νέον ἱστάντες παρὰ πρεσβύτῃ, ἀξιοῦντες, εἴπερ τις αὐ-
τῶν μέλλοι καλῶς ἐφορεύσειν, σύνεσίν τε εἶναι καὶ ἄλκιμον, ὡς ἀτελὲς εἰς ὠφέ-
λειαν θάτερον παρὰ θάτερον. ταύτῃ ἄρα καὶ ἡ σφὶγξ αὐτοῖς ἐπὶ τῶν προτε-
μενισμάτων ἱδρύεται, τῆς συνδυασμοῦ τῶν ἀρετῶν ἱερὸν σύμβολον, τὴν μὲν
ἰσχὺν, θηρίον· τὴν δὲ φρόνησιν, ἄνθρωπος. ἰσχύς τε γὰρ ἔρημος ἡγεμονίας ἔμ-
φρονος ἔμπληκτος φέρεται, πάντα μιγνύουσα, καὶ ταράττουσα πράγματα,
καὶ νοῦς ἀχρεῖος εἰς πρᾶξιν ὑπὸ χειρῶν οὐχ ὑπηρετούμενος. κόσμος μὲν οὖν βασιλέ-
ως, ἀρεταὶ πᾶσαι· φρόνησις δὲ ἁπασῶν βασιλικωτέρα. ταύτην μοι ποίησαι
πάρεδρον· ἔστι γὰρ ἡ τρίτη τῇ πρεσβυτέρᾳ τῶν ἀδελφῶν· καὶ πάσας εὐθὺς
ἑξῆς συσκήνους καὶ συστρατιώτιδας ἕξεις. λόγον ἐρῶ οὐ τὸν ἄτοπον ὡς εὐθὺς
ἀκοῦσαι, πάντως δὲ δήπου τῆς ἀληθείας ἐχόμενον, ὅτι ἀσθένειαν ἐγὼ πρὸς δύνα-
μιν ἐξετάζω, καὶ πενίαν πρὸς πλοῦτον, καὶ τὰς ἐν ἅπασι μειονεξίας πρὸς τὰς
ἐν ἅπασι πλεονεξίας, εἰ δίχα φρονήσεως καθαραὶ πρὸς ἀλλήλας κρίνοιντο,
πενία τε καὶ ἀδυναμία καὶ βίος ἰδιώτης, ἀντὶ τῆς μεγίστης ἡγεμονίας, εὐτυχέστε-
ραι παρεῖναι τοῖς ἥκιστα ἐπηβόλοις νοῦ καὶ φρονήσεως· ἐλάττω γὰρ ἄρα ἐξαμάρ-
τοι, τῆς ἐν τῇ γνώμῃ κακίας οὐχ εὑρισκούσης πρόοδον εἰς ἐνέργειαν. τὰ γὰρ
θυραῖα τῶν ἀγαθῶν, ἅπερ ὀργανικὰ καλεῖν ἔθος Ἀριστοτέλει καὶ Πλάτωνι,
τοῖς ἐμοῖς ἡγεμόσιν, ὑπηρετεῖν οἶδε κακίαις οὐ μεῖον, ἢ ἀρεταῖς. ταύτῃ καὶ τὰ

ἄνδρε τούτω, καὶ ὅσοι γε ἀπὸ τούτων ῥύακες φιλοσοφίας ἐρρύησαν, οὔτε τῆς ἀμείνονος αὐτὰ προσηγορείας ἠξίωσαν, οὔτε τῇ χείρονι κατεδίκασαν, ἀλλ' ὀργανικὰ καλοῦσι, νῦν μὲν ἀγαθά, νῦν δὲ κακά, ταῖς τῶν χρωμένων ἕξεσιν αὐτὰ χρωματεύοντες. ὥσπερ οὖν εὐχῆς ἄξιον ἀπεῖναι τοῦ φαύλου τὰ ὄργανα, ὅπως ἂν ἀνενέργητον ἔχῃ τὴν μοχθηρίαν, οὕτω παρεῖναι τῷ καλῶς χρησομένῳ, οὗ πάντες ἄν, καὶ πόλεις, καὶ ἰδιῶται ὀνίναιντο, ἵνα μὴ ἀργεία καὶ ἄπρακτος ἀρετῆς φύσις ἀγνοουμένη μαραίνηται, ἀλλ' εἰς ἀνθρώπων εὐεργεσίας δαπανήσῃ τὴν δύναμιν. οὕτω μοι χρῶ τοῖς προκειμένοις ἀγαθοῖς. καὶ γὰρ μόνως ἂν οὕτως ἀγαθοῖς χρήσαιο. ἀπολαυόντων οἶκοι, καὶ πόλεις, καὶ δῆμοι, καὶ ἔθνη, καὶ ἤπειροι, προνοίας βασιλικῆς καὶ κηδεμονίας ἔμφρονος, ἣν ὁ θεὸς αὐτὸς ἑαυτοῦ ἐν τοῖς νοητοῖς στήσας ἀρχέτυπον, δίδωσιν εἰκόνα τῆς προνοίας· καὶ ἐθέλει τὰ τῇδε τετάχθαι κατὰ μίμησιν ὑπερκόσμιον. φίλος οὖν τοῦ μεγάλου βασιλέως ὁ δεύτερος ὁμώνυμος, ἂν μὴ ψεύδηται τοὔνομα· οὐ ψεύδεται δέ, ἂν καὶ θάτερον παρῇ τῶν ὀνομάτων τοῦ θεοῦ, ὃ πρὶν εἰπεῖν, οὐκ ἂν ἄκαιρον εἴη διαλεχθῆναί τι τῶν παρὰ φιλοσοφίας ἐνθάδε σαφηνίζειν προοικονομούμενον. οὐδὲν οὐδαμῇ πω πέφηνεν ὄνομα τῆς οὐσίας ἁπτόμενον τοῦ θεοῦ, ἀλλ' ἀτευκτοῦντες αὐτοῦ τῆς ἐμφάσεως ἄνθρωποι, διὰ τῶν ἀπ' αὐτοῦ ψαύειν ἐθέλουσιν αὐτοῦ. κἂν πατέρα τὸν ποιητήν, κἂν ὁποιοῦν εἴπῃς, κἂν ἀρχήν, κἂν αἴτιον, ταῦτα πάντα σχέσεις εἰσὶν αὐτοῦ πρὸς τὰ παρ' αὐτοῦ. καὶ βασιλέα τοίνυν εἰπών, ἀπὸ τῶν βασιλευομένων, ἀλλ' οὐκ αὐτοπροσώπως ἐπεχείρησας τῆς φύσεως αὐτοῦ δράξασθαι. νῦν οὖν ἐρῶν ἔρχομαι καὶ τὸ λοιπὸν τῶν ὀνομάτων, ὅπερ ὑποσχόμενος ὑμῖν, εἰς καιρὸν τοῦτον ἀνήρτησα· καὶ τί τοῦτ' ἐστὶ τὸ συντεταγμένον καὶ συζυγούμενον τῷ δευτέρῳ βασιλεῖ, ὃ κυριώτερον ἔφην αὐτοῦ καὶ ἀποφαίνειν τυχόντα καὶ οὐ ψευδώνυμον. ἀγαθόν που τὸν θεὸν ὑμνοῦσιν ἅπαντες ἁπανταχοῦ καὶ σοφοὶ δῆμοι καὶ ἄσοφοι· ἐν ταύτῃ συγχωροῦσιν ἀλλήλοις καὶ ὁμοφωνοῦσιν ἅπαντες, οἱ τὰ ἄλλα διαστάντες περὶ τὰς ὑπολήψεις τοῦ θείου, καὶ τὸ ἀκήρατον αὐτοῦ καὶ ἀμερῆ φύσιν, δόξαις ἑτερογνώμοσι μερισάμενοι. ἀλλά τοι καὶ τοῦτο τὸ ἀγαθὸν τὸ ἀναμφισβήτητον, οὔπω μηνύει τοῦ θεοῦ τὴν ἐν τῷ εἶναι ἕδραν· ἡρμήνευται δὲ ἀπὸ τῶν ὑστέρων. οὐ γὰρ ἀπόλυτον εἰς ἀκοὴν ἔρχεται τἀγαθόν, ἀλλ' ἐκείνοις ἀγαθόν, ὧν ἐστὶ παρεκτικόν, καὶ οἷς ἐστιν ἀπολαυστόν. τοῦτο γὰρ ἡ διάνοια βούλεται τοῦ ὀνόματος ἐφερμηνεύειν τὸν θεὸν αἴτιον ἀγαθῶν· ἱεραί τε ἐν τελεταῖς ἁγίαις εὐχαὶ πατέρων ἡμῶν ἐκβοῶσαι πρὸς τὸν ἐπὶ πᾶσι θεόν, οὐ τὴν δυναστείαν αὐτοῦ κυδαίνουσιν, ἀλλὰ τὴν κηδεμονίαν προσκυνοῦσιν. ὅτε οὖν θεὸς δωρητικός ἐστιν ὧν προσήκει θεῷ, ζωῆς καὶ οὐσίας, καὶ νοῦ, καὶ εἰ δή τι τῶν ὑστέρων οὐκ ἀνάξιον ἥκειν παρὰ τοῦ πρώτου· σοὶ δ' ἂν προσήκοι μὴ λιπεῖν τὴν τάξιν καθὼς ἐτάχθης, μηδὲ αἰσχύνειν τὰς ὁμωνυμίας, ἀλλ' ἐπιτίθεσθαι τῇ μιμήσει· ἐπικλύζειν μὲν ἀγαθοῖς ἀ-

πᾶσι ταῖς πόλεσι· καταχεῖν δὲ εὐδαιμονίαν, ὅση δυνατὴ τῶν ἀρχομένων ἑ-
κάστῳ. οὕτω βασιλέα μέγαν ὀνομάζοντες, ἐπαληθεύοιμεν, τὴν τιμὴν
οὐκ ἐξ ἔθους διδόντες, οὐ θεραπεύοντες χρείαν, οὐκ ὀργὴν παραιτούμενοι, ἀλλ'
αὐτῷ τῷ κρίνοντι τῆς ψυχῆς ἐπινεύοντες, ἀδόλῳ γνώμης ἑρμηνεῖ τῇ γλώτ-
τῃ χρώμενοι. φέρε δή σοι γράψω λόγῳ τὸν βασιλέα ὥσπερ ἄγαλμα στή-
σας· σὺ δὲ τὸ ἄγαλμα τοῦτο κινούμενον ἐπιδείξῃς, καὶ ἔμπνουν γινόμενον.
οὐκοῦν συμπαραλήψομαι μὲν εἰς δημιουργίαν, εἰ τοῦτο δέοι, τῶν τοῖς παλαι-
οῖς τε καὶ μακαρίοις ἀνδράσιν ἐπὶ νοῦν ἐλθόντων· σὺ δὲ μηδὲν ἧττον αὐτὰ
τῶν ἰδίων, ἀλλὰ μᾶλλον ἀγάπα, ὡς ἀδηρίτως προσήκοντα βασιλεῖ, πε-
ρὶ ὧν ὁμοίως φρονοῦσι παλαιοί τε καὶ νέοι σοφοί. ἐνταῦθα δὲ πρῶτον ὑπο-
βεβλήσθω κρηπὶς ἀσφαλής, ἐφ' ἧς ἑστήξει τὸ ἄγαλμα ἔμπεδον· καὶ οὐ μή-
ποτε αὐτὸ περιτρέψῃ χειμὼν τῆς κρηπῖδος ἐχόμενον. αὕτη μὲν δὴ καὶ συ-
ναναβήσεται καὶ πολλαχοῦ φανεῖται· πρὸς τῇ κορυφῇ δὲ οὐχ ἥκιστα. ἔνθεν
ἐγώ, φημὶ δεῖν ἡγουμένου θεοῦ, τὸν βασιλέα πρῶτον αὐτὸν αὑτοῦ βασιλέα
εἶναι, καὶ μοναρχίαν ἐν τῇ ψυχῇ καταστήσασθαι. εὖ γὰρ ἴσθι τοῦτο, ὡς οὐχ ἁ-
πλοῦν ὤν τι χρῆμα, οὐδὲ μονοειδὲς ἄνθρωπος, ἀλλὰ συνῴκισεν ὁ θεὸς εἰς ἑ-
νὸς ζῴου σύστασιν, ὄχλον δυνάμεων παμμιγῆ τε καὶ πάμφωνον· καὶ ἐσμὲν
ὕδρας οἶμαι θηρίον ἀτοπώτερον, καὶ μᾶλλόν τι πολυκέφαλον. οὐ γὰρ ταυτῷ
δήπου νοοῦμεν, καὶ ὀρεγόμεθα, καὶ λυπούμεθα, οὐδὲ ταυτῷ καὶ θυμούμεθα,
οὐδὲ ὅθεν ἡδόμεθα, καὶ φοβούμεθα· ἀλλ' ὁρᾷς ὡς ἐνὶ μὲν ἄρρεν ἐν τού-
τοις, ἐνὶ δὲ θῆλυ· καὶ θαρραλέον τε καὶ δειλόν· ἐνὶ δὲ τὰ παντοδαπῶς ἀντικεί-
μενα· ἐνὶ δέ τις ἡ μέση διὰ πάντων φύσις, ἣν νοῦν καλοῦμεν, ὃν ἀξιῶ
βασιλεύειν ἐν τῇ τοῦ βασιλέως ψυχῇ, τὴν ὀχλοκρατίαν τε καὶ δημοκρατίαν
τῶν παθῶν καταλύσαντα. ἀφ' ἑστίας γὰρ ἂν οὗτος βασιλεύοι κατὰ φύσιν
ἀρχῇ τῆς ἡγεμονίας χρησάμενος· ὡς ὅστις γε τὰς ἀλόγους τῆς ψυχῆς μοίρας
τιθασσοὺς καὶ χειροήθεις ποιήσας, κατηκόους τῷ λόγῳ παρέχει, εἰς μίαν ἡγε-
μονίαν ἔμφρονα συντάξας τὸ πλῆθος, οὗτος ἐστὶν ὁ θεῖος, καὶ ἰδιώτης, καὶ βα-
σιλεύς· μᾶλλον δὲ βασιλεύς, ὅτι τὴν ἀρετὴν οὗτος ἔθνεσιν ὅλοις κοινοῦται·
καὶ τῶν ἑνὸς ἀγαθῶν πολλοὶ ἐπαυρίσκονται ἄνθρωποι. τούτῳ γὰρ ἀνάγκη
τὸ ἔνδοθεν ἀστασίαστον διάγειν, καὶ μέχρι προσώπου γαλήνην ἔνθεον· καὶ
ἔστιν οὐ φοβερόν, ἀλλ' ὑπέρσεμνον θέαμα, ἐν αἰδοῖ ἀκύμονι διαθέσει, φί-
λοις μέν, ταὐτὸ δὲ εἰπεῖν ἀγαθοῖς, ἐκπλήττων, τοῖς δὲ ἐχθροῖς τε καὶ πονη-
ροῖς καταπλήττων. μετάνοια δὲ οὐκ ἐμβατεύει τῇ τούτου ψυχῇ. πράττει
γὰρ ὅ,τι ἂν πράττῃ, δεδογμένα πᾶσι τοῖς μέρεσι τῆς ψυχῆς πράττων, τῷ
πάντα πρὸς μίαν ἀρχὴν κεκοσμῆσθαι, καὶ μὴ ἀπαξιῶσαι μέρη τε εἶναι, καὶ
εἰς ἓν τὸ ὅλον συνιοῦσαι· ὅστις δὲ διοικίζει τὴν προσβολὴν τῶν μερῶν τούτων
ἐνδοὺς αὐτοῖς εἰς ἐνέργειαν πολλοῖς εἶναι, καὶ ἀνὰ μέρος ἐθέλει διαπείθειν τὸ
ζῷον, τοῦτον ὄψει, νῦν μὲν ὑψοῦ τὴν γνώμην, νῦν δὲ ὕπτιον· τεταραγμένον,

νοῦ μὲν ὁρμῇ· νοῦ δὲ φυγῇ, καὶ λύπαις, καὶ ἡδοναῖς, καὶ ἀτόποις ὀρέξεσιν· ὁμολογεῖ δὲ οὐδέποτε εἶναι αὐτὸς ἑαυτῷ. Καὶ μανθάνω μὲν οἷα δρᾶν μέλλω κακά· Θυμὸς δὲ κρείσσων τῶν ἐμῶν βουλευμάτων, ἔφη τις, ἐπιγνοὺς τὴν ἑτερότητα καὶ διχόνοιαν τῶν ἴσων δυνάμεων. τοῦτό τοι πρῶτον καὶ σφόδρα βασιλικὸν αὐτὸν ἑαυτοῦ βασιλεύειν, τὸν νοῦν ἐπιστήσαντα τῷ συνοίκῳ θηρίῳ, καὶ μὴ κρατεῖν ἀξιοῦντα πολλάκις μυρίων ἀνθρώπων, ἔπειτα αὐτὸν δοῦλον εἶναι δεσποινῶν αἰσχίστων, ἡδονῆς, καὶ λύπης, καὶ ὅσοι σύγγονοι θῆρες ἐνδιαιτῶνται τῷ ζώῳ. ἐντεῦθεν δὲ ἤδη τῶν ἑαυτοῦ προϊὼν ὁ βασιλεὺς πρώτοις ἐντεύξεται τοῖς πέλας τε καὶ φίλοις, μεθ' ὧν συνεστώτων περὶ τῶν ὅλων βουλεύσεται. τούτους προσερεῖ φίλους, οὐ κατειρωνευόμενος τοῦ ὀνόματος, οὐδὲ ὥσπερ οἱ κολάζοντες τὸ τραχὺ καὶ παρέσαντες τῆς δεσποτείας, ἔργῳ φιλανθρωποτέρῳ τῆς ἀληθείας ὀνόματι. τί γὰρ κτῆμα βασιλικὸν οὕτως, ὥσπερ ὁ συνὼν φίλος; τίς εὐτυχίας κοινωνὸς ἡδίων; τίς δὲ διενεγκεῖν χείρω τύχης ῥοπὴν ἀσφαλέστερος; τίς ἀδολώτερος εἰς ἔπαινον; τίς εἰς πλήττουσαν νουθεσίαν ἀλυπότερος; εὐγνώμονος δὲ βασιλέως ποῖον ἐπιδηλότερον τοῦ πλήθει τεκμήριον, ἢ εἰ φαίνοιτο ζηλωτοὺς ποιῶν ἀεὶ τοὺς συνόντας. οὕτω γὰρ καὶ τοῖς πόρρωθεν ἐραστὸς ἂν εἴη, καὶ γένοιτο ἂν ἀγαθοῖς εὐχὴ τεύξασθαι φιλίας βασιλικῆς, ὧν τἀναντία τοῖς τυράννοις ὑπάρχει, δι' οὓς ἡ κωμικὴ παροιμία, πόρρω Διός τε καὶ κεραυνοῦ, διὰ τοὺς ἐπιβούλως τοῖς συνοῦσι χρωμένους, ἀδεέστερον εἶναι λέγουσα τὴν μετ' ἀπραγμοσύνης ἀσφάλειαν, τῆς ἐν ἐπιφανεῖ βίῳ κινδύνων. οὐ γὰρ ἔφθασέ τις μακαρισθῆναι τῆς τοῦ τυράννου φιλίας, καὶ ἠλεήθη τῆς ἔχθρας. ἀλλ' ὅγε βασιλεὺς οἶδεν, ὡς τὸ μὲν αὔταρκες ἐν θεῷ, καὶ ἀρχαία θεὸς οὐσία τῶν ἀρχομένων ὑπερκείμενος· ἀνθρώπῳ δὲ ἀνθρώπων ἄρχοντι πολλῶν καὶ ὁμοίων, οὐκ αὐτάρκης ἡ φύσις εἰς ἅπαντος ἔργου περιενόησιν. ἰώμενος οὖν τὴν τῆς φύσεως ἔνδειαν, συνοικειοῦται τοῖς φίλοις, τὴν δύναμιν ἑαυτοῦ πολυπλασιάζων. οὕτω γὰρ τοῖς ἁπάντων μὲν ὀφθαλμοῖς ὄψεται· ταῖς ἁπάντων δὲ ἀκοαῖς ἀκούσεται, καὶ ταῖς ἁπάντων γνώμαις εἰς ἓν ἰούσαις βουλεύσεται. παρὰ φυλακτέον μέντοι, καὶ μάλα ὅλῃ τῇ γνώμῃ, καὶ εἴγε δυνάμεθα ἅπασι τοῖς ἐν ταῖς αὐλαῖς ὅπλοις ἐπὶ τούτῳ χρῆσθαι, μὴ λάθῃ παρεισδῦσα κολακεία, τὸ φιλίας πρόσωπον περικειμένη. ὑπὸ μόνης γέ τοι ταύτης, καὶ ἀγρυπνούντων τῶν δορυφόρων, λῃστεύεται βασιλεία. Εἰσφέρεται γὰρ, ἣν μὴ καὶ πάνυ ἐρύκηται, μάλα ἐνδοτέρω τῶν ταμείων, καὶ ἐπιχειρεῖ τῷ κυριωτάτῳ τῶν βασιλέων αὐτῇ τῇ ψυχῇ· ἐπεὶ τό γε φιλέταιρον οὐχ ἥκιστα ἀρετὴ βασιλέως. τοῦτό γέ τοι καὶ Κῦρον τὸν πάνυ καὶ Αγησίλαον ὀνομαστοτάτους βασιλέων ἐν Ἕλλησι καὶ βαρβάροις ἐποίησε. γνώσεται μὲν δὴ τὰ ποιητέα, καὶ γνώμην ἐν τοῖς φίλοις κυρώσει· ἵνα δὲ ἔργα γένηται, χειρῶν αὐτῷ δεῖ πολλῶν· ὁ δὲ λόγος βαδίζων ἐξάγει τὸν βασιλέα τῶν βασιλείων, καὶ μετὰ τοὺς φίλους τοῖς στρατιώταις δίδωσι, δευτέροις δὴ τούτοις φίλοις,

καὶ καταβιβάσας εἰς τὸ πεδίον, ἐξέτασιν ἀνδρῶν καὶ ὅπλων καὶ ἵππων ποιῇ, ἔνθα καὶ ἱππεῖ συνιππεύσει, καὶ πεζῷ συνθεύσεται, καὶ συνοπλιτεύσει τῷ ὁπλίτῃ, καὶ τῷ πελταστῇ συμπελτασθήσεται, καὶ συνακοντίσει τῷ γυμνήτῃ, τῇ κοινωνίᾳ τῶν ἔργων εἰς ἔμψυχον ἑταιρείαν ἕκαστον προσαγόμενος, ἵνα μηδὲ πρὸς τούτους εἴρων ᾖ, συστρατιώτας καλῶν, ἀλλὰ δημηγοροῦντα ἐπιγινώσκωσιν αὐτόν, καὶ μαρτυρῶσιν ὡς ἐκ τῶν ἔργων ἄρα τὸ ὄνομα λέγεται. δυσχεράνῃς ἴσως ὅτι σοι πονεῖν ἐπιτάττομεν· ἀλλ' ἐμοί σὺ πείθου, βασιλικοῦ σώματος ἐλάχιστα πόνος ἅπτεται. ὅστις γὰρ οὐ λανθάνει πονῶν, τοῦτον ἥκιστα πόνος νικᾷ· βασιλέως δὲ σωμασκοῦντος καὶ θυραυλοῦντος, καὶ ὅπλοις ἐνθεάζοντος, οἱ πανταχοῦ δῆμοι θεαταί εἰσι. τῶν τε γὰρ παρόντων ἐπιστρέφει τὰ ὄμματα, καὶ οὐδεὶς ἄλλοσε βλέπειν ἀνέχεται), βασιλέως ἐν ὅπλῳ τι δρῶντος, καὶ τῶν ἀπωτάτων ἐνηχεῖ τὰ ὦτα πᾶν ἔργον βασιλέως ᾠδὴ γινόμενον. δύναται δὲ ὁ συνεθισμὸς τοῦτο, ὥστε μὴ ἀηδὲς εἶναι τὸν βασιλέα θέαμα στρατιώταις, εὔνοιάν τε αὐτοῦ, καὶ μάλα ἐρρωμένην δημιουργεῖν τῶν στρατιωτῶν ταῖς ψυχαῖς. καὶ τίς ἐχυροτέρα βασιλεία τῆς ἔρωτι τετειχισμένης; τίς δὲ ἰδιώτης καὶ μικρὰ πράττων, ἀδεέστερός τε καὶ ἀνεπιβουλευτότερος ἐκείνου βασιλέως οὐχ ὃν δεδίασιν, ἀλλ' ὑπὲρ οὗ δεδίασιν οἱ ὑπήκοοι. τὸ δή τοι στρατιωτικὸν τοῦτο φῦλον, ἁπλοϊκόν τέ ἐστι καὶ γενναῖον, καὶ ὑπὸ συνηθείας ἁλώσιμον· καὶ Πλάτων φύλακάς τε καλεῖ, τὸ μαχητικὸν γένος, καὶ κυνὶ μάλιστα προσεικάζει, θείᾳ γνώσει καὶ ἀγνοίᾳ κρίνοντι τό, τε φίλον καὶ τὸ πολέμιον. τί δ' ἂν αἴσχιον γένοιτο βασιλέως, ὃν διὰ τοὺς ζωγράφους ἐπιγινώσκουσιν οἱ προπολεμοῦντες. ὀνήσεται δὲ οὐ μόνον τοῦτο τῆς πυκνῆς ἐπιμιξίας, τὸ καθάπερ ἓν σῶμα συμφυὲς τὸ στράτευμα προσκεῖσθαι, ἀλλὰ καὶ πολλὰ τῶν τοῖς τοιοῖσδε καιροῖς γινομένων, τὰ μέν ἐστι μελέτη πολεμικῶν ἔργων· τὰ δὲ ἐστι στρατηγίας προτέλεια καὶ παρασκευαί τινες, ἃ πρὸς τὰ μείζω τε καὶ σπουδαῖα διεγείρει. οὐ γάρ τι σμικρὸν ἐν χρείᾳ ὀρθῶς ὀνομάσαι μὲν στρατηγόν, ὀνομάσαι δὲ ὑποστράτηγον, καὶ ἰλάρχην, καὶ ταγματάρχην, καὶ σημειοφόρον εἰ τύχοι, καί τινας τοῦ πρεσβυτικοῦ μὲν ἐπιγνῶσαι καλέσαι τε καὶ προτρέψαι, τοὺς ἐν τέλει λέγω καθ' ἕκαστον ἱππικόν τε καὶ πεζικὸν σύστημα. Ὅμηρος μὲν γάρ τινα τῶν θεῶν παραστήσας τῇ μάχῃ

» τῶν ἀχαιῶν, πληγῇ σκήπτρου φησὶν αὐτὸν πιμπλάναι τοὺς νέους μένεος κρα-
» τεροῖο ὡς τήν τε ψυχὴν μᾶλλον ἐφορμᾶσθαι πολεμίζειν, ἠδὲ μάχεσθαι,
» καὶ μηδὲ τὼ πόδε μηδὲ τὼ χεῖρε ἀτρέμας ἔχειν ἀνέχεσθαι. τὸ γὰρ Μαιμώωσι
» δ' ἔνερθε πόδες, καὶ χεῖρες ὕπερθεν, ἄπλοσίν ἐστιν. αὐτοκέλευστα ποιεῖ τὰ ἔρ-

γα τῆς μάχης. ἐμοὶ δὲ ταυτὸ τοῦτο μὲν ποιῆσαι καὶ βασιλεῖς ὀνόματι καλέσας, καὶ τὸν ἀπερισάλπιστόν τε μὲν εἰς φιλοτιμίαν ἐγεῖραι, καὶ τὸν ἀγωνιστὴν μὲν ἐπιθῆξαι. πᾶς γὰρ ἐθέλει πονεῖν ὑπὸ μάρτυρι βασιλεῖ, ὅ, τε ποιητής, οὕτως ἔοικε κρίνειν πάμμεγα ὄφελος εἶναι βασιλεῖ καὶ εἰρηνικῷ καὶ πολεμικῷ· ὃς

ἀλλ' ὅπου τοῦτο πρῶτον κατανοήσας, ὅτι πλείστην ἔχει ῥοπὴν εἰς εὐψυχίαν ἀν-
δρῶν, τὸ μηδὲ τοὺς ἀχαίους ἀγνοεῖσθαι τῷ βασιλεῖ, οὐκ ὀνόματι μόνον κα-
λοῦντα τοὺς στρατιώτας πεποίηκεν Ἀγαμέμνονα, ἀλλ' οὕτως αὐτῷ καὶ τὸν ἀ-
δελφὸν νουθετεῖ πρὸς τῇ προσηγορίᾳ πατρόθεν καὶ ἐκ γενεῆς ἄνωθεν ὀνο-
μάζειν ἄνδρα ἕκαστον, καὶ πάντας κυδαίνειν μηδὲ μεγαλίζεσθαι· καὶ τὸ κυδαί-
νειν δὲ αὖ, οὐ λέγειν ἐστίν, εἴ τῳ τι ἀγαθὸν ἢ πραχθὲν ἢ εὐτυχηθὲν συνηπίστα-
το. ὁρᾷς Ὅμηρον, ἐγκωμιαστὴν ποιεῖ τὸν βασιλέα δημότου. καὶ τίς οὐκ ἂν αἵ-
ματος ἀφειδήσειε, βασιλέως αὐτὸν ἐπαινέσοντος. καὶ τοῦτο οὖν ἥξει σοι τἀγα-
θόν, ἀπὸ τοῦ θαμὰ ὁμιλεῖν στρατιώταις, καὶ πρός, εἰδήσεις αὐτῶν ἤδη καὶ βίους,
καὶ τίς ἑκάστῳ τάξις ἐν καιροῖς ἑκάστοις προσήκουσα. θέα γὰρ δὴ καὶ τόδε. τε-
χνίτης ἐστὶν ὁ βασιλεὺς πολέμων, ὥσπερ ὁ σκυτοτόμος ὑποδημάτων. ἐκεῖνός
τε οὖν γελοῖος, ὅταν ἀγνοῇ τῆς τέχνης τὰ ὄργανα, ὅ,τε βασιλεὺς πῶς ἐπι-
στήσεται χρῆσθαι στρατιώταις ὀργάνοις ἃ μὴ γινώσκει. ἀλλ' ἐνταῦθα γενό-
μενος, εἰ τὸ κοινὸν τῶν λόγων εἰς τὴν παροῦσαν τῶν λόγων ὕλην καταβι-
βάσαιμι, τάχα ἂν οὐκ ἀπὸ σκοποῦ βάλοιμι. Τίς δ' οἶδ' εἰ κέν τοι σὺν δαί-
μονι θυμὸν ὀρίνω Παρειπών, ἀγαθὴ δὲ παραίφασις ἀνδρὸς ἀληθοῦς. φημὶ
γὰρ οὐδὲν οὕτως ἔμπροσθεν ἄλλο χεῖρω ποιῆσαι τὰ ῥωμαίων, ὡς τὴν περὶ τὸ βα-
σιλικὸν σῶμα σκηνὴν καὶ θεραπείαν, ἣν ὥσπερ ἱερουργοῦντες ἡμῖν ἐν ἀπορ-
ρήτῳ ποιοῦνται, καὶ τὸ βαρβαρικῶς ἐκτεθεῖσθαι τὰ καθ' ὑμᾶς· ὡς οὐ φιλεῖ
συγγίνεσθαι φαντασία τε καὶ ἀλήθεια. ἀλλὰ σύ γε μὴ δυσχεράνῃς, ὡς τοῦ-
τό γε οὐκ ἔστι σόν, ἀλλὰ τῶν ἀρξάντων τῆς νόσου, καὶ παραδόντων τῇ διαδο-
χῇ τοῦ χρόνου ζηλούμενον τὸ κακόν. τοιγαροῦν ἡ σεμνότης αὕτη, καὶ τὸ δε-
διέναι μὴ ἐξανθρωπισθείητε συνήθεις γινόμενοι θέαμα, κατακλείστους
ποιεῖ πολιορκουμένους ὑφ' ἑαυτῶν, ἐλάχιστα μὲν ὁρῶντας, ἐλάχιστα δὲ ἀ-
κούοντας, ἀφ' ὧν πρακτικὴ φρόνησις συναθροίζεται, μόνας ἡδομένους
τὰς τοῦ σώματος ἡδονάς, καὶ τούτων γε τὰς ὑλικωτάτας, ὅσας ἁφή τε καὶ
γεῦσις πορίζουσι, βίον ζῶντας θαλαττίου πνεύμονος. ἕως οὖν ἀπαξιοῦτε τὸν
ἄνθρωπον, οὐδὲ τῆς ἀνθρώπου τυγχάνετε τελειότητος. καὶ γὰρ οἷς σύνεστε πε-
ρὶ δίαιταν τε καὶ ἄλλως, καὶ οἷς ἐστὶν εἰς τὰ βασίλεια πάροδος ἀδεεστέρα, ἢ στρα-
τηγοῖς τε καὶ λοχαγοῖς, τούτους οὓς χαρίεντας ἄρα παρασκευάζεσθε, τοὺς μι-
κροκεφάλους τε καὶ ὀλιγογνώμονας, οὓς ἡ φύσις ἁμαρτάνουσα παραχα-
ράττει, καθάπερ ἀδικοῦντες οἱ τραπεζῖται τὸ νόμισμα· καὶ γίνεται βασιλεῖ
δῶρον ἀπόπληκτος ἄνθρωπος, καὶ μεῖζον ὅσον ἀποπληκτότερος· οὗτοι γε-
λασείοντες ἐν ταυτῷ καὶ κλαυσείοντες ἀτελῶς, καὶ σχήμασι καὶ ψόφοις καὶ ἅ-
πασιν ὅσοις οἷοί τε βωμολοχοῦντες συνδιαφθείρουσιν ὑμῖν τὸν χρόνον, καὶ τῆς
ψυχῆς τὴν ἀχλὺν ἣν ἐκ τοῦ μὴ φύσει ζῆν ἔχετε, κακῷ μείζονι παρα-
μυθοῦνται. τούτων τὰ κολοβὰ διανοήματα, καὶ ῥήματα ταῖς ἀκοαῖς ὑ-
μῶν ἐναρμόζεται μᾶλλον, ἢ νοῦς ἐκ φιλοσοφίας ἐν γλώττῃ περιττολόγῳ

τέ καὶ στρογγύλη· ὃ δὲ τῆς θαυμαστῆς οἰκουρίας ἀπολελαύκατε, τοῦ δήμου τὸ μὲν φρόνιμον ὑποπτεύοντες, καὶ πρὸς ἐκείνους ἀποσεμνυνόμενοι, τὸ δ᾽ ἀνόητον ἀσπαζόμενοι, καὶ πρὸς ἐκείνους ἀπογυμνούμενοι, ἔδει μὲν εἰδέναι καλῶς, ὅτι ταῖς αὐταῖς παρασκευαῖς ἕκαστον αὔξεται καὶ συγκροτεῖται. ἀλλ᾽ ἂν ἐπιδράμῃς τῷ νῷ τὴν ὅποι ποτὲ τῆς γῆς ἐκταθεῖσαν ἀρχὴν, εἴτε τὴν παρθυαίων, εἴτε τὴν μακεδόνων, εἴτε τὴν περσῶν, εἴτε τὴν παλαιτάτων μήδων, εἴτε τὴν ἐν ᾗ ζῶμεν, ἄνδρες δημοτικοί τε καὶ στρατιῶται, καὶ τὰ πολλὰ συνθυραυλοῦντές τε καὶ χαμευνοῦντες ἐν ταῖς φάλαγξι, καὶ οὔτε μειονεκτοῦντες πόνων, οὔτε πλεονεκτοῦντες ἡδονῶν, ἑκάστην ἐπικράτειαν ἐπὶ μέγα προήγαγον, δι᾽ ἐπιμελείας ἄνθρωποι κτώμενοι τἀγαθὰ, καὶ γενόμενοι ζηλωτοὶ, χαλεπῶς ἂν ἔτι τὴν τάξιν τηροῖεν ἄνευ φρονήσεως. ἔοικε γὰρ εὐτυχία φορτίον εἶναι μολίβδου περιβριθέστερον. περιτρέπει γοῦν τὸν ἀναθέμενον, ἣν μὴ πάνυ ῥωμαλέος ὢν τύχῃ· ψυχῆς δὲ ῥώμην, ὑπισχνεῖται μὲν φύσις, τελειοῖ δ᾽ ἄσκησις, εἰς ἥν σε. βασιλεῦ προτρέπει φιλοσοφία φυλαττομένη γενέσθαι τὸ ἐκ λόγου συμβαῖνον. τοῖς γὰρ ἐναντίοις τῶν συνιστάντων ἕκαστον φθείρεται. καὶ οὐκ ἀξιῶ παραβαθῶμαι τῷ βασιλεῖ ῥωμαίων τὰ πάτρια. πάτρια δὲ ἡγοῦ ῥωμαίων, οὐ τὰ χθὲς καὶ πρῴην εἰς ἐκδεδιῃτημένην ἤδη παρελθόντα τὴν πολιτείαν, ἀλλ᾽ ἐν οἷς ὄντες ἐκτήσαντο τὴν ἀρχήν. ἐπεὶ φέρε πρὸς τοῦ βασιλείου θεοῦ· καί μοι πειρῶ διαμεῖναι· θυμοδακὴς γὰρ ὁ μῦθος· πότε κάλλιον ἔχειν ἡγῇ τὰ ῥωμαίων πράγματα· ἀφ᾽ οὗ περιπόρφυροί τε ἐστὲ καὶ περίχρυσοι, καὶ λίθους ἐξ ὀρῶν τε καὶ θαλάττης βαρβάρων, τοὺς μὲν, ἀναδεῖσθε, τοὺς δὲ ὑποδεῖσθε, τοὺς δὲ περίκεισθε, τοὺς δὲ ἐξαρτᾶσθε, τοὺς δὲ περονᾶσθε, τοῖς δὲ ἐφιζάνετε; τοιγαροῦν ἀπετελέσθητε θέαμα ποικιλώτατον καὶ πάγχροον, ὥσπερ οἱ ταῷ, τὴν ὁμηρικὴν ἀρὰν ἐφ᾽ ἑαυτοὺς ἕλκοντες, τὸν χιτῶνα τὸν λάϊνον. ὑμῖν δὲ οὐδὲ χιτὼν οὗτος ἀποχρῶν. οὐ γὰρ ἀστικτὸν εἰς τῶν ὁμοτίμων τὸ βουλευτήριον, ἡνίκα ἂν τὴν ἐπώνυμον ἀρχὴν ἄρχητε, οὔτε ἀρχαιρεσιαζόντων, οὔτε ἐπ᾽ ἄλλῳ τῳ συνεδριαζόντων, ἣν μὴ καὶ πέπλον τοιοῦτον ἐγκορδυλήσησθε. καὶ δῆτα ἀποβλέπεσθε ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων, οἷς θέμις ὁρᾶν, ὡς μόνοι τῶν βουλευτῶν εὐδαίμονες, μόνοι τῶν βουλευτῶν ἀχθοφοροῦντες. ἀλλά γε γάνυσθε τῷ φορτίῳ, καθάπερ εἴ τις χρυσῷ δεθεὶς, καὶ μᾶλλον πολυταλάντοις ταῖς πέδαις, ἔπειτα μηδὲ ἐπαΐοι τοῦ κακοῦ, μηδὲ ἡγοῖτο σχέτλια πάσχειν εἰς δεσμωτήριον τελῶν, ἠπατημένος τῇ πολυτελείᾳ τῆς συμφορᾶς. ἀλλ᾽ οὔγε μετ᾽ ἄλλων κινήσεται τὸ ἐν τῇ ποδοκάκκῃ τῷ φαυλοτάτῳ τῶν ξύλων. ὑμῖν δὲ οὐδὲ τοὔδαφός ἐστιν ἀνεκτὸν, οὐδ᾽ ἂν ἐμπεριπατήσητε κατὰ φύσιν ἐχούσῃ τῇ γῇ· ἀλλὰ δεῖ τὴν χρυσῖτιν ἐπιφορεῖν, ἣν ἐκ τῶν περάτων ἠπείρων ὑμῖν ἀπῆναί τε καὶ ὁλκάδες διακομίζουσι, καὶ στρατιά τίς ἐστιν οὐ φαύλη τῶν τὸ χῶμα ῥαινόντων. οὐ γὰρ βασιλικὸν ἡγεῖσθε, μὴ οὐχὶ καὶ τοῖς σκύτεσι τῶν ὑπο-

δημάτων τρυφῶν· νῦν οὖν ἄρ' ἄμεινον πράττετε, ἀφ' οὗ περὶ τοὺς βασι-
λέας ἡ τελετὴ συνέστη, καὶ θαλαμεύεσθε καθάπερ αἱ σαῦραι, μόλις εἴ πη
πρὸς τὴν εἵλην ἐκκύπτουσαι, μὴ φωραθείητε ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ὄν-
τες ἄνθρωποι· ἢ τότε ἡνίκα ἐξηγεῖτο τῶν στρατευμάτων ἄνδρες ἐν μέσῳ
ζῶντες, μέλανες ὑφ' ἡλίῳ, καὶ τὰ ἄλλα ἀφελῶς τε καὶ αὐτοσχεδίως ἔχοντες,
ἀλλ' οὐ διθυραμβωδῶς καὶ τραγικῶς, ἐν πίλοις λακωνικοῖς, οὓς ἐν ταῖς εἰκό-
σι θεώμενα γελᾷ τὰ μειράκια, καὶ οὐδὲ ὁ νῦν δῆμος εὐτυχεῖς ἡγεῖται
γεγονέναι, πρὸς δὲ ὑμᾶς ἐξετασθῆναι καὶ παντάπασι κακοδαίμονας; ἀλλ'
ἐκεῖνοί γε, οὐκ ἀποτειχίζοντες τὴν οἰκίαν, εἶργον οὔτε τοὺς ἀσιανοὺς, οὔτε
τοὺς εὐρωπαίους βαρβάρους, ἀλλ' οἷς ἐποίουν, ἐκείνοις ἐνουθέτουν τὴν σφε-
τέραν ἀποτειχίζειν, θαμὰ διαβαίνοντες τὸν Εὐφράτην ἐπὶ τοὺς παρθυαίους·
τὸν δὲ Ἴστρον ἐπὶ τοὺς γέτας τε καὶ μασσαγέτας. οἱ νῦν ἕτερα ἀντὶ τούτων ὀνόμα-
τα θέμενοι, ἕτεροι δι' αὐτῶν καὶ τὰ πρόσωπα τέχνῃ παραποιήσαντες, ἵνα
δὴ δοκοίη γένος ἄλλο νέον τε καὶ ἀλλόκοτον ἐκφῦναι τῆς γῆς, δεδίττονται ὑ-
» μᾶς ἀντιδιαβαίνοντες, καὶ μισθὸν εἰρήνης ἀξιοῦσι πράττεσθαι, ἣν μὴ σύ γε
» δυναστείᾳ ἀνάγκην. ἀλλ' ἀφείσθω μὲν εἰ δοκεῖ τὰ παλαιὰ πρὸς τὰ νῦν ἐξετά-
ζειν, ἵνα δὴ μὴ δοκοίημεν ἐν σχήματι παραινέσεως ὀνειδίζειν, δεικνῦντες, ὡς ὅ-
σον ἐπέδωκεν εἰς σχῆμα σοβαρὸν τὰ βασιλέως, τοσοῦτον ἀληθείας ἀφῄρηται.
εἰ δὲ ὥσπερ ἐν τῇ καθ' ὑμᾶς ποικιλίᾳ γενόμενος ὁ λόγος ἐφιλοχώρησε, νέ-
μοι τινὰ μοῖραν ἑαυτοῦ καὶ τῇ πάλαι τῶν βασιλέων, εἴτε ἀγροικίαν καλοῦ-
μεν αὐτὴν, εἴτε λιτότητα βούλεσθε, καλῶς ἂν ἀλλήλαις ἀντιπαρεκδύοιντο
πολυτέλεια καὶ εὐτέλεια, καὶ γυμνὰς ἂν οὕτω θεώμενος, ἐρασθείης ἀληθι-
νοῦ βασιλέως κάλλους, ἀφεὶς τὸ φαινόμενόν τε καὶ ἐπιποίητον. οὐκοῦν ἐκεί-
νην μὲν ἀπὸ τῶν χρημάτων τὸ πλέον ἐγγραφόμεθα ταύτην δ' οὐκ ἔστιν ἀπὸ τού-
των, ἄλλοθεν δὲ λαβεῖν· οὐ γάρ ἐστιν αὐτῇ περιττὰ, μὴ πραγματευομένῃ
περὶ αὐτά· τὰ δὲ ἤθη μᾶλλον εἰκόνες ἂν αὐτῆς εἶεν. καίτοι καὶ ἔργον εὐθὺς
συμπροκύπτει τῶν κατὰ φύσιν ἐχόντων βίων ταῖς προβολαῖς. ἑνὸς οὖν ἄ-
ξιον ἐπιμνησθῆναι βασιλέως, καὶ ἤθους, καὶ ἔργου. καὶ γὰρ ἀποχρῶν ὁτιοῦν
πάντα συνεφελκύσασθαι. λέγεται δή τινα τῶν οὐ λίαν ἀρχαίων, ἀλλ' ὧν
ἂν εἰδεῖεν καὶ τῶν νῦν γερόντων οἱ πάπποι, εἰ μὴ νέοι τοὺς παῖδας ἐτέ-
κνωσαν, καὶ παρὰ νέων τῶν παίδων ἐγένοντο πάπποι· λέγεται δή τινα ἐ-
κείνων στρατείαν μὲν ἄγειν ἐπὶ τὸν Ἀρσακίδην εἰς ῥωμαίους ὑβρίσαντα·
ἐπειδὴ δὲ πρὸς ταῖς ὑπερβολαῖς τῶν ἀρμενίων γενέσθαι, πρὶν ἐπιχειρῆ-
σαι τῇ πολεμίᾳ, δείπνου τε αὐτὸν ἐρασθῆναι, καὶ ἐπιτάξαι τῇ στρα-
τιᾷ τοῖς ἀπὸ τῶν σκευοφόρων ἀγαθοῖς χρῆσθαι, ὡς ἐντεῦθεν ἐπισιτιουμέ-
νοις ἂν δέῃ· ἐδείκνυε δὲ ἄρα τοὺς παρθυαίων ἀγρούς· ἐν τούτῳ δὲ ὄν-
των, πρεσβείαν ἐκ τῶν πολεμίων παρεῖναι· καὶ οἴεσθαι μὲν ἥκουσαν
προσεντεύξεσθαι τοῖς βασιλεῖ παραδυναστεύουσι· καὶ τούτων γε αὖ

πελάταις

πλανήταις ἴσοι καὶ εἰσαγγέλλουσιν, ὡς εἴη ἡμέρα πολλοστὴ ἀπ᾽ ἐκείνης τοῦ βα-
σιλέως τῇ πρεσβείᾳ χρηματιοῦντος· συνιέναι δὲ ἤδη καὶ αὐτό πως τὸν βα-
σιλέα γενέσθαι δυσπνοοῦντα. οὐ γὰρ ἦν ποτε τὸ τῶν δορυφόρων τοῦτο ἀπὸ τῆς
στρατείας, στρατιά τις ἔκκριτος, νέοι πάντες, πάντες εὐμήκεις, τὰς κόμας
ξανθοί τε καὶ περίττοι, ἀεὶ δὲ λιπαροὶ κεφαλὰς καὶ καλοὶ πρόσωπα, χρυσά-
σπιδες καὶ χρυσολόγχαι, οἷς ὅταν ποτὲ ὀφθῶσι, τὸν βασιλέα σημαινόμεθα,
καθάπερ οἶμαι ταῖς προεκθεούσαις αὐγαῖς τὸν ἥλιον. ὁμοῦ ἅπασα φάλαγξ
τὸ οἰκεῖον ποιοῦσα, δορυφόροι ἦσαν τοῦ βασιλέως τε καὶ τῆς βασιλείας. οἱ δὲ ἁ-
πλῶς ἑαυτῶν εἶχον, οὐκ ἀπὸ τῆς σκευῆς, ἀλλ᾽ ἀπὸ τῆς ψυχῆς βασιλεῖς ὄν-
τες, καὶ τὰ ἔνδον τοῦ πλήθους διέφερον· τὰ δὲ ἐκτὸς, ὅμοιοι τοῖς ἀγελαίοις ἐ-
φαίνοντο· ὥσπερ ἔχοντά φασι τὸν Καρῖνον ὑπὸ τῆς πρεσβείας ὀφθῆναι·
φοινικοβαφὴς χιτὼν, καὶ ἐπὶ τῆς πόας ἐκέκλιτο. τὸ δὲ δεῖπνον ἦν, πίσινον
ἔωλον ἔτνος, καὶ ἐν αὐτῷ τεμμάχια ἄττα ταρίχη κρεῶν ὑείων, ἀπολελαυ-
κότα τοῦ χρόνου. ἰδόντα δὲ αὐτοὺς, οὔτε ἀναθορεῖν, οὔτε μεταποιήσασθαί τι λέγεται.
καλέσαντα δὲ αὐτόθεν τοὺς ἄνδρας, εἰδέναι τε φάναι ὧν ἕνεκα αὐτοὶ ἥκοιεν. αὐ-
τὸς γὰρ εἶναι Καρῖνος, καὶ κελεύειν ἀπαγγεῖλαι τῷ νέῳ βασιλεῖ τήμερον, εἰ μὴ σω-
φρονήσοι, προσδέχεσθαι πᾶν μὲν ἄλσος αὐτῶν, πᾶν δὲ πεδίον ἐν μιᾷ σελή-
νῃ, ψιλότερον ἔσεσθαι τῆς Καρίνου κεφαλῆς. ἅμα δὲ λέγοντά φασιν ἐκ-
δῦναι τοῦ πίλου, δεικνύντα τὴν κεφαλὴν, οὐδέν τι δασυτέραν τοῦ παρα-
κειμένου τοῦ κράνους. καὶ εἰ μὲν πεινῶσιν, ἔφη, συνεμβαλεῖν τῇ χύτρᾳ·
μὴ δεομένους δὲ, κελεύειν αὐτίκα ἀπαλλάττεσθαι, καὶ ἔξω τοῦ Ῥωμαϊκοῦ χά-
ρακος εἶναι, ὡς τῆς πρεσβείας αὐτοῖς τέλος ἐχούσης. λέγεται δὲ τούτων καὶ τούτων
ἀνενεχθέντων ἐπὶ τὸ πλῆθος, καὶ τὸν ἡγεμόνα τῶν πολεμίων, ὧν τε εἶδον ὧν
τε ἤκουσαν, ὅπερ εἰκὸς ἦν συμβῆναι, φρίκην καὶ δέος ἐπιπεσεῖν ἅπασιν, εἰ
πρὸς ἄνδρας μαχοῦνται τοιούτους, ὧν ὁ βασιλεὺς, οὔτε βασιλεὺς ὢν, οὔτε
φαλακρὸς αἰσχύνεται, καὶ χύτραν παραθέμενος συνδείπνους καλεῖ. ἀφι-
κέσθαι δὲ τὸν βασιλέα τὸν ἀλαζόνα καταρρωδήσαντα, πάντα εἴκειν ἕτοι-
μον ὄντα, τὸν ἐν τιάρᾳ καὶ κάνδυϊ, τῷ μετὰ χιτῶνος φαύλου ἐρείου καὶ πίλου.
ἕτερον δὲ τούτου νεώτερον ἀκούεις οἶμαι· καὶ γὰρ οὐδὲ εἰκὸς ἀνήκοόν τινα εἶναι.
βασιλέως ἑαυτοῦ ἐπιδύντος εἴσω τῆς πολεμίας γενέσθαι ἐν χρείᾳ κατασκο-
πῆς, μιμησαμένου σχῆμα πρεσβείας. λειτουργεῖν τε γὰρ ἦν τότε, τὸ πολεμῶν-
τε καὶ στρατευμάτων ἡγεῖσθαι, καὶ ἐξωμνυντό γε πολλοὶ τὴν τοιαύτην ἀρ-
χήν. εἷς δέ τις αὐτῶν καὶ ἐννεάσας τῷ βασιλεύειν, ἀπειπὼν πρὸς τοὺς πόνους
ἑκὼν ἰδιώτης ἐγένετο. ἐπεὶ καὶ τοὔνομα αὐτό σοι δείξω τοῦ βασιλέως ἄτιμον,
ἐκλιπὲς Ῥωμαίοις γενόμενον ἀφ᾽ οὗ Ταρκυνίους ὁ δῆμος ἐξήλασεν. ἀπὸ τού-
του γὰρ ἡμεῖς μὲν ὑμᾶς ἀξιοῦμεν καὶ καλοῦμεν βασιλέας, καὶ γράφομεν οὕτως·
ὑμεῖς δὲ εἴτε εἰδότες, εἴτε μὴ, συνηθείᾳ δὲ συγχωροῦντες, τὸν ὄγκον τῆς προ-
σηγορίας αἰσχυνομένοις ἐοίκατε. οὐκοῦν οὔτε πρὸς πόλιν, οὔτε πρὸς ἰδιώ-

τὴν, οὔτε πρὸς οὓς ὑπῆρχον γράφοντες. οὔτε πρὸς ἄρχοντα βάρβαροι ἐκαλλω-
πίσασθέ ποτε τῷ βασιλέως ὀνόματι· ἀλλ' αὐτοκράτορες εἶναι ποιεῖσθε. ὁ γὰρ
αὐτοκράτωρ, ὄνομα στρατηγίας ἐστί, πάντα ποιεῖν ἐπιτραπείσης. καὶ Ἰφικράτης
καὶ Περικλῆς ἔπλεον Ἀθήνηθεν αὐτοκράτορες στρατηγοί, καὶ οὐκ ἐλύπει τοὔ-
νομα τὸν δῆμον τὸν ἀδυνάστευτον, ἀλλ' αὐτὸς ἐχειροτόνει τὴν στρατηγίαν νό-
μιμον οὖσαν. Ἀθήνησι μὲν οὖν καὶ βασιλεύς τις καλούμενος, μικρὰ ἔ-
πραττε καὶ ὑπεύθυνος ἦν, εἰς τοὔνομα τοῦ δήμου οἶμαι παίζοντος· ἅτε ὄν-
τες ἀκρατῶς ἐλεύθεροι. ἀλλ' ὅγε αὐτοκράτωρ αὖθις, οὔτε μόναρχος ἦν,
καὶ σπουδαῖον ἦν, καὶ πρᾶγμα, καὶ ὄνομα. πῶς οὖν οὐ σαφὲς τοῦτο τεκμή-
ριον τῆς σώφρονος ἐν τῇ ῥωμαίων πολιτείᾳ προαιρέσεως, ὅτι καίτοι μοναρ-
χία προδήλως ἀποτελεσθεῖσα, μισεῖ τὴν τυραννίδος κακίαν διευλαβεῖται
καὶ φειδομένως ἅπτεται τοῦ βασιλέως ὀνόματος. μοναρχίαν γὰρ δια-
βάλλει μὲν τυραννίς, ζηλωτὴν δὲ ποιεῖ βασιλεία, καὶ Πλάτων αὐτὸ θεῖον
ἀγαθὸν ἐν ἀνθρώποις καλεῖ. ὁ δὲ αὐτὸς οὗτος, ὁ θείας μετειληφὼς μοίρας,
ἀξιοῖ πάντῃ ἄτυφον εἶναι· οὐ γὰρ σκηνοβατεῖν, οὐδὲ τερατουργεῖν ὁ θεός, ἀλ-
λὰ διὰ ἀψόφου βαίνων κελεύθου, κατὰ δίκην τὰ θνητὰ ἄγει, πάντῃ τε ἀπαν-
ταχοῦ παρεστάναι τῷ πεφυκότι μετέχειν ἕτοιμος. οὕτως ἀξιοῖ τὸν βασιλέα
κοινὸν ἀγαθὸν καὶ ἄτυφον εἶναι. τύραννοι δὲ εἰ θαυματοποιοῦσι κρυπτόμενοί τε
καὶ σὺν ἐκπλήξει φαινόμενοι, φθόνος οὐδεὶς χήτει σεμνότητος ἀληθινῆς, ἐ-
πὶ προσποίησιν καταφεύγειν. τὸ γὰρ οὐδὲν ὑγιὲς ὄντα, καὶ εἰδότα γε τοῦτο, ὡς
μηχανὴ μὴ οὐχὶ φεύγειν τὸ ἐμφανές, φεύγοντα καταφρόνησιν. ἀλλ' ἡλίου
τε μέχρι τήμερον οὐδείς που καταπεφρόνηκε· καίτοι τί συνηθέστερον θέα-
μα; καὶ βασιλεὺς εἰ τεθάῤῥηκεν ἀληθινὸς ὤν, καὶ οὐκ ἐλεγχθησόμενος, ἔστω
κοινότατος. οὐδὲν γὰρ ἧττον, εἰ μὴ καὶ μᾶλλον ἀγαστὸς ἔσται. οὐδὲ τοῦ χωλοῦ
βασιλέως, ὃν ἐπαινεῖ Ξενοφῶν ἐν ὅλῳ τῷ συγγράμματι, κατεγέλων, οὔ-
τε οἷς ἦγεν, οὔτε δι' ὧν ἦγεν, οὔτε ἐφ' οὓς ἐπορεύετο· καίτοι κατέλυεν οὗτος ἑκά-
στης πόλεως ἐν τοῖς δημοσιωτάτοις χωρίοις, ἐν ᾧ πάντα ποιῶν καταφανέ-
στατος ἦν, οἷς ἐπιμελὲς τὸν ἡγεμόνα τῆς Σπάρτης ὁρᾶν. ἀλλ' οὗτος εἰς τὴν Α-
σίαν τε διαβὰς ὀλίγῳ στρατεύματι, τὸν προσκυνούμενον ἄνθρωπον ὑ-
πὸ τῶν ἀκατονομάστων ἐθνῶν, ἐγγὺς ἦλθεν ἀποβιβάσαι τῆς ἀρχῆς· τοῦ μὲν
γὰρ φρονήματος ἀπεβίβασε· καὶ ἐπὶ τῶν οἴκοι τελῶν καλούντων τὰς ἐν
Ἀσίᾳ πράξεις ἀφῄρητο, νίκας ἑλληνικὰς ᾐρεῖτο πολλάς, ὑπὸ μόνου τε τῶν
ἀνθρώπων ἡττᾶτο μαχόμενος, ὑφ' οὗ κρατηθῆναι μόνου τῶν ἁπάντων
εἰκὸς Ἀγησίλαον, καὶ ὑπὲρ εὐτελείας ἀγωνιζόμενον. Ἐπαμινώνδας ἦν οὗτος,
ὃν στεφανοῦσαι μὲν αἱ πόλεις ἐκάλουν εὐωχησόμενον, ὁ δὲ φοιτᾷ αὐταῖς· οὐ
γὰρ ἦν ἄλλως ποιοῦντα, μὴ οὐκ αἰτίαν ἔχειν τὴν ἐν ἀξιώματι· δριμέος ὄξους
ἀπέπτυ, ἵνα, φησί, τῆς οἴκοι διαίτης Ἐπαμινώνδας μὴ ἐπιλάθοιτο. νεανίσκου
δὲ ἀττικοῦ τῆς μαχαίρας αὐτῷ τὴν κώπην ἐπισκώψαντος, ὅτι ξύλου τε

φαύλου

φαύλου καὶ ἀκατέργαστος ἦν, ἐκ κοινοῦ ὅτῳ ἔφη μαχόμεθα, τῆς μὲν κώ-
πης οὐ περιέσῃ· τὸν σίδηρον δὲ οὐκ ἐνέσται σοι μέμψασθαι. εἰ δὲ βασιλικὸν
μὲν τὸ ἄρχειν, ἄρχει δὲ ὁποίων δέοι κρατεῖν, ἐξ ὧν οἱ κρατεῖν εἰδότες ἐπιτη-
δευμάτων καὶ βίων, ὁρᾷς μὲν ὡς οὐκ ἀπὸ τῶν ἐκφύλων τε καὶ βαρβάρων,
ἀλλ' ἀπὸ τῶν μετρίων τε καὶ σωφρόνων πάντα ἐκ πάντων συνῄρηται,
βασιλείας ἐξοριστέον εἶναι τῦφον καὶ πολυτέλειαν, ὡς οὐ μετὰ ταύτης τῶν ἀλλο-
τρίων· καὶ ὁ λόγος ἐκ τούτου περιῆκται. ἐπαναγάγωμεν δὲ ἡμεῖς τε τὸν λό-
γον εἰς τὴν οἰκείαν ἀρχήν, σύ τε ἐς τὸ ἀρχαῖον πρᾶγμα τὸν βασιλέα.
ἀνάγκη γὰρ κεκολασμένων τῶν βίων, καὶ σωφροσύνης ἐπανελθούσης, συνεπα-
νήκειν μὲν αὐτῇ τὰ παλαιὰ καλά, τὴν δὲ ἐκ τῆς ἐναντίας μερίδος ἀντι-
μετάστασιν πάντων γενέσθαι. καὶ σὺ βασιλεῦ τῆς ἐπαναγωγῆς τῶν ἀγα-
θῶν ἄρξαιο, καὶ ἀποδοίης ἡμῖν λειτουργὸν τῆς βασιλείας τὸν βασιλέα. καὶ
γὰρ ἐν οἷς ἐσμὲν οὐκ ἔτι οἷα χωρῆσαι ῥᾳθυμίαν, οὐδὲ πορρωτέρω βιῶναι. νῦν γὰρ
πάντες ἐπὶ ξυροῦ ἵστανται ἀκμῆς, καὶ δεῖ θεοῦ καὶ βασιλέως ἐπὶ τὰ πρά-
γματα, τοῦ ὠδυνωμένου χρόνου ἤδη συχνὸν τῆς ῥωμαίων ἀρχῆς τοῦ εἱμαρ-
μένου περιαιρήσοντος, ἣν ἅμα συνάπτων τὸ ἑξῆς τοῦ λόγου, καὶ τὸν βα-
σιλέα δημιουργῶν, ὃν ἐνήργμην ἄγαλμα πάγκαλον ἱστάναι, δείξω γε σα-
φῶς ἐγγὺς οὖσαν, ἢν μὴ σοφή τε καὶ ἰσχυρὰ βασιλεία κωλύοι. καὶ ἵνα ὁ κω-
λύων αὐτὸς ᾖς, ἐκ τῶν ἐνόντων συμπλακήσομαι. θεὸς δὲ ἀγαθοῖς ἀεί τε
καὶ πάντως παραστάτης, καὶ ἵλεως. πόθεν οὖν ἀπολιπόντες τὰ κοινῇ διαπ-
πλαττόμενα, τῷ πλαττομένῳ παρὰ τοῦ λόγου βασιλεῖ γνώμην προσεῖναι ἐ-
δεήθημεν εἰς τὰ καθεστῶτα. ἠξίου φιλοσοφία τὸν βασιλέα θαμὰ ὁμιλεῖν στρα-
τιώταις, ἀλλὰ μὴ θαλαμεύεσθαι. τὴν γὰρ εὔνοιαν ἣ μόνη καὶ μάλιστα βασι-
λέως ἐστὶν ἰσχυρὸν φυλακτήριον, ἐδίδασκεν ἀπὸ τῆς ὁσημέραι συνηθείας
ἀθροίζεσθαι. ποδαποῖς οὖν τὸ γένος οὖσι τοῖς στρατιώταις φιλόσοφος ἐ-
ραστὴς ὢν βασιλέως, ὃν ἀξιοῖ καὶ παιδεύειν τὸ σῶμα καὶ συναυλίζεσθαι· ἢ δη-
λονότι τοιούτοις, οὓς ἀγροὶ καὶ πόλεις, καὶ καθάπαξ ἡ βασιλευομένη γῆ, δίδω-
σι προμάχους, καὶ καταλέγει φύλακας τῇ πολιτείᾳ τε καὶ τοῖς νόμοις, ὑφ'
ὧν ἐτράφησάν τε καὶ ἐπαιδεύθησαν; οὗτοι γάρ εἰσιν, οὓς καὶ κυσὶν ὁ Πλάτων
εἴκαζεν. ἀλλ' οὔτε τῷ ποιμένι μετὰ κυνῶν τοὺς λύκους τακτέον, κἂν σκύ-
μνοι ποτὲ ἀναιρεθέντες τιθασεύεσθαι δόξωσιν, ἢ κακῶς αὐτοῖς πιστεύσει τὸ
ποίμνιον· ὅταν γάρ τινα ταῖς κυσὶν ἀσθένειαν ἢ ῥᾳθυμίαν ἐνίδωσιν, αὐταῖς
τε καὶ ποίμνῃ καὶ ποιμέσιν ἐπιχειρήσουσιν. οὔτε τῷ νομοθέτῃ δοτέον ὅπλα
τοῖς οὐ τεχθεῖσί τε καὶ τραφεῖσιν ἐν τοῖς αὐτοῦ νόμοις. οὐ γὰρ ἔχει παρὰ τῶν τοιού-
των οὐδὲν εὐνοίας ἐνέχυρον· ὡς ἔστιν ἀνδρὸς θαρσαλέου ἢ μάντεως, νεότη-
τα πολλὴν ἑτερότροφον, ἤθεσιν ἰδίοις χρωμένην ἐν τῇ χώρᾳ τὰ πολέμια
μελετῶσαν ὁρῶντα μὴ δεδιέναι· δεῖ γὰρ ἤτοι πάντας αὐτοὺς πιστεῦσαι φιλο-
σοφεῖν, ἢ τούτου καλῶς ἀπογνόντας οἴεσθαι τὸν Ταντάλου λίθον ὑπὲρ τῆς

πολιτείας λεπτοῖς καὶ λωβίοις ἡττῆσθαι, ὡς ὅτε πρῶτον ἐπιχειρήσουσιν,
ὅτε πρῶτον αὐτοῖς οἰήσονται προχωρήσειν τὴν πεῖραν. τούτου μὲν οὖν καὶ
ἀκροβολισμοί τινες ἤδη γίνονται, καὶ φλεγμαίνει μέρη τινὰ τῆς ἀρχῆς ὥσπερ
σώματος, οὐ δυναμένων αὐτῷ συγκραθῆναι τῶν ἀλλοτρίων εἰς ἁρμονίαν
ὑγιεινήν. ἐκκρῖναι δὲ δεῖ τἀλλότριον, ἀπό τε σωμάτων καὶ πόλεων, ἰατρῶν
τε καὶ στρατηγῶν παῖδες ἂν εἴποιεν. τὸ γὰρ μήτε ἀντίπαλον αὐτοῖς κατασκευά-
ζεσθαι δύναμιν, καὶ ὡς ἐκείνης οἰκείας οὔσης, ἀστρατείαν τε διδόναι πολλοῖς
αἰτοῦσι, καὶ πρὸς ἄλλοις ἔχειν ἀφιέναι τοὺς ἐν τῇ χώρᾳ, τί ἄλλο ἢ σπευδόντων
ἐστὶν εἰς ὄλεθρον ἀνθρώπων, δέον πρὸς τοὺς σκύθας δεῦρο σιδηροφοροῦν-
τας ἀνέχεσθαι, παρά τε τῆς φίλης γεωργίας ἄνδρας αἰτῆσαι τοὺς μαχεσο-
μένους ὑπὲρ αὐτῆς, καὶ καταλέγειν εἰς τοῦτον, ἐν ᾧ δὴ καὶ τὸν φιλόσοφον ἀ-
πὸ τοῦ φροντιστηρίου, καὶ τὸν χειροτέχνην ἀπὸ τοῦ βαναυσείου ἀναστήσαντες, καὶ
ἀπὸ τοῦ πωλητηρίου τὸν ὄντα πρὸς τούτῳ, τόν τε κηφῆνα δῆμον, ὃς ὑπὸ τῆς
πολλῆς σχολῆς ἐγκαταβιοῖ τοῖς θεάτροις, πείσομεν ποτὲ καὶ σπουδάσαι πρὶν
ἀπὸ τοῦ γελᾶν ἐπὶ τὸ κλάειν ἀφίκωνται, μήτε τῆς χείρονος αἰδοῦς, μήτε τῆς
ἀμείνονος ἐμποδὼν οὔσης παρὰ τὴν ἰσχὺν ῥωμαίοις οἰκείαν γενέσθαι. τέτακται
γὰρ ὥσπερ ἐν οἴκῳ καὶ πολιτείαις ὁμοίως, τὸ μὲν ὑπερασπίζον κατὰ τὸ ἄρ-
ρεν, τὸ δὲ εἰς τὴν ἐπιμέλειαν ἐστραμμένον τῶν εἴσω κατὰ τὸ θῆλυ. πῶς οὖν ἀνεκτὸν παρ'
ἡμῖν ἀλλότριον εἶναι τὸ ἄρρεν. πῶς δὲ οὐκ αἰσχρὸν παραχωρῆσαι τῆς εὐανδρο-
τάτης ἀρχῆς ἑτέροις, τῆς ἐν πολέμῳ φιλοτιμίας. ἀλλ' ἔγωγε εἰ νίκας
ὑπὲρ ἡμῶν νικῷεν πολλάς, αἰσχυνοίμην ἂν ὠφελούμενος. ἐκεῖνο μέντοι
" γινώσκω φρονέω τε· καὶ γὰρ ἐγγύς ἐστιν ἅπαντος τοῦ νοῦν ἔχοντος· ὡς ὅταν τὰ
λεγόμενα ταῦτα τὸ ἄρρεν τε καὶ τὸ θῆλυ, μήτε ἀδελφὰ τυγχάνῃ, μήτε ἄλ-
λως ὁμογενῆ, μικρὰ πρόφασις ἀρκέσει τοὺς ὡπλισμένους τῶν ἀστυπολοιῶ
τῶν δεσπότας ἀξιοῦν εἶναι· καὶ μαχήσονταί ποτε ἀπόλεμοι πρὸς τοὺς ἠσκημέ-
νους τὸν ἐν ὅπλοις ἀγῶνα. πρὶν οὖν εἰς τοῦτο ἥκειν, ἐφ' ὃ πρόεισιν, ἤδη ἀνακλη-
τέον ἡμῖν τὰ ῥωμαίων φρονήματα, καὶ συνεθιστέον αὐτουργεῖν τὰς νίκας, μη-
δὲ κοινωνίας ἀνεχομένους, ἀλλ' ἀπαξιοῦντας ἐν ἁπάσῃ τάξει τὸ βαρβα-
ρον. ἀρχῶν γὰρ δὴ καὶ πρῶτον ἀπεληλάσθων, καὶ τῆς ἐν βουλευτηρίῳ γερῶν ἀ-
ποκεκόφθων, οἷς ὑπῆρξεν αἰσχύνη τὰ παρὰ ῥωμαίοις πάλαι καὶ δοκοῦντα
καὶ ὄντα σεμνότατα. ἐπεὶ νῦν γε καὶ τὴν βουλαίαν Θέμιν αὐτὴν καὶ θεὸν οἶ-
μαι τὸν στράτιον ἐγκαλύπτεσθαι, ὅταν ὁ σισυροφόρος ἀνθρώπος ἐξηγῆται
χλαμύδας ἐχόντων, καὶ ὅταν ἀποδύς τις ὅπερ ἐνῆπτο κώδιον, περιβάλληται
τήβενναν, καὶ τοῖς ῥωμαίων τέλεσι συμφροντίζῃ περὶ τῶν καθεστώτων, προε-
δρίαν ἔχων παρ' αὐτὸν που τὸν ὕπατον, νομίμων ἀνδρῶν ὀπίσω θακούντων.
ἀλλ' οὗτοί γε μικρὸν τοῦ βουλευτηρίου προκύψαντες, αὖθις ἐν τοῖς κῳδί-
οις εἰσί, καὶ ὅταν τοῖς ὀπαδοῖς συγγένωνται, τῆς τηβέννου καταγελῶσι, μεθ' ἧς
οὐκ εἶναι φασὶ ξιφουλκίας εὐμοιρεῖν. θαυμάζω δ' ἔγωγε πολλαχῇ τε ἄλ-
λῃ καὶ

λῃ, καὶ οὐχ ἥκιστα ταύτῃ, τῇ ἀποπίπτειν ἡμῶν. ἅπας γὰρ οἶκος ὁ καὶ κατὰ μικρὸν εὐπράττων σκυθικὸν ἔχει τὸν δοῦλον, καὶ ὁ τραπεζοποιός, καὶ ὁ περὶ τὸν ἰπνόν, καὶ ὁ ἀμφορεαφόρος, σκύθης ἐστὶν ἑκάστῳ· τῶν τε ἀκολούθων οἱ τοὺς χθαμαλοὺς σκιμποδίσκους ὀκλαδίας ἐπὶ τῶν ὤμων ἀνατιθέμενοι, ἐφ' ὧν τοῖς ἐωνημένοις ἐν ταῖς ἀγυιαῖς ἔξεστι καθίζεσθαι, σκύθαι πάντες εἰσίν, ἄνωθεν ἀποδεδειγμένου τοῦ γένους ἐπιτηδείου τε καὶ ἀξιωτάτου δουλεύειν ῥωμαίοις. τὸ δὲ τοὺς ξανθοὺς τούτους καὶ κομῶντας εὐβοϊκῶς, παρὰ τοῖς αὐτοῖς ἀνθρώποις ἰδίᾳ μὲν οἰκέτας εἶναι, δημοσίᾳ δὲ ἄρχοντας, ἄηθες ὂν τῆς θέας γένοιτο ἂν τὸ παραδοξότατον, καὶ εἰ μὴ τοῦτό ἐστιν, οὐκ ἂν εἰδείην ὁποῖον ἂν εἴη τὸ καλούμενον αἴνιγμα. ἐν Γοργίᾳ μὲν οὖν Κρίξος καὶ Σπάρτακος ὁπλοφοροῦντες ἀδόξως, ἵνα θεάτρῳ γένοιντο τοῦ δήμου ῥωμαίων καθάρσια, ἐπειδὴ δραπετεύσαντες τοῖς νόμοις ἐμνησικάκησαν, τὸν οἰκετικὸν κληθέντα πόλεμον συνεστήσαντο, βαρυσυμφορώτατον ἐν τοῖς μάλιστα τῶν τότε ῥωμαίων γενόμενον· ἐφ' οὓς ὑπάτων καὶ στρατηγῶν καὶ τῆς Πομπηΐου τύχης ἐδέησεν αὐτοῖς, ἐγγὺς ἐλθούσης τῆς πόλεως ἀναρπασθῆναι τῆς γῆς. καίτοι γε οἱ Σπαρτάκῳ καὶ Κρίξῳ συναποστάντες, οὔτε ἐκείνοις, οὔτε ἀλλήλοις ἦσαν ὁμόφυλοι, ἀλλ' ἡ κοινωνία τῆς τύχης ἐπειλημμένη προφάσεως, ὁμογνώμονας ἐποίει. φύσει γὰρ ἅπαν, οἶμαι, πολέμιον, ὅταν ἐλπίσῃ κρατήσειν τοῦ κυρίου τὸ δοῦλον. ἆρ' οὖν ὁμοίως ἔχει καὶ παρ' ἡμῖν, ἢ τοῦ παντὶ μεγαλειότερον τὰς ὑποθέσεις τῶν ἀτόπων ἐκτρέφομεν; οὔτε γὰρ δύο ἐστόν, οὔτε ἀτίμω παρ' ἡμῖν οἱ στάσεως ἄρξαντες, ἀλλὰ στρατεύματα μεγάλα καὶ παλαμναῖα, καὶ συγγενῆ τῶν παρ' ἡμῖν δούλων, εἰς τὴν ῥωμαίων ἡγεμονίαν ἐπερρυηκότα κακῇ μοίρᾳ, παρέχεται στρατηγοὺς μάλα ἐν ἀξιώματι παρά σφίσιν αὐτοῖς καὶ παρ' ἡμῖν ἡ ἡμετέρα κακία. τούτων ὅταν ἐθέλωσι πρὸς οἷς ἔχουσι, καὶ τοὺς οἰκέτας ἡγοῦ στρατιώτας εἶναι μάλα ἰταμοὺς καὶ θρασεῖς, ἔργοις ἀνοσιωτέροις τῆς αὐτονομίας ἐμφορησομένους. καθαιρετέον οὖν ὑμῖν τὸν ἐπιτειχισμόν, καὶ τὴν ἔξωθεν αἰτίαν ἐξαιρετέον τῆς νόσου, πρὶν ἐπισημῆναι καὶ τὸ ῥῆγμα τὸ ὕπουλον· πρὶν ἐλεγχθῆναι τὴν τῶν ἐνοικούντων δυσμένειαν. ἀρχόμενά τοι κρατεῖται τὰ κακά, κρατύνεται δὲ προϊόντα. καθαρτέον δὲ σοὶ βασιλεῦ τὸ στρατόπεδον, ὥσπερ θημῶνα πυρῶν, οὗ ζειαί τε ἐκκρίνομεν, καὶ ὅσα παραβλαστάνει, λύμη τῷ γενναίῳ τε καὶ γνησίῳ σπέρματι. εἰ δέ σοι δοκῶ τὰ μηκέτι ῥᾴδια συμβουλεύειν, οὐκ ἐννενόηκας, ἀνδρῶν ὁποίων μὲν ὄντι σοι βασιλεῖ, περὶ δὲ ἔθνους ὁποίου τοὺς λόγους ποιοῦμαι, οὗ ῥωμαῖοι μὲν περιεγένοντο, ἀφ' οὗ καὶ τοὔνομα αὐτῶν εἰς ἀνθρώπους ἠκούσθη· καὶ κρατοῦσιν ἁπάντων, οἷς ξυμμίξαι καὶ χερσὶ καὶ γνώμῃ, καὶ τὴν γῆν ἐπῆλθον, ὡς Ὅμηρός φησι τοὺς θεούς, ἀνθρώπων ὕβριν τε καὶ εὐνομίην ἐφέποντες. σκύθας δὲ τούτους Ἡρόδοτός τε φησὶ καὶ ἡμεῖς ὁρῶμεν, κατεχομένους ὑπὸ νόσου πάντας θηλείας. οὗτοι γάρ εἰσιν ἀφ' ὧν οἱ πανταχοῦ δοῦλοι; οἱ μηδέποτε γῆς ἐγκρατεῖς; δι' οὓς ἡ σκυθῶν ἐρημία πεπα-

ροιμίασαι, φθάνοντες ἀεὶ τὴν οἰκείαν· οὐκ ἐξ ἠθέων τῶν σφετέρων φασὶν οἱ τὰ παλαιὰ παραδόντες, κιμμέριοί τε ἀνέστησαν πρότεροι, καὶ αὖθις ἕτεροι, καὶ αἱ γυναῖκές ποτε, καὶ οἱ πατέρες ὑμῶν, καὶ ὁ μακεδὼν, ὑφ' ὧν τῶν μὲν εἰς τοὺς εἴσω, τῶν δὲ εἰς τοὺς ἔξω προυχώρησε, καὶ οὐ παύονταί γε, ἕως ἂν ὦσι τοῖς κατὰ τὴν πικρὰν παρὰ τῶν ἐλαυνόντων ἀντιδιδόμενοι· ἀλλ' ὅτε ἐμπέσωσιν ἄφνω τοῖς οὐ προσδεχομένοις, ἐπὶ χρόνον ταράττουσιν, ὥσπερ ἀσσυρίοις πάλαι, καὶ μήδοις, καὶ παλαιστίνοις, καὶ τὸ νῦν δὴ τοῦτο περὶ ἡμᾶς οὐ πολεμησείοντες ἦλθον, ἀλλ' ἱκετεύσοντες, ἐπεὶ πάλιν ἀνίσταντο. μαλακωτέροις δὲ ἐντυχόντες οὐ τοῖς ὅπλοις ῥωμαίων, ἀλλὰ τοῖς ἤθεσιν, ὥσπερ ἴσως ἔδει πρὸς ἱκέτας, γένος ἀμαθὲς τὸ εἰκὸς ἀπεδίδου, καὶ ἐθρασύνετο, καὶ ἠγνωμόνει τὴν εὐεργεσίαν, ὑπὲρ οὗ πατρὶ τῷ σῷ δίκας ἐπ' αὐτοὺς ὡπλισμένῳ διδόντες, αὖθις ἦσαν οἰκέται, καὶ ἱκέται σὺν γυναιξὶν ἐκάθιζον· ὁ δὲ τῷ πολέμῳ νικῶν, ἐλέῳ παρὰ πλεῖστον ἡττᾶτο· καὶ ἀνίστη τῆς ἱκετείας, καὶ συμμάχους ἐποίει, καὶ πολιτείας ἠξίου, καὶ μετεδίδου γερῶν, καὶ γῆς τι ἐδάσατο τοῖς παλαμναίοις ῥωμαϊκῆς, ἀνὴρ τῷ μεγαλόφρονι καὶ γενναίῳ τῆς φύσεως ἐπὶ τὸ πρᾶον χρησάμενος, ἀλλ' ἀρετῆς γε τὸ βάρβαρον οὐ ξυνίησιν. ἀρξάμενοι γὰρ ἐκεῖθεν, τὸ μέχρι τοῦδε καταγελῶσιν ἡμῶν, εἰδότες ὧν τε ἦσαν ἄξιοι παρ' ἡμῶν, ὧν τε ἠξιώθησαν· τό, τε κλέος τοῦτο γείτοσιν αὐτῶν ἤδη τὴν ἐφ' ἡμᾶς ὡδοποίησε, καὶ τινες ἐκφοιτῶσιν ἱπποτοξόται ξένοι παρὰ τοὺς ῥᾳδίους ἀνθρώπους, φιλοφροσύνην αἰτοῦντες, παράδειγμα ἐκείνους τοὺς χείρους ποιούμενοι, καὶ προβαίνειν ἔοικε τὸ κακὸν, εἰς τὴν καλουμένην ὑπὸ τῶν πολλῶν πειθανάγκην. φιλοσοφίᾳ γὰρ οὐ διενεκτέον ὑπὲρ τῶν ὀνομάτων, ὑπηρεσίαν τῇ διανοίᾳ ζητούσῃ, κἂν χαμόθεν αὐτὴν εἰς τὰ πράγματα συμπορίζηται πραεῖάν τε καὶ ἐφαρμόζουσαν. πῶς οὖν οὐ χαλεπὸν ἀναμαχεσαμένους τὸ κλέος, Ἐξελάαν ἐνθένδε κύνας κηρεσσιφορήτους. ἢν ἀκούσῃς ἐμοῦ, τὸ χαλεπὸν τοῦτο, τὴν πᾶσαν εὐμάρειαν ἔχον φανεῖται, αὐξηθέντων ἡμῖν τῶν καταλόγων· τοῖς δὲ καταλόγοις τῶν φρονημάτων καὶ γινομένων οἰκείων τῶν συνταγμάτων, προσθέντες τῇ βασιλείᾳ τὸ γινόμενον ἀπ' αὐτῆς ἐλλιπές· καὶ Ὅμηρος αὐτὸ καθιέρωσε τοῖς ἀρίστοις· Θυμὸς δὴ μέγας ἐστὶ διοτρεφέων βασιλήων. θυμοῦ οὖν ἐπὶ τοὺς ἄνδρας δεῖ, καὶ ἢ γεωργήσουσιν ἐξ ἐπιτάγματος, ὥσπερ πάλαι λακεδαιμονίοις μεσσήνιοι τὰ ὅπλα καταβαλόντες εἱλώτευον· ἢ φεύξονται τὴν αὐτὴν ὁδὸν αὖθις τοῖς πέραν τοῦ ποταμοῦ διαγγέλλοντες, ὡς οὐκ ἐκεῖνα ἔτι παρὰ ῥωμαίοις τὰ μείλιχα· ἀλλ' ἐξηγεῖταί τις αὐτῶν, νέος τε καὶ γενναῖος Δεινὸς ἀνήρ, τάχα κεν καὶ ἀναίτιον αἰτιόῳτο. εἶεν. αὕτη μέντοι τροφὴ καὶ παιδεία βασιλέως πολεμικοῦ· τοῦ δὲ εἰρηνικοῦ ἑξῆς πολυπραγμονῶμεν. εἴη μὲν ὁ πολεμικὸς πάντως μᾶλλον εἰρηνικός· μόνῳ γὰρ ἔξεστιν εἰρήνην ἄγειν τῷ δυναμένῳ τὸν ἀδικοῦντα κακῶσαι, καὶ φαίην ἂν ἐγὼ βασιλέα τοῦτον, πάντα ἐκ πάντων τὰ εἰς εἰρήνην συγκεκροτῆσθαι, ὅστις οὐκ ἐθέλων ἀδι-

κεῖν, τοῦ μὴ ἀδικεῖσθαι πεπόρισται δύναμιν. πολεμήσεται γάρ, εἰ μὴ πολε-
μήσει. ἔστι μὲν εἰρήνη πολέμου μακαριώτερον, ὅτι καὶ διὰ τὴν εἰρήνην τὰ
τοῦ πολέμου παρασκευάζεται. τέλος οὖν ὂν τῶν δι' αὐτό, δικαίως ἂν προη-
τιμᾶτο. καλῶς οὖν ἔχει τῷ σώματι τῆς ἡγεμονίας διχῆ διαιρεθέντι κατὰ τὸν
ὄχλον τὸν ὡπλισμένον καὶ ἄοπλον, ἀλλὰ μέρος ἑαυτὸν ἑκάστῳ διδόναι, καὶ
συνεῖναι μετὰ τοὺς μαχίμους ταῖς πόλεσι καὶ τοῖς δήμοις, οἷς διὰ τῶν μαχί-
μων ἄδειαν γεωργίας καὶ πολιτείας ἐπορισάμεθα. συνέσται δὲ τοῖς μὲν ἐ-
πιφοιτῶν ὅσοις οἷόν τε τῶν ἐθνῶν, καὶ ὅσαις οἷόν τε τῶν πόλεων· εἰς ὃ δὲ μὴ ἀ-
φικνεῖται τοῦ ἀρχομένου, καὶ τούτου δὴ ἐπιμελήσεται τῷ πεφηνότι δυνατῷ
καὶ καλλίστῳ τῶν τρόπων. ὁ δὲ χρῆμα τῶν πρεσβειῶν, ὅπως τε ἱερόν, καὶ δῶ-
ρον τοῦ παντὸς ἄξιον, αἷς ὁμιλῶν βασιλεύς, οὐδέν τι μεῖον εἴσεται τῶν ἀγχοῦ
τὰ πόρρω, οὐδὲ ὀψίως αἰσθήσεται τὴν ὑπὸ τῆς ἀρχῆς περιμήθαι ὁρίζεται·
ἀλλὰ καὶ ἐγερεῖ ὁ πεπλωκὸς οὐκ ἰδών, καὶ ἐπιδώσει τοῖς ἀπορουμένοις τῶν δή-
μων, καὶ ἀνήσει λειτουργιῶν τοὺς πάλαι λειτουργίαις πονοῦντας, καὶ ὑπιγνού-
μενον ἐκρήξει, καὶ ὄντα ἀνελεῖ πόλεμον, καὶ τί ἄλλο προδιοικήσεται. ταῦτα
" παρὰ τῶν πρεσβειῶν ἕξει δίκην θεοῦ πάντ' ἐφορᾶν καὶ πάντ' ἐπακούειν, αἷς ἂν
" πρόσοδος ἔσω καὶ πατὴρ ὡς ἤπιος, τοῦτο μὲν ἤδη καὶ γείτοσι τε μὴ γείτοσιν.
Ὁμήρου γὰρ αὐτὸ καθάπαξ περὶ τοῦ καὶ αὐτοῦ εἰρηνικοῦ βασιλέως ἤκουσα λέ-
γοντος. καὶ πρὸ τοῦ γε ἐπιτετάχθων οἱ στρατιῶται φείδεσθαί τε καὶ ἥκιστα λυ-
πηροὶ γίνεσθαι τοῖς ἀστυπόλοις τε ἀβροδιαίτοις, μεμνημένοι πόνων, οὓς δι' αὐτοὺς
ἀνείλοντο. ἵνα γὰρ σώζηται τὰ πόλεών τε καὶ γῆς ἀγαθά, βασιλεὺς τὸ προπολε-
μεῖ, καὶ καταλέγει τοὺς πολεμήσοντας. ὅστις οὖν ἐμοῦ τὸν μὲν ἀλλόφυλον ἐχθρὸν ἀ-
περύκει, αὐτὸς δὲ οὐ τὰ μέτρια μοι χρῆται, οὗτος οὐδέν μοι δοκεῖ διαφέρειν κυ-
νός, δι' αὐτὸ τοῦτο τοὺς λύκους ὡς πορρωτάτω διώκοντος, ἵνα αὐτὸς ἐπὶ σχολῆς
κεραΐζῃ τὴν ποίμνην, δέον ἀπέχειν τῆς φυλακῆς τὸν μισθὸν τοῦ γάλακτος ἐμ-
φορούμενον. ἀκριβὴς οὖν εἰρήνη, πεπαιδεῦσθαι τοὺς στρατιώτας τοῖς ἀό-
πλοις ὡς ἀδελφοῖς χρῆσθαι, μόνα φερομένους ὅσα ἐτάχθησαν. οὐδὲ τὸ πρό-
χειν εἰσφοραῖς τὰς πόλεις βασιλικόν. ἀγαθῷ γὰρ ὄντι ποῦ καὶ δεῖ χρημά-
των πολλῶν, οὔτε χαυνότητι γνώμης εἰς ἔργα δαπανηρὰ καθιέντι, καὶ ἀντὶ
σώφρονος χρείας ἀλαζόνα φιλοτιμίαν πρεσβεύοντι, οὔτε μειρακιώδει γνώ-
μῃ καταχαριζομένῳ ταῖς ἐπὶ σκηνῆς παιδιαῖς τοὺς τῶν σπουδαίων ἱδρῶ-
τας. ἀλλ' οὐδὲ εἰς ἀνάγκην ἀφικνουμένῳ μὲν συχνῶν πολέμων, οὓς ὁ λέγων φη-
σὶν οὐ τεταγμένα σιτεῖσθαι. ἀνεπιβούλευτον γὰρ καὶ ἀνεπιχείρητον ὁ λόγος ἐποίει
τὸ ἀγαθόν. συνεσταλμένων οὖν αὐτῷ τῶν ἐφ' ἃ δεῖ, περιττῶν οὐδὲν δεῖ, τού-
των ἔξεστι γίνεσθαι πορισὴν ἀλυπότατον· τὰ μὲν ἀναγκαῖα τῶν χρημάτων
ἀνιέντα· τὰ δὲ σύμμετρα ταῖς τῶν εἰσφερόντων δυνάμεσιν ἀγαπῶντα. βα-
σιλεὺς δὲ ἐργασίῃ χρήματος, αἰσχίων καπήλου. ὁ μὲν γὰρ ἔνδειαν οἴκου παρα-
μυθεῖται, τῷ δὲ ἀπαρφάσιστος ἡ κακία τῆς γνώμης. ἔγωγέ τοι θαμὰ ἐ-

πισκοπούμενος ἕκαστα τῶν παθῶν, ὁποίους ἡμῖν τοὺς προεστηκότας ἄνδρας παρέχεται, καίτοι δεῖν ἐμοὶ δοκῶ καὶ τοὺς ἰδιώτας, τὸ χρηματιστικὸν τοῦτο φῦλον, ὡς ἁπάντων μᾶλλον ἀγεννές τε ἐστὶ καὶ κακόηθες καὶ ἀκριβῶς διελθεῖν, ἐν μόνῃ τε δὴ τῇ νοσούσῃ πολιτείᾳ χώραν εὑρίσκει τὴν οὐ πάντῃ πᾶσιν ἄτιμον· οἵ γε καὶ φθάσαντες, ὑφ᾽ αὐτῶν αὐτοὶ καταφρονηθῆναι, ὅτι τῷ βουλήματι τῆς φύσεως ἀντικειμένως διενοήθησαν περὶ τὸ πρῶτον καὶ πολλοστόν· ἐπεὶ τὸ μὲν σῶμα συνέταξεν εἰς ὑπηρεσίαν ψυχῆς· τὰ δὲ ἐκτὸς εἰς χρείαν σώματος. τοῖς δὲ ὑστέροις δέδωκε δεύτερα· οἱ δὲ καὶ σῶμα καὶ ψυχὴν τῷ τρίτῳ συναναλίσκουσι. σφᾶς οὖν αὐτοὺς ἀτιμάσαντες, καὶ τὸ ἐν αὐτοῖς ἡγούμενον δοῦλον ποιήσαντες, τί ἂν ἔτι οὗτοι μέγα καὶ σεμνόν, ἢ πρᾶξαι, ἢ βουλεύσασθαι, οὓς ἐγὼ καὶ μυρμήκων ἀγεννεστέρους ἀποφηνάμενος, καὶ μᾶλλον ὀλιγογνώμονας, οὐκ αἰσχύνομαι τὴν ἀλήθειαν. οἱ μὲν γὰρ χρείᾳ ζωῆς μετίασι τὸν πόρον· οἱ δὲ τὴν ζωὴν μετιέναι ἀξιοῦσι τῇ χρείᾳ τοῦ πόρου. ἐλατέον οὖν αὐτοῦ τε καὶ τῶν ἀρχομένων τὴν χαλεπὴν ταύτην κῆρα, ἵν᾽ ἀγαθῶς ἀγαθῶν ἄρχῃ, καὶ ζῆλον ἀρετῆς ἀντεισενεγκεῖν, ἧς αὐτὸς βασιλεὺς καὶ ἀγωνιστὴς καὶ ἀγωνοθέτης γενέσθω. καὶ γὰρ αἰσχρόν, ἔφη τις, διακοντίζεσθαι μὲν δημοσίᾳ καὶ διαπληκτίζεσθαι, καὶ στεφανοὺς εἶναι τοῖς ταῦτα νικῶσι, μὴ διασωφρονίζεσθαι δὲ μηδένα μηδὲ διαρετίζεσθαι. εἰκὸς δή που, μᾶλλον δὲ πλέον εἰκότος, καὶ ἀνάγκη γε πᾶσα, τοιαύτῃ διαθέσει βασιλέως ἑπομένας τὰς πόλεις, βίον βιοτεῦσαι τὸν πάλαι, τὸν χρυσοῦν, τὸν ὑμνούμενον, ἀσχολίαν ἐχούσας κακῶν, σχολὴν δὲ ἀγαθῶν καὶ προφήτης τῆς εὐσεβείας. εἰς ἣν ἡγεμὼν αὐτὸς ἔσται βασιλεύς, ἅπαντος ἀρχὴν καὶ μείονος ἔργου καὶ μείζονος θεόθεν αἰτῶν. ὡς ἔστι δή που πάντων σεμνότερον θέαμά τε καὶ ἄκουσμα, βασιλεὺς ἐν τῷ δήμῳ τὼ χεῖρε αἴρων καὶ προσκυνῶν τὸν κοινὸν ἑαυτοῦ τε καὶ τοῦ δήμου βασιλέα· λόγον τε ἔχει καὶ τὸ θεῖον γανύσκεσθαι κυδαινόμενον βασιλέως εὐσεβοῦς θεραπείᾳ, καὶ ἀρρήτοις συναφαῖς τὸν τοιοῦτον οἰκειοῦσθαι. κἀντεῦθεν οὖν παρὰ τὸ θεοφιλὴς εἶναι, φιλάνθρωπός ἐστι πάντως μᾶλλον οἷα τυγχάνει τοῦ βασιλέως, τοιοῦτος τοῖς βασιλευομένοις φαινόμενος. ἀλλ᾽ ἐν τούτῳ τι οὐκ ἂν εἰκὸς τῶν δεόντων παρεῖναι· καί μοι πάλιν ὁ λόγος ἐπὶ τὰ μικρῷ πρόσθεν ἀνακαμπτέσθω. χαρακτῆρα βασιλείας εὐεργεσίαν ἐτιθέμην, τὸ δωρητικὸν πάλιν τῶν ἀγαθῶν, τὸν ἵλεων, τὰς ὁμωνυμίας ἀναπεμπαζόμενοι τοῦ θεοῦ. αὐτά τε οὖν ταῦτα καὶ ὅσα μετὰ τούτων ἐλέγετο, πρὶν ἐπαγγείλασθαι πλάττειν τὸν ἐν τῷ λόγῳ βασιλέα, συντετάχθω νῦν εἰς μέρη, καὶ πληρούτω τὸ ἄγαλμα. ὧν δή που κεφάλαιον ἦν, ὅτι παρεκτικὸς ὢν ἀγαθῶν, οὐ κάμνει τοῦτο ποιῶν, οὐ μᾶλλον ἢ τὰς ἀκτῖνας ὁ ἥλιος φυτοῖς καὶ ζῴοις δωρούμενος. οὐ γὰρ πόνος αὐτῷ καταλάμπειν, ἐν οὐσίᾳ τὸ λαμπρὸν ἔχοντι, καὶ πηγῇ φωτὸς ὄντι. αὐτός τε οὖν ἑαυτὸν ἐμβιβάσας τῷ τοιῷδε τῆς ζωῆς εἴδει, δι᾽ ἑαυτοῦ κοσμήσει πάντα, εἰς ὅσον ἐφικνεῖται τῶν ἀρχομένων, καὶ τοὺς ἀγχοῦ τῆς καθέδρας, οὓς

μόνου μὲν αὐτοῦ δευτερεύουσι, τῶν δὲ ἄλλων προστατεύουσι, τῷ βασιλικῷ τῆς ψυχῆς κόσμῳ συντάξει, ὠφελητικοὺς ἀνθρώπων ὄντας πρὸς μέτρον ἕκαστον τῆς νεμηθείσης δυνάμεως. καὶ προέδροι μὲν ἐπὶ πλεῖον οὗτοι τὴν προστασίαν ἐπιμελεῖσθαι τῶν ἀνθρώπων, πλειόνων αὐτὴν διὰ χειρὸς ἐχόντων. ἀλλά τοι δεῖ καὶ ὑπορρείους ἁρμοστὰς ἐκπέμπειν, ἐν ἀρχῆς μεγέθει τοσῷδε. ὃ δὲ μετὰ τοῦτο, τοὺς ἐπὶ τῆς δίκης ἄρχοντας φιλοκρινητέον, ὡς ἔστιν αὕτη θεία καὶ μεγαλομερὴς ἡ πρόνοια. ἕκαστον μὲν γὰρ τόπον καὶ ἄνδρα, καὶ ἀμφισβήτησιν ἐθέλειν εἰδέναι, πολλῆς γε τῆς ἐπιδείξεως, καὶ οὐδ' ἂν Διονύσιος ἤρκεσεν ὁ νήσου μιᾶς, καὶ οὐδὲ ὅλης ταύτης ἀρχὴν καταστησάμενος, ἐπιμελεῖσθαι. ἐπιμελητοῦ γὰρ δι' ὀλίγων ἐστὶ τῶν πολλῶν φροντίσαι. ταύτην ἐκάλεσεν θεοπρεπῆ τε καὶ καθολικὴν κηδεμονίαν, ἣν ἐν ἀθρόῳ μενοῦσαν ἤθει καὶ συνακολουθοῦσαν ἐπὶ τὰ τυχόντα τῶν μερῶν, οὐδὲ τὰ τυχόντα διαπέφευγε τῶν μερῶν. ταύτῃ χρώμενος ὁ θεὸς, οὐκ αὐτὸς ἐκλεπτουργεῖ τῶν δεῦρο τὰ ἕκαστα, ἀλλὰ γίγνεται χρεὶ τῇ φύσει, μένων ἐν ἤθει τῷ αὐτοῦ, καὶ ἔστιν αἴτιος μέχρις ἐσχάτου τῶν ἀγαθῶν, τῶν αἰτίων γινόμενος αἴτιος. καὶ βασιλεῖ ταύτῃ μετιτέον τῶν ὅλων τὴν ἐπιμέλειαν. διανεμέτω τὴν ἀρχὴν ὡς δυνατὸν, ἐπιστάταις δικαιοτάτοις τε καὶ ἀρίσταις. καὶ γὰρ ἔργον ὀλίγους ἢ πολλοὺς γνώσεται· καὶ ἔργον ὀλίγων ἁμαρτανόντων ἢ κατορθούντων αἰσθήσεται. ἀριστίνδην οὖν, ἀλλὰ μὴ πλουτίνδην, ὥσπερ νῦν ἡ τῶν ἀρξόντων αἵρεσις γινέσθω· ἐπεὶ καὶ ἰατροῖς τὸ σῶμα ἐπιτρέπομεν, οὐ τοῖς πλουσιωτάτοις, ἀλλ' οἵτινες ἂν ὦσι τῆς τέχνης ἐπηβολώτατοι. ἄρχοντα δὲ δὴ καὶ μᾶλλον ἀνθαιρετέον τοῦ πλουσίου, τὸν ἔχοντα τὴν ἀρχικὴν ἐπιστήμην, ὅτι πλείω περὶ αὐτὸν κινδυνεύεται χεῖρον ἢ βέλτιον κεῖσθαι. τί γὰρ, εἴ τις περὶ αὐτοῦ τοῦ κακὸς εἶναι πλοῦτον συνείλοχεν, ἆρα ἄξιον ἄρχειν αὐτόν; ἀλλὰ μὴ τὸν πένητα μὲν, νόμιμον δὲ ἄνδρα καὶ δίκαιον, ὃς δι' αὐτὸ τοῦτο τὸ δίκαιος εἶναι πενίᾳ συνοικεῖν οὐκ αἰσχύνεται; ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν ὁ πλουτῶν ὁποσονοῦν, ἐωνημένος δὲ τὴν ἀρχὴν, οὐκ ἂν εἰδείη ὁποῖος ἂν γένοιτο νεμετὴς τοῦ δικαίου. φαίνεται γὰρ, ὡς οὕτως εἰπεῖν, οὐ σφόδρα ὁ τοιοῦτος ἀδικίαν μισῆσαι· σχολῇ δ' ἂν ὑπεριδεῖν χρημάτων, ἀλλ' οὐκ ἀποδείξει τὸ ἀρχεῖον, δικῶν πωλητήριον· ὡς οὐκ ἄν γε αὐτὸν διαφερόμενον βλοσυροῖς ὀφθαλμοῖς ἀντιβλέψαι χρυσίῳ. τοὐναντίον μὲν αἰδεσθῆναί τε καὶ ἐνδοῦναι καὶ τελευτῶντα περιπτύξασθαι, ᾧ καὶ κατ' αὐτὸ τοῦτο χάριν οἶδεν, ὅτι ἄρα πλούτου μοίρας τὴν πολιτείαν ἠλλάξατο, καὶ ὥσπερ ἄλλο τι τὰς πόλεις μεμίσθωται. οἶδεν οὖν ὅτι διὰ τοῦτο σεμνός τέ ἐστι καὶ ὑψοῦ κάθηται, περιβλεπόμενος ὑπὸ πολλοῦ τε ἄλλου λεὼ, καὶ τῶν εὖ ἡκόντων δικαίων τε καὶ πενήτων. ἀλλὰ σύ τι ποίει ἀρετῆς ζηλωτὸν κἂν πενίᾳ συνῇ, μὴ λανθανέτω σε φρόνησις ἀνδρὸς καὶ δικαιοσύνη, καὶ ὁ λοιπὸς ἑσμὸς τῶν ψυχικῶν ἀγαθῶν ἐάν τι φαύλῃ κρυπτόμενος· ἀλλ' ἕλκειν τε αὐτὴν ἐν μέσῳ, καὶ ἀξιοῦν δημοσιεῦσαι τῆς ἀρετῆς, ἣν οὐκ ἄξιον οἰκουρεῖν,

ἀλλ' ὕπαρ θεῖον ἐστὶ καὶ ἐναγώνιον. εὖ γὰρ ἴσθι, σὺ μὲν ἐκείνοις ἐν τῷ παραυ-
τίκα κηρύξεις· ὁ δὲ ἀνακεκηρυγμένος ἄσδε ἔσῃ διὰ παντὸς, δειγματίας τῇ διαδο-
χῇ τοῦ χρόνου βασιλείας εὐδαίμονος. κἂν οὕτω ποιήσῃς, τάχα πολλοὺς ὄψει
πλοῦτον εἰργασμένον αἰσχυνομένους, καὶ ἄλλους ἐγκαλλωπιζομένους αὐθαιρέτῳ
πτωχείᾳ· καὶ μεταπεσοῦνται τοῖς ἀνθρώποις αἱ νῦν περὶ αὐτὸν ὑπολή-
ψεις, τὸ πλοῦτον ἐξευρεῖν ὀνειδὸς εἶναι· καὶ ἐν σεμνότητος μοίρᾳ πενίαν τηρῆσαι.
ὡς πολλῶν ὄντων ἃ δέδωκεν ὁ θεὸς βασιλείᾳ ζηλωτὰ καὶ μακάρια, οὐδενὸς
ἧττον, εἰ μὴ καὶ παντὸς μᾶλλον ἀγαθείη τις διὰ αὐτῆς, καὶ ὑμνήσειε τὴν
ἐν ταῖς ψυχαῖς τῶν ἀρχομένων ἰσχὺν, ὅτι μετατίθησι βασιλεὺς δόξαν ἤθεσι
ἐγκεκαυμένην ἤδη παλαιῶν, καὶ τρυφῇ τῇ προφότῃ, πρὸς φαίνεσθαι τἀναντία τι-
μῶν καὶ περὶ πλείστου ποιούμενος· ὅτῳ γὰρ βασιλεὺς χαίρει, τοῦτ' εὐθὺς αὔ-
ξειν ἀνάγκη, καὶ ὑπὸ πλείστων ἐπιτηδεύεσθαι. ἀλλ' ἐνταῦθα τοῦ λόγου γε-
νόμενος, ἐθέλω τι καὶ ὑπὲρ τῶν αὐτὸς ἐμαυτοῦ παιδικῶν εὔξασθαι. ἐρα-
σθείης ὦ βασιλεῦ φιλοσοφίας καὶ παιδείας ἀληθινῆς. ἀνάγκη γὰρ ἐκ τῶν
εἰρημένων συνεργάς σοι γενέσθαι πολλοὺς, ὧν τι καὶ ὄφελος. ἐπεὶ νῦν γε ὡς
ἡμέληται, κίνδυνος ἀποσβῆναι, καὶ μετὰ μικρὸν οὐδὲ ἐμπύρευμα λείπεσθαι
βουλομένοις ἐναῦσαι. ἆρα οὖν ὑπὲρ φιλοσοφίας εὔχεσθαι τολμῶ; ἢ τῇ μὲν
οὐδὲν μεῖον κἂν ἀποικῇ τῶν ἀνθρώπων; ἑστίαν γὰρ ἔχει παρὰ τῷ θεῷ, περὶ
ὃν καὶ διατρίβουσα, τὰ πολλὰ πραγματεύεται, καὶ ὅταν αὐτὴν μὴ χωρῇ
καταποδὸς ὁ χθόνιος χῶρος μένει παρὰ τῷ πατρὶ, πρὸς ἡμᾶς ἐνδίκως ἂν
εἰποῦσα, τὸ οὔτι με ταύτης χρεὼ τιμῆς· φρονέω δὲ τετιμῆσθαι Διὸς ἐν αἴσῃ.
τὰ δὲ ἀνθρώπινα πράγματα, παρούσης τε αὐτῆς καὶ ἀπούσης, χείρω καὶ
βελτίω καὶ παντελῶς εὐδαίμονα καὶ κακοδαίμονα γίνεται. ὑπὲρ τούτων
οὖν καὶ ὑπὲρ φιλοσοφίας εὔχομαι. σε εἴη γε τυχεῖν τῆς εὐχῆς, ἣν Πλάτων
εὐξάμενος οὐκ ηὐτύχησεν. ἴδοιμί σε τῇ βασιλείᾳ προσειληφότα φιλοσο-
φίαν, καὶ οὐκ ἔτι ἄν μου πρόσω τις λέγοντός τι περὶ βασιλείας ἀκούσεται.
ἀλλ' ὥρα γὰρ ἤδη σιγᾶν, ὡς ἐν τούτῳ πάντα συνείρηκα. κἂν γένηται τοῦτο,
δέδωκά σοι ὅπερ ἀρχόμενος ᾔτησα, λόγῳ μὲν αὐτὸς ὑποσχόμενος ἀνδριάν-
τα βασιλέως σοι δεῖξαι. σε γὰρ δεῖ λόγος ὄντως ἔργου σκιή· παρὰ σοῦ δὲ ἂν
τὸν αὐτὴν τοῦτον ἔμβιον ἀπολαβεῖν καὶ κινούμενον· καὶ ὄψομαί γε οὐκ εἰς μα-
κρὰν, καὶ ἀποδώσεις μοι τοῦ βασιλέως τὸ ἔργον, εἰ μὴ θυραυλήσουσιν οἱ λό-
γοι περὶ τὰ ὦτα, ἀλλ' εἰσρυήσονταί τε καὶ τοῖς μυχοῖς τῆς ψυχῆς ἐνδιαιτή-
σονται. οὐ μὴν ἀθεεὶ πείθομαι τὴν φιλοσοφίαν ἐπὶ τὴν προαίρεσιν ἐξωρ-
μῆσθαι, σὺν σπουδῇ πρὸς θεῷ προθυμουμένῳ τὰ σὰ αὔξειν, ὡς εἰκάσαι ῥᾴ-
διον· ἐγὼ δὲ ἂν δίκαιος εἴην ἀπολαῦσαι πρῶτος τῶν ἐμαυτοῦ σπερμάτων
τῆς βλάστης, ὅτε σε πλάττω βασιλέα, τοιούτου πειρώμενος, ὅταν περὶ ὧν αἰ-
τοῦσιν αἱ πόλεις παρέχω λόγον καὶ δέχωμαι.

ΕΚ ΤΩΝ

ΔΙΩΝΑ δὲ τὸν Προυσαῖον, οὐκ οἶδ' ὅ, τι χρὴ προσειπεῖν, διὰ τὴν ἐς πάντα ἀρετήν. Ἀμαλθείας γὰρ κέρας ἦν τὸ τοῦ λόγου, ξυγκείμενος μὲν τῶν ἄριστα ἡρμηνευμένων τοῖς ἀρίστοις, βλέπων δὲ πρὸς τὴν Δημοσθένους ἠχὼ καὶ Πλάτωνος, ᾗ καθάπερ αἱ μαγάδες τοῖς ὀργάνοις προσηχεῖ ὁ Δίων τὸ ἑαυτοῦ ἴδιον ξὺν ἀφελείᾳ ἐπεστραμμένῃ. ἀρίστη δὲ ἐν τοῖς Δίωνος λόγοις καὶ ἡ τοῦ ἤθους κρᾶσις. ὑβριζούσαις τε γὰρ πόλεσι πλεῖστα ἐπιπλήξας, οὐ φιλολοίδορος, οὐδὲ ἀηδὴς ἔδοξεν, ἀλλ' οἷον ἵππων ὕβριν χαλινῷ καταρτύων μᾶλλον ἢ μάστιγι· πόλεών τε εὐνομουμένων ἐς ἐπαίνους καταστὰς, οὐκ ἐπαίρειν αὐτὰς ἔδοξεν, ἀλλ' ἐπιστρέφειν μᾶλλον ὡς ἀπολουμένας, εἰ μεταβάλοιντο. ἦν δὲ αὐτῷ καὶ τὸ τῆς ἄλλης φιλοσοφίας ἦθος οὐ κοινὸν, οὐδὲ εἰρωνικὸν, καὶ ἐμβριθῶς μὲν ἐγκείμενον, κεχρασμένον δὲ οἷον ἡδύσματι, τῇ πρᾳότητι. ὡς δὲ καὶ ἱστορίαν ἱκανὸς ἦν ξυγγράφειν, δηλοῖ τὰ Γετικά. καὶ γὰρ δὴ καὶ ἐς Γέτας ἦλθεν ὁπότε ἠλᾶτο. τὸν δὲ Εὐβοέα, καὶ τὸν τοῦ ψιττακοῦ ἔπαινον, καὶ ὁπόσα οὐχ ὑπὲρ μεγάλων ἐσπούδασται τῷ Δίωνι, μὴ μικρὰ ἡγώμεθα, ἀλλὰ σοφιστικά. σοφιστοῦ γὰρ καὶ ὑπὲρ τοιούτων σπουδάζειν. γενόμενος δὲ κατὰ χρόνους, οὓς Ἀπολλώνιός τε ὁ Τυανεὺς, καὶ Εὐφράτης ὁ Τύριος ἐφιλοσόφουν, ἀμφοτέροις μὲν ἐπιτηδείως εἶχε, καίτοι διαφερομένοις πρὸς ἀλλήλους, ἔξω τοῦ φιλοσοφίας ἤθους. τὴν δὲ ἐς τὰ Γετικὰ ἔθνη πρόσοδον τοῦ ἀνδρὸς, φυγὴν μὲν οὐκ ἀξιῶ ὀνομάζειν, ἐπεὶ μὴ προσετάχθη αὐτῷ φυγεῖν, οὐδὲ ἀποδημίαν, ἐπειδὴ τοῦ φανεροῦ ἐξέστη, κλέπτων ἑαυτὸν ὀφθαλμῶν τε, καὶ ὤτων, καὶ ἄλλα ἐν ἄλλῃ γῇ πράττων, δέει τῶν κατὰ τὴν ῥωμαίων τυραννίδα, ὑφ' ὧν ἠλαύνετο φιλοσοφία πᾶσα. φυτεύων δὲ, καὶ σκάπτων, καὶ ἀντλῶν βαλανείοις, καὶ κήποις, καὶ πολλὰ τοιαῦτα ὑπὲρ τροφῆς ἐργαζόμενος, οὐδὲ τοῦ σπουδάζειν ἠμέλει, ἀλλ' ἀπὸ δυοῖν βιβλίοιν ἑαυτὸν ξυνεῖχε. ταῦτα δὲ ἦν ὅ, τε Φαίδων ὁ τοῦ Πλάτωνος, καὶ Δημοσθένους ὁ κατὰ τῆς πρεσβείας. θαμίζων δὲ ἐς τὰ στρατόπεδα, ἐν οἷσπερ εἰώθει ξὺν ῥάκεσι, καὶ τοὺς στρατιώτας ὁρῶν ἐς νεώτερα ὁρμῶντας ἐπὶ Δομετιανῷ ἀπεσφαγμένῳ, οὐκ ἐφείσατο, ἀταξίας ἰδὼν ἐκραγείσης, ἀλλὰ γυμνὸς ἀναπηδήσας ἐπὶ βωμὸν ὑψηλὸν, ἤρξατο τοῦ λόγου ὧδε, Αὐτὰρ ὁ γυμνώθη ῥακέων πολύμητις Ὀδυσσεύς. καὶ εἰπὼν ταῦτα, καὶ δηλώσας ἑαυτὸν, ὅτι μὴ πτωχὸς, μηδ' ὃν ᾤοντο, Δίων δὲ εἴη ὁ σοφὸς, ἐπὶ μὲν τὴν κατηγορίαν τοῦ τυράννου πολὺς ἔπνευσε, τοὺς δὲ στρατιώτας ἐδίδαξεν ἀμείνω φρονεῖν τὰ δοκοῦντα ῥωμαίοις πράττοντας. καὶ γὰρ καὶ ἡ πειθὼ τοῦ ἀνδρὸς, οἵα καταθέλξαι καὶ τοὺς μὴ τὰ ἑλλήνων ἀκριβοῦντας. Τραϊανὸς γοῦν ὁ αὐτοκράτωρ ἀναθέμενος αὐτὸν ἐπὶ τῆς Ῥώμης ἐς τὴν χρυσῆν ἅμαξαν, ἐφ' ἧς οἱ βασιλεῖς τὰς ἐκ τῶν πολέμων πομπὰς πομπεύουσιν, ἔλεγε θαμὰ ἐπιστρεφόμενος πρὸς τὸν Δίωνα, τί μὲν λέγεις, οὐκ οἶδα, φι-

λαῦ δέ σε ὡς ἐμαυτόν. σοφιστικώτατοι δὲ τοῦ Δίωνος αἱ τῶν λόγων εἰκόνες, ἐν αἷς εἰ καὶ πολύς, ἀλλὰ καὶ ἐνεργής, καὶ τοῖς ὑποκειμένοις ὅμοιος.

ΣΥΝΕΣΙΟΥ ΔΙΩΝ, Η ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΚΑΤ᾽ ΑΥΤΟΝ ΔΙΑΓΩΓΗΣ.

ΦΙΛΟΣΤΡΑΤΟΣ μὲν ὁ λήμνιος ἀναγράφων τοὺς βίους τῶν μέχρις αὐτοῦ σοφιστῶν, ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου δύο μερίδας ποιεῖ, τῶν τε αὐτὸ τοῦτο σοφιστῶν, καὶ τῶν ὅσοι φιλοσοφήσαντες διὰ τὴν εὐστομίαν ὑπὸ τῆς φήμης ἐς τοὺς σοφιστὰς ἀπηνέχθησαν, καὶ τάττει τὸν Δίωνα μετὰ τούτων· ἐν οἷς Καρνεάδην τε καταλέγει τὸν ἀθηναῖον, καὶ Λέοντα τὸν βυζάντιον, καὶ συχνοὺς ἄλλους καταβιώσαντας μὲν ἐπὶ φιλοσόφου προαιρέσεως· λόγου δὲ ἰδέαν σοφιστικὴν ἡρμοσμένους· ἐν οἷς ἀριθμεῖ καὶ τὸν κνίδιον Εὔδοξον, ἄνδρα τὰ πρῶτα τῶν Ἀριστοτέλους ὁμιλητῶν, ἀλλὰ καὶ ἀστρονομίας εὖ ἥκοντα, ὁπόσον ὁ τότε χρόνος ἐπέτρεπεν· ἡμῖν δὲ ὁ Δίων τῇ μὲν περιβολῇ τῆς γλώττης, ἣν χρυσῆν εἶχεν, ὥσπερ καὶ λέγεται, σοφιστὴς ἔστω διὰ πάντων τῶν ἑαυτοῦ, εἴ τις ἀξιοῖ τὴν ἐπιμέλειαν τῆς φωνῆς σοφιστικὸν ἀγώνισμα οἴεσθαι, καίτοι καὶ τοῦτο μετὰ μικρὸν ὁποῖόν ἐστιν ἐξετάσομεν· τὴν δὲ προαίρεσιν οὐχ εἷς ὁ Δίων, οὐδὲ μετὰ τούτων τακτέος, ἀλλὰ μετὰ Ἀριστοκλέους, ἀπεναντίας μέντοι κἀκείνῳ. ἄμφω μὲν γε μεταπεπτώκασιν· ἀλλ᾽ ὁ μὲν ἐκ φιλοσόφου καὶ μάλα ἐμβριθοῦς, καὶ πρόσω καθήκοντος τοῦ ἐπισκυνίου, ἐτέλεσεν εἰς σοφιστάς, καὶ τρυφῆς ἁπάσης οὐχ ἥψατο μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐς ἄκρον ἐλήλακεν· ἐννεάσας δὲ τῇ προστασίᾳ τῶν ἐκ τοῦ περιπάτου δογμάτων, καὶ συγγράμματα ἐξενηνοχὼς εἰς τοὺς ἕλληνας, ἄξια φιλοσόφου σπουδῆς, οὕτω τι ἡττῶν ἐγένετο δόξης σοφιστικῆς, ὡς μεταμελῆσαι μὲν αὐτῷ γηράσαντι τῆς ἐν ἡλικίᾳ σεμνότητος· κόψαι δὲ τὰ ἰταλικά τε, καὶ ἀσιανὰ θέατρα μεθ᾽ ἑταίρας ἐναγωνιζόμενον, ἀλλὰ καὶ κοττάβοις ἐδεδώκει, καὶ αὐλητρίδας ἐκόμιζε· καὶ ἐπήγγελλεν ἐπὶ τούτοις συσσίτια· ὁ δὲ Δίων ἐξ ἀγνώμονος σοφιστοῦ, φιλόσοφος ἀπετελέσθη· τύχῃ δὲ μᾶλλον ἢ γνώμῃ χρησάμενος, τὴν τύχην αὐτὸς διηγήσατο. ἣν δὲ δὴ καὶ τοῦ γράφοντος βίον διηγήσασθαι τὴν περὶ τὸν ἄνδρα, διπλόην· ἀλλὰ μὴ ἁπλῶς οὕτως συγκαταριθμῆσαι τοῖς ἀμφὶ Καρνεάδην καὶ

δίων καὶ Εὔδοξον· ὧν ἥντινα ἂν λάβῃς ὑπόθεσιν, φιλόσοφός ἐστι μετακε-
χειρισμένη σοφιστικῶς, τουτέστι λαμυρῶς ἀπηγγελμένη καὶ δεξιῶς, καὶ πολ-
λὴν τὴν ἀφροδίτην ἐπαγομένη. ταύτῃ δὲ παρὰ τῶν ἀνθρώπων, οὓς λέ-
γοντες ἐκήλουν τῷ κάλλει τοῦ ὀνόματος, ἠξιοῦντο τῆς προσηγορίας τοῦ σοφι-
στοῦ· αὐτοὶ δ' ἂν ἀπαξιῶσαι ἐμοὶ δοκοῦσι, καὶ ὡς διδόμενον δέξασθαι, φιλο-
σοφίας ἐν ὀνείδει τοῦ τοιούτου τεθείσης, ἄρτι τοῦ Πλάτωνος ἐπονομάσαντος τῷ
ὀνόματι. ὁ δὲ, προσφυής τε λαμπρῶς τὸν βίον ἑκατέρου χωρὶς, καὶ ταῖς ὑ-
ποθέσεσι μάχεται αὐτὸς ἑαυτοῦ, λόγοις ἐξενεγκὼν ἀπὸ τῶν ἐναντίων ἐνστά-
σεων. χρὴ δή που καὶ δι' αὐτὴν οὐχ ἥκιστα τὴν ἐν τοῖς λόγοις διαφορὰν
μὴ σεσιγῆσθαι τὰ περὶ τὸν ἄνδρα. ὅπερ γὰρ ἐν τοῖς μετὰ ταῦτά φησιν ἀπο-
λύων αὐτὸν αἰτίας (συνθέντα ἔπαινον ἐπὶ ψιττακῷ τῷ ὄρνιθι· σοφιστοῦ γὰρ εἶναι
μηδὲ τούτων ὑπεριδεῖν· αὐτοῦ μὲν ἀνέλεγχος εἶναι δόξειε, προσθέντος ὅτι τῶν
συκοφαντουμένων ἐστὶν ὁ ἀνὴρ, ὅστις φιλόσοφος ὢν, εἰς τὸν σοφιστὴν ἕλκεται.
» λέγει γὰρ οὕτω, Σοφιστὰς δὲ οἱ παλαιοὶ ἐπωνόμαζον, οὐ μόνον τῶν ῥητόρων
» τοὺς ὑπερφωνοῦντάς τε καὶ λαμπροὺς, ἀλλὰ καὶ τῶν φιλοσόφων τοὺς σὺν
» εὐροίᾳ ἑρμηνεύοντας, ὑπὲρ ὧν ἀνάγκη πρότερον εἰπεῖν· ἐπειδὴ οὐκ ὄντες
» σοφισταὶ, δόξαντες δὲ, περιῆλθον εἰς τὴν ἐπωνυμίαν ταύτην. εἶτα σαφῶς
φιλοσόφους ἄνδρας ἐξαριθμεῖται· μεθ' ὧν δὴ καὶ τὸν Δίωνα, καὶ μετὰ Δίωνα
» ἄλλους, ὧν περὶ τοῦ τελευταίου παυόμενος, Τοσοῦτον, φησὶ, περὶ τῶν φιλοσοφησάν-
» των ἐν δόξῃ τοῦ σοφιστεῦσαι, ταὐτὸν ἑτέρως εἰπὼν, ὅτι μὴ ὄντες σοφισταὶ, τοῦ
ὀνόματος ἐπεβάτευσαν. καίτοι μεταξύ που φησὶν ἀπορεῖν, οἷ χρὴ τάξαι
τὸν ἄνδρα, περιδέξιον δή τινα ὄντα· τί οὖν προσέπας δὲ ἐπείπας, ὅτι τοῦ-
το μὲν ἐστιν, ἐκεῖνο δὲ φαίνεται. ἀλλ' ἔγωγε οὐ μικρολογοῦμαι πρὸς τὰς ἐ-
ναντιολογίας· συγχωρῶ δὲ τὸν Δίωνα φιλόσοφον ὄντα παῖξαι τὰ σοφιστῶν, εἰ
μόνον πρᾶός ἐστι καὶ ἵλεως φιλοσοφία, καὶ μηδαμοῦ μηδὲν ἐπηρέακεν αὐ-
τῇ, μηδὲ ἐπ' αὐτῇ ξυντέθεικε λόγους ἰταμούς τε καὶ κακοήθεις. ἀλλ' οὗτός γε
πλεῖστα δὴ καὶ μάλιστα σοφιστῶν εἰς φιλοσόφους τε καὶ φιλοσοφίαν ἀπηναι-
σχύντηκεν. ἅτε γὰρ οἶμαι φύσεως λαχὼν ἐχούσης ἰσχὺν, καὶ τὸ ῥητορεύειν αὐ-
τοῦ ἠλήθευεν, ἄμεινον ἅμα πεπεισμένος εἶναι τοῦ ζῆν κατὰ φιλοσοφίαν, τὸ ζῆν
κατὰ τὰς κοινὰς ὑπολήψεις· ὅθεν ὅ,τε κατὰ τῶν φιλοσόφων αὐτῷ λόγος ἐσπου-
δάσθη σφόδρα ἀπειχθισμένος, καὶ οὐδὲν σχῆμα ὀκνήσας· καὶ ὁ πρὸς Μου-
σώνιον ἕτερος τοιοῦτος, οὐ προγυμναζομένου τῷ τύπῳ τοῦ Δίωνος, ἀλλ' ἐκ
διαθέσεως γράφοντος, ὡς ἐγὼ σφόδρα διισχυρίζομαι· πείσαιμι δ' ἂν καὶ
ἄλλον ὅστις εὔστοχος ἤθους εἰρωνείαν τε καὶ ἀλήθειαν ἐκ παντοδαποῦ λόγου
φωρᾶσαι. ἐπειδὴ δὲ ἐφιλοσόφησεν, ἐνταῦθα δὴ καὶ μάλιστα ἡ ῥώμη τῆς φύσεως
αὐτοῦ διεδείχθη. ὥσπερ γὰρ ἐπιγνούσης ὀψὲ τῆς φύσεως τὸ οἰκεῖον ἔργον, οὐ κα-
τὰ μικρὸν, ἀλλ' ὅλοις τοῖς ἱστίοις ἀπηνέχθη τῆς σοφιστικῆς προαιρέσεως· ὅς
γε καὶ τὰς ῥητορικὰς τῶν ὑποθέσεων οὐκ ἔτι ῥητορικῶς, ἀλλὰ πολιτικῶς

μετεχειρίσατο· εἴ τις ἀγνοεῖ τὴν ἐν τούτῳ τῷ προβλήματι διαφορὰν τοῦ
πολιτικοῦ καὶ τοῦ ῥήτορος, ἐπελθέτω μετὰ νοῦ τόν τε Ἀσπασίας τε καὶ Περι-
κλέους ἐπιτάφιον Θουκυδίδου καὶ Πλάτωνος· ὧν ἑκάτερος θατέρου πα-
ρὰ πολὺ καλλίων ἐστί, τοῖς οἰκείοις κανόσι κρινόμενος. ὁ δὴ οὖν Δίων ἔοικε,
θεωρήμασι μὲν τεχνικοῖς ἐν φιλοσοφίᾳ μὴ προσταλαιπωρῆσαι, μη-
δὲ προσομιλεῖν φυσικοῖς δόγμασιν, ἅτε ὀψὲ τοῦ καιροῦ μεταθέμενος·
ὄνασθαι δὲ τῆς στοᾶς ὅσα ἐς ἦθος τείνει, καὶ ἠρκέσθαι πρὸς ὁντινοῦν τῶν ἐφ'
ἑαυτοῦ ἐπιθέσθαι δὲ τῷ νουθετεῖν ἀνθρώπους, καὶ μονάρχους καὶ ἰδιώτας, καὶ
καθ' ἕνα καὶ ἀθρόους, εἰς ὃ χρήσασθαι προσαποκειμένῃ τῇ παρασκευῇ τῆς
γλώττης. διό μοι δοκεῖ καλῶς ἔχειν ἐπιγράφειν ἅπασι τοῖς Δίωνος λόγοις,
ὅτι πρὸ τῆς φυγῆς, ἢ μετὰ τὴν φυγήν, οὐχ οἷς ἐμφαίνεται μόνοις ἡ φυγή,
καθάπερ ἐπέγραψαν ἤδη τινές, ἀλλ' ἅπαξ ἅπασιν. οὕτω γὰρ ἂν εἴημεν, τούς
τε φιλοσόφους, καὶ τοὺς αὐτοῦ τοὺς σοφιστικοὺς λόγους διειληφότες ἑκατέρους
χωρίς, ἀλλ' οὐχ ὥσπερ ἐν νυκτομαχίᾳ περιτευξόμεθα αὐτῷ, νῦν μὲν ἐπιβάλ-
λοντι Σωκράτην καὶ Ζήνωνα τοῖς ἐκ Διονυσίων σκώμμασι, καὶ τοὺς ἀπ'
αὐτῶν ἀξιοῦντι πάσης ἐλαύνεσθαι γῆς καὶ θαλάττης, ὡς ὄντας κῆρας πό-
λεών τε καὶ πολιτείας· νῦν δὲ στεφανοῦντί τε αὐτούς, καὶ παράδειγμα τιθε-
μένῳ γενναίου βίου καὶ σώφρονος. Φιλόστρατος δὲ καὶ τοῦτο ἀπεριμερίμνως,
τὸν ἔπαινον τοῦ ψιττακοῦ καὶ τὸν Εὐβοέα τῆς αὐτῆς προαιρέσεως οἴεται, καὶ
παρ' ἀμφοῖν ὁμοίως εἰς ἀπολογίαν καθίσταται τὴν παρὰ τοῦ Δίωνος, ὡς
μὴ ἐπὶ τοῖς τυχοῦσιν ἐσπουδακέναι δοκεῖν· τοῦτο δὴ ἤδη πλέον ἐστὶ ποιήσα-
σθαι θάτερον. ὁ γὰρ ἀναγορεύσας αὐτὸν ἐν τοῖς δι' ὁλοκλήρου τοῦ βίου φιλο-
σοφήσασι, περιιὼν οὐ μόνον ἐνδέδωκε πρὸς τὸ καὶ σοφιστικόν τι ἔργον εἰρ-
γάσθαι τὸν Δίωνα, ἀλλὰ καὶ προσαποστερεῖ τὸν ἄνδρα καὶ τῶν ὄντων ἐκ τῆς
φιλοσόφου μερίδος, προσνέμων αὐτὰ τοῖς σοφιστικοῖς. εἰ γὰρ τὸν Εὐβοέα τις
ἀφαιρήσεται τοῦ σπουδαῖον εἶναι, καὶ παρὰ σπουδαίων συγκεῖσθαι, οὔ μοι δο-
κεῖ ἔτ' ἂν ὁ τοιοῦτος ἐγκρῖναι τινὰ λόγον τῶν Δίωνος, ὥς γε καὶ φιλόσοφον
ὑπ' αὐτοῦ προσειρῆσθαι. ὡς ἔστι γε ὁ λόγος ὑποτύπωσίς ἐστιν εὐδαίμο-
νος βίου, πένητι καὶ πλουσίῳ τοῦ παντὸς ἀνάγνωσμα ἀξιώτατον. ᾠδηκός τε
γὰρ ἦθος ὑπὸ πλούτου κατεστέλλει, τὸ εὔδαιμον ἑτέρωθι δείξας· καὶ τὸ κατα-
πεπτωκὸς ὑπὸ πενίας ἐγείρει, καὶ ἀταπείνωτον εἶναι παρασκευάζει. τοῦτο μὲν,
τῷ καταμυθιτοῦντι τὰς ἀπλούτων ἀκοὰς διηγήματι, ὑφ' οὗ κἂν Ξέρξης
ἀνεπείσθη, Ξέρξης ἐκεῖνος ὁ τὴν μεγάλην στρατείαν ἐλάσας ἐπὶ τοὺς Ἕλλη-
νας, μακαριώτερον ἑαυτοῦ γεγονέναι κυνηγέτην ἄνδρα ἐν τῇ ὀρεινῇ τῆς Εὐ-
βοίας κέγχρους ἐσθίοντα· τοῦτο δὲ ταῖς ἀρίσταις ὑποθήκαις, αἷς χρώμενος,
οὐδεὶς αἰσχυνεῖται πενίαν, εἰ μή γε καὶ φεύξεται. διὸ εὐήθεις οἱ τάττοντες αὐ-
τὸν μετὰ τὸν ἕξαρχον περὶ βασιλείας, ἐν ᾧ τέτταρας ὑποθέμενος βίους καὶ
δαίμονας, τὸν φιλοχρήματόν τε καὶ τὸν ἀπολαυστικόν, καὶ τρίτον τὸν φιλό-

τιμον

τιμον, τελευταῖον δὲ καὶ ἐπὶ πᾶσι τὸν εὔφρονα καὶ σπουδαῖον· ἐκείνοις μὲν τοὺς
κατὰ τὴν ἀναλογίαν ἀπέδωκας γραφῇ τε καὶ σχήματι· παύεται δὲ τοῦ βι-
βλίου, τὸ λοιπὸν ἐπαγγελλόμενος αὐτίκα ἀποδώσειν, ὅτε ποτὲ πεπερασ-
μένος ἐκ θεῶν ἐλύετο. χωρὶς οὖν εἰ θέντι τοὺς ἐν τοῖς συχνοῖς λόγοις Διο-
γένους τε καὶ Σωκράτεις, οἳ καὶ περιττοὶ τὴν φύσιν ἔδοξαν· καὶ οὐχ ἁπλῶς
ἐστὶν ὁ τοῖν ἀνδροῖν τούτοιν ζῆλος· ἀλλ' ὅστις εὐθὺς αἵρεσιν τινα τὴν κατὰ φιλο-
σοφίαν ὑπέσχετο· τὸν δὲ κατὰ τὴν κοινὴν φύσιν ζητοῦντι, καὶ τὸν ἅπασιν εὔχρηστον
τι δίκαιον, ὅσιον, εὐεργόν, ἀπὸ τῶν ὄντων φιλάνθρωπον, οὐκ ἂν ἕτερος
αὐτὶ τοῦ εὐσεβέως ἀποδεδομένος εἴη βίος εὐδαιμονικός, ὅτι καὶ τοὺς Ἐσσηνοὺς ἐπαι-
νεῖ που, πόλιν ὅλην εὐδαίμονα τὴν παρὰ τὸ νεκρὸν ὕδωρ ἐν τῇ μεσογείᾳ τῆς
Παλαιστίνης κειμένην παρ' αὐτά που τὰ Σόδομα. ὁ γὰρ ἀνὴρ ὅλως ἐπεὶ τοῦ
φιλοσοφεῖν ἤρξατο, καὶ εἰς τὸ νουθετεῖν ἀνθρώπους ἀπέκλινεν, οὐδένα λό-
γον ἄκαρπον ἐξενήνοχε. τῷ δὲ μὴ περὶ ἔργοις ἐντυγχάνοντι, δήλη καὶ ἡ τῆς
ἑρμηνείας ἰδέα διαλλάττουσα καὶ οὐκ οὖσα μία τῷ Δίωνι, κατά τε
τὰς σοφιστικὰς ὑποθέσεις, καὶ κατὰ τὰς πολιτικάς. ἐν ἐκείναις μὲν γὰρ ὑπτιάζει
καὶ ὡραΐζεται, καθάπερ ὁ ταὼς περιαθρῶν ἑαυτόν, καὶ οἷ γαννύμενος ἐπὶ
ταῖς ἀγλαΐαις τοῦ λόγου, ἅτε πρὸς ἐν τοῦτο ὁρῶν, καὶ τέλος τὴν εὐφωνίαν
τιθέμενος. ἔστω παράδειγμα ἡ τῶν Τεμπῶν φράσις, καὶ ὁ Μέμνων· ἐν τούτῳ
μέν γε, καὶ ὑπότυφός ἐστιν ἡ ἑρμηνεία. τὰ δὲ τοῦ δευτέρου χρόνου βιβλία,
ἥκιστα μὲν ἐν αὐτοῖς ἴδοις χαῦνόν τι καὶ διαπεφρονημένον. ἐξελαύνει γάρ τοι
φιλοσοφία καὶ ἀπὸ τῆς γλώττης τρυφήν, τὸ ἐμβριθές τε καὶ κόσμιον κάλλος
ἀγαπῶσα, ὁποῖόν ἐστι τὸ ἀρχαῖον καὶ κατὰ φύσιν ἔχον, καὶ τοῖς ὑποκειμένοις οἰ-
κεῖον, οὗ μετὰ τοὺς λίαν ἀρχαίους καὶ Δίων ἐπιτυγχάνει διὰ τῶν πραττο-
μένων ἰών, κἂν λέγῃ, κἂν διαλέγηται. ἔστω παράδειγμα τῆς ἀσφαλῶς καὶ κυ-
ρίως ἐχούσης ἑρμηνείας, ὁ ἐκκλησιαστικός τε καὶ ὁ βουλευτικός. ἡ δὲ βουλή, καὶ
ὅντινοῦν τῶν πρὸς τὰς πόλεις εἰρημένων τε καὶ ἐγνωσμένων περικεκλεισμένων,
ἴδοις ἂν ἑκατέραν ἰδέαν ἀρχαϊκὴν διὰ τῆς νεωτέρας ἠχοῦς τῆς ἐπιποιούσης
τῷ κάλλει τῆς φύσεως, ὁποίαι διαλέξεις ὧν πρόσθεν ἐμνήσθημεν, ὁ Μέ-
μνων τε καὶ τὰ Τέμπη· λόγος δὲ ἐστὶν ὁ κατὰ τῶν φιλοσόφων. κἂν γὰρ οὐ προσ-
ποιῆται, πολὺ τοῦ θεάτρου γοῦν, καὶ τῆς χάριτος· καὶ οὐκ ἂν εὕροις ῥητορείαν ἐ-
παφροδιτωτέραν παρὰ τῷ Δίωνι. ὃ καὶ θαυμάσας ἔχω τὴν τύχην φιλοσο-
φίας, εἰ μήτε κωμῳδία τῶν νεφελῶν μᾶλλον εὐδοκιμεῖ. οὐδὲ γάρ ἐστιν
ἥντινα μετὰ τῆς ἴσης δυνάμεως Ἀριστοφάνης ἀπήγγελκε, τεκμήριον ποιῶν
» τοῦ στρογγύλως καὶ τὴν εὐρεῖαν προσοῦσαν ἔχθαι, Κηρὸν διατήξας, εἶτα τὴν
» ψύλλαν λαβών, Ἐνέβαψεν εἰς τὸν κηρὸν αὐτῆς τὼ πόδε. Κᾆτα ψυχείσῃ περιέφυ
» σαν περσικαί. Ταύτας ἀπολύσας, ἀνεμέτρει τὸ χωρίον. Ἀριστείδην δὲ ὁ πρὸς
Πλάτωνα λόγος ὑπὲρ τῶν τεττάρων, πολλὴν ἐκήρυξεν ἐν τοῖς ῥήτορσιν. ἐστὶ μὲν
καὶ τέχνης ἁπάσης ἀμοιρῶν, ὅν γε οὐδ' ἂν ἐπαγάγοις εἴδει ῥητορικῆς, οὐ κοιν

ἐκ τοῦ δικαίου γε καὶ τῶν νόμων τῆς τέχνης συγκείμενος ἀλλ' οἷον ἀπορρήτῳ κάλλει
καὶ θαυμαστῇ τινὶ χάριτι, εἰκῇ πως ἐπιτερπούσῃ τοῖς ὀνόμασι καὶ τοῖς ῥήμα-
σιν. ἐπεὶ δέ τε ὁ Δίων ἤκμασε μάλιστα ἐν τῇ κατὰ τῶν φιλοσόφων, ἣν τινα καὶ
καλοῦσιν ἀκμὴν οἱ νεώτεροι· τοῦτ' ἔστιν ἡρμόσατο πανηγυρικώτερον ἀν-
δρὸς ἀσφαλοῦς, καὶ μόνοι γε εἰς τὴν τοιαύτην ἰδέαν αὐτὸς αὑτοῦ ταύτῃ κρά-
τιστος ἔδοξεν· οὐ μόνοι τοσοῦτον ὁ Δίων ἐξωρχήσατο τὴν ἀρχαίαν ῥητορικήν,
ἐν οἷς καὶ δοκεῖ σαφῶς ἀναχωρεῖν τῶν οἰκείων ἠθῶν, ὡς ἂν καὶ λαθεῖν ὅτι Δίων
ἐστὶ παρακινήσας ἐς τὸ νεώτερον· ἀλλ' εὐλαβῶς ἅπτεται τῆς παρανομίας,
καὶ αἰσχυνομένῳ γε ἔοικεν, ὅταν τι παρακεκινδυνευμένον καὶ νεανικὸν προ-
ενέγκηται· ὥστε κἂν αἰτίαν φύγοι δειλίας, ἢ πρὸς τὴν ὕστερον ἐπιπολάσα-
σαν τῶν ῥητόρων τόλμαν αὐτὸν ἐξετάζοιμεν· τοῖς πλείστοις δὲ τῶν ἑαυτοῦ, καὶ
παραβραχὺ τοῖς ἅπασι, μετ' ἐκείνων τακτέος τῶν ἀρχαίων τε καὶ στα-
σίμων ῥητόρων, παρ' ὅντιν' οὖν καὶ δήμῳ διαλεχθῆναι καὶ ἰδιώτῃ τοῦ παν-
τὸς ἄξιος. οὔτε γὰρ ῥυθμοὶ τοῦ λόγου κεκολασμένοι, καὶ τὸ βάθος τοῦ ἤθους, οἷον
σωφρονιστῇ τινὶ καὶ παιδαγωγῷ πρέπον πόλεως ὅλης ἀνοήτως διακειμέ-
νης. ὥσπερ δὲ τὴν ἑρμηνείαν οὔτε μίαν ἔφαμεν πάντως, οὐδὲ ἀνεπίγνω-
στον, ὅτι Δίωνός ἐστιν ἑκατέρα, νῦν μὲν ῥήτορος ἀνδρός, νῦν δὲ πολιτικοῦ, οὕ-
τω καὶ τὰς διανοίας, ὅστις οὐκ αὐτὸς δίχα διανοίας ἐπιβάλλοι ταῖς ὅλαις
ὅτῳ δὴ τῶν βιβλίων αὐτοῦ, ἐπιγνώσεται Δίωνος οὔσας, ἐν ταῖν δυοῖν ἰδέαιν
τῶν ὑποθέσεων· κἂν τὸ φαυλότατον προχειρίσῃ τὸν Δίωνα ὅλως τὸν πρει-
μότατον τῇ ῥητορείᾳ πάντων ἐξευρεῖν λόγους. μακρῷ γὰρ δὴ σοφιστῶν κατὰ τὸ
ἐπιχρῆσαι διενήνοχεν. εἰ δέ τις καὶ ἕτερος σοφιστὴς ἦν εὔπορος, ἀλλὰ πολλοῦ
γε καὶ δεῖ παραβάλλεσθαι πρὸς τὴν τοῦδε πυκνότητα· ἅμα δὲ καὶ θαυ-
μαστή τις ἰδιότης χαρακτηρίζει τὰς Δίωνος ἐπινοίας. δηλούτω σοι τὸν ἄνδρα
ὁ ῥοδιακός τε καὶ ὁ τρωϊκός, εἰ δὲ βούλει καὶ ὁ τοῦ κώνωπος ἔπαινος. ἐσπου-
δάσθη γὰρ τῷ Δίωνι καὶ τὰ παίγνια πανταχοῦ τῇ φύσει χρωμένῳ, καὶ οὐκ
ἂν ἀπιστήσαις αὐτὰ τῆς αὐτῆς παρασκευῆς εἶναι καὶ δυνάμεως. ταῦτά μοι
περὶ Δίωνος εἰπεῖν ἐπῆλθε, πρὸς τὸν ὕστερόν ποτε παῖδα ἐσόμενον· ἐπεί
μοι καὶ διεξιόντι τοὺς παντοδαποὺς αὐτοῦ λόγους μεταξὺ τὸ μάντευμα γέ-
γονε. πατρικὸν δὴ πέπονθα, καὶ ἤδη συνεῖναι τῷ παιδὶ βούλομαι, καὶ διδά-
σκειν ἅττα μοι φρονεῖν ἔπεισι περὶ ἑκάστου συγγραφέως τε καὶ συγγράμματος,
συνιστὰς αὐτῷ φίλους ἄνδρας, μετὰ τῆς προσηκούσης ἕκαστον κρίσεως· ἐν οἷς
ἔστω καὶ Δίων ὁ προυσαεύς, περιττὸς ἀνὴρ εἰπεῖν τε καὶ γνῶναι. καὶ τοῦτον
οὖν ἐπαινέσας αὐτῷ παραδίδωμι, ἵνα μοι μετὰ τοὺς τῆς γενναίας φιλοσο-
φίας προστάτας ἀπάρχοιτό ποτε καὶ τοῖς πολιτικοῖς τοῦ Δίωνος γράμμα-
σι, μεθόριον αὐτὰ ἡγούμενος τῶν προπαιδευμάτων τε καὶ τῆς ἀληθινω-
τάτης παιδείας. καὶ καλόν γε ὦ παῖ θεωρήμασιν ἐπιστημονικοῖς προστα-
λαιπωρήσαντα, καὶ καταπεπυκνωμένον τὴν γνώμην ἢ δόγμασι βάρος

ἔχουσιν

ἐμβεβασμένης τῆς διανοίας, εἶτα ἀποκλῖναι δεῖ ποι, μὴ εὐθὺς ἐπὶ
κωμῳδίαν, ἢ φιλοτιμίαν τινὰ ῥητορείαν ᾆξαι· τοῦτο γάρ ἐστιν οὐκ ἐν τάξει· καὶ τὰ
πρόσω τοῦ μετρίου ἐξαστωνεῦσαι, ἀλλὰ κατὰ μικρὸν ἐκλυτέος ὁ τόνος, μέ-
τρια δὴ, εἰ δοκεῖ, δρέψασθαι, κἂν εἰς τὸ ἀντικείμενον ἥκῃς ἐπιδέξιον ἅπασιν, ὅσα
μουσικοῖς ἑταίροις ἀνδράσιν ἐρραθύμηταί τε καὶ πέπαισται· πάλιν δὲ τὴν ἄνοδον
ἐπιτείνων, ἀναβιβασμῷ χρήσῃ, τοῖσδέ τε καὶ ἀδελφοῖς τισὶ τούτων
ἀναγνώσμασιν ἐθάδας ἂν ἀέριστα δρῴης, διαφέρων τὸν κάλλιστον δίαυλον περὶ
μέρος, ἐν βιβλίοις ἀεὶ παίζων τε καὶ σπουδάζων. ἀξιῶ γὰρ ἔγωγε τὸν φιλόσο-
φον μηδὲν ἄλλο τι κακὸν, μηδ᾽ ἀνεξίκακον εἶναι, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐκ Χαρίτων μυσ-
τας καὶ ἀκριβῶς ἕλληνα εἶναι, τουτέστι δύνασθαι τοῖς ἀνθρώποις ἐξομιλῆσαι, τῷ
μηδενὸς ἀπείρως ἔχειν ἐλλογίμου συγγράμματος. ἔοικε γὰρ οὐδ᾽ ἄλλο τι γεγονέ-
ναι προοίμιον φιλοσοφίας, ἢ πολυπραγμοσύνη γνώσεως, καὶ ἐν παισὶν ἡ φι-
λόμυθος φύσις, προσεχές ἐστι φιλοσόφου τέλους. καὶ δῆτα τίνος ἂν εἴη τέχνη
ἢ ἐπιστήμη τέχνης ἢ ἐπιστήμης, ἧς ἐν τῷ λόγῳ οὐκ ἔστι, τὸ πάσαις ἐποχεῖσθαι
(ἐμβαίνει) εἰ μὴ φιλοκρινοίη τε αὐτὰς, καὶ τὴν μὲν ἐκ περιωπῆς ἀπο-
σκοποῖτο, τὴν δὲ καὶ πρόσω ἰοῦσα περιεργάζοιτο, δορυφοροῖτο δὲ ὑφ᾽ ἁπα-
σῶν ὥσπερ ἔοικε τῇ βασιλίδι. τὰς δὲ μούσας οὐχ ὁμοῦ τε οὔσας ἐμφαίνει τὸ
ὄνομα, θεὰς καὶ λεσχηνευτῶν, ἢ ἀνθρώπων γε τοῦ φήμῃ χρωμένων, χορός τε
εἷς, εἰ καὶ δήπου τὴν σύνοδον μία τῶν αὐτῶν οὐδὲ μιᾶς χωρὶς, οὔτε ἐν συμ-
ποσίῳ θεῶν ἐπιδείκνυται τὸ οἰκεῖον ἔργον, οὔτε τυγχάνει περὶ ἀνθρώποις
βωμοὺς καὶ νεώς· καίτοι τινὲς ἤδη φύσεως ἐνδείᾳ κατακερματίζουσιν αὐτῶν
τὸ χωρίζεσθαι μὴ δυνάμενον, καὶ ἕτερος ἑτέρας ἐπήβολος γέγονεν. ἀλλὰ
φιλοσοφία, τὸ ἐπὶ πάσαις ἐστί. καίτοι τοῦτο αἰνίττεται τὸ τῇ συμφωνίᾳ τῶν
μουσῶν, εὐθὺς τὸν Ἀπόλλω παρεῖναι· ὁ δὲ λόγος οὗτος, τεχνίτην μὲν καὶ ἐπιστή-
μονα καλεῖ τὸν ἀποτεμνόμενον ἡντινοῦν εἴδησιν, ἄλλον ἄλλης, περιεστήκατα
δαί μόνον· φιλόσοφον δὲ τὸν ἡρμοσμένον ἐκ τῆς ἁπασῶν συμφωνίας, καὶ ἐν
τὸ πλῆθος ποιησάμενον. ἢ τοῦτον μὲν οὔπω, προσεῖναι δὲ δεῖ τὸ καὶ ἔχειν αὐ-
τὸ ἴδιον ἔργον ὑποκείμενον τοῦ χοροῦ, ὥσπερ τὸν Ἀπόλλω λόγος ἔχει, καὶ νῦν
μὲν ταῖς μούσαις συνᾴδειν αὐτὸν ἐξάρχοντα, καὶ ἐνδιδόντα ῥυθμὸν τῷ συστή-
ματι, νῦν δὲ αὐτὸν κατὰ μόνας ᾄδειν· ἐκεῖνο δὴ ἂν εἴη τὸ μέλος τὸ ἱερὸν, καὶ ἀπόρ-
ρητον. καὶ ὁ φιλόσοφος ὁ καθ᾽ ἡμᾶς, συνέσται μὲν ἑαυτῷ τε καὶ τῷ θεῷ διὰ
φιλοσοφίας, συνέσται δὲ τοῖς ἀνθρώποις διὰ τῶν ὑφειμένων τοῦ λόγου δυ-
νάμεων. ἐπιστήσεται μὲν οὖν, ὡς φιλολόγος· κρινεῖ δὲ, ὡς φιλόσοφος ἕκαστά
τε καὶ πάντα. οἱ δ᾽ ἀστεμφεῖς οὗτοι καὶ ὑπερόπται ῥητορικῆς καὶ ποιήσεως,
οὔ μοι δοκοῦσιν οὐδὲ ἑκόντες εἶναι τοιοῦτοι· πενίᾳ δὲ φύσεως μηδὲ τὰ σμικρὰ
ἱκανοί, ὧν θᾶττον ἂν ἴδοις τὴν καρδίαν, ἢ τὰ ἐν τῇ καρδίᾳ, ἀδυνατούσης
τῆς γλώττης ἐξερμηνεῦσαι τὴν γνώμην. ἐγὼ μὲν οὖν καὶ ἀπιστεῖν αὐτοῖς βού-
λομαι, ὅτε δὴ ἂν φαίην ἀπόρρητόν τι κρύπτειν αὐτούς, ὡς περὶ τὰς ἑστιάδας.

τὸ πῦρ, πρῶτον μὲν ὅτι μηδὲ ὅσιόν ἐστι τὰ μεγάλα σοφὸν γενέσθαι τὰ
μικρὰ μὴ δυνάμενον· ἔπειτα ὥσπερ ὁ θεὸς τῶν ἀφανῶν ἑαυτοῦ δυνάμεων
εἰκόνας ἐμφανεῖς ὑπεστήσατο τῶν ἰδεῶν τὰ σώματα, οὕτως ἔχουσα κάλλος
ψυχὴ καὶ γόνιμος οὖσα τῶν ἀρίστων, διαδόσιμον ἔχει μέχρι τῶν ἔξω τὴν
δύναμιν. οὐδὲν γὰρ ἐθέλει τῶν θείων ἔσχατον εἶναι. εἰ δὲ καὶ κρύπτειν ἐπιτηδειό-
τερος τὰ ἀβέβηλα ὁ παντοδαπῶς ἔχων τοῦ λόγου, καὶ περιβαλλόμενος δύ-
ναμιν τοῦ διατίθεσθαι τὰς συνουσίας ᾗ βούλεται, καὶ οὕτω μειονεκτεῖν ἀ-
νάγκη τὸν ἄνδρα ἐκεῖνον, ὃς οὐ προσετελέσθη τῷ κύκλῳ, καὶ τὰς μουσῶν οὐκ
ὠργίασε. δυοῖν γὰρ αὐτὸν καταλαμβάνει θάτερον, ἤτοι σιγᾶν, ἢ λέγειν ὅσα
νόμος σιγᾶσθαι. ἢ γὰρ δὴ τὰς τῶν ἐν ἄστει τύχας, διαλέξεων ὑποθέσεις ποιή-
σεται, καὶ φορτικὸς τοῖς ἀνθρώποις συνέσται, ὃ μηδεὶς ἂν ἐλεύθερος ἀξιώ-
σειεν· ἢ βιώσει ἐν σχολῇ γε ὁ τὴν σοφίαν κορυφαῖος εἶναι ποιούμενος. τυ-
χὸν μὲν γάρ, οὐδ᾽ ἂν εἰ βούλοιτο δύναιτο· πάντως δὲ οὐδ᾽ ἂν δύναιτο εἰ βού-
λοιτο. ἄγαμαι δὲ ἔγωγε τὸν Πρωτέα τὸν Φάριον, εἰ σοφὸς ὢν τὰ μεγάλα σο-
φιστικήν τινα θαυματολογίαν προυβέβλητο, καὶ παντοδαπῶς τοῖς ἐντυγ-
χάνουσι συνεμίγνυτο. ᾤχοντο γὰρ ἂν τὴν περὶ αὐτὸν τραγῳδίαν τεθαυ-
μακότες, ὡς μὴ ἐπιζητῆσαι τὴν ἀλήθειαν περὶ ὧν πραγματεύοιντο. ἔστω
δέ τι τοῦ νεὼ προτεμένισμα τοῖς ἀτελέστοις· ὁ δὲ καθάπαξ ἀποσεμνυνόμε-
νος, οὐ κρύπτει μᾶλλον ἢ ἐρεθίζει καὶ ἀναρριπίζει τὴν ἐν τῇ φύσει λιχνείαν,
ὑφ᾽ ἧς ἕκαστός ἐστι πολυπράγμων τοῦ ἀπορρήτου. εἰ δὲ μὴ ὁ Ἰξίων ἀντὶ τῆς
Ἥρας τὴν νεφέλην ᾑρήκει καὶ ἠγαπήκει συνὼν τῷ εἰδώλῳ, οὐκ ἄν ποτε ἑκὼν
εἶναι μεθεῖτο τῆς ἀτόπου διώξεως. παρασκευαστέον οὖν ἀντὶ λόγου λόγον, ἀντὶ τοῦ
μείζονος τὸν ἐλάττω καλὸν μέν τι καὶ τοῦτον, ᾧ προσεντυχόντες, ὁ μὲν
πολὺς ἐνσχεθήσεται καὶ τοῦτον ἀσπάσεται, καὶ οὐδ᾽ εἶναι πρεσβύτερον ἄλλον
οἰήσεται· ὁ δὲ λαχὼν φύσεως θείας, ἐντεῦθεν ἀρθεὶς περινοήσει κἀκεῖνον· ὃν
δὲ ὁ θεὸς κινεῖ, τούτῳ καὶ πρὸ ἡμῶν ἀνεῴξεται τὰ ἀνάκτορα. οὐδὲ ὁ Μενέλεως
ἠγνόησε τὸν ὄντως Πρωτέα. ἥρως γὰρ ἀνὴρ ἦν, καὶ τοῦ Διὸς κηδεστὴς ἄξιος, ᾧ
μηδὲ τὴν πρώτην ἐπὶ φαύλοις συνῆν. τὸ γὰρ πῦρ, καὶ τὸ δένδρον, καὶ τὸ
θηρίον, λόγοι τινὲς ἦσαν περὶ ζώων τε καὶ φυτῶν, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν πρώτων στοι-
χείων ὧν σύγκειται τὰ γινόμενα· ὁ δὲ οὐδὲ ταῦτα ἠγάπησεν, ἀλλ᾽ ἐνδοτέρω φύ-
σεως ἠξίου χωρεῖν. θεῖον οὖν ἀτεχνῶς τὸ πᾶσιν ἀρκεῖν, ὡς ἕκαστος ἀπολαύειν
αὐτοῦ δύναται. ὁ δὲ γενόμενος τῶν ἄκρων ἐπιτυχής, μεμνήσθω τε ἄνθρωπος ὤν,
καὶ δυνάσθω συνεῖναι πρὸς μέτρον ἑκάστῳ. τί οὖν ἄν τις ἀποκηρύττοι τὰς
μούσας, δι᾽ ὧν ἐστι καὶ τοῖς ἀνθρώποις ἀρέσκειν, καὶ τὰ θεῖα τηρεῖν ἀκηλίδωτα,
χρωμένους ἐπικαλύμματι. εἰ δὲ καὶ ποικίλον ἡ φύσις ἡμῶν, καμεῖται δή-
που πρὸς τὴν ἐν θεωρίᾳ ζωήν· ὥστε ὑφήσει τοῦ μεγέθους καὶ καταβήσεται. οὐ
γάρ ἐσμεν ὁ ἀκήρατος νοῦς, ἀλλὰ νοῦς ἐν ζώου ψυχῇ. καὶ ἡμῖν οὖν αὐτῶν ἕ-
νεκα μετιτέον τοὺς ἀνθρωπινωτέρους τῶν λόγων, ὑποδοχήν τινα μηχανω-
μένους

μένους κατίσχῃ τῇ φύσει· ἀγαπητὸν γὰρ ἔχοντά που πλησίον ἀπονεῦσαι, καὶ
ἀφοσιώσασθαι τῇ ψυχικῇ συστάσει δεομένῃ γλυκυθυμίας, μὴ πόρρω πεσεῖν,
μηδὲ κατὰ πᾶσαν ζῆσαι τὴν ποικιλίαν τῆς φύσεως. ὁ γὰρ θεὸς τὴν ἡδονὴν πε-
ρόνην ἐποίησε τῇ ψυχῇ, δι' ἧς ἀνέχεται τὴν προσεδρείαν τοῦ σώματος. τοιοῦ-
τον οὖν τὸ ἐν λόγοις κάλλος· οὐ βαθύνεται πρὸς ὕλην, οὐδὲ ἐμβαπτίζει τὸν
νοῦν ταῖς ἐσχάταις δυνάμεσιν, ἀλλὰ δίδωσιν ἀναπνεῦσαι δι' ἐλαχίστου, καὶ εἰς
τὴν οὐσίαν ἀναδραμεῖν. ἄνω γάρ ἐστι καὶ τὸ κάτω τῆς τοιαύτης ζωῆς. ᾧ δὲ
μὴ ἔστιν ἀθῦναι καθαρὰν ἡδονήν· δεῖ δὲ τοῦ μειλιχίου τῇ φύσει· τί καὶ ποιή-
σει, ποῖ καὶ τρέψεται; ἆρα οὐ πρὸς ἃ μηδὲ εἰπεῖν ἄξιον; οὐ γὰρ δὴ τὴν φύ-
σιν ὑπερφωνήσουσι, καὶ πρὸς θεωρίας ἀτρύτως ἕξειν ἔρρωσιν ἀπαθεῖς εἶναι
ποιούμενοι, θεοὶ σαρκία περικείμενοι. εἰ δὲ λέγοιεν, ἴστων ἀντὶ θεῶν ἢ σοφῶν
τε καὶ θείων ἀνδρῶν, γόητες καὶ ἀλαζόνες πόρρω γενόμενοι. ἀμείνους δ'
ἂν ἦσαν, διαστέλλοντες εὖ τὸ προσῆκον ἑκατέρῳ τῶν γενῶν. ἀπάθεια μὲν γὰρ ἐν
θεῷ φύσει· ἀρετὴ δὲ ἄνθρωποι κακίαν ἀμειβόμενοι, μετριοπαθεῖς γίνον-
ται· καὶ τὸ φυγεῖν τὴν ἀμετρίαν, αὐτὸ τοῦτ' ἂν εἴη τοῦ σοφοῦ τὸ ἀγώνισμα.
ἤδη δὲ ἐγὼ κατενόησα καὶ βαρβάρους ἀνθρώπους ἐξ ἀμφοῖν τῶν ἀρίστων
γενῶν, θεωρίαν μὲν ὑπερηρημένους, καὶ κατὰ τοῦτο ἀπολειπόντας τε καὶ ἀκοι-
νωνήτους ἀνθρώποις, ἅτε ἀΐξαντας ἑαυτοὺς ἐκλῦσαι τῆς φύσεως· καὶ ᾀσμά-
των αὐτοῖς σεμναί τε ᾠδαὶ καὶ ἱερὰ σύμβολα, καὶ τακταί τινες πρόσοδοι πρὸς τὸ
θεῖον· ταῦτα πάντα ἀποκόπτει κατὰ τῆς ἐπιστροφῆς τῆς εἰς ὕλην· καὶ βιο-
„ τεύουσι χωρὶς ἀπ' ἀλλήλων, ὡς μήτε χαίρειν ἰδεῖν ἢ ἀκοῦσαι. Οὐ γὰρ σῖτον
„ ἔδουσ', οὐ πίνουσ' αἴθοπα οἶνον, καὶ περὶ τούτων ἄν τις εἰπὼν, οὐ πόρρω βάλ-
λοι τἀληθοῦς. ἀλλ' οὐδὲ οὗτοι μέντοι λαμπρῶς οὕτως ἐπαλμάσαντες τῇ
φύσει, καὶ ὡς ἂν ἡμεῖς φαῖμεν δικαιότατοι τυχεῖν ὄντες τῆς ἀρίστης ζωῆς,
ἀκμῆτες αὐτῆς ἀπολαύουσιν. ἀλλ' ἐπαναγκάζει καὶ τούτους ἡ ἐπίκηρος φύσις
μικρὸν ἱδρυθέντας ἐν τῷ μακαρίῳ τῆς οὐσίας αὐτῶν· καὶ οὐ δήπου πάν-
τα ἑξῆς τὸν χρόνον ἐπιπολῆς ἔχουσι τὸν νοῦν, καὶ ἐμφοροῦνται τοῦ κάλλους
τοῦ νοητοῦ, οἷς ποτε καὶ γέγονε προστυχές. ἀκούω γὰρ ἔγωγε μηδὲ τούτοις ἅ-
πασι παραγίνεσθαι τὸ τοιοῦτον, ἀλλ' οὐδὲ τοῖς πλείοσιν, ἀλλὰ καὶ τῶν ὀλίγων
ἐλάττοσιν, οἷς ἡ πρώτη τε ὁρμὴ γέγονεν ἔνθεος, καὶ μένουσιν ἐπ' αὐτῆς ὅσον
ἀνθρώπου φύσις χωρεῖ, πρὸς οὐδεμίαν ἀνθολκὴν τῆς φύσεως μειλισσόμε-
„ νοι. Πολλοὶ μὲν γὰρ ναρθηκοφόροι, παῦροι δέ τε βάκχοι· οὐδ' οὗτοι μέντοι
διαρκῶς ἀνέχονται τῆς βακχείας. ἀλλὰ νῦν μὲν ἐν τῷ θεῷ κεῖνται, νῦν δὲ
ἐν τῷ κόσμῳ καὶ ἐν τοῖς σώμασι, καὶ ἴσασιν ὄντες ἄνθρωποι μικραὶ μερί-
δες τοῦ κόσμου, καὶ ἔχοντες ὑποκειμένας ζωὰς ἐλάττους ἃς ὑποτιθέασι·
καὶ παρακαταλαμβάνουσιν ὡς μὴ κινοῖντό τε καὶ κατεξανίσταιντο. (ἢ τί αὐτοῖς
οἱ κάλαθοι βούλονται, καὶ τὰ πλέγματα ἄττα μεταχειρίζονται;) εἰ μὴ πρόσφορον
μὲν ὅ,τι ἦσαν ἄνθρωποι, τοῦτ' ἔστιν ἐπιστροφὴν πρὸς τὰ τῇδε ποιούμενοι.

οὐ γὰρ δὴ θεωροῦσί τε ἅμα καὶ σοφίζονται περὶ τὰ πλέγματα. ἔπειτα τὸ χρο-
λοῦ ὑφεωρῶντο, ἧς ἡ φύσις ἡμῶν οὐκ ἀνέχεται, πολλὰς ἀρχὰς ἐνδιδοῦσα
κινήσεων. ἵν' οὖν μὴ ἄλλο τι δρῶσιν, ἀμφὶ ταῦτα ἔχειν νόμον ἐν σφίσι πε-
ποίηνται, καὶ ταύτῃ τὴν φύσιν παρατρέπονται. καὶ γὰρ δὴ καὶ ἥδονται ταλα-
σιουργοῦντες, καὶ μᾶλλον ὅσῳ πλείω τε καὶ καλλίω. δεῖ γὰρ ἡμῶν εἶναί τι καὶ
περὶ τὰ τῇδε· μὴ μέντοι τοῦτο χεῖρον, ἵνα μὴ πλέον καθέλκῃ, καὶ λίαν
ἀντιλαμβάνηται· καίτοι τοῦ ἡμίσεος τὸ βάρβαρον ἐν στάσει τηρῆσαι ῥω-
μαλεώτερον. ᾗ γὰρ ἂν ὁρμήσῃ, σφοδρόν τέ ἐστι καὶ ἀνένδοτον· τὸ δὲ ἀστείως
τε ἔχει καὶ ἡμερώτερον κέκραται, ὥστε κἂν θᾶττον ἐκλύοιτο. ἐγὼ δὲ βου-
λοίμην μὲν ἀεὶ εἶναι τῆς φύσεως ἡμῶν, τὸ ἀεὶ πρὸς θεωρίαν ἀνατετάσθαι·
ἀμηχάνου δὲ ὄντος τε καὶ πεφηνότος, βουλοίμην ἂν ἐν τῷ μέρει μὲν ἔχε-
σθαι τῶν ἀρίστων, ἐν τῷ μέρει δὲ κατιὼν εἰς τὴν φύσιν, ἀπολελαῦσθαί τινος εὐφρο-
σύνης, καὶ ἐπαλείφειν εὐθυμίᾳ τὸν βίον. ἐπίσταμαι γὰρ ἂν ἄνθρωπος ὤν, καὶ οὔτε
θεὸς, ἵνα δὴ καὶ ἀκλινὴς εἴην πρὸς ἅπασαν ἡδονήν· οὔτε θηρίον, ἵνα ταῖς
σώματος ἡδοίμην ἡδοναῖς. λείπεται δή τι τῶν ἐν μέσῳ ζητεῖν. τί δὴ ἂν εἴη πρὸ
τῆς ἐν λόγοις τε καὶ περὶ λόγους διατριβῆς. τίς ἡδονὴ καθαρωτέρα. τίς ἀ-
παθεστέρα πρὸς πάθη. τίς ἧττον ἐν ὕλῃ. τίς μᾶλλον ἀμόλυντος. ταύτῃ δὴ
πάλιν τὸ ἥμισυ τοῦ βαρβάρου πρόσω τὸν ἄγω, καὶ σοφώτερον τίθημι, ὅτι κα-
τεῖναι δεῖ ὅσον, ὁ μὲν ἐν γειτόνων ἐστὶ τὴν πρώτην· εἰς ἐπιστήμην γὰρ ἔστη,
ἐπιστήμη δὲ, νοῦ διέξοδος· κἆτα εἰς λόγον ἦλθεν ἄλλον ἀπ' ἄλλου, δι' ἂν καὶ
προῆλθε. τί δὴ ἂν εἴη λόγου νῷ συγγενέστερον; τί δὲ πορθμεῖον ἐπὶ νοῦν
οἰκειότερον. ὡς ὅπου λόγος, ἐκεῖ που καὶ νοῦς. εἰ δὲ μὴ, πάντως τις εἴδησις ἐν
ὑστέροις νόησις οὖσα. καὶ γὰρ ἐνταῦθα καλοῦνταί τινες θεωρίαι καὶ θεωρήματα
ἔργα ἐλάττονος νοῦ, ῥητορικά τε καὶ ποιητικὰ καὶ ἐν φύσει καὶ ἐν μαθήμα-
σιν· ἀλλά τοι ταῦτα πάντα κοσμεῖ τὸ ὄμμα ἐκεῖνο, καὶ ἀφαιρεῖ τὴν λήμην,
καὶ διεγείρει, καταβεβρεγμένον προσεθίζοντα τοῖς ὁράμασιν· ὥστε θαρρῆσαί ποτε
καὶ φανερώτερον θέαμα, καὶ μὴ ταχὺ σκαρδαμύξαι πρὸς ἥλιον ἀτενίσαν-
τα. οὕτω μὲν ἀμηχανεῖν, καὶ οἷς τρυφᾷ τὴν ἐπιβολὴν γυμνάζει, καὶ ἀπὸ τῆς
παιδιᾶς εἰς τὴν πρώτην ὑπόθεσιν ὄφελος ἄρνυται. καὶ γὰρ τὸ κρῖναι καὶ
τὸ ἐπαρ λόγον ἢ ποίησιν, οὐκ ἔξω νοῦ, καὶ τὸ λέξιν καθῆραί τε καὶ ἀποσμῆ-
σαι, καὶ τὸ κεφάλαιον ἐξευρεῖν τε καὶ τάξαι, καὶ ἑτέρου τάξιν πὼς αὐτὸν
ἐγνωκέναι, πῶς ταῦτα καὶ ἀσπούδαστα καὶ παίγνια; οἱ δὲ τὴν ἑτέραν ὁδὸν τῶν
ἀξίων μὲν ἀδαμαντίνην εἶναι βαδίζοντες· ὑποκείσθω δὲ ὅπερ ἐστὶν, ἐ-
νίοις αὐτὴν τυγχάνειν τοῦ τέλους· ἀλλ' ἔμοιγε οὐδὲ ὁδὸν δοκοῦσι βεβαδικέ-
ναι. πῶς γάρ; ἐν ᾗ μηδεμία φαίνεται καταβεβρεχὺ πρόοδος, μηδὲ πρότερον
καὶ δεύτερον, μηδὲ τάξις· ἀλλ' ἔοικε γὰρ τὸ κατ' αὐτοὺς πρᾶγμα, βακ-
χείᾳ καὶ ἅλματι μανικῷ δή τινι καὶ θεοφορήτῳ, καὶ τὸ μὴ δραμόντας εἰς τὸ
προσήκειν, καὶ μὴ κατὰ λόγον ἐνεργήσαντας, εἰς τὸ ἐπέκεινα λόγου γενέσθαι.

οὐδὲ γάρ

οὐδὲ γάρ ἐστιν οἷον ἐπιστασία τις γνώσεως, ἡ διέξοδος νοῦ τὸ χρῆμα τὸ ἱερόν,
οὐδὲ οἷον ἄλλο ἐν ἄλλῳ· ἀλλ' ὡς μικρῷ μεῖζον εἰκάσαι, καθάπερ Ἀριστοτέλης
ἀξιοῖ τοὺς τελουμένους, οὐ μαθεῖν τι δεῖ, ἀλλὰ παθεῖν καὶ διατεθῆναι,
γινομένους δηλονότι ἐπιτηδείους. καὶ ἡ ἐπιτηδειότης δὲ ἄλογος· εἰ δὲ μηδὲ
λόγος αὐτὴν παρασκευάζοι, πολὺ μᾶλλον. τούτοις οὖν καὶ ἡ κάθοδος εὐ-
θὺς ἐπὶ σμικρὸν ἵνα προάξῃ, ἄμεσος αὕτη καὶ πολὺ πόρρω, καὶ ἔοικε πηδή-
ματι, καθάπερ τὴν ἀναδρομὴν εἰκάζομεν ἅλματι. οὓς γὰρ οὐ προὔπεμ-
ψε λόγος, τούτους οὐδὲ ἐπανιόντας ἐδέξατο. πῶς οὖν ταῦτα ἀλλήλοις ἂν
παρέψε, νῦν μὲν ἐπαφὴν ἔχειν τοῦ πρώτου, νῦν δὲ ἐπὶ ῥαπὰς τὰς λύγρας ἐ-
στράφθαι· ἀλλ' ὅγε ἄνθρωπος κατὰ τὴν μέσην τὴν ἐπιστατικὴν δύναμιν, λο-
γικός ἐστί τε καὶ προσαγορεύεται, ἣν οὐδέποτε γεγυμνάκασιν, οὐχ ὅσω ὅσα
γε φαίνονται. τὸ μὲν οὖν τέλος, καὶ οὐ δεῖ ψεύδεσθαι, κοινὸν ἀμφοῖν, καὶ τυχόντες
οὐδὲν ἀλλήλων ἂν διαφέροιμεν· τῶν μέσων δὲ ὁ ἡμεδαπὸς φιλόσοφος ἀ-
μεινον ἔσκεπται. ὁδὸν γὰρ παρεσκευάσατο, καὶ κλιμακηδὸν ἀνύψωσιν, ὥστε καὶ
παρ' ἑαυτοῦ τι ποιῆσαι. προϊόντα γὰρ εἰκὸς ἐντυχεῖν που τῷ ἐραστῷ, καὶ μὴ τυ-
χὼν δέ, περὶ ὁδὸν γέγονε, καὶ οὐδὲ τοῦτο μέντοι σμικρόν· ἀλλὰ διαφέρει
ἂν τῶν πολλῶν ἀνθρώπων πλέον, ἢ ὅσον ἐκεῖνοι τῶν βοσκημάτων. ταύτῃ καὶ
πλείους ἂν εἶεν οἱ παρ' ἡμῶν ἀφικνούμενοι, κατὰ φύσιν ἐχούσης τῆς ἐπιχει-
ρήσεως· ἐκείνη δή, εἰ μή τις εὐφυΐα τύχοι ψυχῆς ἄνωθεν ἕλκουσα τὴν πρώ-
την καταβολήν, τὸ νοῦ χρῆμα ἐξαίσιον, οἷον αὔταρκες εἶναι καὶ παρ' ἑαυτοῦ
κινηθῆναι, ὁποῖος Ἀμοῦς ὁ αἰγύπτιος οὐκ ἐξεῦρεν, ἀλλ' ἔκρινε χρείαν
γραμμάτων. τοσοῦτον αὐτῷ τοῦ νοῦ περιῆν. ὁ δὲ δὴ τοιοῦτος, καὶ δίχα τῆς φι-
λοσόφου μεθόδου, θᾶττον ἀναλύσειεν. ὁ γάρ τοι φυσικὸς ἀρκεῖ. πολὺ
δή που μᾶλλον, εἰ καί τις αὐτῷ παραθήξειέ τε καὶ ἐκκαλέσαιτο. τὸ γὰρ ἔν-
δοθεν σπέρμα δεινὸς αὐξῆσαι, καὶ σμικρὸν σπινθῆρα λόγου παραλαβὼν πυρ-
καϊὰν ὅλην ἀνάψαι. τούτοις μὲν οὖν οὐδὲν παρὰ τοῦτο μεῖον, εἰ μήγε καὶ
προὔργου ποιήσει. τὰ τῆς ἑλληνικῆς δὲ ἀγωγῆς ἢ τοὺς ἧττον ἀδρούς, προά-
γει τε καὶ ἀναρριπίζει, καὶ τὸ ἐν αὐτοῖς θεῖον ἐκθάλπει· ἐκεῖ δέ, μόνοι τοῖς οἴκο-
θεν μακαρίοις τὸ τέλος ἐπιτυγχάνεται. σπανιώτερον δὲ δήπου τὸ γένος τῶν
τοιούτων ψυχῶν, ἢ τὸ τοῦ φοίνικος, οὗ τὰς περιόδους μετροῦσιν αἰγύπτιοι· οἱ δὲ
πολλοὶ μετὰ τὴν ἂν πονοῖεν καὶ ἀποτεύχοιντο, δίχα νοῦ τὴν νοητὴν οὐσίαν θη-
ρώμενοι, καὶ μάλιστα οὓς οὐχ ἡ πρώτη φύσις ἐπὶ τόνδε τὸν βίον ἐξώρμη-
σεν. οὗτοι γὰρ ἂν ὄναιντο τῆς ὁρμῆς, μᾶλλον δὲ αὐτὴν ἐγὼ τὴν ὁρμήν, νοῦ κοι-
νουμένου γνώρισμα ποιοῦμαι· οἱ δὲ πλείους, οὐ δὴ οἴκοθεν ἐκινήθησαν, ἀλλ'
οὐδὲ τὸν δεύτερον λεγόμενον πλοῦν ἀπὸ τῆς σχολῆς εἰς νοῦν διεγείρονται·
ὥσπερ δὲ ἄλλο τι τῶν εὐδοκιμούντων, τὴν γενναίαν αἵρεσιν ἐζηλώκασι παν-
τοδαποί τε ὄντες τὰ γένη, καὶ κατὰ χρείαν ἕκαστοι συνιστάμενοι. περὶ τούτων
δὴ καὶ σαφῶς διατείνομαι, ὅτι μετὰ τὴν ἂν οὗτοι πονοῖεν καὶ τεύχοιντο, οἷς ὁ

τε αὐτοφυής ἐστι νοῦς, οὔτε ἐπίκτητος. κινδυνεύει γὰρ οὐδ᾽ εἶναι θεμιτὸν ἅψασθαι
τῷ τὸν ἐν ἡμῖν τὸν θεὸν οἴεσθαι ἐνδημήσειν ἀντὶ τοῦ νοῦ. νεὼς γὰρ οὗτος οἰκεῖος
θεῷ. ταῦτ᾽ ἄρα καὶ τὰς καθαρτικὰς ἀρετὰς σπουδάζεσθαι παραδεδώκα-
σιν ἕλληνες σοφοὶ καὶ βάρβαροι, ἀποτειχίζοντες ἅπασαν τὴν πραγματείαν
τῆς φύσεως, ἵνα μηδὲν ἐμπόδιον παρέχοιτο ταῖς νοήσεσιν. αὕτη μὲν ἡ διά-
νοια τῶν πρώτων καταστησαμένων ἑκατέραν φιλοσοφίαν. οἱ δὲ καὶ τὰς ἀ-
ρετὰς ἔθεσι μᾶλλον ἢ λόγῳ κρατύνουσι, καὶ πρὸς αὐτὰς ἥλωνται. φρόνησιν
γὰρ οὐ προσίενται, οἵ γε καὶ σωφροσύνην, εἴ γε δὴ σωφροσύνην εἶναι τὸ
κατ᾽ αὐτοὺς συγχωρήσομεν. ὡς οὐκ ἔστι γε μὴ οὐκ εἰσιέναι τε καὶ συναιρεῖ-
σθαι τὰς ἀρετὰς διὰ τὴν ἀναγκαίαν ἀντακολούθησιν, ἀλλ᾽ οἴονταί γε δεῖν σω-
φρονεῖν, οὐ διότι σωφρονητέον εἰδότες, ἀλλ᾽ ἐπίταγμα λαβόντες ὥσπερ νό-
μον ἀναίτιον, ὃν ὁ μὲν θεὶς οἶδεν ὅτι τοῦτο δι᾽ αὐτό, διὰ τὰς διανοήσεις, καὶ
ὅτι προὔργου πρὸς ἄνοδον, τὸ πρὸς μηδὲν τῶν ἐν ὕλῃ παθαίνεσθαι. οἱ δὲ
ἀπέχονται μίξεων, αὐτὸ δι᾽ αὐτὸ τεθαυμακότες, καὶ μέγιστον ἄγοντες τὸ σμι-
κρότατον, τὴν παρασκευὴν τέλος ἡγούμενοι. ὑμεῖς δὲ τὰς ἀρετὰς ὥσπερ
" στοιχεῖα τῆς ὅλης φιλοσοφίας θαυμάζομεν. τὸ μὴ καθαρῷ γὰρ καθαροῦ
" ἐφάπτεσθαι μὴ οὐ θεμιτὸν ᾖ, Πλάτωνος ἀποδεξάμεθα. ἀρεταὶ δὲ καθαί-
ρουσι τὸ ἀλλότριον ῥυπαίνουσαν. ἀλλ᾽ εἰ μὲν ἦν ἡ ψυχὴ τἀγαθόν, ἤρκει κα-
θήρασθαι, καὶ ἦν ἀγαθὸν ἤδη, τὸ μόνη γενέσθαι. νῦν δέ, οὐ γάρ ἐστιν ἀγα-
θόν· οὐ γὰρ ἂν ἐγένετό ποτε ἐν κακῷ· ἀλλ᾽ ἀγαθοειδής ἐστι καὶ μέση τὴν φύ-
σιν. ῥέψασαν οὖν εἰς τὸ χεῖρον, ἐπανήγαγεν ἡ ἀρετή, καὶ τῆς κηλῖδος ἀπέ-
λουσε, καὶ πάλιν μέσην ἐποίησε. δεῖ δὴ καὶ προσελθεῖν ἐπὶ τἀγαθόν· τοῦτο δὲ ἤ-
δη διὰ λόγου. νοῦς γάρ ἐστι τὸ σύζυγον ὄνομα τῶν νοητῶν. οἷον εἰ τέλος εἴη
τὸ πρὸς οὐρανὸν ἰδεῖν, οὐκ ἀπόχρη μὴ κεκυφέναι πρὸς τοὔδαφος, ἀλλὰ
δεῖ μετὰ τὴν ἐν μέσῳ στάσιν τῆς ὄψεως, ἐπὶ τὰ ἄνω νεῦσαι. καὶ δῆτα τῶν
ἀρετῶν ὄναιτο ἄν τις, τὸ ἀπηλλάχθαι τῆς ὑλικῆς προσπαθείας. δεῖ δὲ καὶ
ἀναγωγῆς. οὐ γὰρ ἀπόχρη μὴ κακὸν εἶναι, ἀλλὰ δεῖ καὶ θεὸν εἶναι, καὶ ἔοικεν
εἶναι τὸ μέν, οἷον ἀπεστράφθαι τὸ σῶμα καὶ ὅσα τοῦ σώματος· τὸ δέ, οἷον ἐπε-
στράφθαι διὰ νοῦ πρὸς θεόν. ἡμεῖς οὖν τιμῶντες τὰς ἀρετάς, ἴσμεν ἣν τὴν
ἔχουσι τάξιν, ἣν αἱ τῶν στοιχείων γραμμαὶ πρὸς ἐπιστήμην βιβλίου. πρῶται
γάρ εἰσιν ἀνιόντων ἐπὶ τὸν νοῦν, ἀλλ᾽ οὐ τὸ πᾶν ἔργον ἔχοντες τὰς ἀρετάς,
ἀλλ᾽ ἀφῃρήκαμεν τὸ ἐμπόδιον, καὶ ὧν χωρίς, οὐδὲ ὅσιόν ἐστιν ἐλπίσαι τυχεῖν
τοῦ τέλους, τοῦτο τέως παρεσκευάκαμεν. ταῦτα δὲ οὐκ ἀπογινώσκοντες, ἤ-
δη μέτιμεν αὐτὸ διὰ νοῦ, τὴν τάξιν παλαιοῖς τε καὶ μακαρίοις ἀνδράσιν
ἐξευρημένην· καὶ ζητοῦντες οὐκ οἶδα εἴ ποτε ἕλοιμεν, σχολῇ γε ἂν περιτύχοι
τῳ μήτε ἐρασθέντι, μήτ᾽ εἰ ζητητέον εἰδότι, καίτοι κάλλιστα ἀπαλλάττουσιν
αὐτῶν οἱ μένοντες ἐπὶ τούτου, καὶ μηδὲν προσπεριεργαζόμενοι. εἶεν γὰρ
ἂν οὐ κακοί, καθηρμένοι. οἷς δὲ ἐπῆλθε διενέγκαι τοῦ πλήθους κατὰ τύχην

μαθοῦσιν

μάθωσιν ὅτι ὁ λόγος ἐστὶ τοῦ ἀνθρώπου καλὸν, εἶτα παιδείαν μὲν ἅπασαν ἠτιμάκασιν, ὑφ' ἧς ὁ νοῦς ἀναῤῥώννυται· κινοῦνται δὲ περὶ ἑαυτοὺς ἀτάκτους κινήσεις, (καὶ ἀποσεμνυνομένων) μὴ πρὸς φιλοσοφίαν, ὅ, τι δ' ἂν εἰς αὐτοὺς ἐμπέσῃ παράκουσμα, τοῦτο ταῖς περὶ αὐτῶν προσθήκαις πονηρὸν ἀπέδωκαν· καὶ κακόηθες, τυφλὰ γεννήματα, νοῦ μὲν οὐκ ἄξιον εἰπεῖν, ἀλλ' οὐδὲ διανοίας· δόξης δὲ ἀτόπου καὶ φαντασίας ἡμαρτημένης ἐκφέροντες. τούτοις ἂν ἴδοις γελοίως διακειμένους, μᾶλλον δὲ λίαν ἐλεεινῶς. ἄξιον γὰρ ἀνθρώπους ὄντας ἐπ' ἀνθρώπων συμφοραῖς μὴ γελᾶν, ἀλλ' ὀλοφύρεσθαι. φεῦ τῶν λόγων, φεῦ τῶν δογμάτων. εἰ γὰρ ἐπέλθοι φιλοσοφεῖν τοῖς κριοῖς, οὐκ οἶδα ἅπερ ἂν ἀντὶ τούτων προσεδέξαντο ἂν ἢ ἡμεῖς αὐτοῖς εἴπωμεν· ἄξιον γάρ· ὦ πολμικρότατοι πάντων, εἰ μὲν ἠπιστάμεθα ὑμᾶς ἀμοιρήσαντας ἐκείνης τῆς ψυχῆς τὴν ἀξίαν, ἢ Ἀμοῦς, ἢ Ζωροάστρης, ἢ ὁ Ἑρμῆς, ἢ Ἀντώνιος, οὐκ ἂν ἠξιοῦμεν φρενοῦν, οὐδὲ διὰ μαθήσεως ἄγειν, νοῦ μέγεθος ἔχοντας, ὧν προτάσεις εἰσὶ καὶ τὰ συμπεράσματα· ἀλλὰ κἂν ἐντυχεῖν ποτε τῷ τοιούτῳ γένοιτο, σεβοίμεθά τε ἂν αὐτὸν καὶ ἀζοίμεθα. ὑμᾶς δὲ ὁρῶμεν τῆς κοινῆς φύσεως ὄντας ἥττονας, καὶ οὐ μᾶλλον αἰσχίνοις ἢ παχεῖς. ὑμᾶς οὖν ἀξιοῦμεν καὶ νουθετεῖν, ἐν κοινῷ τιθέντες, ὅ, τι ἂν ἄριστον ἡμῖν ἐξευρίσκωμεν. ἢ τοίνυν ἐπὶ τῶν προτέρων ὑποθέσεων μένετε· παρέδοσαν γὰρ αὐτὰς ἄνδρες ἀρχίποροι τοῦ θεοῦ, καὶ οὕτως ἂν εἴητε κατὰ Πλάτωνα μέσως ἔχοντες, οὐκ ἔτι μὲν ἀμαθεῖς, οὔπω δέ γε σοφοί, δόξαν ὀρθὴν πρεσβεύοντες, δίχα λόγου καὶ ἀποδείξεων. τό γε γὰρ ἀληθὲς, οὐχ ὅσιον ἀμαθὲς οἴεσθαι, καὶ τὸ ἄλογον εἶναι σοφὸν, οὐδεὶς ἐπιτρέψει λόγος. ταύτην ἀγαπῶντες τὴν τάξιν, μετρίως ἂν ἦτε πεπραγότες, καὶ ἀναίτιοι μὲν παρὰ θεοῦ, ἀναίτιοι δὲ καὶ παρὰ ἀνθρώπων. ἀλλὰ κἂν ἐπαίνου δικαίου τυγχάνοιτε· δήπου γὰρ ἀνδρὶ, καὶ τὸ ὅτι αὔταρκες. εἰ δὲ μὴ κατὰ χώραν μένοιτε, ἀλλ' ἔτι ὀρέξεσθε τοῦ πρόσω, καὶ τὸ διότι πολυπραγμονήσετε, καλῶς μὲν ἂν ποιοῖτε σοφίας ἐρῶντες, ἱεροῦ χρήματος, ἀλλὰ μὴ ἐφ' ἑαυτῶν ποιῆσθε τὴν θήραν. ἀγύμναστοι γὰρ ἐστὲ καὶ κίνδυνος εἰς ἄβυσσόν τινα φλυαρίας ἐμπεσόντας, διαφθαρῆναι· ὃ καὶ Σωκράτης ἐφοβήθη παθεῖν, καὶ τὸ πάθος οὐκ ἀπεκρύψατο φίλους ἄνδρας, Παρμενίδην, καὶ Ζήνωνα. καίτοι Σωκράτης ἐκεῖνος ἦν· ὑμεῖς δὲ, οἵπερ ἐστέ. δεινὴ δὲ ὅμως ἡ τόλμα, δόγμασιν ἀποῤῥήτοις ἀξιούντων ἐνάγεσθαι. καὶ ταῦτα ἐν λέξεσι πεζοδίτισιν. ὁ μὲν οὖν Κάδμου σπορὰς αὐθημερὸν ὁπλίτας, φησὶν, ἀνεδίδου σπαρτούς· σπαρτοὺς δὲ θεολόγους, οὐδείς πω μῦθος ἐτερατεύσατο. οὐ γάρ ἐστιν ἡ ἀλήθεια πρᾶγμα ἐκκείμενον, οὐδὲ καταβεβλημένον, οὐδὲ θήρᾳ ληπτόν. τί οὖν, ἐνταῦθα καλείσθω φιλοσοφία σύμμαχος· καὶ παρασκευαζέσθωσαν ἀνεξόμενοι πάσης ἐκείνης τῆς διεξόδου, μῆκος ἐχούσης μυρίον, παιδευόμενοι καὶ προπαιδευόμενοι. δεῖ γὰρ πρότον ἀποδοῦναι τὴν ἀγροικίαν, καὶ τὰ μικρὰ ἐποτελεῦσαι πρὸ τῶν μειζόνων,

καὶ χορεῦσαι πρὶν δᾳδουχῆσαι, καὶ δᾳδουχῆσαι πρὶν ἱεροφαντῆσαι. οὐκοῦν ἐθελήσετε πόνων ἐπὶ πόνοις ἀνέχεσθαι; ἀλλ' οὐδὲ τὰ μεγάλα ἀκονιτὶ παραγίνεται. καίτοιγε εἰ τὴν ὥραν τοῦ πράγματος ἤφασθε, καὶ ἡδονῆς ἄν τι τῷ ἔργῳ προσῆν, ἧς οἱ προσελθόντες ἀντιλαμβάνονται· ὑμεῖς δὲ ὀψιμαθεῖς αἰσχύνεσθε. ἀλλ' οὔτοι τοῦτο αἰσχρόν· ἡ δὲ ἀμαθία, καὶ τούτου μεῖζον τοῦτο αἰσχρόν, ἐν ᾗ κείμενοι; τῆς μὲν ἁπλῆς οὐκ ἀνέχεσθε· πάλαι γὰρ ἂν εἴητε μετρίως διακείμενοι, οὔτε εἰδότες, οὔτε εἰδέναι προσποιούμενοι, τουτέστιν ἐξ ἡμισείας εἰδότες. αὐτὸ γὰρ δὴ τοῦτο ἠπίστασθε, ὃ μηδενὸς ὑμῖν ἐπιστήμην περιεῖναι· τὴν δὲ διπλῆν ἄγνοιαν μεγαλοπρεπῶς ἐφ' ἑαυτοὺς ἕλκετε. φρονήματος γὰρ ἀντὶ φρονήσεως ὑποπλησθέντες, καὶ πρὶν μαθεῖν διδάσκειν ἐπιβαλλόμενοι, πάλιν ἐρῶ, φεῦ τῶν λόγων, φεῦ τῶν δογμάτων, οἷα καὶ τίκτεται παρ' ὑμῶν τέρατα ἀτεχνῶς διεσπασμένα καὶ πολυκέφαλα, οἷά φασιν ἐπιδημῆσαί ποτε τοῖς θεοῖς. καὶ ταῦτα τί ἂν εἴποι τις, ἢ παραιτεῖσθαι τὸ θεῖον ἄπωθεν, ταῖς ἀτόποις ὑπονοίαις περὶ αὐτοῦ. οὐκ ἂν, εἴ γε τὴν ἰδιωτείαν καλῶς ἐτηρήσατε, ἀλλ' ἦν ἐκεῖ τὸ κατορθοῦν ἐν τῷ μετρίῳ. ὁ Ἴκαρος, ἐπειδὴ τοῖν ποδοῖν ἀπηξίου κεχρῆσθαι, τάχα μάλα καὶ ἀέρος καὶ γῆς ἀπετύγχανεν, ὧν τῆς μὲν ὑπερεῖδε, τοῦ δὲ οὐκ ἐφίκετο. ταῦτα οὐ πρὸς τοὺς ἐκ τῆς ἑτέρας ἀγωγῆς μᾶλλον, ἢ καὶ πρὸς τοὺς παρ' ἡμῖν τὴν ἀλογίαν μεγαλοφώνους, οἳ καὶ παρέχον ἀφορμὴν τῷ λόγῳ βοηθῆσαι τοῖς παραπαιδεύμασιν, ὧν τι αὐτοῖς καὶ δέοι ἀνθρώπων ἀλαζόνων καὶ ἀνοήτων· πολλοῦ μέντ' ἂν εἶεν πρὸς τοῦ ὀβολοῦ. ἐγὼ δὲ χάριν οἶδα καὶ ποιηταῖς δεξιοῖς, καὶ ῥήτορσιν ἀγαθοῖς, καὶ ὅστις ἱστορίαν τινὰ κατεβάλλετο λόγου ἀξίως, καὶ ἁπαξαπλῶς οὐδένα τῶν συνεισενεγκόντων εἰς κοινὸν τοῖς ὄνησιν, ὅ,τις καὶ εἶχεν ἀγαθὸν, ἀγέραστον εἶναι βούλεται, ὅτι παῖδάς τε παραλαβόντες ἡμᾶς ἐτιθηνήσαντο, καὶ ἀσθενεῖς ὄντας ἔτι τὴν γνώμην ἐνοσοκόμησαν, τοῖς ὠφελίμοις ἐγκαταμιγνύντες ἡδύσματα. ἄκρατα γὰρ οὐδεὶς ἂν ταῦτα προσεδέξατο, διά τε νηπιότητα, καὶ τὴν τότε τῶν αἰσθήσεων ἁπαλότητα· καὶ οὕτω ῥώσαντες, καὶ παραπέμψαντες ἄλλος δι' ἄλλου, ταῖς ἐπιστήμαις παρέδοσαν· αἱ δὲ παρεσκεύασαν οἵους εἶναι τῶν ἄκρων ἐπορέξασθαι. ἐκεῖ τε γινομένων ὅταν αἴσθωνται τὰς ψυχὰς ῥαινομένας ἱδρῶτι, καὶ τὴν φύσιν ἡμῶν ἀπαγορεύουσαν, αὖθις ἀνεκαλέσαντο πραέως, καὶ ἡ Καλλιόπη παραλαβοῦσα ἥκοντας αὐχμοῦ πλέως, ἀνέπαυσέ τε εἰς ἀνθηροὺς ἀγαγοῦσα λειμῶνας, ὡς μὴ διακναιασθῆναι τῷ πόνῳ, καὶ πανδαισίαν παρέθηκεν ἀττικὴν καταγλωττισμάτων καὶ καρυκείας ποιητικῆς, ὑφ' ὧν τὴν μὲν προτέραν διέχεεν· ἔπειτα ἐμυώπισε λαθοῦσα, καὶ κατὰ μικρόν πως ἐπέστρεψε· τελευτῶσα δὲ ἐπὶ τὸν αὖθις ἐγύμνασεν ἀγῶνα. καὶ ὅστις δὲ οὐ προτέλειον ἡγεῖται τὰς μούσας, ἀλλὰ τὸ κράτος αὐτὸ τῆς σοφίας ἐν ταύταις εἶναι, καὶ οὐδ' εἴ τι περιττὸν αἰνίττονταί ποτε, τὸ παραδηλοῦσι συνιέναι βούλεται· ὃ δὲ ἔγ-

κείμενον

κείμενον αὐτῷ κάλλος ἠγάσθη, καὶ εἰς αὐτὸ κέχηνε, καὶ ὑπὸ τούτου κατέχεται, οὐδὲ τοῦτο μέντοι δεινὸν οὐδὲν εἴργασται, ἀλλὰ καὶ πολλὰ ἀγαθά γε αὐτῷ γένοιτο, μουσικῷ τε ἀνδρὶ καὶ χαρίεντι. καὶ γὰρ εἰ μὴ τεθήπαμεν τοὺς κύκνους ὥσπερ τοὺς ἀετοὺς αἰρομένους ὑψοῦ ὑπὲρ πᾶν τὸ ὁρώμενον, ἀλλά γε εὐφραινόμεθά γε καὶ ὁρῶντες αὐτοὺς καὶ ἀκούοντες τῆς ᾠδῆς. καὶ ἐμοῦ γε ἕνεκα, μηδείς ποτε κύκνων τὸ ἔσχατον ᾄσειεν. εἰ δὲ βασίλειοί τε εἰσὶν ἐκεῖνοι καὶ διαιτῶνται περὶ τὰ τοῦ Διὸς σκῆπτρα, καὶ τούτοις εἴληχέ τις θεῶν ἐκ Διὸς γεγονώς, καὶ οὐκ ἀπαξιοῦνται τοῦ τρίποδος, ἀετὸν δὲ ἅμα καὶ κύκνον γενέσθαι, καὶ τὰ ἀμφοῖν ἔχειν πλεονεκτήματα, ὄρνισι μὲν ἡ φύσις οὐ ξυνεχώρησεν, ἀνθρώπῳ δὲ ἔδωκεν ὁ θεός, ὅτῳ καὶ ἔδωκε, γλώττης τε εὖ ἥκειν, καὶ φιλοσοφίας ἐπήβολον εἶναι. ἠγώνισταί γε πρὸς τοὺς ἀμούσους ὑπὲρ μουσῶν, οἳ καὶ κακοήθως ἀποδιδράσκουσι τὸν ἔλεγχον τῆς ἀμαθίας, τῷ καταφεύγειν ἐπὶ τὴν λοιδορίαν ὧν ἠγνοήκασιν. εἰ δή τι καὶ σπουδαιότερον εἴρηται παρὰ τὴν πρώτην ὑπόσχεσιν, τοῦτο μὲν ἂν γένοιτο καὶ σπουδαῖον παιζόντων· οὐ μήν ἐστι τοῦ ποιεῖν, μὴ ἀπὸ πάσης τῆς ἕξεως· ἀλλ' εἰ τῷ πλέονι παίζομεν, οὐ τοῦ παντὸς ἁμαρτανόμεν. παιδιᾷ γὰρ παρεμβαλλόμεθα ἐνδοθείσῃ μέν, ἀπὸ τοῦ δεῖν εὑρέσθαι τινὰ περὶ ἐμοῦ μαρτυρίαν τὸν Δίωνα, ἵνα μὴ γένοιτο καὶ τῆς παιδείας αὐτοῦ κληρονόμος ὁ παῖς ὁ μοιρίδιος· δραμοῦσα δ' ἐπὶ πολλά, καὶ δρόμους παντοίους. ἄφετοι γὰρ αἱ τῶν παιζόντων ὁρμαί· τοιοῦτόν ἐστιν ἀργὸς καὶ ἐλευθερία, καὶ τὸ μὴ πρὸς ὕδωρ εἰρησομένους γράφειν τοὺς λόγους. ὡς εἶδον ἐγὼ δικαστὴν ἐφέστην μετροῦντα τὸν χρόνον τοῖς ἀγορεύουσιν· αὐτὸς μέν τοι τοῦ πρὸς με μετρημένου, τὸ μέν τι κατεδάρθανε, τὸ δὲ μάτην ἐγρηγόρει, καὶ ἀπῆν ὡς πορρωτάτω τοῦ πράγματος, ἀλλ' οὐδὲν ἧττον ὁ ῥήτωρ ἠγόρευεν, ὡς ὑπ' ἀνάγκης σιωπησόμενος αὐτίκα· ἐμὲ δὲ ἀφίησι καὶ οὐ στενοχωρεῖ προθεσμία, τῷ μήτε πρὸς οὕτως ἄτοπον παρασκευάζεσθαι δικαστήν, ἀλλὰ μηδὲ μέλλειν εἰς δικαστήριον ἀγνωμονέστερον εἰσιέναι τὸ θέατρον, θυροκοπήσαντα, καὶ ἐπαγγείλαντα τοῖς ἐν ἄστει μειρακίοις ἀκρόαμα ἐπιδέξιον, ὡς σχέτλιά γε τῶν δεικνυμένων ἐν τοῖς θεάτροις τοὺς λόγους. οὓς γὰρ δεῖ τοσούτοις ἀρέσκειν ἀνομοίως διακειμένους, πῶς οὐκ ἀνεφίκτων ἐρᾷ. τοῦτο οὖν ἐστὶν ὁ δημολόγος ἀτεχνῶς, ὁ δοῦλος ὁ δημόσιος, ὁ πᾶσιν ἐγκείμενος, ὃν ἔξεστι τῷ βουλομένῳ διατίθεναι κακῶς· κἂν γελοῖός τις, ὁ σοφιστὴς τέθνηκε, καὶ τὸ σκυθρωπὸν ὑποστέλλει. σοφιστὴς γάρ ἐστι κἂν ὁποιονοῦν γένος λόγων προστήσηται, δόξαν ἀντ' ἀληθείας ἐρανιζόμενος. λυπεῖ δὲ αὐτὸν καὶ ὁ πάνυ προσέχων τὸν νοῦν, ὡς λαβὴν θηρώμενος, ἀλλ' οὐδὲν ἧττον ὁ παρεδρεύων ἀπανταχόσε τὴν κεφαλήν, ὡς οὐκ ἀξιῶν ἀκοῆς τὰ δεικνύμενα. καί τοι γε οὐκ ἐνδίκῳ πικρῶν τυγχάνει τῶν δεσποτῶν, ὅστις πολλὰς μὲν νύκτας ἀύπνους ἀνέτλη· πολλὰς δὲ ἡμέρας παρετάθη, καὶ μικροῦ δεῖν ἀπεσάλαξε τὴν ψυχὴν ὑπό τε λιμοῦ καὶ φροντίδων, ἵν' ἀγαθόν τι συλλέξηται. καὶ ἥκει φέρων ἄκουσμα.

χάριεν τε καὶ ἡδὺ τοῖς ἀνθρώποις αὐτοῦ παιδικοῖς, δι' οὓς ἔχει μὲν πονήρως,
σκήπτεται δὲ ὑγιαίνειν. ὁ δὲ καὶ ἐλούσατο περὶ τῆς κυρίας, καὶ εἰς αὐτὴν ἀ-
πήντησεν, ἐσθῆτι καὶ σχήματι σοβαροῖς, ἵνα καὶ θέαμα καλὸν ᾖ καὶ πρός γε
λῷ τῷ θεάτρῳ. καὶ χαίρει δῆθεν· ἡ δὲ ψυχὴ κατατείνεται, ἐπειδὴ καὶ τρα-
γακάνθης ἐδήδοκεν, ἵνα τορόν τε καὶ εὔηχες φθέγξηται. τοῦτο μὲν οὕτω οὐδ'
ἂν ὁ σεμνότατος αὐτῶν προσποιήσαιτο, μὴ οὐ πάνυ μέλειν αὐτῷ, καὶ πεπραγ-
ματεῦσθαι τὰ περὶ τὴν φωνήν, ὅς γε καὶ μεταξὺ τῆς ἐπιδείξεως ἐστρά-
φη, καὶ τὸ ληκύθιον ᾔτησε· καὶ ὁ μὲν ἀκόλουθος ὤρεξεν. ἐκ πολλοῦ γὰρ καὶ πα-
ρεσκεύασεν· ὁ δέ, ἀπορροφεῖ τε καὶ ἀνακογχυλίζει, τοῦ νεαρὰς ἐπιθεῖσθαι τοῖς
μέλεσι· τυγχάνει δὲ οὐδ' ὡς ἀκροατῶν ἵλεων ὁ δύστηνος ἄνθρωπος, ἀλλ' ἃ
βούλοιντο μὲν ἂν αὐτὸν ἐξᾶσαι· ἠγῶεν γὰρ ἄν· βούλοιντο δ' ἂν καὶ διαφέρον-
τα μόνον ὥσπερ ἀνδριάντα τὸ στόμα καὶ τὴν χεῖρα, ἔπειτα ἀφωνότερον ἀν-
δριάντος γενέσθαι. ἀπαλλαγεῖεν γὰρ ἂν πάλαι δεόμενοι· ἐγὼ δὲ ἐπ' ἐμαυ-
τοῦ γὰρ ᾄδω· ὕδωρ δὲ τοῦτο τὶ θεῖ διάττον δρόμον οὐ μεμετρημένον, οὐδὲ πρὸς
κλεψύδραν ταμιευόμενον, ὅ τις ἂν ὑπηρέτης μειαγωγήσῃ δημόσιος· ἀλλ'
ἐγὼ μὲν εἰ μήπω παύομαι, ἀλλ' αὐτίκα πεπαύσομαι· εἰ δὲ μή, καὶ μετ' πλεῖ-
στον· οὐ μὲν δὴ καὶ εἰς νύκτα γε ᾄσομαι· τὸ δὲ καὶ πεπαυμένου ῥεῖ, καὶ ῥυήσεται
καὶ νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν, καὶ εἰς νέωτα, καὶ ἀεί. τί οὖν με δεῖ προθεσμίᾳ
δουλεύειν, ἐξὸν ἐμφορεῖσθαι τῆς αὐτονομίας, καὶ περιάγειν τοὺς λόγους, ᾗ μοι
δοκοῦσιν ἀκλέοι, οὐ κρινομένῳ πρὸς ὀλιγωρείαν ἀκροατῶν, ἀλλ' ἐμαυτὸν
ἔχοντι μέτρον. ἐμοὶ γὰρ δὴ ταύτην ἔδωκε τὴν μοῖραν ὁ θεός, ἀδέσποτον εἶναι
καὶ ἄφετον, ὃς οὐδὲ τρεῖς, οὐδὲ δύο περιεποιησάμην ἐμαυτοῦ μαθητὰς
εἶναι, δι' οὓς ἂν ἐδέησεν εἰς ἀποδεδειγμένον χωρίον φοιτᾶν, καὶ περὶ συγκειμέ-
νων πρὸς αὐτοὺς διαλέγεσθαι. ἠπιστάμην γὰρ πολὺ τῆς ἐλευθερίας ὑπο-
τεμούμενος, εἰ πρῶτον μὲν ἀνάγκην ἔξω βιβλίον ἐξονυχίζειν, ὑφ' οὗ γί-
νεται τὸ κατὰ μνήμην ἐνεργεῖν· τὴν δὲ ἐπιβολὴν ἀγύμναστον εἶναι καὶ ἄγο-
νον, ἣν δεῖ κριτὴν εἶναι βιβλίων· ἐπειδὴ κατὰ τοῦτο ὁ φιλόσοφος μᾶλλον· ἐκεῖνο δὲ
ἀποδεδόσθω γραμματικοῖς. εἶεν δ' ἂν καὶ φιλοσόφων βιβλίων γραμμα-
τικοί τινες ἀποδεδειγμένοι, τὰς συλλαβὰς εὖ μάλα συγκρίνοντές τε καὶ δια-
κρίνοντες· οἰκεῖον δὲ οὐδὲν οὐδέποτε μαιευσόμενοι· ὅ, τι δὲ καὶ τέκοιεν, ὑπὸ θρά-
σους τυφλὸν καὶ ἀνεμιαῖον. οὐ γὰρ ἐκθάλπει τὸν εἴσω λόγον· ὅτῳ καθ' ἡμέ-
ραν ἐμεῖν ἀνάγκη. τό, τε σπουδῇ χειρίζειν ἐν μὴ δέοντι τῇ σπουδῇ χρώ-
μενον, ἐξίτηλον αὐτὴν ἀποφαίνει. φύονται μὲν γὰρ ἐπὶ λόγοις ὠδῖνες ψυ-
χῶν, ὥσπερ ἐπὶ τόκοις σωμάτων· ὅστις δὲ ἀώροις αὐτοῖς συνεθίζεται, καὶ
τὰ λοιπὰ πέπονθε παραπλήσια τοῖς ἐπὶ τῶν σωμάτων συμβαίνουσιν· ὀλι-
σθοῦσα δὲ ἕξις εἰς τὸ ἀμβλώσκειν, οὐδὲν ἂν ὠδινήσειεν ἀπηρτισμένον καὶ βιώ-
σιμον. ἐντεῦθεν ὁ πρόχειρος εἰς δῆμον εἰπεῖν, ἀδύνατος ἐπιστῆσαι, καὶ σκέμ-
μα παραλαβὼν ὥσπερ ἀνδριάντα ξέσας ἐς τὸ ἀκριβὲς ἀπεργάζεσθαι· ἃ μὴ

δὲ οὐδὲ μακάριον ᾤμην εὐθύνας ὑπέχειν, καὶ αὖθις τοῖς ἀκροαταῖς, καὶ ὑπὲρ
αὐτοῦ τῶν ἀκροατῶν· ὑπὲρ μὲν αὐτῶν, τοῖς προσήκουσιν· ὑπὲρ δὲ τῶν ὡρισμέ-
ναι λόγων, αὖθις. βούλοιτο γὰρ ἂν ὁ διδάσκαλος ἀνὴρ εὐδοκιμεῖν ἐν τοῖς μα-
θηταῖς, καὶ θορυβεῖν ἐπὶ τοῖς λόγοις αὐτοῦ τὰ παιδάρια. οὐκοῦν ἄλλο τοῦτο
θέατρον παρὰ πολὺ δυστυχέστερον· νυνὶ δὲ ὁπόσοις τε βούλομαι, καὶ ὁπό-
σα, καὶ περὶ ὧν, καὶ ὁπηνίκα, καὶ ὅπου, τοσαῦτα καὶ οὕτως σύνειμι. καὶ ὁ μέν
τις ὤνησε συγγενόμενος, ὁ δὲ αὐτὸς ὤνατο. βουλοίμην δ᾽ ἂν ἔγωγε τῶν ἀγα-
θόν τι λεγόντων ἀκούειν μᾶλλον ἢ λέγειν αὐτός. παντὶ γὰρ εὐτυχέστερον
ἀμείνοσιν ἐντυγχάνειν ἢ χείροσιν. ἀλλ᾽ ὅ γε τοῦ διδασκάλου βίος· λόγου δὲ ἐξη-
ρτημένων, εἴ τις εἷς ἢ δύο φύσει τῶν ἐν τῷ πράγματι χαλεπῶν γεγόνασι δια-
φέροντες. γένοιτο γὰρ ἂν κἀκεῖνο καὶ καθ᾽ ἕκαστον ἐπιτήδευμα φαυλοῦσαί τι-
νας ἀμείνους, ἢ ὡς ἁλῶναι τοῖς προσπεφυκόσιν αὐτῷ καὶ παραβλαστάνουσι
πάθεσιν· ἐπεί ὅ γε διδάσκαλος, ἐπειδὰν ἐξαρτήσηται τοὺς θαυμαζομένους,
οὐδενὸς οὐδὲν ἀποδέξεται λέγοντος· ἢ κινδυνεύσει καταφρονηθῆναι, καὶ περιϊ-
δεῖν ἀφιστάμενα τὰ μειράκια. εἰ γὰρ οὐ διοίσεται, τὴν ὑπόθεσιν ἔφθειρε.
δεῖ δὲ αὐτὸν τηρεῖν τὸ διδάσκαλον. εἰ μὲν μὴν τοίνυν ἀνδρὸς διδασκάλου καὶ
φθονερὸν αὐτοῦ εἶναι, ὃ μέγιστόν τε καὶ ὑλικώτατον τῶν παθῶν· καὶ ἀπαιτεῖσθαι μὲν μη-
δένα γενέσθαι σοφὸν ἐν πόλει· γενομένου δέ, λυμαίνεσθαι τὴν δόξαν, ἵνα μόνος ἀ-
ποβλέποιτο. καθίσταται δὲ ὥσπερ κεράμιοι ἐπιχειλὲς τῆς σοφίας, καὶ οὐκ ἂν ἔτι
χωρῆσον. οὐκοῦν ἀγαθὸν γέ τι χωρεῖ, τελχὶς καὶ βάσκανος ὤν. πῶς δὲ ἂν δύ-
ναιτό τις κάκιον ἀπαλλάξειν ἀνδρός, ὅτῳ μὴ ἔξεστι γενέσθαι βελτίονι. Σωκράτης
δὲ καὶ Γοργίᾳ παρεῖχεν ἑαυτὸν ὠφελεῖν εἴ τι δύναιτο, καὶ Ἱππίᾳ ξυνεχώ-
ρει τι λέγειν, καὶ ὡς Πρωταγόραν ἐβάδιζε, καὶ συνίστη τοὺς πλουσιωτάτους τῶν
νέων τῷ τοιῷδε φύλῳ τῶν σοφιστῶν. οὐ γὰρ ἐποιεῖτο σοφὸς εἶναι Σωκράτης. ἦν
γὰρ σοφός. καὶ τοῖς μειρακίοις ἐξῆν εἰ προσέχοιεν τὸν νοῦν μὴ ἀγνοεῖν, ὅστις
μὲν ὁ διδάσκων Πρωταγόρας, ὅστις δὲ ὁ μανθάνων Σωκράτης· ἀλλὰ
Γλαύκων, ἀλλὰ καὶ Κριτίας, ἐκ τῆς ὁμοίας αὐτῷ διελέγοντο, καὶ οὐδὲ Σίμων
ὁ σκυτεὺς πάνυ τι συγχωρεῖν ἠξίου Σωκράτει, ἀλλ᾽ ἐπεφέρετο λόγον ἑκάστου
λόγου· Κλειτοφῶν δὲ καὶ ἐλοιδόρησεν αὐτὸν ἐν Λυσίου τοῦ σοφιστοῦ, καὶ τὴν
Θρασυμάχου συνουσίαν προυτίμησε· Σωκράτης δέ, οὐδὲ πρὸς τοῦτο πα-
ρωξύνετο, ἀλλὰ καὶ τοῦτο ὁ Κλειτοφῶν κακῶς οἴεται. ἤρκει δὲ αὐτῷ καὶ Φαῖ-
δρος περιτυχών, καὶ εἵπετο Φαίδρῳ Σωκράτης πρὸ ἄστεος ἡγουμένῳ, καὶ ἠ-
νέσχετο φορτικοῦ λόγου, καὶ ἀντεξηγεῖται αὐτῷ λόγον ἕτερον, ἵνα Φαίδρῳ χαρί-
σηται. οὕτως εὔκολος ἦν, καὶ οὐκ ἀπεσεμνύνετο πρὸς τοὺς ἀνθρώπους. αὕτη
μὲν γὰρ ἡ Ξανθίππη, φεῦ τῆς ὀλιγωρίας, ὡς ἐχρῆτο Σωκράτει. ἀλλ᾽ οὐδὲν
ἐκώλυσε Σωκράτην εὐθυμεῖσθαι καὶ καταφρονούμενον· οὐδὲ ἐμὲ τοίνυν,
οὐδ᾽ ἄλλον οὐδένα ἀνθρώπων, ὅστις οὐχ ὑπέθηκεν ἑαυτοῦ τῷ παντοδαπῷ
πειθομένῳ τῇ δόξῃ, ἀλλ᾽ ἑαυτῷ ἀρέσκει καὶ τῷ θεῷ· τοῖς δὲ ἀνθρώποις, ἀνθρωπί-

νέως συνεῖναι καὶ βούλεται καὶ ἐπίσταται. ἐπεί τοι Σωκράτης καὶ τὸν ἀπὸ πρώ-
τερον τῶν λόγων διατιθέμενος, τὸν ἐπὶ διαβολῇ τῶν ἐρωτικῶν, δύναται
μεθαρμόσασθαι τὴν ἀληθεστέραν, καὶ αὐτίκα γε μεθαρμόσεται, καὶ τὸ
Διὸς ἅρμα ὑμνήσει, καὶ τὰς ἱερὰς διφρείας τῶν ἕνδεκα θεῶν. μένει γὰρ Ἑστία
ἐν θεῶν οἴκῳ μόνη. ὑμνήσει δὲ καὶ ψυχὰς ὀπαδοὺς θεῶν, καὶ τὸν ἀγῶνα ὃν ἔχουσιν
ὑπερκύψαι τῶν οὐρανοῦ νώτων. ἐκεῖ που καὶ τὸν παρακεκινδυνευμένον
λόγον, τὸ παιδίον ἐξηγεῖσθαι τολμᾷ, τὸ ἐπέκεινα ταύτῃ παρὰ τὴν αὐτοῦ
πλάτανον πρὸς ἣν ἐρρητόρευσε, καὶ τῷ σοφιστῇ Λυσίᾳ προσεγυμνάσατο, καὶ
πρὸς τὸν αὐτοῦ μέντοι παῖδα, οὔτοι λέγω τὸν Φαῖδρον. νεολαίας γὰρ ἐκτὸς καὶ ἀνὴρ
ἤδη. ἀλλ' ὑπόκειται μειράκιον αὐτῷ καλὸν καὶ ἐν ὥρᾳ, καὶ οὗτος πείθει καὶ
μεταπείθει τὰ περὶ ἔρωτος. καὶ πρὸς αὐτὸ παίζει τε καὶ σπουδάζει. τί οὖν οὐκ ἂν κἀ-
γὼ πρὸς αὐτὸν ἐμαυτοῦ παῖδα, ὃν ὑπέσχετο μὲν εἰς νέωτα ὁ θεός, ἐμοὶ δὲ πά-
ρεστιν ὁ παῖς ἤδη. πρὸς τοῦτον οὖν ἀξιῶ παίζειν τε καὶ σπουδάζειν. ἐπεί τοι
» καὶ αὐτὸν ἀμφότερα ἀγαθὸν γενέσθαι βούλομαι, Μύθων τε ῥητῆρ' ἔμε-
» ναι, γνωστῆρά τε ὄντων, καὶ μὴ καταφρονεῖν τοῦ Σωκράτους, ὃς οὐκ ἀπηξίου
καὶ τοὺς δημοσίᾳ θαπτομένους δύνασθαι λόγῳ κοσμεῖν. καίτοι καὶ τοῦτο μεῖ-
ζον ἢ καθ' ἑαυτὸν ᾤετο. προσένειμε γὰρ Ἀσπασίᾳ τὴν δύναμιν ταύτην, ἣ
προσεφοίτα κατὰ χάριν τοῦ τὰ ἐρωτικὰ παιδευθῆναι. εἰ δέ τινα κατὰ τὴν
Ἀσπασίαν τε καὶ Σωκράτην ἐρωτικὰ ἐννενόηκας, οὐκ ἀπιστήσεις ὅτι φιλο-
σοφία τὰς τελεωτάτας ἐποπτεύσασα τελετάς, ἁπανταχοῦ τὸ καλὸν ἐπι-
γνώσεται καὶ ἀσπάσεται, καὶ ῥητορικὴν ἐπαινέσεται, καὶ Ἀσπασίας καὶ ποιητι-
κῆς ἀνθέξεται. ταύτην μὲν γὰρ ἄντικρυς εἰργάσατο καὶ Σωκράτης, οὐχ ὁ παῖς,
οὐδ' ὁ νέος Σωκράτης, ἀλλ' ὁ μετὰ τὴν ἡλικίαν ἤδη δίαιταν ἔχων ἐν τῷ
δεσμωτηρίῳ, ὁπηνίκα παίζειν ἥκιστα καιρὸς ἦν τηλικῷδε ὄντι, καὶ ἐν τούτοις
οὔπω λέγω δεινοῖς. τί γὰρ ἂν καὶ δεινὸν Σωκράτει. ἀλλ' οὐδὲ μέντοι παίζειν
ἀξίοις. ὁ δὲ τῷ θεῷ φησὶ πείθεσθαι, καὶ μὴ ἀπιστῶμεν. ᾠκειοῦτο γὰρ αὐτὸν
τῇ κοινωνίᾳ τοῦ ἔργου. ἢ οὐ ποιητής ἐστιν ὁ τὸ χρηστήριον ἔχων τὸ Πυθοῖ, καὶ νὴ
Δία τὸ ἐν Βραγχίδαις. ἐκεῖνος μέντοι μετεποιήθη καὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως αὐ-
» τῷ προσηκούσης, Ἤειδον μὲν ἐγών, ὁ δ' ἀπέγραφε θεῖος Ὅμηρος. λε-
λήθασιν οὖν ὑπὸ σοφίας οἱ στασιῶται τῆς εὐγλωττίας οὗτοι, καὶ τὸν Ἀπόλλω
δεύτερον ἄγοντες ἑαυτῶν, μετ' Ἀσπασίας τε καὶ Σωκράτους. ἡμεῖς δὲ ἐπὶ
πάντας τοὺς λόγους παρακαλῶμεν τὸν παῖδα καὶ συνεθιζώμεθα αὐτῷ,
μή, πρὶν ἀμωσγέπως ἐμφορηθῆναι ῥητορικῆς καὶ ποιήσεως, καὶ δύνασθαι
νοεῖν τε ἔχειν καὶ δι' αὐτῶν ἀμύνειν αὐταῖς, ἐντυχεῖν ἀνδρὶ θράσος ἔχοντι, καὶ
ἐπάμυνα μόνῳ ταῖς μούσαις. τί γὰρ ἂν καὶ χρήσαιτο τοῖς κλήμασι τοῖς πα-
τρῴοις. τοὺς μὲν γὰρ ἀγροὺς ἐλάττους ἐποίησα, καὶ συχνοί μοι τῶν οἰκετῶν ἰσο-
πολῖται γεγόνασι. χρυσίον δὲ οὔτε ἐν φαλάροις ἔχω γυναικῶν, οὔτε ἐν
νομίσμασιν. ὅ,τι γὰρ καὶ ἦν, ἅπαν αὐτὸ ὥσπερ Περικλῆς εἰς δέον ἀνάλωσα.

τὰ βιβλία

τὰ βιβλία ἢ πολλαπλάσια τῶν ἀποληφθέντων ἀπέδειξα. τούτοις οὖν ἅ-
πασι δέον σε δύνασθαι χρῆσθαι. εἰ δὲ ὅτι οὐ μὴ διώρθωσα τὰ Δίωνος
γράμματα, δι' ὃν καὶ προῆλθεν ἐπὶ τοσόνδε ὁ λόγος, διὰ τοῦτο δυσχεραίνεις
τὸν πατέρα, ἀλλ' οὐδὲ ἐγώ τι σοι διώρθωται τῆς ὁμοίας ἕξεως. Δίωνι
γὰρ οὐκ ἀπολογίας πρὸς τοῦτο δεήσει. πάλιν οὖν δεήσῃ ῥητορικῆς· ἀλλ' ἐ-
γὼ νόμον ἐκ φιλοσοφίας παρέξομαι. Πυθαγόρας Μνησάρχου Σάμιος ἐ-
πιγέγραπται τῷ νόμῳ, ὅστις ὁ νόμος οὐκ ἐᾷ τοῖς βιβλίοις ἐπιποιεῖν, ἀλλὰ
βούλεται μένειν αὐτὰ ἐπὶ τῆς πρώτης χειρὸς, ὁπωσποτε ἔχει τύχης ἢ τέ-
χνης. ἔστι μὲν οὖν ἐν ταῖς ῥητορείαις ὁ νόμος τὸ ἀῤῥητόρευτον. ἐν γὰρ ταῖς ἀ-
λόγοις ἠρίθμηται πίστεσιν, ὅ, τι μὴ παρὰ τὴν πειθὼ τοῦ λέγοντος, ἀλλὰ πα-
ρὰ τὴν πολιτείαν ἰσχύει. καίτοι τινὲς ἀφ' ἡμῶν ἀξιοῦσιν ἀπὸ τοῦ τοιούτου
ῥήτορες εἶναι, γραμματεῖς ἀτεχνῶς ὄντες· οἱ δὲ, κἂν μάρτυρας ἀναβιβά-
σωνται, τοῦ πράγματος ἐπὶ τούτοις ὄντος, περὶ ἑαυτοὺς οἰήσονται πεπρᾶ-
χθαι τὴν δίκην· οὕτως εἰσὶ κομψοί τε καὶ νεανίαι. ἐπεὶ δὲ ἡμεῖς οὐκ ἐκ τῶν
ῥωμαϊκῶν ἀξόνων τὸν νόμον ἀνέγνωμεν, ἵνα καὶ ἀκόντων αὐτῶν ἰσχύῃ, ἀλλ' ἀν-
δρός ἐστι φιλοσόφου καὶ παλαιοῦ, πειθώ τινα δεῖ προσεῖναι, καὶ γενέσθαι νό-
μον τὸν λόγον. ἀλλ' ὅπως μὴ λάθωμεν αὖθις περὶ τῶν μικρῶν τι μεῖζον εἰ-
πόντες, ὡς οὐκ οἶδ' ὅπως ἀπὸ τῶν φαυλοτάτων εἰς σεμνὰ ἄττα ἀποφε-
ρόμεθα. φυλαξόμεθα οὖν ὅση δύναμις· εἰ δὲ πάντως δέοιτο, παραλη-
ψόμεθά τι τῶν εἰρημένων· κἂν τοῦτο ἀρκῇ, ᾧ πάντη δῆλον ἔχοι καλῶς, μηδὲν
προσεξεργάζεσθαι. ἐρεῖ τοίνυν ὁ Πυθαγόρας ἢ ὅστις ὁ Πυθαγόρου θιασώ-
της τε καὶ συνήγορος, ἐπεὶ τοὺς νόμους ἐκεῖνος φθέγγεται, ἄριστον μὲν εἶναι φῦναι τὸν νοῦν
αὐτάρκη πρὸς ὁποιονοῦν ἐπιτήδευμα, ὅτ' ἔστιν ἤδη νοῦ ἐνεργείᾳ τοῦτο ὄντα
ποιητικὸν ἢ ῥητορικὸν, εἰ μή γε καὶ πρὸς ἅπαν ἀκροφυέστατον· καὶ ἤδη τινὲς ἧ-
κον ἐνθάδε τοιοίδε, μέγεθος ἔχοντες, ἢ πρὸς ἐπιστήμην οἰκείωσιν, οἷς μαθή-
σεως οὐκ ἐδέησεν, ἀλλ' αὐτοὶ τέχνης ἐγένοντο παραδείγματα. οἱ δὲ πολλοὶ
τῆς μὲν εὐμοιρίας ταύτης οὐχ οὕτως εἰλήχασιν· ἐνίοις δὲ αὐτῶν πολλοῦ
γε καὶ δεῖ. δυνάμει δὲ ὄντες νοῦ· καὶ οἱ μὲν ἧττον, οἱ δὲ μᾶλλον, ἄπωθεν καὶ πόῤῥω
τοῦ τέλους ὑπὸ τῶν ἐνεργειῶν, τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἐνεργείας αὐ-
τῶν, εἰς τοῦτο προάγονται. καὶ ἡ πᾶσα τῶν βιβλίων πραγματεία, πρὸς ἓν
τοῦτο τείνει· ἐκκαλεῖται τὴν δύναμιν ἡμῶν εἰς ἐνέργειαν. ἀρχομένη μὲν
οὖν ἅπαντα παραδεχέσθω τῶν γραμμάτων ποδηγετούντων, καὶ πρὸς τὴν
αἴσθησιν ἀπερειδέσθω· προϊοῦσα δὲ, ἀποπειράσθω τῆς ἰδίας ἰσχύος, καὶ μὴ
πάντα ἐκκρεμαννύσθω τῶν συλλαβῶν. ὥσπερ γὰρ ὅπλον τι πρόβλημα ἀγα-
πᾶται, τὸ πρότερον ἡμῶν γυμναζούσης τῆς ἀπορίας, οὕτω καὶ τὸ ἐνδεὲς εἰς
τὴν ἀκολουθίαν τῆς ἀναγνώσεως ὁ νοῦς προσυφαίνει ἀναγκαζόμενος,
καὶ μὴ πάντα ἐπὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς κείμενος, μηδέ τινα ποιεῖται καὶ κατὰ μό-
νας ἔργον τὸ θαῤῥῆσαι παραπλήσιον· ἅμα δὲ καὶ προσεθίζεται μὴ πρὸς ἀγ-

λοις, ἀλλὰ ἐν τοῖς ἐστί. τὰ γὰρ δὴ μέχρι τῆς μέσης ταῦτα βιβλία τοῦ νοῦ ἐπιζη-
τεῖν ἔοικεν ἐπιστατοῦντα ταῖς ὄψεσι. τοῦτο καὶ τοῖς κομιδῇ μειρακίοις ἐπέτατ-
τεν ἡ Πυθαγόρου διδαχή, ἅμα μὲν ἀποπειρωμένη τῆς φύσεως τῆς ἑκά-
στου, ἅμα δὲ καὶ πρὸς γύμνασμα αὐτὸ ἡγουμένη, παιδικώτερον ἔτι τῶν
ἐπιπέδων ἐν γεωμετρίᾳ λημμάτων. οὐ γὰρ μέγα τὸ ἔργον στοιχεῖον, ἢ συλ-
λαβὴν, ἔστω δὲ καὶ λέξιν, εἰ δὲ βούλει καὶ μίαν ὅλην περίοδον λόγου ἁρμό-
σαντα, πάλιν ἑτοίμως χρῆσθαι τοῖς ἀπὸ τοῦ βιβλίου· πάνυ δὲ ὅμοιον τοῦτο
τῷ συμβαίνοντι κατὰ τοὺς τῶν ἀετῶν νεοττοὺς, τοὺς ἀετιδεῖς οἱ πατέρες ἄρτι γε-
νομένους ἐκπετησίμους, αἴροντες ὑψοῦ μεθιᾶσιν, οἱ δὲ ἐπιτρέποντες αὐτοὺς
τοῖς οἰκείοις πτεροῖς χρῆσθαι· κᾆτα αὖθις ἀναλαμβάνουσι προλαμβά-
νοντες τῆς ἡλικίας αὐτῶν τὴν ἀσθένειαν, καὶ τοῦτο πολλάκις, ἕως ἂν τὴν πτῆ-
σιν ἐκμελετήσωσιν. ἐγὼ τοίνυν πρὸς μὲν ἄλλον οὐδένα νεανιεύσομαι, πρὸς
δὲ τάς γε ἀληθεῖς. πολλάκις οὐδὲ περὶ μέσην ἀξιῶ τοῦ βιβλίου τὴν συμφο-
ρὰν, ἵν' ἀγαθόν τι μοι γένηται, ἀλλ' αὐτὸς ἀνέχω τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ τῇ συγ-
γραφῇ προγυμνάζομαι, μὴ δι' ἀκαρῆ διαλιπὼν, ἀλλ' ἐφιεὶς τῷ καιρῷ, καὶ
εἴρων ὥσπερ ἐξῆς ἀναγινώσκων ἀπὸ τῆς διανοίας, ὅ,τι μοι δοκεῖ τὸ ἀκόλου-
θον εἶναι. κᾆτα ἐξετάζω πρὸς τὰ γεγραμμένα τὰ λελεγμένα, καὶ πολ-
λάκις μὲν οἶδα τυχὼν τοῦ αὐτοῦ μὲν νοῦ, τῆς αὐτῆς δὲ καὶ λέξεως· ἤδη δέ ποτε
τοῦ μὲν ἐνθυμήματος εὔστοχος γέγονα, ὅ,τι δὲ καὶ παραλλάττοι τῆς λέ-
ξεως, ἀλλ' ὅτι μάλιστα εἰκαστὸ πρὸς τὴν ἁρμονίαν τοῦ συγγράμματος. εἰ δὲ καὶ ὁ
νοῦς ἕτερος, ἀλλὰ πρέπον γε ἐκείνῳ τἀνδρὶ τῷ τὸ βιβλίον ποιήσαντι, καὶ ὃν
οὐκ ἀπηξίωσεν εἰ ἐνεθυμήθη. ἤδη δέ ποτε οἶδα περικαθημένων ἀνθρώ-
πων ἐτύγχανον μὲν τῶν εὐγλύφων καὶ στασίμων τι συγγραμμάτων ἔχων ἐν
ταῖν χεροῖν, δεομένων δὲ ἀναγινώσκειν εἰς κοινὴν ἀκοὴν, ἐποίουν οὕτως. εἰ δέ
ποτε παρείκοι, προσεξέβαινον ἄν τι καὶ προσηρμοσμένα, οὐ μὰ τὸν λόγιον οὐκ
ἐπιτηδεύσας, ἀλλ' ἐπελθὸν οὕτως. συνεχώρησα τῇ γνώμῃ τε καὶ τῇ γλώτ-
τῃ. καὶ δῆτα θόρυβος ἤρθη πολὺς, καὶ κρότος ἐρράγη, τὸν ἄνδρα ἐπαινούν-
των ἐκεῖνον, ὅτου τὸ σύγγραμμα ἦν, ἐπ' αὐταῖς οὐχ ἥκιστα ταῖς προσθή-
καις. οὕτω μοι τὴν ψυχὴν ὁ θεὸς ἁπαλὸν ἐκμαγεῖον ἐποίησε τῶν ἐν λέ-
ξεσί τε καὶ ἤθεσι χαρακτήρων· εἰ δὲ καὶ τοῖς ἀδιορθώτοις τῶν βιβλίων ἐγ-
γεγυμνάσθαι τὴν προσοχὴν ἐπέτεινον, εἰς τοῦτο τὴν ἕξιν ἐπήγαγεν
ἡ φύσις πειρωμένῳ, τοὺς ἐξηυλημένους τὰ ὦτα, παραπέμπει τοῖς ἠχὼ
καὶ πεπαυμένου τοῦ μέλους, καὶ μένουσι χρόνον ἐπίσυχνον τοῖς αὐλήμα-
σι κατακώχιμοι· ἐγὼ δὲ θαμὰ καὶ τραγῳδίαις ἐπετραγῴδησα, καὶ κω-
μῳδίαις ἐπεστωμυλλόμην πρὸς τὸν τόνον ἑκάστου τοῦ γράψαντος. εἴποις ἂν
ἡλικιώτην εἶναι, νῦν μὲν Κρατίνου καὶ Κράτητος, νῦν δὲ Διφίλου τε καὶ Φι-
λήμονος, καὶ οὐδ' ἐστὶν ἰδέα φιλομετρίας τινὸς ἢ ποιήσεως, πρὸς ἥν τινα
οὐ διαίρομαι καὶ ἐπεξάγω τὴν πεῖραν· καὶ ὅλα συγγράμματα πρὸς ὅλα

ποιῶν,

ποιῶν, καὶ τεμμαχίοις παραβαλλόμενος, παντοδαπῶν τε ὄντων τῶν λεκτικῶν χαρακτήρων καὶ πλεῖστον διαφερόντων, ἐν ἑκάστῃ τῶν μιμήσεων προσηχεῖν ἀνάγκη τὸ τοῦ μὲν ἴδιον, ὥσπερ ἡ ὑπάτη χορδὴ τὸν ῥυθμὸν αὐτὴ μένουσα παραβομβεῖ κινουμένῃ τῇ μέσῃ.

ΣΥΝΕΣΙΟΥ ΦΑΛΑΚΡΑΣ ΕΓΚΩΜΙΟΝ.

Δίων ὁ τὴν γλῶτταν χρυσοῦς ἐποίησε βιβλίον, κόμης ἐγκώμιον, οὕτω δή τι λαμπρόν, ὡς ἀνάγκην εἶναι παρὰ τοῦ λόγου φαλακρὸν ἄνδρα αἰσχύνεσθαι. συνεπιτίθεται γὰρ ὁ λόγος τῇ φύσει. φύσει δὲ ἅπαντες ἐθέλομεν εἶναι καλοί, πρὸς ὃ μέγα μέρος αἱ τρίχες συμβάλλονται, αἷς ἡμᾶς ἐκ παίδων ἡ φύσις ᾠκείωσεν. ἐγὼ μὲν οὖν καὶ ὁπηνίκα τὸ δεινὸν ἤρχετο, καὶ θρὶξ ἀπερρύη, μέσην αὐτὴν δέδηγμαι τὴν καρδίαν· καὶ ἐπειδὴ προσέκειτο μᾶλλον ἄλλης ἐπ' ἄλλῃ πιπτούσης, ἤδη δὲ σὺν δύο καὶ κατὰ πλείους, καὶ ὁ πόλεμος λαμπρὸς ἦν, ἀγομένης καὶ φερομένης τῆς κεφαλῆς, τότε δὴ τότε χαλεπώτερα πάσχειν ᾤμην, ἢ ὑπὸ Ἀρχιδάμου τοὺς Ἀθηναίους, ὅτι τῇ δενδροτομίᾳ τῶν Ἀχαρνέων, ταχύ τε ἀπεδείχθην ἐκ τῆς ἐπιτηδεύσεως Εὐβοεύς, οὓς ὄπιθεν κομόωντας ἐστράτευσεν ἐπὶ Τροίαν ἡ ποίησις. ἐν ᾧ, τίνα μὲν θεόν, τίνα δὲ δαίμονα παρῆλθον ἀνεπιφήμιστον. ἐπειθόμην δὲ καὶ Ἐπικούρου τι γράφειν ἐγκώμιον, οὐ κατὰ ταυτὰ περὶ τῶν θεῶν διακείμενος, ἀλλ' ὡς ἂν κἀγὼ δυναίμην ἀντιδικαζόμενος. ἔλεγον γάρ, ὅτι ποῦ τὰ τῆς προνοίας ἐν ᾧ παρὰ τὴν ἀξίαν ἕκαστον. καὶ τί γὰρ ἀδικῶ ἐγὼ φαινόμενος ταῖς γυναιξὶν αἰσχίων; οὐ δεινὸν εἰ τοῖς ἐκ γειτόνων· τὰ γὰρ ἐς Ἀφροδίτην ἐγὼ δικαιότατος, κἂν τῷ Βελλεροφόντῃ τοῦ σωφροσύνης ἀμφισβητήσαιμι. ἀλλὰ καὶ μήτηρ, ἀλλὰ καὶ ἀδελφαί, φασί, ὧν κἀν ἄλλα τὰ νέμουσι τῶν ἀρρένων. ἑάλωσαν δὲ καὶ Παρύσατις Ἀρταξέρξην τὸν βασιλέα διὰ Κῦρον τὸν καλὸν ἀποστερήξασα. ταῦτ' ἄρα ἐποτνιώμην, καὶ μικρὸν οὐδὲν ἐπενόουν περὶ τῆς συμφορᾶς. ἐπεὶ δὲ ὅ, τε χρόνος αὐτὴν συνηθεστέραν ἐποίησε, καὶ ὁ λόγος ἀντεισιὼν κατεξανίστη τοῦ πάθους, τόδε δὲ κατὰ μικρὸν ὑπεξίστατο, ἤδη διὰ ταῦτα ῥᾴων ἦν καὶ ἀνέφερον· νυνὶ δὲ αὖ ἐπανήνεγκεν αὐτὴν ῥεῦμα ἕτερον οὗτος αὐτὸς ὁ Δίων, καὶ ἐπαφῆκέ μοι μετὰ συνηγόρου. πρὸς δύο δέ, φησὶν ὁ λόγος, οὐδ' Ἡρακλῆς, εἰ τοῖς Μολιονίδαις ἐκ λόχου προσπεσοῦσι οὐκ ἤρκεσεν, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν ὕδραν ἀγωνιζόμενος,

τέως μὲν εἰς ἓν συνεστήκεσαν. ἐπεὶ δὲ ὁ καρκίνος αὐτῇ προσεγένετο, κἂν ἀπεῖπεν, εἰ μὴ τὸν Ἰόλεω συμμαχίαν ἀντεπηγάγετο· κἀγώ μοι δοκῶ παραπλήσιόν τι παθεῖν ὑπὸ Δίωνος, οὐκ ἔχων ἀδελφιδοῦν τὸν Ἰόλεων. πάλιν οὖν ἐκλαθόμενος ἐμαυτοῦ τε καὶ τῶν λογισμῶν ἐλεγεῖα ποιῶ, θρηνῶν ἐπὶ τῇ κόμῃ. σὺ δὴ ὁ ἐπὶ φαλακρῶν ὁ κάλλιστος εἶ, δοκεῖς δέ τις εἶναι γεννάδας, ὃς οὐδὲ ἐμπάζῃ τῆς συμφορᾶς, ἀλλὰ καὶ ὅταν ἔτνους προκειμένου μετὰ πότον ἐξέτασις γένηται, σαυτὸν ἐπιλέγεις, ὡς ἐπ' ἀγαθῷ δή τινι φιλοτιμούμενος, οὐκοῦν ἀνάσχου τοῦ λόγου, καὶ τήρησον ἐν πείσῃ, φασί, τὴν καρδίαν, ὥσπερ ὁ Ὀδυσσεὺς πρὸς τὴν ἀναγωγίαν τῶν γυναικῶν ἀνέκπληκτος ἔμεινε· καὶ σὺ πειρῶ μηδὲν ὑπὸ τούτου παθεῖν. ἀλλ' οὐκ ἂν δυναίμην; τί φής; καὶ μὴν δυνήσῃ. τοιγαροῦν ἄκουε· δεῖ δὲ οὐδὲν ἐξελίττειν τὸ βιβλίον, ἀλλ' αὐτὸς ἐρῶ. καὶ γὰρ οὐδὲ πολύστιχόν ἐστι· γλαφυρὸν μέντοι, καὶ τὸ κάλλος αὐτοῦ προσίζει τῇ μνήμῃ, ὥστε οὐδὲ βουλόμενον ἐπιλαθέσθαι με οἷόν τε.

» Ἀναστὰς ἕωθεν, καὶ τοὺς θεοὺς προσειπὼν ὥσπερ εἴωθα, ἐπεμελούμην τῆς κό-
» μης. καὶ γὰρ ἐτύγχανον μαλακώτερον σῶμα ἔχων· ἡ δ' ἠμέλητο ἐκ πλείο-
» νος· πάνυ γοῦν συνεστράφατο καὶ συνεπέπλεκτο τὰ πολλὰ αὐτῆς, οἷα τῶν
» οἰῶν τὰ περὶ τοῖς σκέλεσιν αἰωρούμενα· πολὺ δὲ ταῦτα σκληρότερα, ὡς
» ἂν ἐκ λεπτοτέρων συμπεπλεγμένα τῶν τριχῶν. ἦν οὖν ὀφθῆναί τε ἀγρία
» ἡ κόμη καὶ βαρεῖα· μόλις δὲ διελύετο, καὶ τὰ πολλὰ αὐτῆς ἀπεσπᾶτο
» καὶ διετείνετο. οὐκοῦν ἐπῄει μοι τοὺς φιλοκόμους ἐπαινεῖν, οἳ φιλόκαλοι ὄν-
» τες, καὶ τὰς κόμας περὶ πλείστου ποιούμενοι, ἐπιμελοῦνται οὐ ῥᾳθύμως, ἀλ-
» λὰ κάλαμόν τινα ἔχουσιν ἀεὶ ἐν αὐτῇ τῇ κόμῃ, ᾧ ξαίνουσιν αὐτὴν ὅταν σχο-
» λὴν ἄγωσι· καὶ τοῦτο δὴ τὸ χαλεπώτατον, χαμαὶ κοιμώμενοι φυλάττου-
» σιν ὅπως μηδέποτε ἅψωνται τῆς γῆς, ὑπερείδοντες ὑπὸ τῆς κεφαλῆς
» μικρὸν ξύλον, ὅπως ἀπέχῃ τῆς γῆς ὡς πλεῖστον, καὶ μᾶλλον φροντίζουσι τοῦ
» καθαρὰν φέρειν τὴν κόμην, ἢ τοῦ ἡδέως καθεύδειν. ἡ μὲν γὰρ καλούς τε καὶ
» φοβερούς ἔοικε ποιεῖν· ὁ δὲ ὕπνος, κἂν πάνυ ἡδὺς ᾖ, βραδεῖς τε καὶ ἀφυλά-
» κτους. δοκοῦσι δέ μοι καὶ Λακεδαιμόνιοι μὴ ἀμελεῖν τοῦ τοιούτου πράγμα-
» τος, οἳ τότε ἥκοντες πρὸ τῆς μάχης τῆς μεγάλης τε καὶ δεινῆς, ὅτε μόνοι τῶν
» Ἑλλήνων ἔμελλον δέχεσθαι βασιλέα, τριακόσιοι τὸν ἀριθμὸν ὄντες, ἐκάθηντο
» ἀσκοῦντες τὰς κόμας. δοκεῖ δέ μοι καὶ Ὅμηρος πλείστης ἐπιμελείας ἀ-
» ξιοῦν τὸ τοιοῦτον. ἀπό γε μὴν ὀφθαλμῶν οὐ πολλάκις ἐπαινεῖ τοὺς καλούς,
» οὐδὲ ἀπὸ τούτου μάλιστα ἡγεῖται τὸ κάλλος ἐπιδείξειν. οὐδενὸς οὖν τῶν ἡ-
» ρώων ὀφθαλμοὺς ἐγκωμιάζει, ἢ Ἀγαμέμνονος, ὥσπερ καὶ τὸ ἄλλο σῶμα ἐπαι-
» νεῖ αὐτοῦ· καὶ οὐ μόνον τοὺς ἥρωας ἑλίκωπας καλεῖ, ἀλλ' οὐδὲν ἧττον καὶ τὸν Ἀγα-
» μέμνονα τὸ κοινὸν ἐπὶ τοῖς ἥρωσιν. ἀπὸ δὲ τῆς κόμης ἅπαντας. πρῶτον μὲν
» Ἀχιλλέα, Ξανθῆς δὲ κόμης ἕλε Πηλείωνα· ἔπειτα Μενέλαον ξανθὸν ἐπο-
» νομάζων ἀπὸ κόμης· τῆς δὲ Ἕκτορος χαίτης μέμνηται, Ἀμφὶ δὲ χαῖται κυά-

νεαι

» νεαι πεφόρηντο· Εὐφόρβου γε μὴν τοῦ καλλίστου τῶν Τρώων ἀποθανόντος,
» οὐδὲν ἄλλο ὠδύρετο λέγων, Αἵματί οἱ δεύοντο κόμαι χαρίτεσσιν ὁμοῖαι,
» Πλοχμοί θ' οἳ χρυσῷ τε καὶ ἀργύρῳ ἐσφήκωντο. καὶ τὸν Ὀδυσσέα ὅταν ἐθέ-
» λῃ καλὸν γεγονότα ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς ἐπιδεῖξαι, φησὶ γοῦν, Κυανέαι δ' ἐ-
» γένοντο ἔθειραι· πάλιν δ' ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ· Κὰδ δὲ κάρητος Οὔλας ἧκε κόμας ὑα-
» κινθίνῳ ἄνθει ὁμοίας. καὶ πρέπειν γε μᾶλλον τοῖς ἀνδράσι φαίνεται καθ' Ὅ-
» μηρον ὁ κόσμος ὁ τῶν τριχῶν, ἢ ταῖς γυναιξί. γυναικῶν γοῦν περὶ κάλλος διε-
» ξιὼν, οὐ τοσαυτάκις φαίνεται κόμης μεμνημένος· ἐπεί τοι καὶ τῶν θεῶν τὰς
» μὲν θηλείας ἄλλως ἐπαινεῖ. χρυσῆν γὰρ Ἀφροδίτην, καὶ βοῶπιν Ἥραν,
» καὶ Θέτιν ἀργυρόπεζαν. τοῦ Διὸς δὲ μάλιστα ἐπαινεῖ τὰς χαίτας. Ἀμβρό-
» σιαι δ' ἄρα χαῖται ἐπερρώσαντο ἄνακτος. Ταυτὶ μέν σοι τὰ Δίωνος. ἀ-
τὰρ ὡς οὐδὲ μάντις εἰμὶ πονηρὸς, ᾔδειν Θρασύμαχον ἐρυθριῶντα ὀψό-
μενος· ἀλλὰ περὶ ἐμὲ γὰρ, οὐκ ἔτι παραπλήσιον πάθος ἐγένετο, κομιδῇ
γέ τοι τὴν προτέραν ἑαλωκὼς τοῦ λόγου· νῦν μοι δοκεῖ Δίων λέγειν μὲν
εἶναι δεινὸς, οὐκ ἔχειν δὲ ὅ,τι καὶ λέγει· λέγει δὲ ὅμως ὑπὸ περιουσίας τοῦ
δύνασθαι· ἐπεί τοι πολλῷ θαυμασιώτερος ἂν ἐφάνη τοὐναντίον ἐπαι-
νέσαι προελόμενος ὃ καθ' ἡμᾶς πρᾶγμα τῆς κεφαλῆς. ὁ γὰρ ἐν ἀπόροις
εὔπορος, τί ἂν ἐποίησεν ἐμπεσὼν ὕλῃ χωρούσῃ τὴν δύναμιν· νυνὶ δὲ οὔ-
σης αὐτῷ κόμης καὶ τέχνης, ἐχρήσατο τῇ τέχνῃ περὶ τῆς κόμης. ὡς δὲ καὶ πα-
νούργως ἑαυτὸν εἰς τὸ βιβλίον παρήγαγεν· οὐ γὰρ ἕτερος τίς ἐστιν ὁ ἐν τῷ
λόγῳ φιλόκομος, ὁ τῷ καλάμῳ καλλύνων τὴν κόμην, ἀλλ' οὗτος αὐτὸς
ὅτῳ ποτὲ καλάμῳ τὸν λόγον ξυνέγραψεν· εἰ δὲ κἀγὼ φαλακρός εἰμι, καὶ
δύναμαι λέγειν, καὶ τὸ πρᾶγμα τοῦ πράγματος πλέονι κάλλιόν ἐστιν, ἢ
ἐγὼ Δίωνος χείρων, τί οὐκ ἀποδύομαι καὶ λαμβάνω πεῖραν ἐμαυτοῦ
καὶ τῆς ὑποθέσεως, εἰ ἄρα δυναίμην ἀντιπαρεξισῆσαι τοῖς κομήταις τὸ ὄ-
νειδος· ἐρῶ δὲ, οὔτε προοιμιασάμενος ἀκμαῖόν τι καὶ τορὸν, οἵῳ τοὺς ἀγωνιστι-
κοὺς λόγους οἱ ῥήτορες, ὥσπερ ἐμβόλοις τὰς τριήρεις ὁπλίζουσιν, οὔτε προᾴ-
σας, ὅπερ Δίων ἐποίησε· μέλος ἀναβεβλημένον καὶ λιγυρὸν, ἅτε κιθαρῳδικοῦ
» νόμου, τοῦ λόγου προανεκρούσατο, Ἀναστὰς ἕωθεν καὶ τοὺς θεοὺς προσει-
» πὼν ὅπερ εἴωθα, ἐπεμελούμην τῆς κόμης. καὶ γὰρ ἐτύγχανον μαλακώ-
» τερον σῶμα ἔχων· ἡ δὲ ἠμέλητο ἐκ πλείονος. καθ' ὅ,τι οὕτω προϊὼν διὰ τῶν
συμπτωμάτων τῆς ἀμελείας, ἔλαθεν ἡμᾶς καταστὰς εἰς ἔπαινον τῆς ἐ-
πιμελείας· ταῦτα γὰρ ἡμᾶς δρῶσιν οἱ δεινοὶ τῶν λόγων δημιουργοί· νῦν
μὲν κηλοῦσιν, νῦν δὲ καταπλήττουσιν. ἐγὼ δὲ δυναίμην οὐ χεῖρον ἑτέρου
συνιέναι περὶ πραγμάτων· ῥητορικὴν δὲ οὐκ ἐργάζομαι, ἀλλὰ προεστη-
σάμην τοῦ βίου τέχνας δύο, φυτηκομεῖν τε καὶ κυνοκομεῖν ἐπὶ τῶν θηρίων
τὰ δοκιμώτατα· δάκτυλοι δὲ οὗτοι σκαφίσι καὶ προβολίοις ἀντὶ καλάμων
τετρίφαται· εἰ μὴ κάλαμον λέγοις ἀντὶ τοῦ γραφέως τὸν ἐν βέλει. τούτῳ

μὲν γὰρ οὐδὲν θαυμαστὸν εἰ καὶ παρεστετήκασιν. οὐ δὴ καταισχυνῶ τὰ πάτρια τῶν ἀγορῶν, οὐδὲ φλυαρήσω στρογγύλων λογάρια, προοίμιά τινα καὶ παρενόμια· ἀλλ' ὃ κράτιστον ἡγοῦμαι καὶ ἀρχαϊκώτατον πρὸς τὸ ἔπος, ψιλὰς αὐτὰς τῶν νοημάτων τὰς φάσεις εἰς μέσον κατατίθεμαι, ἀγωνιούμενος τοῖς πράγμασι, μόνον εἰ τῆς γλώττης τὸν τόνον ἀπὸ τῆς διαλέξεως ἐς ἐπιστροφὴν μεθαρμόσαιμι ἀπὸ δωρίου, φασίν, ἐπὶ φρύγιον. δεῖ γέ τοι πνεύματος ἀρχαίου τοῖς ἐπιχειρήμασιν, ἅττα μοι πολλὰ τὴν καρδίαν ἀναδώσειν μαντεύομαι. ὁ μὲν οὖν λόγος ὁρίζει πάντων ἥκιστα χρῆναι φαλακρὸν ἄνδρα αἰσχύνεσθαι. τί γάρ, εἰ ψιλὴν μὲν ἔχει τὴν κεφαλήν, λάσιον δὲ τὸ φρενοῦν, οἷον τῶν αἰακιδῶν ἡ ποίησις ὕμνησεν. ἀλλ' ἔστι γε ἡ μὲν ἕξις τῶν τριχῶν, ἃς καὶ δωρεῖται νεκρῷ. νεκρὸν γάρ τι καὶ αὗται, καὶ τοῖς ζῶσιν οὐ ζῶντα μέρη προσήρτηνται. ταύτῃ τῶν ζώων τὰ ἀλογώτερα κατὰ παντὸς αὐτὰς ἠμφίεσται τοῦ σώματος· ἄνθρωπος δέ, ἐπεὶ μετείληφεν ἐναργεστέρας ζωῆς, γυμνός ἐστι τῷ πλείστῳ τοῦ συμφυοῦς φορτίου· ἵνα δὲ μὴ ἀνεπίμικτον ὂν τῆς πρὸς τὰ θνητὰ κοινωνίας ἀλαζονεύηται, μέρεσιν ὀλίγοις κομᾷ. ὅστις οὖν οὐδὲ τοῖς ὀλίγοις κομᾷ, τοσοῦτόν ἐστι πρὸς ἕτερον ἄνθρωπον, ὅσον ἄνθρωπος πρὸς θηρίον. ὥσπερ δὲ ἄνθρωπος τῶν ἐπὶ γῆς φρονιμώτατόν τε ὁμοῦ καὶ ψιλότατον, οὕτως ὁμολογεῖται μὲν τῶν βοσκημάτων ἁπάντων πρόβατον ἠλιθιώτατον εἶναι. τοῦτο δέ ἐστιν ὃ μὴ διακεκριμένας, ἀλλὰ κατὰ συστήματα τὰς τρίχας ἀνίησιν· ὥστε κινδυνεύει τὸ τῶν τριχῶν τοῦτο πρᾶγμα, πόλεμον ἔχειν πρὸς φρόνησιν. οὐδὲ νὶ γὰρ ἐθέλουσιν ἅμα συγγενέσθαι. εἰ δὲ δεῖ τι συντελέσαι καὶ κυνηγέταις· φίλοι γὰρ οἱ ἄνδρες· καὶ τὴν μετέρχονται τέχνην ἐκεῖναι σοφώταται τῶν κυνῶν, ὧν ὦτα καὶ γαστέρες ψιλαί· αἱ λάσιοι δὲ ἔμπληκτοι καὶ θρασεῖαι, καὶ βητίους εἰσὶν ἀποδοῦσαι τῆς θήρας. εἰ δὲ καὶ Πλάτων ὁ σοφὸς, τῆς ξυνωρίδος τὴν χείρονα ψυχήν, τὸν ἄδικον ἵππον περὶ ὦτα λασιόκωφον λέγει, τί καὶ καλὸν ἐννοεῖ περὶ τῶν τριχῶν. ἀλλὰ καὶ μὴ λέγοντος Πλάτωνος, ἀνάγκη κωφὸν εἶναι τὸ ταύτῃ λάσιον, ὅθεν ἀκούομεν, ὥσπερ τυφλὸν τὸ ταύτῃ λάσιον, ὅθεν ὁρῶμεν. τοῦτο μὲν οὖν εἰ γένοιτο, τέρας ἐστίν· ἤδη δὲ ἀνέφυσαν ἐπὶ βλεφάρου δίδυμοι τρίχες, καὶ δοκεῖ τὸ ἔσχατον εἶναι κακῶν προσπεφυκέναι τῷ ὀφθαλμῷ τρίχας, ἐφ' ἃς ἅπασα τέχνη καὶ βία κινεῖται, μὴ φθάσωσι τὸν ὀφθαλμὸν ἐξορύξασαι. οὐ γὰρ ἀνέχεται τοῖς τιμιωτάτοις ἡ φύσις συνοικοῦντα τὰ ἀτιμότατα. τιμιώτατα δὲ τοῦ ζώου τὰ αἰσθητήρια, καὶ οἷς μάλιστα τῶν τοῦ σώματος μορίων ζωοῖ ἐστι· πρώτοις γὰρ αὐτοῖς ἡ ψυχὴ τὰς ἑαυτῆς δυνάμεις ἐμέρισεν· ὄψις δὲ τὸ πάντων θειότατον, ἀλλά τοι καὶ τὸ ψιλότατον. πάλιν οὖν ὥσπερ ἑνὸς ἀνθρώπου τὰ τιμιώτατα φαλακρότατα, οὕτως ἔχειν ἀνάγκη πρὸς αὐτὸ τὸ γένος αὐτοῦ τοῦ γένους τὰ κράτιστα. τοῦτο δὲ μικρῷ πρόσθεν ἐδείκνυτο· καὶ δι' ὁλοκλήρου τοῦ γένους οὐ τοσοῦτον ἀναχωρεῖ θηρίων, ὅσον τριχῶν. εἰ δὴ ζώων μὲν ἁπάντων ἱερώτατον ἄνθρωπος· ἀνθρώπων δέ, οἷς

δὲ οἷς ὑπῆρξεν εὐμοιρῆσαι τὴν ἀποβολὴν τῶν τριχῶν, φαλακρὸς ἂν εἴη τὸ
ἐπὶ γῆς θειότατον. ἔξεστι δὲ τοὺς ἐν μουσείῳ θεάσασθαι πίνακας, τοὺς Διο-
γένους λέγω καὶ τοὺς Σωκράτους, καὶ τοὺς οὓς ἄν τινας βούλει τῶν ἐξ αἰῶνος σοφῶν.
φαλακρὸν γὰρ ἂν εἶναι δόξειε θεατῶν. Ἀπολλώνιος μὴ ἐνοχλείτω τῷ λόγῳ,
μηδ᾽ εἴ τις ἕτερος γόης καὶ προσεκτικὸς τὰ δαιμόνια. καὶ γὰρ οὐκ ὄντες οὗτοι
κομῆται, δύνανται φαίνεσθαι τὰ πλήθη καταπολιτευόμενοι. τάχα δὲ
οὐδὲ σοφία τὸ τῶν γοήτων, τερατουργία δέ τις ἐστί, καὶ οὐκ ἐπιστήμη τις, ἀλλὰ
δύναμις. οὕτω γὰρ οἱ νομοθέται σοφίαν μὲν τῶν τιμιωτάτων ἐνόμιζον· ἐπὶ
δὲ τοὺς γόητας ἔτρεφον τοὺς δημίους. ὥστε εἰ καὶ κομήτης ἦν Ἀπολλώνιος,
οὐδὲν πρὸς λόγον. καίτοι φιλία μοι πρὸς τὸν ἄνδρα, καὶ βουλοίμην ἂν αὐ-
τὸν εἶναι τοῦ καταλόγου. κινδυνεύει γὰρ ἐκ τῶν εἰρημένων ὑγιῶς ἀντιστρέφειν ὁ
λόγος. εἰ σοφός τις, καὶ φαλακρός· εἰ μὴ φαλακρός τις, οὐδὲ σοφός. οὕτω δὲ
ἔχει καὶ τὰ δαιμόνων ὅς τὴν Διονύσου τεθέαται τελετήν, τὸ μὲν ὅσον ἐστὶ
τοῦ θιάσου δασύ, τριχί, τὸ μὲν οἰκείᾳ, τὸ δὲ ἀλλοτρίᾳ κατάκομον. βακχι-
κὸν γὰρ οὐδὲν οὕτως ὡς αἱ νεβρίδες· οἱ δὲ καὶ παρὰ τῶν πιτύων κόμας ἐδανείζοντο.
τούτους μὲν ἅπαντας ἴδοις ἀνασοβουμένους τε καὶ βρυάζοντας, καὶ ἐν ἀκόσμοις
σκιρτήμασιν, ὡς ἂν οἶμαι, τῇ μέθῃ κεκρατημένους, ἥτις ποτέ ἐστιν ἐν τελετῇ
ἡ μέθη. πλὴν ἀλλ᾽ ἐοίκασιν εἰς τὸ πλημμελὲς ὑπερηνέχθαι τῆς φύσεως.
Σιληνῷ δὲ κἀκεῖ καθέδρα καὶ σχολή ἐστι, καὶ τοῦ Διονύσου παιδαγωγὸς
ἀποδέδεικται. ἔδει γάρ, οἶμαι, φαλακρὸν ὄντα, νοῦν ἔχειν καὶ σωφρονίζειν τοὺς
σούτοις παρακινήσασι. καίτοι μὴ μικρὸν ὑπονοήσης ἀπὸ τοῦ Διὸς ἁπάν-
των αὐτὸν προτετιμῆσθαι δαιμόνων, παρεῖναι καὶ φρονεῖν αὐτῷ τὸ παι-
δάριον. δεῖ μὲν γὰρ αὐτῷ καὶ γεύσασθαι τοῦ ζωροῦ, καὶ μεμηνέναι ποτὲ φύ-
σεως ἱμέρῳ, καὶ παρεληλυθεῖν τὴν παραφροσύνην, ἐς ὃ τοῖς βάκχοις συνεξορχήσεσ-
θαι· μετέχει δὲ αὐτῷ τὴν μανίαν ὁ Σιληνός, μὴ λάθῃ πολὺ ῥυεὶς ἐπὶ θάτε-
ρα, καὶ γένηται τῷ πατρὶ δυσδιάγωγος. ἀλλὰ τάχα γὰρ ἐντεῦθεν ἔπομαι
κλέον, λαβόντας ἀπὸ χρεῶν τεκμήριον, ὡς ἐκεῖ φρένες, ὅθεν οἴχονται τρίχες·
ἐκεῖ δὲ τρίχες, ὅθεν οἴχονται φρένες. τοῦτ᾽ ἄρα καὶ Σωκράτης ὁ Σωφρονίσκου
μέτριος ἐς τἄλλα γενόμενος, καὶ περὶ ὁντινοῦν οἰκείων ἐπαίνων φθονούμενος,
οὐκ ἠδυνάτο μὴ φιλοτιμεῖσθαι τῇ πρὸς τὸν Σιληνὸν ὁμοιότητι. ἐν τούτῳ
γὰρ ἅπαν ἐνῆν ὅσον ἐβούλετο, νοῦ δοχεῖον αὐτῷ κατασκευάσασθαι τὴν κεφα-
λήν. ἀλλ᾽ ὥσπερ ἄλλα πολλὰ τῆς γνώμης Σωκράτους, καὶ τοῦτο τοὺς πολλοὺς
ἐλάνθανεν, ὅτι τῷ Σιληνῷ λίαν ἑαυτὸν ἀπεσέμνυνε. τὸ δὲ δὴ παιδαρίοις
μὲν ἐπιτρέπειν τὴν αὔξην τῆς κόμης, ἐν ᾧ τοῦ βίου μή πω φρονοῦσιν, ὑ-
πὸ δὲ γήρως ἀποφοιτᾶν, καὶ μὴ παραμένειν ἡλικίαν, ἥτις ἐπιδηλῶς νοῦν τε καὶ
φρόνησιν ἐνοικίζει τῷ ζῴῳ, τί ἂν εἴποις, ἢ καταδικάζειν ἀλογίαν τῆς φύ-
σεως τῶν τριχῶν. εἰ δὲ κομᾷ τις, καὶ γέρων. καὶ γὰρ ἀφραίνει ὡς γέρων, καὶ οὐχ
ἅπαντες ἄνθρωποι δήπουθεν ἐπὶ τὴν ἀνθρώπου φθάνουσι τελειότητα.

ἔχει μὲν οὖν οὕτως, ὡς μὴ περιμένειν ἀλλήλας νοῦν τε καὶ κόμην, ἀλλ' ὥσπερ φωτὶ σκότος ἐξίστασθαι· ἐπιζητοῦσι δὲ τὴν αἰτίαν, ὁ λόγος ἀπορρητότερος. πειρασόμεθα δ' οὖν ὅσον εἰς τὴν πρόσοδον χρείαν ἀρκεῖ λαβόντες, εὐαγῶς περιστεῖλαι τὸ ὅσον ἀβέβηλον. τὰ πρῶτα τῶν ὄντων ἁπλᾶ· κατιοῦσα δὲ ἡ φύσις ποικίλλεται· ἡ δὲ ὕλη τῶν ὄντων τὸ ἔσχατον, ταύτῃ τε ποικιλώτατον αὐτή, κἄν τι δέχηται θεῖον, οὐκ εὐθὺς ὅσον ἐστὶν ἐδέξατο· δεχομένη δὲ ἐμφάσεις καὶ σπέρματα, περιπλέκεταί τε αὐτοῖς, καὶ πλείστη περὶ αὐτὰ γίνεται. τάχα μὲν οὖν ἔχει δεξιουμένη, τάχα δὲ διὰ τὴν ἀναγκαίαν ἀντίθεσιν, ἐν τῇ πρώτῃ συνόδῳ κατισχύουσα τοῦ θείου, πρὶν τελεωθῆναι τὴν ἔμφασιν, δύναιτο δ' ἂν καὶ ἑκάτερον. οὐ γὰρ ἔχουσιν ὥσπερ δοκοῦσι μάχην οἱ λόγοι. ἀλλ' ἐπεὶ μὴ νῦν περὶ τούτων ἐστίν, ἀλλὰ ταῦτα δὴ ἕτερα, δῆλον ἐστὶν ἐπὶ τῶν πραγμάτων, ὡς ἐν ἀτελεστέροις ἡ φύσις ἰσχύει, δυναμένοις δὲ ὑπεξίσταται. ἆρ' οὖν οὐχὶ καὶ τῶν καταβαλλομένων ἐν γῇ σπερμάτων οἱ λόγοι θεῖοί εἰσιν, εἴ γε τοῦ θείου τὸ ἔσχατον; τούτων τέλος μὲν ὁ καρπός, ἀλλὰ πρὶν ἥκειν εἰς τοῦτο, θέα τὴν πομπείαν καὶ τὰ κάλλη τῆς φύσεως· ῥίζαι, καλάμη, φλοιός, ἀθέρες, λέμματα, καὶ ἐπὶ τοῖς λέμμασιν ἕτερα λέμματα· ὁ δὲ καρπός, ἀτελὴς ἔτι καὶ κρύφιος. παραγινομένου δὲ τούτου, πάντα τε ἀπερρύη τῆς ὕλης τὰ παίγνια. περισσοῦ γὰρ οὐ δεῖται τὸ τέλειον· ἤδη δὲ τέλειος, ἐν ᾧ λόγος ἐστὶν ἕτερος σπέρματος. ἐπὶ τούτοις Ἐλευσὶς ἄγει τὰ Δήμητρος ἀνακαλυπτήρια. εἰ δὴ νοῦς τὸ θειότατόν ἐστι τῶν ἄνωθεν ἡκόντων σπερμάτων· ἐνοικίζεται δὲ κεφαλῇ, καὶ αὐτῇ καρπός ἐστιν οὖλος νοῦς, καθάπερ ὁ πυρὸς ἐκείνου τοῦ λόγου, εἰωθὸς ἡ φύσις ποιεῖ. θαυματοποιεῖ περὶ αὐτήν, καὶ τριχῶν αὐτὴν ἀγάλλει κάλλεσιν, ὥσπερ ἀθέρων τινῶν ἢ λεμμάτων ἢ νὴ Δία τῆς αἴθης, ἣν τοῖς φυτοῖς περὶ τῶν ἀκροδρύων χαρίζεται. ἀλλ' οὔτε ἀκρόδρυον ἐν τῷ φυτῷ πρὶν ἀπανθῆσαι, νοῦς τε οὐκ ἂν παραγένοιτο κεφαλῇ, πρὶν τελεωθεῖσαν ἀποσκυβαλίσαι τὰ περιττά, καθάπερ ὑπὸ πλοῦ τοῦ χρόνου, καὶ πᾶσαν ἀποσκευάσασθαι τὴν φλυαρίαν τῆς φύσεως· ὥστε τοῦτ' ἄν τις θεῖτο τεκμήριον, τοῦ τέλειον ἤδη καρπὸν ἀποδεδεῖχθαι τὴν κεφαλήν, ἣν ἀκριβῶς ἴδοις ἐκλελεσμένην, ἐκεῖ κόμιζε κατεσκηνηκέναι τὸν νοῦν, ἐκείνην ἡγοῦ τὴν κεφαλὴν νεὼν τοῦ θεοῦ. ἄγοιτ' ἂν οὖν ἐνδίκως μυστήρια κεφαλῆς ἀνακαλυπτήρια, διὰ μὲν τοὺς βεβήλους οὑτωσί πως καλούμενα· οἱ σοφοὶ δ' ἂν εἰδεῖεν, ὅτι νοῦ ταῦτα ἐπιβατήρια. ὁ ἄρτι δὲ παραγγείλας εἰς φαλακρούς, οὗτός ἐστιν ὁ νεοτελής, ὁ μεμυημένος τὰ θεοφάνια. ὥσπερ δέ εἰσι πυροί, καὶ ῥοιαί, καὶ κάρυα πονηρὰ καὶ ἐναποτεθνήσκοντα τοῖς ἐλύτροις καὶ τοῖς κελύφεσιν, οὕτως εἰσὶ καὶ κεφαλαί, τοῦ θείου μὲν ἀμοιροῦσαι, πολὺ δὲ τὸ νεκρὸν περικείμεναι. ἤδη δὲ ἐγὼ κατενόησα καὶ τοὺς ἐν Αἰγύπτῳ θεραπευτὰς τοῦ θείου, μηδὲ τῶν ἐπιβλεφαρίδων ἀνεχομένους τριχῶν· καὶ ἥσθην μὲν ἰδεῖν γελοίοι,

λοῖοι. σοφὸν δέ τι ἐνόσουν, ἅτε ὄντες περιττοὶ καὶ αἰγύπτιοι. ταῖς γὰρ φύσεσι
ταῖς ἀϊδίοις καὶ οὐσιωμέναις ζωῇ, ταύταις οὐ χρεών ἐστι πελάζειν μετὰ ἀποθα-
νόντων μερῶν. εἰ τοίνυν ὁ ξυραῖος χειροποίητός ἐστιν εὐσεβής, ὁ φύσει φαλα-
κρὸς αὐτοφυῶς ᾠκείωται τῷ θεῷ. μήποτε γὰρ καὶ τὸ θεῖον αὐτὸ τοιοῦτόν ἐστιν;
ἵλεων δὲ εἴη τῷ λόγῳ. πολὺ γὰρ ἀπ' εὐσεβοῦς διανοίας εἰρήσεται. ὅσον μὲν
οὖν ἐστι τοῦ θείου τὸ μὴ φαινόμενον, τί ἄν τις περιεργάζοιτο, ἅπαξ γε μὴ βουλόμε-
νον ἐμφανὲς εἶναι. τὸ δὲ ὁρώμενον ἅπαν, ἀκριβεῖς εἰσὶ σφαῖραι, ἥλιος, σελή-
νη, πάντες ἀστέρες ἀπλανεῖς τε καὶ πλανώντες. εἰ δὲ μείους καὶ μείζους εἰσίν,
ἀλλ' ὁμοιοσχήμονες ἅπαντες. τί δ' ἂν σφαίρας γένοιτο φαλακρότερον. τί
δὲ θεσπεσιώτερον. λέγεται δέ τις καὶ λόγος, ὅτι βούλεται μὲν ἡ ψυχὴ μι-
μεῖσθαι θεόν. ὁ δέ ἐστιν ὁ τρίτος θεὸς ἡ τοῦ κόσμου ψυχή, ἣν ὁ πατὴρ μὲν αὐτοῦ,
τοῦ δὲ σωματικοῦ κόσμου δημιουργὸς ἐπεισήγαγε τῷ κόσμῳ, τέλεον αὐτὸν
καὶ ὅλον τε πᾶν ἐκ πάντων σπερμάτων τε καὶ σωμάτων ἀπεργασάμενος,
ἀποδοὺς διὰ τοῦτο καὶ σχῆμα σχημάτων τὸ περιεκτικώτατον. ἔστι δὲ τῶν μὲν
ἰσοπεριμέτρων μεῖζον ἀεὶ τὸ πολυγωνότερον. τῶν δὲ πολυγώνων ἁπάντων
κύκλος ἐν ἐπιπέδοις. ἐν δὲ τοῖς βάθος ἔχουσι, σφαῖρα. ἴσασιν οἱ γεωμε-
τρίας καὶ στερεομετρίας ἐπήβολοι. ἡ τοίνυν ὅλη ψυχὴ σφαῖραν ὄντα τὸν ὅλον κό-
σμον ψυχοῖ, αἵ τε ἀπὸ τῆς ὅλης ῥυεῖσαι καὶ μέρη γινόμεναι, θέλουσιν ἑκάστη τοῦτο ὅ-
περ ἐστὶν ἡ πᾶσα ψυχή, διοικεῖν σώματα καὶ κόσμων εἶναι ψυχαί, ὃ καὶ τοῦ μερισμοῦ
γέγονεν αὐταῖς αἴτιον. οὕτως ἐδέησε τῇ φύσει σφαιρῶν μερικῶν. ἄνω μὲν
οὖν ἀστέρες. κάτω δὲ κεφαλαὶ διεπλάσθησαν, ἵν' εἶεν οἶκοι ψυχῶν ἐν κόσμῳ
κόσμοι μικροί. ἔδει γὰρ εἶναι τὸν κόσμον, ζῷον ἐκ ζῴων συγκείμενον. ταῖς μὲν οὖν εὐη-
θικωτέραις ψυχαῖς οὐδὲν διαφέρει τε εἰς κομῆτιν κεφαλὴν ἐνοικίσασθαι,
παρὰ πλεῖστον οὐσῶν τῆς ἀκριβείας τοῦ σχήματος. σοφὴ δὲ ψυχὴ πρὸς ἀ-
ξίαν ἑκάστη τὴν ἑαυτῆς, ἡ μὲν ἄστρον, ἡ δὲ φαλάκραν ἐνείματο. εἰ γὰρ ἡ τῇ-
δε φύσις ἀσθενὴς πρὸς τελείαν ἀκρίβειαν, ἀλλὰ τήν γε ἄνω καὶ πρὸς οὐρα-
νὸν ἐπιφάνειαν ἡμῶν οὐκ ἀνέχεται μὴ οὐ κόσμον εἶναι τῷ σχήματι. ἡ φαλά-
κρα τοίνυν καὶ οὐρανὸς ἡμῖν ἀναπέφηνεν οὖσα, καὶ ὅσα τις ἂν εἴποι σφαί-
ρας ἐγκώμια, αὐτὰ ταῦτα καὶ φαλάκρας ἐγκώμια διεξέρχεται. πρὸς ταῦ-
τα γραφέτω μὲν Ὅμηρος, πλαττέτω δὲ εἰ βούλεται τε Φειδίας ἀποδείξεις
τῷ Δίωνι, χαίτην τῷ Διὶ καθιέντες, καὶ ταύτην βαθείας τριχὸς, ἵν' ἔχῃ
κινεῖν δι' αὐτῆς ὁπότε θέλοι τὸν οὐρανόν. ὁ γὰρ ὁρώμενος ἐν οὐρανῷ Ζεὺς, ἅπαν-
τες ἴσμεν οἷός ἐστιν. εἰ δέ τις ἐστὶ καὶ ἕτερος Ζεὺς, οὐκ οἶδα μὲν εἴ τις ἐστὶ με-
τὰ σώματος ἕτερος. ἔστω δὲ εἴ τις οἴεται. πάντως οὖν, ἢ πρότερος, ἢ μετὰ τοῦ-
τον. οὐκοῦν εἰκών ἐστι παραδείγματος τούτου. ὁποτέρως δ' ἂν ἔχοι, τοιοῦ-
τός ἐστιν, ὁποῖος ὁ πᾶσι φαινόμενος, ὡς ἂν ἡ τάξις τῆς φύσεως χωρήσῃ τὴν ὁ-
μοιότητα. ἀλλὰ γὰρ ἐοίκασι ποιητική τε καὶ πλαστικὴ καὶ τὸ μιμητικὸν ἅ-
παν γένος, ἥκιστα μὲν εἶναι φιλάληθες. δημαγωγικὸν δὲ ὡς μάλιστα, καὶ

ποιεῖν ἄττα ποιεῖ, πρὸς δόξαν, οὐ πρὸς ἀλήθειαν· τίμιον δὲ ἀμαθέσιν ἡ κόμη, καὶ πᾶν τὸ περικείμενον ἔξωθεν, δήμου δόξα τεθαύμασται, ἀγροὺς καὶ ἀπήνας καὶ οἰκίας, καὶ συνοικίας, ὅσα μὴ τῆς φύσεώς ἐστι τῶν ἐχόντων, ἀλλ᾽ ὥσπερ αἱ τρίχες ἀλλότριον. πόρρω γάρ εἰσι νοῦ καὶ θεοῦ, καὶ αὐτὴ νοῦ καὶ θεοῦ φύσις. αὐτοὺς διοικεῖ καὶ τύχη ἔτι τοῦτο ἀλλοτριώτερον μακαρίζεται δ᾽ οὖν ὑπὸ τῶν ἀνοήτων, ὅσα τύχης δῶρα καὶ φύσεως· ὅστις δ᾽ οὖν δήμῳ γράφει, καὶ δήμῳ λέγει, τοῦτον ἀνάγκη δήμου εἶναι τῇ δόξῃ, ἵν᾽ ἀπὸ τῶν ἀρεσκόντων αὐτῷ πλάττῃ καὶ διαλέγηται. καὶ γὰρ ἀμαθεῖς ὄντες, ἰσχυρογνώμονές εἰσι, καὶ χαλεποὶ περιστάται τῶν ἀτόπων περιλήψεων· ὥστ᾽ ἄν τις τῶν πατρίων παρακινῇ, ταχὺ πέπυσται τὸ κώνειον· τί δ᾽ ἂν οἴει δοκῇς Ὅμηρον ὑπὸ τῶν ἠλιθίων παθεῖν, αὐτὰ τἀληθῆ περὶ τοῦ Διὸς εἰπόντα, καὶ μηδὲν τοιοῦτο τερατευσάμενον, ᾧ τὰ παιδάρια καταπλήττεται. αἰγύπτιοι δὲ καὶ τοῦτο σοφοὶ, παρ᾽ οἷς τὰ προφητικὰ γένη βαναύσοις μὲν καὶ χειρώναξιν οὐκ ἐπιτρέπουσι δημιουργεῖν εἴδη θεῶν, ἵνα μή τι τοιοῦτο παρανομήσωσιν, ἀλλὰ τοῖς μὲν ἐμφερέσι τῶν ἱεράκων καὶ τῶν ἴβεων, ἃ τοῖς προτεμενίσμασιν ἐγκολάπτουσι, καταμωκῶνται τοῦ δήμου· αὐτοὶ δὲ καταδύντες εἰς τοὺς ἱεροὺς χρησμοὺς, ἄττ᾽ ἂν ἀπεργάσωνται περιστέλλουσι· καὶ ἔστιν αὐτοῖς κωμαστήρια τὰ κιβώτια κρύπτοντα, φασὶ, ταύτας τὰς σφαίρας, ἃς ὁ δῆμος εἰ ἴδοι χαλεπαίνοι· (τὸ δὲ ῥᾷστον καταγελάσεται). δεῖται γὰρ τερατείας· πῶς δὲ οὐ μέλλει, δῆμός γε ὤν· διὸ τεθεῖσθαι πᾶσιν ἐπὶ τοῖς ἀνδριᾶσι τὰ ἐμφερῆ τῶν ἴβεων· ἕνα δὲ ὃν οὐ κρύπτουσιν, ἀλλ᾽ ἀναδεικνύουσι τὸν Ἀσκληπιόν, τοῦτον ἂν ἴδοις ὑπέρου πολὺ φαλακρότερον· ἀλλ᾽ ἔστιν ἐν Ἐπιδαύρῳ κομᾷ. ἥκουσι γὰρ ἀπαλαίπωροι τῆς ἀληθείας ἡ ζήτησις, ὡς ἐν δίκῃ τὸ γένος ὁ συγγραφεὺς ἐλοιδόρησεν· Αἰγύπτιοι δὲ καὶ ὁρῶσιν αὐτὸν ὁσημέραι, καὶ τὴν διὰ λόγων συγγίνονται, οὐχ οὗ τὴν ἑστίαν ἔχει μόνον, οὐδ᾽ ὡς ἂν αὐτὸς καὶ ὅσα περιέληπται. ἀλλ᾽ ἐγὼ γὰρ ἀκούω λεγόντων, ὡς ἂν ἀνὴρ αἰγύπτιος τέχνην ἐπὶ τοὺς θεοὺς ἔχει, καί τινας ἴυγγας· ὥσθ᾽ ὅταν ἐθέλῃ μικρὸν ὑποβαρβαρίσας, ἄπαν εἵλκυσεν ὅσον ἐστὶ τοῦ θείου τὸ πεφυκὸς ὁλκαῖς τισὶν ἕπεσθαι. παρὰ τούτων οὖν, οὐ παρ᾽ ἠλιθίων ληπτέον τοῦ θείου τὰς ἀληθεστέρας εἰκόνας. καί τοιγε ἀπόχρη τὸ μικρῷ πρότερον εἰρημένον, τὸν ἥλιον ἰδόντι καὶ τοὺς ἀστέρας μηδὲν προσπεριεργάζεσθαι. εἰ δέ τις ἐστὶ καὶ κομήτης ἀστήρ, ἔστι μὲν οὐδείς· χώρα γὰρ ἀστέρων τὸ κύκλῳ σῶμα κινούμενον, περὶ ὃ οὐδὲν οὐδέποτε νεώτερον γίνεται· ὁ δὲ ὑπὸ σελήνην τόπος, αὐτὰ τὰ μετέωρα τῆς γενέσεως, οὗτος ἴσχει τὰ ὑπεκκαύματα, ψευδωνύμους ἀστέρας. τοὺς μὲν ἑξῆς ὑποκεῖσθαι συγκινουμένους· ὧν δὲ μὴ τῆς αὐτῆς φύσεως εἶναι πλημμελῶς κινουμένους. ἥκει τις ἐπὶ τὸ τῆς ἰσημερίας σημεῖον, ἀπὸ τοῦ θυτηρίου· κἀκεῖθεν ἧξε παραφερόμενος ἐπὶ τὸν πόλον τὸν βόρειον, ἂν μὴ φθάσῃ προαπολόμενος. τούτων γὰρ ὄψει τινὰ πολυμήκη, καὶ τὴν μέρει μὲν ἂν τύχῃ ζῳδίου μῆκος ἐπέχοντα εἰς τρίτην δὲ, οὐδὲ τετρημόριον·

εἰς δεκάτην

εἰς δεκάτην δὲ καὶ εἰς τεσσαρακοστὴν καλῶς ποιῶν οἴχεται, κατὰ μικρὸν ἀπεσβηκὼς καὶ οὐδεὶς ἡδόμενος οὐδαμοῦ. τούτους ἐμοὶ μὲν οὐδ' ὅσιον ἐστὶν ἀστέρας καλεῖν· εἰ δὲ σὺ βούλει καλεῖν, οὐκοῦν τοσοῦτόν ἐστιν ἡ κόμη κακὸν, ὥστε καὶ ἐν ἄστρῳ θνητὸν εἶδος ἐργάζεσθαι. καὶ φανέντες δὲ τέρας εἰσὶ πονηρὸν, οὓς οἱ τερατοσκόποι καὶ οἱ μάντεις ἐκθειοῦνται. δημοσιωτάτας γέ τοι μαντεύονται συμφορὰς, ἐθνῶν ἀνδραποδισμοὺς, πόλεων ἀναστάσεις, βασιλέων ὀλέθρους, μικρὸν οὐδὲν οὐδὲ μέτριον, ἀλλὰ πάντα πέρα δει-
" νῶν, οὐ μὲν πως ἀπόλωλεν ἀπ' αὐθῆς ἐκ Διὸς ἀστὴρ, ἐξ οὗ καὶ γενέ-
" θεν ἀκούομεν. ὅστις οὖν ἀπόλωλεν, οὐκ ἔστιν ἀστήρ, ἀλλὰ πάντα σφαιρικὰ τὰ μακάρια σώματα. ἐμοὶ δὴ καὶ τοῖς ἐμοῖς παρείη τουτὶ τἀγαθὸν, ὅ με ποιεῖ τοῖς θεοῖς παραπλήσιον. οὐ γὰρ ἕτεροί τινές εἰσιν ἀλλὰ τῶν οὕτως ἐχόντων ἀντίθεοι· οὐδ' οὓς μᾶλλον προσήκει θεοειδέας καὶ θεοεικέλους καλεῖν, καὶ τἆλλα πάντα τὰ τοῦ θείου κάλλους ὀνόματα. καὶ οὐχ οὕτω μὲν ἄξιον, ἑτέρως δὲ τῶν ἄλλων ἀκούσαις ἂν ὑποκοριζομένων, καὶ ἀντικρὺς σεληνιαία καλούντων τοὺς φαλακρούς· καὶ μικροῦ με παρῆλθεν αὐτὸ τοῦτο ὃ πάντων εἰπεῖν οἰκειότατον, ἡ σελήνη, καὶ τῆς σελήνης αἱ φάσεις, αἷς φαλακρῶν παῖδες ὁμώνυμοι καὶ ὁμοιοσχήμονες. καὶ γὰρ ἄρχεται μηνοειδὴς ἡ φιλτάτη, καὶ διχόμηνος γίνεται, καὶ πάλιν ἀμφίκυρτος· τελευτῶσα δὲ ἤδη πανσέληνος. καίτοι τοὺς εἰς ἄκρον εὐτυχίας ἐληλακότας, αὐτοὺς λέγω τοὺς πανσελήνους, θέμις ἤδη καὶ ἡλίους καλεῖν. οὐκ ἔτι γὰρ ἐπανιᾶσιν ἐπὶ τὰς φάσεις, ἀλλὰ διατελοῦσιν ὁλοκλήρῳ τῷ κύκλῳ τοῖς κατ' οὐρανὸν ἀντιλάμποντες. ὥσπερ ἀμέλει τὸν Ὀδυσσέα παίζουσιν οἱ μνηστῆρες μειράκια κομῶντα καὶ διαρρέοντα, καὶ τὰ χεῦ μάλα κακῶς ἀπολούμενα, πλέον ἑκατὸν ὑφ' ἑνὸς ἅπαντα φαλακροῦ, ὅν τέως λαμπηδοκόμον ὄντα καὶ φῶς ἀπολοῦντα χειροποίητον, νουθετοῦσιν ἀπηλλάχθαι πραγμάτων, ὡς ἀρκούσης τῆς κεφαλῆς περιλάμψαι τὴν ὅλην οἰκίαν. οὐκοῦν αὐτὸ τοῦτο καὶ τὸ ἡδιστατόν ἐστιν, ὃ καὶ τοῖς θεοῖς οὐκ ἔστιν ἐμφερὲς, ἀλλ' ἤδη καὶ συγγενὲς, φῶς ἔχειν τε καὶ ποιεῖν. τούτου μὲν οὖν τῆς στιλπνότητος ἡ λειότης αἰτία. ἔστι δὲ οὐδὲν ἕτερον ἐν τῇ κεφαλῇ λειότης, ἢ παντελὴς ἀπουσία τριχῶν. ἅμα γάρ τις ἀναχωρεῖ τῶν χειρόνων, καὶ προσέσται τοῖς βελτίοσιν, ὥσπερ ἐλέγομεν ἀντίθεσιν εἶναι τῶν νεκρῶν πρὸς ζωήν· ζωὴ δὲ καὶ φῶς καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα, τῆς ἀγαθῆς συστοιχίας ἐστί τε καὶ νομίζεται. εἰ δὴ ψιλότητι προσήκει τὸ φῶς, σκότῳ πρέπειν ἡγητέον τὴν κόμην. τοῦτο γὰρ οὐκ εὔλογόν ἐστιν, ἀλλὰ καὶ παντάπασιν ἀναγκαῖον. ἴσως δὲ καὶ πειθώ τινα δεῖ προσαγαγεῖν τῷ λόγῳ, μὴ μόνον τὰς ἐπὶ τὸ βίαιον τῆς ἀποδείξεως. οὐκοῦν ἅπαντες οἴονταί τε καὶ λέγουσιν αὐτοφυὲς εἶναι σκιάδιον τὴν κόμην, καὶ ὁ κάλλιστος ποιητῶν Ἀρχίλοχος ἐπαι-
" νέσας αὐτὴν, ἐπαινεῖ μὲν οὐδ' ἐν ἑταίρας σώματι, λέγει δὲ οὕτως, Ἡ δέ οἱ
" κόμη ὤμους κατεσκίαζε καὶ μετάφρενα. σκιὰ δὲ οὐδὲν ἕτερόν ἐστιν ἢ σκότος.

ἑκατέρῳ γὰρ τῶν ὀνομάτων, φωτὸς ἀπουσία σημαίνεται· ἐσωτέρω δὲ προσιοῦσι καὶ ἀπολαμβάνουσι τοῦ πράγματος, ἴδοι τις ἂν καὶ τὴν νύκτα τὴν μεγίστην οὖσαν σκιάν, ἀντιφραττούσης ταῖς ἀκτῖσι τῆς γῆς· ἀλλὰ καὶ μεθ' ἡμέραν αἱ συνηρεφεῖς ὗλαι φωτὸς ἀμοιροῦσι, τὰς λίαν εἶναι κατασκίους καὶ κατακόμους. ταυτὶ μὲν οὖν ὑπὸ τοῦ θείου εἶναι χρῆμα τοῦτο, καὶ τοῖς φανοτάτοις ἀνακεῖσθαι τῶν ἐν αἰθέρι θεῶν. εἰ δὲ καὶ ὑγιεινὰ καλόν· ὃ κάλλιστον μὲν οὖν τῶν καλῶν· διὰ ταύτην ἐγὼ πολλοὺς κομήτας ἐπὶ τὸ ξυρὸν ὁρῶ καὶ τὸ δρώπακα καταφεύγοντας, ὡς ἅμα μὲν φαλακρούς, ἅμα δὲ ἐξ αὐτῆς ἐσομένους τῆς νόσου. ἀλλ' εἰ μὲν ὀφθαλμία καὶ κόρυζα, καὶ βάρος ὤτων, καὶ τἄλλα πάντα τὰ περὶ αὐτὴν ὄντα πάθη τὴν κεφαλὴν τῷ φορτίῳ τούτῳ συναπαλλάττεται, μέγα μὲν εἴη καὶ τοῦτο· πολὺ δὲ μεῖζον, εἰ καὶ ποσί, τοῖς ἀπαλάγχοις ἐλυσιτέλησεν. οὗτοι μὲν οὖν εἰσιν, οἱ ταῦτα δυστυχεῖς, οἱ τοὺς καλουμένους κύκλους ὑπὸ τῶν ἰατρῶν ὑπομένειν ἀναγκαζόμενοι, ὧν ἀρχὴ τὸ μέσα τὸ τέλος ὁ δρώπαξ ἐστίν, ὃς ἀκριβέστερον σιδήρου τὰς θρίξιν ἐπεξέρχεται. τὸ γὰρ εὔλογον ἐξ ὑπάρχει μὲν οὐ χωρεῖν καθάπερ ἐξ ἀκροπόλεως, ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ἐξῆφθαι τῷ παντὶ σώματι τά τε τῶν νόσων καὶ τὰ τῆς ὑγιείας πείσματα. οὐκοῦν καὶ ὑγιείας οὐκ ἴσον μέρος μετέχομεν, ἀλλὰ σὺν θεῷ φάναι τὸ πλέον· διὸ ξέεσθαι μὲν αὐτὸ τοῦτο αἴτιον ἐστὶ καὶ τὰ βρέτα τὰ ἀσκληπίδα, καίτοι ψιλὰ τριχῶν αἰγυπτιακῶς διακείμενα. εἴη γὰρ ἂν εἰς κοινὸν νουθεσία, τὸ παράγγελμα τὸ ἐν ἰατρικῇ ὑγιεινότατον, καὶ μονονουχὶ λέγειν ἔοικεν, ὡς ὅστις ὑγιαίνειν ἐρᾷ, μιμείσθω τὸν ἰατρικῆς εὑρετὴν καὶ προστάτην· ἀληθεστέρου γὰρ κρανίον τὸ πάσαις ταῖς ὥραις ἐκκείμενον, οὐκ ἂν θαυμάσαις, εἰ ταχέως ἀπεργασθείη σίδηρος ἀντ' ὀστέου· οὕτω δὲ ἔχον, ἁπάσαις μὲν εἴη νόσοις δυσεμβολώτατον. καὶ ὥσπερ τῶν δενδρῶν τὰ μὲν ἕλεια καὶ τὰ πεδινὰ χείρω, τὰ δὲ ὄρεια κρείττω· τὴν δὲ αἰτίαν Ὁμήρου πυνθάνου, καὶ ἀκούσῃ λέγοντος· ἀνεμοτρεφῆ γάρ ἐστι καὶ γεγυμνασμένα. μηδὲ γὰρ Χείρωνα τὸν σοφὸν εἰκῇ νόμιζε τῷ Πηλεῖ τὸ δόρυ τεμεῖν οὐκ ἀπὸ τῶν γειτόνων τεμπῶν, οὐδ' ἀπὸ τινὸς ὄρους ἢ φάραγγος, οὗ λεῖα καὶ μήκιστα φύεται, ἀλλὰ Πηλίου ἐκ κορυφῆς, οὗ ταῖς ἐμβολαῖς τῶν ἀνέμων ἐξήρκει. τοῦτ' ἄρα ξύλον ἀγαθὸν ἦν, ὅγε καὶ τῇ διαδοχῇ τοῦ γένους ἐξήρκεσεν. οὕτως ἔχει καὶ περὶ τούτω τὼ κεφαλά, τήν τε δασεῖαν, καὶ τὴν ψιλήν· ἡ μὲν ἕλειός ἐστι, σκιατροφεῖται γάρ· ἡ δὲ ὄρειος· δέδεκται γὰρ ἅπασι πνεύμασι, καὶ διὰ τοῦτο καρτερὰ μὲν αὕτη, ἀσθενὴς δὲ ἐκείνη. ἔξεστι δὲ πεῖραν τοῦ λόγου λαβεῖν ἐκεῖ γενομένοις, οὗ συνερράγη τὸ Καμβύσου καὶ Ψαμμιτίχου στρατόπεδον, κατὰ τὴν ἐξ Ἀραβίας εἰς Αἴγυπτον εἰσβολήν. τούτω γὰρ ἀλλήλων τότε πειρώμενοι, καὶ τὸν παρόντα καιρὸν ἑκάτεροι οὐ παντὸς εἶναι κρίσιν ἡγούμενοι, μόλις ποτὲ διελύθησαν· γενομένου δὲ φόνου πολλοῦ, καὶ τοῦ πάθους κρείττονος ὄντος ἢ κατ' ἀναίρεσιν τῶν νεκρῶν, ἄλλο μὲν οὐδὲν οἱ περιγενόμενοι τοὺς ἀποθανόντας ἐποίησαν· ἀναμὶξ δὲ ὄντας

ὡς ἑκα-

ὡς ἕκαστος ἐτύγχανε πεπτωκὼς ἐπὶ τῆς παρατάξεως, ἀλλήλων διέκρινον· καὶ νῦν εἰσὶ δύο θημῶνες ὀστέων, ὁ μὲν αἰγυπτίων, ὁ δὲ μήδων. θαυμάζει τοίνυν Ἡρόδοτος· ἔοικε γὰρ ὁ βέλτιστος ἐμπεπελακέναι ταῖς κεφαλαῖς· τὴν μὲν τῶν ἰσχνότητα καὶ ἀσθένειαν· καὶ γὰρ ἂν ψηφῖδι φησι διατετρανῆς βαλών· τὴν δὲ τῶν παχὺ καὶ στερέμνιον. μόλις τύπτοι γὰρ ἄν τις αὐτὰς καὶ σκληραὶ, καὶ οὐδὲ ἂν ὅλη χερμὰς ἐπ' αὐτὰς ἐξαρκέσειεν, ὥστε κορύνης ἂν δέοι· αἰτίαν δέ γε φασὶν, ἐφ' ἣν ἡμεῖς τὴν πεῖραν ἐκαλέσαμεν μάρτυρα, τὴν μὲν τοὺς πίλους, τὴν δὲ τὴν ὑφ' ἡλίῳ τροφήν. εἰ δὲ χαλεπὸν μὲν ὁδὸν παρελέσθαι διὰ τοσούτων ἐθνῶν ἀπόρθεον, οὐχ ὅσιον δὲ οὐδὲ λίθῳ πατάξαι νεκροῦ κεφαλὴν, Ἡροδότῳ δὲ ἀπιστεῖς, οὐκ ἐμοῦ οἴχεται κἀμοὶ καὶ συχνοῖς ἄλλοις εἰσὶν ἐν ἄστει σκύθαι, καὶ σκυθικῶς ἀνεικότες τὰς κόμας. τούτοις ἂν τις ἐντείνῃ κόνδυλον, ἀπολώλεκεν τόν· ἐν θεάτρῳ δὲ ἂν θεωρόν που, ὃς πολλὴν καὶ καλὴν παρέχει τῷ δήμῳ διατριβὴν, ἔξεστι καθ' ἑκάστην ἱερομηνίαν τῷ καταλαβόντι θέαν θεάσασθαι. ἔστι μὲν τὴν τέχνην φαλακρὸν, οὐ τὴν φύσιν, βαδίζων ἐπὶ τὰ κουρεῖα τῆς ἡμέρας πολλάκις· πάρεισι δὲ εἰς τὸν δῆμον ἐπ' αὐτὸ τοῦτο, τῆς κεφαλῆς τὴν ῥώμην ἐπιδειξόμενος, ἢ μηδέν ἐστι δεινὸν τὸ δεινόν· ἀλλὰ καὶ πρὸς πίτταν ἀναζέουσαν παραβάλλεται, καὶ διακυρίττεται δεδιδαγμένῳ κριῷ, πόρρωθεν εὖ μάλα τὸν πίτυλον κατασείοντι· ἐπιλείπει δὲ τὰ μεγαρέων κεράμια, τῇ γυναικὶ ταύτῃ προσκαταγνύμενα· τέμνεται δὲ καὶ κατατέμνεται, καὶ οὐδὲν ὅ,τι οὐ τὴν τοῖς ὁρῶσι φρίκην φερόντων, ἥ γε καὶ προσάλλονται βλαύτης ἀττικῆς ἀκριβέστερον. τοῦτον ἐγὼ τὸν ἄνδρα θεώμενος, τῆς εὐτυχίας ἐμαυτὸν ἐμακάρισα. καὶ γὰρ κἂν ἐγὼ ταῦτα πάντα δυναίμην, ἀλλ' ἐκεῖνος ἐμοῦ τῇ τόλμῃ περίεστι· μᾶλλον δὲ τοῦτον μὲν εἰς τοῦτο τῆς τόλμης ἡ πενία προήγαγεν· ἐμοὶ δὲ τῆς πείρας οὔτε δεῖ, μήτε δέοι· ἀλλ' ἕτερον αὐτοῦ τὸ παμμέγεθες ἀγαθὸν, ὃ τῶν εἰρημένων οὐδενὸς ἀπολείπεται. ἂν μὲν γὰρ ἡ τῆς Πινδάρου τυγχάνῃ εὐχῆς, καὶ ζῶμεν ἔχοντες ἀπὸ τῶν οἰκείων, ἐν καλῷ τοῦ θεάτρου καθιζησόμεθα, ἀκροαταὶ τῶν δεικνυμένων καὶ θεαταί. κἂν χορηγῆσαι δέῃ τῇ πόλει, κἂν ἐπιδοῦναι ὁ δῆμος αἰτῇ, χρησόμεθα μεγαλοπρεπῶς τοῖς ὑπάρχουσι· τοῦ δαιμονίου δὲ ἄν τι πνεύσαντος, καὶ τῶν ἀλφίτων ἐπιλιπόντων, ὃ μηδενὶ τῶν θείων ἀνδρῶν παρεγένετο, ὅτι χρόνῳ ἔσχατον ἄπεστι τῶν κακῶν ὁ λιμὸς, οἷς ἅπασιν ἔξεστι θαυματοποιοῖς εἶναι, καὶ μικρὸν ἀπερυθριάσασιν ἐν τῷ λογίῳ ἀποδημῆσαι καὶ χαρίσασθαι τέχνην θέας ἀξίαν. ὅστις οὖν ὥσπερ Δίων οἴεται πρέπειν πολὺ μᾶλλον ἀνδράσιν ἢ γυναιξὶ τὴν κόμην, πῶς οὐ τοῖς αὐτοῖς καὶ τοῖς φανεροῖς τἀναντιώτατα διαπράττεται. εἰ γὰρ τοὺς ἔχοντας ἀσθενεστέρους ποιεῖ, πῶς εὔλογόν ἐστι τῇ τῶν ἰσχυόντων μοίρᾳ προσνέμειν. ἀμέλει δὲ καὶ φύσει καὶ νόμῳ διώρισται νόμιμον μὲν, εἰ μήτε πᾶσι καλὸν ἡ κόμη τοῖς ἄρρεσι, μήτε πάντοτε, μήτ' ἀεὶ τοῖς αὐτοῖς. λακεδαιμόνιοι γὰρ μετὰ Θυρέαν, ἀργεῖοι δὲ παρὰ Θυρέας ἐκόμησαν· συχνὰ δὲ τῶν ἐθνῶν, οὔτε νῦν, οὔτε

περίεργον· γυναιξὶ δὲ ἀεὶ καὶ πάσαις καὶ πανταχοῦ καλὸν ἐσπουδα-
κέναι περὶ τὴν ἐπιμέλειαν τῶν τριχῶν. οὐ γὰρ ὅστις, οὔτε γέγονεν, ἤ τις ὑπέ-
θηκε ξυρῷ τὴν κεφαλὴν, ὅ,τι μὴ κατ' ἀπαισίαν τινὰ καὶ ἀποτρόπαιον
συμφοράν· εἰ δή τι καὶ τοιοῦτον ὁ χρόνος ἤνεγκεν· ἐγὼ γὰρ οὔτε εἶδον,
οὔτε ἤκουσα· ὁμολογεῖ δὲ καὶ ἡ φύσις τῷ νόμῳ· γυνὴ μὲν γὰρ οὐδε-
μία τῶν ἐξ αἰῶνος ἀναδέδεικται φαλακρά· καὶ οὐκ ἐρεῖς ὡς οἱ κεκρυφά-
λοι κρύπτουσιν· αἱ γὰρ κωμῳδίαι καὶ διὰ τούτων ὁρῶσιν· εἰ δὲ τριχορρυής τις
ἐγένετο, νόσον τινὰ ταύτην νοσεῖ, καὶ δι' ἐλαχίστης ἐπιμελείας εἰς τὸ πεφυκὸς ἐ-
πανέρχεται· ἀνδρῶν δὲ οὓς καὶ ἄξιον ἄνδρας καλεῖν, οὐ ῥᾴδιον εἰπεῖν, ὅστις
οὐκ ἔφθασεν εἰς τοῦτο τῆς φύσεως. δι' αὐτὸ γὰρ τοῦτο καὶ δοκεῖ τέλος εἶναι τῆς
φύσεως, εἰ καὶ μὴ πᾶσιν ἐπιτυγχάνεται. ὥσπερ δὲ γεωργῶν παῖδες ἀπὸ τῆς
ὁρμῆς τῶν ὑγιαινόντων φυτῶν συνιέντες, ὡς εἰς ὀρθὸν αἱρεῖσθαι βούλεταί τε
καὶ πέφυκεν, ὅσα μὴ πρὸς τοῦτο παρ' ἑαυτῶν ἐξικνεῖται, κανόσιν αὐτὰ καὶ χά-
ραξιν ὑπερείδουσιν, οὕτως ἐπειδὴ πεφήνασιν ἅπαντες, ὧν ἡ φύσις ἀξία,
παραπλησίως ἐμοὶ διακείμενοι, ξυρῷ τοὺς οὐχ οὕτως ἔχοντας ἐπανορθωτέον,
καὶ βοηθητέον ἂν εἴη τῇ φύσει. λακεδαιμονίων μὲν οὖν ἄξιον μεμνῆσθαι, περὶ
τῆς ἐν Θερμοπύλαις μάχης ἠσκηκότων τὰς τρίχας, ἣν δι' αὐτὸ τοῦτο καλοῦμεν
μεγάλην, ὅτι λακεδαιμόνιοι περὶ αὐτῆς ἐκτενίσαντο· ὧν οὐδεὶς ἐπὶ τῷ
πονηρῷ τούτῳ σημείῳ περιεγένετο· λέγω δὲ οὐκ ἀναμιμνήσκων τῶν εἰρη-
μένων, ὅτι τρίχες κἀν τοῖς ζῶσιν ἐστὶ νεκρὸν, ἀλλ' ὅτι τεθνεώτων αὔξουσι.
τοῦτο γὰρ ὑπὸ τῶν ἐν Αἰγύπτῳ θεραπευτῶν εἰς πάντας διαθρύλλη-
ται· καί τις ἐν χρῷ κουρείας ἀποθανὼν, εἰς νέωτα κόμην καὶ πώγωνα βα-
θὺν ἤνεγκε. τούτους μὲν οὖν εἵλκυσεν εἰς τὸν λόγον, οἳ κάλλιστα τῶν ἡττωμένων ἀπέ-
θανον· τῶν δὲ τὰς καλλίστας τε καὶ μεγίστας νίκας ἀνῃρημένων, καὶ τιμωρησα-
μένων ὑπέρ τε τούτων αὐτῶν καὶ ὑπὲρ τῆς ὅλης ἑλλάδος τὸν βάρβαρον, ἑ-
κὼν ἐπιλανθάνεται· λέγω δὲ μακεδόνας τε καὶ τοὺς Ἀλεξάνδρῳ συναναβαί-
τας ἥττονας, ὧν οὐκ ἐγένοντο μόνοι λακεδαιμόνιοι· οὗτοι περὶ τὴν ἐν Ἀρβήλοις
μάχης, ἣν δικαιότερον ἄν τις μεγάλην προσαγορεύσειε, πείρᾳ μαθόντες ὅτι
πονηρὸν στρατιώταις αἱ τρίχες, πάλαι ἤδη ξυρόμενοι, μετὰ θεοῦ καὶ τύχης καὶ ἀ-
ρετῆς εἰς τὸν ὑπὲρ τῶν ὅλων ἀγῶνα συνέστησαν· ἐπεράνθη δὲ ἀπὸ τοιαύτης
αἰτίας ἡ διαβολὴ τῶν τριχῶν, ὡς ὁ τοῦ Λάγου Πτολεμαῖος συνέγραψεν, ὃς
ὅτι μὲν παρῆν τοῖς δρωμένοις, ἠπίστατο· ὅτι δὲ βασιλεὺς ἦν, ὁπηνίκα συνέ-
γραφεν, οὐκ ἐψεύδετο. ἀνὴρ μακεδὼν, κόμην τε ἀνειμένος εἰς τὸ περιττὸν,
καὶ γένειον βαθὺ καθεικὼς, ἐπ' ἄνδρα πέρσην ἐφέρετο· συμφρονήσας δὲ ὁ
πέρσης, καὶ ὑπὲρ ὢν ἐν δέοντι, γέρρον μὲν ἐκεῖνο καὶ ξυστὸν ἀφίησι τῶν χειρῶν, ὡς
οὐχ ἱκανὰ ταῦτα πρὸς μακεδόνι· ἄττει δὲ ὁμόσε, καὶ φθάσας εἴσω τῶν τοῦ πο-
λεμίου ὅπλων γενέσθαι, λαμβάνεται τοῦ πώγωνος καὶ τῆς κόμης, καὶ τοῦ-
τον καταβαλὼν στρατιωτικὴν ἅμαξαν, περὶ δίκην ἰχθύος ἐφελκυσάμενος· πε-
σόντα δὲ

σόντα δὲ ἤδη κατακαίνει τῷ ἀκινάκῃ ἀνασπασάμενος. εἰ δὲ δή τις καὶ ἕτερος πέρσης, καὶ μάλα ἄλλος καὶ ἄλλος, καὶ τάχα μὲν ἅπαντες ἦσαν ῥιψάσπιδες, τάχα δὲ ἄλλος ἄλλον κομήτην ἀπολαβόντες, ἀνὰ τὸ πεδίον ἐδίωκον. πρόχειρον γὰρ ὥσπερ σύνθημα διὰ τοῦ περσικοῦ στρατεύματος, ὅτι ἄνδρες οὗτοι θριξὶν ἁλώσιμοι. μόνον δὴ ὡς εἰκὸς, ὅσον φαλακρὸν ἦν τῆς Ἀλεξάνδρου φάλαγγος, συντεταγμένοι διέμενον. ἐν τούτῳ δὲ ὁ βασιλεὺς ἀπορίᾳ συνείχετο, γυμνοῖς ἐξισάμενος οἷς ὡπλισμένοις ἦν ἀνυπόστατος, κἂν αἰσχρῶς ἀνέζευξεν ἐπὶ Κιλικίας Ἀλέξανδρος, κἂν ἐγένετο τοῖς ἔθνεσι καταγέλαστος, τῇ τετριχωμένῃ κεκρατημένος. νυνὶ δὲ, μοιρίδιον γὰρ ἦν ἤδη τοῖς Ἡρακλείδαις τοὺς Ἀχαιμενίδας παραχωρῆσαι τῶν σκήπτρων. ταχὺ συνεὶς ὁ τοῦ δήμου, καλεῖ μὲν ἀνακλητικὸν ἠχῆσαι τὰς σάλπιγγας. ἀπαγαγὼν δὲ ὡς πορρωτάτω, καὶ καθίσας ἐν καλῷ τὸ στρατόπεδον, ἐπαφίησιν αὐτῷ τοὺς κουρέας. οὗτοι μὲν οὖν δωρεαῖς ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἀναπεισθέντες, πανδημεὶ τοὺς μακεδόνας ἐξύρησαν. Δαρείῳ δὲ καὶ πέρσαις, οὐκέτι τὸ πρᾶγμα κατ' ἐλπίδας ἐχώρησε. μὴ γὰρ οὔσης ἔτι λαβῆς πρὸς πολὺ καλλίους ἀγωνιστὰς τοῖς ὅπλοις ἐκρίνοντο. κόμη τοίνυν οὔτε ποιεῖ φοβεροὺς, οὔτε δείκνυσιν, εἰ μή γε τῶν βρεφῶν εἰσὶ μορμολύκια. ἐπεὶ τούς γε στρατιώτας ὁρῶμεν ἐν ᾧ δεῖ τοὺς πολεμίους φοβεῖν, κράνη περικειμένους. τὸ δὲ κράνος οὐδὲν ἄλλο ἢ κατὰ τοὔνομα ἐστὶ τὸ πρᾶγμα, χαλκοῦν κρανίον ἐστίν. εἰ δὲ ἵππων θριξὶν ἐνσκευάζονται, οἷς μὲν ὑπῆρχεν ἀμφιέσασθαι κράνος, ἴσασι περὶ τοῦ σχήματος. διδακτέον δή ἂν εἴη τοὺς οὐκ εἰδότας, ὡς ὄπισθεν σκευάζονται στοιχηδὸν διατεθείσαις θριξὶ μεταξὺ τοῦ πίλου καὶ τοῦ κράνους. ἐπεὶ τήν γε κορυφὴν ἐπιφλύξαι, οὐδ' ἂν Ἥφαιστος ἐγκρατῆ τριχῶν ἀπεργάσαιτο. ἔχουσα δὲ ὥσπερ ἔχει, φαλάκρας ἀκριβεστάτην εἰκόνα παρέχεται. ταύτῃ καὶ καταπληκτικώτατόν ἐστιν ἁπάντων, ὅσα στρατιώταις περίκειται. ὁ γοῦν Ἀχιλλεὺς ἀναθαρσῆσαι τοὺς τρῶας φησιν, οὐχ ὅτι τῆς κόμης οὐχ ὁρῶσιν αἰωρουμένην τὴν σέλην· ἀλλὰ πῶς λέγει. Οὐ γὰρ ἐμῆς κόρυθος λεύσσουσι μέτωπα Ἐγγύθι λαμπομένης. τὸ γὰρ ἀποστίλβον αὐτῆς καὶ λεῖον, αὐτὸ τοῦτο φαλακρά τε ἂν εἴη καὶ φοβερόν. εἰ δὲ Ἀχιλλεὺς ἐκόμα. καὶ γὰρ δὴ καὶ τοῦτό φησι. νέος γὰρ ἦν, ὁπηνίκα καὶ ὀξύρροπος ἦν εἰς ὀργὴν, οὐδέ πω χωρούσης τῆς ἡλικίας, οὔτε ψυχῆς, οὔτε σώματος τελειότητα. νέῳ δὲ εἰκὸς ἀνάζειν καὶ τὴν κεφαλὴν οἶμαι θριξὶ καὶ θυμῷ τὴν καρδίαν. ἀλλ' ὥσπερ οὐκ ἐπαινεῖται δι' Ἀχιλλέα περὶ ψυχὴν ὁ θυμὸς, οὕτως οὐδὲ περὶ σῶμα κόμη τῶν θαυμαστῶν, καί τοι [illegible] Θέτιδος ὄντα, κράτιστα φῦσαι πρὸς ἁπάσας ἀρετήν, καὶ γνώμην ἀποφαινομένη περὶ Ἀχιλλέως, εἰ περιεγένετο, φαλακρὰς τε ἂν αὐτὸν καὶ φιλοσοφίας οὐκ ἀμοιρῆσαι, καὶ νέος ὢν ἄμως γέ πως ἰατρικῆς τε καὶ μουσικῆς ἥψατο, καὶ πρὸς ἃς εἶχε τρίχας οὕτω διαφερόντως εἶχεν, ὡς ἱεροῖς ὁσιωθείσας ἠίοις ἀπάρξασθαι. ἐπεί τοι καὶ Σωκράτην αὐτὰ ταῦτά φησιν Ἀριστόξενος, ὡς φύσει γε-

γόνοι τραχὺς εἰς ὀργὴν, καὶ ὁπότε κρατηθείη τῷ πάθει, διὰ πάσης ἀσχη-
μοσύνης ἐβάδιζεν. οὐ μὴν οὐδὲ Σωκράτης πω τότε φαλακρὸς ἦν, πέντε
καὶ εἴκοσιν ἔτη γεγονὼς, ὁπηνίκα Παρμενίδης καὶ Ζήνων ἧκον ἀθηνάζε, ὡς
Πλάτων φησὶ, τὰ πάνυ ἀθήναια θεασόμενοι. ἀλλ' εἴ τις ὕστερον ὡς περὶ χα-
λεποῦ τοῦ Σωκράτους, ἢ ὡς περὶ κομήτου διελέγετο, πολλὴν ἂν οἶμαι τὸν λέ-
γοντα παρὰ τοῖς εἰδόσιν ὀφλῆσαι καταγέλωτα· ὡς οὐδέ ἐστιν, ὃ τῶν πώποτε πε-
φιλοσοφηκότων φαλακρότατός τε ὁμοῦ καὶ σοφώτατος. μὴ δὴ καταδίκα-
ζε κόμην τοῦ ἥρωος. ἐν ᾧ γὰρ διαλέγῃ περὶ αὐτοῦ, μειράκιον ἦν, οὔπω πρόσφυον
ἐξ ἐφήβων γενόμενον· καὶ σὺ μὲν οὐκ ἂν ἔχοις εἰπεῖν ὅτῳ ποτὲ τεκμηρίῳ χρώ-
μενος, ἀποφαίνῃ περὶ τοῦ Ἀχιλλέως τριχῶν, ὡς οὐκ ἂν τὸ γῆρας αὐτοῦ περιέμειναν·
ἐγὼ δὲ ὡς οὐκ ἂν περιέμειναν, ἔχω πολλὰ, τὸν πατέρα, τὸν πάππον· εἶδον γὰρ εἶδον
εἰκόνας· τὸ συγγενὲς γεγονέναι φαλακρὸν. ἅπαξ δὲ εἰρημένον ἀρκεῖ περὶ τοῦ σχήματος
» τοῦ φαλακροῦ. οὐ δὴ ὥσπερ ἑρμαῖον λαβόμενος ἔχῃ· Ξανθῆς δὲ κόμης ἕλε Πηλείωνα.
ὅλως δὲ διὰ τί τὸ μάχιον ἐκφέρεις, ἀλλὰ μὴ πάντα ὃν εἶχον ἕλκεις εἰς
μέσον. οὐκοῦν ἐπεὶ μὴ σὺ βούλει, τοῦ περὶ ἡμῶν αὐτὸ γενέσθαι, σύ τινα ἀ-
» νάγκην ἐποίησας. Στῆ δ' ὄπιθεν, ξανθῆς δὲ κόμης ἕλε Πηλείωνα. εὖγε ὦ Δί-
ων, ὡς οὐ προσηκούσας ἀφῄρησαι συλλαβὰς, ἀλλ' ἐν αἷς ἅπαν ἐστὶ τοὐναν-
τίον οὗ βούλει. ἐντεῦθεν ἐγὼ μαντεύομαι, κἂν τούτῳ τῆς ἡλικίας Ἀχιλλέα
φαλακρὸν μετεῖναι. ἤκουσα, φησὶν, ἡ θεὸς ὄπιθεν αὐτοῦ, τῆς κόμης ἐλά-
βετο. ἀλλὰ κἂν ἐμοῦ τις, ἀλλὰ κἂν αὐτοῦ Σωκράτους, κἂν τοῦ φαλακροτάτου
τῶν ἁπάντων ὄπισθεν λάβοιτο. ἐκεῖ γὰρ ἡμῖν ὑπολείπεται τὰ τῆς ἐπικήρου
φύσεως σύμβολα. οὐ γὰρ οὔτε ἀνθρώπινόν ἐστιν, οὔτε δαιμόνιον ἀγαθὸν, δι-
ὰ θείας ἀντικρυς τῆς μοίρας, καὶ φύσεως, εἰς τὸ παντελῶς ἀπηλλάχθαι τῆς
» πρὸς τὸ θνητὸν κοινωνίας. Στῆ δ' ὄπιθεν, ξανθῆς δὲ κόμης ἕλε Πηλείωνα,
ἵνα λάβοιτο τῆς κόμης, ὄπιθεν ἔστη, ὡς οὐκ οὔσης ἐκ τοῦ προσθίου λαβῆς.
ὅλως δὲ ἀγαθὸν μὲν οὐδὲν ὑπὸ φύσεως τῶν τριχῶν ἐστὶ τῷ Δίωνος λόγῳ·
καίτοι γε, εἴπερ ἦν ἐν τῷ πράγματι, Δίων ἂν ἐξεῦρεν αὐτὸ, καὶ εἰ σμι-
κρὸν ἦν, Δίων ἂν αὐτὸ μέγιστον ἔδειξεν, ὅς καὶ νῦν οὕτω πόρρωθεν ἐξευρεῖν
σκοπεῖ μὲν λακεδαιμονίοις οὐδὲν ὄντας πρὸς ἔπος· οὐκοῦν, ὅσα γε καὶ δεῖ γε δο-
κεῖν. Ὁμήρου δὲ ἐξαψάμενος, ὥσπερ ἱερᾶς ἀγκύρας ἔχεται, μέχρι τε-
λευτῆς τοῦ βιβλίου. οὕτω δὲ ἀδίκως πάνυ καὶ ῥητορικῶς χρῆται τῷ λόγῳ,
ὥστε νῦν μὲν ἀπεχθάνεσθαι, ὥσπερ νόμου τοῦ στίχου· ἑτέρωθι δὲ, οὐκ ὄντων στίχων
ὡς ὄντων μέρη μαρτυρεῖται. Ἕκτορος γὰρ ἄντικρυς καταψεύδεται, μᾶλλον δὲ Ὁ-
μήρου τὰ περὶ Ἕκτορος· τάχα δὲ καὶ Ὁμήρου καὶ Ἕκτορος. ὁ μὲν γὰρ παραδέδοται
τὰ περὶ τὸν κουρέα ὁμοιότατα πάνυ τῷ φέρειν διακείμενος, καὶ δείκνυσιν ὁ τἀληθῆ
περὶ τῶν ἡρώων συγγεγραφὼς, ἅτε οἶμαι τῶν μὲν συστρατιώτης γενόμενος,
» ἐπὶ δὲ Τροίαν στρατευσάμενος, ὅς αὐτὰ ταῦτά φησι περὶ Ἕκτορος, Εἴτε ἐς Ἴλιον γε-
» γονὼς, εὐθὺς εἰσιόντι πᾶσιν Ἰλιάδα ἡγεῖται τὸν ἐπὶ τὸν νεὼ τὸν ἕκτορος, οὐ τὸν ἀνδριάν-
τα προ-

τα περὶ χεῖρον μὲν ἰδεῖν· ἐπέρχεται δὲ τοῖς ἰδοῦσιν εἰπεῖν, ὡς ἐπ' ἐκείνου κα-
τεσκευάσθη τοῦ σχήματος, ὥσπερ Ἕκτωρ ὠνείδισε τὸν ἀδελφὸν τὸ κάλλος τὸ ἐπι-
ποίητον, τὴν τῶν τριχῶν ἐπιμέλειαν· ἃ δὲ γέγραφεν ὡς Ὁμήρῳ περὶ Ἕκτο-
» ρος εἰρημένα· Ἀμφὶ δὲ χαῖται κυάνεαι πεφόρηντο, δειξάτω τις οὗ κεῖται τῆς
Ὁμήρου ῥαψῳδίας. ἀλλ' οὐδ' ἂν Ἴωνα δοκῶ τὸν ῥαψῳδὸν ἐξευρῆσαι. πῶς
δ' ἂν Ὅμηρος κομήτην ἐποίησεν, ὃν ἐσπούδαζεν εἰς τὴν ποίησιν ἑτέρῳ καλ-
λωπιστῇ λοιδορούμενον· ὅμοιον δὲ καὶ Φιλέας Ἀνδοκίδην ἱεροσυλίας ἐγρά-
ψατο, ὥσπερ οὐκ αὐτὸς ὢν ὁ τῆς θεοῦ τὸ γοργόνειον ἐξ ἀκροπόλεως ὑφελό-
μενος. οὕτως ἔχει μοι καὶ τὰ κατὰ τόνδε τὸν ἥρω. εἰ δὲ κάρη ξανθὸς ἦν ὁ Μενέλαος,
ἀλλ' οὔτι καὶ κομήτης γε ἦν, ὅσα γε ἀπὸ τοῦ λόγου· ἀλλ' οὐδ' ἔπαινος τοῦτο
τριχῶν, ἀλλ' ὥσπερ εἶχεν ἐδίδαξεν. οὐ γὰρ ὅ,τι ἂν Ὅμηρος ὀνομάσῃ, τοῦ-
το τῆς φύσεώς ἐστι τὴν ἐπαινετήν· Δίωνι δὲ ὑπὸ εὐπορίας, ταύτην ἔοικεν
εἶναι μνήμη τριχῶν καὶ ἐγκώμιον, ὅστις οὕτως ἀνδρείως ἐπέθετο, τὰ μὲν οὐκ
ἐνόντα τῇ ποιήσει προσνέμειν, τῶν δὲ ὄντων ἀποστερεῖν αὐτήν, ὥσθ' ἵνα
πείσῃ λέγων, ὅτι πρέπει πολὺ μᾶλλον ἀνδράσιν ἢ γυναιξὶν ἡ κόμη, καὶ τῶν
θεῶν, φησί, τὰς μὲν θηλείας Ὅμηρος ἄλλως ἐπαινεῖ, βοῶπιν Ἥραν, καὶ Θέ-
τιν ἀργυρόπεζαν· τοῦ Διὸς δὲ μάλιστα ἐπαινεῖ τὰς τρίχας. ἐξεκέκοπτο
» γὰρ ἴσως αὐτῷ τὸ βιβλίον ἐπῶν ἀγαθῶν καὶ συχνῶν, ὁποῖα ταυτί, Ἀπόλλω-
» νι δ' ἄνακτι, τὸν ἠΰκομος τέκε Λητώ· Τὸν θὲς Ἀθηναίης ἐπὶ γούνασιν ἠϋκόμοιο·
περὶ δὲ τῆς Ἥρας ἐπιβουλευούσης, τὸν Δία κατακοιμίσαι, τά τε ἄλλα κομ-
μωτίσασθαί φησι τὴν θεόν, ἐν ᾧ γε μέλλει καὶ δεήσεσθαι τοῦ κεστοῦ, ὃς ἄλλα
τε πολλὰ δύναται, καὶ μέγιστον ὅτι κλέπτει τὸν ἐχόντων τὸν νοῦν. ὅτε τοίνυν ἐν
ταύτῃ μυρολοιφῆσαί τε αὐτὴν λέγει, καὶ ὅτι χαίτας πλεξαμένη χερσὶ
πλοκάμους πλεξαμένη φαεινούς, καλούς, ἀμβροσίους, ὃ καὶ τοῦ πλήθους τῶν
ἐγκωμίων ἄξιον. ἄξιον γε μήν, εἴπερ ὁ λόγος ἐπὶ τὸν Δία. πολλῶν ἄν τις εἴ-
ποι τῶν Δίωνι προειρημένων· μᾶλλον δὲ ἃ καλῶς ἐκεῖνος εἰδώς, οὐκ εἰδέ-
ναι προσεποιήσατο· ἐγὼ δὲ καὶ οἶδα ταυτί, καὶ οὐκ ἄγω γε τὰ ψευδῆ ἀνὰ
τὴν ὑπόθεσιν, οὐδ' ἂν συγχωρήσαιμι κομήτην εἶναί τινα τῶν οἰκούν-
των τὸν οὐρανόν. κοινὸς ὁ λόγος περί τε τῶν ἀρρένων καὶ θηλειῶν· ὡς οὐδέν γε
τῶν ἐν ἄστροις Ἀφροδίτης ὁ Ζεὺς ἀκριβέστερος εἰς σφαιρικὴν ἐπιφάνειαν. εἴ-
ρηται δὲ οὕτω καὶ περὶ τοῦ Διός, ὃν κορωνίδα τῷ λόγῳ Δίων ἐπέθηκεν· ὡς Ὁ-
μήρῳ τεθεολόγηται, τὰ μὲν πολλὰ πρὸς δόξαν ἐστίν, ὀλίγα δὲ πρὸς ἀλή-
θειαν. ἓν δή τι καὶ τοῦτο πρὸς δόξαν ἐστίν, αἱ ῥωννύμεναι τρίχες ἀπὸ τῆς κε-
φαλῆς τοῦ Διός, καὶ συγκινοῦσαι τὸν οὐρανόν, ὃ τοῖς πλήθεσι καὶ τοῖς ἀγαλ-
ματοποιοῖς συνεχώρησεν. Ὁμήρου τοίνυν καὶ χαλκέδαιμονίων ἐξῃρημένων,
οὐδὲν ἔτι μέρος ὑπολείπεται τῷ λόγῳ τοῦ Δίωνος· ἀλλὰ καὶ τούτων προ-
σάντων ὅσπερ ἐλεγόμην; οὐκ ἔασθ' ὅ,τι καὶ περὶ φύσεως εἴρηκε τῶν τριχῶν, οὔτ'
οἴκοθεν ἐξευρών, οὔτε παρὰ τούτων λαβών· οὐχ ὅ,τι ποτέ εἰσιν εἶπεν, οὐχ

ὁποῖον ἐδίδαξεν, οὐχ ὡς ἀγαθόν ἐστιν, οἷς ἂν ὑπάρξωσιν ἔδειξεν, οὐχ ὡς κακὸν οἷς οὐχ ὑπάρχουσιν. ὁ δὲ λόγος ἐστὶν αὐτὰς τῶν πραγμάτων τὰς οὐσίας ἐξητακώς, φαλάκραν μὲν θεῖον οὖσαν ἐξεῦρε, καὶ τοῦ θείου συγγενῆ, καὶ τέλος τῆς φύσεως, καὶ σηκὸν ἄντικρυς φρενὸς μὲν θεοῦ, ἄλλα μυρία καὶ περὶ σῶμα καὶ ψυχὴν ἀγαθά, καθ' ἕκαστον ἐπεξιών· ὅπως τε ἔχει, καὶ διὰ τί· ὡς οὐδὲν ὅ,τι καὶ δίχα λαμπρᾶς αἰτίας προσήνεγκε, θριξὶ δὲ πέφηνεν ἅπαντα τἀναντία τούτων ὑπάρχοντα, ἀλογία, καὶ ζῷα, καὶ πᾶν ὅ,τι τῆς ἐναντίας τῷ θεῷ μερίδος ἐστὶ πεφήνασιν, ἀθερές τινες οὖσαι τοῦ ζῴου, καὶ περικάρπια παίγνια φύσεως, ὕλης ἀτελοῦς ἐξανθήματα. προσήκειν δὲ οἶμαι κατὰ γένος τε καὶ κατ' ἐπιτήδευμα διελέσθαι τοὺς ἄνδρας, οὓς ὅδε τε κἀκεῖνος ὁ λόγος ἐνεκωμίασεν; οὐκοῦν ἀπὸ μὲν τῶν φιλοκόμων, ἐστὶν οἱ μοιχοί. καὶ γὰρ Ὅμηρος ἐχόμενον τοῦ κέρᾳ ἀγλαοῦ τὸν παρθενοπίπην ἐποίησεν, ὡς ἐπὶ διαφθορᾷ γυναικῶν ἠγλαϊσμένης τῆς κόμης· καὶ μοιχός ἐστιν αὐτὸς ἐστί. τὰ κράτιστα μὲν οὖν τῶν μοιχῶν, ἐς ὃν ἀπέρριπται τοὔνειδος. ἓν μὲν δὴ τοῦτο γένος ἐπιβουλότατον, καὶ εἴσω τοῦ τείχους τῶν ὁμοφύλων πολεμιώτατον. ὧν γὰρ, ἵνα μὴ βιασθεῖεν, προκινδυνεύομεν στρατευόμενοι, θυγατέρων λέγω καὶ γυναικῶν, ταύτας ἂν οὕτω τύχῃ μειράκιον εὐπάρυφον ἀγελαῖον οὔτε γῆς καὶ θαλάττης βούλεται· εἰ δὲ μὴ γῆς, ἢ θαλάττης, ἀλλὰ γωνίας, ἢ σκότου. καίτοι ἀδειαλώτου μὲν γυναικὸς, κἂν ἡ γνώμη τῷ γεγαμηκότι συμμείνειεν· ὁ δὲ μοιχὸς αὐτὸ τοῦτό ἐστιν, ὃ καὶ πρότερον ἐσύλησε τῆς ψυχῆς τοῦ συνῳκηκότος τὴν εὔνοιαν· ὥστε μὴ ἐξ ἡμισείας τἀνδρὶ γεγονέναι τὴν τοῦ γυναίου ζημίαν. εἰκότως οὖν ἐπ' αὐτοῖς, οἱ μὲν νόμοι τοὺς δημίους ὁπλίζουσιν· οἱ δὲ κηπουροὶ τὰς ἀττικὰς ῥαφανῖδας φυτεύουσιν, αἷς εὐθὺς ἐπειδὰν ἁλῷ τις τιμωρίας ἀπάρχονται. ἓν μὲν δὴ τοῦτο τοιοῦτο γένος, ὃ συχνὰς μὲν οἰκίας ἀναστάτους ἐποίησεν, ἐνίας δὲ ἤδη καὶ πόλεις· καὶ τοῦ συρραγῆναι τὰς ἠπείρους ἀλλήλαις, καὶ διαβῆναι τοὺς ἥρωας ἐπὶ τὰ Πριάμου σκῆπτρα, μοιχεία γέγονε πρόφασις. ἕτερον δὲ ὃ τούτου πολὺ χεῖρόν ἐστι, τοῦ τὸν Ἀλέξανδρον ἡμῖν ἀναδείξαντος, ὅθεν οἱ Κλεισθένεις καὶ Τίμαρχοι, καὶ πάντες οἱ πρὸς ἀργύριον τὴν ὥραν διατιθέμενοι, καὶ εἰ μὴ πρὸς ἀργύριον δὲ, ἀλλὰ πρὸς ἄλλο τι, καὶ εἰ μὴ πρὸς μηδοτιοῦν, ἀλλὰ διὰ τὴν ἐξάγιστον ἡδονήν, καθάπαξ οἱ θηλυδρίαι, [illegible]πλάσται πάντες εἰσίν. ἀλλ' οἱ μὲν ἐπὶ τῶν οἰκημάτων ἄντικρυς οὗτοι· καίτοι νικᾶν νομίζουσιν, ὡς ταύτῃ μάλιστα τὸ θῆλυ τοῦ γένους ἐκμιμησόμενοι. ὅστις δὲ λάθρα μέν ἐστι πονηρὸς, δημοσίᾳ δὲ κἂν ἐξομόσαιτο, καὶ οὐδὲν ἄλλο παρέχεται γνώρισμα τοῦ θιασώτης εἶναι τῆς Κότυος, ἀλλ' ἢ μόνον ἓν τοῦτο φανείη, περὶ πλείστου τὰς τρίχας ποιούμενος, ὡς ἐναλείφειν τε αὐτὰς καὶ διατιθέναι κατὰ βοστρύχους, εὐθὺς ἅπασι πρόχειρον λέγειν, ὅτι ἂν θεράπων ἐστὶ τῇ χείρων θεῷ καὶ τοῖς ἰθυφάλλοις ὀργιάζει. ὁ μὲν γὰρ Φερεκύδης θοιμάτιον ἐπηλυγασάμενος, χροῒ δῆλον ἔφη, καὶ δακτύλῳ τὴν νόσον ἐδείκνυε. πασχητιῶν δὲ μειράκιον ταῖς θριξὶ σημαινόμεθα.

σημηνάμεθα. εἰ δὲ καὶ ἡ παροιμία σοφόν, πῶς δ' οὐχὶ σοφόν, περὶ ὧν Ἀριστοτέλης φησίν, ὅτι παλαιᾶς εἰσὶ φιλοσοφίας, ἐν ταῖς μεγίσταις ἀνθρώπων φθοραῖς ἀπολλυμένης ἐγκαταλείμματα περισωθέντα διὰ συντομίαν καὶ δεξιότητα· παροιμία δὴ καὶ τοῦτο καὶ λόγος ἔχων ἀξίωμα τῆς ὅθεν κατελήφθη φιλοσοφίας τὴν ἀρχαιότητα, ὥστε βόθον ἐπιβλέπειν αὐτῇ. πάμπολυ γὰρ οἱ πάλαι τῶν νῦν εἰς ἀλήθειαν εὐστοχώτεροι. τίς οὖν ποτ' ἐστὶν ἥδε, καὶ τί βούλεται, οὐδεὶς κομήτης ὅστις οὐ· τὸ δὲ ἀκροτελεύτιον, αὐτὸς σὺ πρὸς τὴν ἠχὼ τοῦ προειρημένου συνάρμοσον. οὐ γὰρ ἔγωγε φθέγξομαι τὸ δεινὸν ἐκεῖνο καὶ πρᾶγμα, καὶ ὄνομα. εὖγε ὅτι συνήρμοσας. πῶς οὖν, τί σοι φαίνεται. βαβαὶ τῆς ἀληθείας, χρησμὸς ἄντικρυς. δῆλα μὲν δὴ καὶ αὐτόθεν· ἀλλὰ καὶ ὅσους ἐφέλκεται μάρτυρας, τούς τε νῦν χρωμένους αὐτῇ, καὶ τοὺς ὅσοι παραλαβόντες ἐχρήσαντο. τὸ γὰρ ἀπαθανατίζον τὰς παροιμίας, αὐτὸ τοῦτό ἐστιν ἡ συνέχεια τῶν χρωμένων, οὓς ἐφ' ἑαυτῶν ὑπομιμνήσκει τὰ πράγματα. ὁρώμενα γὰρ ἐπὶ τῶν ἑκάστοτε συμβαινόντων μαρτύρεται, καὶ μαρτυροῦσι τοῖς παραδείγμασιν. ἀλλὰ καὶ περὶ τούτων οὕτως ἐχόντων, Δίων θαυμαστὸν οἷον ὑπὲρ κόμης λόγον ἐξενήνοχε. τί οὖν ἔτι δεῖ Πλάτωνος ἐξελέγχοντος, ὁπηνίκα κομμωτικὴν ἄντικρυς ὁ ῥήτωρ ἀπέφηνεν τὴν ῥητορικήν. ἢ σὺ δοκεῖς τὰς τριχοβάπτας ἐρασμιωτέρας ἂν ἀποφῆναι τὰς τρίχας ἀνδρὸς ἐκείνου τὴν φωνὴν ἐπὶ θεάτρου τὸ κτῆμα ὑμνήσαντος. πολλὴν οἶμαι τοὺς ἐν τοῖς κυβελλίοις αὐτῷ τοὺς κατεαγότας ὑπὲρ τοῦ λόγου χάριν εἰδέναι, καὶ ὅστις ἀδίκοις ὀφθαλμοῖς ὁρᾷ τὴν τοῦ γείτονος, ὧν ἑκάστου τὴν κεφαλὴν ὥσπερ μύρῳ τῷ λόγῳ κατήντλησε. ζηλοῦσθαι γὰρ ἀνάγκη τὸ δημοσίᾳ τιμώμενον, ὅταν μάλιστα τύχῃ δόξαν ἔχων, ὁ τοὺς ἐπαίνους διατιθέμενος. ἔστι μὲν οὖν κἂν αὐξήσειεν ἡμῖν ἐν τῇ πόλει τὸν τῶν ἐξωλεστάτων κατάλογον. φαλάκρα δὲ ἄρα ποῖα ἆθλα νῦν τούτοις ἀντιπαρέχεται, τίνας ἡμεῖς ἄνδρας ἀντὶ μοιχῶν ἐπῃνέσαμεν· ἀφ' ὧν εἰσὶν ἐν μὲν τοῖς τεμένεσι τῶν θεῶν ἱερεῖς καὶ προφῆται, καὶ ζάκοροι. ἐν δὲ τοῖς διδασκαλείοις, διδάσκαλοι καὶ παιδαγωγοί· στρατιωτικῶν δὲ ταγμάτων ἐν ὑγιαίνουσι πράγμασιν, οἱ στρατηγοί τε καὶ οἱ ταξίαρχοι· ἁπανταχοῦ δὲ οἱ πλείω νοῦν ἔχειν ὑπὸ τῶν πολλῶν ἀξιούμενοι. οἶμαι δὲ ἐγὼ καὶ τὸν ἀοιδὸν ὃν Ἀγαμέμνων τῇ Κλυταιμνήστρᾳ μελεδωνὸν ἀπολέλοιπε, τοῦ καθ' ἡμᾶς εἶναι γλύοις. κομήτῃ γὰρ οὐκ ἄν ποτε γυναῖκα ἐκ διαβεβλημένης οἰκίας ἐπίστευσε. μέγα δὲ καὶ οἱ ζωγράφοι παρέχονται τῷ λόγῳ τεκμήριον, ὅταν μὴ πρὸς ἀρχέτυπον γράφωσιν, ἀλλ' ἐπ' αὐτοῖς τις προσποιήσηται μορφὴν ἐξευρεῖν ἐπιτηδεύματι πρέπουσαν. τούτοις γὰρ ἂν μέν τις ἐκδῷ μοιχόν, ἢ κίναιδον ἐν πίνακι γράψαι, κομήτην ἀπολαβὼν ἀπέχει τοὐπίταγμα· ἂν δὲ φιλόσοφον ἐπαγγείλῃς ἢ ζάκορον, μηνύει τις ἑστάναι φαλακρὸς ὑπόσεμνος ἐν τῷ πίνακι. τοῦτο γάρ ἐστι τοὐπίσημον τοῦ νομίσματος. φιλοσόφοις οὖν καὶ ἱερεῦσι, καὶ τοῖς σο-

φρενικοῖς ἅπασι φύσεσιν ἐγχειρισάμενον τὸν λόγον, ᾧ τά τε πρὸς τὸ θεῖον διέσπηται, τά τε πρὸς ἀνθρώπους εὖ συμβεβούλευται. κἂν μὲν ἐξενεχθεὶς εἰς τὸ κοινὸν, εὐδοκιμήσῃ παρὰ τοῖς πλήθεσιν, ὥστε ἤδη τοὺς φιλοκόμους αἰσχυνθέντας, αὐτοὺς μὲν ἐπιτηδεῦσαι μετριωτέραν κουρὰν καὶ σώφρονα· μακαρίσαι δὲ οἷς ὑπάρχει μηδὲ δεῖσθαι κουρέως, οὐκ ἐμοὶ χάριν ὑπὲρ τούτων ἱστέον· ἀλλ᾽ ἔστω καὶ τοῦτο τῆς ὑποθέσεως, δι᾽ ἣν ὁ φαυλότατος εἰπεῖν παρὰ τὸ ἄριστον εἶναί τις ἔδοξεν· εἰ δὲ μὴ πείθω λέγων, ἐνταῦθα τις ἂν τοῦ μὲν αἰτιάσαιτο, ὅτι μηδὲ μετὰ τῶν πραγμάτων ἀντέχοι ψιλῇ τῇ χάριτι Δίωνος· εἴη δὲ τῆς τῶν πολλῶν ὠφελείας εἵνεκα καὶ τόνδε τὸν λόγον ἀνειλῆφθαι ταῖς χερσίν.

ΣΥΝΕΣΙΟΥ

ΣΥΝΕΣΙΟΥ ΛΟΓΟΣ ΠΕΡΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ Η ΑΙΓΥΠΤΙΟΣ.

ΠΡΟΘΕΩΡΙΑ.

ΓΕΓΡΑΠΤΑΙ μὲν ἐπὶ τοῖς Ταύρου παισί, καὶ τό γε πρῶτον μέρος, τὸ μέχρι τοῦ κατὰ τὸν λύκον αἰνίγματος ἀνεγνώσθη, καθ' ὃν μάλιστα καιρὸν ὁ Χείρων ἐκράτει τῇ στάσει περιγενόμενος· προσυφάνθη δὲ τὸ ἑπόμενον μετὰ τὴν κάθοδον, τῶν ἀρίστων ἀνδρῶν αἰτησάντων μὴ κολοβὸν ἐπὶ τῶν ἀτυχημάτων μεῖναι τὸ σύγγραμμα, ἀλλ' ἐπειδὴ τὰ προηγορευμένα κατὰ θεὸν ἐδόκει περαίνεσθαι ἐπὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως, καὶ ταῖς βελτίοσιν αὐτῶν τύχαις ἐπεξελθεῖν. προστιθεμένης οὖν ἤδη τῆς τυραννικῆς καθαιρέσεως, συμπαρῆλθεν ὁ λόγος τοῖς πράγμασιν. ἄξιον δὲ ἐν αὐτῷ διαφερόντως θαυμάσαι, τὸ πολλαῖς ὑποθέσεσιν ἀρκέσαι τὴν μεταχείρησιν. καὶ γὰρ δόγματα συχνὰ τῶν μέχρι νῦν ἀδιακρίτων, χώραν τε εὗρε σκέψεως ἐν τῷ πλάσματι, καὶ ἕκαστα διηκριβῶνται. καὶ βίοι γράφονται κακίας καὶ ἀρετῆς ἐσόμενοι παραδείγματα, καὶ τῶν παρεστώτων πραγμάτων ἱστορίαν ἔχει τὸ σύγγραμμα, καὶ διὰ πάντων ὁ μῦθος εἴργασται πρὸς τὸ χρήσιμον ποικιλλόμενος.

ΑΙΓΥΠΤΙΟΣ Η ΠΕΡΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ.

ΜΥΘΟΣ αἰγύπτιος. περιττοὶ σοφίαν αἰγύπτιοι. τάχ' οὖν ὅδε καὶ μῦθος ὤν, μύθου τι πλέον αἰνίττοιτο, διότι ἐστὶν αἰγύπτιος. εἰ δὲ μηδὲ μῦθος, ἀλλὰ λόγος ἐστὶν ἱερός, ἔτι ἂν ἀξιώτερος εἴη λέγεσθαί τε καὶ γράφεσθαι. Ὄσιρις καὶ Τυφώς, ἤστην μὲν ἀδελφώ, καὶ ἀπὸ τῶν αὐτῶν ἐγενέσθην σπερμάτων. ἔστι δὲ οὐ μία ψυχῶν καὶ σωμάτων συγγένεια. οὐ γὰρ τὸ τοῖν αὐτοῖν ἐπὶ γῆς ἐκφῦναι γονέοιν, τοῦτο προσήκει ψυχαῖς, ἀλλὰ τὸ ἐκ μιᾶς ῥυῆναι πηγῆς. δύο δὲ ἡ τοῦ κόσμου φύσις παρέχεται, τὴν μὲν φωτοειδῆ,

τὴν δὲ ἀεθῆ· καὶ τὴν μὲν χαμόθεν ἀναβλύζουσαν, ἅτε ἐρριζωμένην κάτω
που, καὶ τὴν τῆς γῆς χρείαν ἐξηρτημένην, εἴ πού τι τὸν θεῖον νόμον βιάσαιτο· ἡ
δὲ τὴν οὐρανοῦ νώτων ἐξῆφθαι. καταπέμπεται μὲν γὰρ, ἐφ' ᾧ κοσμῆσαι τὴν
περίγειον λῆξιν· ἐπιτάττεται δὲ κατιοῦσα διαφυλαχθῆναι, μὴ ἐν ᾧ κο-
σμεῖ καὶ ταύτῃ τὸ ἄτακτον καὶ ἀκόσμητον, αὐτὴ πελάζουσα ἀγχοῦ τε καὶ ἀκο-
σμίας ἀναπλησθῇ. κεῖται δὲ θέμιδος νόμος ἀγορεύων ψυχαῖς, ἥτις ἂν ὁμι-
λήσασα τῇ τῶν ὄντων ἐσχατιᾷ τηρήσῃ τὴν φύσιν, καὶ ἀμόλυντος διαγένη-
ται, ταύτην δὴ τὴν αὐτὴν ὁδὸν αὖθις ἀναρρυῆναι, καὶ εἰς τὴν οἰκείαν
ἀναχυθῆναι πηγήν, ὥσπερ γε καὶ τὰς ἐκ τῆς ἑτέρας μερίδος ἔποι ἵνα
ἐξορμησαμένας, φύσεως ἀνάγκῃ εἰς τοὺς συγγενεῖς αὐλισθῆναι κευθμῶνας,
» Ἔνθα φόνος τε κότος τε καὶ ἄλλων ἔθνεα κηρῶν, Ἄτης ἐν λειμῶνι κατὰ σκότον
» ἠλάσκουσιν. αὕτη ψυχῶν εὐγένεια καὶ δυσγένεια, καὶ γένοιτ' ἂν οὕτω συγγενεῖς εἶναι
Λίβυν ἄνδρα καὶ Παρθυαῖον, καὶ γένοιτ' ἂν οὕτως οὓς καλοῦμεν ἡμεῖς ἀδελ-
φούς, κατὰ μηδὲν εἶναι τῇ ψυχῶν συγγενείᾳ προσήκοντας. ὅπερ ἐπὶ τοῖν αἰγυ-
πτίοιν παίδοιν, εὐθύς τε γινομένων ὑπεσήμαινε, καὶ τελουμένων λαμ-
προτέρως διεδείχθη. ὁ μὲν γὰρ νεώτερος θείᾳ μοίρᾳ καὶ φὺς καὶ τραφείς, τά τε ἐν
βρέφει φιλήκοος ἦν, καὶ φιλόμυθος. ὁ γὰρ μῦθος, φιλοσόφημα παίδων ἐστί.
καὶ ἐπιδιδοὺς ἤρα παιδείας ἀεὶ τοῦ χρόνου παρατεινούσης· τῷ τε πατρὶ τὰ
ὦτα ὑπεῖχε, καὶ ὅ, τι ἕκαστος εἰδείη σοφὸν, περὶ ἅπαντα ἐλιχνεύετο, τὰ μὲν πρό-
τα σκυλακηδὸν ἀθρόα πάντα ἀξιῶν εἰδέναι, ὥσπερ ἀμέλει ποιοῦσιν αἱ φύ-
σεις, αἱ τὰ μεγάλα ὑπισχνούμεναι, σφαδάζουσι καὶ προεξανίστανται τοῦ
καιροῦ, ἤδη τὸ τέλος ἑαυταῖς τὸ ἐραστὸν ἐγγυώμεναι. ἔπειτα μέντοι πολὺ
πρὸ ἥβης ἡσυχαίτερός τε ἦν τοῦ γεγονότος πρεσβύτου, καὶ σὺν κόσμῳ μὲν
ἤκουε· δεῆσαν δέ ποτε καὶ αὐτὸν εἰπεῖν ἢ ἀνερησόμενον περὶ ὧν ἤκουσεν, ἢ ἑτέ-
ρῳ τῳ, πᾶς ἂν ἐπέγνω διαμέλλοντα καὶ ἐρυθραινόμενον· καὶ ὁδῶν ἐξίστα-
το καὶ καθέδρας αἰγυπτίων τοῖς πρεσβυτέροις, καὶ ταῦτα παῖς ὢν τοῦ τὴν με-
γάλην ἀρχὴν ἄρχοντος. πρὸς τὴν δὲ αὐτῷ καὶ αἰδὼς ἡλίκων, καὶ ἐν τῇ φύσει
μάλιστα τὸ ἀνθρώπων ἐπιμίγνυσθαι· ὥστε ἐν ἐκείνῳ τῆς ἡλικίας ὄντος, ἔρ-
γον ἦν αἰγύπτιον εὑρεῖν ἄνθρωπον, ᾧ μὴ ἕν γέ τι ἀγαθὸν παρὰ τοῦ παιδὸς
ἐπεπόριστο τὸ μειράκιον. ὁ δὲ πρεσβύτερος ὁ Τυφὼς, ἑνὶ λόγῳ, πάντα ἐπά-
ειστερος. σοφίας μὲν δὴ πάσης, ὅση τε αἰγυπτία, καὶ ὅση ὑπερόριος, διδα-
σκάλους ὁ βασιλεὺς Ὀσίριδι τῷ παιδὶ παρεστήσατο· ἀπεστυγήκει δὲ ὅλῃ γνώ-
μῃ, καὶ κατεγέλα τοῦ πράγματος ὁ Τυφώς, ὡς ἀργοῦ τε καὶ δουλοῦντος
τὰς γνώμας· ὁρῶν δὲ τὸν ἀδελφὸν φοιτητάς τε ἐν τάξει καὶ αἰδοῖ συζῶντα, τοῦτο
δὲ ᾤετο φόβον εἶναι, δι' ὃ οὔτε πὺξ παίοντά τις εἶδεν, οὔτε λὰξ ἐναλλόμενον, οὔ-
τε δρόμον θέοντα ἄκοσμον, καὶ ταῦτα κοῦφόν τε ὄντα, καὶ περιεστισμένον καὶ
ἐλαφρὸν τῇ ψυχῇ φορτίον τὸ σῶμα περικείμενον· ἀλλ' οὐδὲ χανδὸν ποτε
Ὄσιρις ἔπιεν, οὔτε ἐξεκάγχασεν, ὡς εἶναι τὸν γέλωτα βρασμὸν ὅλου τοῦ σώ-
ματος,

ματος, ἀλλὰ Τυφὼς ἔδρα τε ὁσημέραι, καὶ μόνα ἔργα ἐλευθέρων ᾤετο ποιεῖν,
ὅ,τι τις τύχοι καὶ βούλοιτο· ἐῴκει δὲ οὔτε τῷ ἀδελφῷ τὴν φύσιν, οὐδὲ ὅλως ἀν-
θρώπων τινὶ, καὶ καθάπαξ εἰπεῖν, οὐδὲ αὐτός τινι αὑτῷ παραπλήσιος, ἀλλὰ
» παντοδαπόν τι κακόν· νῦν μὲν γὰρ ἔδοξεν εἶναι νωθής τε καὶ ἐτώσιον ἄχθος ἀρού-
» ρης, τότε ἀφ' ὕπνου γινόμενος, ὅσα γαστρίζεσθαι καὶ ἄλλα ἐναποτίθεσθαι
τοῦ καθεύδειν ἐφόδια· νῦν δὲ καὶ τὰ μέτρια ἀμελῶν τῶν ἀναγκαίων τῇ φύσει,
ἐφ' οἷς σκιρτᾷ τε ἄμουσα, καὶ παρέχειν πράγματα καὶ ἥλιξι καὶ ὑπερήλι-
ξιν. ἐθαύμαζέ τε γὰρ ἰσχὺν σώματος, ὡς τελεώτατον ἀγαθὸν, καὶ ἐχρῆτο κα-
κῶς θύρας τε ἀπαράττων καὶ βώλοις βάλλων, καὶ εἴ τῳ τραῦμα ἦν, εἰ κα-
κὸν ἄλλο ἐργάσαιτο, χαίρων ὡς ἐπὶ μαρτυρίᾳ τῆς ἀρετῆς· ὤργα τε ἀωρὶ
καὶ βιαιότατος ἦν ἐπιθέσθαι μίξεσι, καὶ δὴ καὶ φθόνος μὲν αὐτῷ πρὸς τὸν ἀ-
δελφὸν ὑπετύφετο, μῖσος δὲ πρὸς αἰγυπτίους, ὅτι οἱ μὲν ὁ λεὼς, ἐθαύμα-
ζον Ὄσιριν, καὶ ἐν λόγοις καὶ ἐν ᾠδαῖς, καὶ οἴκοι καὶ ἐπὶ τῶν κοινῶν ἱερῶν ἀγα-
θὰ αὐτῷ πάντα πανταχοῦ πάντες παρὰ τῶν θεῶν ᾔτουν· ὁ δέ τι ἦν τε καὶ
ἐδόκει τοιοῦτος. Ταῦτ' ἄρα ὁ Τυφὼς, καὶ ἑταιρικόν τι συνεστήσατο παίδων ἀ-
φρόνων, ἐπ' ἄλλῳ μὲν οὐδέν· οὐδένα γὰρ ἐπεφύκει φιλεῖν ἀπὸ γνώμης· ἀλλ'
ἵν' εἶεν τινὲς αὐτῷ στασιῶται μὴ φρονοῦντες τὰ Ὀσίριδος· τῶν δὲ ἁπάντων ῥᾴ-
διον ὠνήσασθαι τὴν γνώμην αὐτοῦ, καὶ εὑρέσθαι τι παρὰ Τυφῶνος ὧν
δέονται παῖδες, εἰ μόνον ψιθυρίσειέ τι τῶν φρενῶν εἰς λοιδορίαν Ὀσίριδος.
παιδόθεν μὲν οὖν οὕτως ἡ φύσις αὐτοῖν τὴν διαφορὰν τῶν βίων ὑπέσχε-
το· ὥσπερ δὲ ὁδῶν ἡ πρώτη σχίζα κατὰ βραχὺ διεστῶσα, προϊοῦσα πλέον
ἀεί τι ποιεῖ, καὶ τελευτῶσαι κατανύουσιν εἰς πλεῖστον τὸ ἀντικείμενον, οὕτως
ἴδοι τις ἂν καὶ ἐπὶ τῶν νέων γινόμενον, καὶ τὸ σμικρὸν εἰς διαφορὰν, πλεῖστον
ἀφίστησι προϊόντας· οἱ δὲ οὐδὲ κατὰ μικρὸν, ἀλλ' αὐτίκα τὴν ἐναντίαν ἔδρα-
μον, ἀρετὴν καὶ κακίαν τελείαν ἑκάτερος διαλαχόντες. ἐπιδιδόντων
οὖν, συνεπεδίδου καὶ τὸ ἀντίξουν τῶν προαιρέσεων, καὶ ἀεὶ δηλότερα τὰ
τεκμήρια παρείχετο τοῖς ἔργοις ἐνσημαινόμενα. Ὄσιρις μὲν οὖν εὐθὺς ἀφ'
ἥβης συνεστρατήγει τοῖς ἀποδεδειγμένοις, οὔπω μὲν ὅπλα διδόντος τοῖς τηλι-
κοῖσδε τοῦ νόμου· γνώμης δὲ ἄρχων, οἱονεὶ νοῦς ὤν, καὶ τοῖς στρατηγοῖς χερσὶ
χρώμενος. κᾆτα ὥσπερ φυτοῦ τῆς φύσεως αὐξανομένης, ἐξέφερε καρπὸν
τινα ἀεὶ τελειότερον· ἐπιστάτης δὲ δορυφόρων γινόμενος, καὶ τὰς ἄκρας πι-
στευθεὶς καὶ πολυαρχήσας, καὶ βουλῆς ἄρξας, ἑκάστην ἀρχὴν ἀπεδίδου παρὰ
πολὺ σεμνοτέραν, ἢ παρελάμβανεν· ὁ δὲ ταμίας τε χρημάτων ἀποδει-
χθείς· ἐδέδοκτο γὰρ τῷ πατρὶ τῆς φύσεως ἀποπειρᾶσθαι τῶν παίδων ἐν
ἐλάττοσιν ὑποθέσεσιν· ᾔσχυνεν ἑαυτόν τε καὶ τὸν ἑλόμενον, κλοπῆς τε δημο-
σίων ἁλοὺς, καὶ δωροδοκίας καὶ ἐμπληξίας εἰς τὴν διοίκησιν. μετατεθεὶς δὲ καὶ
εἰς ἕτερον εἶδος ἀρχῆς, μή ποτε ἄρα καὶ ἐναρμόσειεν, ὁ δὲ αἴσχιον ἔπραξε,
καὶ χρηστῆς βασιλείας ἐκεῖνο τὸ μέρος τῆς ἀρχῆς οὗ Τυφὼς ἐπεστάτησεν

ἐνιαυτὸν ὅλον ἀποφράδα ἤγαγεν· ἐπ' ἄλλοις ἀνθρώποις ἦν, καὶ τὸ οἰμώζειν ἐπ' ἐκείνοις μετῆν. τοιοῦτος Τυφὼς ἄρχων ἀνθρώπων· ἰδίᾳ μὲν ἐκορδάκιζε, αἰγυπτίων τε ὅστις ἀκοσμότατος καὶ ξένων συνειλοχώς, τοὺς πάντα ἐφοδίους εἰπεῖν τε καὶ ἀκοῦσαι, καὶ παθεῖν καὶ ποιῆσαι, ὡς εἶναι τὸ ἑστιατόριον παντοδαπῆς ἀκολασίας ἐργαστήριον· καὶ ἐγρηγορὼς αὐτός τε ἔρρεζε, καὶ ἄλλων ἀκούων ἥδετο, μουσικήν τινα θαυμαστὴν τὸ πρᾶγμα ἡγούμενος· ἔπαινοί τε καὶ τιμαὶ τῷ παρατείνοντι τὸν ἀκόλαστον ἦχον, καὶ τῷ μᾶλλον στρογγύλλοντι. εἰ δέ τις αὐτῶν ὁ μάλιστα ἀνδρειότατος, ἀπηρυθρίασε πρὸς ἅπαν, καὶ μηδὲν τῶν ἐπονειδίστων ὀκνήσας, ἀριστείων πολλῶν ἐτύγχανε, καὶ ἀρχαί τινες ὑπῆρξαν αὐτῷ μισθὸν αἰσχρᾶς παρρησίας. ὁ Τυφὼς οἴκοι μὲν δὴ τοιοῦτος· ἐπεὶ δὲ ἐν τῷ σχήματι τοῦ τὰ κοινὰ πράττειν καθίζοιτο, διεδείκνυ σαφῶς ὅτι παντοδαπὸν ἡ κακία. καὶ γὰρ πρὸς ἀρετὴν καὶ πρὸς ἑαυτὴν στασιάζει, καὶ μερίδες αὐτῆς ἄμφω τὰ ἀντικείμενα. ὁ γέ τοι λάγνος, εὐθὺς ἐμεμήνει, καὶ σκληρότερον ὑλακτῶν ἠπειρώτου κυνὸς συμφορὰν προσετρίβετο, τῷ μὲν ἰδιώτῃ, τῷ δὲ οἰκίᾳ, τὴν δὲ ὁλοκλήρῳ πόλει, καὶ ἐγάνυτό γε μεῖζον κακὸν ἐργασάμενος, ὡς τὴν ἀδοξίαν τῆς οἴκοι ῥᾳθυμίας, δακρύοις ἀνθρώπων ἀπονιπτόμενος· ἐν δὲ ὅτις ὤνατο τοῦ κακοῦ· πολλάκις γὰρ ὢν πρὸς αὐτῷ δὴ τῷ δρᾶσαι δεινόν, ἢ παρενεχθεὶς τὴν γνώμην εἰς ἀλλοκότους παρανοίας ἐξέπιπτεν, ὥστε ἐοικέναι τοῖς νυμφολήπτοις περὶ τῆς ἐν Δελφοῖς σκιᾶς ἐρρωμένως διατεινόμενος. ἐν τούτῳ δὲ ὁ κινδυνεύων ἐσώζετο, περὶ οὗ μηδεὶς ἔτι λόγος ἐγίνετο· ἢ ληθάργῳ συνείχετο, καὶ καρηβαρὴς ἦν ἐπὶ χρόνον τινά, ὥστε ἀπεῖναι τῶν ἐν οἷς εἴη τὸν νοῦν· εἶτα ἀγείραντος ἑαυτόν, ἐρρυήκει μὲν καὶ ὥς, ἡ μνήμη τῶν ἔναγχος· ὁ δὲ ἐξυγομάχει πρὸς τοὺς ἐπὶ τῶν διοικήσεων, περὶ τοῦ πόσους ὁ μέδιμνος ἔχει πυρούς, καὶ πόσους κυάθους ὁ χοῦς, περιττήν τινα καὶ ἄτοπον ἀγχίνοιαν ἐπιδεικνύμενος. ἤδη δέ ποτε καὶ ὕπνος ἀφείλετο συμφορᾶς ἀνθρώπων, ἐπιπεσὼν Τυφῶνι μάλα εὐχείρως, καὶ κατὰ τῆς καθέδρας ἦν ἂν ἐπὶ κεφαλὴν ὤσας, εἰ μή τις ὑπηρέτης μαθεὶς τὴν λαμπάδα, ὑπήρειδεν. οὕτω πολλάκις τραγικὴ πανήγυρις εἰς κωμῳδίαν ἀπετελεύτησε. καὶ γὰρ οὐδὲ ἐχρημάτιζεν ἐν ἡμέρᾳ, ἅτε ἡλίῳ καὶ φωτὶ φύσις ἀντίξους, καὶ σκότῳ προσήκουσα. σαφῶς δὲ εἰδώς, ὅτι πᾶς ὅτῳ καὶ σμικρόν τι φρονήσεως μέτεστι, κατέγνωκεν αὐτοῦ τὴν ἀκριβεστάτην ἀμαθίαν, ὁ δὲ οὐχ ἑαυτοῦ ἠτιᾶτο τῆς ἀτοπίας, ἀλλὰ διὰ τοῦτο κοινὸς ἦν ἐχθρὸς τῶν νοῦν ἐχόντων, ὡς ἀδικούντων, ὅτι κρίνειν ἐπίστανται, βουλεῦσαι μὲν ἄπορος, ἐπιβουλεῦσαι δὲ ποριμώτατος. ἄνοια καὶ ἀπόνοια συνῳκήστην αὐτῷ, κῆρες ψυχῆς ἀπ' ἀλλήλων ῥωννύμεναι, ὧν ἄλλα κακὰ μείζω καὶ περιχλεότερα γένος ἀνθρώπων ἐκτρέψαι, οὔτε ἔστιν, οὔτε μή ποτε ἐν τῇ φύσει γένηται. ταῦτα ἕκαστα ὁ πατὴρ ἑώρα τε καὶ ξυνίει, καὶ αἰγυπτίων προυκήδετο. βασιλεὺς γὰρ ἦν καὶ ἱερεὺς καὶ σοφός· αἰγύπτιοι δὲ λόγοι φασίν, ὅτι καὶ θεός. οὐ γὰρ ἀπιστοῦσιν αἰγύπτιοι μυρίους καθ' ἕνα θεοὺς αὐτῶν βασιλεῦσαι,

βασιλεῦσαι, πρὶν ὑπ' ἀνθρώπων ἀρχθῆναι τὴν γῆν, καὶ ἀπογενεαλογηθῆναι τοὺς
βασιλέας Πειρῶμιν ἐκ Πειρώμιδος. ἐπεὶ δὲ οὖν μεθίστασθαι αὐτὴν θεῖοι νόμοι
παρὰ τοὺς μείζους θεούς, καὶ πρὸ βοῦ ἡ κυρεία, συνελέγατο μὲν ἐς αὐτὴν πάλαι
προηγορευμένον ἐξ ἁπάσης πόλεως αἰγυπτίας ἱερέων τε ὅσαι φῆτραι, καὶ τὸ
στρατιωτικὸν τὸ αὐτόθεν· ἔτοι μὲν ὑπ' ἀνάγκης τοῦ νόμου· τὰ δὲ ἄλλα μέρη τοῦ
δήμων ἐξῆν μὲν ἀπεῖναι, παρεῖναι δὲ οὐδεὶς εἴργετο, θεασόμενοι τὴν χειρο-
τονίαν, οὐκ αὐτοὶ χειροτονήσοντες: συφορβοὶ δὲ εἴργοντο καὶ τῆς θέας, καὶ ὅστις αὐτὸς
ἢ γένος ἀλλόφυλος ὢν ὁπλοφορεῖ μισθωτὸς αἰγυπτίοις, καὶ τούτοις ἀπείρητο
μὴ παρεῖναι. ταύτῃ καὶ παρὰ πλεῖστον ἔλαττον ἔσχεν ὁ πρεσβύτερος τῶν υἱ-
έων. συφορβοί τε γὰρ ἦσαν καὶ ἀλλόφυλοι τὸ στρατιωτικὸν τοῦ Τυφῶνος, δῆμος
ἀπόπληκτος καὶ πολύς· ἀλλ' εἴκων ἔθει, καὶ οὐδὲ ἀναπειρώμενος, οὐδὲ δει-
νὸν τὴν ἀτιμίαν, ἀλλὰ προσῆκον ἡγούμενος, ἅτε νόμῳ καταδεδικασμέ-
νην, καὶ φύσιν οὖσαν ἤδη τοῖς γένεσι. καθίσταται δὲ αἰγυπτίοις ὁ βασιλεὺς τρό-
πῳ τῷδε. ἱερὸν ὄρος ἐστὶ παρὰ τὴν μεγάλην πόλιν τὰς Θήβας, καὶ ὄρος ἄλ-
λο καταντικρύ, μέσον ἀμφοῖν τὸ ῥεῦμα τοῦ Νείλου. τῶν ὀρῶν τοῦτο μὲν τὸ
καταντικρύ, λιβυκόν, καὶ ἐν αὐτῷ δίαιταν ἔχειν νόμος τῆς παρασκευῆς τὸν
χρόνον τοὺς ὑποψήφους τῇ βασιλείᾳ, τοῦ μηδὲν ἐπαισθάνεσθαι τῆς αἱ-
ρέσεως. τὸ δ' ἱερόν, τὸ αἰγύπτιον. σκηνὴ μὲν ἐπ' ἄκρου τῷ βασιλεῖ, καὶ περὶ
αὐτὴν ὅσοι τῶν ἱερέων τὴν μεγάλην σοφίαν σοφοί, καὶ προσέτι ἡ τάξις εἰς
ἅπαν τὸ ἀριστερόν, κατ' ἀξίαν τῶν τελετῶν τὰς χώρας μερίζουσα. οὗτοι
μὲν ὡς περὶ καρδίαν τὸν βασιλέα κύκλος ἐστὶ περιέχοντας· οἱ δὲ στρατιῶται, κύ-
κλος ἄλλος ἔχεται τούτου· καὶ οὗτοι μὲν ἔτι περὶ τὸν ὄχθον, ὃς ἐπὶ τοῦ διατεί-
νοντος ὄρους, ὄρος ἐστὶν ἄλλο καθάπερ μαστὸς ἀνιστάμενος ἐν ἀπόπτῳ τὸν βα-
σιλέα περιέχων, καὶ τοῖς διὰ πλείστου περιεστῶσι. περιεστᾶσι δὲ τοῦ μαστοῦ τὴν
ὑπώρειαν καταλαμβάνοντες, ὅσοις ἔξεστιν ἐπὶ τῇ θέᾳ παρεῖναι. οὗτοι μὲν
μόνον ἐπευφημοῦντες, οἷς ἂν ἐπαισθάνωνται· οἱ δὲ τὸ κῦρος ἔχοντες τῆς
αἱρέσεως, ἐπειδὰν ἐπιψηφίσηται βασιλεύς, καὶ οἷς τοῦτο τὸ ἔργον, ἅπαν κινή-
σωσι κωμαστήριον, ὡς ἂν τοῦ θείου παρόντος τε καὶ περὶ τὴν αἵρεσιν συμφρον-
τίζοντος, ὀνόματός τινος ἀναδειχθέντος τῶν ὑποψηφίων τῇ βασιλείᾳ, στρα-
τιῶται μὲν χεῖρας αἴρουσι· κωμασταὶ δὲ καὶ ζάκοροι καὶ προφῆται, ψηφο-
φοροῦσι, πλῆθος ἔλαττον τοῦτο· δυνάμει δὲ παραπολὺ πλεῖστον. προφητικὴ
μὲν γὰρ ψῆφος, ἑκατὸν χεῖρές εἰσι· κωμαστικὴ δέ, εἴκοσι, καὶ ὁ ζάκορος δέ-
κα δύναται χεῖρας, ἕτερον ὄνομα τῶν βασιλικῶν, καὶ ἐπ' αὐτῷ χεῖρες καὶ
ψῆφοι. κἂν μὲν ἀγχώμαλον ᾖ τὸ πλῆθος, βασιλεὺς ἐπιψηφίσας θατέρᾳ
μερίδι, παραπολὺ μείζω ποιεῖ· τῇ δὲ ἐλάττονι προσνείμας ἑαυτόν, εἰς ἴσον
καθίστησιν, ἔνθα ἀναθέσθαι δεῖ τὴν χειροτονίαν, καὶ τῶν θεῶν ἔχεσθαι, προσ-
εδρεύοντάς τε πλείω χρόνον, καὶ ἀπλαστότερον ἀγιστεύοντας, ἕως ἂν οὐ διὰ
παραπετασμάτων, οὐδὲ διὰ τῶν ἑκάστοτε συνθημάτων, ἀλλ' αὐτοπρο-

θέντες αὐτὸν τὸν βασιλέα ἀναδείξωσι, καὶ ὁ δῆμος αὐτήκοος γένηται τῆς παρὰ τῶν θείων ἀναρρήσεως. ταῦτα μὲν ὡς ἑκάστοτε τυγχάνοι, νῦν μὲν οὕτως, νῦν δὲ ἐκείνως ἐγίνετο. ἐπὶ δὲ Τυφῶνός γε καὶ Ὀσίριδος θεοί τε οὐδὲν τῶν ἱερέων προπραγματευσαμένων, τὴν πρώτην εὐθὺς ἐναργεῖς ἑωρῶντο, καὶ ἔπαυλον ἀφεστῶτες αὐτοί, καὶ διεκόσμουν ἕκαστος τοὺς σφετέρους ὀργιαστάς, ἅπαντί τε δῆλον ἦν, ἐφ' ᾧ γε παρεισίασιν· καίτοι καὶ μὴ παρόντων, ἅπασα χείρ, ἅπασα ψῆφος τοῦ νεωτέρου τῶν βασιλικῶν παίδων τοὔνομα περιέμενεν. δηλοῖ τὰ μεγάλα, ὥσπερ μείζοσι καὶ φροιμίοις προαναδείκνυται, καὶ τὸ θεῖον ἐπισημαίνεται παρὰ τοῖς πολὺ παρὰ τὸ εἰκὸς ἀποβησομένοις καὶ λῴοσιν οὖσι καὶ χείροσιν. Ὄσιρις μὲν οὖν ὥσπερ θέμις ἦν, αὐτοῦ κατὰ χώραν ἔμενεν, οὐ τὴν ἀρχὴν διεβεβίβαστο· ὁ δὲ ἐσφάδαζεν, ἤσχαλλεν εἰδέναι τὰ περὶ τὴν χειροτονίαν, καὶ τέλος οὐκ ἦν ἐγκρατὴς ἑαυτοῦ, τὸ μὴ οὐκ ἐπιθέσθαι πείρᾳ, καὶ διαφθεῖραι ψήφους. ἀφειδήσας οὖν ἑαυτοῦ τε καὶ νόμων βασιλικῶν, καὶ ἐφεὶς τῷ ῥεύματι, φερόμενος, νηχόμενος, ἅπαντα ποιῶν καὶ πάσχων, καταγέλαστος ὑπὸ τῶν ὁρώντων, καθίσταται πέραν τοῦ ποταμοῦ· καὶ ᾤετο μὲν λανθάνειν, πλὴν οἷς προσέλθοι τε καὶ ὑπόσχοιτο χρήματα, ἅπας δέ τις ἠπίστατο καὶ ἐσύριζον αὐτόν τε καὶ τὴν ἐπίνοιαν. οὐ μὴν ἐλέγχειν ἐδόκει φύσιν παράφορον. ὃ καὶ συμβέβηκεν αὐτῷ βαρυσυμφορώτατον· αὐτὸς παρών, αὐτὸς ἀκούων, ἁπάσαις γνώμαις ἀπεψήφιστο· ἁπάσαις χερσὶν ἀπεκεχειροτόνητο. οἱ θεοὶ δὲ αὐτῷ καὶ ἀρὰν προσέβαλον, καὶ ἧκε μετάπεμπτος Ὄσιρις, ὁ μηδὲν πραγματευσάμενος, θεῶν ἱερέων ἁπάντων ἁπλῶς ἅμα στέμμασιν ἱεροῖς, καὶ αὐλοῖς ἱεροῖς παρὰ τὴν ὄχθην ἀπαντώντων, οὗ τὴν βάριν ἔδει καταῖραι τὴν ἀπὸ τοῦ λιβυκοῦ μέρους τὸν νέον βασιλέα ἀναλαμβάνουσαν· ἀπ' οὐρανοῦ τε εὐθὺς σημεῖα μεγάλα, καὶ αὐτόθεν ὀμφαί τε ἀγαθαί, καὶ ἅπαν εἶδος ὑφ' οὗ τὸ μέλλον θηρᾶται, καὶ μεῖον καὶ μεῖζον τῆς βασιλείας Αἰγυπτίοις εὐηγγελίζετο· πρὸς ὅσον ἐδόκουν οἱ τῆς χείρονος μερίδος δαίμονες οὐκ ἀτρεμήσειν, οὐδ' ἂν πράως ἐνέγκαι τὴν ἀνθρώπων εὐδαιμονίαν, ἀλλ' ἐπιθήσεσθαι καὶ οἰδαίνειν ἐδόκουν. καὶ ἐπιβουλήν τις ἐσήμαινεν. ἐπειδὴ οὖν τὴν βασίλειον τελετὴν ὑπό τε τοῦ πατρὸς ἐτετέλεστο, προαγορεύουσιν αὐτῷ σαφῶς, ἅτε σαφῶς εἰδότες, τὰ μὲν ἄλλα πάντα, ἑσμοὺς δή τινας ἀγαθῶν, καὶ ὅτι χρεὼν εἴη τὸν ἀδελφὸν κακῇ μοίρᾳ καὶ Αἰγυπτίοις καὶ τῇ τοῦ πατρὸς ἑστίᾳ γενόμενον, εἰ μὴ μέλλοι πάντα συγχεῖν, ἐκ ποδῶν ποιῆσαι, τοῦ μήτε ὁρᾶν μήτε ἀκούειν τὰς διὰ τὴν Ὀσίριδος αὐτοῦ βασιλείαν εὐημερίας τε καὶ εὐετηρίας Αἰγύπτου. μηδὲν γὰρ ἀγαθὸν οἰστὸν εἶναι τῇ φύσει Τυφῶνος· παραδιδόασί τε αὐτῷ τὴν διττὴν τῶν ψυχῶν οὐσίαν, καὶ τὴν ἀναγκαίαν ἀντίθεσιν, ἣν αἱ χαμόθεν ἔχουσι πρὸς τὰς ἄνωθεν. ταῦτ' ἄρα καθαιρεῖν τε ἠξίουν καὶ περιτέμνειν τῆς ἀγαθῆς τε καὶ θείας συστοιχίας φύσιν ἐχθράν, μηδὲν ἐπαισχυνθέντα τὴν ὑπ' ἀνθρώπων ὀνομαζομένην συγγένειαν· μαλακισθέντι

ῷ

δὲ εἶπον ὅσα χρεὼν εἴη παθεῖν αὐτούς τε καὶ αἰγυπτίους, καὶ περιοίκους, καὶ ὅσης ἄρχουσιν αἰγύπτιοι. οὐδὲ γὰρ οὐδὲ ἀφανὲς τὸ κακὸν εἶναι, οὐδ᾽ ἂν τὴν τυχοῦσαν ἐπιμέλειαν ἀρκέσειν τὰς ἐμφανεῖς τε αὐτοῦ καὶ λαθραίας ἐπιθέσεις ἀποταφρεῦσαί τε καὶ ἀμβλυνῶσαι. παρεῖναι γὰρ αὐτῷ προστάτας, χρῆμα ἱερὸν δαιμόνων βασκάνων, ὧν εἴη συγγενὴς καὶ πρὸ ὧν εἰς γένεσιν παραβεβλῆσθαι, ἵν᾽ ἔχοιεν ὀργάνῳ χρῆσθαι τῆς εἰς ἀνθρώπους κακίας, ἐφ᾽ ἣν ὁδὸν βαδίζοντες, καὶ ἐγυμνάσαντο καὶ ἐθρέψαντο, καὶ ἐμαιώσαντο, καὶ εἰς τὸ οἰκεῖον ἔργον ἐπαιδεύσαντο, μέγα αὐτοῖς ἐσόμενον ὄφελος Τυφῶνα· ἐν ἔτι δεῖν οἴονται πρὸς τὸ πάντα ἀπέχειν αὐτῷ, ἵνα ἂν τὴν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς περιθεῖναι. οὕτω γὰρ ἔσεσθαι τέλειον ἐκ τελείων, μεγάλα κακὰ ποιεῖν καὶ βουλόμενον καὶ δυνάμενον. σὲ δὲ δὴ καὶ συνορῶσιν, ἔφη τις αὐτῶν, ὡς ἀνθρώπων μὲν κέρδος, σφῶν δὲ ζημίαν, συμφορὰν γὰρ ἔθνων, εὐωχία φαύλων δαιμόνων. αὖθις οὖν καὶ πολλάκις ταῦτα ἐνουθέτουν τὸν ἀδελφὸν ἀποδιοπομπεῖσθαι, καὶ πόρρω ποι γῆς ἐρρῖφθαι, τὸ φύσει πρᾶον Ὀσίριδος εἰδότες τε καὶ ὁρῶντες, ὑφ᾽ οὗ τελευτῶντες εἰπεῖν ἐξεβιάσθησαν, ὅτι χρόνον μὲν τινα ἀνθέξει· λήσεται δὲ ἐνδοὺς καὶ καταπροδοὺς αὑτὸν καὶ πάντας ἀνθρώπους, ὀνόματος χρηστοῦ φιλαδελφίας, ἔργῳ τὰς μεγίστας τῶν συμφορῶν ἀλλαξάμενος. ἀλλ᾽ ὑμῶν γε, ἦ δ᾽ ὅς, ἵλεων ὄντων καὶ ἀρωγῶν, οὔτε ὀρρωδήσω μέλλοντα τὸν ἀδελφόν, καὶ ἐξαίφνης ἔσομαι τοῦ δαιμονίου μηνίματος. ῥᾴδιον γὰρ ὑμῖν ἣν ἐθέλητε καὶ τὸ παρεφθὲν ἐξακεῖσθαι. ὑπολαβὼν δὲ ὁ πατήρ, κακῶς ἔφη τοῦτο γινώσκεις ὦ παῖ. ἡ γὰρ θεία μοῖρα ἐν τῷ κόσμῳ πρὸς ἄλλοις ἐστί, τὰ μὲν πολλὰ κατὰ τὴν πρώτην ἐν αὐτῇ δύναμιν ἐνεργοῦσα, καὶ ἐμφορουμένη τοῦ νοητοῦ κάλλους. ἐκεῖ γὰρ ἄλλο γένος θεῶν ὑπερκόσμιον, ὃ συνέχει μὲν πάντα μέχρις ἐσχάτων τὰ ὄντα· αὐτὸ δὲ ἀκλινές ἐστι καὶ πρὸς ὕλην ἀμείλικτον. ἐκεῖνο τοῖς μὲν φύσει θεοῖς τὸ μακάριον θέαμα· τὸ δὲ καὶ τὴν ἐκείνου πηγὴν ἰδεῖν, ἔτι μακαριώτερον. κἀκεῖνο μὲν ὡς πρὸς ἑαυτῷ μένει, ὑπερπλῆρές ἐστιν ἀγαθῶν, ὑπερπλῆρες ὂν ἑαυτοῦ. τοῖς δὲ ἀγαθὸν τὸ πρὸς τὸν ἐκεῖ θεὸν ἐπεστράφθαι. οὐ μὴν ἀπληθής ἐστιν ἀγαθῶν. οὐδὲ μονοειδὴς ἡ ἐνέργεια, ἀλλ᾽ ἃ καὶ μερίδων ἐπιμελοῦνται τοῦ κόσμου, τὴν ἐν τῇ θεωρίᾳ πρᾶξιν ὅσον χωρεῖ καταβιβάζοντες εἰς τὸ ἐπιτετραμμένον. τὸ μὲν οὖν εἰλικρινὲς αὐτῶν, εὐθὺς ὑπ᾽ ἐκείνην μετὰ τὴν προτέραν οὐσίαν τετάχαται· τὰ τοῖσι δὲ αὐτοὶ τοῖς ἄγχιστα αὐτῶν, καὶ κάτεισιν ἐφεξῆς ἡ διαδοχὴ τῶν τάξεων μέχρις ἐσχάτων τῶν ὄντων, καὶ ἀπολαύει πάντα διὰ τῶν μέσων τῆς ἐπιμελείας τῶν προτέρων, οὐ μὴν ἐπίσης ἐστίν· οὐ γὰρ ἂν ἦν τὸ ἑξῆς. ἀλλ᾽ ἀσθενεῖ κατιόντα τὰ ὄντα μέχρι πλημμελήσει καὶ παραχαράξει τὴν τάξιν· ἐν ᾧ καὶ τὸ εἶναι τῶν ὄντων παύεται. γίνεται δέ τι περὶ τὰ τῇδε τοιόνδε. τὸ φύσει πλεῖον τῆς ἐν γενέσει φύσεως, τῆς τε σωματικῆς μοίρας τὸ ἔσχατον εἴληχε καὶ ἐπικηρότατον· οὐρανὸς δὲ τὸ πρῶτόν τε καὶ ἀκήρατον, καὶ ψυχῆς τὸ

ἀνάλογον εἶδος ἐνείματο. ὅπερ οὖν οἶδε ἐκεῖ δείκνυς ἔφη τοὺς θεούς, τοῦ-
το ὁ δαίμων ἐν τοῖς πολυκλονήτοις στοιχείοις, φύσις ἔμπληκτος καὶ θρα-
σεῖα καὶ τῷ πλήθει τῆς ἐκεῖθεν ἀποστάσεως, οὐκ ἐπαΐουσα τῆς εὐθημοσύνης
τῶν θείων. οὐκ οὔσης οὖν τῆς ὑποστάθμης τῶν ὄντων πρὸς οἰκείαν σωτη-
ρίαν ἀρκούσης· αὐτή τε γὰρ ὑπορρεῖ, καὶ οὐ περιμένει τὸ εἶναι· μιμεῖται δὲ
αὐτὸ τῷ γίνεσθαι· καὶ τῶν δαιμόνων ἅτε συγγενῶν ὄντων τῆς τῇδε φύσεως,
ἀφανιστικὴν οὐσίαν λαχόντων, ἐπεστράφθαι μὲν ἀνάγκη τὸ θεῖον, καὶ ἐνδιδό-
ναι τινὰς ἀρχὰς αἷς ἕπεται τὸ ἐνθάδε καλῶς ἐπὶ χρόνον, ἐφ' ὅσον ἡ ἔνδοσις
ἤρκεσεν. ὥσπερ δὲ τὰ νευρόσπαστα ὄργανα κινεῖται μὲν καὶ πεπαυμένου τοῦ τὴν
ἀρχὴν τῆς κινήσεως ἐνδόντος τῇ μηχανῇ· κινεῖται δὲ οὐκ ἐς ἄπειρον. οὐ
γὰρ οἴκοθεν ἔχει τὴν πηγὴν τῆς κινήσεως, ἀλλ' ἕως ἡ δοθεῖσα δύναμις ἰσχύει,
καὶ οὐκ ἐκλύεται τῇ προόδῳ, τῆς οἰκείας ἀφισταμένη φύσεως· τὸν αὐτὸν οἴου
τρόπον ὦ φίλε Ὄσιρι, τὸ μὲν καλῶς καὶ τὸ θεῖον ἅμα τε εἶναι καὶ οὐκ εἶναι τοῦ-
δε τοῦ τόπου, καταπέμπεσθαι δὲ ἑτέρωθεν· καὶ διὰ τοῦτο ψυχαί τε ἀγα-
θαὶ μόλις, ἀλλὰ φοιτῶσιν ἐνταῦθα, καὶ ἐφορῶσι θεοί, ὅτε τοῦτο δρῶσιν, οἰκεῖα
μὲν δρῶσιν, οὐ μὴν τῇ πρώτῃ ζωῇ. ἕτερον γὰρ αὖθις τὸ μακάριον, ὅτι τὸ
ἀπολαύειν αὐτοῦ κόσμου παρὰ τοῦ πρώτου τὸ πρῶτον, τοῦ κοσμεῖν τὰ χείρω
μακαριώτερον. τὸ μὲν γάρ ἐστιν ἀπεστράφθαι, τὸ δὲ ἐπεστράφθαι. καί που
τελετὴν ἐποπτεύσας, ἐν ᾗ δύ' ἐστὸν ζωωειδὲς ὀμμάτων, καὶ δεῖται τὰ
κάτω μύειν, ὅταν δεδόρκῃ τὰ ὑπερκείμενα· τούτων δὲ μυσάντων, προσεί-
σεται τὸ ἀνοίγεσθαι. οἷον τίνιω αὐτὸ θεωρίας εἶναι καὶ πράξεως αἴνιγμα τῶν
μέσων παρὰ μέρος ἑκάτερον ἐνεργούντων, ἀλλ' ἐν τοῖς τῶν τελεωτέρων πλέο-
νι χρωμένων τῷ λῴονι, τῷ χείρονι δέ, ὅσα ἀναγκαῖα μόνον προσομιλούντων.
ἔστιν οὖν καὶ ταῦτα ἔργα θεῶν, ἀναγκαῖα μὲν τῷ κόσμῳ δρώντων, οὐ μὴν προη-
γούμενα ἀγαθά, ὅτι καὶ ἄνθρωποι, νοῦν μὲν οἰκουροῦσι μείω καὶ μείζω νῦν δὲ φι-
λοσοφοῦσιν· ἀλλ' ἐν τούτῳ θεσπεσιώτεροι. ἀπὸ τούτων οὖν συνίες ὅ, τι λέγω.
μὴ ἀπαίτει τοὺς θεοὺς σαυτῷ προσεδρεύειν, ἔργον ἔχοντας προηγούμενον
θεωρεῖν τε καὶ τὰ πρῶτα μέρη τοῦ κόσμου, ἐν οὐρανῷ τε οὖσι καὶ πλεῖστον ἀφεστῶσι,
μήτε ἀπραγμάτευτον ἡγοῦ, μήτε ἀΐδιον τὴν κάθοδον γίνεσθαι. τακτοὶ γὰρ
χρόνοι κατακομίζουσιν αὐτοὺς κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν μηχανοποιῶν, ἐνδῶσιν
τὰς ἀρχὴν ἀγαθῆς ἐν πολιτείᾳ κινήσεως· τοῦτο δέ ἐστιν, ὅταν βασιλείαν ἁρμό-
σωσι, ψυχὰς συγγενεῖς δεῦρο κατακομίσαντες. θεία γὰρ αὕτη καὶ μεγαλομε-
ρὴς ἡ πρόνοια, δι' ἑνὸς ἀνδρὸς ἐπιμεληθῆναι πολλάκις μυρίων ἀνθρώ-
πων. αὐτοὺς οὖν τὸ ἐντεῦθεν δεῖ πρὸς τοῖς αὐτῶν εἶναι. σὲ δὲ ἀπειλημμένον
ἐν ἀλλοτρίοις, μεμνῆσθαι μὲν ὅθεν εἶ, καὶ ὅτι λειτουργίαν τινὰ ταύτην τῷ
κόσμῳ πληροῖς· πειρᾶσθαι δὲ σαυτὸν ἀνάγειν, ἀλλὰ μὴ τοὺς θεοὺς κατάγειν·
ἔχειν δὲ προμήθειαν ἑαυτοῦ τὴν πᾶσαν, ὥσπερ ἐν στρατοπέδῳ ζῶντα ἐπ' ἀλ-
λοτρίας, ψυχὴν θείαν ἐν δαίμοσιν, οὓς οὐκ ἄλογον γηγενεῖς ὄντας ἐπιτίθεσθαι

καὶ ἀγανακτεῖν, ἤν τις ἐν τοῖς αὐτῶν ὅροις νόμοις ἀλλοφύλοις τηρῇ. ἀγαπη-
τὸν οὖν ἀγρυπνῆσαι καὶ νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν, μίαν ταύτην ἐπιμέλειαν ἔχον-
τα, μὴ διαλῶναι κατὰ κράτος ἕνα ὑπὸ πολλῶν, ξένον ὑπὸ αὐτοχθόνων.
ἔστι μὲν γὰρ τῇδε τὸ ἡρώων φῦλον ἱερὸν ἐπιμελὲς ἀνθρώπων καὶ τὰ σμικρὰ
ὠφελεῖν δυνάμενον, καὶ τὸ πρεσβύτερον ἀγαθόν. ἥρωος δὲ μετοικία τις αὕ-
τη, τοῦ μὴ ἄμοιρα τῆς λῴονος φύσεως τὰ τῇδε ἀπολείπεσθαι, καὶ χεῖρα
ὀρέγουσιν ἐν οἷς δύναμις· ἀλλ' ὅταν εἰς πόλεμον ψυχῆς ὕλη κινήσῃ τὰ
οἰκεῖα βλαστήματα, σμικρὸν γίνεται θεῶν ἀπόντων τὸ ἐντεῦθεν ἀντίπαλον.
ἰσχυρὸν γὰρ ἕκαστον ἐν τοῖς οἰκείοις· οἱ δὲ πρῶτον μὲν ἐθέλουσιν ἑαυτῶν ποιῆ-
σαι· ἡ δὲ ἐπιχείρησις τοιάδε· οὐκ ἔστιν ἐπὶ γῆς εἶναι μή τινα καὶ μοῖραν ψυ-
χῆς ἄλογον ἔχοντα. καὶ ταύτην περιβέβληται μὲν ὁ πολύς, περιήρτηται δὲ
ὁ σοφός· ἔχειν δὲ ἀνάγκη πάντας. διὰ ταύτης ὡς διὰ συγγενοῦς ἐπὶ τὸ ζῷον
ἔρχονται δαίμονες, προδοσίαν ποιοῦντες. ἀτεχνῶς γὰρ πολιορκίᾳ προ-
σέοικε τὸ γινόμενον· ὅπερ δὲ πάσχουσιν ἄνθρακες ὑπὸ δᾳδῶν. θᾶττον γὰρ ἐξά-
πτονται διὰ τὴν ἤδη πρὸς τὸ πῦρ ἐπιτηδειότητα· οὕτως ἡ δαίμονος φύ-
σις ἐμπαθὴς οὖσα, μᾶλλον δὲ πάθος οὖσα ζῶν καὶ κινούμενον, πελάσασα
ψυχῇ, τὸ ἐν αὐτῇ πάθος κινεῖ, καὶ προάγει τὴν δύναμιν εἰς ἐνέργειαν. πα-
ραθέσει γὰρ ἕκαστον δρᾷ. συνεξομοιοῦνται δὲ ἅπαντα τῷ ποιοῦντι τὸ πάσχον. οὕ-
τως ἐπιθυμίαν, οὕτω θυμὸν ἐξάπτουσι δαίμονες, καὶ ὅσα ἀδελφὰ τούτων
κακά, ψυχαῖς ὁμιλοῦντες διὰ τῶν προσηκόντων σφίσι μερῶν, ἅπερ τῆς
παρουσίας αὐτῶν αἰσθάνεται φυσικῶς, καὶ κινεῖται, καὶ ὑπ' αὐτῶν δυναμοῦται
τοῦ νοῦ κατεξανιστάμενα, μέχρις ἂν κρατήσωσι τῆς ὅλης ψυχῆς, ἢ ἀπογνῶσι
τὴν αἵρεσιν. ἔστιν ἀγώνων ὁ μέγιστος· οὔτε γὰρ καιρός, οὔτε τρόπος, οὔτε τόπος ἐστίν,
ὃν ἀνιᾶσι προσβάλλοντες, καὶ ὅθεν οὐκ ἄν τις οἴοιτο, κἀκεῖθεν ἐπιχειροῦσι. παν-
ταχοῦ παγαί, πανταχοῦ μηχαναί, πάντα κινεῖ τὸν οἴκοθεν πόλεμον, ἕως ἂν ἐ-
ξέλωσιν, ἢ ἀπαγορεύσωσι· θεαταὶ δὲ ἄνωθεν οἱ θεοὶ τῶν καλῶν τούτων ἀγώνων,
ὧν ἔσται στεφανηφόρος, ὡς εἴθε καὶ τῶν δευτέρων· ἀλλὰ δέος μὴ τούτοις μὲν
ἕλῃς, ἐν ἐκείνοις δὲ αἱρεθῇς. ὅταν γὰρ ἡ θεία μοῖρα τῆς ψυχῆς, μήτε ἀκολου-
θήσῃ τῇ χείρονι, καὶ ἀνακόψῃ πολλάκις αὐτήν, καὶ πρὸς ἑαυτὴν ἐπιστρέψῃ,
φύσις ἐν τῷ χρόνῳ στομοῦσθαι κἀκείνην, ὥστε ἀντέχειν ταῖς ἐμβολαῖς, καὶ
οἷον γανωθεῖσαν οὐκ ἔτι δέχεσθαι τὰς ἐκ τῶν δαιμόνων ἐπιρροάς· θεῖον
οὖν οὕτως καὶ ἓν ὅλον τὸ ζῷον ὄντως τότε γίνεται· καὶ τοῦτό ἐστιν ἐπὶ γῆς φυτὸν
οὐράνιον, ἐγκεντρισμὸν ἀλλότριον οὐ δεξάμενον, ὥστε ἐξ ἐκείνου φῦσαι καρ-
πούς, ἀλλ' εἰς τὴν ἑαυτοῦ φύσιν κἀκεῖνοι μετεποιήθησαν· οἱ δὲ ἀπεγνωκότες
αὐτοῦ, τότε δὴ παντελῶς ἤδη τὸν δεύτερον ἀγωνίζονται ἀγῶνα, ἐκκόψαι τε
αὐτὸ καὶ τῆς γῆς ἐκτρίψαι, ὡς ἂν μηδὲν σφίσι προσῆκον. καὶ γὰρ αἰσχύ-
νονται τὴν ἧτταν, εἴ τις ἀλλόφυλος ὤν, ἐν τοῖς αὐτῶν τόποις κρατῶν περιέρ-
χεται, τρόπαιον νίκης ὢν καὶ φαινόμενος. ὁ γὰρ τοιοῦτος οὐκ ἐν ἑαυτῷ μόνῳ

ποιεῖ τὴν ζημίαν αὐτοῖς, ἀλλὰ καὶ ἑτέροις τῆς ἐπικρατείας αὐτῶν συναφίησιν. ἀρετῆς γὰρ ζηλουμένης, ἐρρῶν ἀνάγκη τὰ χείρω. διὰ ταῦτα μὲν ἐπιβουλεύουσιν αὐτοῖς καὶ ἰδιώτην καὶ ἄρχοντα, πάντα ὅντινοῦν τὸν ἀφηνιάσαντα πρὸς τοὺς νόμους τῆς ὕλης. ἀλλ' ἐνταῦθα οὐ βασιλεὺς ὢν ἧττον ἀπήμαντος ἰδιώτου φυλάττοιτο. ἔξωθεν γὰρ ἐπιχειροῦσι, μὴ προκεχωρησάντων τῶν ἔνδοθεν, πολέμῳ καὶ στάσει καὶ ὅσα λωβᾶται σώματι, ὑφ' ὧν ἥκιστα ἂν αἱροῖτο βασιλεὺς περιμηθὴς ὢν ἑαυτοῦ· ὡς ἔστιν ἄμαχον, ὅταν ἰσχὺς καὶ σοφία συνίωνται· διαληφθεῖσαι δὲ ἀπ' ἀλλήλων, ῥώμη τε ἀμαθής, καὶ φρόνησις ἀσθενής, εὐκαταγώνιστοι γίνονται. ἤ γὰρ οὐ πάντως ὦ παῖ τὴν ἐν ταῖς ἱεραῖς εἰκόσι τῶν πατέρων ἐπίνοιαν, τοῦ Ἑρμοῦ. αἰγύπτιοι διπλῆν ποιοῦσι τὴν ἰδέαν τοῦ δαίμονος, νέον ἱστάντες παρὰ πρεσβύτῃ, ἀξιοῦντες, εἴπερ τις ἡμῖν μέλλει καλῶς ἐφορεύσειν, ἔννουν τε εἶναι καὶ ἄλκιμον, ὡς ἀτελὲς εἰς ὠφέλειαν θάτερον παρὰ θάτερον. ταῦτ' ἄρα καὶ ἡ σφίγξ ἡμῖν ἐπὶ τῶν προτεμενισμάτων ἵδρυται, τοῦ συνδυασμοῦ τῶν ἀγαθῶν ἱερὸν σύμβολον, τὴν μὲν ἰσχὺν θηρίον, τὴν δὲ φρόνησιν ἄνθρωπος. ἰσχύς τε γὰρ ἔρημος ἡγεμονίας εὔφρονος, ἔμπληκτος φέρεται, πάντα μιγνύουσα καὶ ταράττουσα πράγματα, καὶ νοῦς ἀργὸς εἰς πρᾶξιν ὑπὸ χειρῶν οὐχ ὑπηρετούμενος. ἀρετὴ δὲ καὶ τύχη, μόλις μέν, ἀλλ' ἐπὶ μεγάλοις συνίονται, ὥσπερ ἐπὶ σοὶ συνῆλθέτην. μηκέτ' οὖν ἐνόχλει τοῖς θεοῖς, οἴκοθεν ἣν ἐθέλῃς δυνάμενος σώζεσθαι. τούτοις γὰρ οὐκ ἔχει καλῶς ἀεὶ τῶν οἰκείων ἀποδημεῖν τοῖς ἀλλοτρίοις καὶ χείροσι φιλοχωροῦντας, εἰ μὴ καὶ ἀσεβὲς τὸ καλῶς κεχρῆσθαι ταῖς ἀναρρείσαις εἰς ἡμᾶς ἀφορμαῖς, πρὸς τὸ τηρεῖσθαι τάξει τε καὶ ἑπομένως τῷ δοθέντι κόσμῳ τὰ ἐπὶ γῆς. τοῦτο γὰρ ἀνάγκη ὑπὸ ποιούντων, οὐ πάλιν αὖθις ἥκειν περὶ τῶν τεταγμένων χρόνων ἐπιμελησομένους τῶν τῇδε. ἀλλά ποτε μὲν τῆς ἁρμονίας ἣν ἥρμοσαν ἐκλυομένης τε καὶ γηρώσης, ἔρχονται πάλιν αὖ τὴν ἐντενοῦντες, καὶ οἷον ἀποψύχουσαν ζωπυρήσοντες, καὶ τοῦτο δρῶσι χαίροντες, λειτουργίαν ταύτην τινὰ ἐκπιμπλάντες τῇ φύσει τοῦ κόσμου. ἄλλως τε ἥξουσιν ἐφθαρμένης τε αὐτῆς καὶ ἐρραγείσης κάκῃ τῶν παραλαβόντων, ὅταν μηδαμῶς ἄλλως οἷά τε ᾖ τὰ τῇδε σώζεσθαι. οὐ κοινῶς ἐπὶ σμικροῖς, οὐδ' ὅταν ἁμαρτάνηται περὶ τὸ, καὶ τὸ, κινεῖται θεός· ἢ μέγα τι χρῆμα ὁ θεὸς ἐκεῖνος, δι' ὃν ἥξει τοῦ μακαρίου τις κλήρου ἐνθάδε· ἀλλ' ὅταν ἡ σύμπασα τάξις καὶ τὰ μεγάλα φθείρηται, τότε δεῖ φοιτᾶν αὐτοὺς ἐνδώσοντας ἀρχὴν ἄλλης διακοσμήσεως. μηδὲν οὖν ἀγανακτούντων ἄνθρωποι κακὰ αὐθαίρετα ἔχοντες, μηδὲ αἰτιάσθων τοὺς δὲ μὴ προνοεῖν σφῶν. ἡ γὰρ πρόνοια καὶ αὐτοὺς ἀπαιτεῖ τὸ παρ' ἑαυτῶν εἰσάγειν. ἐπεὶ ἐν γε τῷ τόπῳ τῶν κακῶν, οὐ θαυμαστὸν εἶναι κακά, ἀλλὰ θαυμαστόν, εἴ τι καὶ μὴ τοιοῦτον ἐνταῦθα. τοῦτο γὰρ μέτοικον καὶ ἀλλότριον, καὶ τοῦτο προνοίας δι' ἣν ἔξεστι μὴ ῥαθυμοῦντας, ἀλλὰ χρωμένους οἷς παρ' αὐτῆς ἔχομεν, πάντα πάντως εὖ

δαίμονας

δαίμονας εἶναι. οὐ γάρ ἐστιν ἡ πρόνοια κατὰ τὴν μητέρα τοῦ νεογνοῦ βρέφους,
ἣν δεῖ πράγματα ἔχειν, ἀποσοβοῦσαν τὰ προσπτησόμενα καὶ λυπήσον-
τα. ἐκεῖνο γὰρ ἀτελές ἐστι καὶ οἴκοθεν ἀβοήθητον· ἀλλὰ κατ' ἐκείνην, ἥτις αὐ-
ξήσασά γε αὐτὸ καὶ ὁπλίσασα, χρῆσθαι κελεύει καὶ τὰ κακὰ ἀπερύκειν.
ταῦτα φιλοσόφει τε ἀεί, καὶ τοῦ παντὸς ἄξια ἀνθρώποις εἰδέναι ἡγοῦ. καὶ γὰρ
πρόνοιαν νομιοῦσι, καὶ ἑαυτῶν φροντιοῦσιν, εὐσεβεῖς τε καὶ ἐπιμελεῖς ἅμα
γινόμενοι, καὶ οὐχ ἡγήσονται θεοῦ τε ἐπιστροφὴν καὶ χρῆσιν ἀρετῆς στασιάζειν
πρὸς ἄλληλα. ἔρρωσο. τὸν δὲ ἀδελφὸν εἰ σωφρονεῖς, κώλυε, τὴν σαυτοῦ τε
καὶ αἰγυπτίων ἐμπιμπλαμένην προαναιρῶν. ἔξεστι γάρ. ἐνδοὺς γὰρ καὶ μαλακι-
σθείς, ὥσπερ εἰρήμενος τοῖς θεοῖς ἀπών, ἀπῆρε τὴν αὐτὴν τοῖς θεοῖς. ὁ δὲ ὑπε-
λείπετο χρῆμα ἥκιστα τῆς γῆς ἄξιον, ὃς αὐτίκα προσεφιλονείκει τὰ κα-
κὰ αὐτῆς ἐξορίσαι, μηδέν τι βίᾳ χρώμενος. ἀλλ' ἔθυε γὰρ Πειθοῖ καὶ Μού-
σαις καὶ Χάρισιν, ἑκόντας ἅπαντας ἐναρμόζων τῷ νόμῳ. τῶν θεῶν δὲ ὅσα τε
ἀὴρ φέρει, καὶ ὅσα ποταμοῦ δῶρα καὶ γῆς, ἅπαντα χορηγούντων ἄφθονα τῷ
βασιλεῖ, ὁ δὲ τὰς μὲν ἀπολαύσεις ἀνίει τῷ πλήθει· αὐτὸς δὲ ἅπασαν μὲν
ῥᾳστώνην ἀπελίμπανεν· ἅπαντα δὲ πόνον ἀνθῄρει, ὕπνου μὲν ὀλίγου, φρον-
τίδων δὲ πλείστων μεταλαγχάνων, καθάπαξ εἰπεῖν, ἄσχολος ὢν ὑπὲρ τῆς
ἁπάντων σχολῆς. ταῦτ' ἄρα καὶ καθ' ἕνα, καὶ κατ' οἴκους, καὶ κατὰ συγγενείας,
καὶ πόλεις, καὶ νόμους ὅλους, ἀγαθῶν ἐπίμπλη πάντας ἀνθρώπους, τῶν τε εἴ-
σω καὶ τῶν θυραίων. ἀρετῆς τε γὰρ ζῆλον ἤσκησε, πρὸς ἓν τοῦτο πᾶν μά-
θημα, καὶ πᾶν ἐπιτήδευμα τάξας ἀσκεῖσθαι. καὶ γέρα προὔθηκε τοῖς ἀρί-
στοις ἄρχειν ἀνθρώπων, καὶ ποιεῖν ὁμοίους τοὺς ἀρχομένους. αὔξειν δὲ ἅπαν
ἀνάγκη τὸ τιμώμενον. συνεπεδίδου δὴ παιδείας ἁπάσης ἔρως, ὅση τε τῆς
γνώμης ἐστί, καὶ ὅση τῆς γλώττης. καὶ γὰρ τοὺς ἐν τοῖς τοιοῖσδε διαφέροντας,
οὐκέτ' ἦν ἀγελαίους ὁρᾶν, ἀλλὰ λαμπροὺς ταῖς παρὰ βασιλέως τιμαῖς
τέχνην παρεχομένους ὑπηρέτιν φρονήσεως, ὅτι νοῦς πρέπουσι λέξεσιν ἀμ-
πεχόμενος. ὁ δὲ εὖ τε καὶ χεῖρον ἐστάλθαι τὸν αὐτόν, ὥσπερ ἄνδρα, καὶ εὐσχήμο-
να καὶ ἀσχήμονα δείκνυσι. καὶ προπαιδείαν οὕτω Ὄσιρις ἠξίου τιμᾶν. παι-
δείαν γὰρ ἀρετῆς ᾤετο πηγὴν εἶναι. εὐσεβεία γέμειν, τότε δὴ μάλιστα πάν-
των καιρῶν αἰγυπτίοις ἐπεχωρίασε. ταῦτα μὲν ψυχῆς ἀγαθά, καὶ εὐθηνοῦν-
το αὐτῶν ἐπὶ τῆς Ὀσίριδος βασιλείας αἰγύπτιοι, ὡς ἐοικέναι τὴν χώραν
ἀρετῆς διδασκαλείῳ, τῶν παίδων πρὸς ἓν βλεπόντων τὸν ἡγεμόνα, καὶ
δρώντων τε ἕν ὅ,τι ὁρῷεν, καὶ λεγόντων ἕν ὅ,τι ἀκούοιεν. πλούτου δὲ αὐτὸς μὲν
ἠμέλει· ὅπως δὲ πᾶσι παρείη, τούτου τὴν ἅπασαν ἐπιμέλειαν εἶχεν, ἀδωρότατός τε
ὢν καὶ φιλοδωρότατος. καὶ φόρους ἀνῆκε πόλεσι· καὶ ἀπορουμένοις ἐπέδωκε, καὶ
τὸ πεπτωκὸς ἤγειρε, καὶ τὸ μειῶον ἰάσατο· τὸ μὲν εἰς μέγεθος ἦρε· τὸ δὲ εἰς κάλλος
ἤσκησε· τὴν δὲ οὐκ οὖσαν προσέθηκε· τὴν δὲ ἐκλελειμμένην συνῴκισεν.
ἀπολαύειν μὲν οὖν ἀνάγκη καὶ τὸν καθ' ἕνα τῶν κοινῶν ἀγαθῶν. ὁ δὲ ἐν

ἐπόνει καθιεὶς καὶ τὴν ὑπὲρ τοῦ δεῖνος φροντίδα, ὡς ἐπ᾽ ἐκείνου γενέσθαι, τὸ
μηδένα ἀνθρώπων ὀφθῆναι δακρύοντα. οὐδὲ ἠγνόησεν Ὄσιρις, ὅστις ὅτου
δέοιτο, καὶ τί κωλύει τὸν δεῖνα μακάριον εἶναι. ὁ μὲν, δικαίας ἤρα τιμῆς, καὶ ἐπέ-
δωκεν· ὁ δὲ, ἐπὶ τοῖς βιβλίοις προσεδρευμένων, ἄσχολος ἦν ἐκπορίζειν τροφὴν,
ἐν πρυτανείῳ σίτησιν ἔδωκεν· ὁ δὲ τιμῆς μὲν ἀνθρωπίνης ἠμέλει, καὶ τὰ πε-
ριόντα αὐτὸν εὖ μάλα ἔβοσκε, λειτουργεῖν δ᾽ ἴσως ἠχθύετο, οὐδὲ τοῦτον ἠγνόη-
σεν, ἀλλ᾽ ἀφῆκε τῆς λειτουργίας, οὐκ ἐνοχληθεὶς, ἀλλ᾽ ἐνοχλήσας τὴν περὶ
αἰτηθῆναι δοῦναι, αἰδοῖ σοφίας ἀξιῶν τὸν τοιοῦτον αὐτόνομον εἶναι καὶ ἄφετον,
ὥσπερ ἱερὸν ἀνειμένον θεῷ. συνελόντα δὲ εἰπεῖν, τῆς ἀξίας οὐδεὶς ἡμάρτα-
νεν, εἰ μὴ ὅτῳ κακόν τι ὠφείλετο· τούτῳ δὲ οὐκ ἔνεμε τὴν ἀξίαν. φιλοτι-
μίαν γὰρ ἐποιεῖτο, πρᾳότητι γνώμης καὶ χρηστοῖς ἔργοις καὶ τὸν ἀπαιδέστατον
ἐκνικῆσαι. καὶ ταύτῃ γε ᾤετο τοῦ τε ἀδελφοῦ καὶ συνωμοσίας αὐτοῦ περιέσε-
σθαι, ἀρετῆς περιουσίᾳ μεταποιήσας τὰς φύσεις. ἐν τούτῳ γνώμης σφαλλό-
μενος. βασκανία γὰρ ὑπ᾽ ἀρετῆς οὐ παύεται μᾶλλον, ἀλλ᾽ ἐξάπτεται.
εἰ γὰρ φύσιν ἔχει τὸ ἀγαθοῖς ἐπιφύεσθαι, ὅσῳ πρόεισι τἀγαθὰ, καὶ τὸ ἐπ᾽
αὐτοῖς λυπεῖσθαι συνεπιδίδωσιν. ὅπερ ἔπαθε πρὸς τὴν Ὀσίριδος ἀρχὴν
ὁ βαρύτονος ἀδελφός. εὐθύς γε μὴν τὴν ἡγεμονίαν παραλαμβάνοντος,
μικρὸν ἐδέησεν ἀπολέσθαι, τὴν κακὴν κεφαλὴν προσουδίζων τε καὶ κίο-
σι προσαράττων. ἡμερῶν συχνῶν οὐ προσηνέγκατο σῖτον, καί τοι βορώτα-
τος ὤν, ἀπεσείσατο ποτὸν, καί τοι φιλοινότατος ὤν. ὕπνου μὲν ἐρῶν, ἄϋπνος
διετέλει. ἐγρηγόρσει δὲ συνείχετο, καὶ μάλα ἀποδιοπομπούμενος, καὶ τὼ ὀ-
φθαλμὼ μύων ἐπίτηδες, τοῦ τὴν ψυχὴν ἀνεθῆναι τῶν κεντούντων τῆς
μνήμης. ἀλλ᾽ ἔστιν ἡ μνήμη πρὸς τὸν ἐθέλοντα καταθέσθαι φιλονικώτατον·
ὥστε καὶ μύσαντι, τὸ κακὸν ἡ φαντασία περιῆν, καὶ ὕπνου δὲ, εἴ ποτε, παρα-
θρέξαντος, ὄναρ ἦν ἀθλιώτερον ἐπεφοίτα, ἐν ὀφθαλμοῖς ὁρῶν πάγον
ἐκεῖνον, ψήφους ἐκείνας, χεῖρας ἐκείνας ἐπὶ τὸν ἀδελφὸν ἁπαξαπάσας· καὶ
διαναστάντι δὴ ἦν ἀσμένως μισεῖ τῆς χαλεπῆς ὄψεως, ἐπὶ χρόνον συ-
χνὸν περιεβομβεῖτο τὰ ὦτα τῇ τῶν εὐφημούντων ἠχοῖ. οὔτε ἀτρέμας ἔχειν
ἠνείχετο, τῆς ψυχῆς ἀσχαλλούσης, καὶ προσκόπτοντα τῆς οἰκίας συμφοραὶ
διεδέχοντο, καὶ ἐν λόγοις, καὶ ἐν ἔργοις, καὶ ἐν ᾠδαῖς τῶν ἁπάντων Ὄσιρις
ἦν, ὡς μὲν καλὸς ἰδεῖν, ὡς δὲ σοφὸς εἰπεῖν ὁ νέος βασιλεὺς, καὶ τὸ μεγαλό-
φρον ὅτι οὐκ ἀλαζὸν, καὶ τὸ πρᾷον ὅτι ἀταπείνωτον. αὖθις οὖν ὑπενόστει καὶ
κατεκλείετο, οὐκ ἔχων ὅ, τι ἑαυτῷ χρήσεται, οὔτ᾽ αὐτὸς, οὔτε ἡ γυνὴ, διωλύ-
γιον ἄλλο κακὸν, ἑαυτῆς κομμώτρια, θεάτρου καὶ ἀγορᾶς ἄπληστος, τὰς ἁ-
πάντων βουλομένη τε καὶ οἰομένη ψυχὰς πρὸς ἑαυτὴν ἐπεστράφθαι. περὶ
ὃ καὶ μείζω συμφορὰν ἐπεποίητο τῆς βασιλείας ἐκπεπτωκέναι τὸν ἄνδρα, ἐ-
κείνως ἂν οἰομένη δημοσιεύσειν τὴν πολιτείαν ἐπὶ μείζονος ὑποθέσεως, καὶ
καθηδυπαθήσειν τῆς ἐξουσίας. ἑαλώκει τε αὖθις ὁ Τυφὼς ἤδη πρεσβύτης
ὤν, ὥσπερ

ὢν, ὥσπερ παιδάριον Ἀφροδίτης ἀρχόμενον, καὶ ἦν αὐτῷ τὸ μέρος τῆς συμ-
φορᾶς αἰδὼς τῆς ἀνθρώπου, πρὸς ἣν ἐπεφιλοτίμητο τὴν μεγίστην ἄρ-
ξειν ἀρχήν, κἀκείνῃ τὴν δυναστείαν κοινώσασθαι. ἣ δὲ καὶ ἐν ἰδιώτῃ βίῳ
χρῆμα φανερώτατον ἦν, εὐδοκιμεῖν ἐν τοῖς πλεῖστοι ἀντικειμένοις φιλοτι-
μουμένη, θηλυτάτη μὲν γυναικῶν τρύφημα προσεξευρεῖν, καὶ ἐπιποιῆσαι
κάλλει, καὶ ἐνδοῦναι τῇ φύσει· παραβολωτάτη δὲ ἀρρένων ἐπιθέσθαι σκέμ-
ματι, καὶ τολμῆσαι πεῖραν, ποικιλοπράγμων τε οὖσα καὶ καινοτόμος. παρε-
σκεύαστο δὴ πρὸς ταῦτά τε καὶ πρὸς τἄλλα, καὶ γυναῖκας ἑταιριστρίας, καὶ
ἄνδρας πελάτας πάντας ὁμοιογνώμονας ἔχειν, καὶ χρῆσθαι πρὸς ἃ ἐπε-
φύκει καὶ οἴκοι καὶ θύραζε. Ὀσίριδι δὲ καὶ ὅτι γυναικωνῖτις ἦν, τὸ παιδάριον
ἀνέμνησε τοῖς ἀνθρώποις ὁρώμενον, καίτοι τὸ παιδάριον ὁ Ὧρος, θέαμα
προσήκον ἦν (μίαν γὰρ ἀρετὴν Ὄσιρις ᾤετο γυναικὸς εἶναι), τὸ μήτε τὸ σῶμα
αὐτῆς, μήτε τοὔνομα διαβῆναι τὴν αὔλειον. οὔκουν οὐδὲ τὸ ἐν ἄκρῳ γε-
νέσθαι τῆς τύχης παρεκίνησε τοῦ καθεστῶτος τὸν σώφρονα, εἰ μὴ καὶ μᾶλ-
λον ὑπὸ τοῦ μεγέθους τῆς ἐξουσίας ἐκρύπτετο· ἐπεὶ μηδὲ αὐτὸς ὡς παρὰ τοῦ-
το εὐδαιμονέστερος ἐγινώσκετο· ἀλλ᾽ ἤδει καὶ μὴ τυχὼν, οὐκ ἂν ἧττον εὐδαί-
μων γενόμενος. αὐτὸς γάρ τις ἕκαστος ἑαυτῷ τοῦ τοιούτου ταμίας, ἀγαθὸς
εἶναι βουλόμενος· διὸ τοὺς μὲν ἀρετῇ συζῶντας, ἰδιώτας τε ὄντας καὶ ἄρχον-
τας, ἴδοι τις ἂν ὁμοίως εὐθυμουμένους. ἅπας γὰρ βίος, ἀρετῆς ὕλη. καθά-
περ ἐπὶ σκηνῆς ὁρῶμεν τοὺς τῆς τραγῳδίας ὑποκριτάς, ὅστις καλῶς ἐξή-
σκησε τὴν φωνήν, ὁμοίως ὑποκρίνεται, τόν τε Κρέοντα καὶ τὸν Τήλεφον, καὶ οὐ-
δὲν τἀλουργῆ τῶν ῥακίων διοίσει, πρὸς τὸ μέγα καὶ καλὸν ἐμβοῆσαι, καὶ κα-
ταλαβεῖν ἠχοῖ τοῦ μέλους τὸ θέατρον· ἀλλὰ καὶ τὴν θεράπαιναν καὶ τὴν δέ-
σποιναν μετὰ τῆς αὐτῆς ἐπιδείξεται μουσικῆς, καὶ ὅ,τι ἂν περιθῆται προσω-
πεῖον, τὸ καλῶς αὐτὸν ὁ χορηγὸς τοῦ δράματος ἀπαιτεῖ· οὕτως ἡμῖν θεὸς καὶ
τύχη περιτίθησιν ὥσπερ προσωπεῖα τοὺς βίους ἐν τῷ μεγάλῳ τοῦ κόσμου
δράματι, καὶ οὐδέν τι μᾶλλον ἕτερος ἑτέρου βίος βελτίων ἢ χείρων· χρῆται δὲ
ὡς ἕκαστος δύναται· δύναται δὲ ὁ σπουδαῖος ἁπανταχοῦ καλῶς διαγίνε-
σθαι, κἂν τὸν πτωχὸν, κἂν τὸν μόναρχον ὑποκρίνηται· διοίσεται δὲ οὐδὲν πε-
ρὶ τοῦ προσωπείου· ἐπεὶ καὶ ὁ τραγῳδὸς γελοῖος ἂν γένοιτο, τὸ μὲν φεύγων,
τὸ δὲ αἱρούμενος. καὶ γὰρ ἐν τῷ τῆς γραὸς εὐδοκιμῶν στεφανοῦταί τε καὶ κη-
ρύττεται, καὶ ἐν τῷ τοῦ βασιλέως ἀσχημονῶν, κλώζεται καὶ συρίττεται· ἔστι δὲ
ὅπῃ καὶ λίθοις βάλλεται. βίος γὰρ οὐδεὶς οἰκεῖος ἡμῶν· ἀλλοτρίους δὲ ἔξω-
θεν περικείμεθα· ἡμεῖς δὲ τὸ χρώμενον ἔνδοθεν, ἀμείνους καὶ χείρους αὐτοὺς
ποιοῦντές τε καὶ δεικνύντες, ἀγωνισταὶ ζώντων δραμάτων. ταῦτ᾽ ἄρ᾽ ὥσ-
περ ἐσθῆτάς ἐστιν αὐτοὺς ἀμφιέσασθαι καὶ μεταμφιέσασθαι. Ὄσιρις μὲν οὖν·
ἐπεπαίδευτο γὰρ, τί τὸ οἰκεῖον καὶ τί τὸ ἀλλότριον· μείζω εὐδαιμονίας ἠπί-
στατο τῆς ψυχῆς οὔσης· αὐτόν τε οὖν καὶ τοὺς οἴκοι παρείχετο, τοὺς αὐτοὺς ταῖς γνώ-

μας, ἰδιώτας καὶ ἄρχοντας ἀνεκπλήκτους ὑπὸ τῶν ἔξωθεν. οἱ δὲ, αἰσθήσει
τε γὰρ ἔζων, καὶ νοῦς ἀπῆν, ἐρασταὶ τύχης ἀμαθεῖς, οἰκεῖον ἑαυτῶν ἡγούμενοι τὸ
ἀλλότριον, φύσεώς τε ἥσσω ἔμπλεω, τὴν βασιλείαν καραδοκήσαντες, καὶ
ὡς οὐκ ἦλθεν ἐπ' αὐτοὺς, ἀπεγνωκέσαν ἑαυτῶν, καὶ οὐδὲν ἐνόμιζον εἶναι βιώ-
σιμον. αὖθίς τε καὶ πολλάκις εἰρῆσθαι ἄξιον, ἀνθρώποις ἀπαιδεύτοις κα-
νὼν, μὴ περιμένειν βίον, ὥσπερ ἐν τραπέζῃ μερίδα, ἥτις περιαγομένη γέ-
νοιτο καθ' ἡμᾶς, ἵνα ἀνελώμεθα. ἀλλὰ αὐτοῦ εἶναι τοῦ προαρπάζοντα καὶ ὑφαι-
ρούμενον. τυχὼν μὲν γὰρ ὁ τοιοῦτος, καταγέλαστος ἔσται, συμπότης ὢν ἀκό-
σμιος, καὶ τῷ τάττοντι τὸ συμπόσιον ἀπεχθήσεται, τό γε ἐφ' ἑαυτῷ, ταράττων
ἀνελευθερίᾳ τὴν τάξιν. μὴ τυχὼν δὲ, ταῦτά τε, καὶ προσέτι κλαύσεται παιδα-
ρίου δίκην, τῆς περιενεχθείσης μερίδος καὶ εἰς τὸν πλησίον ἐλθούσης αὐτὸς ἐ-
ξειργόμενος. ὧν τὰ παραπλήσια Τυφῶνι πάντα παρῆν. καὶ γὰρ θεοῖς ἀπή-
χθετο, καὶ αὐτὸς ὠδύρετο, καὶ τὸ πρᾶγμα γέλως ἐγεγόνει τῷ πλήθει. οὐδὲ
ὅτι γὰρ συχνῶν μηνῶν ἀνεπεπτώκει, καὶ καθημέραν ἐπίδοξος ἦν ἀποθανεῖσθαι,
οὐδὲ τοῦτο ἔλεον, ἀλλ' ὀργὴν μὲν ἐκίνει τοῖς ἀνδρειοτέροις, γέλωτα δὲ τοῖς
μαλακωτέροις τὰς γνώμας, ὡς ἤδη τὸ πρᾶγμα παροιμίαν εἶναι καὶ ἐρώ-
τημα πρὸς τοὺς ὠχριῶντας, μή τι τἀδελφοῦ σου κακόν; κἂν ἀπώλετο
δικαίως ὑφ' ἑαυτοῦ, τηκόμενος ἔνδοθεν τῷ κακῷ. νῦν δὲ ἡ παλαμναία
γυνὴ, καὶ ἐν τοῖς δεινοῖς οὖσα λίαν γυνὴ, ἑαυτήν τε καὶ ἐκεῖνον ἐπανήγαγεν,
ἀεί ποτε αὐτῷ ῥᾳδίως χρωμένη, καὶ τοῦ δακρύειν ἀφίστη δὴ πρὸς ἑαυτὴν ἀ-
γαγοῦσα, πάθει πάθος ἐκκρούουσα, ἡδονῇ λύπην ἀποικοδομουμένη. οὕτως
οὖν ἀνεπάλαισε, παρὰ μέρος εἴκων τοῖς ἐναντιωτάτοις κακοῖς. νῦν μὲν ᾤ-
μωζε, νῦν δὲ ὤργα. παιδαρεία δὲ ἀκολαστότερα, τότε δὴ καὶ πλείους μᾶλλον
εἰς τὴν οἰκίαν εἰσερρήγνυντο, καὶ κῶμοι, καὶ πότοι, τοῦ συναναφέρειν αὐτοῖς τὸν χρόνον, καὶ
τῆς ψυχῆς τὴν ἄλην παραμυθεῖσθαι· καὶ τἄλλα ἐμηχανῶντο, ὡς ἂν ἥκι-
στα τῶν Ὀσίριδος ἀγαθῶν μεμνῆσθαι σχολάζοιεν. καὶ κολυμβήθρας ἐποίουν
καὶ νήσους ἐν κολυμβήθραις, καὶ ἐν ταῖς νήσοις θερμὰ χειροποίητα, ἵνα γυ-
μνοῖντό τε ἐν ταῖς γυναιξὶν ἐπαλλήλοις, καὶ ἀνέδην ἐπιθορνύοιντο. ἀμφὶ
ταῦτα οὖσιν αὐτοῖς, καὶ ἡ τῆς τυραννίδος ἐπίθεσις ἐπὶ νοῦν ἔρχεται ὑποθή-
κῃ φαύλων δαιμόνων, οἳ τόν τε τρόπον ὑφηγοῦνται, καὶ τἄλλα ἀναφανδὸν ἤδη
συνδιῴκουν, παρόντες τε καὶ συμπράττοντες. οὐ γὰρ οἷόν ἦν αὐτοῖς ὁρᾶν τὰ σφέ-
τερα ἀτίμως ἔρροντα, φρονήσεως ἀσκουμένης, εὐσεβείας ἐπιδιδούσης, ἀπε-
ληλαμένης μὲν ἀδικίας, εἰσῳκισμένης δὲ ὁμονοίας, ἀγαθῶν ἁπάντων ἀν-
θούντων. τὸ δακρύειν Αἰγυπτίοις, ὄνομα λοιπὸν ἦν, πάντα εὔφημα, πάν-
τα ἐν κόσμῳ, τῆς πολιτείας ὥσπερ ἑνὸς ζῴου ψυχὴν ἐχούσης τὸν νόμον, καὶ
κατ' αὐτὸν κινουμένης τῶν μερῶν τῷ παντὶ συμφωνούντων. ταῦτα ἐξοι-
στρᾷ, τούτοις ἐπιφύονται δαίμονες ὀργάνοις συγγενέσι χρώμενοι ἀνθρώ-
ποις. τυρεύεται δὴ τὸ κακὸν ἐν δυὸ γυναικωνίτισιν. ἑστία γὰρ ἦν ἐν τῇ πόλει

τῇ βασιλίδι τῷ στρατοπεδάρχῃ τῶν ἀλλοφύλων, ὃς αὐτός τε καὶ ἡ πλη-
θὺς Αἰγυπτίοις ἐδόκουν στρατεύεσθαι· τότε δὲ πόλεμόν τινα ἐπεράτιον συν-
τύχῃ πρὸς μοιρῶν τινα αὐτῶν ἀποσπάσωσι, καὶ κἄν μοί τινες Αἰγύπτιαι κα-
κῶς ἐπεπεραγεῖ, τοῦτο πρεσβευκότων ἐπὶ τὸ δρᾶμα δαιμόνων. περὶ
τὴν τούτου γυναῖκα φοιτῶσα μεθ' ἡμέραν καὶ νύκτωρ ἡ γυνὴ τοῦ Τυφῶνος,
οὐ χαλεπῶς ἀναπείθει βάρβαρον γραῦν καὶ ἀνόητον, τὸ παμπάλημα τὸ
κερκώπειον, ὅτι τε αὐτῆς περικήδοιτο, καὶ ὅτι προορῷτο κακὸν ἐπ' αὐτοὺς
ἧξον, εἰ Ὀσίριδι κατὰ νοῦν εἴη τὰ πράγματα. προδοσίαν γὰρ αἰτιᾶται,
καὶ συγκείμενον πόλεμον οἴεται πολεμεῖσθαι, τῶν βαρβάρων ἐν κοινωνίᾳ
γνώμης μερισαμένων στρατόπεδα. ἔγνωκεν οὖν, φησὶν, ἐπαναγκάζειν τε
αὐτὸν ἁπάσῃ βίᾳ καὶ μηχανῇ, καὶ ἐπειδὰν τάχιστα ἀπὸ τῶν ὅπλων γένηται,
παραλύσας τῆς ἀρχῆς, κακῶς αὐτόν τε καὶ σὲ καὶ παῖδας ἀπολέσαι· τοὺς
γυναίους δὴ τούτους τὰ πάγκαλα θρέμματα, καὶ τούτους ἔγνωκεν ἀπο-
σφάξαι πρὸ ἥβης· καὶ ἅμα ἐδάκρυσεν αὖ ἐπαγκαλίζουσα τὰ παιδάρια,
εὐνοίας οἴκτῳ προσποιουμένη· ἡ δὲ γραῦς ἡ σκυθὶς, ᾤμωξεν αὐτίκα οἷα μὲν
κατ' ὀφθαλμοὺς ὄψεσθαι τὰ δεινὰ, καὶ αὐτὴ πείσεσθαι· ἡ δὲ ἄλλο προσετίθει
δεῖγμα, καὶ καθ' ἡμέραν ἄλλο, βουλεύματα δῆθεν ἐξαγγέλλουσα τῶν ἐπ' αὐ-
τοὺς ἀπορρήτων. ὅλως γὰρ ἐκτελευτήσεσθαι τὸ σκυθικὸν ἐκ τῆς χώρας, καὶ τοῦ-
το ὅσαι ἡμέραι πράττειν Ὄσιριν, καταλόγους τε ἀφθόνως πληροῦντα, καὶ τἄλ-
λα προμηθούμενον, ὅπως ἐφ' ἑαυτῶν οἰκοῖεν Αἰγύπτιοι, τοὺς βαρβάρους
ἢ κατακανόντες, ἢ ἐξελάσαντες· τοῦτο δὲ ἔσεσθαι ῥᾷστον, ἐπειδὰν τὸν ἄρχον-
τα σφῶν ἰδιώτην τε ἀποδείξῃ τὸ πινακίδιον πέμψας, καὶ ὑπαγάγῃ τῷ νό-
μῳ. τούτου διακεκλεισμένου, τοὺς ἄλλους οἴεται μικρὸν ἔργον ἔσεσθαι. καὶ
νῦν ὁ Τυφὼς, φησὶν, οἴκοι δακρύει. τὰ γὰρ ὑμέτερα φρονεῖ, καὶ τοῖς βαρβά-
ροις ἀεὶ πεπολίτευται, δι' οὓς καὶ τῆς βασιλείας ἡμάρτομεν, οὐ παραδυνα-
μένοις ἐν τῷ καιρῷ τῆς ἀναρρήσεως· ἐκείνως ἂν νῦν Αἰγυπτίοις ἐμπαροινεῖν
ἐξῆν, καὶ τὰ ἀγαθὰ τὰ τούτων ἔχειν ὑμᾶς, ὡς ἀνδραπόδοις τοῖς κυρίοις χρω-
μένοις· ἀλλ' οὔτε ὑφ' ὑμῶν ὠφελήμεθα τότε, καὶ νῦν ἀδύνατοι βοηθεῖν ἐ-
σμὲν, συμφορᾷ μέντοι κεχρήμεθα, τῶν δεινῶν ἤδη πελαζόντων τοῖς φίλοις.
οὕτω καταστρατηγήσασα τῆς γραὸς, εἰς τοὔσχατον ἐκδειματώσασα, ὡς
ἂν ἀψύχων ὄντων, ὡς ἅλις εἶχεν, ἑτέραν προσβάλλει μηχανὴν, τοῦ δέους
ἐπανάγειν τὴν βάρβαρον, ἤδη μανθάνουσαν ἕπεσθαι περιαγούσῃ τὴν γνώ-
μην, καὶ κατὰ μικρὸν ἐρρώννυ, καὶ ἐλπίδων ἐνεπίμπλη· ἀλλὰ μέγα, ἔφη, τὸ βού-
λευμα, καὶ κοινῆς δεῖ τόλμης, ἵνα μὴ ἐπ' Ὀσίριδι ὦμεν ζῆν, ὅτε βούλοι-
το. ἠνίξατο τὴν ἐπανάστασιν ἀμυδρῶς τὸ πρῶτον· εἶτα προεδήλωσεν, εἶ-
τα ἀπεκάλυψε, καταβραχὺ προσεθίζουσα, τῷ τε ἀκροάματι καὶ τῷ τολ-
μήματι, ἕως τελευτῶσα τὴν προειδέαν θρασεῖαν ἐποίησε, τὸ μηδὲν δει-
νοῦσα τὰ Ὀσίριδος, ἐκείνων ἐθελόντων. ὁ γὰρ νόμος, ἔφη, καὶ ἡ συνήθεια τῆς

τιμῆς, καὶ τὸ ἀρχαῖον τὸ πάτριον, τοὺς μὲν νωθεῖς ἑκόντας δουλοῖ· ὁ δὲ ἀφηνιάσας, ἀσθενῶν πειρᾶται, καὶ ἐλεύθερός ἐστιν ὁ τὴν ἰσχὺν ἔχων, εὖ μὴ καταπλαγῇ τῇ γνώμῃ πρὸς τὴν συνήθειαν· ὃ μὴ πάθωμεν ἡμεῖς, ὑμῶν ἐν ὅπλοις ὄντων. Ὀσίριδος δὲ οὐδέν, ἀλλ' ἢ θεοῖς τε εὐχομένου, καὶ νῦν μὲν πρεσβείαις χρηματίζοντος, νῦν δὲ δίκας ἐκδικάζοντος, νῦν δὲ ἀγρόν τι τῶν γεωργικῶν παραινοῦντος· οὐ γὰρ μή ποτε κοινωσαμένων καὶ συνδραμόντων ἡμῶν μὲν τὴν εὐβουλίαν, ὑμῶν δὲ τὰς χεῖρας, Ὄσιρις ἐκποδὼν ἀνίκητον ἔσται. δόξετε γὰρ οὐδὲ μέγα τι παραχαράττειν, οὐδὲ τὰ αἰγυπτίων κινεῖν, οὐδὲ μεθιστάναι τὴν πολιτείαν, ἀλλὰ καθιστάναι καὶ ἐξεπιτεῖναι τὸ πάλαι λῷον, Τυφῶνι τὴν ἀρχὴν προσάπτοντες, γεγονότι μὲν ὀψὲ ἢ Ὄσιρις, πρεσβυτέρῳ δὲ καὶ δικαιοτέρῳ βασιλεῦσιν Αἰγύπτου. ὥστε οὐδὲ τὴν ἀρχὴν αἰγυπτίοις εἰκὸς ἐφ' ὑμᾶς συστῆναι, μὴ κατὰ μέγα τῆς μεταβολῆς γινομένης περὶ τὴν πολιτείαν τὴν πάτριον. τὸ μὲν οὖν σχῆμα τῆς ἀρχῆς, ἡμέτερον ἔσται· τὸ δὲ ἀγαθὸν ὑμέτερον, καὶ Αἰγύπτου πάσης ὥσπερεὶ τραπέζης εὐωχηθήσεσθε. μόνον ὑφίστασο σὺ πείσειν τὸν ἄνδρα. καὶ ὅς γε ἔφη συμπείσεις· οὕτως ἐποίουν. καὶ ἐπειδὴ προσελαύνων ἠγγέλλετο, οὗτοι μὲν, καίτοι πρόδρομοι τῆς ἐπιβουλῆς ἀφανῶς περιεφθέγγοντο, ἐχεμυθίας προσποιήσει τῶν μέγα βοώντων φανερώτερον ἐξαγγέλλοντες, ἃ κρύπτειν ἐσκιάζοντο· τοῦτο δὲ, ἀσαφῆ γράμματα διεπάραττεν ἀσφαλέστερον ἐπιτάττοντα. ἤδη δέ τις κἀναφανδὸν εἶπεν, ὅτι δεῖ σώζειν ἑαυτοὺς ἐκ τοῦ λόχου, καὶ ἄλλος ἀειδηλότερον, καὶ μάλα ἄλλος, καὶ ἄλλος, ἅπαντες οὗτοι στασιῶται Τυφῶνος, καὶ συνωμόται τῆς γυναικὸς. ἐπὶ πᾶσιν ὁ κολοφὼν, αἱ γυναῖκες ὑποπτιάζουσιν αἱ δημιουργοὶ τοῦ δράματος, καὶ Τυφὼς αὐτὸς ὡς ἐπ' ἄλλο τι προελθὼν τοῦ ἄστεος, λαθραίως αὐτῷ συγγίνεται, καὶ συντίθεται περὶ τῆς ἀρχῆς, καὶ πείθει χωρεῖν αὐτόθεν ἐπὶ τὸ ἔργον, εἰ δέοι καὶ συναπολέσθαι τὴν βασιλίδα πόλιν Ὀσίριδι, καὶ τοῦτο ἐφίεις, ὡς ἀποχρώσης αὐτῷ καὶ τῆς λοιπῆς Αἰγύπτου, καὶ ἅμα ἵνα σοι, φησί, πλουτοῖεν οἱ στασιῶται, πόλιν εὐδαίμονα καὶ κοινὴν ἑστίαν τῶν ἐν Αἰγύπτῳ λαμπρῶν ἠνδραποδισμένοι, καὶ διηρπακότες τὰ χρήματα. καὶ ταύτην ὁ μὲν χρηστὸς Τυφὼς προὔπινε, μισῶν τῶν ἐνοικούντων διὰ τὴν ἐς Ὄσιριν εὔνοιαν· ὁ δὲ σκύθης οὐκ ἔφη ποιήσειν. εἶναι γὰρ αὐτῷ σέβας βουλῆς τε ἱερᾶς καὶ δήμου σώφρονος, καὶ τῶν ἐν ἄστει ἱερῶν· καὶ γὰρ ἐπ' Ὄσιριν οὐκ ἐθελοντής, ἀλλ' ὑπ' ἀνάγκης ἔφη βαδίζειν, αὐτοῦ τὴν ἀνάγκην πεποιηκότος, κἂν παραχωρῇ κρατεῖν ἐκείνου, σωζομένου τοῦ ἄστεος καὶ τῆς χώρας ἀκεραίου μενούσης, κέρδος ἔφη θήσεσθαι, τὸ μὴ κακοῦ μείζονος ἀνάγκην γενέσθαι. λέγει τοίνυν ὁ μῦθος οὐκ ἐμφιλοχωρήσειν τοῖς Ὀσίριδος πάθεσιν· οὐ γὰρ εἶναι φύσιν ἔχον, λιπαρῶς τινὰ προσκαρτερεῖν ἀνιαρῷ διηγήματι. ἄγονται δέ γε τῶν ἱερῶν δακρύων ἀποφράδες ἡμέραι μέχρι νῦν ἐξ ἐκείνου, καὶ οἷς θέμις ὁρᾶν, κινουμένας τὰς εἰκόνας αὐτῶν ἐποπτεύουσιν· ἐκεῖνο δὲ ἄξιον εἶναι φησί, καὶ κοινῆς ἀκοῆς ὑπὸ χώρας, ὑπὸ ἱερῶν,

ὑπὸ

ὑπὸ κάμινον, αὐτὸς ἑαυτὸν ἐξήλειψε τοῖς ἂν μὴ λάβοιεν ἀνατεινομένοις ἅπαντα ἀπολεῖν, καὶ διαβαίνει τὸ ῥεῦμα ὁλκάδι, φερομένου εὐθὺς ἀμφ' αὐτὸν, ὅποι ποτὲ γῆς ἢ θαλάττης, καὶ περὶ τοῦ τί χρὴ παθεῖν ἐκκλησία βαρβαρική. ἐντεῦθεν ὁ μὲν Τυφὼς ἐδεῖτο ἀποθνήσκειν αὐτὸν ὡς ἀλυσσὸν τάχιστά τε καὶ βιαιότατα· οἱ βάρβαροι δὲ καίπερ ἀδικεῖσθαι πεπιστευκότες, νεμεσητὸν ἐποιοῦντο, καὶ ᾐδοῦντο τὴν ἀρετήν· φυγὴν δὲ ἐπεβόων, καὶ αὖ καὶ τοῦτο ἡμύνοντο, καὶ ἠξίουν οὐκ εἶναι τὸ πρᾶγμα φυγὴν, ἀλλὰ μετάστασιν· χρήματα δὲ καὶ κτήματα ἔχειν εἴων, καὶ ταῦτα ὀρέγοντος αὖθις τοῦ Τυφῶνος· οἱ δὲ οὐδὲν μᾶλλον ἢ τὴν ἱερὰν ἤπλοντο. ὁ μὲν δὴ θεοῦ τε πομπῇ καὶ ἀγαθῶν ἡρώων ἐστέλλετο, χρόνοις ὡρισμένοις ἐκστησόμενος. οὐ γὰρ ἦν θέμις τὸν χείρω κρατῆσαι ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ δι' ἐλαχίστου μεταπεσεῖν εἰς ἀκοσμίαν ἅπαντα καὶ κατηφεῖν τῆς ἱερᾶς ψυχῆς ἐνδημούσης. ἵνα γὰρ ἐξῇ γενέσθαι ταῦτα, τὴν ἀρχὴν ἐπ' αὐτὸν συνέστησαν, ὧν ταῦτα ἔργα οἱ δαίμονες· οἷς ὑπηρετῶν ὁ προβεβλημένος ὑπ' αὐτῶν πάλαι τε εἰς τὴν γένεσιν, καὶ τότε ἐναγχος εἰς τὴν τυραννίδα, παντοίων αὖθις ἦρχε συμφορῶν· φόροι μὲν εὐθὺς πολλαπλασίους ταῖς πόλεσιν ἐπετάττοντο, ὀφλήματά τε οὐκ ὄντα ἐξηυρίσκετο, καὶ τεθαμμένα ἀνωρύττετο· ὁ μὲν ἐπιποτάμιος, ἠπειρωτικῶς λειτουργεῖν ἐτάττετο· πλοῖα δὲ ἤτει τὸν ἠπειρώτην, ἵνα μηδεὶς ἄνθρωπος ὢν χαίρων σχολάζῃ. ταῦτα δημοσιώτατα τῶν κακῶν, καὶ ἔτι κοινότατον ἄλλο, τοὺς ὑπάρξοντας αὐτῷ καὶ ἐπιστησομένους τοῖς ἔθνεσιν, ὠνίους ἐξέπεμπεν, ἀπεμπολῶν δημοσίᾳ τὰς πόλεις. οἱ δὴ μισθωσάμενοί τινος ἐπιτροπείαν ἔθνους, καὶ ὅστις ὁ νεώτατος ἦν ἐπ' ἐνιαυτὸν ἕνα συγκειμένης τῆς ἐκμισθώσεως, ἠξίου τὸν ἐνιαυτὸν ἐκεῖνον αὐτῷ γήρως ἀκολάστου συναθροίζειν ἐφόδια. ἓν γάρ τι καὶ τοῦτο τῶν ἐπὶ Τυφῶνος ἐγένετο· κατὰ γραμματεῖον ὡμολογεῖτο τῆς ἀρχῆς ὁ χρόνος τοῖς καταθεμένοις ἀργύριον· πρότερον δὲ ὁ μὲν ἐπ' αἰτίᾳ κακίας, παρελύετο τῆς ἀρχῆς· τῷ δὲ μισθὸς ἦν ἀρετῆς πρεσβυτέρα τιμὴ καὶ πλειόνων ἀρχὴ, καὶ χρόνος ἐπιμετρούμενος. ᾤμωζον οὖν τὸ ἀπὸ τοῦδε ἅπαντες ἁπανταχοῦ, κακὸν ἴδιον λέγειν αὐτὸν ἕκαστος ἔχοντες, καὶ κατὰ δήμους καὶ κατὰ βουλευτήρια πᾶσι κακοῖς ἠλαύνοντο, ὡς μίαν τινὰ φωνὴν ἀπ' Αἰγύπτου πρὸς οὐρανὸν αἴρεσθαι, τὴν ἠχὼ τοῦ κοινοῦ θρήνου· θεοὶ δὲ ἠλέουν τὸ γένος, καὶ παρεσκευάζοντο ὡς ἀμυνοῦντες. οὐ μὴν ἐδόκει, πρὶν ἐν ἀργεστέροις ἔτι πρὸς ἀλλήλας ἀρετὴν καὶ κακίαν ἐξετασθῆναι, τοῦ καὶ τοὺς ἥκιστα νῷ χρωμένους ἀνθρώπους καὶ αἰσθήσει κρῖναι τὸ ἄμεινον καὶ τὸ χεῖρον, καὶ διαζεῦξαί τε καὶ ἐκκλῖναι. ἐπέθετο τοίνυν ὁ Τυφὼς καὶ παντάπασι τὴν Ὀσίριδος βασιλείαν τῆς ἀνθρώπων μνήμης ἐκκόψαι, καὶ τοῦτο μετῄει πολλαῖς τε ἄλλαις ὁδοῖς, καὶ οὐχ ἥκιστα ταύτῃ· δίκας τε ἐκδεδικασμένας ἀναδίκους ἐποίει, καὶ ἔδει τὸν ἑαλωκότα κρατεῖν, καὶ πρεσβείαις ἀπεχρημάτιζεν, ἐν αἷς ἐχθρὸς ἦν, ὅστις ὑπὸ τῆς θεσπεσίας γλώττης ὠφέλητο. καὶ ἔδει συμφοραῖς ὁμιλεῖν, αὐ-

τήν τε καὶ πόλιν καὶ γένος, ἐν ἀμηχάνοις τε ἦσαν ἐπ' αὐτῷ δύο μηχαναί, εἴ τις
ἢ τῇ γυναικὶ χρήματα ἀπεμέτρησεν· ἡ δ' ὥσπερ ἐπὶ τέγους φανερωτάτη
προεκάθητο, ἐπί τε τῷ σώματι καὶ ἐπὶ τοῖς πράγμασι ταῖς ἑταιριστρίαις μα-
στροποῖς χρωμένη, τὸ πάλαι καλούμενον Αἰγυπτίοις κριτήριον ἀποδεῖξα-
σα δίκην πωλητήριον· ὁ ταύτῃ διειλεγμένος ἐντυγχάνειν ἵλεῳ τῷ Τυ-
φῶνι. ἄλλως τε γὰρ ἥττασος ἦν καὶ χρεώστης τῇ γυναικωνίτιδι, καὶ ὡς αὐταῖς
κατακτησαμέναις τὴν τυραννίδα χάριν ἠπίστατο. ἐντεῦθεν εἰς ἐν ἀπόρροις πρὸ-
ς τοῖς πειρωμένοις αὐτοῦ δυσχερὲς· καὶ ἕτερος, εἴ τις προσελθὼν ἐκ τῆς
ἐκ τοῦ παλαμναίου συλλόγου τῶν ὁμοδιαίτων Τυφῶνι· οἱ δ' ἐκαλοῦντο
μεγάλοι τε καὶ μακάριοι, ἀνθρώπια δύστηνα καὶ παράσημα. τούτοις οὖν
ἔδει προσελθόντα καταχέαι ἵνα λοιδορίαν Ὀσίριδος ἐνηρμοσμένην κωμ-
ῳδίᾳ· καὶ ἐποίουν αὐτό, οἷς ἥκιστα ἀρετῆς ἔμελε, καὶ οἷς οὐκ αἰσχρὸν ἁπαν-
ταχόθεν κερδαίνειν. εὐθὺς οὖν ἠλλάττοντο τὴν τύχην ὥσπερ τὴν γνώμην. ἐ-
στρέφετο γὰρ εἰς τὰ τυραννικὰ τὸ ῥῆμα, καὶ ἐπὶ τραπέζης ἐπόμπευε· χαριζομέ-
νοις οὖν ἀντεχαρίζετο. τοῦτο εἷς τις ἐποίει καὶ δεύτερος, καὶ ὠφελοῦντο μέν,
ἤδεσαν δὲ θεοῖς τὴν ἀπηχθημένοι καὶ ἀνθρώποις σώφροσιν· οἱ πλείους δὲ ἐ-
καρτέρουν. ἐγένετο δέ τις εἷς ἐμβριθὴς μέν, ἀλλ' ὑπὸ φιλοσοφίας ἀγροι-
κότερον ἐκτεθραμμένος, καὶ εἰς τὸ ἀστικὸν ἦθος ἀνομίλητος, καὶ οὗτος ηὔχετο
μὲν περὶ Ὀσίριδος ὥσπερ ἅπαντες ἄνθρωποι πάμπολλα ἀγαθά, αὐτός τε
μὴ λειτουργεῖν, καὶ τὴν πατρίδα ἔργον αὐτῷ λειτουργεῖν· πολλῶν δ' ἐπὶ πολ-
λοῖς τοῦτό τε καὶ μέτρα ποιούντων, καὶ λόγους γραφόντων ὕμνους ἐς Ὄσιριν, καὶ
δεικνύντων Ὀσίριδι χάριν δή τινα ἀντὶ χάριτος· ὁ δ' ἦν μὲν εὐγνώμων ὥσ-
περ ἐκεῖνοι, καὶ μᾶλλον ἢ μᾶλλον ἐδύνατο, καὶ ἐποίει καὶ ἔγραφε, καὶ πρὸς λό-
γον ἤδη τὸν τρόπον τὸν δώρειον, ὃν μόνον ᾤετο χωρεῖν βάρος ἤθους, καὶ λέξεως. οὐ
μὴν ἐξέφερεν εἰς τὸ πλῆθος, ἀλλ' εἴ τις ἦν ἀκοὴ λόγων ἀρρένων ξυνιεῖσα,
καὶ γαργαλίζεσθαι μὲν οὐκ ἀνεχομένη, ξυντετριμμένη δ' ἐπὶ τὴν καρ-
δίαν, ταύτῃ τοὺς ἑαυτοῦ λόγους ἐπίστευεν· Ὄσιριν δὲ ᾔδει μὲν ὅτι μάλιστα τῶν
τοιούτων ἀκουσμάτων ὄντα ἐφημέρων τε καὶ πολυχρονίων λόγων ἀκριβῆ
γνώμονα· αὐτῷ δέ τι περὶ αὐτοῦ λέγειν ἀπεγίνωσκεν, ἅμα μὲν οὐκ οἰόμενος
ἔργου λόγον ἀμοιβὴν ἰσοστάσιον· ἅμα δ' ὑπὸ τῆς ἀγροικίας ἧς ξυντέθρα-
πτο, δόξαν θωπείας αἰδούμενος· ἐπεὶ δ' ὁ Τυφὼς βίᾳ παρειληφὼς Αἴγυ-
πτον ἐτυράννει, ἐνταῦθα δὲ οὗτος ἔτι μᾶλλον ἀγροικος ἦν· οὔτε ἐξέφερε, οὔτε
τοὺς λόγους ἐδείκνυ, πάντων φοιτώντων τὴν ἀκοήν· ἀλλ' ἀσεβεῖν γὰρ ᾤετο,
τὸ μὴ οὐκ ἀφανὴς εἶναι μισῶν τοὺς δεινὰ ἐργασαμένους τὸν εὐεργέτην. καὶ ἀρὰς
ἠρᾶτο τὰς παλαμναιοτάτας Τυφῶνι, καὶ λέγων καὶ γράφων, καὶ οἴκοι καὶ ἐπ'
ἀγορᾶς στωμύλος ἦν, ὁ πάλαι σιγῆς αἰτίαν δεξάμενος· ἁπανταχοῦ τῶν λό-
γων Ὄσιρις ἦν, ἁπανταχοῦ τῶν συλλόγων οἷς παρείη, τὰ Ὀσίριδος ᾖδεν, καὶ
τοῖς οὐκ ἀνεχομένοις ἐπεφόρει τῶν διηγημάτων, οὔτε νουθετούντων πρεσβυ-

τέρων

τέρων καὶ φίλων προὔτιμα, οὔτε δέος αὐτὸν ἔθραττε τῆς ὁρμῆς· μαινομένῳ
γὰρ ἐῴκει μανίαν τινὰ ἐλευθέραν. οὔκουν ἐπαύσατο, πρὶν αὐτῷ Τυφῶνι
παρασχεῖν ὅτι ἐγγυτάτω, συνειλεγμένων πάντων αὐτῷ τότε τῶν ἁπανταχόθεν
ἐκκρίτων, μακρόν τε ἀποτεῖναι λόγον τῶν εἰς τὸν ἀδελφὸν ἐγκωμίων, καὶ
νουθετῆσαι ζηλοῦν ἀρετὴν οὕτως ἐγγυτάτω προσήκουσαν. ὁ δὲ ἐπιμ-
παρᾶτο μὲν, καὶ δῆλος ἦν ἐξοιστρούμενος, αἰδοῖ δὲ τῶν ἠλισμένων κατεῖχε
τὼ χεῖρε σωφρονῶν ὑπ' ἀνάγκης. ᾔκαζεν δ' ἐξῆν τῷ προσώπῳ τὴν γνώ-
μην, ποικίλας παθῶν ἰδέας ἀμείβουσαν. οὕτως ἐν ἐλαχίστῳ πάλης ἐγέ-
νετο. τὸ ἀπὸ τοῦδε οἷον ἐχθίων τε ἦν καὶ κάκιον ἔπραττε, καὶ τὰ μὲν ἐρρήκει τὰ
ἐπ' Ὀσίριδος ἀγαθά· προσεκακούργει δὲ ἅμα, τάς τε πόλεις ὧν ὑπερη-
γόρει κλονῶν, καὶ αὐτῷ τι κακὸν ἴδιον μηχανώμενος, ὡς ἂν μηδέποτε ἀναλύσας
οἴκοι γένοιτο· μένοι γὰρ ὑπ' ἀνάγκης οἰμώζων, εὐτυχοῦντας ὁρῶν οἷς ἀπέχθοι-
το. ἐν τούτοις ὄντα τὸν ξένον θεὸς ἀναρρώννυσιν, ἐναργής τε ὀφθείς, καὶ δια-
καρτερεῖν ἐπιτάξας. οὐ γὰρ ἐνιαυτούς, ἀλλὰ μῆνας ἔφη τοὺς ἐν μέσῳ τοὺς εἶναι,
ἐν οἷς τὰ αἰγύπτια σκῆπτρα, ἀνατείνας μὲν τὰς χηλὰς τῶν θηρίων· κάτω
δὲ ἔξω τῶν ἱερῶν ὀρνέων τὰ κράνη· σύμβολον ἄρρητον τοῦτο. καὶ ἐπεγίνωσκε
μὲν τὴν γραφὴν ὁ ξένος ἐγκεκολαμμένην ὀβελοῖς τε καὶ ἁγίοις σηκοῖς· ὁ δὲ
θεὸς αὐτῷ καὶ τὴν διάνοιαν τῆς ἱερογλυφίας ἡρμήνευσε, καὶ δίδωσι σύνθημα χρό-
νου, ὅταν, ἔφη, καὶ τὰ περὶ τῆς ἁγιστείας ἡμῶν καινοτομεῖν ἐπιχειρήσωσιν οἱ
νῦν ὄντες ἐν ταῖς δυνάμεσι, μετὰ βραχὺ προσδέχου τοὺς γίγαντας, τού-
τους λέγων τοὺς ἀλλοφύλους, ἔσεσθαι ἐκποδὼν ποινηλάτου μένους ὑφ' ἑαυ-
τῶν· εἰ δὲ ὑπολείποιτό τι τῆς στάσεως, καὶ μὴ ἅμα πᾶν ἐκπέσοιτο, μένοι δὲ
ὁ Τυφὼς αὐτὸς ἐν τοῖς πρυτανείοις, σὺ δὲ μηδ' ὡς ἀπογνώσῃ τὸν θεόν. σύμ-
βολον ἄλλο σοι τοῦτο· ὅταν ὕδατι καὶ πυρὶ τὸν περὶ γῆν ἀέρα καθήρωμεν με-
μολυσμένον ἐκ τῆς ἀναπνοῆς τῶν ἀθέων, (τότε ἕψεται) καὶ ἐπὶ τοὺς λοιποὺς ἡ δίκη,
καὶ αὐτίκα προσδέχου τὴν ἀμείνω διάταξιν, ἐκποδὼν γενομένου τοῦ Τυφῶνος.
τὰ γὰρ τοιαῦτα τῶν τεράτων, ἡμεῖς πυρπολοῦντες καὶ καταβροντῶντες σημαίνο-
μεν. ἐνταῦθα τῷ ξένῳ, καὶ εὔδαιμον ἐδόκει τὸ πάλαι χαλεπόν, καὶ οὐκέτι ἤσχαλλε
πρὸς τὴν ἀναγκαίαν μονήν, δι' ἣν αὐτόπτης ἔμελλεν ἔσεσθαι τῶν θεῶν τῆς ἐπι-
φοιτήσεως. καὶ γὰρ οὐδὲ ἀνθρώπινον ἦν εἰκάσαι δύναμιν ἀνδρῶν ἐν ὅπλοις
οὖσαν, καὶ ἐν εἰρήνῃ σιδηροφορεῖν νόμον ἔχουσαν, ἐξ οὐδεμιᾶς ἀντιστάσεως
ἡττῆσθαι. ταῦτα ἐλογίζετο μέν, ὅπως ἂν γένοιτο· λογισμοῦ δὲ ἐφαίνετο κρείτ-
τονα. ἐπεὶ δὲ οὐ συχνοῦ χρόνου διεξελθόντος, πονηρόν τι κόμμα θρησκεύμα-
τος, καὶ παραχάραγμα ἁγιστείας, ὥσπερ νομίσματος, ὅπερ νόμος ἀρχαῖος
ἐξοικίζει τῶν πόλεων, θύραζε καὶ πόρρω τειχῶν ἀποκλείων τὸ ἀσέβημα, ἐπὶ
τούτου ὁ Τυφὼς οὐκ αὐτοπρόσωπος διὰ τοῦ αἰγυπτίου πλήθους, ἀλλὰ διὰ
τῶν βαρβάρων εἰσφρῆσαί τε ἐπέθετο, καὶ ἱερὸν ἐν ἄστει δοῦναι, καταλύσας
νόμους πατρῴους· αὐτίκα ὁ ξένος ἐπινοῶν ἐβάδιζεν, ὅτι τοῦτο ἄρα ἐκεῖνο τοῦ

θεοῦ δὲ παράγγελμα. τάχ' οὖν καὶ τὰ ἐφεξῆς ἴδοιμι· καὶ προσεδέχετο μαθὼν τότε, τὰ μὲν αὐτίκα ἐσόμενα περὶ Ὄσιριν· τὰ δὲ ἐς τοὺς οὔπω παρόντας ἐνιαυτούς, ὅταν Ὥρῳ τῷ παιδὶ γνώμη γένηται, συμμαχίαν ἑλέσθαι παρὰ τοῦ λέοντος λύκον· ὁ δὲ λύκος ὅστις ἐστίν, ἱερὸς λόγος ἐστίν, ὃν οὐχ ὅσιον ἐξαγορεύειν, οὐδὲ ἐν μύθου σχήματι.

ΑΙΓΥΠΤΙΟΥ Η ΠΕΡΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΛΟΓΟΥ ΤΜΗΜΑ Β.

ΑΡΧΕΤΑΙ δὲ ὑποσημαίνειν ἐντεῦθεν τὰ τῆς θεαγ· ἐπειδὴ πάντα πανταχόθεν πάντων κακῶν ἔμπλεα ἦν, καὶ ἤδη τῆς τῶν ἀνθρώπων γνώμης ἐξερρύηκε δόξα προνοίας, τῆς ἀσεβοῦς ὑπονοίας ἐκ τῶν ὁρωμένων μαρτυρουμένης, ἐφαίνετο μὲν οὐδὲν οὐδαμοῦ πρᾶγμα ἀνθρώπινον ἀλέξημα, τῶν βαρβάρων στρατοπέδων τῇ πόλει χρωμένων· τῶν δὲ ὅ, τε στρατηγὸς νύκτωρ ἐδείματο τοῦτο, κορυβαντῶν οἶμαι περιεστηκότων αὐτῷ, καὶ πανταχόθεν θόρυβοι κατελάμβανον μεθ' ἡμέραν τὸ στράτευμα· τοῦτο πολλάκις γινόμενον, ἔκφρονάς τε αὐτοὺς ἀποδείκνυσι καὶ γνώμης ἀκρατεῖς, καὶ περιεστῶσιν καθ' ἕνα καὶ κατὰ πλείους ἅπαντες ἐοικότες τοῖς νυμφολήπτοις, νῦν μὲν ξιφουλκίας πειρώμενοι, ὡς οἱ ἤδη πολεμησείοντες· νῦν δὲ αὖ πάλιν ἐλεεινολογούμενοι καὶ δεόμενοι σώζεσθαι· ἀναθορόντες τε αὖ, νῦν μὲν ἐφίεσθαι φεύγουσι, νῦν δὲ διώκουσιν, ὥσπερ τῆς τὸ ἄστυ κεκρυμμένης τινὸς ἀντιστάσεως· ἀλλ' αὐτόθι γε οὔτε ὅπλον, οὔτε ὁ χρησόμενος ἦν, ἀλλ' ἦσαν ἑτοίμη λεία παρὰ Τυφῶνος ἔκδοτοι. ἔστι μὲν δὴ τοῦτο καὶ λίαν σαφές, ὅτι καὶ τοῖς εὖ παρεσκευασμένοις, ἂν μὴ μέλλοιεν μάτην παρασκευάσασθαι, θεοῦ δεῖ, καὶ τὸ κρατεῖν οὐχ ἑτέρωθεν. τὸ δὲ εἰκὸς εἶναι τὸ ἄμεινον παρεσκευασμένον κρατεῖν ἀνοίᾳ κρινόντων, ἀφαιρεῖταί τις τῆς ἀξίας τὴν αἰτίαν τὴν κρείττονα. ὅταν γὰρ ᾖ καὶ τὰ παρ' ἡμῶν ἐντελῆ, περιττὸς ὁ θεὸς εἶναι δοκεῖ, ὡς ἀμφισβητεῖ τῆς νίκης παρεσκευασμένης· ἀμεσιτεύτου δέοντος τοῦ γινομένου, καὶ μόνου τὴν αἰτίαν ἔχοντος. τὰ φανερά, οὐδὲν ἀλλ' ἢ τῶν ἀπιστούντων ἐπιμελεῖσθαι θεοὺς ἀνθρώπων, φαινόμενον ἔργον μέν, οὐ λεγόμενον ἔλεγχον· ὁποιονδήτι κἀκεῖνο ἐγίνετο. οἱ θρασεῖς, οἱ νικῶντες, οἱ τεθωρακισμένοι, ὧν ἅπασα καὶ παιδιὰ καὶ σπουδή, μηδ' ἔτι τις ἦν πολέμου ἢ παρατάξεως, ἱππεῖς ἐν ἀγορᾷ σὺν τάξει φοιτῶντες, ὑπὸ σάλπιγγι κατὰ λόχους κινούμενα· καὶ γὰρ εἰ καπήλου τις δέοιτο, καὶ εἴ τις ὑποδηματορράφου, ἢ εἰ φαιδρῦναι τὸ ξίφος, τὴν ἑκάστου χρείαν ἅπαντες ἐδορυφόρουν, τοῦ μηδὲ ἐν ταῖς ἀγυιαῖς διασπᾶσθαι τὴν φάλαγγα: οὗτοι τοὺς γυμνούς, τοὺς ἀόπλους, τοὺς καταπεπτωκότας τῆς γνώμης, τοὺς οὐδὲ εὐξαμένους νικᾶν, φυγῇ φεύγοντες

ὑπὸ

ἀπὸ συνθήματα κοινοῦ ἀνεχώρησαν τοῦ ἄστεος, παῖδας, γυναῖκας, καὶ τὰ τιμιώτατα κλέπτοντες, ὡς οὐκ ἐνὸν φανερῶς ἐκ τῆς αἰγυπτίων ἀνδραποδίζεσθαι. τοῦτο δὲ ἡ πληθὺς ὁρῶντες συσκευαζομένους αὐτούς, οὔπω τοῦ γινομένου ξυνιέσαν, ἀλλ᾽ ἔτι μᾶλλον ἑαυτῶν ἀπεγνώκεσαν, ὥστε οἱ μὲν οἴκοι σφᾶς αὐτοὺς κατακλείσαντες εἶχον, ἐκεῖ περιμένοντες τὸ πῦρ· οἱ δὲ πυρὸς σίδηρον ἀνθαιρούμενοι, θανάτου κουφότερον ὄργανον ἠγόραζον, οὐκ ἐπὶ τινὰ πράξειν, ἀλλ᾽ ἑαυτοῖς ὅταν ἦ προτενοῦντες εἰς τὴν σφαγήν· οἱ δὲ πλεῖν ἐπεβάλλοντο, καὶ προξενοῦσιν νήσους καὶ κώμας, καὶ πόλεις ὑπερορίους. ἐδόκει γὰρ ἅπαν ὅ, τε χωρίον ἐχυρώτερον εἶναι τῶν μεγάλων Θηβῶν, ἐν αἷς ἐπεποίητο τὰ αἰγυπτίων βασίλεια. ὡς δὲ καὶ μόλις αὐτοὺς καὶ κατὰ βραχὺ προσήγαγον οἱ θεοὶ τῷ πιστεῦσαι τοῖς γινομένοις, τότε ἀναθαρρήσαντες προείλοντο σώζεσθαι, τοῦτο καὶ λίαν ἄπιστον εἰς ἀκοὴν ἔρχεται. γυνὴ πένης, μάλα πρεσβῦτις, παρά τινα τῶν πλαγίων πυλῶν ἐργασίαν εἶχεν οὐκ εὐτυχῆ μέν, ἀλλ᾽ ἀναγκαίαν, τὼ χεῖρε ὀρέγειν εἴ τις ἐμβάλοιτο ὀβολόν. αὕτη μάλα μὲν ὄρθριος ἐπὶ τὴν ἀγυρτικὴν καθέδραν ἀφίκετο· δειναὶ γὰρ αἱ τοῦ βίου χρεῖαι φύσιν ὕπνου παραλογίσασθαι. καθεζομένη δὲ τὸ ἦθος ἐποίει, τοὺς διεγειρομένους ἐπὶ τὰ ἔργα προὔπεμπεν ἀγαθαῖς φήμαις, καὶ τὴν ἡμέραν εὐηγγελίζετο καὶ ηὔχετο, καὶ τὸν θεὸν ὑπισχνεῖτο ἵλεων. πόρρωθεν οὖν ὁρῶσα τὸ δρώμενον ὑπὸ τῶν σκυθῶν, ἐπεὶ σαφὴς ἡμέρα τε ἦν καὶ οὐδὲν ἔληγον ὥσπερ οἱ φῶρες ἐκθέοντες καὶ εἰσθέοντες, πάντες σκευαγωγοῦντες, ἐνθύμιον ποιεῖται οὐ τὸν ἔσχατον ἥλιον ὄψεσθαι Θήβας. δρᾶσθαι γὰρ ταῦτα, οὐ μηδὲν ἐπεχείρουν αὐτῶν ἔχειν τὸ ἄστυ. ὥστε ἐπειδὰν τάχιστα ἀποσκηνώσωσι, χειρῶν ἀδίκων ἄρξειν αὐτούς, ἀδεὲς ὄντας τοῦ μή τι παραπολαύσωσιν, ὁμεστίων ὄντων τοῖς ἀδικουμένοις τῶν ἀδικούντων. τόν τε οὖν κώθωνα τὸν ἀργυρολόγον ἀνατρέψασα, καὶ συχνὰ ἄττα ἀποδυραμένη τε καὶ θεοκλυτήσασα, ἀλλ᾽ ὑμᾶς γε, ἔφη, γῆς πατρῴας ἐκπεπτωκότας καὶ ἀλητεύοντας, ἐδέξατο μὲν Αἴγυπτος ὡς ἱκέτας· ἐχρήσατο δὲ οὐχ ὅσον μόνον ἱκέταις εἶχε καλῶς, ἀλλὰ καὶ πολιτείας ἠξίωσε, καὶ γερῶν μετέδωκε, καὶ τὸ τελευταῖον δὴ τοῦτο, κυρίους τῶν πραγμάτων ἐποίησεν. ὥστε ἤδη τινὲς αἰγυπτίων σκυθίζουσιν, ὠφελούσης αὐτοὺς καὶ τῆς προσποιήσεως. αὐτὰ τὰ ὑμέτερα τῶν ἐπιχωρίων ἐπιτιμότερα. ἀλλὰ τί ταῦτα; τί μετασκηνοῦτε; τί δὲ σκευαγωγεῖτε καὶ συσκευάζεσθε; οὔ τί που ταῦτα ἐπὶ τοὺς εὐεργέτας δικάζουσιν ἀγχιστεία θεοί. καὶ γὰρ εἰσὶ καὶ ἥξουσιν εἰς καὶ κατόπιν Θηβῶν. ἡ μὲν εἰποῦσα, τρίβωνι κατέβαλεν ἑαυτήν. ἐφίσταται δέ τις σκύθης τὴν κοπίδα σπασάμενος, ὡς ἀπαράξων τοῦ ἀνθερεῶνός που τὴν κεφαλήν, ἣν λοιδορεῖσθαί τε ὑπετόπασε, καὶ καταφανὲς ποιῆσαι τὸ νυκτερινὸν ἔργον. ᾤετο γὰρ ἔτι λανθάνοντας αὐτὸ δρᾶν, ἐπεὶ μηδεὶς τῶν ᾐσθημένων εὔτολμος ἦν ἐξελέγχειν. καὶ ἦν μὲν ἔργον ἂν ἐλεγεινῆς σιδήρου· ἐπιφαίνεται δέ τις εἴτε θεός, εἴτε κατὰ θεόν. ἑωρᾶτο μὲν οὖν ἄνθρωπος, ὃς ἀγανακτῶν τοῦ δὴ

λος ἐγένετο, καὶ κινήσας ἀφ' ἑαυτὸν τὴν σκύθην ἐπιφερομένῳ τε ὑπαντιάζει, καὶ τὴν πληγὴν φθάσας συναίρει τε καὶ καταβάλλει· σκύθης ἐπ' αὐτῷ ἄλλος, καὶ ταχὺ τὸ αὐτὸ ἐπεπόνθει. βοὴ τὸ ἐντεῦθεν, καὶ συνθέουσιν ἄνθρωποι, τῶν μὲν βαρβάρων, τοὺς σκευαγωγοὺς ἡμιόνους ἀφέντες, ὅσους ὁ καιρὸς περὶ τὴν ἔξοδον κατειλήφει, ἤτοι μέλλοντες, ἢ προεξελθόντες· ᾔεσαν γὰρ ὡς δὴ τάχιστα τοῖς οἰκείοις ἀρήξοντες· τοῦτο δὲ ὅμαδος δήμου πολιτῶν· ὁ μέν τις ἀποθνήσκει πληγείς, ὁ δὲ ἀποκτείνει σκύθην, καὶ τὸν ἀποκτείναντα αὖ σκύθης ἄλλος, καὶ ἀεί τις ἔπιπτε, καὶ ἀεί τις ἔκτεινεν ἀφ' ἑκατέρας μερίδος. τῷ γὰρ δήμῳ καὶ τὸ περιτυχὸν ἅπαν ὅπλον ἦν ἀναγκαῖον· ἦν δὲ αὐτῷ καὶ τοὺς κειμένους σκυλεύοντι, χρῆσθαι τοῖς ξίφεσι, καὶ ζώντων περιαιρουμένῳ. πλῆθος γὰρ ἄπειρον τῶν ἀλλοφύλων, τῶν μὲν ἐστρατοπεδευκότων ὡς πορρωτάτω τοῦ ἄστεος, ὡς ἂν ἥκιστα φοβοῖντο τὸν λόχον, ὃν οὐκ ὄντα αὐτοῖς ὁ θεὸς ἀνεσείσατο τοῦ μεθεῖναι τὴν πόλιν, ἣν μέσην εἶχον ἐν ταῖν χεροῖν· οἱ δὲ, μερεῖς ἐλάττων ἀνὰ τὴν πόλιν τοῦ πλήθους, ἀμφὶ τὰ ἔπιπλα εἶχον, τοῦ μηδὲν ἐγκαταλειφθῆναι. πολλαπλάσιοι οὖν ὡς εἰπεῖν ἐλάττοσιν αὐτοὶ συνεφέροντο τοῖς περιτυχοῦσιν ἀγχοῦ τῶν πυλῶν, καὶ τοῖς ἀεὶ προσγινομένοις ὡς ἐπὶ ἔξοδον. ἤρετό τε ἡ βοὴ μείζων, καὶ τὰ τῶν θεῶν ἐνταῦθα δὴ καὶ σαφῶς διάδηλα γίνεται. ἐπεὶ γὰρ αἴσθησις τοῦ θορύβου, τήν τε πόλιν ὁπόση τὸ μέγεθος ἦν ἐπέσχε, καὶ εἰς τὸ στράτευμα τῶν ἀλλοφύλων ἐξίκετο, ἑκάτεροι τοὺς ἑτέρους πάλαι δεδιότες ὡς ἐπιθησομένους, τοῦ δήμου μὲν ἀνὴρ ἕκαστος ταύτην ἐκείνην οἰόμενοι τὴν κυρίαν ἡμέραν Αἰγυπτίῳ, καθ' ἣν ἀπερυθελάσαι τοῖς βαρβάροις συνέκειτο, γνώμην ἐποιοῦντο δρῶντές τι καὶ παθεῖν, καὶ χεῖρ' ἐντάφιον ἀρετήν· ὡς τοῦγε μὴ παθεῖν, οὐδὲ θεὸς ἂν ἔδοξεν ἐγγυητὴς ἀξιόπιστος. διωθοῦντο οὖν ἅπαντες ἐπὶ τὸ ἀεὶ πραττόμενον, αὐτός τις ἕκαστος εἶναι βουλόμενος, οἰόμενος κερδαίνειν, εἰ διακινδυνεύσειεν ἀπολειπομένων ἔτι μαρτύρων. οἱ βάρβαροι δὲ, τήν τε ἔξοδον ἐκκεκλόφεσαν, καὶ πεφωρᾶσθαι νομίσαντες, τῶν μὲν ἐγκαταλελειμμένων ἠμέλουν· καίτοι πεμπτημόριά που μάλιστα τοῦ στρατεύματος ἦν· αὐτοὶ δὲ περὶ σφῶν αὐτῶν δείσαντες, μὴ ἐξέλθοιεν οἱ πολέμιοι φυγὴν ἐποιοῦντο, καὶ πορρωτέρω στρατοπεδεύουσι, χάριν εἰδότες, ὅτι τῷ πλέονι περιεσώθησαν, τῷ παντὶ κινδυνεῦσαι μελλήσαντες· τῶν δὲ ἐγκαταλειφθέντων, οἱ μὲν ἐν ταῖς οἰκίαις, καὶ οὔτι διὰ τὸ πάλαι θεοπληγεῖς τε εἶναι καὶ ὕποπτοι πείσεσθαι σκύθας ὑπὸ αἰγυπτίων κακὸν ἀνήκεστον, ἐπιδρομήν τε ἐπὶ τοὺς ἐξελθόντας ὡς ἐπὶ φυγάδας ᾤοντο γεγονέναι, καὶ αὐτίκα διαρπασθήσεσθαι τὸ στρατόπεδον, σφίσι δὲ ὄφελος ἂν γενέσθαι κατὰ χώραν αὐτοῦ μένουσιν, εἰ τά τε ὅπλα καταθεῖντο, καὶ ἱκέται καθίζοιντο. δόξαι γὰρ ἂν διὰ τοῦτο καὶ μόνους ὑπολελεῖφθαι, τῶν μηδὲν κακὸν εἰργασμένοι τοὺς αἰγυπτίους· ἐκείνους δὲ οἷς ἐδεδράκεσαν, τὸ παθεῖν ἔνδικα φοβηθέντας, ἐκστῆναι τοῦ ἄστεος· μόνοι δὲ ἄρα οἱ περιτυ-

χόντες

χόντες ταῖς πύλαις, καὶ περὶ οὓς ἦν τὸ δεινόν, ἠπίσαντο τἀληθές, ὅτι μηδὲν ἦν καρτερὸν αἰγυπτίοις συντεταγμένον, οὐχ ὁπλίτης, οὐχ ὅπλον, οὐκ ἀκοντιστής, οὐκ ἀκόντιον· ποιοῦνται δὲ γνώμην ἐκ τῶν παρόντων, ἐς δύναμιν αὐτοὶ κρατήσαντες τῶν πυλῶν, ἐσκαλέσαι τοὺς μάτην πεφοβημένους. διαρπάσεσθαι γὰρ ὅλην ὥσπερ νεοττιὰν τὴν πόλιν. ἡ δὲ (ὡς εἰκὸς) μάχη περὶ αὐτὰς καρτερά, ἐν ᾗ κρατοῦσιν αἰγύπτιοι· καὶ ἐπινίκιον παιωνίζουσι. δέος ἀπὸ τούτου τοῖς ἔξω τε, καὶ τοῖς εἴσω βαρβάροις. διαπεπρᾶχθαι γὰρ ᾤοντο τοῖς αἰγυπτίοις τὸ ἔργον· οὗτοί τε ἐς ἐκείνους καὶ ἐς τούτους ἐκεῖνοι, ὥστε ἀλλήλους ἐπτόηντο. οὐδὲ φθάνουσιν οἱ κεκρατηκότες θύρας τε ἁπάσαις ἐπιθέντες ἁπάσαις πύλαις, οὐ μικρὸν ἔργον ἐν Θήβαις ἑκατομπύλοις αὐτὰς ἥρωες ᾄδουσι· καί τις τῶν μετασχόντων τοῦ περὶ τὰς πύλας ἀγῶνος, ἐπ' αὐτὸ τοῦτο διαδρὰς μὲν ἐκ μέσων τῶν ὅπλων, ἐξαγγέλλει τε καὶ ὑπισχνεῖται τοῖς σκύθαις τὴν πόλιν· οἱ δὲ μάτην παρῆσαν, ἐν καιρῷ τὴν τύχην ἐπαινέσαντες καὶ μεμψάμενοι. τέως μὲν γὰρ ὡς ἔξω γεγονότες δεινῶν, τότε ἐφ' ἑαυτοῖς ὑπερήδοντο· ἔπειτα μέντοι καὶ διαφράγνυσθαι τοῦ τείχους ἠξίωσαν ὑπὲρ τοῦ πάλιν ἐπιβατεῦσαι τοῦ ἄστεος. οὕτως ἀμήχανον χρῆμα σοφία θεοῦ, καὶ οὔτε ὅπλον ἰσχυρόν, οὔτε νοῦς εὐμήχανος, ὅτῳ μὴ πάρεστι θεός, ὥστε ἤδη τινὲς ἐφ' ἑαυτοὺς ἐστρατήγησαν. καί μοι δοκεῖ παγκάλως εἰρῆσθαι θεοῦ παίγνιον ἄνθρωπον εἶναι, παίζοντος ἀεὶ τοῖς πράγμασι καὶ πεττεύοντος. Ὅμηρόν τε οἶμαι τοῦτο περὶ τῶν ἡρώων κατανοήσαντα, ποιῆσαι μὲν ἀγῶνα καὶ ἆθλα προθεῖναι, παντοίας ἀγωνίας ἐπὶ Πατρόκλῳ κειμένῳ· ἐν ἅπασι δὲ μειονεκτοῦσιν, οἱ κρατήσειν ἐπιδοξότεροι. Τεῦκρος ἀσήμου τοξότου τὰ δευτερεῖα κομίζει),
» καὶ, λοῖσθος ἀνὴρ ὤριστος ἐλαύνει μώνυχας ἵππους, καὶ ἐς ποδῶν ἀρετὴν νέος ἡττᾶται πρεσβύτου, καὶ ἐς τὴν σαρξὰν ἀγωνίαν Αἴας ἐλέγχεται. καίτοι τοῦτον αὐτὸς ἀνακηρύττει τῶν ἐς Ἴλιον ἀθροισθέντων μακρῷ πάντων πλὴν Ἀχιλλέως τὸν ἄριστον· ἀλλὰ καὶ τέχνη, φησί, καὶ μὴν ἀρετή, καὶ ἡλικία, καὶ τὸ φύσει διενεγκεῖν, μικρὰ πάντα πρὸς τὸ δαιμόνιον. αἰγύπτιοι δὲ ἐπεὶ κατὰ κράτος ἤδη τῶν πυλῶν ἐκράτουν, καὶ τὸ τεῖχος ἐπεποίηντο μέσον σφῶν καὶ τῶν πολεμίων, ἐπὶ τοὺς ἐγκαταλελειμμένους γεγονότες πολέμιοι χωρὶς ἑκάστους, ἅμα πολλοὺς ἔβαλλον, ἠκόντιζον, ἔπαιον, ἐκέντουν· τοὺς ἐρυμνόν τι καταλαβόντας ἐτύφον ὥσπερ σφῆκας, αὐτοῖς ἱεροῖς, αὐτοῖς ἱερεῦσι, δεινολογουμένου καὶ κεκραγότος Τυφῶνος, ἐπεὶ καὶ τὰ ἀμφὶ τὴν τοῦ θείου δόξαν ἐνεωτέριζεν, ἠξίου τε ἐπικηρυκεύεσθαι τοῖς βαρβάροις, καὶ αὖθις ἐκπρεσβεύειν, ὡς ἂν εἰσφρήσοι τὸ στράτευμα τὸ πολέμιον, ὡς οὐδενὸς γεγονότος ἀνηκέστου δεινοῦ· οἱ δὲ ὁ δῆμος ἀνακέλευστοι πάντες ἀστρατήγητοι, πλὴν τά γε παρεσκευασμένα αὐτὸς τις ἕκαστος στρατηγός τε καὶ στρατιώτης, λοχαγός τε καὶ λοχίτης· εἰ δὲ οὐκ ἂν γένοιτο βουλομένου θεοῦ, καὶ ἐνδόντος ὁρμὴν ἀνθρώποις, εἰς τὸ πᾶσι μηχανὴν εὑρέσθαι. ὅτε οὖν τὰς πύλας ἐπέτρεπον ἔτι Τυφῶνι, καὶ τὰ ἄλλα ἡ τυραννὶς ἀφορμὰς

ἐσφ

ἦν. ἐπεὶ δὲ ὁ συστὰς αὐτὴν ἐξεπεπτώκει τῆς πόλεως, ἐκκλησία δὴ παρὰ
τῇ παρὰ τὸν ἱερέα τὸν μέγαν καὶ πῦρ ἱερὸν ἧπτεν, καὶ εὐχαὶ χαριστήριοι μὲν, ὑ-
πὲρ τῶν διαπεπραγμένων· ἱκετήριοι δὲ, ὑπὲρ τῶν πεπραξομένων· εἶ-
τα Ὄσιριν ᾔτουν ὡς οὐδὲν ἄλλο περὶ τῶν πραγμάτων σωτήριον. ὁ δὲ
ἱερεὺς αὐτόν τε ὑπέσχετο τῶν θεῶν διδόντων, καὶ οἱ δή τινες αὐτῷ συνεπεπτώ-
κεσαν, αἰτίαν ἔχοντες ὁμογνώμονες εἶναι. Τυφῶνα δὲ ἔδοξε καιρόν τινα συγ-
κλῆσαι· ὁ δὲ ἐπεὶ μὴ ταχὺ τὸ ἧκος ἐπεπόνθει· τὸ δὲ ἧκος ἦν σφάγιόν τε καὶ
πρόθυμα τοῦ πολέμου γενέσθαι τὸν αἰτιώτατον αἰγυπτίοις, τοῦ χρόνου τινὰ
σκύθαις δουλεῦσαι· ἐπεὶ δὲ ἀνεβάλλετο αὐτὸν ἡ δίκη, σοφή τε οὖσα καὶ ἆθλα
καιροῖς ταμιεύεσθαι· ἃ δὲ καὶ τὸ πᾶν φησὶ καταπροΐξεσθαι τῶν θεῶν. ὢν δὲ
ἐπὶ τοῦ σχήματος ἔτι τῆς τυραννίδος, ἐπιμελέστερον ἠργυρολόγει καὶ αἴσχιον,
ὥστε ἤδη τὸ δεύτερον, καὶ παρὰ τῶν ὑπηρετῶν ἠρανίζετο, νῦν μὲν ἀνατεινό-
μενος ὅτι δράσει κακὸν ἐξαίσιον ἕως ἠδύνατο· νῦν δὲ αὖ πάλιν ταπεινός τε
καὶ ἐλεεινολογούμενος, ἵνα, φησὶ, μὴ τῆς τυραννίδος ἐκπέσοιμι. τοσοῦτον ἄρα
ἀπόπληκτος ἦν, καὶ τὸν νοῦν ὄντως ἐτετύφωτο, ὡς ἐλπίσαι θωπείᾳ καὶ χρή-
μασι τὸν ἱερέα περιελεύσεσθαι· ᾧ δὲ οὐκ ἦν θέμις περὶ τῶν πατρίων ἀρ-
γύριον ἴδεσθαι· ἀλλὰ καὶ ἀναζεύξαντας ἀνὰ κράτος τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ
πορρωτάτω γενομένους Θηβῶν, ἀποστόλοις καὶ ἱκέταις καὶ δώροις αὖθις ἐπα-
νήγαγεν· ἅπαν τὸ ἔργον αὐτοῦ καὶ στρατήγημα, κήρυγμα λαμπρὸν ἦν τοῦ
πάλιν αὐτὸν προεπιδόσθαι τὰ αἰγύπτια τοῖς βαρβάροις. δῆλός τε ἦν, μάλι-
στα μὲν ἀδεὴς αὐτὸς ὢν τότε ἐπὶ τοῖς φιλτάτοις σκύθαις· εἰ δὲ μὴ, καὶ ἀσμέ-
νος ὑπὲρ τοῦ μὴ ζῶν Ὄσιριν ἐπιδεῖν τυχόντα καθόδου, καὶ γενόμενον ἐν τοῖς
πράγμασιν. ἐπεὶ δὲ οὔτ' οἵ τε βάρβαροι σφᾶς οὐκ ἐπὶ τῷ σχηματί-
σαι τὰ αἰγυπτίων, ὥσπερ πρότερον ἐδεδράκεσαν, ἀλλ' ἐπὶ τῷ πρόρριζα
ἀνελεῖν, καὶ σκυθικῶς πολιτεύσασθαι τῇ χώρᾳ προσεδόκων, καὶ καθάπαξ
εἰπεῖν, τὸ τικτόμενον, πολέμου καὶ στάσεως δυοῖν κακοῖν ἀμφοῖν εἶχε τὰ χα-
λεπώτατα· στάσεως μὲν τὰς οἴκοθεν ἐνδόσεις καὶ προδοσίας, ὧν ἥκιστα πόλε-
μος πειρᾶται· πολέμου δὲ τὸ κοινὸν ἁπάντων εἶναι τὸν κίνδυνον· ἐπεὶ αἵ γε
στάσεις τὸ κοινὸν ἀξιοῦσι σώζειν, τὴν ἡγεμονίαν ἀπὸ τῶν ἐχόντων ἑτέροις
μεθιστᾶσαι· τότε δὲ ἀπ' ἀμφοῖν περιῆν ἄμφω τὰ χείρω· αἰγυπτίων δὲ οὐδεὶς
ὑπελείπετο, ᾧ μὴ νεμεσητὰ ὁ τύραννος καὶ φρονεῖν ἐδόκει καὶ πράττειν, καὶ ὅσ-
τις παμπόνηρος ἦν, ὑπὸ τοῦ δέους σωφρονιζόμενος. τοῦτο δὲ ἦν, ὃ πρεσβεύειν ἐδέ-
δοκτο τοῖς θεοῖς, τὸ μηδὲν ἐμπύρευμα τῆς ἐναντίας αἱρέσεως ἐν τῇ πολιτείᾳ
καταλιπεῖν ὑποτεφρόμενον, ἔχον τινὰς εἰ μὴ δικαίας, ἀλλ' οὖν εὐπροσώπους τοῦ
κακοῦ προφάσεις· ἐφ' ἧς δὴ τότε (σύνοδος θεῶν καὶ γερόντων ἐπὶ Τυφῶνι γέγο-
νε καὶ ἀνακαλύπτεται) τὰ πάλαι πᾶσι καθ' ἕνα θρυλλούμενα, γυναῖκες ἀμφίγλωσ-
σοι, τῷ μὴ συνιέναι ἀλλήλων τὰς γνώμας ἐξερμηνεύουσαι, τήν τε αἰγυπτίαν τὰ
τῶν βαρβάρων, καὶ ἔμπαλιν θατέρᾳ τὰ τῆς θατέρας, καὶ ἀνδρόγυνοι καὶ ἀπογρα-
φεῖς,

φρς. ἅπαντες οὗτοι τὴν ἐπ' Ὄσιριν Τυφῶνί τε καὶ γυναικὶ παρασκευασθέν-
των, καὶ αὐτῶν ἐναργῶς ἐξελεγχομένων ἐπὶ δεινότατα τεκμήρια, καταλήψε-
σί τε ἐπικαίρων χωρίων ἐνδόντος αὐτοῦ, καὶ μονονοὺ προσαγομένου τὴν πο-
λιορκίαν, ἵνα παρείσῃ τὰ δεινὰ τὴν πόλιν τὴν ἱερὰν, σπουδή τε πᾶσα ἐφ' ᾧ
διαβιῶναι τοὺς σκύθας καὶ τοῦ ῥεύματος ἐπὶ θάτερα, ἵνα μὴ ἐξ ἡμισείας
τὰ αἰγύπτια πράττοι κακῶς, πάντα δὲ πανταχόθεν αἱροῖεν, καὶ μὴ σχολάζοι
ἐπιζητεῖν Ὄσιριν. τούτων ἀναδειχθέντων, ἄνθρωποι μὲν εἰς τὸ αὐτὸ κατα-
δικάζουσιν αὐτοῦ φυγεῖν τε, καὶ περὶ τοῦ τί χρὴ παθεῖν ἢ ἀποτῖσαι, δεύτε-
ρον ἐπ' αὐτὸ καθεδεῖν δικαστήριον· θεοὶ δὲ τοὺς μὲν προόντας συνέδρους ἐπῄ-
νεσαν, ὡς ἀποχρῶντα κατεγνωκότας· αὐτοὶ δὲ ἐπειδὰν ἀπολίπῃ τὸν βίον
Τυφὼς, ἐψηφίσαντο ποιναῖς τε αὐτὸν παραδοῦναι, καὶ ἐνδῆσαι τῷ Κωκυτῷ,
καὶ τελευτῶντα, παλαμναῖον εἶναι καὶ ταρτάρειον δαίμονα χρῆμα μετὰ τῶν
ἀμφὶ τιτᾶνας καὶ γίγαντας· τὸ δὲ ἠλύσιον, μηδὲ ὄναρ ποτὲ ἰδεῖν. σχολῇ δὲ ἀνα-
κύψαι ποτὲ καὶ ἐποπτεῦσαι φῶς ἱερὸν, θέαμα ψυχῶν ἀγαθῶν, καὶ θεῶν εὐδαι-
μόνων. τὰ μὲν ἀμφὶ Τυφῶνα, ταῦτα. ῥητὰ γὰρ πάντα. εἰ γὰρ ἂν γένοιτο πε-
ρὶ χθονίαν φύσιν ἱερὸν καὶ ἀπόρρητον. ἱερολογεῖται δὲ καὶ τεθείασται τὰ Ὀσίρι-
δος, ὥστε κίνδυνος παραβαίνεσθαι πρὸς τὴν διήγησιν· ἀλλὰ γένεσις μὲν
αὐτοῦ καὶ τροφαὶ καὶ προπαιδεῖαί τε καὶ παιδεῖαι, καὶ ἡγεμονίαι μείζους, καὶ ὅπως
ἀρχαιρεσιαζόντων θεῶν τε καὶ θείων ἀνδρῶν, ἐπὶ τὴν μεγάλην ἀρχὴν
κατέστη, καὶ ὡς ὑπῆρξεν αὐτῇ, καὶ ὡς ἐπ' αὐτὸν ἡ συνωμοσία συνέστη, καὶ εἰς
ὅσον ἐκράτησε, καὶ οὐκ εἰσάπαξ ἐξίκετο, ταῦτα μὲν οὐκ ἀνάξια κοινολογίας.
καὶ εἴρηται· προσκείσθω δὲ ὅτι μηδὲ ἀνόνητος ἡ φυγὴ τὰ πάντα εὐδαιμο-
νι, ἀλλ' ἐν ἐκείνῳ γὰρ τῷ καιρῷ τὰς τελεωτάτας τῶν ἄνω θεῶν τελετὰς ἐτε-
λέσθη τε καὶ ἐπώπτευσε, καὶ θεωρίᾳ προσανέχε τοῦ νοῦ, χρησάμενος πολι-
τείας· λεγέσθω δὲ αὐτοῦ καὶ κάθοδος ἱερὰ, καὶ δῆμοι στεφανηφόροι συγκαταγα-
γόντες αὐτὸν τοῖς θεοῖς, ἢ πειρῶν ὅλην ἐπὶ τῷ προπομπεῦσαι κατιόντας ἀ-
μείψασθαι, καὶ παννυχίδες, καὶ δᾳδουχίαι, καὶ διανομαὶ γερῶν, καὶ ἐπώνυμον
ἔτος, καὶ τοῦ δυσμενοῦς ἀδελφοῦ δευτέρα φειδὼ, ὃν ὀργῆς ἠρεθισμένου τοῦ
δήμου παρῃτεῖτο, καὶ θεῶν ἐδεῖτο σώζειν αὐτὸν, ἐπιεικέστερα δρῶν μᾶλλον, ἢ
δικαιότερα. μέχρι τούτων ἀποτετολμήσθω τὰ Ὀσίριδος· τὰ δὲ ἐντεῦθεν,
εὔστομα κείσθω, φησί τις εὐλαβὴς ἱερολογίας ἁψάμενος, τὰ πρόσω, θρα-
σείας ἂν γένοιτο γνώμης καὶ γλώττης, ἀλλ' εὔφημα ἀτρεμείτω, συγγραφαῖς
ἀνέπαφα, μὴ καί τισιν οὐ θέμις ὄμμα βάλησιν. ὅ,τε γὰρ ἐκφήνας ὅ,τε ἰδὼν,
νεμεσᾶται παρὰ τοῦ θείου, καὶ λόγοι βοιώτιοι τοὺς ἐνδηγομένους καὶ ἐποπτεύον-
τας ὄργια Διονύσου σπαράττουσιν· ἀγνωσία, σεμνότης ἐστὶ τελετῆς, καὶ νὺξ
διὰ τοῦτο πιστεύεται τὰ μυστήρια, καὶ ἄβατα σπήλαια διὰ τοῦτο ὀρύττεται,
καιροὶ καὶ τόποι κρύπτειν εἰδότες ἀρρητουργίαν ἔνθεον· μόνον ἴσως ἐκεῖνο θέμις
εἰπεῖν καὶ λέγομεν ἢ δυνάμεθα παρακαλύπτοντες τὰ ἀβέβηλα, ὅτι γη-

ρῶν τε Ὄσιρις κυδίων ἢ νέος, καὶ γέρας εἶχε παρὰ θεῶν ἐπιστατῆσαι τῇ πο-
λιτείᾳ μετὰ συνθήματος μείζονος· ὡς κρείττω ἀποδειχθῆναι τοῦ παρὰ ἀν-
θρώπων τι πάσχειν· καὶ τὴν εὐδαιμονίαν, ἣν παραδοὺς Αἰγυπτίοις ἐξίτηλον
εὗρεν ὑπὸ τῶν τυφωνίων χειρῶν, οὐκ ἀνεκτήσατο μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀσύμβλη-
τον τῇ προσθήκῃ πρὸς τὴν προτέραν ἐποίησεν· ὡς δοκεῖν ἐκείνην προοί-
μιον γεγονέναι τῆς ἐσομένης· καὶ μόνην ὑπόσχεσίν ποτε θρυλλουμένου
ποιηταῖς ὕμνων, ὡς ἡ παρθένος ἡ νῦν ἀστραία, δίκην οἶμαι καλουμένην αὐτήν,
» ἐπιχθονίη πάρος ἦεν, Ἤρχετο δ' ἀνθρώπων κατεναντίη· οὐδέ ποτ' ἀνδρῶν,
» Οὐδέ ποτ' ἀρχαίων ἠνήνατο φῦλα γυναικῶν, Ἀλλ' ἀναμὶξ ἐκάθητο καὶ ἀ-
» θανάτη περ ἐοῦσα, ὁμορρόφιος ἀνθρώποις ἐγίνετο· Οὐ γὰρ λευγαλέου πω τότε
» νείκεος ἠπίσταντο, Οὐδὲ διακρίσιος περιμεμφέος, οὐδὲ κυδοιμοῦ· Αὔτως
» δ' ἔζωον· χαλεπὴ δ' ἀπέκειτο θάλασσα, Καὶ βίον οὔπω νῆες ἀπόπροθεν ἠ-
» γίνεσκον, Ἀλλὰ βόες καὶ ἄροτρα, καὶ αὐτὴ πότνια λαῶν Μυρία πάντα παρεῖχε
» δίκη, δώτειρα δικαίων. Τόφρ' ἦν, ὄφρ' ἔτι γαῖα γένος χρύσειον ἔφερβε, ἕως φη-
σίν, οὐκ ἐχρῶντο θαλάσσῃ· χρυσοῖ δ' ἦσαν ἄνθρωποι, καὶ θεῶν ἐπιμιξίας ἐτύγ-
χανον· πλοίων δὲ εἰσελθόντων ἐνεργοὺς εἰς χρῆσιν βίου, τοσοῦτον ἀπεφοίτησεν
ἡ δίκη τῆς γῆς, ὡς μόλις ὁρᾶσθαι νυκτὸς αἰθρίας· καὶ μέντοι καὶ νῦν ὁρωμένη, στά-
χυν ἡμῖν προτείνει, καὶ οὐ πηδάλιον. Τάχα νῦν καταβαίη, καὶ πάλιν ἡμῖν αὐτο-
πρόσωπος διαλέξεται· καὶ σπουδασθείσης μὲν γεωργίας, ναυτιλίας δὲ ἀποσπου-
δασθείσης. Τάδε οὖν πάλαι περὶ αὐτοῦ ᾀδόμενα ποιητοῦ, οὐχ ἕτερος ἦγε χρόνος,
ἀλλ' ὁ τῆς ἐπικυδεστέρας βασιλείας Ὀσίριδος. εἰ δὲ οὐκ εὐθὺς καταίροντες αὐ-
τοῦ, ἐκ τῆς μεταστάσεως ἅμα πάντα ἐν χερσὶν ἔθεσαν οἱ θεοί, μηδὲν παρὰ
τοῦτο ποιώμεθα. οὐ χωρεῖ πολιτείας φύσις ἀθρόαν μεταβολήν, ὥσπερ ἐπὶ τὸ
χεῖρον, οὕτως ἐπὶ τὸ ἄριστον. κακία μὲν γὰρ αὐτοδίδακτον· ἀρετὴ δὲ σὺν πό-
νῳ κτᾶται. ἔδει δὴ μεσιτεῦσαι τοὺς προκαθαίροντας, τὸ θεῖον σχολῇ καὶ τάξει
βαδίζειν· τῷ δὲ ἔδει πρὶν ἄσχολον εἶναι, πολλὰ μὲν ἰδεῖν, πολλὰ δὲ ἀκοῦσαι· συχνά-
τοι βασιλέως ἀκοὴ κλέπτεται. ἀλλ' εὐλαβητέον γὰρ ἤδη, μή τι καὶ τῶν ἀῤῥήτων
ἐξορχησώμεθα. τὰ μὲν, ἡλίκοι τὰ ἱερὰ ἡμῖν· τὰ δὲ πάλαι μαθοῦσι περὶ ἀδελ-
φοῦ γενόμενα καὶ γινόμενα, θαυμαστόν τι φαίνεται καὶ ἄξιον φροντισθῆναι, τί
ποτε ἄρα, ὁπόταν που τις γένηται διαφέρουσα φύσις, οὐ κατὰ μικρόν, ἀλλὰ πε-
ριπλεῖστον ἢ βελτίων, ἢ χείρων, οἷα ἀμιγὴς τις ἀρετὴ πρὸς κακίαν, ἢ κακία
πρὸς ἀρετήν, ἐγγύς που παραφύεται καὶ τὸ ἀντικείμενον ἄκρατον, ὡς ἐκ
μιᾶς ἑστίας προϊέναι τὰ τοσοῦτον ἀπῳκισμένα, καὶ μίαν εἶναι ταῖν δυοῖν βλα-
σταῖν τὴν ῥίζαν. πυθώμεθα οὖν φιλοσοφίας, τί ποτε ἄρα αἰτιάσεται τοῦ πα-
ραδόξου πράγματος· ἡ δὲ ἴσως ἀποκρινεῖται, δεδυνησομένη τι καὶ παρὰ ποιή-
» σεως. ὅτι ὦ ἄνθρωποι· Δοιοὶ γάρ τε πίθοι κατακείαται ἐν Διὸς οὔδει Δώρων
» οἷα δίδωσι κακῶν, ἕτερος δὲ ἐάων· τὸ μὲν οὖν πολὺ κατ' ἴσον, ἢ παρὰ μι-
κρὸν ἧσσον, ἀφ' ἑκατέρων ἔχει καὶ κίνησιν, ὥστε ἔχειν τῇ φύσει συμμέτρως,
ὅταν

ὅταν δέ ποτε ἀπλήστως ἔχῃ θατέρας μερίδος, καὶ γένηταί τις πατὴρ ἐπὶ τῷ φθάσαντι τῶν παίδων ἀκριβῶς εὐδαίμων ἢ κακοδαίμων, ἐπὶ τὸ λοιπὸν θάτερον ἀκριβῶς ἐστὶ τὸ λειπόμενον. ὁ γὰρ θεὸς ὁ διανομεὺς, αὐτὴν μισώσει τὸ ἐνδεές· ἐπειδὴ δεῖ τὴν δαπάνην ἴσην εἶναι τοῖν πίθοιν, εἰ καὶ τὴν ἀρχὴν ἐστὶν ἐν ταῖς γενέσεσι σπέρματα ἀπ' ἀμφοῖν ἴσα, καὶ ἐν ἄμφω γινόμενα τῷ λόγῳ τῆς κοινῆς φύσεως· ὅταν δὲ ὁπωσοῦν καταχωρισθὲν παραδαπανήσῃ τις θάτερον, ἀνεπίμικτον ἔχει τὸ λειπόν. ταῦτα εἰποῦσα πείσειεν ἂν ἡμᾶς, ἐπειδὴ καὶ τῆς συκῆς ὁρῶμεν γλυκύτατον μὲν τὸν καρπόν· φύλλα δὲ καὶ φλοιὸν καὶ ῥίζαν καὶ πρέμνον, ἅπαντα ὀπωδέστερα. δόξειε γὰρ ἂν ὅσον ἔχει χεῖρον ἡ φύσις τοῦ δένδρου, τοῦτο ἐκεῖ ἐν τοῖς ἐδωδίμοις ὅλον ἐξαναλώσασα, ἀκραιφνὲς καταλιπεῖν ἐν τοῖς ἀκροδρύοις τὸ ἄριστον. ταῦτ' ἄρα καὶ γεωργῶν παῖδες· ἀναγκώμεθα γὰρ καὶ φαύλων εἰκόνων, εἰ μέλλοιμεν πλέον ποιήσειν εἰς παραδοχὴν ἀληθείας· ἐκεῖνοι τοίνυν ὑπὸ τῆς φύσεως ἴσως αὐτοδιδαχθέντες, δύσοσμά τε εὐώδεσι, καὶ γλυκέα δριμέσι παραφυτεύουσιν, ἵνα ὅσον ἡ γῆ μοχθηρὸν ἔχει συμπεπλεγμένον, τοῦτο τῇ συγγενείᾳ πρὸς ἑαυτὸ σπῶντα, μόνον ἐάσῃ καὶ ἀπειλικρινημένον ἐν ταῖς βελτίοσι ῥίζαις, τὸν χυμόν τε καὶ τὸν ἀτμὸν τὸν ἀμείνονα. καὶ ἔστι τοῦτο πρασιαῖς καθαρτήριον. ἐκ δὴ τοῦ λόγου συμβαίνει τρόπῳ γεωμετρικοῦ πορίσματος ἑτέρῳ συνανακύψαντος, παμπονήρους παίδων πρεσβυτέρους ἐν ταῖς γενέσεσι τίκτεσθαι. καὶ τοῦτο σπερμάτων ἐν συγγενείᾳ γίνεται καθαρτήριον, ὅτε γένεσιν ἀμολύντου καὶ εἰλικρινοῦς ἀρετῆς εὐτρεπίζει θεός· καθὸ οὕτως περιΐσταται, τὸ οἰκειότατον δόξει πάντων ἀλλοτριώτατον εἶναι. ὅπερ ἐν μὲν τοῖς κατὰ φύσιν ἔχουσιν, οὐ μάλα ἐθέλει συμβαίνειν τοῖς ἡμιμοχθήροις τε καὶ ἐξ ἡμισείας χρηστοῖς· ἐν δὲ τοῖς τὴν φύσιν ὑπερφωνήσασι καὶ νεμηθεῖσι διακεκριμένας τὰς μερίδας αὐτῆς, ἃς ἐκείνη συμπεπλεγμένας ἔχει τε δίδωσιν, ἐν δὲ τούτοις θαυμαστὸν ἦν, εἰ μὴ τοῦτο ἐγίνετο. τοῦτο μὲν ἅλις ἔχει παρὰ τοῦ λόγου· σκέμμα δὲ ἕτερον εἰσκυκλούμενον ἐπιζητεῖν ἔοικεν ἕτερον λόγον. τὸ δὲ ἐν διαφόροις τόποις καὶ χρόνοις ταὐτὰ πολλάκις συμβαίνειν, καὶ γενέσθαι θεατὰς γηράντας ἀνθρώπους, ὧν ἀκροαταὶ παῖδες ἐγένοντο βιβλίων λεγόντων ἢ πάππων, τοῦτό μοι δοκεῖ τὸ παραδοξότατον εἶναι· καὶ εἰ μὴ μέλλοι μένειν παράδοξον, ἄξιον αἰτιολογηθῆναι. λέγομεν οὖν ἀρχὴν οἰκείαν εὑρόντες· μὴ γὰρ οὔτε σμικρὸν, οὔτε ἐρατὸν ᾖ φιλοσόφημα. τὸν κόσμον ἐν ὅλον ἡγούμεθα τοῖς μέρεσι συμπληρούμενον· σύρρουν τε οὖν καὶ σύμπνουν αὐτὸν οἰησόμεθα. πῶς γὰρ ἂν ἓν ὦσιν, εἰ μὴ τῇ φύσει συνηρτημένα, καὶ ποιήσει δὴ καὶ πείσεται παρ' ἀλλήλων τε καὶ εἰς ἄλληλα, καὶ τὰ μὲν μόνον ποιήσει, τὰ δὲ μόνον πείσεται. μετὰ τῆσδε τῆς ὑποθέσεως ἐπὶ τὸ σκέμμα βαδίζοντες, κατὰ λόγον ἂν αἰτιασώμεθα τῶν περὶ τὰ τῇδε τὸ μακάριον σῶμα τὸ κύκλῳ κινούμενον. μέρη γὰρ ἄμφω, καὶ ἔστιν αὐτοῖς τὰ πρὸς ἄλληλα. ἡ δὲ γένεσις ἐν τοῖς περὶ ἡμᾶς, αἰτία γενέσεως ἐν τοῖς ὑπὸ

ἡμᾶς, κἀκεῖθεν ἐνταῦθα καθήκει τὰ τῶν συμβαινόντων σπέρματα. εἰ δή τις οὕ-
το προεστήκοι χορηγούσης ἀστρονομίας ταῖς πίστεις, ἀποκαταστατικὰς εἶναι τὰς πε-
ριόδους ἀστέρων τε καὶ σφαιρῶν, τὰς μὲν ἁπλᾶς, τὰς δὲ συνθέτους, οὗτος τῇ
μὲν ἂν αἰγυπτιάζοι, τῇ δὲ ἑλληνίζοι, καὶ σοφὸς ἂν εἴη τέλεος ἐξ ἀμφοῖν, νοῦν
ἐπιστήμῃ συνάπτων. ὁ τοιοῦτος οὖν οὐκ ἂν ἀπογνοίη τὴν αὐτὴν κινήματος
ἐπανιόντων συνεπανιέναι τὰ αἰτιατὰ τοῖς αἰτίοις, βίους ἐν γῇ τοὺς αὐτοὺς εἶναι
τοῖς πάλαι καὶ γενέσεις, καὶ τροφὰς καὶ γνώμας καὶ τύχας. οὐκ ἂν οὖν θαυμά-
ζοιμεν εἰ τὴν παμπάλαιον ἱστορίαν, ἔμβιον τεθεώμεθα, καὶ ἐθεασάμεθά γε, εἰς
ἄπαν ἐφαρμοσάντων τῶν προεξηνθηκότων τε ἤδη, καὶ εἰς τοὺς συνεχεῖς μῆ-
νας ἐξανθησάντων τοῖς ἐκφανθεῖσιν ὑπὸ τοῦ λόγου· ἐφαρμοσάντων δὲ τῶν
ἐγκεκριμένων ἤδη εἰς τὴν ὕλην τοῖς ἀπορρήτοις τοῦ μύθου· ὁποῖα ἄττα ἐστίν,
ἐμοὶ μὲν οὔπω θέμις ἐξαγορεύειν αὐτά· εἰκαζέτω δὲ ἄλλος ἄλλο, καὶ συγκύψουσιν
ἐπὶ τὰ αἰγύπτια γράμματα ἄνθρωποι λιχνείᾳ τοῦ μέλλοντος, ὧν μὲν ὁ μῦ-
θος περισαλπίσῃ τὰ ὦτα, ἕλκοντες ἐκεῖθεν ἐπὶ τὰ παρόντα τὴν ᾐνιγμέ-
νην ἐμφέρειαν· τὰ δ' οὖν ἀλλήλοις ὁμοφωνεῖ πρὸς ἀλήθειαν καὶ ἴστω, μὴ οὐ-
δὲ δυσσεβοῦντες οἷς ἐπιχειρήσουσι, προαγωνιῶντες ὃ δεῖ τέως κατορωρύ-
» χθαι· Κρύψαντες γὰρ ἔχουσι θεοὶ βίον ἀνθρώποισιν· ὅ τοι Σάμιος Πυθαγόρας
τὸν σοφὸν, ἀλλ' οὐδὲ θεάμονά φησιν εἶναι τῶν τε ὄντων καὶ γινομένων. πα-
ρεληλυθέναι γὰρ αὐτὸν εἰς τὸν κόσμον ὥσπερ εἰς ἀγῶνα ἱερὸν, ἐφ' ᾧ θεάσασθαί τὰ
γινόμενα. ἡμεῖς οὖν τὸ ἐντεῦθεν συλλογισόμεθα, ποῖος ἂν ὁ τεταγμένος εἶναι
τὸ θεατής· ἢ σαφές τι δεῖ καὶ πρόδηλον εἰπεῖν, ὡς ἐκεῖνος ὅστις ἐν τῇ χώρᾳ
περιμένει τὰ δεικνύμενα καθ' ἕκαστον ἐν τάξει προσκύπτοντα τοῦ παραπε-
τάσματος. εἰ δέ τις εἰς τὴν σκηνὴν εἰσβιάζοιτο, καὶ τὸ λεγόμενον εἰς τοὺς κοι-
νοφθαλμίζοιτο, διὰ τοῦ προσκηνίου τὴν παρασκευὴν ἀθρῆσαι ἅπασαν
ἀξιῶν ἐποπτεῦσαι, ἐπὶ τοῦτον ἀγωνοδίκαι τοὺς μαστιγοφόρους ὁπλίζουσι· καὶ
λαθὼν δὲ οὐδὲν σαφὲς εἰδείη, μόλις τε ἰδὼν καὶ συγκεχυμένα καὶ ἀδιάκρι-
τα. ἔστι μὲν ἄττα καὶ προσυμφωνεῖσθαι νόμος ἐν τοῖς θεάτροις, καὶ δεῖ τινὰ
προεξελθόντα διαλεχθῆναι τῷ δήμῳ τί μετὰ μικρὸν ὄψεται· οὐχ ὑπλημ-
μελεῖ. τῷ γὰρ ἀγωνοθέτῃ διακονεῖται, παρ' οὗ καὶ μαθόντα τάδε σιγᾶν δεῖ
πρὶν ἐπιτραπῆναι δημοσιεῦσαι· ὅτε μή γε οὐδὲ ἀεὶ τοὺς ἀγωνιστὰς εἰδέναι τὸν
καιρὸν τῆς ἀγωνίας ὁ νόμος ἐφίησιν, ἀλλὰ περιμένειν δεῖ καταπεμπόμενον
τῆς προόδου τὸ σύνθημα· οὕτως ᾧ μὲν κοινοῦται θεὸς τὰς παρασκευὰς
τῶν ἀποκειμένων ἐμβίων τῇ φύσει, προσκυνήσας τὴν τιμὴν, μηδὲν ἧττον
μὴ καὶ μᾶλλον τῶν ἀνηκόων ἐχεμυθείτω. ὁ γὰρ ἐν ἀγνοίᾳ, σχολάζεται· τὸ δὲ εἰ-
κὸς ἐπὶ πλεῖον χωροῦν, ἀσταθμητότατόν ἐστι, καὶ περὶ αὐτὸ πλείους οἱ λόγοι.
τοῦ δὲ ἀληθοῦς, ὥρισται μὲν ἡ γνῶσις, ὥρισται δὲ ὁ λόγος· ἀλλά τοι καὶ οὗτος ὑπὸ
τοῦ σοφοῦ κεκρύψεται, πίστιν τινὰ ταύτην παρακαταθέμενος θεοῦ. καὶ γὰρ
ἄνθρωποι τοὺς θεολόγους μισοῦσιν· ὃν δὲ ἂν ἀξιοῖ ὁ θεὸς εἶναι μύστην, μή ποτε
προεξαγέσθω,

περιεξαλλέσθω, μήτε ὠτακουστείτω· καὶ γὰρ ἄνθρωποι μισοῦσι τοὺς φιλο-
πράγμονας, ἀλλ' οὐδὲ τὸ ἀγάλλειν εὔλογον, τὸ μετὰ μικρὸν τὴν ἴσην τευξό-
μενον· βραχὺς γὰρ ὁ χρόνος ἀνθρώποις τὴν ἀξίαν μερίζει, καὶ τελευτώντων
τὰ πράγματα κοινὰ γίνεται θεάματά τε καὶ ἀκροάματα· ἡμέραι δὲ ἐπί-
λοιποι, μάρτυρες σοφώτατοι.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΟΜΙΛΙΑ.

ΟΥ ΘΗΣΟΜΑΙ τὴν πανήγυριν ἄ-
φωνον, ἀλλ' οὐδὲ μέντοι πολύφωνον. τῇ μὲν
φωνῇ, ἵνα μὴ τὸν θεὸν τῇ δὲ ταχὺ πεπαῦσθαι,
τῇ πανηγύρει χαριζόμενος· ἀλλ' ὅπως ἔσῃ πα-
νηγυριστὴς ἄξιος τοῦ θεοῦ. μὴ πόθει τράπεζαν,
ἀπὸ τῆς νηστίμου τὴν μέθυσον. στέργε δὲ θεῷ
κρατῆρα νήφοντος κράματος. ὁ θεὸς ἡμῶν σο-
φία καὶ λόγος ἐστί, κρατὴρ ὁ παρακινῶν τὸ φρο-
νοῦν, ὁ παρέχων τὸ λογιζόμενον, οὐδὲν προσή-
κει τῷ λόγῳ. ἔστιν λύσις πρέπουσα θεῷ, καὶ ἔστιν ἄνεσις πρέπουσα δαίμοσιν.
ἀγαλλιᾶσθε τῷ κυρίῳ ἐν φόβῳ. ὅταν εὐωχῇ, φησί, μέμνησο τοῦ θεοῦ. τότε γὰρ ὁ πο-
λὺς εἰς ἁμαρτίαν ὄλισθος γίνεται· ὅταν εὐτραφὲς σῶμα περὶ σάρκωσιν, ἀποστρέφει ψυ-
χὴν περὶ φρόνησιν. ποτήριον ἐν χειρὶ κυρίου, οἴνου ἀκράτου πλῆρες κεράσμα-
τος, καὶ ἔκλινεν ἐκ τούτου εἰς τοῦτο, πλὴν ὁ τρυγίας αὐτοῦ οὐκ ἐξεκενώθη. ἐκεί-
νου πίε τοῦ ποτηρίου, καὶ γέγονας ἄξιος τοῦ συμποσίου τοῦ νυμφίου. ἀριστοποιόν
ἐστιν ἐκεῖνο τὸ ποτήριον, οἴνου πλῆρες, ὅγε καὶ μυηθευθὲν, εἰς νοῦν ἡμᾶς ἀξιοῖ
διεγείρεσθαι. καὶ δὴ σαφὴς αὐτόθεν ὁ λόγος, ἀλλ' οὐ πολλοῦ πολλὰ δεῖται τοῦ νοῦ.
ποτήριον ἐν οἴνῳ ἀκράτῳ πλῆρες κεράσματος, καὶ ἔκλινεν ἐκ τούτου εἰς
τοῦτο. εἰ μὲν ἀκράτου, πῶς πλῆρες κεράσματος· εἰ δὲ ἓν, πῶς ἔκλινεν ἐκ
τούτου εἰς τοῦτο. παντάπασιν ἀτόποις ἔοικε τὰ λεγόμενα· οὐ μὴν τά γε
νοούμενα. οὐδὲν μείζει τῆς θεοῦ θεοφορήτου λέξεως· πνεῦμα θεῖον ὑπερορᾷ
μικρολογίαν συγγραφικήν. σὺ δὲ βούλει τὴν ἐν τῇ διαφωνίᾳ συμφωνίαν
θεάσασθαι, περὶ ποίου ποτηρίου, φησίν· ὃν τοῖς ἀνθρώποις θεόθεν προτεθέν-
τα λόγον ἔχομεν παρὰ τοῦ θεοῦ, ἐν παλαιᾷ διαθήκῃ καὶ νέᾳ. τούτῳ γὰρ ἀρ-
δεύεται ψυχὴ τῶν ποθούντων· ὅτι μὲν λόγος ἐστίν, ἄκρατός ἐστιν ἑκάτερος. κιρνᾶται
γὰρ καὶ διπλοῦς ὤν. ἓν γὰρ τὸ ἐξ ἀμφοῖν συνιστάμενον, τελείωσις γνώσεως. ἡ μὲν
παλαιὰ τὴν ὑπόσχεσιν ἔσχεν· ἡ δὲ νέα τὸν ἀπόστολον ἐξενήνοχε· τὸ δὲ ἔκλι-
νεν ἐκ τούτου εἰς τοῦτο, τὴν διαδοχὴν τῶν διδασκάλων αἰνίττεται, τοῦ νό-
μου τοῦ μωσαϊκοῦ καὶ τοῦ κυριακοῦ. καὶ τὸ ποτήριον ἕν. ἓν γὰρ ἔπνευσε πνεῦ-

μαι καὶ εἰς προφήτην καὶ εἰς ἀπόστολον, καὶ κατὰ τοὺς ἀγαθοὺς ζωγράφους, πάλαι μὲν ἐσκιαγράφησεν, ἔπειτα μέντοι διηκρίβωσε τὰ μέλη τῆς γνώσεως, πλὴν ὁ ζυγίας αὐτοῦ οὐκ ἐξεκενώθη.

ΣΥΝΕΣΙΟΥ ΠΕΡΙ ΕΝΥΠΝΙΩΝ ΛΟΓΟΣ.

ΠΡΟΘΕΩΡΙΑ.

ΑΡΧΑΙΟΝ οἶμαι καὶ λίαν πλατωνικὸν, τὸ ἐν παρασχήματι φαυλοτέρας ὑποθέσεως κρύπτειν τὰ ἐν φιλοσοφίᾳ σπουδαῖα, ὡς μήτε τὰ μόλις εὑρεθέντα πάλιν ἐξ ἀνθρώπων ἀπόλλυσθαι, μήτε μολύνεσθαι δήμοις βεβήλοις ἐγκείμενα. τοῦτο τοίνυν ἐζηλώθη μὲν ὅτι μάλιστα τῷ παρόντι συγγράμματι· εἰ δὲ καὶ τούτου τυγχάνει, καὶ τὰ ἄλλα παρεπιπλὰς εἰς τὸν ἀρχαῖον τρόπον ἐξήσκηται, ἐπιγνοῖεν ἂν οἱ μετὰ φιλοπόνου φύσεως αὐτῷ συνεσόμενοι.

ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ

ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΤΟΥ ΓΡΗΓΟΡΑ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΣΥΝΕΣΙΟΥ ΠΕΡΙ ΕΝΥΠΝΙΩΝ ΛΟΓΟΝ.

ΟΥΔΕΝ καινόν, εἰ πολλὰ τῶν πάλαι καλῶς εὑρημένων καινοτομοῦσιν ἐπὶ τὸ βέλτιον, ὥσπερ ἐκ χρονικῶν περιόδων ἐπ' ἄλλαις ἄλλαι μεγάλαι φύσεις βλαστάνουσαι, εἴτε τοῦ χρόνου φύσιν ἔχοντος ἄλλα ἐπ' ἄλλοις ἀεὶ ἐπιφέρειν καινότερα, εἴτε τῆς τῶν ἀνθρώπων φύσεως ἀμηχανούσης εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἐπὶ τὸ ἐντελές. Ἰσοκράτους γὰρ εἰρηκότος, ἐὰν ᾖς φιλομαθής, ἔσῃ πολυμαθής, οὐ τὸ ἀντίστροφον περιέπεις. τὸ μὲν γὰρ ἐγένου, τὸ δ' ἀεὶ γίνῃ. φιλεῖς γὰρ ἀεὶ τὸ μανθάνειν, ὥσπερ οὐκ ἀρκουμένης τοι τῆς φύσεως ἐπί γε τοῖς φθάσασιν, εἰ μὴ καὶ μᾶλλον ὑπόθεσιν φλεγμαινούσης δίψης τινὸς ἐπειγομένης αὐτά, καθάπερ εἴ τις φλὸξ ἐπιλαβομένη καλάμης, ὅσῳ περίεισιν ἐσθίουσα τὴν ὕλην, τοσούτῳ πολλαπλασιάζει τὸ σκίρτημα, καὶ σφοδρότερον κατὰ τῆς ὑποκειμένης τραπέζης ἐγείρεται. εἰ δὲ καὶ Πλάτων ὁ μέγας ἀποδείκνυσι παρελθὼν ὡς φιλόσοφος ὁ φιλομαθής, ἅτε φροντιστὴς τὰ μετέωρα, καὶ ὅσα ἐκ γῆς ἀνίσχει μυστήρια, τὸ κρεῖττον ἄρα τοι λοιπὸν ἡ φύσις εἵλετο. τοσοῦτοι γὰρ οἱ τῆς φιλοσοφίας πόθοι καὶ ἔρωτες, ὅσον ἐνδοτέρω πρὸς τοὺς τῶν ὄντων εἰσίασι λόγους, καὶ πρὸς τὰς τούτων ἤδη σκηνοβατοῦσιν αὐλάς, τοσοῦτο φλεγμαίνουσαι καὶ τὴν εἰς τοὔμπροσθεν τρέφουσιν ἔφεσιν. ἐκεῖνο γοῦν οὐκ ἔστιν ὅτῳ μὴ οὐκ ἐπῆρε θαυμάζειν, ὅπως ὁπόσοι νῦν ἐφ' ἡμῶν ἀκμάζουσιν Ἕλληνες, ὁρῶσι μὲν ἅπαντας, παρορῶσι δ' οὖν, ἔπειτα σύ γε μόνῳ ἐμοί τε τῶν σῶν λογικῶν καὶ σοφίας γεμόντων ἀπορημάτων ἀναπτύξαι φορτία οὐ μάλα ὀκνεῖς, οὐδ' ὅτι μηδεμίαν αὐτοῖς καταλείπεις φιλοτίμου γυμνασίας πρόφασιν, δεδιὼς ὁπόσα πρὸς ὀργὴν σχεδιάζουσι γνῶμαι φιλότιμοι, ἐπειδάν τις ἀποκναίῃ τὰς ῥίζας ἐκτέμνων, αἳ τοὺς τῶν ὕμνων βλαστοὺς ἐξανίσχουσιν. οὐδὲ γὰρ οὐδ' Ἀλεξάνδρῳ τῷ Φιλίππου παιδὶ ἀνεπίφθονον ἔμεινε καὶ βασκανίας ἐκτός, ὁρῶντι τὸν Φίλιππον συχναῖς ταῖς νίκαις ἐμπομπεύοντα, ἀλλὰ μικροψυχήσαντα βακχικόν τινα λέγεται λόγον ἀφεῖναι πρὸς τοὺς ἡλικιώτας, καὶ μεστὸν ὡς εἰπεῖν ἐνθουσιασμοῦ. φασὶ γὰρ ἀγωνιᾶν μὴ πάντα προειληφὼς ὁ πατήρ, μηδεμίαν αὐτῷ καταλείψῃ τροπαίων πρόφασιν, καὶ σιωπῶ τὰ πλεῖστα· ἣν δὲ νῦν αὐτῆς πρόφασιν προὔβαλες, ὁ βουλόμενος ἄλλοις τοῦ φιλοτίμου παραχωρήσας, αὐτὸς ἑκὼν γενέσθαι τοῦ καιροῦ τε καὶ τῆς τύχης τῆς ἐμῆς προδότης, δεινὸν γὰρ τὸ σχέτλιον, εἶναι μὲν τῶν οὐ φαύλων ἀγώνων τὸ ἔργον, ὡς σύ τε οἶσθα, καὶ οἷς σύ γε τὸ τοιοῦτον ἐς κοινὸν προὔθηκας ἐλλογίμοις ἀνδράσιν· ἔπειτα οἷς τῦφος καὶ λογισμῶν ἀκοσμία οὐκ ἐς καιρὸν τυραννεῖ τὴν διάνοιαν, ὅλην γε μὴν τὴν σοφίαν ἐπὶ τῆς ὀφρύος ἔχουσι καθημένην, καὶ πάντα ῥᾴδιά τε καὶ κοῦφα ταῖς ἀπὸ γλώττης ἐπαγγελίαις ποιοῦνται, εἴ τι τῶν φαυλοτάτων διαθρυλλεῖσθαι. ὅμως ἐπειδήπερ ἡ μεγάλη σου γλῶττα καὶ πανταχόθεν συγκεχωρηκὸς καρπουμένη πρὸς τὸ νικᾶν, ἔκ τε φιλοσόφου διανοίας, ἔκ τε πειθοῦς ῥητορικῆς ὁρμωμένη, τά τε ἄλλα προφέρει ἡμῖν εἰς πειθώ, καὶ ὅτι σοφισμάτων ἀδίκων φροντίζειν οὐ χρὴ φιλόσοφον ἀκούω, φέρε τὴν σὴν ὡς ἐφικτὸν ἐκπεράνωμεν αἴτησιν, καὶ διὰ σοῦ τὴν τῶν ἄλλων, οἷς δὴ τὰ μέγιστα χαριεῖσθαι ὑπισχνῇ δι' ἑνός γε τοῦ τρόπου τουτουΐ. ἅπασι μέντοι γε ὡμολογημένον εἶναι δεῖ καὶ ὁπωσοῦν νοῦ καὶ κριτικῆς ἐπιστήμης μέτεσι, μὴ ἕν τι σοφίας εἶδος τὸν μέγαν ἐξησκηκέναι Συνέσιον, ἀλλ' εἶναι μηδὲν ὅπερ οὔ, τοῦτο δ' εἶναι τῶν πάντων οὐδένα νομίζω τὸν ἀντερεοῦντα. μηδὲ γὰρ μόνον ὁπόση κατὰ τὸν Ἑλλήνων λόγον ἐστὶ ποικιλία, πάσης ἐς ἄκρον σπουδαστὴν καταστῆναι, ἀλλὰ καὶ τῶν χαλδαϊκῶν πᾶσαν τὴν ἁπάντων ὀργίων· καὶ ὅσα δ' αὖ ἱερογραμματέων τῶν πάλαι παρ' Αἰγυπτίοις θαυμασθέντων βίβλοι καὶ μυστικαὶ τελεταὶ τοῖς ἔπειτα χρόνοις παρέδοσαν, καὶ ὅσα Δελφῶν ἐδογμάτισαν θεολόγοι, οὐδὲ τούτων ἀτέλεστος ἔμεινεν ὁ ἀνήρ· ἀλλὰ ταῦτά τε, καὶ ξὺν γε τούτοις, ὅσα Πλάτωνες ἐξ Ἀθηνῶν, κἀκ Σάμου Πυθαγόραι παρ' Αἰγυπτίους φοιτήσαντες ὤναντο. καὶ σοφὸς ἀνὴρ εὐρώστως περὶ τὴν τοιαύτην ἐβάκχευσε σπουδήν· ἐμνήσθη δ' αὐτῷ καὶ ὅσα γοήτων καὶ μάγων ἐπιτηδεύουσιν ἴυγγες, ἐπιτηδεῦσαι μὲν οὔπω ταῦτα· τὸ δὲ τοὺς τούτων ἐν ἀπορρήτοις κειμένους λόγους ἄκροις ὠσὶν ἐπελθεῖν, τοῦτο δὲ καὶ μάλιστα. οὐδὲ γὰρ θέμις ἀνδρί γε σοφῷ καὶ φιλομαθεῖ εἰς τὸ παγκόσμιον τοῦτο θέατρον τοῦ παντὸς ἀνακύψαντι, μὴ οὐ πάντων πραγμάτων καὶ λόγων καὶ ἐπιτηδευμάτων τοὺς λόγους ὡς ἐφικτὸν ἐξετάζειν τε καὶ ἰχνηλατεῖν, τῶν μὲν ἔχεσθαι, τῶν δ' ἀπέχεσθαι. τὰ μέχρι μὲν ὅλην τῇ δόξῃ τυχαίων τὴν, μικροῦ πάντων εἴχετο· ἀφ' οὗ δὲ τὴν ἁλμυρὰν ἐκείνην ἀκοήν, ὁπωσποτε ἀπεκλύσατο, τηνικαῦτα δὴ τὰ τῶν πλείστων ἀπέσχετο, ὁπόσα ζιζανίων δίκην ἐνόχλει τὸ καθαρόν τε καὶ εὔσταχυ λήϊον. γνοίη μὲν οὖν ἄν τις καὶ ἐξ ὧν ἄλλων αὐτὸς γέγραφε βίβλων καὶ λόγων· γνοίη δ' ἂν μᾶλλον ἐκ τοῦδε τοῦ λόγου, τά τε ἄλλα, καὶ ἔτι τὴν πολυμάθειαν καὶ περίνοιαν τοῦ ἀνδρός, καὶ ὅπως φιλόσοφος μὲν ἡ πρόθεσις αὐτῷ πανταχοῦ, καὶ ἦθος ἀξιωματικὸν καὶ σεμνὸν τοῖς τύπου χείλεσιν ἐπανθεῖ· πάντων δ' ἐνταῦθα μάλιστα, ἅτε καὶ ταῖς ἀδύτοις τῶν παγκοσμίων καὶ ὑπὲρ φύσιν ἐποπτεύσεσι συνοργιάζοντός τε καὶ συμβακχεύοντος, καὶ ὑπερενθουσιῶντος, καθάπερ οἱ θεομάντεις τε καὶ φοιβόληπτοι. καὶ γὰρ ἵνα τὰ αὐτοῦ γε ὁμολογίαις ὡς ἔχουσι διανοίας καὶ αὐτὸς ἐνταυθοῖ χρήσωμαι, δείκνυσι πρὸς τὴν φιλόσοφον καὶ διδάσκαλον Ὑπατίαν, ὡς τοῦ θεοῦ κινήσαντός τε καὶ ἀναγκάσαντος, τὸν παρόντα λόγον ἐξέθετο, καὶ αὐτὸς μετὰ τὴν γραφίδα ἔχρησεν, ὥσπερ ἔξω γενόμενος ἑαυτοῦ· θεὸς δὲ τὸ πᾶν τὴν ταχίστην ἐξείργασται, λόγων αὐτοσχεδίων ἀφθόνους πηγὰς ὑποβάλλων,

παρὰ τοσοῦτον αὐτὸ γε μὴ σπευσαμένου τὸ σύνολον, παρ' ὅσον καὶ ὕστερον ἐπιόντα αὐτὸν, ὡς αὐτός γε φησίν, ἔστιν οἷς τῶν μερῶν ἐς πλεῖστον ἀπόροις χρήσασθαι, τῶν δ' ἀτελῶς ἐχόντων ἀποικότα μηδὲν εἰς τὸ ἴδιον σύγγραμμα καὶ δῆλον κἀντεῦθεν τουτί. καὶ γὰρ τῆς τοῦ παρόντος λόγου διανοίας ὑψηλοῖς τε καὶ αἰθερίοις φρουρουμένης τοῖς ἐνθουσιασμοῖς, καὶ οὕτω θεολογούσης, δέον τὴν γοῦν ἀπὸ τῆς λέξεως ἀρχὴν χαλινοῦν, καὶ μὴ τῷ ταύτης ἀήθει συγκυκᾶν τὸν ἐγκείμενον νοῦν, καὶ ζημιοῦν τῶν φιλολόγων ἀκοὰς τὴν λιχνείαν, τῷ δὲ οὐ δ' ἡ λέξις ἀχρησμῴδητος ἔμεινεν, οὐδὲ φλεγμαινούσης οὕτω διανοίας ὄγκον, εἰκῆ φει χολὴν μαιδιώσῃ γλώσσῃ παραμυθήσασθαι, ἀλλὰ τῇ συνηθείᾳ κἀνταῦθα ἐχρήσατο. τῆς γὰρ τοι φύσεως πολλὴν αὐτῷ τῇ γλώττῃ χορηγησάσης ὡς ἐξ αὐτομάτου πηγῆς τὴν εὐκολίαν καὶ ἀστειότητα, ὁ δὲ ξενίζουσιν ἔθει ὅπη καὶ ἀφροσείοις ἤθεσί τε καὶ λέξεσι χρώμενος πλήττει τὴν ἀκοὴν, καὶ δὴ ἀμύσσει καὶ κνίζει, καθάπερ τὴν τῶν θυγόντων παλάμην ἡ περὶ τὸ ῥόδον ἄκανθα. φιλεῖ γὰρ τοῖς ὅσοι διαφόρους τοὺς τόπους οἰκοῦσιν ἀνθρώποι, ἰδιοτροπία τινὸς ἤθους ἅμα καὶ γλώττης, καθάπερ τι σύμφυτον πάθος ἀκολουθεῖν, κἀντεῦθεν συμβαίνειν, καὶ εἴ τις ἐκεῖθεν πρὸς ἀλλοιάζουσαν ἀκοὴν ἀφικνεῖται γραφή, τοιούτου τινὸς χαρακτῆρος ἐπάγεσθαι τάλαντον. Πτολεμαΐδι γὰρ καὶ Ἀλεξανδρείᾳ καὶ τῷ κρείττονι τῆς Λιβύης ἐνδιαιτώμενος, πόρρωθεν γὰρ ὡμίλησεν ὅσοι στοᾶς καὶ ἀκαδημίας ἦσαν ὁμιληταί. αὐτός γε μὴν οὐ μήν πω αὐτήκοος τούτων ὁμιλητὴς ἐγεγόνει, καὶ διὰ τοῦτο ὥσπερ τὰς μὲν ἐδέξατο τῶν ἐκεῖθεν δοξῶν· τὰς δ' ἀπηνήνατο· οὕτω καὶ τὰς μὲν ἐζήλωσε τῶν ἐκεῖθεν γλωσσῶν, τὰς δ' οὔ. ὅθεν αὐτοκρατορικῆς τε καὶ ἡγεμονικῆς τινὸς ἐξουσίᾳ φύσεως χρώμενος, τὴν οἰκείαν ἐβάδισε, μακρὰ τῶν ἐντυγχανόντων φροντίζων. εἰ γοῦν τις τοῦδ' ἐπιποθεῖ αἴτιον εἰδέναι, καὶ τοῦ τὸν παρόντα λόγον δυσείκαστον γίνεσθαι τῷ γε πλείονι μέρει καὶ δὴ αἰνιγματώδη, οὐ πόρρω που τι ἔχοι ἂν τοῦ προσήκοντος. νοῦς γὰρ οὕτω τι ἐμβριθὴς, καὶ πάσης μαθήσεως καὶ σοφίας συμφόρημα, τοιαύτῃ γλώττῃ συνυφανθεὶς, πολλὴν ἂν ἐπενέγκοι νύκτα τε καὶ κατήφειαν, εἴ τις φιλοκρινεῖν τὸν ἔνδον θησαυριζόμενον ἐθελήσειε νοῦν· ὡς ἀνάγκην εἶναι ὅστῳ τουτονὶ πρὸς βουλήσεως ἂν ᾖ τὸν λόγον, ἐξηγεῖσθαι μὴ μόνον προμεμετρηκότα καὶ αὐτὸν τυγχάνειν ὧν πάντων ἂν διέξεισιν ἐκεῖνος ἠρανίσατο, ἀλλὰ καὶ μετασχηματίζεσθαι δύνασθαι πρὸς παντοίας δόξας, καὶ τὰ πλεῖστα τῆς ἡμετέρας στροφύλοις, καὶ οἱονεὶ μεταχρωματίζεσθαι πρὸς ἐξαλλάττοντα χρώματα, κατὰ τὸν φάρον ἐκεῖνον Πρωτέα. οὐ γὰρ ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἁπάντες γνώμης προσφέρονται τοῖς αὐτοῖς, ἀλλ' ὡς ἕκαστοι τύχοιεν γνώμης ἢ συνέσεως ἔχοντες. οἱ μὲν ἀκατάληπτον ἔρχονται φέροντες κρίσιν· οἱ δὲ πάνυ τοι μοχθηρὰν καὶ νοσοῦσαν τὰ κάλλια· οἱ δ' ἡμιμόχθηροι καὶ πρὸς ἑκάτερα ῥέπουσιν· καὶ δέος μὴ παρὰ φθέγξηταί τις τῶν εἶθ' οὕτως, εἴτ' ἐκείνως ἐχόντων, καὶ προστρίψηται δόξης ἐκ ἀγαθῆς ἡμῖν ἔγκλημα· κἄπειτα γλῶσσαι μετειληφυῖαι, φαυλότεραί τε καὶ πρὸς κακίαν ὀξύρροποι διακωδωνίσωσι, καὶ μηδὲν ἡμεῖς ἀδικήσαντες κομισώμεθα βραβεῖον πονηρὸν καὶ πολέμιον τοῦ καλοῦ τοῦδε σπουδάσματος. ὅμως ἡμεῖς κατ' ἐκείνους οἳ τὴν Ἰνδῶν καὶ Περσῶν μεταφέροντες γνώμην καὶ γλῶσσαν ἐς τήνδε τὴν ἡμετέραν ἀκοὴν καὶ φωνὴν, ἀνέγκλητοι μένουσι· τὸν αὐτόν γε τρόπον καὶ ἡμεῖς ἀλλόφυλον δόξαν διαλυκαίνοντες, καὶ πρὸς σαφεστέραν διαπορθμεύοντες ἀκοὴν, λησόμεθα πάντως ἀνέγκλητοι μείναντες, παρ' ὅσοι τε τῶν ἐλλογίμων εἰσί, καὶ ὧν ἥκιστα φθόνος ἐφεδρεύων τινάττει καὶ κυκᾷ τὴν γνώμην· κἄπειτα καὶ πλείους οἶμαι ἀεὶ τῶν φθονησόντων ἔσονται, οἷς χρειῶδες τὸ πρᾶγμα φανεῖται. ὧν δὴ τὰ βέλτιστα προθύμως συνευχομένων ἡμῖν, ἡμῖν μὲν εἴη τοῦ ἔργου μισθόν τινα διδοίη ὁ θεός· τοῖς δὲ βασκάνοις, αὐταῖς βασκανίαις κακοῖς κακῶς συναπόλλυσθαι. ἔσται δ' ἡμῖν ὁ τῆς ἐξηγήσεως, οὐ πρὸς ἐντελεστέρους μόνον γινόμενον, ἀλλ' ἤδη καὶ πρὸς ἀτελεστέρους τὴν γνῶσιν. οἱ μὲν γὰρ τῷδε τῷ μέρει συνέσονται, οἱ δὲ τῷδε, οἱ δὲ ἑκατέροις, ὡς δύναμις ἑκάστῳ καὶ βούλησις. περὶ μέντοι ψυχῆς ὅ,τι διέξεισι, καὶ τίσι μὲν συνῳδὰ φθέγγεται τῶν πάλαι σοφῶν, τίσι δ' ἀπᾴδοντα. καὶ τί μὲν εἶναι τὴν φαντασίαν εἶναί φησι, τί δ' ἐκείνων ἕκαστος, καὶ ὅπῃ τοῦ σώματος τῆς καθ' ὕπνον μαντικῆς ἵσταται τὸν τρίποδα, δείκνυσι μὲν καὶ αὐτὸς πρὸς τὴν φιλόσοφον καὶ διδάσκαλον Ὑπατίαν, ὅτι πολλὰ τῶν μήπω φιλοσοφηθέντων ἕλλησι προκεχείρισται. δηλώσει δ' οὖν καὶ ἡμεῖς καθ' αὐτήν γε ποιησόμεθα τὴν ἐξήγησιν· ἐπισημαινούμεθα γὰρ ἕκαστα κατὰ χώραν ἑκάστων γινόμενοι σὺν δ', ὑπὲρ μὲν τῶν εὖ καὶ κατὰ γνώμην ἐχόντων, χάριτας ἀπὸ γνώμης καὶ γλώττης ἀποδιδόντες μὴ κατοκνεῖν θεῷ· ὑπὲρ δὲ τῶν ἄλλως ἐχόντων, λαμπρὰν ἡμῖν τὴν μέμψιν. τῶν μὲν γὰρ αὐτὸς χορηγὸς, τῶν δ' ἡμεῖς αἴτιοι.

ΠΕΡΙ

ΣΥΝΕΣΙΟΥ ΠΕΡΙ ΕΝΥΠΝΙΩΝ.

ΕΙ ΔΕ εἰσὶν ὕπνοι προφῆται, καὶ τὰ ὄναρ θεάματα τοῖς ἀνθρώποις ὀρέγουσι τῶν ὕπαρ ἐσομένων αἰνίγματα, σοφοὶ μὲν ἂν εἶεν, σαφεῖς δὲ οὐκ ἂν εἶεν· ἢ σοφὸν αὐτῶν καὶ τὸ μὴ σαφές. » Κρύψαντες γὰρ ἔχουσι θεοὶ βίον ἀνθρώποισιν· ἀπόνως μὲν γε τῶν μεγίστων τυγχάνειν, θεῖόν ἐστιν ἀγαθόν· ἀνθρώποις δὲ οὐκ ἄρα ἀρετῆς μό» νον, ἀλλὰ καὶ πάντων καλῶν ἱδρῶτα θεοὶ » προπάροιθεν ἔθηκαν· μαντεία δὲ ἀγαθῶν ἂν εἴη τὸ μέγιστον. τῷ μὲν γὰρ εἰδέναι καὶ ὅλως τῷ γνωστικῷ τῆς δυνάμεως, θεός τε ἀνθρώπου καὶ ἄνθρωπος διαφέρει θηρίου· ἀλλὰ θεῷ μὲν εἰς τὸ γινώσκειν ἡ φύσις ἀρκεῖ· ἀπὸ δὲ μαντείας ἀνθρώπῳ πολλαπλάσιον περιγίνεται τοῦ τῇ κοινῇ φύσει προσήκοντος. ὁ γὰρ πολὺς, τὸ παρὸν μόνον οἶδε· περὶ δὲ τοῦ μήπω γενομένου στοχάζεται· ὁ δὲ Κάλχας εἰς ἄρα ἐν

ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Εἰ δὲ εἰσὶν ὕπνοι) Ὥσπερ τὰ τῶν βασιλέων κειμήλια, καὶ ὁπόσα ἀνθρώποις ἱερά τε καὶ τίμια ὑπὸ παραπετάσμασιν ἄλλα ἄλλοις καλύπτονται, ἵνα μή τε δήμοις ἀνοσίοις προκείμενα κιβδηλεύηται, μήτε περιφρονῆται διὰ γὰρ τῆς χορηγίας ἄπονόν τε καὶ πρόχειρον· οὕτω καὶ ὅσα καθεύδουσι τοῖς ἀνθρώποις ὁρᾶνται, ὅπη θειότερα, φησὶ, καὶ προγνωστική τις ἐστὶν ὄψις, τοῦ φανταστικοῦ πνεύματος τῆς ψυχῆς τηνικαῦτα καθαρωτέρου καθισταμένου, διὰ τὸ ἀπηλλάχθαι πως τῶν σωματικῶν τε καὶ ὑλικῶν θορύβων, αἰνιγματωδῶς πως καὶ ταῦτα καὶ ὥσπερ ὑπὸ παραπετάσματι δίδονται τοῖς ἀνθρώποις. διὸ σοφὸν αὐτῶν φησὶ καὶ τὸ μὴ σαφές· βεβαιοῖ δὲ τοῦτο καὶ διὰ τῶν τοῦ Ἡσιόδου ἐπῶν. ἔκρυψαν γὰρ, φησὶν, οἱ θεοὶ τοῖς ἀνθρώποις τὸν ἄπονον βίον, καὶ πάντων καλῶν ἱδρῶτα θεοὶ προπάροιθεν ἔθηκαν· τὸ δὲ ἀπόνως τυγχάνειν τῶν ἀγαθῶν, δῶρον εἶναι φησὶ θεῶν· δίδοσθαι δὲ τοῦτο μὴ πάνυ πολλοῖς ἐστὶν, ὅτι μὴ σφόδρα ὀλίγοις, οἷα σοφία μὲν πόνων χωρὶς ἐβραβεύθη τῷ Σολομῶντι· Σαμψὼν δὲ ἡ τοῦ σώματος ἀνυπέρβλητος ἰσχύς τε καὶ ῥώμη· καὶ αὖ ὡς ἔλλιμες πείθουσι λόγοι; σοφία δ' ἐς οὐ πάνυ τοι ἀλυτὴ ἧκε περὶ τῆς αὐτῶν προνοίας, καὶ Αἰσώπῳ τῷ Φρυγὶ, καὶ περί γε τούτου Ἡσιόδῳ τε καὶ Ὁμήρῳ. τὸ δὲ προφήτας εἶναι τοὺς ὕπνους καὶ τὰ ὄναρ θεάματα σκιώδεις εἶναι εἰκασίας τῶν ἐσομένων, οὕτω τοι βέβαιόν τε καὶ ἀναμφίρρητον ἥγηται ὁ σοφὸς οὗτος Συνέσιος, ὥστε καὶ εὐθὺς ἐκ προοιμίων ἀποδεικτικοῖς ἐστὶ χρῆσθαι συλλογισμοῖς βούλεται μὲν, διὰ δὲ μὴ καὶ τοὺς πλείστους ἔχειν αἱρετιστὰς πρὸς τοῦτο, τῷ συναπτικῷ τε καὶ οἱονεὶ διστακτικῷ συνδέσμῳ κολάζει τὸ αὔθαδες τοῦ λήμματος μονονουχὶ λέγων, ὡς εἰ ταῦτα δογματίζεις ἐμοὶ, ὅστις ποτὲ εἶ ὁ τῷ συγγράμματι τῷδε ἐντυγχάνων, καὶ δέχῃ ὡς οἵ τε ὕπνοι προφῆταί εἰσι, καὶ τὰ ὄναρ θεάματα μελλόντων παρέχουσι πρόγνωσιν, εἰδέναι σε χρὴ καὶ ἐξ ἀνάγκης ἑπόμενον, ὅτι σοφοὶ μέν εἰσιν οἱ ὕπνοι, ἀσαφεῖς δὲ οὐκ ἂν δήπου· καὶ ἐντεῦθεν συμπεραίνει καὶ τὸ μὴ σαφὲς εἶναι σοφὸν, ἐναντία λέγων τῷ Εὐριπίδῃ· ἐκεῖνος γὰρ ἐν τῷ τοῦ Ὀρέστου δράματι παράγει Μενέλαον λέγοντα, σοφὸν τὸ σαφὲς, οὐ τὸ μὴ σαφές. ἐσχημάτισεν οὖν τὸ προοίμιον, δι' ἣν εἴπαμεν αἰτίαν εἰς τύπον συλλογισμοῦ ὑποθετικοῦ.



Βίον) τὸν ἄπονόν φησιν ἐνταῦθα. Τῶν μεγίστων) ἀγαθῶν. Τῷ γνωστικῷ) τῇ λογικῇ δυνάμει τῆς ψυχῆς. Τὸ γινώσκειν) οὐ γὰρ θύραθεν δεῖται ταύτης, ἀλλ' αὐτή ἐστι γνῶσις. Ἀνθρώπῳ) βοήθημα εἰς τὸ προορᾶν. Ὁ γὰρ πολὺς) ὁ ἀγοραῖος ὄχλος. Τὸ παρὸν) τὸ ἐνεστώς. Τοῦ μήπω) τοῦ μέλλοντος. Γενομένου) μετὰ ἀμφιβολίας.

ἐκκλησίᾳ τῶν πανελλήνων μόνος ἠπίστατο, τά τ' ἐόντα τά τ' ἐσσόμενα πρό τ' ἐόντα. καὶ Ὁμήρῳ δὲ ἄρα διὰ τοῦτο τῆς τοῦ Διὸς γνώμης ἐξῆπται τὰ τῶν θεῶν πράγματα, ὅτι πρότερος γέγονεν καὶ πλείονα οἶδεν, αὐτοῦ δήπου τῷ πρεσβύτερος εἶναι. καὶ γὰρ τὴν ἡλικίαν εἰς τοῦτο οἶμαι συντείνειν τοῖς ἔπεσιν, ὅτι συμβαίνει διὰ τὸν χρόνον πλείω γινώσκειν. ἐπεὶ τὸ γινώσκειν ἦν ἄρα τὸ τιμιώτατον. εἰ δέ τις ὑφ' ἑτέρων ἐπῶν ἀναπείθεται τὴν ἡγεμονίαν τοῦ Διὸς χειρῶν ἰσχὺν εἶναι λογίζεσθαι, ὅτι, φησί, βίῃ ὅγε φέρτερος ἦεν, οὗτος φορτικῶς ὡμίλησε τῇ ποιήσει, καὶ ἀνήκοός ἐστι τῆς κατ' αὐτὴν φιλοσοφίας, τοὺς θεοὺς οὐδὲν ἄλλο ἢ νοῦς λεγούσης. ταύτῃ τοι προσπερονᾷ πάλιν τῷ κατ' ἀλκὴν περιεῖναι, ὃ καὶ γενεῇ πρότερος, τὸν Δία νοῦν λέγων ἀρχεγονώτερον. νοῦ δὲ ἰσχὺς τί ἂν ἄλλο ἢ φρόνησις εἴη. καὶ ὅστις οὖν θεὸς ὢν ἀρχῆς ἀξιοῦται θεῶν, νοῦς ὢν σοφίας περιουσίᾳ κρατεῖ. ὥστε καὶ τὸ βίῃ δ' ὅγε φέρτερος, εἰς ταὐτὸ ἡμῖν τῷ πλείονα οἶδεν ἀνακάμπτει καὶ περιίσταται. διὰ τοῦτο καὶ ὁ σοφὸς οἰκεῖος θεῷ, ὅτι πειρᾶται συνεγγὺς εἶναι τῇ γνώσει, καὶ πραγματεύεται περὶ νόησιν, ᾗ τὸ θεῖον οὐσίωται. αὗται μὲν ἀποδείξεις ἔστων, τοῦ μαντείας ἐν τοῖς ἀρίστοις εἶναι τῶν ἐπιτηδευομένων ἀνθρώποις. εἰ δὲ σημαίνει μὲν διὰ πάντων πάντα, ἅτε

Τῶν πανελλήνων) τῶν ὅλων ἑλλήνων, ὅσοι κατὰ τῆς τροίας ἐστράτευσαν. Πρό τ' ἐόντα) τὰ παρελθόντα.

Καὶ Ὁμήρῳ) λέγει γὰρ ἐκεῖνος, ὅτι καὶ γενεῇ πρότερος ὁ Ζεύς. Συντείνειν) συντρέχειν. Ἐπεὶ τὸ) ἐν τούτῳ γὰρ ἔφησεν ἀνθρώπῳ διαφέρειν θεὸν τὸν ἀνθρώπου, καὶ ἄνθρωπον θηρίου. Ἐπῶν) ὁμηρικῶν καὶ αὐτῶν. Φορτικῶς) τοῦτ' ἔστιν ἰδιωτικῶς καὶ παχέως καὶ ἀμαθῶς.

Κατ' αὐτὴν) τὴν ποίησιν. Φιλοσοφίας) καλῶς τοῦτο εἰρήκει. καὶ γὰρ οἱ ποιηταὶ φιλόσοφοι ὄντες, ἔλαθον ποιηταὶ παρὰ πάντων καλούμενοι. τοῖς γὰρ ἰατροῖς παραπλήσια δρῶντες καὶ αὐτοὶ, ἑαυτῶν φιλοσοφίαν εἰς μύθους καὶ μέτρα καὶ λόγους ψυχαγωγοῦντα καταθέμενοι, τῆς ἐκεῖθεν ὠφελείας οὑτωσὶ τὸ πικρὸν συνεκάλυψαν, καθάπερ καὶ ἰατρῶν παῖδες τὴν τῶν λυσιτελούντων φαρμάκων ἀηδίαν μέλιτι κεραννύντες, πολλάκις συγκρύπτουσιν ὡς εἶναι λοιπὸν συνετοῖς μὲν τοῖς σοφοῖς· τοῖς δὲ βεβήλοις, δημοτερπῆ μὲν, ἀσύνετα δέ. εἰς οὐδὲν γὰρ ἕτερον ἐκλαμβάνουσι τὸν Δία ἢ εἰς νοῦν πρεσβύτατον καὶ ἀρχαιότατον, κἀντεῦθεν καὶ σοφώτατον· ὥσπερ καὶ τὴν Ἀθηνᾶν εἰς τὴν φρόνησιν, ἣν καὶ ἐκ τῆς τοῦ Διὸς κεφαλῆς γενναθῆναί φασιν. ἀκολούθως οὖν καὶ ὁ σοφὸς οὗτος Συνέσιος ἐνταῦθα εἰς νοῦν μὲν ἐκλαμβάνει τὸν Δία· εἰς ἰσχὺν δὲ αὐτοῦ τὴν σοφίαν· τὸ δὲ γενεῇ πρότερος εἰς τὴν ἀρχαιότητα, ἀφ' ἧς καὶ ἡ σοφία τοῖς ἔχουσιν ὡς τὰ πολλὰ περιγίνεται. φησὶ δὲ καὶ Ἀναξαγόρας, ὅτι νοῦς ἐστιν ὁ διακοσμῶν τὰ πάντα, καὶ πάντων αἴτιος· ὡς ἐντεῦθεν δείκνυσθαι ὅτι καὶ οὗτος πρεσβύτερον καὶ τοῦδε τοῦ παντὸς δοξάζει τὸν νοῦν. Ἢ νοῦς) νόας, νοερὰς οὐσίας.

Ταύτῃ) οὕτως, κατὰ τοιόνδε τὸν τρόπον.

Προσπερονᾷ) οὕτω τοι αἱρεσιώτης τοῦ Πλάτωνός ἐστιν ὁ παρὼν οὗτος Συνέσιος, καὶ οὕτω τῆς ἐκείνου γλώττης ἐξήρτηται, ὥστε οὐ μόνον τῶν ἐκείνου δοξῶν τὰς πλείους ἐς ἄκρον ἐξεμάξατο, ὡς προϊόντες δείξομεν, ἀλλὰ καὶ αὐταῖς πολλαχοῦ κέχρηται ταῖς ἐκείνου λέξεσι. καὶ τὸ προσπερονᾷ δὲ ἐκ τοῦ Πλάτωνος παρείληφε· φησὶ γὰρ ἐκεῖνος ἐν τῷ Φαίδωνι, ὅτι ἑκάστη ἡδονὴ καὶ λύπη, ὥσπερ ἧλον ἔχουσα προσηλοῖ τὴν ψυχὴν πρὸς τὸ σῶμα καὶ προσπερονᾷ, καὶ ποιεῖ σωματοειδῆ, δοξάζουσαν ταῦτα εἶναι ἀληθῆ, ἅπερ ἂν καὶ τὸ σῶμα φῇ. Προσπερονᾷ) προσηλοῖ καὶ συγκολλᾷ. Τῷ κατ' ἀλκὴν) τοῦτ' ἔστι τῷ κατὰ ἰσχὺν διαφέρειν τῶν ἄλλων.

Ἀνακάμπτει) συνάγεται, ἀνέρχεται, ὡς ἐπὶ κύκλου συμπεραίνεται. Ὅτι) διότι. Αὗται μὲν) ταῦτα εἶπεν ἀποδείξεις εἶναι, ἤγουν τὸ τὴν γνῶσιν καὶ τὴν σοφίαν δύνασθαι προορᾶν τὰ ἐσόμενα, καὶ τὸ τὴν μαντείαν πραγματεύεσθαι περὶ ταῦτα. Εἰ δὲ σημαίνει) Ἕλλην καὶ οὗτος τῇ δόξῃ ὤν, τὰ αὐτὰ ἐκείνοις διέξεισι, καὶ φησὶν εἶναι τὸν κόσμον ἔμψυχον, καὶ λοιπὸν ὥσπερ, φησὶν, ἕκαστον τῶν ἐν τῷ κόσμῳ ζώων, σύγκειται ἐκ μερῶν καὶ μελῶν, ἃ δὴ κοινωνίαν καὶ συγγένειαν ἔχουσι πρὸς ἄλληλα, οὕτω καὶ ὁ κόσμος ὁ ἐξ οὐρανοῦ καὶ γῆς, καὶ τῶν μεταξὺ συνιστάμενος, ζῶον ἔμψυχον ὤν, τὰ ὅμοια πάσχει καὶ ποιεῖ ἑκάστῳ ζώῳ, καὶ τὰ μέρη αὐτοῦ συγγένειαν καὶ ἀδελφότητα ἔχοντα πρὸς ἄλληλα, σημαίνουσι περὶ μελλόντων δι' ἀλλήλων ἅπαντα, τὰ μὲν μᾶλλον, τὰ δ' ἧττον εἶναι προϊών, βιβλίῳ μὲν εἰκάζει τὸν κόσμον· γράμμασι δὲ τὰ ἐν αὐτῷ πάντα μέρη, ζῶα λέγω καὶ φυτὰ, καὶ ἀέρα καὶ ὕδωρ, καὶ λίθους, καὶ τἄλλα πάντα. ὥσπερ οὖν τὰ ἐν τοῖς βιβλίοις γράμματα,

φορφόρων

διαφόρων γραμμάτων ὄντα, τὰ μὲν ἀναγινώσκουσιν οἱ τῶν αἰγυπτίων σοφοί· τὰ δὲ οἱ τῶν ἑλλήνων· καὶ οἱ μὲν ἧττον καὶ ἁπλῶς ἔτι, ὥσπερ τὰ βρέφη ἀναγινώσκουσιν ἢ κατὰ συλλαβὰς, ἢ ἀθρόον, ἤτοι ὁμοῦ τὴν λέξιν· οἱ δὲ ὁμοῦ ἀναγινώσκουσι τὸν λόγον· ἔστι δὲ λόγος μὲν ὅλη πρότασις, ἐξ ὀνόματος καὶ ῥήματος τὸ ἔλαττον συγκείμενος, οἷον Σωκράτης περιπατεῖ· δηλοῖ γὰρ ἔννοιαν ἢ ἀληθεύουσαν ἢ ψευδομένην. λέξις δὲ ἐστὶ μέρος λόγου, οἷον Σωκράτης· ὅπερ οὐ δηλοῖ οὔτε ἀλήθειαν οὔτε ψεῦδος· συλλαβὴ δὲ ἐστὶ μέρος λέξεως, οἷον ἐκ τοῦ Σωκράτους μόνον τὸ σω, ὅπερ οὐδὲν σημαίνει. οὕτως οὖν, φησὶ, καὶ οἱ σοφοὶ προφῆται καὶ μάντεις ἀναγινώσκοντες τὰ ἐν τῷ κόσμῳ πράγματα, προορῶσι τὸ μέλλον· οἱ μὲν ἐκ τῶν ἀστέρων, ἢ τῶν μενόντων ἐν τῇ ἀπλανεῖ σφαίρᾳ, ἢ τῶν πυρσῶν τῶν ἐν τῷ ἀέρι διαπτόντων, ἃ οὐ κυρίως εἰσὶν ἄστρα, ἀλλὰ δοκοῦσιν ὅμως ἄστρα, καὶ αὐτὰ ὁμωνύμως καλεῖ νῦν· περὶ δὲ ἡλίου, καὶ σελήνης, καὶ τῶν πλανωμένων, καὶ ἔτι περὶ κομητῶν, οὐκ εἰρήκει, ὅτι καὶ ἐξ αὐτῶν ὁρῶσι τὸ μέλλον οἱ σοφοὶ, ἢ ὡς ὁμολογουμένου τοῖς ἅπασιν ὅτι δηλοῦσιν, ἢ ὅτι ἠρκέσθη τὰ χρονιώτερα εἰπὼν, καὶ νομίσας δῆλον εἶναι ἐκ τούτων, ὅτι κἀκεῖνα συνυπακούονται. οἱ μὲν οὖν, φησὶν, ἐκ τῶν ἀστέρων προορῶσι τὸ μέλλον· οἱ δὲ ἐκ τῶν σπλάγχνων τῶν ἀνατεμνομένων σφαγίων, ὃ δὴ θυτικὴ καὶ ἔντομος λέγεται προγνῶσις· οὐ πᾶσι δὲ τοῖς σπλάγχνοις οἱ μάντεις ἐχρῶντο πρὸς δήλωσιν τῶν ἐσομένων, ἀλλὰ τῷ ἥπατι μόνῳ· σπλάγχνα δὲ εἰσὶν ἑπτὰ, καρδία, ἧπαρ, σπλὴν, στόμαχος, πνεύμων, καὶ νεφροὶ δύο. Εἰ δὲ σημαίνει) δήλωσιν δίδωσι.

ἀδελφῶν ὄντων τῶν ἐν ἑνὶ ζώῳ τῷ κόσμῳ, καὶ ἔστι ταῦτα γράμματα παντοδαπὰ, καθάπερ ἐν βιβλίῳ τοῖς ὀψὶ, τὰ μὲν φοινίκεια, τὰ δὲ αἰγύπτια, καὶ ἀσσύρια. ἀναγινώσκει δὲ ὁ σοφός· σοφὸς δὲ ὁ φύσει μαθών· καὶ ἄλλος ἄλλα· καὶ ὁ μὲν μᾶλλον, ὁ δὲ ἧττον, ὥσπερ ὁ μὲν κατὰ συλλαβὰς· ὁ δὲ ἀθρόαν τὴν λέξιν, ὁ δὲ τὸν λόγον ὁμοῦ· οὕτως ὁρῶσι σοφοὶ τὸ μέλλον, οἱ μὲν ἄστρα εἰδότες, ἄλλος τὰ μένοντα, καὶ ἄλλος τὰ πυρσὰ τὰ διάττοντα· οἱ δὲ ἐν σπλάγχνοις αὐτὰ ἀναγνόντες· οἱ δὲ ἐν ὀρνίθων κλαγγαῖς καὶ καθέδραις καὶ πτήσεσι· τοῖς δὲ καὶ τὰ καλούμενα σύμβολα, τῶν ἐσομένων ἐστὶν ἀρίδηλα γράμματα, φωναί τε καὶ συγκύρσεις ἐπ᾽ ἄλλῳ γινόμεναι, σημαίνουσαι ὅν τινων ἅπασι πάντων· ὡς εἰ σοφία τις ὄρνισιν ἦν, τέχνην

Γράμματα) οὐ ξένια ἄγρια, ἀλλὰ θαλάσσια. Φύσει) ὁ ἐν τῇ φύσει τῶν ὄντων διὰ πείρας ἀναγνούς. Ἄλλος) σοφός. Τὰ πυρσά) ταῦτα ἐν τοῖς στοιχείοις πυρὶ φαίνονται, ἔνθα ὥσπερ μεταίχμιόν ἐστιν ἀέρος καὶ αἰθέρος.

Ἐν ὀρνίθων) ταῦτα μὲν ἰδίως ἐστὶ τῶν ὀρνιθοσκόπων θεωρήματα· ἄλλοι δὲ διὰ συμβόλων προορῶσι τινῶν καὶ σημειώσεων, ὧν αὐτοὶ καθ᾽ αὑτοὺς ἐκ πείρας ἐσημειώσαντο· λέγω δὴ παλμοὺς ὀφθαλμῶν ἢ καρδίας, ἢ ἄλλου του μέρους καὶ μελῶν, ἢ ῥινὸς γαργαλισμοὺς, ἢ τινῶν ἐντυχίας δυσοιωνίστους καθ᾽ ὁδὸν, ὃ καὶ κακὸν οἱ κοινοί φασι συνάντημα· ἢ τινὰ ἐκ τοῦ παρήκοντος λεχθεῖσαν φωνὴν, ὥσπερ συνεπεπτώκει ποτὲ καὶ Παύλῳ τῷ Αἰμυλίῳ, τῷ ἐκ ῥωμαίων ἀποσταλέντι στρατηγῷ εἰς ἀντίπαλον μάχην τοῦ Περσέως τοῦ τῶν μακεδόνων βασιλέως. μέλλοντα γὰρ ἐξιέναι, φασὶν ἀσπαζόμενον τὸ θυγάτριον εὑρεῖν αὐτὸ δεδακρυμένον, καὶ τὴν αἰτίαν τῆς λύπης ἀκηκοέναι παρ᾽ αὐτοῦ, ὅτι, φησὶ, ὁ Περσεὺς ἐτεθνήκει. ἦν δὲ ὁ Περσεὺς ὃν ἔφασκε, κυνίδιον σύντροφον τῷ θυγατρίῳ· τὸν δὲ ἀγαθῇ τύχῃ φάναι, ὦ θυγάτηρ, καὶ δέχομαι τὸν οἰωνόν· ταῦτα διέξεισιν ἐν τοῖς περὶ μαντικῆς ὁ σοφὸς Κικέρων. Καλούμενα) παρὰ τῶν πολλῶν. Συγκύρσεις) συντυχίαι, συναντήματα, ἐπ᾽ ἄλλῳ μὲν πράγματι γινόμεναι, ἐπ᾽ ἄλλῳ δὲ ἀποβαίνουσαι. Ἅπασι) ἀλλήλοις ἀλλήλων. Ὡς εἰ σοφία) Θέλων ἐναργέστερον ἔτι δεῖξαι τὴν τῶν μερῶν τοῦ κόσμου κοινωνίαν πρὸς ἄλληλα καὶ συγγένειαν, φησὶν, ὅτι εἰ καὶ τοῖς ὄρνισιν ἦν σοφία τις, ὥσπερ τοῖς ἀνθρώποις ἔνεστι, τέχνην ἂν καὶ οἱ ὄρνιθες ἐξ ἀνθρώπων συνεστήσαντο, ὥσπερ καὶ οἱ ἄνθρωποι ἐκ τῶν ὀρνίθων συνεστήσαντο τέχνην μαντικὴν, ἣν καλοῦσιν οἰωνιστικὴν καὶ ὀρνιθοσκοπικήν. καὶ γὰρ ὥσπερ ὄρνιθες ἀεί εἰσιν ἐξ ἀρχῆς ἀφ᾽ οὗ συνέστη τόδε τὸ πᾶν μέχρι νῦν, οὕτω καὶ οἱ ἄνθρωποι ἀεί εἰσι, καὶ εἰσὶν ἑκάτεροι ἑκατέροις καὶ παλαιοὶ καὶ νέοι. ὥσπερ οὖν τοῖς ἀνθρώποις οἱ ὄρνιθες, πρὸς τὰς μαντείας εἰσὶ δέξιοί τε καὶ ἐπιτήδειοι πρὸς μαντικὴν, οὕτως ἦσαν ἂν καὶ τοῖς ὄρνισιν οἱ ἄνθρωποι κατὰ τὸ ἀντίστροφον δέξιοι καὶ ἐπιτήδειοι πρὸς μαντικὴν, εἰ σοφία καὶ τοῖς ὄρνισιν ἦν. ἀναγκαῖον γὰρ ἦν τὰ μέρη τοῦ κόσμου κοινωνεῖν ἀλλήλοις, ἅτε ἑνός τινος ζώου μέρη τυγχάνοντα, καὶ διὰ τοῦτο συμπάθειαν ἔχοντα πρὸς ἄλληλα, καὶ οἷον εἰπεῖν σύμπνοιαν. ταῦτα λέγων ὥσπερ ἀναλαμβάνει ἑαυτὸν, καὶ διαπορεῖται καὶ οἱονεὶ ἐρωτᾷ ἑαυτὸν λέγων· μήποτε αἱ μάγων ἴυγγες, αὗταί εἰσι. καὶ γὰρ ὁ σοφὸς ὁ εἰδὼς τὴν ἀλλήλων τούτων συγγένειαν, ὁρῶν ὅτι θέλγεται παρ᾽ ἀλλήλων ἄλληλα, καὶ δήλωσιν λαμβάνει παρ᾽ ἀλλήλων ἄλληλα, ἕλκει ἄλλο δι᾽ ἄλλου· οἷον ὥσπερ διὰ τῆς μαγνῆτιδος τὸν σίδηρον, οὕτω καὶ διὰ τῆσδε ἢ τῆσδε τῆς ὕλης, καὶ τοῦδε τοῦ σχήματος, καὶ τῆσδε τῆς φωνῆς, τόδε ἢ τόδε, ὡς εἰρήσεται προϊοῦσιν

ἡμᾶς ἐκδηλότερον. οὐ μόνον γὰρ δένδρα δένδρεσι θέλγεται, καθάπερ φοίνικι φοῖνιξ, καὶ βοτάναι βοτάναις, καὶ ζῶα ζώοις, ἀλλὰ καὶ σκορόδῳ ὁ δεῖνα ἰχθὺς, καὶ ἄλλα ἄλλοις, καὶ τό γε θαυμαστότερον, δαίμονες ἐξ ἀέρος καὶ γῆς, θέλγονται τοῖσδε τοῖς λίθοις, ἢ ταῖσδε ταῖς βοτάναις, ἢ ταῖσδε ταῖς φωναῖς, ἢ τοῖσδε τοῖς σχήμασιν, ἃ καὶ χαρακτῆρας καλοῦσιν· οἶμαι δὲ ταῦτα παρὰ Χαλδαίων καὶ Αἰγυπτίων ἀρχῆθεν εὑρῆσθαι ἕκαστον ἑκάστῳ δαίμονι γνωριστικὸν σημεῖον. τὴν δὲ ἴυγγά φασιν ὄρνεον εἶναι ἀεὶ σεῖον τὴν οὐρὰν εἶναι δὲ πρὸς ἐρωτικὰς ἐπῳδὰς χρήσιμον ταῖς φαρμακίσι· γυναῖκα δὲ οὖσαν τὸ πρότερον εἰς ὄρνεον μεταβεβλῆσθαι ὑπὸ τῆς Ἥρας φασὶν οἱ μῦθοι, διότι φαρμακεύουσα διετέλει τὸν Δία, πρὸς τὸν τῆς Ἰοῦς ἔρωτα· ἄλλοι δὲ καθάπερ ἐμμελεστάτην φασὶ τὴν ἴυγγα, ὡς ἐντεῦθεν καὶ πᾶν γλυκὺ καὶ ποθεινὸν ἴυγγα καλεῖν.

ἀλλ' ἐξ ἀνθρώπων ὥσπερ ἡμεῖς ἐξ αὐτῶν, ὅτι τὸ ἐσόμενον συνεστήσαντο. καὶ γὰρ ἡμεῖς ἐκείνοις, ὥσπερ ἡμῖν ἐκεῖνοί γε, νέοι καὶ παλαιοὶ καὶ πανδέξιοι. ἔδει γὰρ οἶμαι τοῦ παντὸς τούτου συμπαθοῦς τε ὄντος καὶ σύμπνου, τὰ μέρη προσήκειν ἀλλήλοις, ἅτε ἑνὸς ὅλου μέλη τυγχάνοντα. καὶ μή ποτε αἱ μάγων ἴυγγες αὗται; καὶ γὰρ θέλγεται παρ' ἀλλήλων ὥσπερ σημαίνεται, καὶ σοφὸς ὁ εἰδὼς τὴν τῶν μερῶν τοῦ κόσμου συγγένειαν. ἕλκει γὰρ ἄλλο δι' ἄλλου, ἔχων ἐνέχυρα τῶν ὄντων τὰ πλεῖστον ἀπόντων, καὶ φωνὰς καὶ ὕλας καὶ σχήματα, ὥσπερ ἐν ἡμῖν σπλάγχνου παθόντος, ἄλλο συμπέπονθε· καὶ ὁ τοῦ δακτύλου κακὸν, εἰς τὸν βουβῶνα ἀπερείδεται, πολλῶν τῶν

Συνεστήσαντο) οἱ ὄρνιθες. Πανδέξιοι) ἐπιτήδειοι. Καὶ μή) ἀπορηματικόν. Ἴυγγες) προγνώσεις. Καὶ γὰρ) διὰ τὸ ἐφέλκεσθαι διὰ τοῦδε ἐρωτικοῦ τόδε, καὶ διὰ τοῦδε τόδε. πῶς ἕλκεται μετά τινος πάθους. Σημαίνεται) σημασίαν λαμβάνει. Ἕλκει) ὁ σοφός. Καὶ φωνὰς) ἀλλὰ γὰρ ἔοικε μὲν ὡς πρὸς εἰδότα λέγειν, ἄκρως πως καὶ ἐπιπολαίως ἅπτεται τούτων· ἡμεῖς δ' οὐκ ὀκνήσομεν ἐξαπλῶσαι ταῦτα τῶν φίλων ἕνεκα, ἔκ τε χρησμῶν συλλεξάμενοι χαλδαϊκῶν παραγγελιῶν. ἐπεὶ οὖν φωνῶν καὶ ὑλῶν ἐμνήσθη καὶ σχημάτων, περὶ τῶν ὑλῶν διεξέλθωμεν πρότερον. φησὶν οὖν ὁ Ἑκάτης χρησμός· Σὺ δὲ τεῦχε ξόανον κεκαθαρμένον ὥς σε διδάξω, Πηγάνου ἐξ ἀγρίοιο δέμας ποίει· ἠδ' ἐπικόσμει Ζώοισιν λεπτοῖσι κατοικιδίοις σκαλαβώταις, Σμύρνης καὶ στύρακος λιβανοιό τε μίγματα τρίψας, Σὺν κείνοις ζώοισι, καὶ ὑπαιθριάσας ὑπὸ μήνην Αὔξουσαν τέλει, αὐτὸς ἐπευχόμενος τήνδ' εὐχήν. τὰ δὲ ἑξῆς ζητεῖν οὐ χρή. περὶ δὲ φωνῶν ἃς καὶ ἴυγγας, ἐπεὶ ὅτι καλοῦσι, τὴν αὐτὴν Ἑκάτην λέγειν φασὶν, Ἤλυθον εἰσαΐουσα τεῆς, πολυφραδμονος εὐχῆς, Ἣν θνητῶν φύσις εὗρε θεῶν ὑποθημοσύνῃσι. καὶ πάλιν ἀλλαχοῦ φησί, Τοὺς μὲν ἀπειρήτοις ἐρύων ἴυγξιν ἀπ' αἰθρης Ῥηϊδίως ἀέκοντας, ἐπὶ χθόνα δῖα κατήγες· Τοὺς δὲ μέσους μεσάτοισιν ἐπεμβεβαῶσιν αὔραις Νόσφι πυρὸς θείοιο πανομφέας ὥσπερ ὀνείρους Εἰσκρίνεις, ἀεικέα δαίμονας ἔρδων. καὶ ταῦτα μὲν ἐκ τῶν χρησμῶν· οἱ δὲ Χαλδαῖοι, ψευδεῖς φασὶ τοὺς προσγείους δαίμονας ἅτε πόρρω τῆς θείας ἀπῳκισθέντας γνώσεως· εἰ δὲ βούλει, φησὶ, ἀληθῆ τινα παρ' αὐτῶν περὶ μέλλοντός τινος δέξασθαι, ποίει θυτήριον· Ἡνίκα δαίμονα δ' ἐρχόμενον πρόσγειον ἀθρήσῃς, θῦε λίθον μνίζουριν ἐπαυδῶν. δύναμιν γὰρ ὁ λίθος οὗτος ἔχει προσκλητικὴν ἑτέρου μείζονος δαίμονος, ὃς ἀφανῶς τῷ προσγείῳ δαίμονι προσιὼν, διδάξει τὴν τῶν ἐρωτωμένων ἴσως ἀλήθειαν, ἣν αὖθις ἐκεῖνος διδάξει τὸν ἐρωτῶντα ἄνθρωπον· καὶ πάλιν ἀλλαχοῦ, ἐνέργει, φησὶ, περὶ τὸν ἑκατικὸν στρόφαλον. ἔστι δὲ ὁ ἑκατικὸς στρόφος σφαῖρα χρυσῆ, μέσον μὲν ἔχουσα σάπφειρον λίθον· δι' ὅλης δὲ τῆς ἐπιφανείας χαρακτῆρας καὶ σχήματα διάφορα. ταύτην δὴ στρέφοντες, ἐποιοῦντο τὰς ἐπικλήσεις, ἃς δὴ καὶ ἴυγγας ἔλεγον. Περὶ δὲ τῶν ὀνομάτων ἃ φωνοῦσι, παραγγέλλουσι λέγοντες, ὀνόματα βάρβαρα μήποτ' ἀλλάξῃς. εἰσὶ γὰρ ὀνόματα παρ' ἑκάστοις θεόσδοτα, δύναμιν ἐν τελεταῖς ἄρρητον ἔχοντα, ὥσπερ τὸ σαβαὼθ, τὸ ἀδωναῒ, τὸ χερουβὶμ, καὶ τὸ σεραφὶμ, τὸ Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ, καὶ ὅσα τοιαῦτα· ἃ, φησὶν, ἐὰν εἰς τὴν ἑλληνικὴν μεταθῇς διάλεκτον, ἀφανίζεις τὴν αὐτῶν δύναμιν καὶ ἐνέργειαν, ὡς καὶ Ὀρφεῖ δοκεῖ τῷ σοφῷ. φησὶ δὲ Ἀσκληπιὸς ὁ τοῦ τρισμεγίστου Ἑρμοῦ μαθητὴς, ἐν τῷ πρὸς τὸν αἰγύπτιον βασιλέα λόγῳ, ὅτι ὅσον δυνατόν ἐστι σοι βασιλεῦ, τὸν ὑφ' ἡμῶν παραδεδομένον σοι λόγον διατήρησον, ἵνα μήτε εἰς Ἕλληνας ἔλθῃ τοιαῦτα μυστήρια, μήτε ἡ τῶν Ἑλλήνων ὑπερήφανος φράσις κεκαλλωπισμένη, ἐξίτηλον ποιήσῃ τὸ σεμνὸν καὶ στιβαρὸν, καὶ τὴν ἐνεργητικὴν τῶν ὀνομάτων φράσιν. οἱ γὰρ τοιοῦτοι λόγοι τῇ πατρῴᾳ διαλέκτῳ ἑρμηνευόμενοι, ἔχουσι σαφῆ τὸν τῶν λόγων νοῦν. καὶ γὰρ αὐτὸ τὸ τῆς φωνῆς ποιὸν καὶ ἡ τῶν αἰγυπτίων ὀνομάτων δύναμις, ἐν αὐτῇ τὴν τῶν λεγομένων ἐνέργειαν ἔχουσι· διαστρεφόμενοι δὲ ἀσαφεῖς τε γίνονται καὶ ἀνενέργητοι. Φωνὰς) ἐπῳδάς.

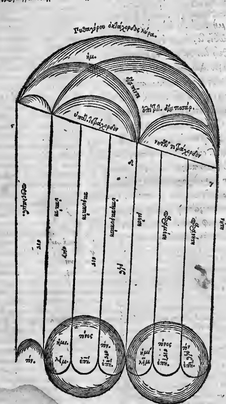
Καὶ τὸ τοῦ δακτύλου) ἐθεασάμην κἀγώ ποτέ τινα παῖδα τεξωθέντα τὸ νεῦρον τοῦ αὐχένος, ᾧ καὶ συνέβη ἐντεῦθεν κρατηθῆναι νάρκῃ τινὶ θάτερον τῶν ποδῶν, καὶ διαμεῖναι τοῦ λοιποῦ τὸ πάθος ἀνίατον, ὥστε καὶ τοῦ ἑτέρου ποδὸς συναυξανομένου τῇ ἡλικίᾳ, ἔμεινεν οὗτος ἐφ' ἧς ἔτυχε τότε λεπτότητος, καὶ ἐφ' οὗ

ἔτυχε τότε μήκους, ἀπηωρημένος ἀργὸς καὶ ἀναίσθητος, καὶ ὥσπερ τις ἄψυχος φόρτος. ἀπορίαν οὖν ἐμποιεῖ τοῖς μὴ τὰς αἰτίας καὶ τοὺς λόγους εἰδόσι, πῶς ἡ χεὶρ ἐγγυτέρα οὖσα, ἀναίσθητος τοῦ πάθους ἔμεινεν· ὁ δὲ πούς πόῤῥω κείμενος, συμπέπονθεν· ὅσοι δὲ τῇ μετὰ λόγου κρίσει θεωροῦσι τὰ ἐν κόσμῳ πράγματα, οὔτι πολλὰ ἂν εὕροιεν ὅμοια· οὐ γὰρ τοῖς αὐτοῖς πάθεσι αἰσθάνονται πάντα τὰ σώματα, οὐδὲ πάντα τὰ μέρη τοῦ σώματος, ἀλλὰ τὸ πεφυκὸς πάσχειν σῶμα, καὶ τὸ πεφυκὸς μέρος τοῦ σώματος συμπάσχει, καὶ ὅτε πέφυκε, καὶ ὅπως πέφυκεν. ὥσπερ εὐωδίας περὶ τὸν ἀέρα ἀπλωθείσης οὔτε ξύλον, οὔτε πέτρα, οὐ μὴν οὔτε ἀκοή, οὔτε χείρ, οὔτε ποὺς αἰσθάνεται, ἀλλὰ μόνον ἡ ὄσφρησις· ὥσπερ καὶ τοῦ μέλους μόνη ἀκοή, καὶ τῶν χρωμάτων μόνη ἡ ὄψις.

μεταξὺ μὴ παθόντων· ἑνὸς γὰρ ἦν ἄμφω ζῴου. καὶ ἔστιν αὐτοῖς ἢ μᾶλλον ἑτέρων πρὸς ἄλληλα. καὶ δὴ καὶ θεῷ τινὶ τῶν εἴσω τοῦ κόσμου λίθος ἐντεῦθεν καὶ βοτάνη προσήκει, οἷς ὁμοιοπαθῶν εἴκει τῇ φύσει καὶ γοητεύεται· ὥσπερ ὁ τὴν ὑπάτην ψήλας, οὐ τὴν μετ᾽ αὐτὴν τὴν ἐπόγδοον, ἀλλὰ τὴν ἐπίτριτον καὶ τὴν νήτην ἐκίνησε. τοῦτο μὲν ἤδη τῆς περιφερεστέρας ἐστὶν ὁμονοίας. ἔστι γάρ τις ὡς ἐν συγγενείᾳ τοῖς μέρεσι καὶ διχόνοια. οὐ γάρ ἐστιν ὁ κόσμος τὸ ἁπλῶς ἕν, ἀλλὰ τὸ ἐκ πολλῶν ἕν. καὶ ἔστιν ἐν αὐτῷ μέρη μέρεσι προσήγορα καὶ μαχόμενα, καὶ τῆς στάσεως αὐτῶν εἰς τὴν τοῦ παντὸς ὁμόνοιαν συμφωνούσης, ὥσπερ ἡ λύρα σύστημα φθόγγων ἐστὶν ἀντιφώνων τε καὶ συμφώνων· τὸ δὲ ἐξ ἀντικειμένων ἕν, ἁρμονία, καὶ λύρας, καὶ κόσμου.

Εἰς τὸν βουβῶνα) βουβῶνα λέγει τὴν ἀρχὴν τῶν μηρῶν, ἤγουν τὴν ἄνω ἀρχὴν τοῦ ποδός. Ἑνὸς γὰρ ἦν) φησὶ δὲ καὶ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ περὶ ζῴων ἱστορίας, ὅτι οἱ βόες ἧττον ἀλγοῦσι τοὺς πόδας, ἐάν τις τὰ κέρατα ἀλείφῃ πηλῷ, ἢ πίσσῃ, ἢ ἐλαίῳ. Γοητεύεται) ἄλλο ἐστὶ γοητεία, καὶ ἄλλο μαγεία, καὶ ἄλλο φαρμακεία. γοητεία μὲν γάρ ἐστιν ἡ ἀπὸ τῶν ἐνύλων καὶ ἀκαθάρτων καὶ κακοποιῶν δαιμόνων, ἔστιν οἷς προσκαλουμένη. ἔσχε δὲ τὸ ὄνομα ἀπὸ τῶν γόων, ὡς θρήνων ἄξια πραττούσης. μαγεία δὲ ἐστὶν ἡ διὰ τῶν μέσων δαιμόνων, ἀΰλων τε καὶ ἐνύλων ἐνεργοῦσα· φαρμακεία δὲ ἡ διὰ βρώσεως ἢ πόσεως. ἔτι ὁμοίως, ἄλλο ἐστὶ κακοτεχνία, καὶ ἄλλο ψευδοτεχνία, καὶ ἄλλο ματαιοτεχνία. κακοτεχνία μὲν γάρ ἐστιν ἡ τῶν γοήτων καὶ φαρμακῶν καὶ μάγων, ἐπὶ κακῷ τῶν ἀνθρώπων εὑρημένη· ψευδοτεχνία δὲ ἡ ψευδῆ δεικνύουσα, ὡς ἡ παροφθαλμιστική· ματαιοτεχνία δὲ ἡ ὁμοῦ τῷ πληγῆναι ἀέρι διαχεομένη. Ὑπάτην) ταῦτα ἐκ τῆς κατατομῆς τοῦ ἁρμονικοῦ κανόνος εἴληπται πραγματικῶς. δεῖ οὖν ἐκεῖθεν ἡμᾶς ἀρξαμένους ἀναπτύξαι καὶ ταῦτα πρὸς σαφήνειαν τῶν ἐντυγχανόντων ἕνεκα. συμφωνίαι μὲν οὖν δι᾽ ὧν τὰ ἁρμονικὰ γίνονται συστήματα, πλεῖσταί εἰσιν, ὧν πρώτη ἡ ἐπιτρίτη, διὰ τεσσάρων οὖσα χορδῶν· συνίσταται δὲ ἐκ δύο τόνων καὶ λείμματος, τοῦ καὶ ἡμιτονίου καταχρηστικῶς καλουμένου· ἐν ᾗ συγκρινόμενος ὁ τῆς τετάρτης χορδῆς φθόγγος πρὸς τὸν τῆς πρώτης, ἐπίτριτον ἀεὶ εὑρίσκεται ἔχων λόγον· δευτέρα δὲ συμφωνία ἐστὶν ἡ ἡμιόλιος, ἥτις καὶ διὰ πέντε γίνεται χορδῶν, ἤτοι ἐκ τριῶν καὶ λείμματος· συγκρινόμενος μέντοι κἀνταῦθα ὁ τῆς πέμπτης χορδῆς φθόγγος πρὸς τὸν τῆς πρώτης, εὑρίσκεται ἀεὶ ἔχων λόγον ἡμιόλιον· πρώτην δὲ χορδὴν λέγω ἐνταῦθα τὴν τετάρτην τῆς πρώτης συμφωνίας τῆς διὰ τεσσάρων. κοινὴ γάρ ἐστιν ἡ τετάρτη χορδὴ τῶν δύο συμφωνιῶν τῶν πρώτων· τέλος μὲν τῆς διὰ τεσσάρων, ἀρχὴ δὲ τῆς διὰ πέντε, ἤγουν τέλος μὲν τῆς ἐπιτρίτης, ἀρχὴ δὲ τῆς ἡμιολίου· αὗται γοῦν αἱ δύο συμφωνίαι οὑτωσὶ συντιθέμεναι, ποιοῦσι τὸ διὰ πασῶν ὁμόφωνον καλούμενον σύστημα. τὰς μὲν οὖν ἄλλας συμφωνίας ἐατέον νῦν, ὡς οὐ πάνυ τι συντελούσας ἡμῖν εἰς τὸ δεῖξαι τὸ προκείμενον. συνίσταται μέντοι καὶ τὸ διὰ πασῶν ὁμόφωνον τουτὶ σύστημα, ἐκ χορδῶν μὲν ἤτοι φθόγγων ὀκτώ, τόνων δὲ πέντε, καὶ λειμμάτων δύο· συγκρινόμενος δὲ ἐνταῦθα ὁ τῆς ὀγδόης χορδῆς πρὸς τὸν τῆς πρώτης φθόγγον, διπλασίονα ἀεὶ εὑρίσκεται ἔχων λόγον. ἡ μέντοι πρώτη χορδὴ καλεῖται νήτη, ἡ δὲ δευτέρα παρανήτη, ἡ δὲ τρίτη παραμέση, ἡ δὲ πέμπτη ὑπερπαρυπάτη, ἡ δὲ ἕκτη παρυπάτη, ἡ δὲ ἑβδόμη ὑπάτη, ἡ δὲ ὀγδόη προσλαμβανόμενος. ὕστερον γὰρ προσελήφθη ὑπὸ Πυθαγόρα. ἡ γὰρ ἀρχαιοτέρα λύρα τοῦ Ὀρφέως, ἑπτάχορδος ἦν. τῶν γοῦν τοιούτων χορδῶν, αἱ μέν εἰσιν ὀξεῖαι κατὰ τοὺς φθόγγους· αἱ δὲ βαρεῖαι, αἱ δὲ μέσαι· καὶ βαρεῖαι μέν εἰσιν αἱ ὑπάται, ὀξεῖαι δὲ αἱ νῆται, μέσαι δὲ αἱ μεταξύ. πρὸς μέντοι σαφήνειαν πλείονα, ἐξεθήκαμεν γραμμικῶς καὶ κανόνα ὀκτάχορδον, τουτέστι τὸ διὰ πασῶν ὁμόφωνον σύστημα, συγκείμενον ἐκ δύο τετραχόρδων καὶ τόνου ἑνός, ἤτοι ἐκ δύο ἐπιτρίτων λόγων, ἐπογδόου ἑνός, ἢ μᾶλλον ἐξ ἐπιτρίτου ἑνὸς καὶ ἡμιολίου ἑνός. ὁ γὰρ ἐπόγδοος λόγος συναπτόμενος τῷ ἑνὶ ἐπιτρίτῳ, ποιεῖ λόγον ἡμιόλιον. θεωρεῖται δὲ ὁ ἐπίτριτος λόγος, ἐν δύο ἀνίσοις ἀριθμοῖς, ὅταν ἔχῃ ὁ μείζων ὅλον τὸν ἐλάττονα, καὶ τὸ τοῦ ἐλάττονος τρίτον, ὡς ἐπὶ τοῦ τετάρτου καὶ τρίτου· ὁ ἐπόγδοος δέ, ὅταν ὁ μείζων ἀριθμὸς ἔχῃ ὅλον τὸν ἐλάττονα καὶ τὸ τοῦ ἐλάττονος ὄγδοον, ὡς ἐπὶ τοῦ η. καὶ θ. ὁ ἡμιόλιος δέ, ὅταν ὁ μείζων ἀριθμὸς ἔχῃ ὅλον τὸν ἐλάττονα, καὶ τὸ τοῦ ἐλάττονος ἥμισυ, ὡς ἐπὶ τοῦ γ. καὶ β. τούτων οὖ-

πως ὑποκειμένων, φησὶν ὁ σοφὸς οὗτος Συνέσιος, ὅτι ὁ τὴν ὑπάτην ψήλας, ἤτοι κινήσας. ἔστι δὲ ψήλας, ποιὰ φωνὴ μουσικῆς ἐμμελής, ἀπὸ τοῦ ψάλλω. ὁ γοῦν τὴν ὑπάτην φησὶ ψήλας, οὐ τὴν παρ' αὐτὴν, ἤτοι τὴν προσλαμβανομένην ἐκίνησεν. αὕτη γὰρ ἔχει λόγον ἐπόγδοον πρὸς αὐτὴν, ἀλλὰ τὴν πλησίον τὴν μέσην, πρὸς ἣν καὶ ἐπίτριτον ἔχει λόγον. τῇ γὰρ συγγενείᾳ τῶν τοιούτων λόγων, συμπάσχουσιν ἀπορρήτως ἀλλήλαις, καὶ πόῤῥω οὖσαι μᾶλλον τῶν ἔγγιστα.



Τῆς προηγουμένης) τὴν ἔχον περὶ τοῦ εἰδοποιηθῆναι, ὄντα δὲ ἐπὶ ὕλη ἀνείδεος. Τὸ ἁπλῶς) οὕτως ἕν· ἁπλῶς γὰρ εἴη ἕν, ὅ φησι. Πολλῶν) ἡ σύνθεσιν. Τῆς στάσεως) αὐτοῦ τῆς στάσεως, αὐτῆς τῆς μάγνης. Ἀντιφώνων) καθὸ ὀξὺ καὶ βαρὺ λέγεται ἀντίφωνον. Συμφώνων) καθὸ κυρίως ἐπίτριτον ἢ ἡμιόλιον καὶ διπλάσιον, λέγεται σύμφωνον. Αρμονία) ἐπὶ. Λύρας) ἐπὶ λύρας. Κόσμου) ἐπὶ κόσμου.

Ἀρχιμήδης

Ἀρχιμήδης μὲν οὖν ὁ σικελὸς, ἤπει χωρίον ἔξω τῆς γῆς, ὡς ἑαυτὸν ἀντιταλαντεύσων ὅλῃ τῇ γῇ. ἐν αὐτῇ γὰρ ὢν οὐκ ἔχειν ἔφη δύναμιν πρὸς αὐτήν. ὁ δὲ ὁποίου περὶ τὴν φύσιν τοῦ κόσμου σοφὸς, ἔξω τεθεὶς, οὐκ ἂν ἔτ᾽ ἔχοι τῇ σοφίᾳ τι χρήσασθαι. αὐτῷ γὰρ ἐπ᾽ αὐτὸν χρῆται διεσπασμένης οὕτω τῆς συνεχείας μάτην αἰτίου, καὶ ἄψυχα ἂν κατασημαίνοιτο σύμβολα. καὶ ὅσον γὰρ ἔξω τοῦ κόσμου θεῖόν ἐστιν, ἄπυρον
„ ἐστὶν ἀγοήτευτον. ὃ δὴ ἀφθόνως οὐκ ἀλεγί-
„ ζει (Οὐδ᾽ ὄθεται), ἡ γὰρ νοῦ φύσις ἀμείλικτος. τὸ δὲ παθητικὸν ... θελγόμενον. τὸ μὲν δὴ πλεῖστος ἐν τε μαντείαις καὶ τελεταῖς, ἡ τῶν ἐν κόσμῳ περιέχεται πληθὺς καὶ συμπάθεια. διεστώτων μὲν ἡ πληθύς, ἑνὸς δὲ ὄντων συμπάθεια. καὶ τελεταὶ μὲν, ἀλλὰ μηδὲ ὁ λόγος κινείτω νόμῳ πολιτείας πειθόμενος. μαντικὴν δὲ ἀξιέπαινον ἀποδέξασθαι. καὶ δὴ τὸ ὅλον αὐτῆς ἐκ τῶν ἐνόντων ἐγκεκωμίασται. τὸ δὲ νῦν ἔχον, ἔστι τὴν ἀρίστην ἀποτεμόμενον, ἐμφιλοχωρῆσαι τῷ περὶ αὐτὴν σκέμματι, χαρακτηρίζει ἐκεῖνον ἐπεὶ πάσας ἔχουσα τὴν ἀσφάλειαν, ὡς μηδεμιᾶς ἀξιοῦν ἔλεγχον εἶναι. τὸ ἐν ὁλοκλήρῳ τῇ φύσει θεωρούμενον. ὁ δὲ λόγος ἐδεί-

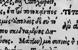
Ἀρχιμήδης) οὗτος ὁ θαυμάσιος Ἀρχιμήδης, ἤκμασεν ἐν Σικελίᾳ ἐπὶ ἄρχοντος Ἱέρωνος. οὗτος ἀπὸ τῶν νοητῶν ἐπὶ τὰ σωματικὰ βρέψας τὴν γεωμετρικὴν ἐπιστήμην, καὶ τὸν τῆς μαθηματικῆς λόγον δι᾽ αἰσθήσεως μίξας ταῖς ὀργανικαῖς κατασκευαῖς, ἐναργέστερον τοῖς πολλοῖς κατέστησεν, ὥστε καὶ Μαρκέλλῳ τῷ ῥωμαίων στρατηγῷ ναυσί τε καὶ μηχαναῖς πλείσταις ἐς Συρακούσας καταπλεύσαντι, πόλις δὲ αὕτη μεγάλη τῆς Σικελίας, τοσαύταις καὶ τοιαύταις Ἀρχιμήδης ἀντέστη ταῖς ἀπὸ τῆς τέχνης μηχαναῖς, καὶ τοσούτῳ παρέδωκεν ὀλέθρῳ τὸ τῶν ῥωμαίων ναυτικὸν, ὥστε τὸν πολὺν ἐκεῖνον Μάρκελλον ἡττημένον ἐπαναστρέφοντα, λίαν θαυμάζειν τὴν τοῦ ἀνδρὸς σύνεσιν, καὶ πρὸς τὴν τέχνην ἐκπλήττεσθαι, καὶ πολλῷ μείζονα τούτου ἡγεῖσθαι τὸ ἰσχυρὸν, ἢ τοὺς μυθικοὺς ἑκατόγχειρας. οὗτος οὖν ἔλεγεν ὡς τῇ δοθείσῃ δυνάμει τὸ δοθὲν βάρος κινῆσαι δυνατόν ἐστι, καὶ προστίθει πρὸς σύστασιν τῆς ἀποδείξεως, ὡς εἰ γῆν εἶχεν ἑτέραν, ἐκίνησεν ἂν ταύτην μεταβὰς ἐκ ταύτης πρὸς ἐκείνην.

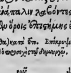
Σοφὸς) ὁ μάντις. Αὐτῷ) τῷ κόσμῳ. Τοῦ κόσμου) κόσμον ἐνταῦθα λέγει τὰ ἀπὸ τῆς σεληνιακῆς σφαίρας καὶ τὰ μέχρι γῆς διήκοντα. τοῦτον γὰρ καὶ σύνθετον ἐκ τῶν τεσσάρων εἶναι λέγει στοιχείων, καὶ φύσιν ἔχοντα πάσχειν καὶ ἀλλοιοῦσθαι ἄλλοτε ἄλλως, ἔτι δὲ καὶ διὰ γοητείας ἄπαν δὲ καὶ διὰ γοητείας. ἄπαν δὲ τὸ ἔξω τοῦ κόσμου τούτου ἐστὶ τὸν μετὰ τὴν σελήνην ἄνω τόπον, ἁπλοῦν καὶ ἀσύνθετόν φησι καὶ ἀνομοίωτον κόσμον, καὶ ἀπαθῆ, καὶ ἀγοήτευτον, καὶ νοερώτερον, καὶ ἀνεπίστροφον πρὸς τὰ ἐντεῦθεν γινόμενα πάσης τῆς ὕλης. Ἀγοήτευτον) ἐλεύθερον πάθους. Οὐκ ἀλεγίζει) τοῦτο ἐκ τοῦ Ὁμηρικοῦ παρεκβέβληται. ἐν γὰρ τῷ πρώτῳ τῆς Ὁμήρου ῥαψῳδίας φησὶν ὁ Ἀγαμέμνων πρὸς τὸν Ἀχιλλέα, ὅτι σέθεν δ᾽ ἐγὼ οὐκ ἀλεγίζω Οὐδ᾽ ὄθομαι κοτέοντος. Ἀμείλικτος) ἀπαθής. Τὸ δὲ παθητικὸν) τῆς ψυχῆς ὅσον πρὸς λόγον καὶ νοῦν ἀφορᾷ, ἀπαθές ἐστι. τὸ δὲ πρὸς τὴν ὕλην ἀποκλῖνον, ἅπαν ἐστὶ παθητικόν. διαιρεῖται δὲ τὸ παθητικὸν τῆς ψυχῆς, εἴς τε τὸ πειθόμενον λόγῳ, καὶ εἰς τὸ μὴ πειθόμενον λόγῳ διπλοῦν. τὸ μὲν γάρ φαμεν θρεπτικὸν καὶ φυσικόν. τὸ δὲ πνευματικὸν καὶ ζωτικόν. ἄμφω δὲ ταῦτα οὐ λόγῳ πείθεσθαι ἴσασιν, οὐδὲ γὰρ προαίρεσιν οὐδὲ κριτικήν τινα δύναμιν ἔχει. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ ἐπιπειθὲς λόγῳ, διπλοῦν ἐστι. τὸ μὲν γάρ φαμεν ἐπιθυμητικὸν, τὸ δὲ θυμικόν. τὸ μὲν τοι ἐπιθυμητικὸν διαιρεῖται εἰς ἡδονὴν καὶ λύπην. ἐπιτυγχάνον γὰρ ἡδονὴν ἐργάζεται, ἀποτυγχάνον δὲ, λύπην. τὸ δὲ θυμικὸν διαιρεῖται εἰς τρία, εἰς ὀργὴν, ἣν δὴ καὶ χολὴν καὶ χόλον καλοῦσι καὶ εἰς μῆνιν καὶ εἰς κότον. ἔστι δὲ ὀργὴ, θυμὸς πρὸς ἐνέργειαν ἀρχὴν καὶ κίνησιν ἔχων, ἢ θυμὸς ἀναζεόμενος. μῆνις δὲ καὶ κότος ἐστὶν, ὁ ἐπιμένων καὶ ἐγκείμενος θυμός. Μαντείαις) τὴν μαντείαν πολυειδῆ φασιν Ἕλληνες εἶναι, καὶ διαφόρως ἐνεργοῦσαν, ὡς μετέπειτα κατὰ τοὺς ἐμπροσθεν τοῦ παρόντος βιβλίου εἰρήσεται. τελετὴν δέ φασι τὴν τῶν μυστηρίων μετάδοσιν, ὡς τελεσθῆναι τοῖς μυουμένοις. ἔτι δὲ τοὺς εἰς ἕξιν ἐλθόντας τῆς παραδόσεως ταύτης τετελεσμένους καὶ τελείους φασί. Διεστώτων) τὰ ἐν κόσμῳ πάντα σύνθετα καὶ εἰδοποιημένα πράγματα, εἰ μὲν ὡς οὐσίας βλέπεις αὐτὰ, ἕν τι βλέπεις, συγγένειαν ἔχοντα πανταχόθεν πρὸς ἑαυτά. εἰ δὲ ὡς εἰδοποιημένα πράγματα, πλῆθος βλέπεις διάφορον καὶ διάστασιν ἔχον πρὸς ἑαυτὸ δι᾽ ὅλου. ἢ μᾶλλον ὅταν κατ᾽ εἶδος βλέπῃς τὰ ὄντα, τὸ ἓν βλέπεις διακεκριμένον. ὅταν δὲ κατὰ τὴν τοῦ ὄντος φύσιν, τὸ ἓν βλέπεις συνηθροισμένον. Τῷ νόμῳ) καὶ γὰρ κωλύει καὶ ἡ πολιτεία τὰς τελετάς. Καὶ δὴ τὸ ὅλον) ἀλλ᾽ ἡμεῖς μὲν, φησὶ, καθ᾽ ὅσον ἦν ἡμῖν ἐφικτὸν, καθολικὸν διεξήλθομεν ἔπαι-

μιον πάσης μαντικῆς, καὶ γνώρισμα ὁ δείξαμεν εἶναι κοινὸν τῆς ἀρίστης μαντικῆς τὴν ἀσάφειαν. τὰ γὰρ σαφῶς καὶ ἐναργῶς θεωρούμενα, οὐδὲ μαντεία ἂν εἴη τις, οὐδὲ ἀποδείξεως δεηθείη ἄν τινος. ἡ δὲ νῦν πρόθεσις καὶ ὁ σκοπὸς ἡμῶν ἐστὶν, ἐνδιατρίψαι τῇ περὶ αὐτὴν δὴ τὴν ἀρίστην σκέψει μαντικῆς, καὶ ἀκριβεστέραν ταύτης ἐξέτασιν ποιήσασθαι. Τὸ ὅλον) γενικῶς καὶ καθόλου. Αὐτῆς) τῆς μαντικῆς. Ενόντων) κατὰ δύναμιν. Εγκεκωμίασαι) παρ' ἡμῶν. Αρίστην) ἀπὸ τῶν ἄλλων μαντειῶν. Αποτεμόμενον) εἰδικῶς.
Χαρακτῆρα) γνώρισμα. Επὶ πάσαις) ταῖς μαντείαις. Μηδεμιᾶς) μαντικῆς. Ελεγχον) ἀπόδειξιν. Ολοκλήρῳ) ἐναργῶς. Τοῦτο σεμνὸν) τὸ ἀσαφές.

κεν καὶ τοῦτο σεμνὸν, ὥσπερ ἐν τελεταῖς τὸ ἀπόρρητον· οὕτως οὐδὲ τὰ χρηστήρια πᾶσι συνετὰ φθέγγεται, καὶ λοξίας ἐκεῖθεν ὁ Πυθοῖ χρησμῳδὸς, ὅτι τὸ ξύλινον τεῖχος ὃ τοῖς ἀθηναίοις ὁ θεὸς ἐδίδου σωτήριον, μάτην ἂν ἤκουσεν ἐκκλησιάζων ὁ δῆμος, εἰ μὴ Θεμιστοκλῆς ἀνέγνω τοῦ χρησμοῦ τὴν διάνοιαν· ὥστε οὐδὲ ἐνταῦθά γε ἀπόβλητος ἡ διὰ τῶν ὕπνων εἴη μαντεία, κοινὴν ἔχουσα πρός τε τὰ ἄλλα καὶ πρὸς τοὺς χρησμοὺς τὴν ἐπίκρυψιν. ἐπιθετέον δὲ μάλιστα μαθήσεων ταύτῃ, ὅτι παρ' ἡμῖν αὐτὴ καὶ ἔνδοθεν καὶ ἰδία τῆς ἑκάστου ψυχῆς. νοῦς μὲν γὰρ ἔχει τὰ εἴδη τῶν ὄντων, ἀρχαία φιλοσοφία φησί· προσθείημεν δ' ἂν ἡμεῖς, ὅτι καὶ τῶν γινομένων ψυχὴ, ἐπεὶ λόγος ἐστὶ νῷ πρὸς ψυχὴν, ὅστις τῷ ὄντι πρὸς τὸ γινόμενον. ἐναλλὰξ οὖν πρῶτον πρὸς τρίτον, καὶ δεύτερον πρὸς τέταρτον, καὶ ἀνάπαλιν λαβόντες, οὐδὲν ἧττον ἂν ἀληθεύοιμεν ὅροις ἐπιστήμης ἑπόμενοι. οὐ-

Εκεῖθεν) Ηρόδοτος ὁ τὰ περσικὰ συγγραψάμενος, καὶ τοῖς ἄλλοις τῶν ἱστορικῶν αὐτοῦ βιβλίων συνθεὶς, τάδε περὶ τῶν ἑλλήνων διέξεισιν, ὅτι πεμψάντων ἀθηναίων εἰς Δελφοὺς, ἔχρησεν ἡ πυθία τῇ ὄνομα ἦν Αριστονίκη, πρῶτον μὲν τάδε, Ω μέλεοι τί κάθησθε, λιπὼν φεῦγ' ἔσχατα γαίης Δώματα καὶ πόλιος τροχοειδέος ἄκρα κάρηνα. Οὔτε γὰρ ἡ κεφαλὴ μένει ἔμπεδον οὔτε τὸ σῶμα. κατὰ γὰρ μιν ἐρείπει Πῦρ τε καὶ ὀξὺς ἄρης, συριηγενὲς ἅρμα διώκων. Πολλὰ δὲ κ' ἄλλ' ἀπολεῖ πυργώματα· καὶ πρῶτον μὲν τάδε, δεύτερον δὲ ἱκετεύσασι χρᾷ ἡ πυθία τάδε, Οὐ δύναται Παλλὰς Δί' ὀλύμπιον ἐξιλάσασθαι, Λισσομένη πολλοῖσι λόγοις καὶ μήτιδι πυκνῇ· Σοὶ δὲ τόδ' αὖθις ἔπος ἐρέω ἀδάμαντι πελάσσας. Τῶν ἄλλων γὰρ ἁλισκομένων, ὅσα Κέκροπος οὖρος Εντὸς ἔχει, κευθμών τε Κιθαιρῶνος ζαθέοιο, Τεῖχος τριτογενεῖ ξύλινον διδοῖ εὐρύοπα Ζεὺς, Μοῦνον ἀπόρθητον τελέθειν. τό σε τέκνα τ' ὀνήσει, Μηδὲ σύ γ' ἱπποσύνην τε μένειν, καὶ πεζὸν ἰόντα Πολλὸν ἀπ' ἠπείρου στρατὸν, ἥσυχος, ἀλλ' ὑποχωρεῖν, Νῶτον ἐπιστρέψας, ἔτι τοί ποτε κἀντίος ἔσσῃ, Ω θείη Σαλαμὶς ἀπολεῖς δὲ σὺ τέκνα γυναικῶν, Η που σκιδναμένης Δημήτερος ἢ συνιούσης. Μάτην) μὴ συνιεὶς τὸν νοῦν. Ενταῦθα) κατὰ τοῦτο. Επίκρυψιν) τὴν ἀσάφειαν.
Επιθετέον) σπουδαστέον. Ταύτῃ) τῇ μαντικῇ. Νοῦς μὲν) ὁ προσεχὴς τῷ δημιουργῷ.
Τὰ εἴδη) πρώτων, δευτέρων, τρίτων, τετάρτων.



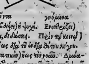


Εναλλὰξ οὖν) βουλόμενος ἐναργέστερον δεῖξαι τὴν τῶν προτεθέντων ἀναλογίαν, ἤτοι ὃν λόγον ἔχει νοῦς καὶ ψυχὴ πρὸς τὰ ὄντα καὶ τὰ γινόμενα, ὅροις ἐχρήσατο καὶ λόγοις τισὶν ἐκ τοῦ πέμπτου τῶν Εὐκλείδου στοιχείων. φησὶ γὰρ Εὐκλείδης ἐν τοῖς ὅροις τοῦ πέμπτου στοιχείου, ὅτι ἐναλλὰξ λόγος ἐστὶ λῆψις τοῦ ἡγουμένου πρὸς τὸ ἡγούμενον, καὶ τοῦ ἑπομένου πρὸς τὸ ἑπόμενον· πρὸς δὲ ὑπόδειγμα κείσθωσαν ἀριθμοὶ οὗτοι. ιϛ. η. δ. β. ὃν δὴ λόγον ἔχει ὁ ιϛ. πρὸς τὸν η. τὸν αὐτὸν ἔχει ὁ δ. πρὸς τὸν β. καὶ ἔστιν ἡγούμενος ὁ ιϛ. τοῦ η. ἐναλλὰξ οὖν γίνεται λόγος, ὅταν λάβῃς τὸν ἡγούμενον τὸν ιϛ. καὶ συγκρίνῃς πρὸς τὸν ἡγούμενον τὸν δ. καὶ τὸν ἑπόμενον τὸν η. πρὸς τὸν ἑπόμενον τὸν β. καὶ δείκνυται πάλιν ὁμοίως ὅτι ὃν λόγον ἔχει ὁ ιϛ. πρὸς τὸν δ. τὸν αὐτὸν ἔχει καὶ ὁ η. πρὸς τὸν β. δείκνυσιν οὖν ἐντεῦθεν, ὅτι ὃν λόγον ἔχει ὁ νοῦς πρὸς ψυχὴν, τὸν αὐτὸν ἔχει τὰ ὄντα πρὸς τὰ γινόμενα· καὶ ἐναλλὰξ ὃν λόγον ἔχει νοῦς πρὸς ὄντα, τὸν αὐτὸν ἔχει ψυχὴ πρὸς γινόμενα. Ανάπαλιν) καὶ τοῦτο ἐκ τῶν τοῦ Εὐκλείδου. φησὶ γὰρ ἐκεῖνος ἐν τοῖς αὐτοῖς ὅροις τοῦ πέμπτου στοιχείου, ὅτι ἀνάπαλιν λόγος ἐστὶ λῆψις τοῦ ἑπομένου ὡς ἡγουμένου, πρὸς τὸ ἡγούμενον ὡς ἑπόμενον. πρὸς δὲ σαφήνειαν τοῦ λόγου κείσθωσαν

ἐκ τῶν προκειμένων ἀριθμῶν, ὁ ιϛ. καὶ ὁ η. ἔστιν οὖν ὁ ιϛ. ἡγούμενος, ὁ δὲ η. ἑπόμενος· ἐὰν δὲ λάβωμεν τὸν η. ὡς ἡγούμενον, καὶ συγκρίνωμεν αὐτὸν ὡς πρὸς ἑπόμενον τὸν ιϛ. γίνεται ὁ ἀνάπαλιν λόγος. φησὶν οὖν ὅτι κἀνταῦθα ἐὰν λάβωμεν ὡς ἡγούμενον ὅρον τὴν ψυχήν, καὶ συγκρίνωμεν ὡς πρὸς ἑπόμενον τὸν νοῦν, καὶ ὁμοίως τὰ γινόμενα πρὸς τὰ ὄντα, γίνεται ὁ ἀνάπαλιν λόγος, καὶ οὐδὲν ἧττον δὲ εἰσάγεται καὶ οὕτως ἀληθὲς τὸ ὑφ' ἡμῶν ἐνταῦθα περὶ τούτων ὡς ἀξίωμα προτιθέμενον. Ἀξιούμενον) δογματιζόμενον.

τως ἂν ἀποδεδειγμένον εἴη τὸ ὑφ' ἡμῶν ἀξιούμενον, ὅτι τὰ εἴδη τῶν γινομένων ἔχει ψυχή. ἔχει μὲν οὖν πάντα. προβάλλει δὲ τὰ προσήκοντα, καὶ ἐνοπτρίζει τὴν φαντασίαν, δι' ἧς τὴν ἀντίληψιν τῶν ἐκεῖ μενόντων ἔχει τὸ ζῷον. ὥσπερ οὖν οὐδὲ τοῦ νοῦ τῶν ἐνεργειῶν ἐπαισθόμεθα, πρὶν τῷ κοινῷ τὴν ἐπιστατικὴν δύναμιν ἀπαγγεῖλαι, καὶ τὸ μὴ εἰς ἐκείνην ἧκον λανθάνει τὸ ζῷον· οὕτως οὐδὲ τῶν ἐν τῇ πρώτῃ ψυχῇ τὴν ἀντίληψιν ἔχομεν, πρὶν εἰς φαντασίαν ἥκειν αὐτῶν ἐκμαγεῖα, καὶ ἔοικεν αὕτη ζωή τις εἶναι μικρὸν ὑποβᾶσα, καὶ ἐν ἰδιότητι φύσεως στᾶσα. αἰσθητήρια γέ τοι πάρεστι κατ' αὐτήν. καὶ γὰρ χρώματα ὁρῶμεν, καὶ ψόφων ἀκούομεν, καὶ ἁφῆς πληκτικωτάτην ἀντίληψιν ἔχομεν, ἀνενεργήτων ὄντων τῶν ὀργανικῶν μορίων τοῦ σώματος. καὶ μή ποτε ἱερώτερον τοῦτο γένος αἰσθήσεων; καὶ δι' αὐτό γέ τοι καὶ θεοῖς τὰ πολλὰ συγγινόμεθα, καὶ νουθετοῦσι καὶ χρῶσι, καὶ τἆλλα προμηθουμένοις. ὥστε εἰ μέν τῳ γέγονε θησαυρὸς ὕπνου δῶρον, οὐκ ἐν θαυμαστοῖς ἄγω, οὐδ' εἴ τις καταδαρθὼν ἄμουσος, ἔπειτα ἐντυχὼν ὄναρ ταῖς μούσαις, καὶ τὰ μὲν εἰπών, τὰ δὲ ἀκούσας, ποιητής ἐστι δεξιός, ὥσπερ ὁ καθ' ἡμᾶς χρόνος ἤνεγκεν, οὐδὲ τοῦτο τῶν λίαν ἐστὶ παραδόξων· ἐῶ δ' ἔγωγε καὶ ἐπιβουλὰς καταμηνυθείσας, καὶ ὅσοις ὕπνος

Ἔχει ψυχή) ὡς ἐν τούτῳ τῷ σχήματι,



Προβάλλει) ἡ ψυχή. Ἐνοπτρίζει) φωτίζει, διδάσκει. Πρὶν τῷ κοινῷ) λόγῳ, ἤγουν διὰ τοῦ ἐνδιαθέτου λόγου. Ἐπιστατικήν) ἤγουν τὸν νοῦν. Δύναμιν) ὁ μὲν νοῦς κοινωνεῖ τῇ λογικῇ ψυχῇ διὰ μέσου τοῦ λόγου· ἡ δὲ λογικὴ ψυχὴ κοινωνεῖ τῇ αἰσθητικῇ, καὶ τοῖς ὀργανικοῖς αἰσθητηρίοις, διὰ μέσου τοῦ φανταστικοῦ πνεύματος· ἡ δ' αὖ αἰσθητικὴ ψυχή, κοινωνεῖ τῇ φυσικῇ διὰ τοῦ θρεπτικοῦ καὶ αὐξητικοῦ πνεύματος. φησὶ γὰρ καὶ ὁ Πλωτῖνος, ὅτι ὥσπερ ὁ ἐν προφορᾷ λόγος, εἰκών ἐστι τοῦ ἐν ψυχῇ λόγου, οὕτω καὶ ἡ ψυχὴ τοῦ νοῦ. Ἀπαγγεῖλαι) αὐτῇ τῇ ψυχῇ. Ψυχῇ) τῇ λογικῇ. Ἐκμαγεῖα) τύποι. Αὕτη ζωή) ἡ φανταστικὴ καὶ κατ' αἴσθησιν ζωή, δι' ἧς κοινωνοῦμεν τοῖς ἀλόγοις, ἢ μᾶλλον ἡ κατὰ τοὺς ὕπνους ἐνέργεια τοῦ φανταστικοῦ πνεύματος. Καὶ ἐν ἰδιότητι) ὁρᾶται γὰρ ἰδικῶς ἐν τοῖς λογικοῖς ζῴοις. Αἰσθητήρια) ἀφανῆ καὶ κρείττω, δι' ὧν καὶ τὰ ἐμφανῆ ταῦτα καὶ ὁρατὰ συνίστανται, καὶ τὴν ἐνέργειαν ἔχουσι. Καὶ γὰρ χρώματα) διὰ τοῦ φανταστικοῦ πνεύματος πρότερον, εἶτα διὰ τῶν ἔξωθεν αἰσθητηρίων ὥσπερ ῥύακας δεχομένων τὰς ἐκεῖθεν δυνάμεις διαφόρως, καὶ ὡς ἔχει θέσεως ἕκαστον, ὥσπερ ἐπὶ τοῦ ἐν τῷ αὐλῷ ἀέρος γίνεται. Καὶ ἁφῆς) ἔφησε γὰρ ἀνωτέρω, ὅτι ὁ μὲν νοῦς ἔχει τὰ εἴδη τῶν ὄντων, ἡ δὲ ψυχὴ τῶν γινομένων, ὁμοίως καὶ ἡ φαντασία, εἰ μὴ καὶ μᾶλλον. Ἀνενεργήτων) προσδέχεται γὰρ ἡ ψυχή, φησί, τὴν γνῶσιν τῶν γινομένων, συνδεθεῖσα δ' ὑπὸ τῆς σαρκικῆς συναφείας, δεῖται καὶ σωματικῶν ὀργάνων, ἵνα διδάσκηται δι' αὐτῶν καὶ ἀναμιμνήσκηται. Καὶ μή ποτε) ἤγουν κρεῖττον τῶν ὀργανικῶν αἰσθητηρίων. Τοῦτο γένος) ἤγουν ἡ φαντασία καὶ τὰ αἰσθητήρια αὐτῆς. Κατ' αὐτήν) τὸ φανταστικὸν αἰσθητήριον. Νουθετοῦσι) τοῖς θεοῖς. Χρῶσι) μαντεύουσι τοῖς θεοῖς. Προμηθουμένοις) ἡμῶν. Εἰ μὲν) ἐνδέχεται γὰρ ἐν ὕπνοις ὁδηγηθῆναι πρὸς εὕρεσιν θησαυροῦ. Οὐδ' εἴ τις) κατακλιθείς. Ἔπειτα) φασὶ καὶ τὸν ποιητὴν Ἡσίοδον, πρότερον μὲν ὄντα ποιμένα προβάτων· ἐν μιᾷ δὲ πρὸς ὕπνον παρὰ τὸν Κυθαιρῶνα τὸ ἐν Θετταλίᾳ ὄρος κατακλιθέντα δόξαι τὰς μούσας θεάσασθαι, προσελθούσας τε αὐτῷ καὶ δάφνης φύλλῳ θρεψάσας αὐτόν, καὶ παραχρῆμα ἀφυπνισθέντα εἶναι σοφὸν καὶ ἀξιώτατον ποιητήν. Ποιητής) ὡς Ἡσίοδος. Ἤνεγκεν) τὸν Ἡσίοδον καὶ ἄλλους. Ἐπιβουλάς) Καὶ Ἀννίβας δὲ ὁ καρχηδόνιος ἡττηθεὶς ὑπὸ τῶν

Ἀφρικανοῦ Σκηπίωνος, ἔφυγεν ἐν Βιθυνίᾳ πρὸς τὸν Προυσίαν· μετ' οὐ πολὺ δὲ ἐκ τῆς Ῥώμης αὐτόθι ἐπιδημήσας Τίτος ὁ στρατηγὸς διὰ χρείας ἑτέρας, καὶ κατιδόμενος τὸν Ἀννίβαν, καὶ τὴν δεινότητα καὶ ἐμπειρίαν τοῦ ἀνδρὸς ὑποπτεύσας, μή ποτ' αὖθις ἀνακάμψῃ πρὸς Καρχηδόνα καὶ Λιβύην, ἐμηχανήσατο(?) λάθρα αὐτὸν πικρῶς ἀποκτεῖναι, ὃ δὴ δι' ἐνυπνίων τινῶν γνοὺς ὁ Ἀννίβας, φαρμακοποσίᾳ ἑαυτὸν ἐξ ἀνθρώπων πεποίηκε, τελευταῖον δὴ τοῦτο εἰπών· ἀναπαύσωμεν ἤδη ποτὲ τὴν πολλὴν φροντίδα Ῥωμαίων, οἳ δεινὸν ἡγήσαντο καὶ μακρὸν μισουμένου γέροντος ἀναμεῖναι θάνατον, ἀλλ' ὥσπερ ὄρνιν ἄπτιλον καὶ κόλουρον ὑπὸ γήρως γενόμενον ἀποκτεῖναι ζητοῦσι πικρῶς.

ἰατρὸς ἐξαίφνης τὴν νόσον ἐποίησεν, ἀλλ' ὅτ' ἂν εἰς τὰς τελεωτάτας τῶν ὄντων ἐποπτείας ὁδὸν ἀνοίξῃ τῇ ψυχῇ τῇ μὴ ὀρεχθείσῃ ποτὲ, μηδὲ εἰς νοῦν βαλομένῃ τὴν ἄνοδον, τοῦτο ἂν εἴη τὸ ἐν τοῖς οὖσι κρυφαιότατον φύσεως ὑπερκύψαι, καὶ συνάψαι τῷ νοητῷ τὴν ἐς τοσοῦτο πεπλανημένην, ὡς μηδ' ὅθεν ἦλθεν εἰδέναι. εἰ δέ τις μέγα μὲν οἴεται τὴν ἀγωγὴν, φαντασίᾳ δὲ ἀπιστεῖ, μή τοι καὶ κατ' αὐτὴν ποτε προσαχθῆναι(?) τὴν εὐδαίμονα συναφὴν, ἀκουσάτω τῶν ἱερῶν λογίων ἃ λέγει περὶ διαφόρων ὁδῶν. μετὰ δὴ τὸν ὅλον κατάλογον τῶν οἴκοθεν εἰς ἀναγωγὴν ἀφορμῶν, καθ' ὃν ἔξεστι τὸ ἔνδοθεν σπέρμα αὐξῆσαι, Τοῖς δὲ, φησὶ, διδακτὸν ἔδωκε φάους γνώρισμα λαβέσθαι· τοὺς δὲ, καὶ ὑπνώοντας ἑῆς ἐνεκάρπισεν ἀλκῆς. ὁρᾷς, ἀντιδιέστειλεν εὐμοιρίαν μαθήσεων· ὁ μὲν ὕπαρ, φησὶν, ὁ δὲ ὄναρ διδάσκεται. ἀλλ' ὕπαρ μὲν ἄνθρωπός ἐστιν ὁ διδάσκων, τοὺς ὑπνώοντας δὲ θεὸς ἑῆς ἐνεκάρπισεν ἀλκῆς, ὡς ταὐτὸν εἶναι τὸ μανθάνειν τε καὶ τυγχάνειν. τὸ γὰρ ἐγκαρπίσαι καὶ πλέον ἐστὶ τοῦ διδάξαι· ἀλλὰ τοῦτο μὲν παρειλήφθω παραστατικὸν τῆς ἀξίας τῆς κατὰ τὴν ἐν φαντασίᾳ ζωὴν, πρὸς τοὺς ἀπογινώσκοντας αὐτῆς καὶ τὰ ἐλάττω, ὡς οὐδὲν θαῦμα οὕτω γινώσκειν ὑπὸ περιττῆς σοφίας περιεστηκότας τοῖς ὑπὸ τῶν λογίων ἀποκηρύκτοις. φησὶ γὰρ, Οὐ θυσιῶν σπλάγχνων τ' ὄνομοι, τάδε ἀθύρματα πάντα, καὶ φεύγειν αὐτὰ παρακελεύεται· οἱ δὲ ἅτε ὄντες ὑπὲρ τὸ πλῆθος, τέχνας μὲν ἐπὶ τὸ ἐσόμενον

Ἐξαίφνη) ἄνευ βλάβης. Νόσον) εἰ μὲν καὶ ἄλλοις πλείοσιν οὐκ ἄπιστον ἂν εἴη, πρὸ πάντων δὲ ἂν εἴη Ἀριστείδης ὁ ῥήτωρ· δηλοῦσι δὲ τοῦτο καὶ οἱ οὕτω πως ἱεροὶ ἐπιγραφόμενοι λόγοι αὐτοῦ. Ἀγωγὴν) τὴν ἄνοδον. Ἀκουσάτω) ζήτει ἐκεῖνα. σιωπᾷ γὰρ ταῦτα, καὶ οὐ λέγει ταῦτα ὁλόκληρα. Τὸ ἔνδοθεν) τὴν ἐνυπάρχουσαν δύναμιν γνωστικήν. Ἑῆς) ἐκ τῆς ἰδίας ἐνέσπειρε. Ἀλκῆς) δυνάμεως. Εὐμοιρίαν) ἐπιγίνεται παρ' ἡμῶν. Ὄναρ) ἐκ τῶν ὀνείρων. Ἧς ἐνεκάρπισεν) τοῦτο μὲν ἐκ θεοῦ λέγει τοὺς ὀνείρους ἥκειν· ὁ δὲ Ἀριστοτέλης, οὐκ εἶναι φησι τὰ ἐνύπνια θεόπεμπτα. εἰ γὰρ ἦσαν, φησὶ, θεόπεμπτα, ἐπέμποντο ἂν μόνοις τοῖς ἀρετῇ συζῶσι, καὶ περὶ τὰ θεῖα ἀσχολουμένοις· ἀλλὰ νῦν βλέπομεν ὅτι καὶ φαῦλοί τινες ἄνθρωποι καὶ ἀμαθεῖς, μήτε λόγον εἰδότες, μήτε ἀρετὴν ὁρῶσι. συμβαίνει γὰρ καὶ τοιούτους τινὰς εὐθυονείρους εἶναι μᾶλλον τῶν χρηστῶν, διὰ τὴν τοῦ σώματος εὐκρασίαν. ἀσύγχυτα γάρ οὗτοι πολλάκις φυλάττουσι τὰ τῶν αἰσθέντων(?) εἴδωλα καὶ τυπώματα τοῦ φανταστικοῦ, ὧν ἔνια ἀληθεύειν συμβαίνει. ἀπαγορεύει μὲν οὖν καὶ Ἀριστοτέλης καὶ πολλοὶ τῶν ἔξω φιλοσόφων ἕτεροι θεοπέμπτους εἶναι τοὺς ὀνείρους· εἶναι δὲ οὖν τινὰ φύσιν δαιμόνων, τὴν τῶν καθ' ὕπνους φαινομένων κυριότητα ἔχουσαν, τοῦτο δὲ συντίθεται ῥᾳδίως. Τὸ γὰρ ἐγκαρπίσαι) θέλων παραστῆσαι ὅτι οὐκ ἔλαττον ἐστὶ τὸ τυγχάνειν τοῦ μανθάνειν, ἐκ περιουσίας λέγει, ὅτι καὶ πλέον ἐστὶν, ἵνα κἂν τῷ ἰσορροπῇ. Φαντασίᾳ) ἐν ἄλλοις μὲν τῶν βιβλίων γράφεται ζωὴν· ἐν ἄλλοις δὲ ζωῆς. ἔδει γὰρ ἀμφότερα κεῖσθαι, διὰ τὸ φορτικὸν δὲ ἐσιωπήθη τὸ ἄν, ἤτοι(?) δὲ τὸ ἓν ἐξ ἀμφοτέρων, ὅπερ ἄν τις βούλοιτο· λαμβάνει δὲ ἔξωθεν καὶ τὸ ἕτερον ἐλλειπτικῶς. Πρὸς τοὺς) οὐδὲ τῶν ἐλαττόνων καλῶν αὐτῶν ἀξιοῦνται. Γινώσκειν) αὐτοὺς τοὺς δοξοσοφοῦντας.

Ἀποκηρύκτοις) αἰγυπτιακῶν θείων προσταγμάτων. Οὐ θυσιῶν) ἴσως οὐ χρεία. Τάδε ἀθύρματα) παίγνια γάρ ἐστι. Οἱ δὲ) οἱ διὰ θυσιῶν καὶ ἐντόμων προφητεύοντες. Τέχνας μὲν) ταύτας λέγει ἃς μάγων ἴυγγας ἀνωτέρω εἰρήκει, μάγοις μὲν κελεύσας τοὺς ταύτας ἀξιοῦντας ἐργάζεσθαι· ἴυγγας δὲ τὰς διαφόρους τέχνας, ὅσαι πολυειδῶς διὰ θυσιῶν καὶ ἐντόμων ἐκείνοις ἐπιτελοῦνται.

ἄλλος

ἄλλος ἄλλας ἀπολαβόντες, ἀξιοῦσιν ἐργάζεσθαι· ὀνείρων δὲ ὑπερορῶσιν, ὡς προχείρου πράγματος, οὗ μέτεστιν ὁμοτίμως ἀμαθεῖ τε καὶ σοφῷ. τί οὖν εἰ ταύτῃ σοφὸς, ὅτι τοῦ κοινοῦ πλέον τυγχάνει. τίμια γάρ τοι καὶ τὰ ἄλλα ἀγαθὰ, καὶ τούτων γε μᾶλλον τὰ μέγιστα κοινότατα πρόκειται. ἡλίου γὰρ οὔτε θεσπεσιώτερον ἐν τοῖς ὁρωμένοις οὐδὲν, οὔτε δημοσιώτερον. εἰ δὲ τὸ αὐτὸ πλῆσαι θεὸν χρῆμα εὔδαιμον, τὸ διὰ φαντασίας ἐλθεῖν, πρεσβυτέρας αὐτὸ σοφίας ἐστίν. αἴσθησις γὰρ αἰσθήσεων αὕτη, ὅτι τὸ φανταστικὸν πνεῦμα, κοινότατόν ἐστιν αἰσθητήριον, καὶ σῶμα πρῶτον ψυχῆς· ἀλλ' ὃ μὲν ἐνδομυχεῖ, καὶ τὴν ἀρχὴν ἔχει τοῦ ζώου καθάπερ ἐξ ἀκροπόλεως. περὶ γὰρ αὐτὸ πᾶσαν τὴν τῆς κεφαλῆς πραγματείαν ἡ φύσις ᾠκοδομήσατο. ἀκοὴ δὲ καὶ ὄψις οὐκ εἰσὶν αἰσθήσεις, ἀλλ' αἰσθήσεως ὄργανα τῆς κοινῆς ὑπηρετίδες, οἷον πυλωροὶ τοῦ ζώου διαγγέλλουσαι τῇ δεσποίνῃ τὰ θύραθεν αἰσθητὰ, ὑφ' ὧν θυροκοπεῖται τὰ ἔξωθεν αἰσθητήρια. καὶ ἡ μὲν ἅπασι τοῖς μέρεσιν αὐτῆς, αἴσθησίς ἐστιν ἐντελής. ὅλῳ τε γὰρ ἀκούει τῷ πνεύματι, καὶ ὅλῳ βλέπει, καὶ τὰ λοιπὰ πάντα δύναται. διανέμει δὲ τὰς δυνάμεις, ἄλλην κατ' ἄλλο, καὶ προκύπτουσιν ἐκ τοῦ ζώου χωρὶς ἑκάστη, καὶ οἷον εἰσιν εὐθεῖαί τινες ἐκ κέντρου ῥυεῖσαι, καὶ εἰς τὸ κέντρον συννεύουσαι. μία μὲν πᾶσαι κατὰ τὴν κοινὴν ῥίζαν· πολλαὶ δὲ κατὰ πρόοδον. ζωωδεστάτη μὲν οὖν ἡ διὰ τῆς προ-

Τί οὖν) τί οὖν, φησί, ἄτοπον ὅτι σοφὸς ὢν ὁ σοφὸς, καὶ πλέον καὶ ἐπέκεινα ὑπάρχει τῆς κοινότητος, καὶ κατὰ τοῦτον ἂν τὸν τρόπον γένοιτο σοφός. Ταύτῃ σοφὸς) τὸ οὕτως, ἤτοι καὶ διὰ τῶν ὀνείρων. Τοι γάρ τοι) καὶ γάρ. Θεσπεσιώτερον) θειότερον. Δημοσιώτερον) κοινότερον.

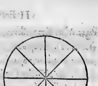
Εὔδαιμον) ἀλλὰ καὶ ἀδύνατον.

Διὰ φαντασίας) διὰ γὰρ μόνης φαντασίας ἐγγὺς ἂν εἴη τοῦ δυνατοῦ αὐτὸ πλῆσαι θεὸν ὡς ἐφικτόν. Πρεσβυτέρας) ἄρα τιμιωτέρας. Αἴσθησις) ὡς ἄρχουσα τῶν αἰσθήσεων τῶν ὀργανικῶν. Κοινότατον) ὡς μετεχόμενον ὑπὸ τῶν διαφόρων αἰσθητηρίων.

Καὶ σῶμα) σῶμα καὶ τοῦτο, φησί, ὡς συγγενέστερον πρὸς τὸ σῶμα, τὸ μεταξὺ ὂν ψυχῆς καὶ σώματι· σῶμα δὲ πρῶτον εἶπεν αὐτὸ, ὡς ἀμέσως ὁμιλοῦν τῇ ψυχῇ. τὰ γὰρ σωματικὰ αἰσθητήρια, οὐκ ἀμέσως ὁμιλοῦσι τῇ ψυχῇ, ἀλλὰ διὰ μέσου τοῦ φανταστικοῦ. Ἀλλὰ τὸ) τὸ φανταστικὸν πνεῦμα ἐν τῇ κεφαλῇ τοῦ ἀνθρώπου κατοικεῖ. Τοῦ ζώου) καὶ ταῦτα μὲν οὕτω· ὁ δὲ Πλάτων ἐν τῷ Τιμαίῳ τάδε φησί, Τὸ δὲ δὴ σίτων τε καὶ ποτῶν ἐπιθυμητικὸν τῆς ψυχῆς, καὶ ὅσων ἐνδείαν διὰ τὴν τοῦ σώματος ἴσχει φύσιν, τοῦτο εἰς τὸ μεταξὺ τῶν τε φρενῶν καὶ τοῦ πρὸς τὸν ὀμφαλὸν ὅρου κατῴκισαν, ἔνθα ὁ θεὸς τὴν τοῦ ἥπατος ἰδέαν, φησί, συνέστησε, καὶ ἔθηκεν εἰς τὴν ἐκείνου κατοίκησιν, πυκνὸν καὶ λεῖον καὶ λαμπρὸν καὶ γλυκὺ, καὶ πικρότητα ἔχον μηχανησάμενος, ἵνα ἐν αὐτῷ τῶν διανοημάτων ἡ ἐκ τοῦ νοῦ φερομένη δύναμις, οἷον ἐν κατόπτρῳ δεχομένῳ τύπους, καὶ κατιδεῖν εἴδωλα παρέχοντι φοβοῖ μὲν ὁπότε μέρει τῆς πικρότητος χρωμένη τόδε καὶ τόδε· γλυκύτητι δὲ τῇ καθ' ἐκεῖνο ξυμφύτῳ πρὸς αὐτὸ χρωμένη, καὶ πάντα ὀρθὰ καὶ λεῖα αὐτοῦ καὶ ἐλεύθερα ἀπευθύνουσα, ἵλεών τε καὶ εὐήμερον ποιῇ τὴν περὶ τὸ ἧπαρ ψυχῆς μοῖραν κατῳκισμένην ἐν τῇ νυκτὶ διαγωγὴν ἔχουσαν μετρίαν, μαντείᾳ χρωμένην καθ' ὕπνον, ἐπεὶ λόγου καὶ φρονήσεως οὐ μετεῖχε. διὸ κατέστησαν ἐν τούτῳ τὸ μαντεῖον· ἱκανὸν δὲ σημεῖον ὡς μαντικὴν ἀφροσύνῃ θεὸς ἀνθρωπίνῃ δέδωκεν. οὐδεὶς γὰρ ἔννους ἐφάπτεται μαντικῆς ἐνθέου καὶ ἀληθοῦς, ἀλλ' ἢ καθ' ὕπνον τὴν τῆς φρονήσεως πεδηθεὶς δύναμιν, ἢ διὰ νόσον, ἤ τινα ἐνθουσιασμὸν παραλλάξας. καὶ μετ' ὀλίγα φησίν, ὅτι ἡ μὲν οὖν φύσις τοῦ ἥπατος διὰ ταῦτα, τοιαύτη τε καὶ ἐν τόπῳ ᾧ λέγομεν πέφυκε χάριν μαντικῆς. Ἀλλ' αἰσθήσεως) τῆς πρώτης. Ὑφ' ὧν) τῶν αἰσθήσεων.

Αἴσθησις) μονοειδής. Διανέμει) ὁμοίας ὥσπερ ἐπὶ τοῦ εἰσπνεομένου ἐν τῷ αὐλῷ ἀέρος. μονοειδὴς γὰρ ὢν, ποικίλλεται διὰ τῶν περὶ τὸν αὐλὸν τρυπημάτων ἐξιὼν, ὀξύτερος γινόμενος, ἢ βαρύτερος, ἢ μέσος, ἢ ἐμμελής, ἢ ἐκμελής. Καὶ οἷον εἰσιν) περὶ κέντρου καὶ εὐθειῶν λέγων, δυνάμει ἐμνήσθη ἅμα καὶ κύκλου ἢ σφαίρας. ἀδύνατον γὰρ κέντρον ἐπινοηθῆναι δίχα κύκλου ἢ σφαίρας, ὥσπερ οὐδὲ κύκλον, ἢ σφαῖραν ἄνευ κέντρου. φασὶν οὖν οἱ γεωμετρικοὶ ὅροι, ὅτι κύκλος ἐστὶ σχῆμα ἐπίπεδον ὑπὸ μιᾶς γραμμῆς περιεχόμενον ἣ καλεῖται περιφέρεια, πρὸς ἣν αἱ ἀπὸ τοῦ κέντρου προσπίπτουσαι εὐθεῖαι ἴσαι ἀλλήλαις εἰσί. κέντρῳ οὖν ἐνταῦθα καὶ ῥίζῃ παρεικάζει τὴν φαντασίαν· εὐθείαις δὲ κλάδοις,

τὰς ἐκεῖθεν ἐκβεβηκυίας δυνάμεις αὐτοῦ, ἄχρι τῶν ὀργανικῶν αἰσθητηρίων, ὄψεως λέγω καὶ ἀκοῆς, καὶ τῶν ἄλλων τριῶν, ἃς δὴ πάσας μίαν μέν φησι κατά τι τὸ κέντρον καὶ τὴν ῥίζαν θεωρουμένας· πολλὰς δὲ κατὰ τὴν ἐκεῖθεν πρόοδον καὶ ἐξάπλωσιν. τὴν μέντοι φαντασίαν λέγει κοινὴν αἴσθησιν, καὶ κυρίως αἴσθησιν καὶ δευτέραν, ἅτε ἀμέσως ὁμιλοῦσαν τῇ νοερᾷ ψυχῇ· ζωωδεστέραν δὲ καὶ παχυτέραν καὶ καταχρηστικῶς ὀνομαζομένην αἴσθησιν τὴν ἐνεργοῦσαν διὰ τῶν προβεβλημένων καὶ προκειμένων, καὶ φαινομένων αἰσθητηρίων, ὀφθαλμῶν φημι, καὶ ὤτων, καὶ ῥινός, καὶ τῶν ἑξῆς. Ζωωδεστέρα) διὰ τῆς ὑποθέσεως ἐδήλωσεν ὅτι παχυτέρα.



βεβλημένων ὀργάνων αἴσθησις, οὐδὲ αἴσθησις οὖσα πρὶν ἐπὶ τὴν πρώτην φθάσῃ· ἡ δευτέρα δὲ καὶ ψυχῇ προσεχής, ἡ ἄμεσος αἴσθησις. εἰ δὲ τὰς σωματικὰς αἰσθήσεις διὰ τὸ γνωστικὸν ἡμῶν τελές, ὅτι μάλιστα ἴσμεν ἃ τεθεάμεθα, φαντασίαν ἀποσκορακίζοιμεν ὡς ἀπιστοτέραν αἰσθήσεως, ἐοίκαμεν ἐπιλαθομένοις, ὅτι μηδὲ ὀφθαλμὸς ἅπαντα ἀληθῆ δείκνυσιν· ἀλλ' ὁ μὲν οὐδὲ δείκνυσιν· ὁ δὲ ψεύδεται, καὶ παρὰ τὴν φύσιν τῶν ὁρωμένων, καὶ δι' ὧν ὁρᾶται. ταῖς γὰρ ἀποστάσεσιν ἐλάττω καὶ μείζω ταῦτα, καὶ τὰ καθ' ὕδατος μείζω, ἡ δὲ κώπη κεκλασμένη προσπίπτει· καὶ παρὰ τὴν ἀδυναμίαν τὴν αὐτοῦ αὐτὸ τὸ ὄμμα. λημῶν γὰρ συγκεχυμένα καὶ ἀδιάκριτα δείκνυσι. καὶ ὅστις οὖν τὸ φανταστικὸν πνεῦμα νοσεῖ, μὴ ἀπαιτείτω σαφῆ, μηδὲ εὐκρινῆ τὰ θεάματα· ἧς δὲ αὐτοῦ νόσος καὶ οἷς λημᾷ καὶ παχύνεται, καὶ οἷς καθαίρεται καὶ ἀπειλικρινεῖται καὶ εἰς τὴν φύσιν ἐπάνεισι, τῆς ἀπορρήτου φιλοσοφίας πυνθάνου, ὑφ' ἧς καὶ καθαιρόμενον διὰ τελετῶν, ἔνθεον γίνεται. αἵ τε εἰσκρίσεις πρὶν τὸν θεὸν ἐπεισαγαγεῖν τὸ

Αἴσθησις) παχύνεται γὰρ, ἤ τε τὸ πάχος τῶν ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ πραγμάτων χωροῦσα. Η δευτέρα) ἣν φανταστικὸν πνεῦμα κυρίως εἶπε. Ἡ ἄμεσος) ἣν ἀνωτέρω πρώτην εἶπε, νῦν ἄμεσος λέγει, φαντασία. Σωματικάς) ἤγουν τὰ αἰσθητήρια. Τεθεάμεθα) καὶ ἃ ἀκηκόαμεν δηλονότι.

Ὁ δὲ ψεύδεται) διὰ τρία ταῦτα, φησί, ψεύδεται ὁ ὀφθαλμός, πρῶτον διὰ τὴν φύσιν τῶν ὁρωμένων, ὥσπερ τὸ ταῶνος πτερὸν κατὰ τὴν ποιὰν θέσιν διάφορα δεικνύει τὰ χρώματα· δεύτερον δὲ, διὰ τὸν ἀέρα καὶ τὸ ὕδωρ, καὶ τὸ διάστημα. καὶ γὰρ ὁ μὲν ἀήρ, ποτὲ μὲν ὑγρὸς καὶ παχύς· ποτὲ δὲ ξηρὸς καὶ λεπτός· καὶ τὸ διάστημα τοῦ ὁρωμένου, ποτὲ μὲν βραχὺ, ποτὲ δὲ πολύ. καὶ τρίτον, διὰ τὴν ἑαυτοῦ ἀδυναμίαν. Ψεύδεται δὲ) καὶ γὰρ καὶ αὐτός, φησίν, ὁ ὀφθαλμὸς ψεύδεται.

Καὶ δι' ὧν) ἤγουν τοῦ ἀέρος καὶ τοῦ διαστήματος. Τὸ φανταστικὸν) διὰ γὰρ μοχθηρᾶς προαιρέσεως κατάγει τὴν ψυχὴν ἐς τὴν ὕλην ὁ ἄνθρωπος, κἀντεῦθεν παρασκευάζει νοσεῖν τὸ φανταστικόν, ὥσπερ φασὶ συμβαίνειν μετὰ τὴν τροφὴν τοῖς πολλοῖς, καὶ μάλιστα τοῖς παιδίοις. πολλῆς γὰρ ἡ ἀπὸ τῆς τροφῆς ἀναθυμιάσεως, καὶ ἡ κίνησις συγκεχυμένη τε καὶ ἀνώμαλος, καὶ δυσδιάκριτος, οἷς δὴ καὶ ἢ παντελῶς οὐ γίνονται ἐνύπνια, ἢ γίνονται ἄπιστα καὶ ἀνόμοια καὶ δυσείκαστα. δῆλον γίνεται κἂν τῷ ὕδατι. ἠρεμοῦντος γὰρ καὶ καθαροῦ ὄντος, ἐναργῆ τὰ εἴδωλα φαίνονται· κινουμένου δὲ καὶ ταραττομένου, ἢ οὐδ' ὅλως ὁρῶνται εἴδωλα, ἢ ἀνόμοια καὶ δυσείκαστα. Ὑφ' ἧς) φιλοσοφίας. Καθαιρόμενον) παρὰ μὲν τοῖς Ἕλλησι, φησί, καθαίρεσθαι τὴν φαντασίαν διὰ τελετῶν· οἱ δὲ τῆς καθ' ἡμᾶς εὐσεβοῦς ἐκκλησίας ἄνθρωποι, καθαίρουσιν αὐτὴν διὰ σωφροσύνης καὶ ἀγρυπνίας καὶ νηστείας· οὕτω δὲ καθαιρομένη ἡ αἴσθησις, δεκτικὴ γίνεται θεοῦ· ὅμως πρὶν εἰσκαλέσασθαι καὶ εἰσαγαγεῖν ἐν ἑαυτῇ τὸν θεὸν ἐξωθεῖ πρότερον τὰς προγεγενημένας ἁμαρτίας εἰσκρίσεις, ὅσαι εἰσκρίνονται καὶ εἰσπορεύονται εἰς τὴν φαντασίαν διὰ τῶν ὀργανικῶν αἰσθητηρίων· καὶ τοῦτό, φησιν, ἐστὶ κατὰ φύσιν βίον, τὸ τηρεῖν τὴν φαντασίαν καθαρὰν ἀπὸ τῶν τοιούτων. κοινὴ γάρ ἐστι ψυχῆς καὶ σώματος, καὶ δεῖ καθαρὰν ἔχειν τὴν πρὸς ψυχὴν κοινωνίαν. Καθαιρόμενον διὰ τελετῶν) ὅπερ καθαίρεται καὶ παρὰ τῶν καθ' ἡμᾶς σπουδαίων, διὰ νηστείας καὶ ἀγρυπνίας καὶ τῶν ἄλλων ἀρετῶν. Αἵ τε εἰς) ὡς ἐντεῦθεν καὶ τὰς διὰ τῶν ὀργανικῶν αἰσθητηρίων γινομένας εἰσκρίσεις, ἐκθλίβειν καὶ ὑποχωρεῖν πρότερον, πρὶν τὸν θεὸν ἐπελθεῖν εἰς τὸ φανταστικόν, ὡς ἐφικτόν. φθάνουσι γὰρ ἐκθλίβεσθαι αἱ τοιαῦται εἰσκρίσεις, πρὸ τοῦ εἰσκληθῆναι τὸν θεὸν παρὰ τοῦ φανταστικοῦ· ἐκθλίβονται δὲ διὰ καθάρσεως πρακτικῆς.

Φανταστικὸν

φανταστικὸν, ἐκ θεοῖσι. καὶ ὅστις αὐτὸ διὰ τοῦ κατὰ φύσιν βίου τηρεῖ καθαρὸν, ἑτοίμως χρῆται. ὡς ταύτῃ πάλιν ἐστὶ κοινότατον. ἐπειδὴ γὰρ τὸ πνεῦμα τοῦτο τῆς ψυχικῆς διαθέσεως, καὶ οὐκ ἀσυμπαθές ἐστι πρὸς αὐτὸ, καθάπερ τὸ ὀστρεῶδες περίβλημα. ἐκεῖνο μὲν γὰρ καὶ ἀντίθεσιν ἔχει πρὸς τὰς ἀμείνους τῆς ψυχῆς διαθέσεις. ἀλλά τοι τὸ πρῶτον αὐτῆς καὶ ἴδιον ὄχημα, ἀγαθυνομένης μὲν λεπτύνεται καὶ ἀπαιθεροῦται· κακυνομένης δὲ παχύνεται καὶ γαιοῦται. ὅλως γὰρ τοῦτο μεταίχμιόν ἐστιν ἀλογίας καὶ λόγου, καὶ ἀσωμάτου καὶ σώματος, καὶ κοινὸς ὅρος ἀμφοῖν, καὶ διὰ τούτου τὰ θεῖα τοῖς ἐσχάτοις συγγίνεται. ταύτῃ καὶ χαλεπόν ἐστιν αἱρεθῆναι διὰ φιλοσοφίας τὴν φύσιν αὐτοῦ. ἐρανίζεται γάρ τι προσῆκον ὡς ἐκ γειτόνων ἀφ' ἑκατέρου τῶν ἄκρων, καὶ φαντάζεται μιᾷ φύσει τὰ τοσοῦτον ἀπῳκισμένα. τὸ γέτοι πλάτος τῆς φανταστικῆς οὐσίας ἐξέχεεν ἡ φύσις εἰς πολλὰς μοίρας τῶν ὄντων· καταβαίνει γέτοι μέχρι ζώων, οἷς οὐκ ἔτι πάρεστι νοῦς, οὐδέ ἐστιν ὄχημα τῆς τε θειοτέρας ψυχῆς, ἀλλ' αὐτὴ ταῖς ὑποκειμέναις δυνάμεσιν ἐποχεῖται, αὐτὴ λόγος οὖσα τοῦ ζώου, καὶ πολλὰ κατ' αὐτὴν φρονεῖ τε καὶ πράττει δεόντως. καθαίρεταί γέ τοι καὶ ἐν ἀλόγοις ὡς εἰσφρῆσθαί τι κρεῖττον, γένη τε ὅλα δαιμόνων οὐσίωται τῇ τοιαύτῃ ζωῇ. ἐκεῖνα μὲν

Διὰ τοῦ κατὰ φύσιν) τοῦ ἐγκρατοῦς καὶ σώφρονος καὶ σπουδαίου. Πάλιν ἐστί) οὐ μόνον τοῦ σώματος, ἀλλὰ καὶ τῆς λογικῆς ψυχῆς καὶ τοῦ νοῦ. Τοῦτο) τὸ φανταστικόν. Οὐκ ἀσύμπ.) οὐκ ἀλλότριον τῆς φύσεως τῆς ψυχῆς ἐστιν, ἀλλὰ καὶ συμβέχει καὶ συμπάσχει αὐτῇ, καὶ οὐ καθ' ἑαυτὸ μόνον ἰδιότροπον φύσιν ἔχον καθάπερ τὸ σῶμα, ὅπερ καὶ ὀστρεῶδες περίβλημα λέγει διὰ τὴν σκληρότητα καὶ τὴν ἀντιπάθειαν, ἣν ἔχει πρὸς ψυχήν. Ὀστρεῶδες) πολλαχόθεν δείκνυται ὁ σοφὸς οὗτος Συνέσιος αἱρεσιώτης τοῦ Πλάτωνος ἄκρας. οὐ μόνον γὰρ ἐκ τῆς δόξης ὅτι τὰ αὐτὰ καὶ οὗτος ἐκείνῳ δοξάζει, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἐννοιῶν, καὶ ἐκ τῶν μεθόδων, καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν λέξεων. τὸ γὰρ λέγειν ὀστρεῶδες περίβλημα τὸ σῶμα, ἐκεῖθεν ἔχει τὴν ἀρχήν. φησὶ γὰρ κἀκεῖνος ἐν τῷ Φαίδρῳ, ἄνωθέν ποθεν ἀρξάμενος, πάντα ἄλλα καὶ ταῦτα ἐκεῖνα, Οἱ δή που, φησί, μυούμενοί τε καὶ ἐποπτεύοντες, ἐν αὐγῇ καθαρᾷ καθαροὶ ὄντες καὶ ἀσήμαντοι τούτου, ὃ νῦν δὴ σῶμα περιφέροντες ὀνομάζομεν, ὀστρέου τρόπον δεδεσμευμένοι. καὶ τὸ κακυνομένης δὲ, ἐκεῖθεν ἔχει τὴν ἀρχήν. κάκην γὰρ τὴν ἁμαρτίαν ὁ Πλάτων φησὶν οὑτωσί πως, τὰ μὲν θεῶν ὀχήματα ἰσορρόπως εὐήνια ὄντα ῥᾳδίως πορεύεται, τὰ δὲ ἄλλα, μόγις. βρίθει γὰρ ὁ τῆς κάκης ἵππος μετέχων, ἐπὶ τὴν γῆν ῥέπων τε καὶ βαρύνων ᾧ μὴ καλῶς ᾖ τεθραμμένος τῶν ἡνιόχων. ἔνθα δὴ πόνος τε καὶ ἀγὼν ἔσχατος τῇ ψυχῇ πρόκειται, καὶ τὰ ἑξῆς. Ἀγαθυνομένης) τουτέστι τὸ φανταστικὸν ὅτε τῇ ψυχῇ ἀγαθὴν πολιτείαν μετιούσῃ. Κακυνομένης δὲ) ὑπὸ τῆς ὕλης καὶ σφαλλομένης. Τοῦτο) τὸ φανταστικόν. Κοινὸς ὅρος) κοινὸν ὅρον ἀμφοῖν εἶναι φησὶ τὴν φανταστικὴν τῶν ἑκατέρωθεν ἄκρων ἐναντίων, σώματος δηλαδὴ καὶ ἀσωμάτου φύσεως, λόγου καὶ ἀλογίας, ὕλης καὶ ἀϋλίας, καὶ διὰ τούτου μέσου τὰ ἐναντία συγγίνεται καὶ συνάπτονται· θεῖα δέ φησι τὰ ἄϋλα καὶ ἀσώματα· ἔσχατα δὲ τὰ ἔνυλα καὶ σωματικὰ καὶ αἰσθητά· διὰ τοῦτο φησὶ χαλεπὸν εἶναι ὁρίσασθαι τὴν φύσιν αὐτοῦ, καὶ ἀποφήνασθαι τί ἐστιν, ὥσπερ ἀποφαινόμεθα περὶ τῆς ψυχῆς ὅτι ἐστὶν οὐσία ἀσώματός τις καὶ ἄϋλος καὶ ὑπὲρ αἴσθησιν· περὶ δ' αὖ τοῦ σώματος ὅτι ἐστὶν οὐσία ὑλικὴ καὶ ῥέουσα, καὶ σύνθετος. ἡ γὰρ φαντασία, οὔτε σῶμά ἐστιν, οὔτε πάντη ἀσώματον, καὶ διὰ τοῦτο οὔτε τὸν τοῦ σώματος δύναται δέξασθαι τὸν ὅρον, οὔτε τὸν τοῦ ἀσωμάτου. ἐρανίζεται γάρ τι ἀφ' ἑκατέρων ἐναντίων, τοῦ τε σώματος καὶ τοῦ ἀσωμάτου, ὅσον ἁρμόζει πρὸς τὴν φύσιν αὐτῆς, καὶ γίνεται μία τις φύσις ἐκ τῶν τοσοῦτον ἀπῳκισμένων φύσεων συγκειμένη. Ἀμφοῖν) τῆς τε λογικῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος. Τὰ θεῖα) τοῦ φανταστικοῦ. Αἱρεθῆναι) κρατηθῆναι, συλληφθῆναι, καὶ ὁρισθῆναι, καὶ γνωσθῆναι. Τῆς φανταστικῆς) τουτέστι τὴν φαντασίαν αὐτήν. Ἀλλ' αὐτή) τῇ θρεπτικῇ, τῇ αὐξητικῇ, τῇ αἰσθητικῇ. Τοῦ ζώου) τοῦ ἀλόγου. Καθαίρεται) οἷον ὁ ἀράχνης, ἡ μέλιττα, καὶ ὁ μύρμηξ, φυσικῶς ἐνεργοῦσιν ἔργα, οἷα οὐδὲ τῶν ἀνθρώπων οἱ φρονιμώτατοι· τὰ δὲ τῶν πιθήκων παιδία καὶ τὰ τῶν ἄρκτων, καὶ ἄλλων πλείστων ζώων, εὔπλαστον ἔχοντα φύσιν πρὸς μάθησιν, διδάσκονται παρ' αὐτῶν, καὶ γίνονται πρὸς πολλὰ τῶν ἀνθρωπίνων ἔργων ἐπιτήδεια. Γέ τοι καὶ) ἢ φυσικῶς, ἢ διὰ παιδεύσεως ἀνθρωπίνης. Τι κρεῖττον) ὑψηλότερον γνῶσιν. Γένη τε) οἱ μὲν πάλαι Ἕλληνες, θεῶν καὶ δαιμόνων ἔλεγον εἶναι διαφοράν, καὶ τῶν

μὲν ἐκάλουν τοὺς μείζονας· δαίμονας δὲ τοὺς ἥττονας. ὁ δὲ Συνέσιος, ποτὲ μὲν διδῶσι τούτοις διαφορὰν, ποτὲ δὲ ἀδιαφόρως κέχρηται τοῖς ὀνόμασιν. Ὅλως δαιμόνων) ἀλλὰ καὶ πάντα, φησί, τὰ τῶν δαιμόνων γένη τὰ ἐν τῷδε τῷ κόσμῳ, τοιαύτην ἔλαχον τὴν ζωήν, τουτέστιν αἰσθητικήν. καθόλου γάρ εἰσι φανταστικὰ μόνη, ἔπειτα τὰ γένη.

γὰρ καθ' ὅλον αὐτῶν τὸ εἶναι, εἰδωλικά τε ὄντα καὶ τοῖς γινομένοις ἐμφανταζόμενα. ἀνθρώπῳ δὲ τὰ πολλὰ καθ' αὑτὴν καὶ μόνην ἢ μεθ' ἑτέρου πλείονα. τὰς γὰρ νοήσεις οὐκ ἀφαντάστους ποιούμεθα, πλὴν εἰ δή τις ἐν ἀκαρεῖ ποτε ἐπαφὴν ἔσχεν εἴδους ἀΰλου. τὸ δὲ ὑπερκύψαι φαντασίαν, χαλεπὸν οὐχ ἧττον ἢ εὔδαιμον. Νοῦς γάρ, φησί, καὶ φρόνησις, ἀγαπητὸν ὅτῳ καὶ εἰς γῆρας ἀφίκοιτο, τὴν ἀφάνταστον λέγων. ὡς ἥ γε προβεβλημένη ζωή, φαντασίας ἐστὶν ἢ νοῦ φαντασίᾳ χρωμένου. τὸ γέτοι πνεῦμα τοῦτο τὸ ψυχικόν, ὃ καὶ πνευματικὴν ψυχὴν προσηγόρευσαν οἱ εὐδαίμονες, καὶ θεὸς καὶ δαίμων παντοδαπὸς καὶ εἴδωλον γίνεται, καὶ τὰς ποινὰς ἐν τούτῳ τίνει ψυχή. χρησμοί τε γὰρ ὁμοφωνοῦσι περὶ αὐτοῦ, ταῖς ὄναρ φαντασίαις τὴν ἐκεῖ διεξαγωγὴν τῆς ψυχῆς προσεικάζοντες. καὶ ἡ φιλοσοφία συντίθεται, παρασκευαστικὰς εἶναι δευτέρων βίων τοὺς προτέρους, τῆς ἀρίστης ἕξεως ἐν ψυχαῖς ἐλαφριζούσης αὐτό, καὶ ἐναπομοργνυμένης κηλῖδα τῆς χείρονος. ὁλκαῖς οὖν

Καθ' ὅλον) κατὰ τὴν οὐσίαν αὐτῶν.

Εἰδωλικά τε) εἴδωλά φησιν ἅ ἐστιν ἀσώματα μὲν, ἔχοντα δὲ οὖν πάχος τι, τὰ μὲν ἔλαττον, τὰ δὲ πλέον. ἔοικεν οὖν ὁ Συνέσιος ἕπεσθαι τῇ Δημοκρίτου καὶ Σέξτου δόξῃ, καὶ ἄλλων ἑλλήνων κατακολουθεῖν. φασὶ γὰρ ἐκεῖνοι δαιμόνια εἶναι τινὰ περὶ τὸν ἀέρα καὶ γῆν πάχος ἔχοντα μὲν καὶ σύνθεσίν τινα καὶ ἐμπαθῆ, ἀθέατα δὲ αὐτοῖς ὀφθαλμοῖς ὑφαίνουσιν, ἃ καὶ εἴδωλα καλοῦσι, διότι ἀποστάζουσιν οἶμαι τύπον τινὰ καὶ σκιαγραφίαν καὶ εἰκόνα τῆς ἀγγελικῆς καὶ ἀϋλοτέρας φύσεως, ἀφ' ἧς ἐκπεπτωκότα εἰσὶ καὶ διέφθαρται μὲν, οὐκ ἄφθαρτα δὲ ἀεί, καὶ τὰ μὲν αὐτῶν εἶναι κακοποιά, τὰ δὲ ἀγαθοποιά. προσπλάζειν οὖν φασὶ ταῦτα τοῖς ἀνθρώποις, καὶ μάλιστα ὅταν ἤτοι καθεύδωσι, καὶ προλέγειν πολλὰ τῶν μελλόντων· γίνεσθαι μέντοι τὰς τοιαύτας προρρήσεις, ὑπὸ μὲν τῶν ἀγαθῶν σαφεῖς καὶ προθυμίαν κινούσας· ὑπὸ δὲ τῶν κακοποιῶν, τοὐναντίον. ἡ δὲ ἀνθρωπίνη φαντασία, οὐ κύκλος ἐστίν, ἀλλ' ἀπορρήτως τοὺς τύπους τῶν ἔξωθεν ῥεόντων δεχομένη ὑπόκειται καθάπερ βιβλίον ἀναγινωσκόμενον ὑπὸ τῆς διανοίας, καὶ ἐπὶ μὲν τῶν σαφῶν καὶ ἐκδήλων οἴκοθεν αὐτὴ καθ' αὑτὴν διδάσκει, ἃ χρὴ προσδέχεσθαι· ἐπὶ δὲ τῶν ἀσαφῶν, προσκαλεῖται καὶ τὰς διαγνωστικὰς δυνάμεις τῆς ψυχῆς καὶ γίνεται οἱονεὶ βιβλίον τέλειον περὶ τῶν ποιητέων. καὶ γὰρ ἡ διάνοια εἰ μὴ ἀπὸ τῆς φαντασίας λάβοι τὰ σκέμματα, οὐκ ἔχει περὶ τὴν ζήτησιν καὶ τὴν ἔρευναν τῶν πραγμάτων φύσιν ἐνεργεῖν τινά. Αὐτήν) ἤγουν δύναμιν. Ἢ μεθ' ἑτέρου) ἤγουν μετὰ τοῦ διανοίας ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. Οὐκ ἀφαντάστους) ἀλλὰ συμπεπλεγμένας τῇ φαντασίᾳ. Εἰ δή τις) χωρὶς εἰ μή τις. Ἐν ἀκαρεῖ) ὥσπερ οἱ θεῖοι προφῆται, καὶ ὁ θεῖος Παῦλος ἐκστάσει γενόμενοι. τότε γὰρ ὁ νοῦς ἔξω τινὰ τῆς ὕλης ἔξω γενόμενος, καὶ ὑπερβὰς τὸ σῶμα ἀπορρήτως, ὁρᾷ κατὰ φύσιν τοῦ νοῦ ἀπλανῶς. διὰ τοῦτο φησὶ καὶ ὁ θεῖος Παῦλος, Οἶδα ἄνθρωπον εἴτε ἐν σώματι οὐκ οἶδα, εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώματος οὐκ οἶδα, καὶ τὰ ἑξῆς. Ἐν ἀκαρεῖ ποτέ) ἐν ἀκαριαίῳ καὶ ἀδιαστάτῳ καὶ λίαν βραχυτάτῳ. Ἔσχεν εἴδους) ἤγουν θείας ἐλλάμψεως. Τὸ δὲ ὑπερκύψαι) ἤγουν τὴν νόησιν ὑπερβῆναι τῆς φαντασίας. Χαλεπόν) ὅσον γάρ ἐστι χαλεπόν, τοσοῦτον καὶ εὔδαιμον τὸ ὑπερκύψαι. Φησί) ὁ Πλάτων. Τὴν ἀφάνταστον) τὴν νοεράν. Προβεβλημένη) προϋποθεμένη καὶ φαινομένη. Τό γέτοι πνεῦμα) τὴν φαντασίαν ποτὲ μὲν φανταστικόν φησι πνεῦμα, ποτὲ δὲ ψυχικὸν πνεῦμα, ποτὲ δὲ ὄχημα πρῶτον ψυχῆς, ποτὲ δὲ πνευματικὴν ψυχήν, ποτὲ δὲ κοινὸν ὅρον ψυχῆς καὶ σώματος. Ψυχικόν) ἤγουν τὸ φανταστικόν. Οἱ εὐδαίμονες) οἱ τῶν αἰγυπτίων ἱερογραμματεῖς. Καὶ δαίμων) κατὰ τὴν ἑαυτοῦ προαίρεσιν. Ποινάς) κολάσεις. Ἐν τούτῳ) ἀνταποδίδωσι. Χρησμοί τε) παλαιοί. Ὄναρ φαντασίαις) οἷος γὰρ ὁ βίος ἑκάστῳ, τοιαῦται καὶ αἱ ὄναρ φαντασίαι καὶ κατὰ τὸ εἰκὸς αὐτῷ ἕπονται, οἱονεὶ μνημεῖα τῶν φροντίδων ἀπηχήματα οὖσαι· καὶ οἷαι αἱ ὕπαρ φαντασίαι, τοιαύτην εἰκὸς καὶ τὴν κατάστασιν μετὰ τὴν τοῦ σώματος ἀπαλλαγὴν εὑρίσκειν ἐκεῖ τὴν ψυχήν. Ἐκεῖ διεξαγωγήν) ζήτει λόγον τοῦ Πλάτωνος ὃν ἐπιγράφει Φαίδωνα. Καὶ ἡ φιλοσοφία) φησὶ γὰρ ὁ Πλάτων ἐν τῷ περὶ ψυχῆς λόγῳ ἀπὸ προσώπου τοῦ Σωκράτους, ὅτι πολλὴ ἐλπὶς ἀφικομένῳ οἷ ἐγὼ πορεύομαι, ἱκανῶς ἐκεῖ εἴπερ που ἄλλοθι κτήσασθαι τοῦτο, οὗ ἕνεκα ἡμῖν ἡ πολλὴ πραγματεία ἐν τῷ παρελθόντι βίῳ γέγονεν· ὥστε ἥ γε ἀποδημία ἡ νῦν ἐμοὶ προστεταγμένη

τεταγμένη

πεποιημένη μετ' ἀγαθῆς ἐλπίδος γίνεται, καὶ ἄλλο οὐδὲν ὅσ' ἡγεῖταί οἱ παρασκευάσασθαι τὴν διάνοιαν ὥσπερ κεκαθαρμένην. κάθαρσις δὲ αὐτῆς τὸ χωρίζειν ὅτι μάλιστα ἀπὸ τοῦ σώματος τὴν ψυχήν, καὶ ἐθίζειν αὐτὴν πανταχόθεν ἐκ τοῦ σώματος συναγείρεσθαί τε, καὶ συναθροίζεσθαι ὥσπερ ἐκ δεσμῶν. Καὶ ἡ φιλοσοφία) ἡ τοῦ Πλάτωνος καὶ ὅσοι καὶ ἐκείνῳ σύμφωνοι. Εἶναι δευτέρων) τὴν μετὰ θάνατον. Τοὺς προτέρους) περὶ οὓς ἐνταῦθα ἡ φαντασία ἐναγχολεῖται. Αὐτό) Τὸ φανταστικόν. Ενκατομορχνυμένης) καὶ οἷον τοῖς χρόνοις ὄζεως. Κηλῖδα) ἀφιείσης εἰς αὐτὸ ῥύπον.

φοσικαῖς, ἢ μετέωρον αἴρεται διὰ θερμότητα καὶ ξηρότητα· καὶ τοῦτο ἄρα ἡ ψυχῆς πτέρωσις, » τό, τε αὖ ξηρὴ ψυχὴ σοφή, πρὸς οὐδὲν ἄλλο τῶν Ἡρακλείτου τεῖνον εὑρίσκομεν· ἢ παχὺ καὶ ὑγρὸν γινόμενον τοῖς χηραμοῖς τῆς γῆς ἐνδύεται, ῥοπῇ φυσικῇ, φωλεῦον καὶ ὠθούμενον εἰς τὴν καταγαίαν χώραν. τόπος γὰρ οὗτος οἰκειότατος ὑγροῖς πνεύμασι. κἀκεῖ μὲν κακοδαίμων τε καὶ ποιναῖος ὁ βίος. ἔξεστι δὲ πόνῳ καὶ χρόνῳ καὶ βίοις ἄλλοις καθαρθεῖσαν ἀναδῦναι. γινομένη γὰρ ἀμφίβιον δίαυλον θεῖ, καὶ παρὰ μέρος ὁμιλεῖ τοῖς χείροσι καὶ τοῖς κρείττοσιν. ἣν δανείζεται μὲν ἀπὸ τῶν σφαιρῶν ἡ προτέρα ψυχὴ κατιοῦσα, κἀκείνης ὥσπερ σκάφους ἐπιβᾶσα, τῷ σωματικῷ κόσμῳ συγγίνεται· ἀγῶνα δ' ἀγωνίζεται ἤτοι ἢ συναναγαγεῖν, ἢ μήτοι συγκαταμεῖναι. μόλις μὲν γάρ, ἀλλὰ γένοιτ' ἂν ἀφεῖναι μὴ συνεπομένην. οὐ γὰρ θέμις ἀπιστεῖν ἐγνωσμένων τῶν τελετῶν. αἰσχρὰ δὴ ἂν ἐπάνοδος γένοιτο, μὴ ἀποδιδούσαις τὸ δάνειον, ἀλλὰ περὶ γῆν ἀπολιπούσαις, ὅθεν ἄνωθεν ἠρανίσαντο· καὶ τοῦτο μὲν ἐπὶ καὶ δευτέρῳ δήπου

Αἴρεται) τὸ φανταστικόν. Θερμότητα) ἃ περιγίνονται διὰ νηστείας, καὶ ἀγρυπνίας, καὶ ταπεινώσεως. Καὶ τοῦτο ἄρα) αἱ περὶ τὸ σῶμα τῆς ψυχῆς δυνάμεις πλείονες οὖσαι, ἐν μόνῃ τῇ διανοητικῇ καὶ διαλογιστικῇ κοινωνοῦσι τῷ θείῳ, ἣν δὴ κατὰ τὸ εἰκὸς ὁ Πλάτων καὶ πτερὸν προσηγόρευσεν, ἅτε ἀνάγουσαν ἀπὸ τῶν θνητῶν καὶ ἐπιγείων τὴν ψυχὴν πρὸς τὰ οὐράνια καὶ θεόπτερα, καὶ οὐκ ἐῶσαν μολύνεσθαι τὸ φανταστικὸν αὐτῆς ταῖς ὑλικαῖς προσπαθείαις. Καὶ τοῦτο ἄρα) τοῦτ' ἔστιν ἡ τοῦ φανταστικοῦ κάθαρσις. Χηραμοῖς) τοῖς βυθοῖς.

Τῆς γῆς ἐνδύεται) ἐπειδήπερ ὁ σοφὸς οὗτος Συνέσιος, αἱρεσιώτης, ὡς εἰρήκειμεν, ἐστὶ κατὰ πάντα τοῦ Πλάτωνος, κἀν τοῖς περὶ τούτων ταῖς πλείοσι τῶν ἐκείνου χρῆται δοξῶν, δίκαιον ἂν εἴη καὶ τὰς ἐκείνου ῥήσεις ἐνταῦθα ἐκθεῖναι ἀντὶ ἄλλης τινὸς ἑρμηνείας. φησὶν οὖν ἐκεῖνος ἐν τῷ Φαίδωνι περὶ τῆς μεμιασμένης καὶ ἀκαθάρτου ψυχῆς, ὅτι διειλημμένη ἐστὶν ὑπὸ τοῦ σωματοειδοῦς, ὃ αὐτῇ ἡ ὁμιλία τε καὶ συνουσία τοῦ σώματος διὰ τὸ ἀεὶ ξυνεῖναι, καὶ διὰ τὴν πολλὴν μελέτην ἐνεποίησε ξύμφυτον· ἐμβριθὲς δὲ οἴεσθαι χρὴ τοῦτο εἶναι καὶ βαρὺ καὶ γεῶδες, καὶ ὁρατόν· ὃ δὴ καὶ ἔχουσα ἡ τοιαύτη ψυχή, βαρύνεται καὶ ἕλκεται πάλιν εἰς τὸν ὁρατὸν τόπον, φόβῳ τοῦ ἀειδοῦς τε καὶ ᾅδου, ὥσπερ λέγεται περὶ τὰ μνήματά τε καὶ τοὺς τάφους καλινδουμένη, περὶ ἃ δὴ καὶ ὤφθη ἄττα ψυχῶν σκιοειδῆ φαντάσματα, οἷα παρέχονται αἱ τοιαῦται ψυχαὶ εἴδωλα· δίκην τίνουσαι τῆς προτέρου βίου κακοῦ ὄντος· καὶ μέχρι τούτου πλανῶνται, μέχρις ἂν τῇ τοῦ ξυνεπακολουθοῦντος σωματοειδοῦς ἐπιθυμίᾳ, πάλιν ἐνδεθῶσιν εἰς σῶμα· ἐνδοῦνται δὲ ὥσπερ εἰκὸς εἰς τὰ τοιαῦτα ἤθη, ὁποῖ' ἄττ' ἂν καὶ μεμελετηκυῖαι τύχωσιν ἐν τῷ βίῳ· οἷον τοὺς μὲν γαστριμαργίας τε καὶ ὕβρεις καὶ φιλοποσίας μεμελετηκότας, εἰς τὰ τῶν ὄνων γένη καὶ τῶν ὁμοίων θηρίων εἰκὸς ἐνδύεσθαι· τοὺς δέ γε ἀδικίας τε καὶ τυραννίδας καὶ ἁρπαγὰς προτετιμηκότας εἰς τὰ τῶν λύκων τε καὶ ἱεράκων καὶ ἰκτίνων γένη· τοὺς δὲ τὴν πολιτικήν τε καὶ δημοτικὴν ἐπιτετηδευκότας ἀρετήν, ἣν δὴ καλοῦσι σωφροσύνην τε καὶ δικαιοσύνην, ἐξ ἔθους καὶ μελέτης γεγονυῖαν ἄνευ φιλοσοφίας καὶ νοῦ, εἰκός ἐστιν εἰς τοιοῦτον πάλιν ἀφικνεῖσθαι πολιτικὸν καὶ ἥμερον γένος, ἤπου μελιττῶν, ἢ σφηκῶν, ἢ μυρμήκων, ἢ καὶ εἰς ταυτό γε πάλιν τὸ ἀνθρώπινον γένος, καὶ γίνεσθαι ἐξ αὐτῶν ἄνδρας μετρίους εἰκός· εἰς δέ γε θεῶν γένος μὴ φιλοσοφήσαντι καὶ καθαρῷ παντελῶς ἀπιόντι, οὐ θέμις ἀφικνεῖσθαι ἄλλῳ ἢ τῷ φιλομαθεῖ· φιλομαθῆ δὲ τὸν φιλόσοφον λέγει, ὡς φιλοπράγμονα καὶ ἐρευνητικὸν περὶ τὴν φύσιν τῶν ὄντων. Κακοδαίμων) δυστυχής. Πόνῳ) καὶ κολάσεσι διὰ χρόνου. Καθαρθεῖσαν) τὴν φαντασίαν.

Γενομένη γάρ) ἥως ἐξ ἀρχῆς εἰς ὕπαρξιν ἐλθοῦσα ἡ φανταστικὴ ψυχή. Τοῖς χείροσι) τοῖς ὑλικοῖς.

Τοῖς κρείττοσιν) τοῖς νοεροῖς. Ἣν δανείζεται) ταύτην τὴν φανταστικὴν ψυχήν. Ἀπὸ τῶν σφαιρῶν) σφαῖραι ἐνταῦθα νοητεύονται ἀπὸ τῆς προτέρας καὶ ἀνάστρου πάσης μέχρι τῆς σεληνιακῆς. Κατιοῦσα) ἡ λογικὴ καὶ νοερά. Τῷ σωματικῷ) τούτῳ τῷ ἀπὸ τῆς σεληνιακῆς σφαίρας μέχρι τῆς γῆς ὁρωμένῳ καὶ φθειρομένῳ.

μένῳ. Ἡ συναγαγεῖν) μεθ᾽ ἑαυτῆς καὶ τὴν φανταστικὴν ψυχήν. Μόλις μὲν γὰρ) σπανίως μὲν γὰρ γίνεται τοῦτο τὸ ἀφεῖναι. Ἀλλὰ γένοιτ᾽) ἀλλ᾽ ὅμως ἐγχωρεῖ γενέσθαι ποτὲ καὶ τοῦτο. Μὴ συνεπόμενον) τὸ φανταστικὸν πνεῦμα. Οὐ γὰρ θέμις) οὐ γὰρ πρέπον ἐστὶ τῶν αὐτῷ ἐκείνοις ἀπιστεῖν, παρ᾽ οὗ τῶν ἐγνωσμέναι εἰσὶν αἱ τελεταί. τελετὰς δέ φησι τὰ μυστικὰ, καὶ ἱερὰ δόγματα. Αἰσχρά) κατηχουμένη, ἄδικος. Ἐπάνοδος) ταῖς λογικαῖς ψυχαῖς ἐκείναις. Τὸ ἀλλότριον) τοῦτ᾽ ἔστι φανταστικὴν ψυχήν. Ἄνωθεν) ἐκ τῶν σφαιρῶν ὡς περιεφῆ. Καὶ τοῦτο) καὶ ταυτὸ μὲν, φησί, τὸ δυνηθῆναι λογικὴν ψυχὴν ἀφεῖναι τὸ φανταστικὸν πνεῦμα βαρυνθὲν καὶ τῷ, καὶ ἀνελθεῖν ἐλευθέραν τῆς ὑλικῆς σχέσεως αὐτὴν πρὸς τὰ μετέωρα, δῶρον ἂν εἴη θεοῦ τοῦ συναιρομένου τρόποις ἀρρήτοις καὶ τελετῆς, τοῦτ᾽ ἔστι μυστικῆς καὶ θειοτέρας διδασκαλίας παιδαγωγούσης καὶ σωφρονιζούσης αὐτήν· πλὴν οὐ πολλαῖς ἂν γένοιτο τοῦτο ψυχαῖς, ἀλλὰ μόλις μιᾷ τινὶ ἢ καὶ δευτέρᾳ· ὅμως καὶ ταύτης τὴν ἄνοδον μέμφεται. αἰσχρὰν γὰρ ἔφη, καὶ κατηχουμένην αὐτήν, ὡς ἄδικον φανεῖσαν, διὰ τὸ μὴ ἀποδιδόναι τὸ ἀλλότριον. ὅθεν ἠρανίσατο.

ἂν γένοιτο τελετῆς καὶ θεοῦ. Φύσιν δὲ ἔχει τὴν ἅπαξ ἐγκεντρισμένην εἰς αὐτὸ ψυχήν, ἢ ὁμορροθεῖν, ἢ ἕλκειν, ἢ ἕλκεσθαι· πολλῷ γε μὴν τοι συζεῦξαι μέχρι τῆς ὅθεν ἦλθεν ἐπανόδου. ὥστε καὶ βρῖθον ὑπὸ κάκης συγκατασπᾷ τὴν ἐφεστῶσαν αὐτῷ βαρυνθεῖσαν ψυχήν. καὶ τοῦτ᾽ ἔστιν ὃ δεδίττεται τὰ λόγια τὸ νοερὸν ἐν ἡμῖν σπέρμα, „Μηδὲ κάτω νεύσῃς εἰς τὸν μελαναυ„γέα κόσμον, Ὧ βυθὸς αἰὲν ἄπιστος ὑπέστρωται „τε καὶ ᾅδης Ἀμφικνεφὴς ῥυπόων εἰδωλοχαρὴς „ἀνόητος. οὐ γὰρ πως καλὸν, βίος ἔμπληκτος καὶ ἀνόητος. τῷ δὲ εἰδώλῳ διὰ τὴν ποιάν τε τοῦ πνεύματος σύστασιν, ἡ κάτω χώρα προσήκει. ὁμοίῳ γὰρ τὸ ὅμοιον ἥδεται. εἰ δὲ ἐν τῷ ἀμφοῖν τῷ συνδυασμῷ γίνεται, καὶ ὁ νοῦς ἂν ἐμβαπτισθείη τῷ ἥδεσθαι. καί τοι τοῦτο κακὸν ἂν ἦν τὸ ἔσχατον, μηδ᾽ ἐπαΐειν κακοῦ παρόντος. τοῦτο γάρ ἐστι μηδ᾽ ἀναδῦναι ζητούντων. ὥσπερ ὁ σκίρρος, τῷ μηκέτι λυπεῖν, οὐδὲ ὑπομιμνήσκει τοῦ σώζεσθαι. καὶ διὰ τοῦτο ἀγαθὸν ἡ μετάνοια. ὁ γὰρ τοῖς ἐν οἷς ἐστι δυσ-

Φύσιν δὲ) τοῦτ᾽ ἔστι φυσικὸν δέ ἐστι τοῦτο. Ψυχὴν) λογικήν. Ὁμορροθεῖν) ἀκολουθεῖν ἑκουσίως. Ἕλκειν) ἀκούσαν. Ἕλκεσθαι) ἄκον. Ὑπὸ κάκης) ὑπὸ τῆς ὑλικῆς περισπαθείας. Ἐφεστῶσαν) ἐνδοῦσαν. Καὶ τοῦτ᾽ ἐστὶν) παραινοῦσι γὰρ τὰ χαλδαϊκὰ λόγια, ἀνατείνειν διηνεκῶς τὸν νοῦν πρὸς θεὸν, καὶ μὴ παραχωρεῖν αὐτὸν κάτω νεύειν εἰς τὸν περίγειον κόσμον, ἔνθα οὐδὲν πιστὸν, ἢ βέβαιον, ἀλλὰ πάντα μάταια καὶ ψευδῆ· σκοπεῖν δὲ χρὴ πῶς μελαναυγέα ὠνόμασε τὸν περίγειον κόσμον τοῦτον ὃν εἴρηκε καὶ ἀμφικνεφῆ· οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ ᾅδην αὐτὸν ὀνομάζει. τὸν γὰρ ᾅδην πολλαχῶς καλοῦσι χαλδαῖοι. θεόν τε γὰρ ἡγοῦνται τοῦτον, καὶ τῆς ἐσχάτης καὶ περιγείου λήξεως ἀρχηγόν. ἔστι δ᾽ ὅτε καὶ τὸν ὑπὸ σελήνην κόσμον, ὃν ἀμφικνεφῆ φασὶ, καὶ τοῦτον ᾅδην καλοῦσι· ποτὲ δ᾽ αὖ τὴν τὴν σεληνιακὴν σφαῖραν, ἣν καὶ μεθόριον τιθέασι, τοῦ τε αἰθερίου κόσμου καὶ τοῦ ὑλαίου. βυθὸν δὲ φασὶ τὴν ὕλην, ἣν ἐν τῷ ὑπὸ τὴν σελήνην τόπῳ τίθενται. Ὃ δεδίττεται) ἐκφοβοῦσι τὰ ἱερὰ τῶν χαλδαίων λόγια. Νοερὸν) τὴν ψυχὴν φησὶν ὡς ἐκ θεοῦ τὴν ὕπαρξιν ἔχουσαν. Ἄπιστος) ἀβέβαιος. Ἀμφικνεφὴς) σκοτεινός.

Ῥυπόων εἰδωλοχαρὴς) χαίρων τοῖς εἰδώλοις, ἢ θεοὶ οἰκοῦσι καὶ ἀκάθαρτοι οἱ ὑλικώτεροι δαίμονες καὶ τὸ φανταστικὸν, φησὶ, πνεῦμα παχυνθέν. Ἔμπληκτος) οἱονεὶ ἐμβρόντητος. Τῷ δὲ εἰδώλῳ) εἴδωλον κἀνταῦθα τὴν φαντασίαν λέγει, ἢ ψυχικὸν πνεῦμα οὖσα καὶ λεπτὸν, ὅμως διὰ μοχθηρίας προαιρέσεως, ἐνίοτε ἔσχε παχύτητα τοιάνδε, ἢ τοιάνδε, ἣν φησι ποιὰν τοῦ πνεύματος σύστασιν· καὶ τότε δὴ γίνεται καὶ αὐτὴ εἴδωλον, ὅτι ἐστὶν ὅμοιον τοῖς εἰδωλικοῖς ἐκείνοις δαίμοσιν. Ἡ κάτω) ἣν μελαναυγέα κόσμον ἀνωτέρω εἶπεν. Ὁμοίῳ γὰρ) ἐπεὶ γὰρ τὸ φανταστικὸν πνεῦμα, αὐτὴ τοῦ φέρειν εἰκόνα ψυχῆς καὶ ἔστιν εἴδωλον αὐτῆς, ἐγένετο μᾶλλον ἐκ προαιρέσεως εἴδωλον ὅμοιον δαίμοσιν ὑλαίοις, εἰκότως καὶ συνήδεται τῇ τούτων συνδιαιτήσει. Εἰ δὲ ἐν) εἰ δὲ συγκατεμίχθη τῇ φαντασίᾳ καὶ ὁ νοῦς, καὶ ἐγένοιτο ἕν τι πρᾶγμα ἐξ ἀμφοτέρων. Καὶ ὁ νοῦς) ἴσως. ἂν καὶ ὁ νοῦς εἰδωλικώτερος γενόμενος καὶ παχύτερος, δέξαιτο τὸ συνήδεσθαι. Καί τοι τοῦτο κακὸν) τὸ μὴ ἐπαισθάνεσθαι, φησὶ, κακοῦ παρόντος, ἀλλὰ συνήδεσθαι αὐτῷ ὡς χρηστῷ, κακὸν εἴη τὸ μέγιστον. τὸ γὰρ συνήδεσθαι τοῖς τοιούτοις καὶ μὴ αἰσθάνεσθαι, τῶν μηδὲ ἀνακύψαι καὶ διόρθωσιν λαβεῖν ζητούντων ἐστί. τίθησι δὲ εἰς ὑπόδειγμα καὶ τὸν σκίρρον· σκίρρος γάρ ἐστι ῥύπος δυσέκπλυτος, καὶ δυσαπόνιπτος· δοκεῖ δὲ ἀσαφὲς τοῖς πολλοῖς τὸ ῥητὸν, διότι συντομίᾳ χρώμενος ὁ Συνέσιος, οὐκ ἐπλάτυνε τὸ τοιοῦτον ὑπόδειγμα, ἀλλὰ συνέπλεξε τῷ κειμένῳ· σαφέστερον ἂν ἦν, εἰ οὕτως ἔλεγεν, ὅτι ὥσπερ ὁ σκίρρος εἰσδυόμενος εἰς βάθος τοῦ

ὑποκειμένου τινὸς σώματος, δυσέκπλυτος γίνεται καὶ δευσοποιὸς καὶ δυσαπόνιπτος· οὕτω καὶ ἡ προσπάθεια τῆς ὕλης καταβαπτίσασα τὸν νοῦν καὶ εἰς βάθος εἰπεῖν καταχοῦσα τοῦτον, καὶ οἱονεὶ παχύτερον καταστήσασα, κλέπτει διὰ τῆς ἡδονῆς τὴν αὐτοῦ συγκατάθεσιν καὶ τὴν γνώμην, καὶ οὐκ ἐᾷ ὑπόμνησιν λαβεῖν ἢ ἐνθύμησιν σωτηρίας καὶ ἀποχῆς τοῦ πάθους· ὅμως δὲ εἰσάγεται φάρμακον ἀναγωγικὸν καὶ σωτήριον, ἡ μετάνοια· ἡ γὰρ μετάνοια καὶ μεταμέλεια, δυσχεραίνοντος ἀνθρώπου ἐστὶ καὶ μισοῦντος τὴν καταχοῦσαν κακίαν· τὸ δὲ μισεῖν τὴν κακίαν, ἐκ τῆς βουλήσεως ἔχει τὰς ἀρχάς, ἥτις βούλησίς ἐστι ῥίζα καὶ θεμέλιος πάντων τῶν δρωμένων καὶ λεγομένων· καὶ πρὸς αὐτὴν ὀρέγουσι καὶ ἐκτείνουσι τὰς αἰτίας καὶ ἀρχάς. ἂν γὰρ μὴ συντρέχῃ ἡ βούλησις ἄψυχος μένει πᾶσα διδασκαλία καὶ μάθησις, καὶ ἐλλιπής. ἂν γὰρ διδάσκῃ μὲν ὁ διδάσκων, μὴ βούληται δὲ ἡ τοῦ διδασκομένου βούλησις, κολοβὸς γίνεται ἡ διδασκαλία· καὶ διὰ τοῦτο χρειώδης ἐστὶν ὁ βίος ὁ συγκεκραμένος τοῖς λυπηροῖς. Καὶ διὰ τοῦτο) διὰ τοῦτο γοῦν δὲ εἰσάγεται φάρμακον ἀναγωγικὸν καὶ σωτήριον ἡ μετάνοια, τουτ᾽ ἔστιν ἡ μεταμέλεια, καὶ ἡ τοῦ πράγματος κατάγνωσις.

χραινόντων. φυγὴν μηχανᾶται· καὶ καθαρμοῦ τὸ μέγιστον μέρος ἡ βούλησις. ταύτῃ γὰρ ὀρέγει χεῖρα τὰ δρώμενά τε καὶ τὰ λεγόμενα· ἀπούσης δὲ ἄψυχος ἅπασα καθαρτικὴ τελετή, κολοβὸς οὖσα τοῦ μεγίστου συνθήματος. καὶ διὰ τοῦτο τῇδέ τε κἀκεῖ χρείαν τὴν μεγίστην τε καὶ ἀρίστην τῇ τάξει τῶν ὄντων αἱ κακώσεις παρέχονται, τὸ λυπηρὸν ἀντεισάγουσαι, καὶ τῆς ἐμπλήκτου χαρᾶς τὴν ψυχὴν ἐκκαθαίρουσαι· αἵ τε παρὰ τὴν ἀξίαν καλούμεναι συμφοραί, μέγα μέρος συμβάλλονται πρὸς τὸ λῦσαι τὴν σχέσιν, ἣν ἔχομεν πρὸς τὰ τῇδε. καὶ ἡ πρώτη πρόνοια διὰ τούτων εἰσάγεται τοῖς ἔχουσι νοῦν, δι᾽ ὧν τοῖς οὐκ ἔχουσιν ἀπιστεῖται, ὡς οὐκ ἔστιν ὅπως ποτ᾽ ἂν ἀποστραφείη τὴν ὕλην ψυχὴ μηδενὶ κακῷ περὶ τὰ τῇδε προσκόπτουσα. διὸ τὰς πολυθρυλλήτους εὐτυχίας οἴεσθαι δεῖ λόχον ἐπὶ ψυχὰς ἐξευρῆσθαι τοῖς ἐφόροις τῶν κάτω. φασὶ δ᾽ ὅτι μὲν ἂν ἐξελθούσαις γένοιτο πόμα ληθαῖον, ἄλλος εἰπάτω· εἰσελθούσῃ δὲ εἰς τὸν βίον ψυχῇ ληθαῖον ὀρέγεται πόμα, τὸ τῇδε ἡδὺ καὶ μειλίχιον. θῆσσα γὰρ κατιοῦσα εἰς τὸν πρῶτον βίον ἐθελοντίς, ἀντὶ τοῦ θητεῦσαι δουλεύει. ἀλλ᾽ ἐκεῖνο μὲν ἦν λειτουργίαν τινὰ ἐκπλῆσαι τῇ φύσει τοῦ κόσμου, θεσμοῖς Ἀδραστείας ἐπιταλ-

Ταύτῃ γάρ) τουτ᾽ ἔστι πρὸς ταῦτα ἁπλοῦσι τὰς χεῖρας αἱ τε πράξεις καὶ οἱ λόγοι, ἤγουν τὰς αἰτίας καὶ τὰς ἀρχάς.

Ἄψυχος) ἀνίσχυρος. Κολοβός) ἐλλιπής. Συνθήματος) τῆς σῆς βουλήσεως, συγκαταθέσεως. Ὄντων αἱ κράσεις) τὸ συγκεκρᾶσθαι τὰ ἡδέα τοῖς λυπηροῖς. Ἐμπλήκτου) παραλόγου. Χαρᾶς) ἡδονῆς. Παρ᾽ ἀξίαν) παρὰ τὸ εἰκὸς καὶ ἔξω τοῦ δέοντος λεγόμεναι παρὰ τοῖς πολλοῖς. Συμφοραί) ὥσπερ δῆλαι πολλαὶ τῶν λέξεων ἐπ᾽ ἄλλαις ταῖς σημασίαις ἐκλαμβανόμεναι πρότερον, ὅμως ἐξελήφθησαν παρὰ τοῖς ὕστερον, οὕτω καὶ ἡ συμφορά μέση λέξις οὖσα πρότερον, καὶ ἐκλαμβανομένη, καὶ ἐπὶ τοῦ συμφέροντος, ὥστε τό, ἐπὶ συμφοραῖς γηθὸς ἔρπει δάκρυον ὀμμάτων ἄπο, ἐπὶ κακοῦ μόνου παρὰ τοῖς ὕστερον ἐκλαμβάνεται, καὶ κακίζεται παρὰ τὸ εἰκὸς καὶ παρὰ τὴν ἀξίαν. τῇ γὰρ ἀληθείᾳ, οὐ κακῶν αἴτιαί εἰσιν, ἀλλὰ παιδαγωγίας καὶ φρονήσεως. τοὐναντίον δὲ μᾶλλον αἱ θρυλλούμεναι εὐτυχίαι εἰσὶν αἴτιαι κακῶν. Συμβάλλ.) συνεργοῦσι. Τὴν σχέσιν) τὴν προσπάθειαν.

Πρώτη πρόνοια) γρ. ἡ ἄνω. πρώτην πρόνοιάν φησι τὴν τοῦ δημιουργοῦ τὴν δικαίαν διεξαγωγὴν καὶ διοίκησιν, αὐτὴν διαστέλλων ἐκ τῶν δῆλων. οἱ γὰρ Ἕλληνες ἔμψυχα δοξάζοντες ἥλιον καὶ σελήνην καὶ ἀστέρας, καὶ προνοεῖσθαι ἔφασκον τῶν ἐπιγείων οἴκοθεν καὶ αὐτούς. Διὰ τούτων) τῶν συμφορῶν. Τοῖς ἔχουσιν) τοῖς συνετοῖς. Τοῖς οὐκ ἔχουσιν) τοῖς ἀσυνέτοις. Εὐτυχίας) οὔσας γὰρ ἀπωλείας προξένους, ἀπατώμενοι οἱ πολλοὶ εὐτυχίας αὐτὰς ἐπιθρυλλοῦσιν. Δεῖ λόχον) ἐνέδραν καὶ παγίδα κατὰ τῶν ψυχῶν. Τοῖς ἐφόροις) παρὰ τῶν δαιμόνων οἵ εἰσιν ἔφοροι. Ἄλλος εἰπάτω) ὁ ἑλληνικὰ φρονῶν. Εἰσελθούσῃ) ἐγὼ δέ φημι δηλονότι.

Ὀρέγεται) δίδοται. Τὸ τῇδε ἡδὺ) τὸ ἀπατηλὸν τῆς ὕλης. Μειλίχιον) ὅ φησι τοιοῦτόν ἐστι· χρείας, φησίν, ἀπαιτούσης ὑπηρετῆσαι τῇ φύσει τοῦ κόσμου τὴν ψυχήν, κάτεισιν ἄνωθεν οἷα μισθωτός, ἵνα πρὸς ῥητὸν χρόνον ὑπηρετήσασα, λάβῃ τὸν μισθὸν ὥσπερ τι ἔπαθλον, καὶ ἀνέλθῃ ὅθεν κατῆλθε. πάντα γὰρ ἃ γένεσιν ἔχει καὶ αὔξησιν, χρήζει τῆς ψυχῆς· καὶ τουτ᾽ ἔστιν ἡ τῆς ψυχῆς ὑπηρεσία καὶ λειτουργία, ἵνα ὑπηρετήσῃ τῇ γενέσει τῶν ἐν κόσμῳ πραγμάτων, μέχρις ἂν τῷ δεικτικῷ ἐκείνῳ ἑκάστου σώματι δυνάμεις ἐν-

[ἔ]ργων· γοητευθεῖσα δὲ ὑπὸ τῶν δώρων τῆς ὕλης, πάθος πέπονθε παραπλήσιον ἐλευθέροις ἐπὶ συγκείμενον χρόνον μεμισθωμένοις, οἳ κάλλει θεραπαίνης ἐνσχεθέντες, μένειν ἐθέλουσι, τῷ κυρίῳ τῆς ἐρωμένης δουλεύειν ὁμολογήσαντες· καὶ ἡμεῖς ἐοίκαμεν, ὅταν ποι ἀπὸ βαθείας τῆς γνώμης ἡσθῶμεν ἐπὶ τῶν περὶ σῶμά τε καὶ θυραίων, ἀγαθῶν εἶναι δοκούντων, ὁμολογεῖν τῇ φύσει τῆς ὕλης, ὅτι καλή· ἡ δὲ τὴν συγκατάθεσιν ἡμῶν γραμματεῖον ἀπόρρητον δέχεται, κἂν ἀποχωρῆσαι ὡς ἐλεύθεροι βουλευσώμεθα, φυγάδας εἶναι φησί, καὶ ἐπανάγειν πειρᾶται, καὶ ὡς δραπετευόντων ἀντιλαμβάνεται, τὸ γραμματεῖον ἐπαναγινώσκουσα. τότε δὴ καὶ μάλιστα ῥώμης τε δεῖ τῇ ψυχῇ καὶ ἀρωγοῦ τοῦ θεοῦ· ὡς οὐ φαῦλος ἀγών, ὁμολογίαν ἑαυτοῦ παραγράψασθαι, τυχὸν δὲ καὶ βιάσασθαι. ποιναί τε γὰρ ὑλαῖαι τότε δὴ καὶ παρὰ τῆς εἱμαρμένης κινοῦνται κατὰ τῶν ἀφηνιασάντων πρὸς τοὺς νόμους αὐτῆς. καὶ τοῦτ᾽ ἄρα αἱ καλούμεναι πεῖραι, ἃς Ἡρακλέα τε ἀνατλῆναί φασιν ἱεροὶ λόγοι, καὶ εἰ δή τις ἕτερος ἐλευθερίᾳ κατὰ τὸ καρτερὸν ἐπεχείρησε, μέχρις ἐκεῖ ἂν τὸ πνεῦμα διαβιβάσωσιν, οὗ μὴ φθάνωσιν αἱ χεῖρες τῆς φύσεως. εἰ δὲ ἐντὸς ὅρων τὸ ἅλμα γένοιτο, καταπᾶται, καὶ δεῖ βαρυτέρων ἀγώνων. ἀφ᾽ ἧς δεῖ γὰρ ὡς ἀποτείων ἤδη, κἂν ἀπογνῶσι τῆς ἀνόδου, δίκας αἰτεῖ τῆς ἐπι-

ἀρχῇ φέρειν ψυχήν, καὶ μὴ ἐνοχλῇ πεῖρας ἢ μαρασμὸς ὁ ποσοῦν καὶ φθορὰ γεννήσεως, ὁπόσαι περὶ τὸν βίον πλανῶνται πολύτροποι πολυτρόπως· ἡ δὲ ὡς τὰ πολλὰ ταῖς ὑλικαῖς προσπαθείαις καὶ ἡδοναῖς ἀπατηθεῖσα, καὶ οἱονεὶ μεθυσθεῖσα, ἔλαθε ψεῦδος ἀντ᾽ ἀληθείας, καὶ σκιὰν ἀντὶ οὐσίας κατέχουσα. Θῆσσα) μισθωτός. Πρῶτον βίον) περὶ τὸν βίον φησίν, ἀντιδιαστέλλων πρὸς τοὺς δευτέρους καὶ τρίτους, οὕς φασιν Ἕλληνες γίνεσθαι διὰ τὰς μετεμψυχώσεις. Δουλεύει) ἤγουν ἀργυρωνήτου τάξιν λαμβάνει ἀντὶ μισθωτοῦ.

Ἀδραστείας) εἱμαρμένης. Γοητευθ.) πλανηθεῖσα δι᾽ ἡδονῆς. Τῶν δώρ.) ὅσα θεραπεύουσιν καὶ ἡδύνουσιν ὅρασιν, γεῦσιν, ἀκοήν, ὄσφρησιν, καὶ ἁφήν, πάντα δῶρα τῆς ὕλης φησί. Δώρων) τῶν ἡδονῶν ἐν ᾧ συνεχόμεθα τῆς φύσεως.

Ἐπὶ συγκείμενον) ὡρισμένον. Δουλεύειν) ὥσπερ ἔγγραφον συμφωνίαν ποιήσαντες. Ἡσθῶμεν) εὐφρανθῶμεν.

Θυραίων) νόθων. Ὁμολογεῖν) ὥσπερ συντίθεσθαι ἐγγράφως. Ἡ δὲ) ἡ ἀδράστεια, ἡ φύσις. Ἀπόρρητον) μυστικὸν καὶ οὐ διὰ γλώττης προσφερόμενον.

Βουλευσώμεθα) περὶ τούτων οὐκ ἂν γνοίη τις ἀκριβῶς μὴ πεπονθὼς καὶ μηδὲ πεῖράν τινα λαβὼν πρότερον, γνοῖεν δ᾽ ἂν μᾶλλον οἱ πόθῳ παίδων καὶ γυναικῶν ἐνσχεθέντες. στερούμενοι γάρ ποτε τούτων, ἢ ἑκόντες καταλιπόντες, μυρίας ὑφίστανται ἀλγηδόνας κατατεμνούσας ὡς εἰπεῖν διηνεκῶς τὴν ψυχήν, νύκτας καὶ ἡμέρας, ἃς δὴ καὶ ποινὰς ὑλαίας ὀνομάζει. αὗται γὰρ ἀναπλάττουσι τοῦ στερηθέντος τὸ εἴδωλον, καὶ συχνὰ τῇ μνήμῃ τοῦ ποθοῦντος προσαγουσι, καὶ ὥσπερ ἄγριοι κύνες, δηλονότι δῆγμα πικρῶς ἕλκουσί τε καὶ περιέλκουσι· πολλοὺς δὲ καὶ πρὸς θάνατον ἤλασαν, μὴ δυνηθέντας ἐγκαρτερῆσαι τῷ πάθει. Φυγάδας) δραπέτας. Ἀντιλαμβάνεται) διὰ τοῦτο γὰρ καὶ ἀδράστεια καλεῖται. Οὐ φαῦλος) οὐ μικρός. Παραγράψασθαι) παρακρούσασθαι. Ποιναί τε) ὁμοταγεῖς τιμωρητικαὶ ἐνθυμήσεις. Ὑλαῖαι) περιζοῦσαι τὴν ψυχήν. Τότε δὴ) τινὲς διαφέρειν φασὶν ἀνάγκην καὶ ἀδράστειαν καὶ εἱμαρμένην καὶ φύσιν· τινὲς δὲ ἕν τι δηλοῦσθαι ἐκ τούτων φασί. καὶ γὰρ ὃ οὐ δυνατόν τις διαδρᾶσαι, τοῦτο ἀδράστεια καὶ ἀνάγκη εἴη ἄν· εἱμαρμένη δέ ἐστιν ἡ διὰ τοῦ εἱρμοῦ τῆς τῶν ὄντων συμφυΐας καὶ φυσικῆς συμπλοκῆς τὰ ἐπίγεια κυβερνῶσα. καὶ ὑπὸ εἱμαρμένην μὲν κεῖσθαί φασι τὰ ἐπίγεια, ὅταν σωματικῶς καὶ φυσικῶς ἐνεργῶσιν· ὑπὸ πρόνοιαν δέ, ὅταν νοερῶς, τουτέστιν ὅταν ἀμέσως ἐκ θεοῦ τὰς εὐεργεσίας οἱ αὐτοὶ λαμβάνωσιν. Εἱμαρμένην) ἤγουν καὶ μὴ ἐπιταττούσης τῆς εἱμαρμένης. Τῶν ἀφηνιασάντων) ἀποσκιρτησάντων. Αὐτῆς) τῆς εἱμαρμένης τῆς καὶ ἀδραστείας, τῆς φύσεως. Καλούμεναι) παρὰ τῶν παλαιοτέρων, ἐντεῦθεν παροιμιάζον) πειρασμοί. Ἀνατλῆναι) τὰ συμπίπτοντα, κυρίως ὑπομεῖναι.

Ἱεροὶ λόγοι) οἱ δοκοῦντες μὲν μυθικοί, ὄντες δὲ μυστικοὶ καὶ θειότεροι. οἱ μὲν γὰρ μῦθοι Εὐρυσθέα δοκοῦσι φάσκειν ἐπιτάττειν τῷ Ἡρακλεῖ, καὶ ἐπιφέρειν τὰς τοιαύτας πεῖρας καὶ ἀνάγκας· οἱ δὲ μυστικοὶ λόγοι ἀναγωγικῶς ἀναπτύσσοντες τὰ λεγόμενα ἐφ᾽ ἕτερον φέρουσι νοῦν. Ἕτερος) ὁμοίως τῷ Ἡρακλεῖ. Τὸ καρτερὸν) ἰσχυρῶς. Ἐπεχείρησεν) ἐπέβαλε χεῖρα καὶ ἠγωνίσατο καρτερῶς, ὥστε ἐλευθερωθῆναι. Αἱ χεῖρες) ἤγουν τῆς φυσικῆς

ἕως τοῦ φυσικοῦ τούτου κόσμου τοῦ ὑπὸ φύσεως διοικουμένου. Τὸ ἅλμα) τὸ πήδημα ὡς ἀσθενές. Καὶ δεῖ) χρεία ἐστί. Ἀφειδεῖ) ἡ ὕλη. Ὡς ἀποστάντων) ὡς ἀποσκιρτησάντων ἐκ τῆς γνησιότητος αὐτῆς.

χρήσεως· καὶ προβαίνουσι βίοι οὐκ ἀπ' ἀμφοῖν ἔτι τῶν πίθων, οὓς Ὅμηρος ἀπορρήτως αἰνίττεται μερίδας εἶναι δύο τῆς ὕλης, καὶ ὁ Ζεὺς αὐτῷ κατ' ἐκεῖνο τῶν ἐπῶν, θεὸς ὑλάρχιός ἐστι, τοῦ διπλοῦ τῆς εἱμαρμένης διανομεύς· παρ' οὗ τὸ μὲν ἀγαθὸν οὐδέποτε ἀνεπίμικτον, ἤδη δέ τις ἀκράτου μετέσχε τοῦ χείρονος· ὅλως δὲ οἱ βίοι πάντες ἐν πλάνῃ, τῇ μὴ μετὰ τὴν πρώτην κάθοδον ἀναδραμούσῃ. Θέα δὴ πόσω τοῦ μέσου, ὃ πνεῦμα τοῦτο ἐμπολιτεύεται· ῥεψάσης μὲν κάτω ψυχῆς ἔλεγεν ὁ λόγος, ὅτι ἐβαρύνθη τε καὶ ἔδυ μέχρις, ἐγκύρσῃ τῷ μελαναυγεῖ καὶ ἀμφικνεφεῖ χώρῳ· ἀνιούσῃ δὲ καὶ συνέπεται μέχρις οὗ δύναμις ἕπεσθαι· δύναται δὲ μέχρις ἂν εἰς πλεῖστον τὸ ἀντικείμενον ἥκῃ. ἄκουε γὰρ καὶ περὶ τούτου τῶν λογίων λεγόντων, Οὐ τῷ τῆς ὕλης κρημνῷ σκύβαλον καταλείψει, ἀλλὰ καὶ εἰδώλῳ μερὶς εἰς τόπον ἀμφιφάοντα. τοῦτο δὲ ἀντίθεσιν ἔχει πρὸς τὸ ἀμφικνεφῆ. καίτοι τί πλέον ἴσως ἂν ἐν τούτοις

Τῶν πίθων) Ὅμηρος περὶ τὸ ω μέγα τῆς Ἰλιάδος διαλαμβάνει περὶ τῶν τοιούτων ὁμιλῶν τῷ Πριάμῳ, δεομένῳ περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἕκτορος· ἔχει δὲ οὕτως, Δοιοὶ γάρ τε πίθοι κατακείαται ἐν Διὸς οὔδει, Δώρων οἷα δίδωσι κακῶν, ἕτερος δὲ ἑάων. Ὧ μὲν καμμίξας δώῃ Ζεὺς τερπικέραυνος, Ἄλλοτε μέν τε κακῷ ὅ γε κύρεται, ἄλλοτε δ' ἐσθλῷ· Ὧ δέ κε τῶν λυγρῶν δώῃ, λωβητὸν ἔθηκε, Καί ἑ κακὴ βούβρωστις ἐπὶ χθόνα δῖαν ἐλαύνει, Φοιτᾷ δ' οὔτε θεοῖσι τετιμένος. Ἀπορρήτ.) κεκαλυμμένως. Μερίδας) τὰ γὰρ ὑλικὰ πάντα πράγματα ὅσα ἐν τῷδε τῷ φυσικῷ κόσμῳ τῷ ἐκ γενέσεως καὶ φθορᾶς συνισταμένῳ, εἰς δύο μερίζονται. τὰ μὲν γὰρ αὐτῶν κληροῦνται τὰ καλά, τὰ δὲ τοὐναντίον τὰ κακά· πλὴν τὰ καλὰ σπάνια, τὰ δὲ κακὰ πολλά. Αὐτῷ κατ') τῷ Ὁμήρῳ, κατ' ἐκεῖνο τὸ μέρος τῶν ἐπῶν τῶν ὁμηρικῶν ἔνθα τοῦτό φησι.

Ὑλάρχιος) ἐπεὶ γὰρ διανομέα ποιεῖται τὸν Δία ὁ Ὅμηρος ἐν τοῖς ἔπεσι τῶν τ' ἀγαθῶν καὶ τῶν κακῶν, ὧν εἶχον οἱ πίθοι· τοῦτο δὲ ὑλικῆς ὑπηρεσίας ἐστίν, ὥσπερ ἐπιταττούσης τῆς εἱμαρμένης ἀφ' ὑψηλοτέρου· ἔοικεν ὅτι ὑλάρχιον καὶ ὕλης ἄρχοντα ποιεῖται τοῦτον. Τοῦ διπ.) τοῦ διπλοῦ ὡς τοῦ ἐκ δύο πίθων. Ἐν πλάνῃ) ὑπάρχουσι τῇ ψυχῇ.

Ἀναδραμούσῃ) ἤγουν παχυνθείσῃ καὶ μεινάσῃ κάτω πρὸς τὴν ποικιλίαν τῆς ὑλικῆς προσπαθείας. αὕτη γὰρ δὴ ἡ ὑλικὴ προσπάθειά ἐστιν ἡ κωλύουσα ἀναδραμεῖν εἰς τὴν τῶν ὑπερκοσμίων χώραν, ὅθεν καὶ τὴν πρώτην ἐποιήσατο κάθοδον. Θέα δὴ) ὅ ἐστι γράφει) θεῶ, ὃ καὶ κρεῖττόν ἐστι τοῦ θέα, τὸ ὑποσημαῖνον ὄν. Ἐμπολιτεύεται) ὡς εἰρήσεται. Ἔλεγεν ὁ λόγος) ὁ αἰγυπτιακὸς καὶ ἱερός. Ἐγκύρσῃ) ἐμπέσῃ. Μελαναυγεῖ) τῷ ἀμφοτέρωθεν σκοτεινῷ. Ἀμφικνεφεῖ χώρῳ) ἀμφικνεφῆ χῶρόν φασιν Αἰγύπτιοι, καὶ Χαλδαῖοι, τὸν ὑπὸ τὴν σεληνιακὴν σφαῖραν κόσμον ἀμφοτέρωθεν σκοτεινόν· λέγουσι δὲ τὴν ἐν αὐτῇ τῇ σεληνιακῇ σφαίρᾳ, ἑτεροκνεφῆ καὶ ἑτεροφανῆ, τουτέστι τῷ μὲν ἡμίσει μέρει λάμποντα, τῷ δὲ ἡμίσει ὄντα ἀφώτιστον. καὶ γὰρ καὶ αὐτὴ ἡ σελήνη τοιαύτη ἐστίν, ἔχουσα ἀεὶ τὸ μὲν ἥμισυ καὶ πρὸς ἥλιον τετραμμένον μέρος αὐτῆς πεφωτισμένον, τὸ δ' ἕτερον, ἀφώτιστον ἀναλόγως κατὰ τὰς ἀεὶ μεταβαλλομένας αὐτῆς περιόδους καὶ περιφορὰς, καὶ στροφὰς παντοίας· τὸν δὲ ὑπὲρ τὴν σελήνην τόπον ἄχρι τῆς ἀνωτάτω καὶ πάντα περιεχούσης σφαίρας, κόσμον φασὶν ἀμφιφαῆ, τουτέστιν ἀμφοτέρωθεν πεφωτισμένον ἀεί. Χώρῳ) τῷ [illegible] τῇ ψυχῇ. Συνέπεται) τὸ φανταστικὸν πνεῦμα. Εἰς πλεῖστον) φησὶ δὲ καὶ ὁ Πλάτων ἐν τῷ Φαίδρῳ, ὅτι θεσμὸς Ἀδραστείας ὅδε· ἥτις ἂν ψυχὴ θεῷ ξυνοπαδὸς γενομένη, κατίδῃ τι τῶν ἀληθῶν, μέχρι τε τῆς ἑτέρας περιόδου εἶναι ἀπήμονα, κἂν ἀεὶ τοῦτο δύνηται ποιεῖν, ἀεὶ ἀβλαβῆ εἶναι· ὅταν δὲ ἀδυνατήσασα ἐπισπέσθαι μὴ ἴδῃ, καί τινι συντυχίᾳ χρησαμένη λήθης τε καὶ κακίας πλησθεῖσα βαρυνθῇ· βαρυνθεῖσα δὲ πτερορρυήσῃ τε καὶ ἐπὶ τὴν γῆν πέσῃ, τότε νόμος τὸ καὶ τό. ζήτει καὶ τὸ ἑξῆς. Τὸ ἀντικείμενον ἥκει) Μέχρι τῆς σεληνιακῆς σφαίρας. τὸ γὰρ ἀντικείμενον τουτέστιν ὁ ἀμφικνεφὴς κόσμος, μέχρι τούτου ἥκει· ἀντικείμενον δὲ λέγει ὡς πρὸς τὸν ἀμφιφαῆ. Κρημνῷ) ὕλης σκύβαλον, φησίν, ὅπερ ἡ φαντασία κατιοῦσα ἐκ τῶν ἄνω σφαιρῶν ἠρανίσατο ἐκ τῶν φυσικῶν στοιχείων πυρὸς καὶ ἀέρος. οὐδὲ τοῦτο οὖν, φησί, καταλιπεῖν χρὴ ἐν τῷ κρημνῷ, τουτέστιν ἐν τῷ ἀμφικνεφεῖ τούτῳ κόσμῳ, ἀλλ' ἀνελκύσαι δι' ἐγκρατείας τε καὶ τῶν ἄλλων ἀρετῶν, καὶ πρὸς τὸν αἰθέριον ἀναγαγεῖν κόσμον· ἐπεί ἐστι φύσει καὶ εἰδώλῳ μερὶς εἰς τόπον ἀμφιφάοντα. εἴδωλον δέ φησι, τὸ φανταστικὸν πνεῦμα, ὡς συμφυὲς μετὰ τῇ λογικῇ ψυχῇ ἤτοι ἐκείνης τυγχάνον. ὥσπερ γὰρ εἴδωλον μὲν εἴη καὶ εἰκὼν τοῦ θεοῦ μὲν ὁ νοῦς, τοῦ νοῦ δὲ ἡ λογικὴ ψυχή· οὕτω καὶ ἡ ἄλογος ψυχὴ, τουτέστι τὸ φανταστικὸν πνεῦμα, εἴδωλον καὶ εἰκών ἐστι

τῆς λογικῆς ψυχῆς. ὥσπερ οὖν τούτου δὴ τοῦ φανταστικοῦ πνεύματος εἴδωλόν ἐστιν ἡ φύσις, τουτέστιν ἡ φυσικὴ ψυχή, ταύτης δὲ αὖ τὸ σῶμα, τοῦ δὲ σώματος αὖθις ἡ ὕλη· καὶ λόγον δὲ οὖν ἔχει τινά, φησί, σκεπτικὸν ἡ φαντασία πρὸς τὰ ἑκατέρωθεν κοινωνοῦντα αὐτῇ, καὶ εἰς ἓν τελοῦντα αὐτῇ, ἤγουν οὐ μόνον πρὸς τὴν λογικὴν ψυχὴν ἄνω, ἀλλὰ καὶ κάτω πρὸς τὰ φυσικὰ στοιχεῖα, ἅπερ, φησίν, ἐξανίστατο καπνοῦσα, πῦρ λέγω καὶ ἀέρα. Σκύβαλον) εὐτελίζων οὕτω φησί. Μερὶς) ὁ κλῆρος. Οὗτος δὲ) ὁ ἀμφιφαής.

ὀξυωπήσειεν. οὐ γὰρ μόνην εἰς τὰς σφαίρας ἀνάγειν ἔοικε τὴν ἐκεῖθεν ἥκουσαν φύσιν, ἀλλ᾽ εἴ τι καὶ τῆς πυρὸς καὶ τῆς ἀέρος ἀκρότητος εἰς τὴν εἰδωλικὴν φύσιν ἔσπασε κατιοῦσα πρὶν τὸ γήϊνον ἀμφιέσασθαι κέλυφος, καὶ τοῦτο, φησί, τῇ κρείττονι μερίδι συναναπέμπει. ὕλης γὰρ σκύβαλον οὐκ ἂν εἴη τὸ θεσπέσιον σῶμα. καὶ λόγον δ᾽ ἂν ἔχοι τὰ κοινωνήσαντα φύσεως καὶ εἰς ἓν συντελέσαντα, μή τοι παντάπασιν ἀγέραστα εἶναι, καὶ μάλιστα οἷς ἐκ γειτόνων ἡ χώρα· καθάπερ πῦρ ἐφεξῆς ἐστι τῷ κύκλῳ σώματι, καὶ οὐχ ὥσπερ γῆ τῶν ὄντων τὸ ἔσχατον. εἰ δὲ τὰ κρείττω τοῖς χείροσιν εἴξαντα τῆς κοινωνίας ἀπέλαυσε, καὶ συνετέλεσεν εἰς ἰλὺν σῶμα ἀκήρατον, ὥσπερ ἰδίου ποιηθέντος ὑπὸ τοῦ παραχωρηθέντος ἐν τῇ συνόδῳ κρατεῖν, τάχ᾽ ἂν καὶ τὰ χείρω μὴ ἀντιτείναντα πρὸς τὴν ἐνέργειαν τῆς ψυχῆς, ἀλλ᾽ εὐήνια καὶ καταπειθῆ, αὐτά τε ὁμαρτήσαντα, καὶ τὴν μέσην φύσιν ἀπερίσπαστον παρεχόμενα, τῇ τῆς προτέρας ἡγεμονίᾳ, συνεξαιθεροῖτο ἂν καὶ συναναπέμποιτο, εἰ μὴ μέχρι παντός, ἀλλά τοι διαβαίνοι τὴν τῶν στοιχείων ἀκρότητα, καὶ γεύσαιτ᾽ ἂν τοῦ ἀμφιφαοῦς. ἔχει γάρ τινα, φησίν, ἐν αὐτῷ μερίδα, τοῦτ᾽ ἔστιν ἐν τάξει τινὶ τοῦ κυκλικοῦ γίνεται. ἀλλὰ περὶ μὲν τῆς ἐκ τῶν στοιχείων

Οὐ γὰρ μόνην) οὐ γὰρ μόνην τὴν τοῦ φανταστικοῦ πνεύματος φύσιν ἀνάγει παραγενεῖς τὸν ἄνω κόσμον διὰ καθαρμοῦ προσήκοντος, ἀλλὰ καὶ εἴ τι ἐκ τῶν ἄκρων πυρὸς καὶ ὕδατος προσείληφε, ἃ δὴ καὶ ὕλης σκύβαλον ὅ φησι, καὶ ταῦτα συναναφέρειν κελεύει. Τὴν εἰδωλικήν) φανταστικήν. Τὸ γήϊνον) ὅπερ ἀνωτέρω ὀστρεῶδες ἔφη περίβλημα, νῦν γήϊνόν φησι κέλυφος τὸ σῶμα. Τὸ θεσπέσιον) τὸ φανταστικὸν πνεῦμα, ὃ σῶμα πρῶτον ψυχῆς ἀνωτέρω μὲν εἶπε, νῦν δὲ καὶ θεσπέσιον σῶμα τοῦτό φησι.

Καὶ εἰς ἓν) εἰς μίαν φύσιν συνυπάρξαντα. Ἐκ γειτόνων) καὶ μάλιστα ἐκεῖνα λόγον ἔχοι ἄν, φησί, οἷς ἐκ γειτόνων καὶ ἐγγύς ἐστιν ἡ θέσις τῆς χώρας καὶ ἐφεξῆς, καθάπερ ἐστὶν ἐγγὺς καὶ ἐφεξῆς κατὰ συνέχειαν τὸ στοιχειακὸν πῦρ τῷ κύκλῳ καὶ αἰθερείῳ σώματι, καὶ οὐκ ἀφίσταται) ὥσπερ ἀφίσταται τοῦ αἰθέρος ἡ γῆ, ἥτις ἐστὶ τῶν ὄντων τὸ ἔσχατον, ἅτε παχύτερον ὂν τῶν ἄλλων στοιχείων, καὶ κατώτερον.

Πῦρ) τὸ στοιχειακόν. Εἰ δὲ τὰ κρείττω) εἰ δὲ ἡ ψυχὴ καίτοι κρείσσων οὖσα τοῦ σώματος, ὅμως κατεδέξατο τὴν κοινωνίαν τοῦ σώματος, καὶ συνετέλεσεν αὐτῷ διὰ μέσου τοῦ φανταστικοῦ, καὶ μετέδωκε τῇ ἰλύϊ τοῦ κρείττονος καὶ τῆς ἀκηράτου φύσεως, ὅσον μετέσχε τοῦ χείρονος, ἐνδέχοιτο ἂν καὶ τὸ σῶμα, ἐὰν μὴ ἐμποδίζῃ τὴν φαντασίαν, καὶ ἀποσπᾷ ταύτην ἐκ τῆς συμφυΐας τῆς ψυχῆς, ἀλλὰ παρέχῃ καὶ ἑαυτὸ εὐήνιον καὶ καταπειθὲς αὐτῇ, ἀνάγεσθαι πρὸς θειοτέραν καὶ ὑψηλοτέραν κατάστασιν. ὥσπερ γὰρ ἡ φανταστικὴ ψυχὴ ῥέψασα πρὸς τὰς σωματικὰς προσπαθείας, παχύνεται καὶ γίνεται πρὸς σωματικωτέραν κατάστασιν, οὕτω καὶ τὸ σῶμα ῥέψαν πρὸς θεωρίαν διὰ τῆς φαντασίας, λεπτύνοιτο ἂν καὶ συνεξαιθεροῖτο τῇ νοερᾷ ψυχῇ, διαβαῖνον τὴν τῶν στοιχείων ἀκρότητα, ἣν καὶ ἀμφιφαῆ χῶρον ἔφησεν ἀνωτέρω· λέγει δὲ τὸν ἀπὸ τῆς γῆς διήκοντα μέχρι τῆς σεληνιακῆς σφαίρας, τὸν ἐκ τῶν τεσσάρων στοιχείων συγκείμενον. ἀπὸ γὰρ τῆς σεληνιακῆς σφαίρας ἄρχεται ἡ κυκλικῶς κινουμένη οὐσία καὶ φύσις ἄχρι τῆς ἀνωτάτω καὶ πρώτης σφαίρας τῆς περικλικῆς, ἣν καὶ ἀμφιφαῆ κόσμον φησίν· οἱ μέντοι παλαιότεροι τῶν ἑλλήνων, καὶ αὐτὰ τῶν τεθνεώτων τὰ σώματα ἔκαιον, οἱονεὶ τῇ ψυχῇ συνεξαιθεροῦντες καὶ ταῦτα. Εἰ δὲ τὰ κρείττω) ἅπερ εἰσὶν ἡ λογικὴ ψυχὴ καὶ ἡ αἴσθησις τοῖς ὑλαίοις στοιχείοις ὑποχωρήσαντα. Συνετέλεσεν) συνυπῆρξε. Ἰλὺν) τὴν ψυχὴν καὶ τὸ φανταστικὸν πνεῦμά φησι. Παραχωρηθέντος) ὑπὸ τῆς ὕλης. Τὰ χείρω) ἤγουν πῦρ καὶ γῆ, καὶ ἐξ ὧν τὸ σῶμα.

Ἀλλ᾽ εὐήνια) καὶ ἡ λέξις αὕτη πλατωνική. τὰ θεῶν ὀχήματα γὰρ ἐκεῖνός φησιν εὐήνια ῥᾳδίως πορεύεσθαι. Ὁμαρτήσαντα) ἀκολουθήσαντα. Τὴν μέσην) τὴν φανταστικήν. Τῆς προτέρας) τῆς λογικῆς ψυχῆς. Μερίδα) κλῆρον. Τῶν στοιχείων) τὰ περὶ τῆς Ἀθηνᾶς μυθολογούμενα ἀλληγοροῦσιν οἱ σοφώτεροι τῶν

ἑλλήνων

ἐλλιπῶν οὕτωσί, καὶ τὴν μὲν Ἀθηνᾶν φασὶν εἶναι τὴν ψυχήν, Δία δὲ τὸν ἀέρα· ταύτην λέγουσιν αὐτὴν εἶναι τοῦ Διός, γεννηθεῖσαν ἐκ τῆς αὐτοῦ κορυφῆς, ἤτοι ἐκ τῆς ἀκρότητος τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἀπλῶν οὖσαν καὶ ἀσωμάτων πεπορθμένας φασί, διὸ καὶ παρθένον καλοῦσι, καταβαίνουσαν μὲν ἐκ τοῦ αἰθέρος τὸ θυμικὸν, τὸ δὲ ἐπιθυμητικὸν ἐκ τῆς σελήνης ὑγρὰ τὴν φύσιν καὶ ἡ σελήνη καὶ διαρρέουσά ἐστι, διὰ γὰρ τοῦτο καὶ αἱ περὶ ἐρώτων μαγγανεῖαι πρὸς αὐτὴν γίνονται. εἶτα ἐφεξῆς ἐκ τῶν στοιχείων λαμβάνει τὴν τοῦ σώματος σύνθεσιν. ταῦτα μὲν οὖν φασὶν ἕλληνες, ἀλλὰ δὲ αἰγύπτιοι καὶ χαλδαῖοι· ἐπεὶ δὲ διαφωνοῦντας οὕτω τούτοις ὁ Συνέσιος ὁρᾷ, καὶ ἀπιστεῖν φησὶ καὶ πιστεύειν.

μοίρας ταῦτα εἰρήσθω, καὶ ἀπιστεῖν ἔξεστι καὶ πιστεύειν· τὴν δὲ ἐκεῖθεν ἥκουσαν σωματικὴν οὐσίαν, οὐδεμία μηχανὴ κατὰ φύσιν ἀνιούσης ψυχῆς, μὴ οὐ συνεξᾶραι τοῦ πνεύματος ἀνασπάσασαν, καὶ ταῖς σφαίραις ἐναρμοσθεῖσαν, οὗ τ' ἐστὶν εἰς τὴν οἰκείαν φύσιν ὥσπερ ἀναχθῆναι. ἔσχαται μὲν οὖν αὗται δύο λήξεις, ἡ μὲν ἀμφικνεφής, ἡ δὲ ἀμφιφαὴς οὖσα, εὐμοιρίας τε καὶ κακοδαιμονίας τὰ ἄκρα νενεμημέναι. πόσας δὲ οἴει μεταξὺ χώρας ἐν τῷ κύτει τοῦ κόσμου, ἑτεροφαεῖς τε καὶ ἑτεροκνεφεῖς, ἐν αἷς ἁπάσαις δίαιταν ἔχει ψυχὴ μετὰ τοῦδε τοῦ πνεύματος, εἴδη τε καὶ ἤθη καὶ βίους ἀμείβουσα. ἀναδραμοῦσα μὲν οὖν ἐπὶ τὴν οἰκείαν εὐλήξεως ἀληθείας ἐστὶ ταμιεῖον. καθαρὰ γάρ ἐστι καὶ διαφανής, καὶ ἀκήρατος, θεὸς οὖσα καὶ προφῆτις εἰ βούλοιτο· καταπεσοῦσα δέ, ἀχλύεται καὶ ἀοριστεῖ καὶ ψεύδεται. ὁ γὰρ ὁμιχλώδης τοῦ πνεύματος, οὐ χωρεῖ τὴν τῶν ὄντων ἐνέργειαν. μεταξὺ δὲ οὖσα, τῶν μὲν ἂν ἁμάρτοι, τῶν δὲ τύχοι. γνωματεύσαις δ' ἂν οὕτω καὶ δαιμονίαν φύσιν ἐν ἡστινοσοῦν τάξει. ὃ γὰρ ἢ πάντως ἢ παρὰ μικρὸν ἀληθίζεσθαι, θεῖόν ἐστιν ἢ πέλας τοῦ θείου. ὃ δέ γε πλέον ἐν τῷ περ-

Σωματικήν) ὅρα, πάλιν τὸ φανταστικὸν πνεῦμα σωματικὴν οὐσίαν φησί, ὃ ἀνωτέρω σῶμα πρῶτον ψυχῆς, καὶ θεσπέσιον αὖ σῶμα εἰρήκει, καὶ πάλιν σῶμα ἀκήρατον. Οὐσίαν) ἤγουν τὸ φανταστικὸν πνεῦμα. Οὐδεμία) ἤγουν ἀμήχανόν ἐστι κατὰ τὸ προσῆκον. Συνεξᾶραι) μὴ συνανελθεῖν. Καὶ ταῖς σφαίραις) ἀφ' ὧν πρότερον κατῆλθε.

Ἔσχαται) βουλόμενος καὶ περὶ τῶν μεταξὺ χωρῶν εἰπεῖν, ἐπαναλαμβάνει τὰ εἰρημένα καὶ ἀποτίθησι. φησὶν οὖν ὅτι ἔσχαται μὲν οὖν δύο λήξεις ἤτοι ἀκρότητες τοῦ παντὸς αὗταί εἰσιν, ἥ τε κάτω ἡ ἀμφικνεφής, καὶ ἡ ἄνω ἡ ἀμφιφαής· ἡ μὲν κακοδαίμων οὖσα, ἡ δὲ εὐδαίμων· ἐπεὶ δὲ τὰ ἐναντία ἀμέσως συνάπτεσθαι οὐ δύνανται, φησὶν ὅτι κἀνταῦθα μεταξὺ τῶν δύο τούτων λήξεων, εἰσὶν ἕτεραι χῶραι πολλαὶ καὶ διάφοροι, ἃς ἑτεροφαεῖς ὀνομάζει καὶ ἑτεροκνεφεῖς, ἤτοι μετεχούσας τῶν ἑκατέρωθεν λήξεων καὶ παρ' ἀμφοτέροις εἶναι· ὥσπερ ἐστὶ μεταξὺ μὲν τοῦ νοῦ καὶ τῆς ψυχῆς ἡ διάνοια· μεταξὺ δὲ ψυχῆς καὶ φαντασίας ἡ δόξα· μεταξὺ δὲ φαντασίας καὶ σώματος, ἡ αἴσθησις· καὶ εἰσὶν αὗται μεσότητες διήκουσαι δι' ἀλλήλων, ἀπὸ τοῦ σώματος ἄχρι τοῦ νοῦ, καὶ μετέχουσί πως ἅπασαι τῶν γειτονούντων ἑκατέρωθεν, ὥσπερ καὶ ὁ ἀὴρ δύο ἔχων ἑκατέρωθεν ἀκρότητας καὶ λήξεις, κατὰ μὲν τὴν ἄνω λῆξιν τὴν τῷ στοιχειακῷ πυρὶ πλησιάζουσαν, ἐστὶ θερμός, κατὰ δὲ τὴν κάτω καὶ πρὸς τῷ ὕδατι ὑγρός. Τὰ ἄκρα) τὰ καίρια. Χώρας) ἑτέρας λήξεις καὶ τόπους. Τοῦ κόσμου) περὶ τὴν σεληνιακὴν σφαῖραν. Ψυχή) ἐμοὶ δοκεῖ ἔτι ἐν τῷ σώματι οὖσα. Τοῦ πνεύματος) τοῦ φανταστικοῦ. Εἴδη τε καί) ὅπερ ἤδη γινόμενον φαίνεται ἐπὶ τῶν καθαρῶς καὶ ἀμέμπτως καὶ κατ' ἀρετὴν ζώντων αὐτῶν, καὶ νοερῶς, ἤτοι γὰρ κἂν τῇ γῇ ὄντες, αἰθεροδρομοῦντα κέκληνται νοῦν. Ἐπὶ τὴν οἰκείαν) ἤγουν ἐπὶ τὴν οἰκείαν λῆξιν τὴν ἀμφιφαῆ. Καταπεσοῦσα) εἰς τὴν κάτω λῆξιν τὴν ἀμφικνεφῆ. Καὶ ἀοριστεῖ) διαχεῖται καὶ πλατύνεται εἰς τὴν ποικιλίαν τῆς ὕλης. Μεταξὺ δὲ) ἤγουν τῇ μέσῃ λήξει καὶ χώρᾳ τῇ ἑτεροκνεφεῖ καὶ ἑτεροφαεῖ. Τῶν μὲν) τῆς τε εὐδαίμονος καὶ κακοδαίμονος λήξεως. Τῶν δὲ) μέσων.

Γνωματεύσαις) ἤγουν ἀποφαίνοιο ἂν τὴν τὴν ψυχὴν καὶ δαιμονίαν τινὰ φύσιν, τουτέστι παρὰ τοσοῦτον μετέχειν τοῦ κρείττονος, παρ' ὅσον ἀπέχει τοῦ ὑλικοῦ χόρτου. Τάξει) μεσότητος. Πάντως) τελέως. Θεῖόν ἐστι) τὸ τελέως. Τοῦ θείου) τὸ παραμικρόν. Τὸ δέ γε πλέον) τὸ δὲ φανταστικὸν ἐκεῖνο τὸ πλανώμενον καὶ ψευδόμενον ἐν ταῖς προρρήσεσιν, ἀχηκλόν ἐστι, τουτέστι λῆξιν οὐκ ἔχει, οὐδὲ τόπον· ὥστε ἀληκτέον τὸ ἄτοπον, ἐμπάθειαν ἔχον καὶ φιλοτιμίαν ἄλογον, καὶ τῶν ἀλινδουμένων εἰς τὴν ὕλην ἤτοι κυλιομένων· καὶ Ἀριστοφάνης ὁ κωμικός φησιν ἐν τῷ δράματι τῶν Νεφελῶν, ὡς ἐκ τοῦ Φειδιππίδου ὀνειροπολοῦντος καὶ λέγοντος, ἄπαγε τὸν ἵππον ἐξαλίσας οἴκαδε, τουτέστιν ἄπαγε τὸν ἵππον οἴκαδε, κυλισθῆναι παρασκευάσας

κονιορτῷ

ῥήσεσιν ἀλληλικόν ἐστι τῶν ἀλινδουμένων εἰς ὕλην ἐμπαθὲς καὶ φιλότιμον. ταύτῃ γὰρ ὑποδύεται τὸ σέρραιον ἀεὶ καὶ θεὸν καὶ πρεσβύτερον δαίμονα, καὶ ἐνδύεται, καὶ καταλαμβάνει τὴν εὐτρεπισθεῖσαν χώραν τῇ φύσει τῇ μείζονι· ἐν δὲ ἀθεωρήτῳ τε οὔσης ψυχῆς, τάξιν δὲ ἐνθένδε φωρασαμένην. οὕτω δὲ φανταστικὸν πνεῦμα καθαρὸν καὶ εὐόριστον, καὶ ὕπαρ καὶ ὄναρ ἀληθῆ τῶν ὄντων ἐκμαγεῖα δεχόμενον, ἐπὶ τοῖς ἂν ὑποδοχεῖς ἔχοι, τὰ ἐπὶ τῷ τῆς ψυχῆς σχήματι βελτίονος λήξεως· οὐχ ἥκιστα δὲ ἀπὸ τῶν φαντασμάτων ἃ προσβάλλει καὶ περὶ ἃ καταγίνεται, ὅτε μὴ ἔξωθεν ὑφ' ἑτέρου κινεῖται, ἐν ὁποίᾳ διαθέσει τυγχάνει τὸ ψυχικὸν πνεῦμα θηρώμενον, χορηγούσης φιλοσοφίας εἰς τοῦτο κριτήρια, ὡς καὶ δεῖ τρέφειν αὐτὸ καὶ συνεπιμελεῖσθαι μή τοι ποτὲ πλανηθῆναι. Ἐφὴ δὲ ἀρίστη, κατὰ τὴν ἐπιβλητικὴν δύναμιν ἐνεργεῖν, καὶ καθάπαξ νοερὸν εἶναι τὴν προβολὴν τῆς ζωῆς ὅση δύναμις, τὰς τῶν ἀτόπων καὶ προπετῶν φαντασμάτων ὁρμὰς περιλαμβάνοντας. ἔστι γὰρ ἐπὶ πρὸς τὸ κρεῖτ-

αὐτόν. Τὸ δὲ γεραίτερον) ἤγουν τῶν δαιμόνων πλανητικὰς ποιούμενον τὰς προσβάσεις.

Ἀλληλικόν ἐστι) οὐκ ἔχον λῆξιν καὶ τόπον. Τῶν ἀλινδουμένων) τοὺς εἰς ὕλην καὶ γῆν καλινδουμένους δαίμονας, θηρίας χθονὸς Χαλδαῖοί φασι. τὴν δὲ ζωὴν ἡμῶν πλήρη γινομένην παθῶν, φασίν, οἱ τοιοῦτοι θῆρες οἰκήσουσι. καὶ γὰρ ὑφίστανται ἐν τοῖς πάθεσι καὶ τοιαῦτα τῶν δαιμόνων γένη, καὶ τὴν ἕδραν ἔχει καὶ τὴν τάξιν ὑλικήν. διὸ καὶ οἱ ἐμπαθεῖς πρὸς τοῦτο ἔρχονται καὶ οἱονεὶ συγκολλῶνται τῷ ὁμοίῳ τὸ ὅμοιον ἐφελκόμενοι, κινητικὴν ἔχοντες δύναμιν ἐκ τῶν παθῶν.

Ἀλινδουμένων) κυλιομένων δαιμόνων. Ταύτῃ γὰρ) οὕτως διὰ ματαιότητας.

Τὸ σέρραιον) σέρραιον λέγει τὴν μεταξὺ τῆς εὐδαίμονος καὶ κακοδαίμονος μοίρας φύσιν, ἣν καὶ δαιμονίαν φύσιν μικρῷ πρόσθεν εἰρήκει. φησὶν οὖν ὅτι οὕτως ὑποδύεται) ἡ δαιμονία αὕτη φύσις, καὶ θεὸν καὶ πρεσβύτερον δαίμονα, χείρονα μὲν ὄντα, ὑψηλότερα εἶναι, καὶ ἐπιδεικνῦσα) καὶ καταλαμβάνει τὴν ἐν τῇ αἰωνίᾳ τάξει εὐτρεπισθεῖσαν τῇ καθαρᾷ φύσει καὶ θειοτέρᾳ χώραν. Τῇ φύσει) ταῦτα μὲν τῆς Πλάτωνος ἔχεται δόξης, οὐχ ἧττον δὲ καὶ τῆς τοῦ Πλωτίνου. φησὶ γὰρ ὁ Πλωτῖνος, ὅτι πάντες αὐτοὶ ἐξ ἀρχῆς αἰσθήσει πρὸ νοῦ χρησάμενοι, καὶ τοῖς αἰσθητοῖς πρῶτον ὁμιλήσαντες, πρῶτα καὶ ἔσχατα ταῦτα ἐνόμισαν, καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς λυπηρὸν τε καὶ ἡδὺ, τὸ μὲν κακὸν, τὸ δὲ ἀγαθὸν ὑπολαβόντες, ἀρκεῖν ᾠήθησαν, εἰ τὸ μὲν διώκοιεν, τὸ δὲ ἀποτρέποιεν, καὶ σοφὸν τοῦτο αὐτοῖς ἐνομίσθη, κατὰ τοὺς βαρεῖς τῶν ὀρνίθων, οἳ πολλὰ λαβόντες ἐκ γῆς καὶ βαρυνθέντες, ὕψος πτῆναι ἀδυνατοῦσιν· οἱ δὲ ἤρθησαν μὲν ὀλίγον ἐκ τῶν κάτω, κινούσης αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ ἡδέος πρὸς τὸ βέλτιον τοῦ τῆς ψυχῆς κρείττονος, ἀδυνατήσαντες δὲ οὖν ἰδεῖν τὸ ἄνω, κατηνέχθησαν αὖθις ἐπὶ πράξεις σὺν τῷ τῆς ἀρετῆς ὀνόματι· τρίτον δὲ γένος θείων ἀνδρῶν, δυνάμει τε κρείττονι καὶ ὀμμάτων ὀξύτητι εἶδε τὴν ἄνω αἴγλην καὶ ἤρθη ἐκεῖ, διὰ ὑπὲρ νεφῶν τῆς ἐνταῦθα ἀχλύος, καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ τὰ τῇδε ὑπεριδὼν πάντα, ἡσθεὶς τῷ τόπῳ ἀληθινῷ καὶ οἰκείῳ ὄντι, ὥσπερ ἐκ πολλῆς τινος πλάνης εἰς πατρίδα εὔνομον ἀφικόμενος ἀνήρ. Τάξιν δὲ) τὴν κατάστασιν αὐτῆς ὁποία ἐστὶ στοχασαίμεθα, ὡς γὰρ αὐτῷ ἐστιν ὑπονοήσομεν καὶ καταλάβοιμεν. Τὸ φανταστικὸν) καθαρὸν τὸ φανταστικὸν βλέπει τινὰ τῶν ἐσομένων. Ὑπόχεσιν) ἤγουν εἰκασίαν καὶ ἐπαγγελίαν ἀπὸ στοχασμοῦ. Τῆς ψυχῆς) ὅσον ἐκ τοῦ σχήματος καὶ τοῦ ἤθους τῆς ψυχῆς.

Βελτίονος) ὅτι εἰς εὐδαίμονα μοῖραν καταλήξει. Οὐχ ἥκιστα) μάλιστα δὲ, φησί, θηρώμεθα καὶ καταλαμβανόμεθα ἀπὸ τῶν φαντασμάτων, ἅπερ ἐν τοῖς ὕπνοις προσβάλλει τὸ φανταστικὸν πνεῦμα, ἤγουν περὶ ἃ καταγίνεται), καὶ στοχαζόμεθα ἐν ὁποίᾳ καταστάσει καὶ διαθέσει τυγχάνει, ὥσπερ καὶ πρόσθεν εἰρήκει, ὅτι χρησμοί τι ὁμοφωνοῦσι περὶ αὐτῆς ταῖς ὄναρ φαντασίαις τὴν ἐκεῖ διεξαγωγὴν τῆς ψυχῆς προσεικάζοντες· στοχαζόμεθα δὲ ἀπλανῶς περὶ τούτων ὅτι, φησί, μὴ ἔξωθεν ὑφ' ἑτέρου τινὸς κινεῖται, ἤτοι μὴ ὑπό τινος ἀσθενείας σώματος ἢ συμφορᾶς τινὸς λυπηρᾶς. καὶ γὰρ ὥσπερ οἱ διψῶντες ἐν ὕπνοις δοκοῦσι περὶ ποταμοὺς καὶ πηγὰς ὑδάτων ἐμφιλοχωρεῖν, οὕτω καὶ οἱ ῥιγοῦντες περὶ πυρὰ καὶ θερμὰ λουτρά, καὶ οἱ ὑγροτέραν ἔχοντες τὴν κοιλίαν, περὶ ἑλώδεις καὶ τελματώδεις καὶ καθύγρους τόπους, ὁμοίως καὶ οἱ θανάτῳ στερηθέντες παῖδα ἢ σύζυγον, δοκοῦσιν ὁρᾶν αὐτὸν ἐν τοῖς ὕπνοις, τῆς ἀδολεσχίας τοῦ λογισμοῦ πρὸς τὰ τοιαῦτα διαγράφειν πειθούσης τὸ φανταστικόν. Ὑφ' ἑτέρου) ἤγουν ὅταν μὴ ὑπὸ πάθους τινὸς ἐπισυμβαίνοντος ἐνοχλῆται τὸ φανταστικὸν, διὰ ὑπὸ ἔρωτος δηλαδὴ ἢ ὑπὸ δειλίας, ἢ ὑπὸ πυρετοῦ, ἢ ἄλλης τινὸς ἀσθενείας. οἱ γὰρ τοιοῦτοι καὶ ἐγρηγορότες ἀπατῶνται καὶ καθεύδοντες, ὁ γὰρ ἐραστὴς ἀπό τινος σμικρᾶς ὁμοιότητος, δοκεῖ τὸ ὁρώμενον

ὁρώμενοι πρόσωπον ὁ ἐστιν, καὶ ὁ δῆλος ὁμοίως δοκεῖ διώκεσθαι ὑπὸ πολεμίων, καὶ οἱ πυρέττοντες ὁμοίως, ἐν συγχύσει κινουμένης τῆς ὄψεως δοκοῦσι ζῶα γεγραμμένα ἐν τοῖς τοίχοις ὁρᾶν. τὰς γοῦν τοιαύτας κινήσεις ἀπαγορεύει νῦν καὶ οὐ παραλαμβάνει εἰς τὴν τοῦ φανταστικοῦ καθαρὰν κρίσιν. Ψυχικὸν) φανταστικόν. Φιλοσοφίας) φιλοσόφου καὶ ἐγκρατοῦς διαίτης. Ως) ὅπως. Επιληπτικὴν) τὴν ἐπιβάλλουσαν καὶ ἐφαπτομένην. Προσβολὴν) πρόσοδον. Δυνάμεις) κατὰ δύναμιν. Προλαμβάνοντας) νικῶντας, περιεκτρέχοντας.

τον ἐστράφθαι, καὶ ἄσχετον εἶναι τοῦ χείρονος, ὅσα ἀναγκαῖα μόνον προσομιλοῦντα· νοερᾷ δὲ ἐπιβολῇ χρῆμα τῶν συνισταμένων ἐπὶ τὸ πνευματικώτατον. λεπτυνθὲν γὰρ ἀρρήτως αὐτὸ καὶ πρὸς θεὸν ἀνατείνεται. τὸ δὲ γενόμενον ἐπιτήδειον, ἕλκει τῇ συγγενείᾳ πνεῦμα θεῖον εἰς ὁμιλίαν ψυχῆς· ὥσπερ ὅταν ὑπὸ παχύτητος συνελαθῇ καὶ γένηται μεῖον, ἢ ὥστε πληρῶσαι τὰς ἀποδοθείσας αὐτῷ χώρας, ὑπὸ τῆς διαπλασάσης προνοίας ἀνθρώπων, αἳ δέ εἰσιν ἐγκεφάλου κοιλίαι, τότε τῆς φύσεως οὐκ ἀνεχομένης ἐν τοῖς οὖσι κενοῦ, πονηρὸν πνεῦμα εἰσκρίνεται. καὶ τί οὐκ ἂν πάθοι γενομένη συνέστιος ἀποτροπαίῳ κακῷ; τὰς γὰρ ἐπ' αὐτῷ τούτῳ γενομένας τοῦ πνεύματος εἶναι χώρας, φύσις ἐστὶν ἢ χείρονος ἢ βελτίονος εἶναι πλήρεις. ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἀθέων δίκη τῶν μολυνθέντων τὸ ἐν αὐτοῖς θεῖον· ἐκεῖνο δὲ τέλος εὐσεβείας, ἢ ὅ,τι ἀγαθοῦ τέλους. ἡμεῖς μὲν οὖν περὶ τῆς δι' ὀνείρων μαντικῆς λέγειν ἐπιβαλλόμενοι, ὡς ἂν μή τι μείζοσιν αὐτὴν, ἀλλ' ἐπιτηδεύοιεν οἱ ἄνθρωποι, χρείαν τῷ βίῳ παρεχοῦσαν, ἐπὶ τούτῳ τὴν φανταστικὴν φύσιν περιειργασάμεθα. ἐκ δὲ τοῦ λόγου τὸ μὲν ἐνθάδε χρειῶδες, ἔλαττον ἀναπέφηνε. καρπὸς δὲ ἀμείνων ὑγιοῦς πνεύματος, ἀναγωγὴ ψυχῆς, ἱερὸν ὄντως κέρδος, ὥστε καὶ μηδὲ ἔτι τῆς εὐσεβείας ἐστὶ, πειρᾶσθαι μαντικὸν ἡμῖν αὐτὸ εἶναι. καί τινες ἤδη διὰ τοῦτο, λιχνείᾳ δελεασθέντες περὶ γνώσεως, τράπεζάν τε ἀπὸ φλεγμαινούσης, ἱερὰν καὶ ἄτυφον παρέθεντο, καὶ κοίτην ἠσπάσαντο καθαρὰν καὶ ἀμόλυντον. ὁ γὰρ ὅσα περὶ πυθοῖ τρίποδι τῇ κλίνῃ χρησόμενος, πολλοῦ δεῖ μάρτυρας ἀκολασίας τὰς ἐν αὐτῇ νύκτας ποιήσασθαι· ὁ δὲ καὶ προσεκύνησε θεὸν καὶ

Αχετον) ἄλυπον. Χείρονος) ὑπὸ τοῦ σώματος. Οσα) ὑπνον μέτριον, ὕδωρ καὶ ἄρτον ὀλίγον. Επιβολὴ) ἐπαφὴ καὶ κατάληψις, ἤως θεωρεία. Συνισταμένων) ἤως τῶν ἐπανισταμένων. Επὶ τὸ πνευ.) κατὰ τοῦ φανταστικοῦ κατατελνικώτατον. Πνεῦμα) τὸ ἅγ. Ωσπερ ὅταν) ὥσπερ γὰρ ἀναλυόμενά τινα καὶ λεπτυνόμενα, μηκύνονται καὶ πλατύνονται, καὶ πλείονα τόπον καταλαμβάνουσιν, ὡς τὰ ἐξ ἀτμῶν ἐκθυμιώμενα τῶν στερεῶν σωμάτων, οὕτω δὴ τοὐναντίον γίνεται συναγομένων καὶ παχυνομένων. συστέλλονται γὰρ εἰς ἐλάττονα ὄγκον, καὶ κατέχουσιν ἐλάττονα τόπον ἢ πρότερον, ὡς καὶ ὁ ἀὴρ παχυνόμενος καὶ γινόμενος ὕδωρ, εἰς ἐλάττονα τοῦ προτέρου ὄγκον συνάγεται, ἢ αὖ τὸ ὕδωρ πηγνύμενον εἰς κρύσταλλον. οὕτω τοίνυν, φησὶ, καὶ τὸ φανταστικὸν πνεῦμα διαπλασθὲν ὑπὸ τοῦ δημιουργοῦ αὔταρκες ἐς τὸ πληροῦν τὰς τοῦ ἐγκεφάλου κοιλίας, ἐὰν ὑπὸ συμβάσης τινὸς παχύτητος συσταλῇ ἐς ἐλάττονα ὄγκον, λέγεται εἶναι μέρη τινὰ τῶν κοιλιῶν τοῦ ἐγκεφάλου κενά. εἶτα ἐπεὶ οὐκ ἔστι τοῦτο τῇ φύσει δυνατὸν τὸ εἶναι κενόν τι ἐν τοῖς οὖσιν, ἐπεται ἐξ ἀνάγκης εἰσκρίνεσθαι ἐν τοῖς τοιούτοις κενώμασι πονηρόν τι πνεῦμα, ὑφ' οὗ πάσχειν ἀνάγκη μετὰ τῆς φαντασίας τὸ ζῶον. Συνελαθῇ) συσταλῇ εἰς μείονα ὄγκον. Τοῖς οὖσι) δόγμα γὰρ ἐστι φιλοσόφων, ὅτι οὐ κενόν. Πλήρεις) πεπληρωμένας. Δίκη) κατὰ δίκην. Εκεῖνο) ὃ ἔφη νοερὰν ἐπιβολήν.

Εὐσεβείας) πλειότης θεότητος. Ημεῖς μὲν) ἐνταῦθα ἐπανάληψιν ποιούμενος τῶν λεχθέντων ἀναφαίνει καὶ τὸν σκοπὸν τοῦ βιβλίου, ὅτι περὶ τῆς καθ' ὕπνους μαντικῆς μὲν προεθέμεθα λέγειν, ὅμως ἀναγκασθέντες πολύν τινα λόγον ἐποιησάμεθα καὶ περὶ τοῦ φανταστικοῦ πνεύματος ὡς ἡγουμένου καὶ ἀναγκαίου πράγματος ὄντος λεχθῆναι. Επιβαλλόμενοι) ἐπιχειρήσαντες. Επὶ τούτῳ) ἕνεκα τούτου. Περιειργασάμεθα) περιεργότερον διεξήλθομεν. Τοῦ λόγου) τῆς ἀποδείξεως. Ενθάδε)

περὶ τὴν μαντικήν. Ἐναπέφῃνεν) ἀπεφάνθη. Πνεύματος) φανταστικοῦ. Εὐθείας) ὀρθῆς πολιτείας. Αὐτὸ δὲ) τὸ φανταστικὸν πνεῦμα. Διὰ τὸ τοῦτο) διὰ τὴν μαντικήν. Ἀπὸ φλεγμαινούσης) τυφώσης. Ἄτυφον) εὐτελῆ, ἐγκρατῆ. Πυθοῖ) ὄν. Δεῖ) ἐκκλέπτει. Ο δὲ) ἐστίν.

Καὶ τὸ) τὸ διὰ τὴν ἔφεσιν τῆς μαντικῆς. Ἐρασθῆναι) εἰς τό. Συναφθ.) αὐτοῦ τοῦ θεοῦ. Παρυφισταμένου) ἑπόμενον. Οὐδὲ γὰρ διὰ) οὐδὲ γὰρ διὰ τὴν πρὸς τὸν οἰκεῖον τῆς ψυχῆς, ἐλάττων ἂν ἔπειτα εἴη καὶ ἀμελείας ἀξία ἡ ἐν τῇ μαντικῇ χρεία· ἀλλὰ μέχρις ἂν ἄνθρωπος διαμένῃ, χρήζει καὶ ταύτης. Τῶν κρειττόνων) ὥσπερ ἡ σελήνη παρὰ τοῦ ἡλίου φωτιζομένη τὸ πρὸς ἡμᾶς πρόσωπον αὐτῆς ἐπιπόλαιον ἔχει τὸ φῶς, καὶ οὐ συνανακιρνᾶται αὐτῷ διὰ τὸ πλεῖστον τῆς ἀποχῆς· ὅταν δὲ ἄρξηται ἐπιστρέφεσθαι πρὸς αὐτὸν, εἰς βάθος ἤδη φωτίζεται καὶ λαμπρύνεται, συνανακιρνῶσα τὸ ἀμυδρὸν ἑαυτῆς φῶς τῷ πολλῷ τῷ ἀπὸ τοῦ ἡλίου διὰ τὴν πρὸς αὐτὸν ἐγγύτητα· οὕτω καὶ ἡ ψυχὴ ἡμῶν δέχεται μὲν αὐγὰς παρὰ τοῦ νοὸς, ἢ μᾶλλον παρὰ τοῦ θεοῦ· ἀλλ' ἐπιπολαίως μὲν, ὅταν ἐπιστρέφηται πρὸς τὰ αἰσθητά· διὰ βάθους δὲ, ὅταν ἐπιστρεφομένη ἐγγίζῃ αὐτῷ. τὸ τηνικαῦτα, φησὶν, οὐκ ἀνεπίστρεπτός ἐστι τοῦ ζῴου παντῃ, ἀλλ' ἐπιστρέφει καὶ εἰς τὰ αἰσθητά, καὶ ἐκ περιωπῆς ἀποσκοπεῖται αὐτὰ καθαρώτερον ἤδη, διὰ τὸ μὴ συμπεφύρθαι αὐτοῖς, μηδὲ συγχεῖσθαι ὑπ' αὐτῶν.

προσηύξατο. γίνεται δὲ πολὺ τὸ κατὰ μικρὸν ἐπιτιθέμενον, καὶ τὸ δι' ἄλλο γινόμενον εἰς μεῖζον ἀπετελεύτησεν, ἐρασθῆναι θεοῦ προσιόντας, καὶ συναφθῆναί ποτε τοὺς οὐκ ἐπὶ τοῦτο τὰ πρῶτα ὁρμήσαντας. οὐκοῦν ἄξιον ἀμελεῖν μαντικῆς, ὁδοιπορούσης ἐπὶ τὰ θεῖα, καὶ παρυφισταμένου ἐχούσης τὴν ἐν ἀνθρώπου δυνάμει τὸ τιμιώτατον. οὐδὲ γὰρ διὰ τοῦτο ἐλάττων ἡ τῆδε χρεία τῇ συνημμένῃ ψυχῇ τῷ θεῷ, ὅτι τῆς ἐπαφῆς τῶν κρειττόνων ἠξίωται. οὔτε γὰρ ἀνεπίστρεπτός ἐστι τοῦ ζῴου, καὶ οὐκ ἐκ περιωπῆς ἀποσκοπεῖται τὰ κάτω πολύπου τρανότερον, ἢ μετ' αὐτῶν οὖσα, καὶ συμπεφυρμένη τοῖς χείροσιν· ὥστε μένουσα ἀτρεμὴς, δώσει τῷ ζῴῳ τὰ τῶν γινομένων ἰνδάλματα. καὶ τοῦτ' ἔστι τὸ λεγόμενον, κάπνοντα μὴ κατιέναι, ὅταν ἀσχέτως ὁ κρείττων ἐπιμελῆται τοῦ χείρονος. ταύτην ἐγὼ τὴν μαντικὴν ἐμαυτῷ τε ἀξιῶ παρεῖναι καὶ παισὶ καταλιπεῖν, ἐφ' ἣν οὐ δεῖ βαδίζειν συσκευασαμένους ὁδὸν μακρὰν ἢ πλοῦν ὑπερόριον, ὥσπερ Πυθῶδε καὶ ἐς Ἄμμωνος· ἀλλ' ἀρκεῖ καταδαρθεῖν χεῖρα νιψάμενόν τε καὶ εὐφημήσαντα, Ἡ δ' ὑδρηναμένη καθαρὰ χροῒ εἵματ' ἑλοῦσα, Εὔχετ' Ἀθηναίῃ. οὕτως αἰτησόμενον ὄνειρον, ὥσπερ ἴσως Ὅμηρος ᾔτησε· κἂν ἐπιτήδειος ᾖς, πάρεστιν ὁ πόρρω θεός· ὅτε γε καὶ μηδὲ ταῦτα πραγματευσαμένῳ ἑκάστοτε παραγίνεται μόνον καταδαρθοῦσι,

Τὰ κάτω) τὰ ἐγκόσμια πράγματα. Η μετ' αὐτῶν) ὅτι ὑλικωτέρα ἐστίν. Ὥστε μένουσα) ἡ ψυχὴ ἀπερίσπαστος ἐκ τῆς ὕλης. Ἰνδάλματα) εἰκασίας καὶ προτυπώματα. Κάπνοντα) ὥσπερ καὶ τὸ ἡλίου φῶς τόποις ῥυπαροῖς διερχόμενον οὐ μολύνεται. Κρείττων) ὁ νοῦς. Χείρονος) σώματος.

Παισὶ) τοῖς ἐμοῖς. Συσκευασαμένους) ἤως ἐφόδια ποικίλα καὶ πολλὰ λαβόντας. Πυθῶδε) εἰς Δελφούς. Ἄμμωνος) Ἀμμωνά φασι τὸν Δία. ἔστι δὲ Ἄμμωνος ἱερὸν, μεταξὺ κείμενον Νείλου καὶ Λιβύης, Νείλου μὲν δυτικώτερον, Λιβύης δὲ καὶ Κυρήνης ἀνατολικώτερον· νοτιώτερον δὲ τοῦ αἰγυπτιακοῦ πελάγους σταδία αφ. Καταδαρθεῖν) κατακοιμηθῆναι. Ὅμηρος ἐν Ὀδυσσείᾳ περὶ Πηνελόπης φησὶν, ὡς μελλούσης ἤδη κοιμηθῆναι ἐκείνης, ὅμως παραινεῖ ὁ Συνέσιος οὕτως εὔχεσθαι καὶ τοὺς μέλλοντας κοιμηθήσεσθαι.

Ἡ δ' ὑδρηναμένη) ἐν τῷ ιζ. γράμματι τῆς Ὀδυσσείας ταῦτά φησιν Ὅμηρος περὶ τῆς Πηνελόπης. Ἡ δ' ὑδρηναμένη καθαρὰ χροῒ εἵματ' ἔχουσα, Εὔχετο πᾶσι θεοῖσι τεληέσσας ἑκατόμβας Ῥέξειν αἴ κέ ποθι Ζεὺς ἄντιτα ἔργα τελέσσῃ. καὶ μετ' ὀλίγα πάλιν φησὶ, Τοῖσι δὲ μύθων ἦρχε περίφρων Πηνελόπεια, Τηλέμαχ' ἤτοι ἐγὼν ὑπερώϊον εἰσαναβᾶσα, Λέξομαι εἰς εὐνὴν, ἥ μοι στονόεσσα τέτυκται, Αἰεὶ δάκρυσ' ἐμοῖσι πεφυρμένη, ἐξ οὗ Ὀδυσσεὺς Ὤχεθ' ἅμ' Ἀτρεΐδῃσιν ἐς Ἴλιον, καὶ τὰ ἑξῆς. Ὑδρηναμένη) νιψαμένη δὲ ὕδασιν ἡ Πηνελόπη. Ὥσπερ ἴσως) ἤγουν ὥσπερ τὴν Πηνελόπην αἰτοῦσαν ἐποίησεν ἐν τοῖς ἔπεσι. Πάρεστιν) ὅρα ὅπως κἀνταῦθα ὁ Συνέσιος τῇ τῶν χαλδαίων δόξῃ ἀκολουθεῖ. ἐκεῖνοι γὰρ διαφορὰς φασὶν τῶν δαιμόνων. τοὺς

μὲν γὰρ

μὲν γὰρ αἰθερίους φασί· τοὺς δὲ ἀερίους, τοὺς δὲ περιγείους, τοὺς δὲ ὑδραίους, τοὺς δὲ ὑποχθονίους. τοὺς γοῦν περὶ γῆν καὶ ὕδωρ καλινδουμένους, ψευδεῖς τὴν φύσιν φασίν, ἅτε πόρρω τῆς θείας γνώσεως ὄντας, καὶ τῆς ἀφεγγοῦς ὕλης ἀναπεπλησμένους· τοὺς δὲ αἰθερίους ἀληθεῖς, ἅτε πόρρω μὲν τῆς γῆς ὄντας, ἐγγὺς δὲ τῆς θείας γνώσεως. Ὁ πόρρω θεοῦ) ὁ τῆς αἰθερώδους τάξεως.

Καὶ τοῦτ' ἔστιν ἡ πᾶσα πραγματεία τῆς τελετῆς, δι' ἣν οὐδείς πω πενίαν ὠδύρατο, ὡς ταύτῃ μειονεκτῶν τοῦ πλουσίου. ἔνιαι μέντοι τῶν ἐπὶ ταῖς προγνώσεσι τελετῶν τοὺς ἱεροφάντας, ὥσπερ Ἀθηναῖοι τοὺς τριηράρχους, ἀπὸ τῶν μεγίστων τιμημάτων αἱροῦνται, καὶ δεῖ δαπάνης συχνῆς καὶ τύχης οὐχ ἥκιστα συγκομίσαι Κρῆσσαν βοτάνην, καὶ πτερὸν Αἰγύπτιον, καὶ ὀστέον Ἰβηρικόν, καὶ νὴ Δί' εἴ τι τεράστιον γῆς ἢ θαλάσσης ἐν παραβύστῳ φύεταί τε καὶ τρέφεται, „Ἠ μὲν δυσομένου Ὑπερίονος ἠδ' ἀνιόντος. λέγεται γάρ τοι καὶ ταῦτα καὶ πολλὰ τοιαῦτα περὶ τῶν τεχνευόντων τὴν θύραθεν μαντικήν, πρὸς ἃ τοὺς μὲν ἰδιώτας ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων ἀρκέσαι. ἐνύπνιον δὲ ὁρᾷ μὲν ὁ πεντακοσιομέδιμνος, ὁρᾷ δὲ ὁ τριακοσιομέδιμνος· ἀλλὰ καὶ ὁ ζευγίτης οὐδὲν ἧττον, ὁ τὴν ἐσχατιὰν ἀπεργαζόμενος ὥστε ἀποζῆν· ἀλλὰ καὶ ὁ πρόσκωπος, καὶ ὁ θὴς ὁμοίως, ὅ τε ἰσοτελὴς καὶ ὁ τιθεὶς τὸ μετοίκιον. διαφέρει δὲ οὐδὲν τῷ θεῷ, τίς ὁ Ἐτεοβουτάδης, καὶ τίς ὁ Μανῆς ὁ νεώνητος· καὶ τὸ δημοτικὸν αὐτῆς μάλα φιλάνθρωπον, καὶ τὸ λιτὸν καὶ ἀβάσκανον μάλα φιλόσοφον, καὶ τὸ μὴ βίαιον, εὐσεβές, καὶ τὸ πανταχοῦ παρεῖναι, καὶ μὴ καταλαβεῖν ὕδωρ, ἢ πέτραν, ἢ χάσμα

Τῆς τελετῆς) τελετὰς κυρίως φασὶ τὰ μυστικῶς παραδιδόμενα λόγοις καὶ ἔργοις, ἐν τῷ Πυθίᾳ καὶ Ἐλευσῖνι καὶ τοῖς ἄλλοις μαντείοις· νῦν δὲ καταχρηστικῶς λέγει τελετὴν καὶ τὴν δι' ὀνείρων μαντικήν. Ἔνιαι) τινές. Ἱεροφάντας) τοὺς ἱεροφάντορας.

Τελετῶν) γράφεται πόλεων. Ἀπὸ τῶν μεγίστων) ὥσπερ οἱ Ἀθηναῖοι κατ' ἐκτίμησιν τῶν ὑπαρχόντων ἑκάστῳ τῶν πλουσίων πολιτῶν, τοὺς πλείονα κεκτημένους οὐσίαν ᾑροῦντο τριηραρχεῖν, οὕτω, φησί, καὶ τοὺς ἱεροφάντας αἱ πόλεις ᾑροῦντο τοὺς πλουσιωτέρους καὶ ἐντιμοτέρους. οὗτοι γὰρ δύνανται συνάγειν τὰ χρειώδη πανταχόθεν πρὸς τὴν τέχνην. τὴν γοῦν διὰ τῶν τοιούτων μαντικὴν ἀπαγορεύει. Καὶ δεῖ) χρεία ἐστί. Κρῆσσαν) κρητικήν. Ἡ μὲν δυσομένου) ἐκ τῆς Ὀδυσσείας Ὁμήρου τοῦτο. λέγει δὲ ὑπερίονα τὸν ἥλιον Ὅμηρος, ἀπὸ τῆς ὑπὲρ προθέσεως δηλούσης τὸ ἄνω, καὶ τοῦ ἰέναι ῥήματος δηλοῦντος τὸ πορεύεσθαι, τοῦτ' ἔστιν ὁ ἐπάνω ἡμῶν καὶ τῆς γῆς πορευόμενος.

Ὑπερίονος) ἡλίου. Ταῦτα) τὰ περὶ δύσιν καὶ ἀνατολήν. Τεχνευόντων) γράφεται τεχνιτευόντων. Τῶν ὑπαρχόντων) τῆς οἰκείας οὐσίας. Ὁρᾷ μὲν) εἰς τέσσαρα τέλη διαιρουμένης τῆς πολιτείας τῶν Ἀθηναίων, τὸ μὲν ἐκάλουν τῶν πεντακοσιομεδίμνων, τὸ δὲ τῶν ἱππέων, τὸ δὲ τῶν ζευγιτῶν, τὸ δὲ τῶν θητῶν. τοῦτο δὲ τὸ θητικὸν ἦν καὶ ἀπορώτατον, ἐπὶ μισθῷ τὴν ἡμερησίαν ἀεὶ ποιούμενον ἐργασίαν. τὰ μέντοι τέλη ταῦτα καὶ τιμήματα ἔλεγον οἱ Ἀθηναῖοι. Ὥστε ἀποζῆν) μόλις ζῆν. Πρόσκωπος) διὰ τοῦ ἀκατίου. Ὁ θὴς) ὁ μισθωτός. Ὁ τιθεὶς) ἔθος ἦν τοῖς Ἀθηναίοις λαμβάνειν καθ' ἕκαστον ἔτος δραχμὰς ιβ. ἐκ τῶν ἔξωθεν ἐρχομένων εἰς Ἀθήνας ξένων κατοικίας ἕνεκα, καὶ τοῦτο ἐκαλεῖτο μετοίκιον. Μετοίκιον) τῶν ἔξωθεν μετοικιζομένων εἰς Ἀθήνας. Ἐτεοβουτάδης) Ἐτεοβουτάδαι γένος τι ἀρχαῖον ἐπίσημον ἐν Ἀθήναις καὶ περιφανές, ἀφ' οὗ αἱ τῆς Ἀθηνᾶς ἐξελέγοντο ἱέρειαι, ἐτυμολογεῖται δὲ ἀπὸ τοῦ ἐτεὸν τὸ ἀληθές, τοῦτ' ἔστιν οἱ ἀληθῶς ἐκ τοῦ Βούτου γένους καταγόμενοι. βούταν δὲ καλεῖ τὸν πανόπτην Ἄργον ὁ τραγικὸς Αἰσχύλος, ἤγουν βουκόλον, ὡς ἐπιστατοῦντα καὶ ἑπόμενον τῇ Ἰοῖ τῇ θυγατρὶ τοῦ Ἰνάχου· φέρει γὰρ αὐτὴν λέγουσαν οὑτωσί, φοβοῦμαι τὸν μυριωπὸν εἰσορῶσα βούταν. Δημοτικὸν) κοινωνικόν. Πανταχοῦ παρεῖναι) ἐπειδήπερ ἱστοριῶν ἐμνήσθη τινῶν ἐνταῦθα ὡς ἐν βραχεῖ, ἀναγκαῖον ταύτας πρότερον ἀναπτύξαι σαφηνείας ἕνεκα τοῦ λόγου. περὶ τὴν Ἀντιόχειαν τῆς Συρίας ἐστὶ πηγή τις ὄνομα Κασταλία, ἐν ᾗ χρησμολογεῖν ἔλεγον τὸν Ἀπόλλωνα οὑτωσί πως, ἐν τῇ ἐκροῇ τοῦ ὕδατος ἀνεδίδοτο πνεῦμα, ὅπερ δηλοποιεῖν καθίστα τὴν τοῦ ὕδατος κίνησιν, ἣν περισκοποῦντες οἱ μάντεις τὰ μέλλοντα προὔλεγον. μία μὲν οὖν αὕτη ἐστὶν ἱστορία· ἑτέρα δὲ ἡ περὶ τῆς τῶν Δελφῶν πέτρας. ἔστι δὲ αὕτη κατὰ τὴν τῆς Φωκίδος ἐπαρχίαν, νοτιωτέρα μὲν ὅροις τοῦ Παρνασοῦ σταδίοις τριακοσίοις, ἀρκτικωτέρα δὲ τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου σταδίοις διακοσίοις ἔγγιστα· ἦν δὲ ἱερὸν ἐκεῖ περὶ τὸ πρῶ-

δὲς ὄρος, καὶ ἐν αὐτῷ ὁ μαντικὸς τοῦ Ἀπόλλωνος τρίπους. περὶ τὴν δέ ἐστιν ἱστορία, ἡ περὶ οὗ φησι χάσματος γῆς, ἔχει δὲ οὕτως· ἐγένετό τις ἀνὴρ Τροφώνιος ὄνομα, μάντις τὴν τέχνην. οὗτος ὑπὸ κενοδοξίας εἰς τὸ σπήλαιον ἑαυτὸν ἐμβαλὼν καὶ κατακρύψας αὐτοῦ τὸν βίον ἀπήλλαξεν· ὃ δὴ σπήλαιον, φησί, μαντείας ἀνεδίδου τοῖς εἰσιοῦσι, καὶ ἐρωτῶσι περὶ ὁτουοῦν. τούτων δὴ τῶν ἱστοριῶν ἐνταῦθα ὁ Συνέσιος ἐμνήσθη διὰ πλείονα τῆς καθ' ὕπνον μαντικῆς ἔπαινον, λέγων ὅτι ἐκεῖνα μὲν τὰ μαντεῖα κόπων καὶ ἀναλωμάτων πλείστων ἐδέοντο· αὕτη δὲ ἀπόνως δίδωσι τὰς μαντείας ἅπασιν. Καὶ μὴ καταλαβεῖν) τὸ μὴ κατοικῆσαι εἰς ἕνα τόπον, ἤγουν ἢ εἰς τὸ τῆς Κασταλίας ὕδωρ, ἢ εἰς τὴν τῶν Δελφῶν πέτραν, ἢ εἰς τὸ κατὰ γῆς Τροφωνίου μαντεῖον.

γῆς, τοῦτο μέντοιγε προσδέξαιτον· ὃ δὲ μήτε πρὸς μέλλουσαν πρᾶξιν ἀχρείους ἡμᾶς διὰ τὴν τοιάνδε μαντικὴν γίνεσθαι, μηδὲ ἀφαιρεῖσθαι καιροῦ ὑπ' αὐτῆς, τοῦτο καὶ πρῶτον ἄξιον ἦν εἰρῆσθαι. οὐδεὶς γὰρ ἀπολιπὼν τὴν πάρεργον ἐν χερσίν, ᾤχετο καθευδήσων οἴκαδε, συγκείμενον αὐτῷ πρὸς ἐνύπνιον· ἀλλ' ὁ χρόνος ὃν ἀνάγκη τῷ ζώῳ δαπανᾶν εἰς τὴν φύσιν, οὐκ ἀρκούσης ἡμῖν τῆς οὐσίας εἰς ἐνέργειαν ἐγρηγόρσεως, οὗτος ἥκει κομίζων ἀνθρώποις τοῦτο δὴ τὸ λεγόμενον, ἔργου μεῖζον τὸ πάρεργον, ἐπισυνθεὶς τὸ αἱρετὸν τῷ ἀναγκαίῳ, καὶ τὸ εὖ εἶναι τῷ εἶναι. ἀλλ' αἵ γε προγνώσεις αἱ διὰ τῶν ποικίλων ὀργάνων προσαγόμεναι, ἀγαπητὸν εἰ τὴν πλείω μερίδα τοῦ βίου νειμάμεναι, παραχωρήσειαν τι τῶν λοιπαῖς ἁπάσαις χρείαις καὶ πράξεσιν· ὧν εἰ πάνυ πρός τινι γένοιο, χαλεπῶς ἂν εἰς αὐτὴν ὑπὸ τῆς μαντικῆς ὠφελοῖο. οὔτε γὰρ καιρὸς πάντοτε, οὔτε τόπος πάντοτε δέξασθαι κατασκευὴν τελετῆς, οὔτε πᾶσα ἂν μάρφα συμπεριφέρειν τὰ ἐπ' αὐτὴν ὄργανα. ἵνα γὰρ ἄλλο μηδέν, ἀλλ' ἐφ' οἷς πρότερον ἐστενοχωρήθη τὰ χρηστήρια, ἀπήνης ἐστὶ καὶ νεὼς κοίλης φορτία· μεθ' ὧν ἄλλα μέρη τῆς τελετῆς ἀπογραφῆς ἄνδρες καὶ μάρτυρες, οὕτω γὰρ εἰπεῖν ἀληθέστερον, τοῦ καθ' ἡμᾶς χρόνου πολλὰ διὰ τῶν ὑπηρετησάντων τοῖς νόμοις καταμηνυσάντων, ὑφ' ὧν ἐξαγορευθέντα, δήμου βεβήλου γέγονε θεάματά τε καὶ ἀκροάματα. πρὸς οὖν τῷ σχέτλιον εἶναι συγκύπτειν εἰς τὰ τοιάδε ὡς ἔγωγε πείθομαι, καὶ ἀπηχθημένον θεῷ. τὸ γὰρ μὴ ἐθέλοντα πε[illegible] ὁντινοῦν, ἀλλ' ὠθισμῷ καὶ μοχλείᾳ κινεῖν, ὅ-

Γρῶπον) βέλτιον. Συγκείμενον) σκοπὸν ἔχων ἰδεῖν ἐνύπνιον. Εἰς τὴν φύσιν) εἰς ἀνάπαυσιν τῆς φύσεως. Οὐκ ἀρκούσης) οὐ δυναμένης τῆς οὐσίας ἡμῶν, ἕως τῆς φύσεως ἀεὶ γρηγορεῖν. Τὸ αἱρετὸν) τὸ ἐνύπνιον. Τῷ ἀναγκαίῳ) τῷ ὕπνῳ. τὸν ὕπνον φησὶν ἔργον καὶ ἀναγκαῖον, καὶ τοῦ εἶναι καὶ ζῆν αἴτιον· τὸ δὲ ἐνύπνιον αἱρετόν, καὶ πάρεργον, καὶ τοῦ εὖ εἶναι αἴτιον. Τὸ εὖ εἶναι) τὸ εὖ ζῆν διὰ τῆς ἐν ὕπνῳ μαντικῆς. Τῷ εἶναι) τῷ ζῆν. Τινὶ) πράξει. Γένοιο) σύ. Εἰς αὐτὴν) τὴν πρᾶξιν. Ὠφελοῖο) κωλυόμενος δηλονότι.

Οὔτε γὰρ καιρὸς) εἰρήκει γὰρ ὄπισθεν ὅτι ὡρισμένοι τόποι καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ τὰ μαντεῖα ἔχοντες, καὶ ἐν ὡρισμένοις καιροῖς παρέχοντες τὰς μαντείας· διὸ καί φησι δύσκολον εἶναι διὰ ταῦτα τὴν τοιαύτην μαντικήν· ἔτι δὲ δύσκολον διὰ τὰ ὄργανα αὐτῆς, ἃ χρήζει πρὸς ὑπηρεσίαν. ταῦτα γὰρ καὶ δαπάνης ἔφη δεῖσθαι συχνῆς. οὐ γὰρ ῥᾴδιον ἂν εἴη συγκομίσαι κρῆσσαν βοτάνην, καὶ πτερὸν αἰγύπτιον, καὶ ὅσων ἰβηρικόν, καὶ ὅσα ἄλλα ληροῦσιν οἱ περὶ τὰ τοιαῦτα μοχθοῦντες. Ἀλλ' ἐφ' οἷς) εἴπω δηλονότι ὀργάνοις. Ἀπήνης) ἁμάξης. Ἄλλα μέρη) λόγοι καὶ πράγματα μυστηριώδη. Οὕτω γὰρ εἰπεῖν) ἐξηγόρευσαν δηλαδή.

Τὸ γὰρ μὴ ἐθέλοντα) θείαν ἀποκάλυψιν. Ὁντινοῦν) ἄνθρωπον. Ἀλλ' ὠθισμῷ)

οἱ γὰρ τὴν θύραθεν μετιόντες μαντικὴν ἱεροφάνται, οἷς μικρῷ πρόσθεν εἰρήκει, μαγικῇ χρώμενοι τέχνῃ, δι' ἐπῳδῶν τινῶν κατάγουσι δαίμονάς τινας, καὶ κατέχουσιν ἄκοντας τυραννικῶς· καὶ πυνθάνονται περὶ ὧν χρήζουσι μαθεῖν. δῆλον δὲ ἐξ ὧν προσάγουσι τὴν Ἑκάτην λέγοντες, Ἠέλιον μετὰ φέγγος ἀπείριτον ἀστεροπληθές, Ἄχραντον πολὺ δῶμα θεοῦ λίπον, ἡ δ' ἐπιβαίνω Γαίης ζωοτρόφοιο τῆς ὑποθημοσύνῃσι, Πειθοῖ τ' ἀρρήτων ἐπέων, οἷς δὴ φρένα τέρπει Ἀθανάτων ἀνδρῶν θνητὸς βροτός· καὶ πάλιν, ἦλθον δαίμων ἀναγκαζό-

μοιόν ἐστι βιαζομένοις, ὃ μηδ' ἐπ' ἀνθρώπων γινόμενον ὁ νομοθέτης εἴασεν ἀτιμώρητον. πρὸς οὖν ἅπασι τούτοις, ἅπερ ἐστὶ χαλεπὰ τοῖς οὕτω μετιοῦσι τὸ μέλλον, ὑπάρχει καὶ τὸ διακόπτεσθαι τὴν ἐνέργειαν, καὶ ὑπερορίοις ἰοῦσιν ὥσπερ ἀπολείπειν τὴν τέχνην. ἔργον γὰρ οὐ μικρὸν ἁπανταχοῦ βαδίζοντας σκευαγωγεῖν τὰ ἐπὶ ταύτην ἐφόδια. ἀλλὰ τῆς γε δι' ὀνείρων μαντικῆς αὐτός τις ἐστὶν ἕκαστος ὄργανον· ὥστε οὐδὲ βουλομένοις ἔξεστιν ἀπολιπεῖν τὸ χρηστήριον. ἀλλὰ καὶ μένοντι συνοικουρεῖ, καὶ ἀποδημοῦντι συμπαρέρχεται, καὶ συστρατεύεται, καὶ συμπολιτεύεται, καὶ συγγεωργεῖ, καὶ συνεμπορεύεται. ταύτην οὐδὲ οἱ νόμοι τῆς βασκάνου πολιτείας κωλύουσιν· οὐδ' ἂν εἰ βούλοιντο, δύναιντο. κατὰ γὰρ τῶν χρωμένων οὐκ ἔχουσιν ἔλεγχον. τί δ' ἂν καὶ ἀδικοῖμεν καθεύδοντες; οὐδ' ἂν διαπράξαιτο τύραννος ὀνείρων ἀθεάμονας εἶναι. οὐκ εἰ μή γε καὶ τὸ καθεύδειν ἐκ τῆς ἀρχομένης ἀποκηρύξειεν. ἀλλὰ τοῦτο ἀνοήτου μέν ἐστιν, οἷς ἀδύνατα βούλεται· ἀσεβοῦς δέ, οἷς ἐναντία νομοθετεῖ τῇ τε φύσει καὶ τῷ θεῷ. ἰτητέον οὖν ἐπ' αὐτὴν καὶ γυναικὶ καὶ ἀνδρί, καὶ πρεσβύτῃ καὶ νέῳ, καὶ πένητι καὶ πλουσίῳ, καὶ ἰδιώτῃ καὶ ἄρχοντι, καὶ ἀστικῷ καὶ ἀγροδιαίτῳ, καὶ βαναύσῳ καὶ ῥήτορι· οὐ γένος, οὐχ ἡλικίαν, οὐ τύχην, οὐ τέχνην ἀποκηρύττει. πᾶσι πανταχοῦ πάρεστι, προφῆτις ἕτοιμος, ἀγαθὴ σύμβουλος, ἐχέμυθος. αὕτη μυσταγωγός τε καὶ μύστις, εὐαγγελίσασθαι μὲν ἀγαθόν, ὥστε μακροτέραν ποιῆσαι τὴν ἡδονήν, προαρπάσασα τὴν ἀπόλαυσιν· καταμηνῦσαι δὲ τὸ χεῖρον, ὥστε φυλάξασθαι καὶ προαποκρούσασθαι. καὶ γὰρ ὅσα ἐλπίδες αἱ τῶν ἀνθρώπων βόσκουσι γένος, ὀρέγουσι χρηστά τε καὶ μείλιχα, καὶ ὅσα φόβος ἔχει προμηθῆ τε καὶ ὀνήσιμα, πάντα τοῖς ὀνείροις ἔνι, καὶ ὑπ' οὐδενὸς οὕτως ἐλπίζειν ἀναπειθόμεθα. καί τοι τὸ χρῆμα τῶν ἐλπίδων οὕτως ἐστὶν ἐν τῇ φύσει πολὺ

μένος λέγει, φησί, Κλῦθί μευ οὐκ ἐθέλοντος, ἐπεί μ' ὀπίσσω ἀνάγκη· καὶ πάλιν ἄλλος φησὶν ἀλλαχοῦ· Τίπτε μ' ἀεὶ θέοντος ἀπ' αἰθέρος ὧδε χατίζων, θεοδάμοις Ἑκάτην με θεὴν ἐκάλεσσας ἀνάγκαις, καὶ τὰ ἑξῆς. αἱ γὰρ τοιαῦται φύσεις τῶν δαιμόνων παχυνθεῖσαι διὰ κακίαν, καὶ ἄλογον ἐκτήσαντο ψυχήν, καὶ διὰ τοῦτο πῶς μὲν ἑκόντες, πῶς δὲ ἄκοντες καθέλκονται τοῖς τοιούτοις. φησὶ καὶ ὁ Πλωτῖνος, ὅτι οὐχ ἡ προαίρεσις οὐδ' ὁ λόγος ὑπὸ μουσικῆς ἢ γοητείας ἥκεται, ἀλλ' ἡ ἄλογος ψυχή. καὶ τοι φιλοῦσι καλούμενοι, κἂν μὴ ὑπὸ αἰτῶνται· οὐδ' ὅταν γοητεύηται, σύνεσιν ὁ γοητευόμενος ἔχει, οὐδ' αἰσθάνεται, ἀλλὰ γινώσκει ἤδη παθὼν ὅτι πέπονθεν, ὥς τι, ἐπεὶ καὶ αἱ τοιαῦται φύσεις τῶν δαιμόνων γοητείαις καὶ ἐπῳδαῖς ἠπιοῦνται, δηλονότι καὶ αὗται ἄλογον ἔχουσι ψυχήν, καὶ αἴσθησιν καὶ πάθος. Μοχλεία) ὡς οἱ τέκτονες. Βιαζομένοις) τυραννοῦσιν, ἀναγκάζουσιν ἀνθρώπους. Ἐργαστήριον) τῆς πολυπραγμοσύνης καὶ μαντικῆς, ἔνθα δυσχερὲς συμπεριάγειν τὰ πρὸς τῆς μαντείας ἐπιτήδεια ὄργανα. Βασκάνου) φθονερᾶς τινὸς πόλεως. Ἀρχομένης) ὑπ' αὐτοῦ πόλεως. Ἀνοήτου) ἀνόητος γὰρ ἂν εἴη, φησί, ἀνδρὸς ἀποκηρύττειν ἐκ τῆς ἀρχομένης ὑπ' αὐτοῦ πόλεως τὸ καθεύδειν, διότι ἀδύνατον τοῦτό γε. οὐ μόνον δέ φησιν ἀνοήτου, ἀλλὰ καὶ ἀσεβοῦς, διότι ἐναντία τῷ θεῷ καὶ τῇ φύσει νομοθετεῖ. καὶ γὰρ καὶ ὁ θεὸς καὶ ἡ φύσις μεγάλην καὶ ἀναγκαιοτάτην τῇ συστάσει τῶν ζώων ἐνέσπειρε τὸ καθεύδειν. ἐπεὶ γοῦν, φησίν, ἀπεδείχθη ὅτι ἀναγκαῖον καθεύδειν ἅπαντας, καὶ καθεύδοντας ὀνείρων γίνεσθαι θεατάς, ἄξιον ἂν εἴη καὶ

ἐπὶ τὴν δι' ὀνείρων ἰέναι μαντικὴν ἅπαντας, πλουσίους καὶ πένητας, ἄνδρας καὶ γυναῖκας, καὶ πᾶσαν ἁπλῶς ἐπιτήδειον ἡλικίαν. Οἷς ἀδύν.) διότι. Οἷς ἐναν.) διότι. Ἐπ' αὐτὴν) τὴν δι' ὀνείρων μαντικήν. Προφῆτις) ἡ δι' ὀνείρων μαντική. Μακροτέραν) μείζονα. Οὕτως) πῶς βεβαίως. Ἀναπειθόμεθα) ὡς ἀναπειθόμενοι ὑπὸ τῶν ἐν ὀνείροις ἐλπίδων. Τῇ φύσει) τῶν ἀνθρώπων.

καὶ σωτήριον, ὥστε φασὶν οἱ κομψοὶ σοφισταί, μηδ' ἂν ἐθελῆσαι ζῆν τοὺς ἀνθρώπους, ἔχοντας ὡς ἔχουσι τὴν ἀρχήν. ἀπαγορεύειν γὰρ ὑπὸ τῶν περικεχυμένων τὸν βίον δεινῶν, εἰ μὴ τὰς ἐλπίδας αὐτοῖς ἐνέχεεν εἰς τὴν φύσιν ὁ Προμηθεύς, διαμονῆς φάρμακον, ὑφ' ὧν παραγόμενοι πιστότερον ἡγοῦνται τοῦ φαινομένου τὸ προσδοκώμενον. αἱ δὲ τοσαύτην ἔχουσι τὴν ἰσχύν, ὥστε ὁ δεδεμένος ἐν πέδαις, ὅταν ἐφῇ τῷ βουλομένῳ τῆς γνώμης ἐλπίσαι, καὶ λέλυται καὶ στρατεύεται, καὶ αὐτίκα διμοιρίτης ἐστί, καὶ μετὰ μικρὸν λοχαγός, ἔπειτα στρατηγός, καὶ νικᾷ καὶ θύει, καὶ στεφανηφορεῖ, καὶ παρατίθεται τράπεζαν, εἰ μὲν βούλοιτο, σικελικήν, εἰ δὲ βούλοιτο μηδικήν. καὶ μέντοι τοῖν ποδοῖν ἐπιλήσμων ἐστίν, ἕως ἔτι βούλεται στρατηγός. καί τοι πολὺ τοῦτο, ὕπαρ ἐστὶν ὀνειρώττοντος, καὶ ἐγρηγορότος ἐνύπνιον. περὶ γὰρ τὸ αὐτὸ ὑποκείμενον ἄμφω συνίστανται, τὴν φανταστικὴν φύσιν, ἣν ὅταν μὲν ἡμεῖς εἰδωλοποιεῖν ἐθελήσωμεν, ἐν τοῦτο παρέχεται χρήσιμον· ἐπαλείφει τὸν βίον ἡμῖν εὐθυμία, καὶ κο-

Τὴν ἀρχήν) ἐν πενίᾳ καὶ μόχθοις καὶ στερήσει τῶν ὀρεκτῶν.

Περικεχυμένων) ὧν περιεῖχον οἱ πίθοι. Ὁ Προμηθεύς) ἡ φύσις τοῦ κόσμου καὶ τῶν ἐν κόσμῳ μία τις οὖσα, πολυώνυμον ἔχει τὴν προσηγορίαν, δι' ἃς ἔχει διαφόρους δυνάμεις καὶ ἐνεργείας. ὡς μὲν γὰρ πάντων αἰτία, λέγεται τύχη· ἀπὸ τοῦ τεύχειν μόνη τὰ πάντα. διὰ δὲ τὸν εἱρμὸν τῆς ἐπιπλοκῆς τῶν αἰτιῶν, λέγεται εἱμαρμένη· διὰ δὲ τὸ ἀνίκητον, ἀνάγκη· διὰ δὲ τὸ μεμερισμένον ἄλλο ἄλλῳ, λέγεται μοῖρα· διὰ δὲ τὸ ἀπαράτρεπτον τῶν ἔργων αὐτῆς, λέγεται ἄτροπος· διὰ δὲ τὸ πεπερασμένον τῆς διοικήσεως αὐτῆς, πεπρωμένη· διὰ δὲ τὸ συμφέρον τῶν ἀποβαινόντων τοῖς ἀνθρώποις, λέγεται πρόνοια καὶ Προμηθεύς. κἀνταῦθα τοίνυν ὁ Συνέσιος τὸ προνοητικὸν καὶ προμηθευτικὸν τῆς φύσεως, ὃ περὶ τὰ φυσικὰ ἐνδείκνυται πράγματα, Προμηθέα ὠνόμασε· καὶ Αἰσχύλος δὲ ἐν τῷ δράματι ὃ ἐπιγράφει Προμηθεὺς δεσμώτης, εἰσάγων τὸν Προμηθέα λυπούμενον διὰ τὸν δεσμόν, καὶ διηγούμενον τὰς αἰτίας δι' ἃς τιμωρεῖται παρὰ τοῦ Διός, φησί, καὶ ὅτι Θνητοὺς τ' ἔπαυσα μὴ προδέρκεσθαι μόρον, Τυφλὰς ἐν αὐτοῖς ἐλπίδας κατοικίσας· ὁ δὲ Εὐριπίδης σαφέστερος ὤν, τὸ τοῦ Προμηθέως ὄνομα εἰς τὸν κοινὸν ἀνάγει δημιουργόν, ἐναργῶς λέγων. Τί ποτε ὁ Προμηθεὺς ὃν λέγουσιν ἡμᾶς πλάσαι Καὶ τἄλλα πάντα ζῷα, τοῖς μὲν θηρίοις Ἔδωχ' ἑκάστῳ κατὰ γένος μίαν φύσιν· Ἅπαντες οἱ λέοντές εἰσιν ἄλκιμοι, Δειλοὶ πάλιν ἑξῆς εἰσὶ πάντες οἱ λαγοί. Βουλομένῳ) τῇ βουλήσει. Λοχαγός) λόχος ἐστὶ σύστημα στρατιωτικόν, ἐξ ἀνδρῶν ιϛ. ὁ μὲν οὖν ἔμπροσθεν ἱστάμενος καὶ ἄγων τὸν λόχον, καλεῖται λοχαγός· ὁ δὲ ὄπισθεν, οὐραγός. ὁ λόχος δὲ ὅλος καλεῖται στίχος, ὑπὸ δέ τινων ἐνωμοτία· τινὲς δὲ τὴν ἐνωμοτίαν, τὸ τέταρτον τοῦ λόχου μέρος ἀπεφήναντο, καὶ τὸν ἡγούμενον αὐτῆς ἐνωμοτάρχην· τὰς δὲ δύο ἐνωμοτίας, διμοιρίαν ἐκάλεσαν, καὶ τὸν ἡγούμενον αὐτῆς, διμοιρίτην. ὥστε τὸ ἡμιλόχιον, καὶ διμοιρίαν καλεῖσθαι, καὶ τὸν ἡμιλοχίτην διμοιρίτην· συλλοχισμὸς δέ ἐστιν, ὅταν τῷ προτέρῳ λόχῳ ἕτερος παρατεθῇ. Ποδοῖν) τῶν ἐν ποσὶ δεσμῶν.

Ἐνύπνιον) ἐπειδὴ ὁ σοφὸς οὗτος Συνέσιος πολλαχοῦ τοῦ παρόντος λόγου, ἀδιαφόρως ἐχρήσατο τοῖς ὀνόμασι τῶν ὀνείρων καὶ ἐνυπνίων, ἔδοξεν ἡμῖν καὶ περὶ τούτων πλατύτερόν τι διεξελθεῖν. εἰσὶ γὰρ διάφορα τὰ παρὰ τοῖς παλαιοῖς τεθειμένα τοῖς καθ' ὕπνους φαινομένοις. πέντε γάρ φασι τούτων εἶναι τὰ εἴδη· ὧν τὸ μὲν ὀνομάζουσιν ἐνύπνιον· τὸ δὲ φάντασμα· τὸ δὲ χρηματισμόν, τὸ δὲ ὅραμα, τὸ δὲ ὄνειρον. καὶ ἐνύπνιον μέν ἐστι μεθημερινῶν φροντίδων ἀπήχημα· τοῦτο δὲ γίνεται ἢ τῆς ψυχῆς ὁπωσποῦν ταραχθείσης, ἢ τοῦ σώματός τι παθόντος. ψυχῆς μέν, ὥσπερ ὁπόταν δεσπότης ὀργίζοιτο δούλῳ, οὐ καλῶς ἴσως τὰ ἀνατεθειμένα διοικήσαντι πράγματα· ἔπειτα καθεύδων νομίζῃ περὶ τῶν αὐτῶν τῷ δούλῳ διαλέγεσθαι· ὁμοίως ὥσπερ ἐπὶ τῆς θαλάττης ὁρῶμεν γινόμενον, ὁπόταν αὐτὴν θορυβήσῃ μὲν ἀπαρκτίας, ἔπειτα παυσαμένου τοῦ πνεύματος, ὁ τῆς θαλάττης θόρυβος παραμένῃ· σώματος δέ, ὡς ἐπὶ δίψῃ πιεζόμενος, νομίζοι βρέχειν παρὰ ποταμοῖς καὶ πηγαῖς. φάντασμα δέ ἐστιν, ὅταν μήτε τελέως καθεύδοντος τοῦ ἀνθρώπου, μήτε τελείως ἐγρηγορότος, ἀλλ' ὡς ἐν μεταιχμίῳ τούτων διακειμένου ἀλλοκότους τῇ τε φύσει καὶ τῇ ποικιλίᾳ καὶ τῷ μεγέθει μορφὰς νομίζῃ βλέπειν, ἢ ἀθρόας, ἢ κατ' ὀλίγας, ἄλλας ἄλλως περιφερομένας, καὶ ἢ θόρυβον, ἢ χαρὰν ἐπαγούσας. χρηματισμὸς δέ ἐστιν, ὅταν ἢ ἄγγελος, ἢ ἱερεύς, ἢ πατήρ, ἢ τι τῶν σεμνότητα ἐχόντων προσώπων φανὲν προσαγορεύῃ, τῶν μέν, ὡς κίνδυνον καὶ λύπην ἐπιφέρειν μελλόντων ἀπέχεσθαι· τῶν δέ, ὡς χρηστὰ κομίζειν μελλόντων ἀντιποιεῖσθαι. ὅραμα δέ, ὅπερ ὃ μέλλει τις παρὰ προσδοκίαν τῇ ὑστεραίᾳ ὁρᾶν, φθάσας ἤδη καθεύδων τοῦτ' αὐτό, κατὰ τὸν ὅμοιον καὶ ἀπαράλλακτον τρόπον. ὄνειρος δέ, ὅταν αἰνιγματωδῶς καὶ σκιωδῶς ἄλλα ἀντ' ἄλλων ὁρῶμεν,

λων ὁρῶμεν, εἴδωλα τινὰ τῶν μελλόντων δυσείκαστα, καὶ πολλῷ τῷ συρφετῷ κεκαλυμμένα, ἃ καὶ πολλῆς δεῖται τῆς τέχνης καὶ ἐμπειρίας, ὥστε διαγινώσκεσθαι τὴν προαγγελλομένην παρ' αὐτῶν δήλωσιν. οὐ γὰρ ἄλλου δεῖ πρὸς ταῦτα διδασκάλου, ἀλλ' αὐτὸν ἑαυτῷ ἕκαστον εἶναι διδάσκαλον δεῖ, τῇ συνηθείᾳ τῆς ἑαυτοῦ φυσικῆς ἰδιοτροπίας ὁδηγῷ χρώμενον. ὁ μὲν γὰρ καθ' ὕπνους ἰδὼν ἑαυτὸν οἶνον πίνοντα, τῇ ὑστεραίᾳ λυπηροῖς τισιν ἐνέτυχε πράγμασιν· ὁ δὲ τοὐναντίον αὐτὸ πασχόμενος, τοὐναντίον ἡδοναῖς τισὶ καὶ εὐφροσύναις ἐνέτυχε· τὴν δὲ τούτων αἰτίαν ἐν ἄλλοις δηλώσομεν. Εἰδωλοποιεῖν) τουτέστιν εἰς ματαίας διανοίας ἀσχολεῖν ἀναπλάσματα. Επαλείφει) ὅτι.

λακεύουσα τὴν ψυχὴν ταῖς πεπλανημέναις ἐλπίσιν, ἀναλαμβάνει τῶν δυσχερῶν τῆς αἰσθήσεως· ὅταν δὲ αὐτεπιτάκτος ἡμῖν ἐλπίδα προβάληται· τοῦτο δὲ γίνεται καθευδόντων· ἐνέχυρον ἔχομεν τοῦ θεοῦ τὴν τῶν ὕπνων ὑπόσχεσιν· ὥστε ἤδη τις εὐτρεπίσας τὴν γνώμην εἰς τὸ χρήσασθαι μείζοσι πράγμασιν, ἃ προὔτεινεν αὐτῷ τὸ ἐνύπνιον, διπλοῦν ἦν ἔσχετο κέρδος, τό, τε ἡσθῆναι περὶ τῶν πραγμάτων, καὶ τὸ παραγινομένοις ἐπισταμένως χρήσασθαι, τῷ πάλαι προεσκέφθαι περὶ αὐτῶν, ὡς προσηκόντων αὐτοῦ τῷ βίῳ. ὥστε ἣν ὕμνησε τὴν ἐλπίδα ὁ Πίνδαρος
» περὶ ἀνδρὸς λέγων εὐδαίμονος, ὅτι ἄρα αὐτῷ γλυ-
» κεῖα καρδίαν ἀτάλλοισα κουροτρόφος συναορεῖ ἐλ-
» πίς, ἃ μάλιστα θνατῶν πολύστροφον γνώμαν κυβερ-
» νᾷ, φαίη τις ἂν οὐ περὶ τῆς ὕπαρ λέγεσθαι τῆς ἀπατηλῆς, ἣν ἡμεῖς ἑαυτοῖς διαπλάττομεν· ἀλλ' ὅλον τοῦτο μικροῦ μέρους ἐνυπνίων ἔπαινος εἴρηται τῷ Πινδάρῳ. ἡ περὶ τοὺς ὀνείρους οὖν μαντικὴ τὴν τέχνην μετιοῦσα τὸ πεφυκὸς βεβαιοτέραν τὴν ἐλπίδα παρέχεται· ὥστε μὴ τοῦ φαυλοτέρου γένους δοκεῖν. ἡ δὲ Ὁμήρου Πηνελόπη, διττὰς ὑποτίθεται πύλας ὀνείρων, καὶ ποιεῖ τοὺς ἡμίσεις ἀπατηλούς, ὅτι σοφὴ τὰ περὶ ὀνείρων οὐκ ἦν. εἰ γὰρ ἠπίστατο τέχνην ἐπ' αὐτούς,

Αναλαμβάνει) τὴν ψυχήν. Αἰσθήσεως) ἀπὸ τῶν διὰ τῶν αἰσθητηρίων εἰσαγομένων. ·Αὐτεπίτακτος) οἰκοθεν ἡ φανταστικὴ φύσις. Προβάληται) δείξῃ. Ενέχυρον) ἤτοι ἀρραβῶνα. Μείζοσι) ἤγουν τιμαῖς, ἀξιώμασι, πλούτῳ, σοφίᾳ. Προύτεινεν) προέδειξεν. Πρὸ τοῦ) πρὸ τοῦ ἐγγιζομένου πράγματος. Επισταμένως) τεχνικῶς καὶ μετ' ἐπιστήμης τινός. Τῷ πάλαι) διὰ τὸ προλαβεῖν καὶ σκέψασθαι. Ως προσηκόντων) ἁρμοζόντων.

Ην ὕμνησε) τὴν ἐλπίδα ἣν ἐπῄνεσε. Εὐδαίμονος) πλουσίου καὶ δικαίου. Οτι ἄρα) τούτῳ τῷ πινδαρικῷ καὶ Πλάτων ἐχρήσατο ἐν ταῖς πολιτείαις, ἀλλ' οὐ πρὸς τὸν αὐτὸν ἀτεχνῶς τῷ Συνεσίῳ βλέπων σκοπόν. ὁ μὲν γὰρ περὶ ὅσα ὁ πλοῦτος ὠφέλιμος διεξιών, ἐχρήσατο τούτῳ· ὁ δὲ περὶ ὅσα ἡ καθ' ὕπνους μαντική. φησὶ γὰρ ἐκεῖνος ἐν τῷ πρώτῳ λόγῳ τῶν πολιτικῶν, ὅτι ὁ ἑαυτῷ συνειδὼς ἐν τῷ βίῳ πολλὰ ἁμαρτήματα, καὶ ἐκ τῶν ὕπνων, ὥσπερ οἱ παῖδες, θαμὰ ἐγειρόμενος δειμαίνει καὶ ζῇ μετὰ κακῆς ἐλπίδος· τῷ δὲ μηδὲν ἑαυτῷ ἄδικον συνειδότι, ἡδεῖα ἐλπὶς ἀεὶ πάρεστι καὶ ἀγαθὴ γηροτρόφος, ὡς καὶ Πίνδαρος λέγει, ὅτι ὃς ἂν δικαίως καὶ ὁσίως τὸν βίον διαγάγοι, γλυκεῖα καρδίαν ἀτάλλοισα γηροτρόφος, καὶ τὰ ἑξῆς. ἔπειτα ἀπιέναι κἀκεῖσε, φησίν, ἐς ᾅδου δηλαδή, δεδιότα, μέγα μέρος εἰς τοῦτο ἡ τῶν χρημάτων κτῆσις συμβάλλεται. Αρα αὐτῷ) ζήτει ἐν τοῖς ἀγῶσι τῶν ἱερέων ἐλπίς. Ατάλλοισα) αὔξουσα. Κουροτρόφος) γρ. γηροτρόφος. Συναορεῖ) συζεύγνυται συνακολουθεῖ. Α μάλιστα) ἥτις. Ην ἡμεῖς) ἣν μικρῷ πρόσθεν εἰδωλοποιεῖσθαι ὑφ' ἡμῶν εἴρηκεν. Τοῦτο μικροῦ) μικρὸν μέρος φησὶ τῶν ἐνυπνίων, τὸ προτείνειν ἐλπίδα δόξης ἢ πλούτου, καὶ ὅσα ἐρῶσιν οἱ φιλόδοξοι· τὸ δὲ μεῖζον μέρος ἐστὶν ἡ διὰ τῶν ὀνείρων μαντικὴ μελλόντων πρόγνωσιν κερδαίνουσα. Φαυλοτέρου) τοῦ ψευδοῦς. Γένους) εἴδους. Δοκεῖν) τὴν ἐλπίδα. Διττὰς ὑποτίθεται) διττοὺς οἶδεν Ὅμηρος ὀνείρους, οὐρανίους καὶ χθονίους. κέρασιν οὖν ἀπεικάζει τοὺς οὐρανίους ὀνείρους, τῷ τὰ κέρατα εἰς ὕψος ἔχειν καὶ ἀνατείνειν, ἢ καὶ τῷ ἀρχιστεύειν τῷ ἡγεμονικῷ, οὓς καὶ ἀληθεύειν φησίν· ὀδοῦσιν ἐλέφαντος δὲ τοὺς χθονίους, ὅτι οἱ ὀδόντες αὐτοῦ τῇ πλησμονῇ τῆς γαστρὸς ὑπηρετοῦσιν· ὅπερ ὡς γεῶδες καὶ ὑλικὸν εἰς συγχύσεως καὶ ψεύδους δήλωσιν παρελείφθη· καὶ ἄλλως δὲ τὸ κέρας λεπτυνόμενον διαφανὲς γίνεται, ὡς καὶ εἰς ἔσοπτρα συντελεῖν· οἱ δὲ τοῦ ἐλέφαντος ὀδόντες οὐδαμῶς· ὡς εἶναι κἀκ τούτου δικαιότερον εἰς ἀληθείας ἔνδειξιν τὸ κέρας παραλαμβάνεσθαι. Εἰ γὰρ) εἰ γὰρ ἦν σοφὴ περὶ τὴν τῶν ὀνείρων κρίσιν, ἐγίνωσκεν ἂν ὅτι πάντες οἱ ὄνειροι φύ-

σιν ἔχουσιν ἀληθεύειν, ἡ ἀνθρωπίνη ἄγνοια παρακρίνουσα, ψευδεῖς αὐτοὺς ἐᾷ ὅτε λογίζεται εἶναι.

πύλας μὲν διὰ τῶν κεράτων παρίωσε. πεποίηται γοῦν ἐξελεγχομένη καὶ ἀμαθίας ὀφλισκάνουσα περὶ αὐτὴν δήπου τὴν ὄψιν, ἢ μὴ δέον ἠπίστησε· Χῆνες μὲν μνηστῆρες· ἐγὼ δέ τοι αἰετὸς ὄρνις· Εἰμὶ Ὀδυσσεύς. ὁ δὲ ἦν ὁμορόφιος καὶ πρὸς ὃν ἡ διάλεξις διὰ τῆς ὄψεως. δοκῶ μοι διὰ τῶν τοιούτων ἀκούειν Ὁμήρου λέγοντος, ὡς οὐκ ἄξιον ἀπογινώσκειν ὀνείρων, οὐδὲ τὴν ἀσθένειαν τῶν χρωμένων, ἐπὶ τὴν φύσιν μετατιθέναι τῶν ὁρωμένων. ἐπεὶ μηδὲ Ἀγαμέμνων δίκαιός ἐστιν ἐγκαλεῖν ἀπάτην ὀνείρων, κακῶς ὑπολαβὼν περὶ τῆς νίκης τοῦ μαντευτῆς, Θωρῆξαί σ' ἐκέλευσε κάρη κομόωντας Ἀχαιοὺς Πανσυδίῃ. νῦν γάρ κεν ἕλοις πόλιν εὐρυάγυιαν. προσέσχεν οὖν ὡς αὐτοβοεὶ τὴν πόλιν αἱρήσων, ὅτι τοῦ πανσυδίῃ παρήκουσεν, ὅ φησιν εἰς ἕνα τὸ ἑλληνικὸν ἐξοπλίσασθαι. ταῦ δὲ Ἀχιλλεύς τε καὶ ἡ Μυρμιδόνων φάλαγξ ἀπόμαχος ἦν, τὸ εὐψυχότατον τοῦ στρατεύματος. ἅλις ἐγκωμίων, καὶ καταβάλωμεν. ἀλλ' ἢ παρὰ μικρὸν ἀγνωμοσύνης ἑάλωκα, ὅτι

Πάντας) πάντας μὲν ὡς ἀληθεῖς διὰ τῶν κερατίνων πυλῶν, καὶ οὐχ ὡς ψευδεῖς πύλας διὰ τῶν ἐλεφαντίνων διεβίβαζον. Πεποίηται) ὑπὸ Ὁμήρου ἐν Ὀδυσσείᾳ ταῦτα. Χῆνες μὲν) ταῦτα δὲ κεῖσιν Ὅμηρος ἐν τῷ ιθ. γράμματι τῆς Ὀδυσσείας· ἔχει δὲ οὕτως, ἐλθὼν ὁ Ὀδυσσεὺς ἐν τῷ οἴκῳ μετὰ τὴν πολλὴν ἐκείνην πλάνην, ὡμίλει μὲν τοῖς ἐν οἴκῳ θεράπουσι καὶ θεραπαίναις· ὡμίλει δὲ καὶ τῇ Πηνελόπῃ, πλὴν ὡς ξένος καὶ ἄγνωστος. μεταξὺ τοίνυν τῶν ὁμιλιῶν ἐκείνων διεξιοῦσα πρὸς τὸν Ὀδυσσέα τὰς ἑαυτῆς λύπας, ὅτι νυκτός τε καὶ ἡμέρας τὰς ἀμετρήτους λύπας ἕνεκα τοῦ ἀνδρὸς τίκτει, ὀδυρομένη γοῶσά τε, καὶ ταῦτα φησίν, Ἀλλ' ἄγε μοι τὸν ὄνειρον ὑπόκριναι καὶ ἄκουσον· Χῆνές μοι κατὰ οἶκον ἐείκοσι πυρὸν ἔδουσιν Ἐξ ὕδατος καί τέ σφιν ἰαίνομαι εἰσορόωσα· Ἐλθὼν δ' ἐξ ὄρεος μέγας αἰετὸς ἀγκυλοχείλης, Πᾶσι κατ' αὐχένας ἦξε, καὶ ἔκτανεν. οἱ δ' ἐκέχυντο Ἀθρόοι ἐν μεγάροις· ὁ δ' ἐς αἰθέρα δῖαν ἀέρθη. Αὐτὰρ ἐγὼ κλαῖον καὶ ἐκώκυον ἔναρ ὀνείρῳ, Ἀμφὶ δέ μ' ἠγερέθοντο ἐϋπλοκαμῖδες Ἀχαιαί, Οἴκτρ' ὀλοφυρομένην ὅ μοι αἰετὸς ἔκτανε χῆνας· Ἂψ δ' ἐλθὼν κατ' ἄρ' ἕζετ', ἐπὶ προὔχοντι μελάθρῳ· Φωνῇ δὲ βροτέῃ κατερήτυε φώνησέν τε, Θάρσει Ἰκαρίοιο κούρη τηλεκλειτοῖο. Οὐκ ὄναρ ἀλλ' ὕπαρ ἐσθλὸν ὅ τοι τετελεσμένον ἔσται. Χῆνες μὲν μνηστῆρες, ἐγὼ δέ τοι αἰετὸς ὄρνις Ἦα πάρος, νῦν αὖτε τεὸς πόσις εἰλήλουθα, Ὃς πᾶσι μνηστῆρσιν ἀεικέα πότμον ἐφήσω. Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐμὲ μελιηδὴς ὕπνος ἀνῆκε. Παπτήνασα δὲ χῆνας ἐνὶ μεγάροισι νόησα, Πυρὸν ἐρεπτομένους παρὰ πύελον, ἧχι πάρος περ. Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς, Ὦ γύναι, οὔπως ἔστιν ὑποκρίνασθαι ὄνειρον Ἄλλῃ ἀποκλίναντ', ἐπεὶ ἦ ῥά τοι αὐτὸς Ὀδυσσεύς, Πέφραδ' ὅπως τελέει· μνηστῆρσι δὲ φαίνετ' ὄλεθρος, Πᾶσι μάλ', οὐδέ κέ τις θάνατον καὶ κῆρας ἀλύξει. Τὸν δ' αὖτε προσέειπε περίφρων Πηνελόπεια, Ξεῖν' ἤτοι μὲν ὄνειροι ἀμήχανοι ἀκριτόμυθοι Γίγνοντ' οὐδέ τι πάντα τελείεται ἀνθρώποισι. Δοιαὶ γάρ τε πύλαι ἀμενηνῶν εἰσὶν ὀνείρων. Αἱ μὲν γὰρ κεράεσσι τετεύχαται, αἱ δ' ἐλέφαντι. Τῶν οἱ μέν κ' ἔλθωσι διὰ πριστοῦ ἐλέφαντος, Οἵ ῥ' ἐλεφαίρονται, ἔπε' ἀκράαντα φέροντες· Οἱ δὲ διὰ ξεστῶν κεράων ἔλθωσι θύραζε, Οἵ ῥ' ἔτυμα κραίνουσι βροτῶν ὅτε κέν τις ἴδηται. Τοιούτων) ἐπῶν. Χρωμένων) ἀνθρώπων. Ὁρωμένων) τῶν ὀνείρων. Γάρ ὅ) διό. Πανσυδίῃ) Ὅμηρος ἐν Ἰλιάδι ποιεῖ τὸν Δία βουλόμενον τιμῆσαι τὸν Ἀχιλλέα, διὰ τὰς πρὸς τὴν Θέτιδα ὑποσχέσεις. φησὶ τοίνυν ὅτι πέμψας, ὁ Ζεὺς ὄνειρον Ἀγαμέμνονι καθεύδοντι, κελεύει πάντας ὁμοῦ τοὺς Ἕλληνας ἐκβαλεῖν εἰς τὴν μάχην τῶν Τρώων, ἵνα δηλονότι ἀναγκασθεὶς ὁ Ἀγαμέμνων, παρακαλέσῃ καὶ τὸν Ἀχιλλέα ἐξιέναι πρὸς τὸν πόλεμον· τὸ γὰρ πανσυδίῃ, ἅπαντας καθ' ἅπαξ καὶ συλλήβδην περιλαμβάνει. ὁ δὲ Ἀγαμέμνων μὴ δυνηθεὶς γνῶναι τοῦ πανσυδίῃ τὴν διάνοιαν, ἐπελάθετο τοῦ Ἀχιλλέως. κἀντεῦθεν ἔμεινε κολοβὸν καὶ ἀτελὲς τὸ τοῦ Διὸς παράγγελμα, ὅθεν οὐδὲ τὴν πόλιν ἠδυνήθη ἑλεῖν κατὰ τὴν ἐπαγγελίαν.

Ὅ φησιν) ὅπερ ἐστί. Ἕνα) ὁμοῦ. Καὶ καταβάλωμεν) τὸ καταβάλωμεν, ἀντὶ τοῦ σιωπήσωμεν λοιπόν, ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν κατατιθεμένων ὅνπερ ἐβάσταζον φόρτον· φησὶ δὲ καὶ Ἀριστείδης ἐν τῷ ὑπὲρ τῶν τεττάρων οὑτωσί, περὶ μὲν δὴ λαλῶν ὦ Πλάτων, καὶ ἀργῶν, καὶ δηλῶν, αὐτόθεν κατάβαλε, μή πού τις καὶ ἥρωας ἐγείρῃσι θεὸς ἄλλος. Καὶ καταβάλωμεν) ἤγουν καὶ καταθῶμεν τὰ τοιαῦτα ἐγκώμια, καὶ σιωπήσωμεν. Ἀλλ' ἢ παρὰ μικρὸν) οὕτως ὀφείλει νοεῖσθαι, ἀλλ' ἢ παρὰ μικρὸν ἀγνωμοσύνης ἑάλωκα, δημοσιεύσας μὲν ὅτι ἀγαθὰ συνεκπλεῦσαί τε, καὶ τὸ ποιῆσαι, καὶ τὸ πᾶσι πάντα ταῦτα συγκατεργάσασθαι, ὡς μικρῷ πρόσθεν εἶπον, τὰ δὲ εἰς αὐτὸν ἐμὲ παρ' αὐτῆς ἀγαθὰ οὔπω δημοσιεύσας.

μὲν ἀγαθὰ

μὲν ἀγαθὴ συνεκπλεῦσαί τε καὶ συγκαταμεῖναι, καὶ συνεμπορεύσασθαι, καὶ συστρατηγῆσαι, καὶ πᾶσι πάντα συγκατεργάσασθαι. ταῦτα δὲ μικρὸν πρόσθεν εἶπον. τὰ δὲ εἰς αὐτὸν ἐμὲ παρ' αὐτῆς, οὔπω δημοσιεύσας. καίτοι γε οὐδὲν οὕτω συνδιατίθεται τοῖς ἀνθρώποις, ὡς συμφιλοσοφεῖ, καὶ πολλὰ τῶν ὕπαρ ἀπόρων, ὄναρ καθεύδοντι, τὰ μὲν ὅλα ἔφηνε, τὰ δὲ συνηυπόρησε. γίνεται γάρ τι τοιοῦτον, ὡς νῦν μὲν ἐοικέναι πυνθανομένῳ, νῦν δὲ αὐτὸν εἶναι τὸν ἐξευρίσκοντα καὶ διανοούμενον. ἐμοὶ δὲ θαμὰ καὶ συγγράμματα συνεξείργασται. καὶ γὰρ νοῦν ηὐτρέπισε, καὶ λέξιν ἐνήρμοσε. καὶ ὃ μὲν διέγραψε, ὃ δὲ ἀντεισήγαγεν. ἤδη δέ ποτε καὶ τὴν ὅλην κατασκευὴν τῆς γλώττης ὑλομανοῦσάν τε καὶ φλεγμαίνουσαν ὀνομάτων καινότητι, ζήλῳ τῆς ἐκφύλου τῆς ἀρχαίας ἀτθίδος, ἡ δὲ διὰ θεοῦ νουθετήσασα, τὸ μέν τι εἰπόντος, τὸ δὲ τί ἐστιν εἰπόντος, ὃ δὲ δείξαντος, ὄχθους τινὰς ἀπολεαίνουσα ἐκπεφυκότας τῆς γλώττης, ἐπανήγαγέ τε ἐς τὸ σῶφρον, καὶ τὸ οἰδοῦν ἐκόλασε. καὶ κυνηγετοῦντί ποτε συνεπαλαμήσατο μηχανὰς ἐπὶ τὰ σὺν τάχει καὶ θέοντα καὶ κρυπτόμενα τῶν θηρίων, καὶ ἀπειπόντι δέ ποτε καὶ ἀναζευγνύντι προσεδρίαν ἐπέταξε, καὶ τὴν τύχην εἰς κυρίαν ὑπέσχετο, ὥστε ἥδιον θυραυλῆσαι πιστεύσαντας. ἡ δὲ, ἐπειδὴ παρῆν ἡ κυρία, καὶ ἡ τύχη παρῆν, ἥ γε ὑπέδειξεν ἑσμοὺς δικτυαλώτων καὶ δορυαλώτων θηρίων. ἐμοὶ μὲν οὖν βίος βιβλία καὶ θήρα, ὅτι μὴ πεπρέσβευκά ποτε, ὡς οὐκ ὤφελον ἀποφράδας ἰδεῖν ἐνιαυτοὺς τρεῖς ἐκ τοῦ βίου. καὶ μέντοι τότε πλεῖστα δὴ καὶ μέγιστα ὠνάμην αὐτῆς. ἐπιβουλάς τε γὰρ ἐπ' ἐμὲ ψυχοπομπῶν γοήτων ἀκύρους

Πυνθανομ.) τὸν ὄνειρον εἰ ὄνειρος. Καὶ τὸ μὲν) νόημα. Ὀνομάτων) ποικιλιῶν. Τῆς ἀρχαίας) ἀρχαίαν μὲν ἀτθίδα φησὶ, τὴν ἀπὸ Γοργίου ἀρξαμένην, ἧς ἀρχηγὸς αὐτὸς ὁ Λεοντῖνος Γοργίας. ἐχρῆτο γὰρ καὶ ποιητικοῖς ὀνόμασι διὰ σεμνότητα καὶ παραδοξολογίαν. ἡ δὲ νέα ἀτθὶς ἤρξατο ἀπὸ Αἰσχίνου καὶ Δημοσθένους. ἦν δὲ αὕτη λειοτέρα καὶ τῇ ἀκοῇ προσηνής. Ἡ δὲ) αὐτή. Τὸ μέν τι) ὅτι πρᾶξιν ἢ ἕκαστον. Τί ἐστιν εἰπόντος) προσθέντος καὶ τὴν ποιότητα ὅτι καλόν. Ἐκπεφυκότας) ὑπερανέχοντας. Εἰς κυρίαν) ὡρισμένην ἡμέραν. Θυραυλῆσαι) προσμεῖναι τῇ θύρᾳ· ἀπὸ τοῦ αὐλίζομαι. Ἡ τύχη) εὐθύς. Πεπρέσβευκα) εἰ μὴ διέκοψέ ποτε ἡ πρεσβεία ἡ πρὸς τὸν βασιλέα Ἀρκάδιον. Καὶ μέντοι) ὅμως καὶ τότε. Ψυχοπομπῶν) ψυχοπομπία καὶ ψυχαγωγία καὶ νεκυομαντεία, τὸ αὐτό ἐστι. λέγεται δ' οὕτω πολλοῖς ὀνόμασι πρᾶγμα ἓν παρὰ τοῖς Ἕλλησιν, ὥσπερ καὶ οὐκ ὀλίγα τῶν ἄλλων· ἔστι δὲ τὸ σημαινόμενον τοιοῦτον, μαγγανείαις τισὶ χρώμενοί τινες, καὶ ἄλλα μὲν περιεργότερα ποιοῦσι, διατείνονται δὲ καὶ ψυχὰς ἀνάγειν νεκρῶν ὧν ἂν αὐτοὶ βούλωνται. δοκοῦσι μὲν οὖν ἀνάγειν ψυχὰς δι' ἐπῳδῶν, καὶ ἀφορκισμῶν τινῶν· φαίνονται γὰρ καὶ ἀποκρίνονται περὶ τῶν ἐρωτωμένων· ἀλλ' οὐκ εἰσὶ τὰ φαινόμενα ψυχαὶ, ἀλλὰ δαιμόνιά τινα, ἃ δὴ καὶ ἀγγελικὰ μὲν τάγματα ἦσαν τὸ πρότερον καὶ φωτεινά, εἶτα δι' ἔπαρσιν καὶ κακίαν ἅπαξ τοῦ θείου ἐκείνου ῥιφέντα χοροῦ, κατὰ τὸν περίγειον τοῦτον πλανῶνται χῶρον, τήν τε λαμπρότητα ἅμα καὶ τὴν λεπτότητα ἀποβεβληκότα ἐκείνην, καὶ μεταθέμενα πρὸς τό τε ἀμαυρὸν, καὶ πρὸς πάχος διάφορον καὶ πολύτροπον. φασὶν οὖν Ἑλλήνων τε καὶ Χαλδαίων σοφοὶ τὰ μὲν αὐτῶν εἶναι ἀέρια, τὰ δὲ ὑδραῖα καὶ ἐνάλια, τὰ δὲ χθόνια, τὰ δὲ ὑποχθόνια· καὶ τὰ μὲν αὐτῶν χαίρειν κνίσσαις, τὰ δὲ αἵμασι, τὰ δὲ μολυσμοῖς τισὶ, τὰ δὲ ἄλλοις, καὶ ἄλλα ἄλλοις. διὰ γὰρ τοῦτο καὶ χρησμῳδὸς Ἀπόλλων, ἄλλαις μὲν χρῆσθαι θυσίαις τοὺς νεκυομαντείαν μετιόντας, ἄλλαις δὲ τοὺς ὑδρομαντείαν, ἄλλαις δὲ τοὺς ἀερομαντείαν, καὶ ἄλλως ἄλλους. ἡμεῖς μέντοι τὰ πολλὰ χαίρειν ἀφέντες, ἐπὶ τοὺς λόγους μετίωμεν μόνους τῶν ψυχοπομπῶν γοήτων. οὗτοι γὰρ καὶ τῇ νεκυομαντείᾳ χρῶνται. τούτοις μέντοι καὶ ὁ χρησμῳδὸς Ἀπόλλων παρακελεύεται τάδε ποιεῖν. θυσίας, φησὶν, ἐναρίζων Νερτείων κατάθαπτε, καὶ εἰς βόθρον αἷμα ἴαλλε· Χεῦε μέλι νύμφαισι Διωνύσοιό τε δῶρα. οἷα δὴ καὶ ἡ τοῦ Ὁμήρου παρακελεύεται Κίρκη τὸν Ὀδυσσέα ποιεῖν, ἤτοι εἰς ᾅδην κατιόντα, Βόθρον ὀρύξαι, ὅσον τε πυγούσιον ἔνθα καὶ ἔνθα. Ἀμφ' αὐτῷ

ἔχειν χοὰς πᾶσι νεκύεσσι· Πρῶτα μελικρήτῳ, μετέπειτα δὲ ἡδέϊ οἴνῳ· Τὸ τρίτον αὖθ' ὕδατι, ἐπὶ δ' ἄλφιτα λευκὰ παλύνειν. Αὐτὰρ ἐπὴν εὐχῇσι λίσῃ κλυτὰ ἔθνεα νεκρῶν, Ἔνθ' ὄιν ἀρνειὸν ῥέζειν, θῆλύν τε μέλαιναν· Αὐτὸς δὲ ξίφος ὀξὺ ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ, Ἧσθαι, μηδὲ ἐᾶν νεκύων ἀμενηνὰ κάρηνα, Αἵματος ἆσσον ἴμεν, πρὶν Τειρεσίαο πυθέσθαι. λόγον δὲ ἔχει ταῦτα τοιόνδε. μέλι μὲν, διὰ τὸ ἀντίπαλον τῆς τοῦ θανάτου πικρότητος· γάλα δὲ, διὰ τὸ μέλαν τοῦ σκότους· οἶνον δὲ, διὰ τὴν λύπην· ὕδωρ δὲ, διὰ τὸ ἐκ τεσσάρων στοιχείων συγκεῖσθαι τὸν ἄνθρωπον. ὄιν δὲ, ὅτι, φησὶ, κοινὰ πέλει χθονίων καὶ ἐπιχθονίων τὰ τετράποδα· μέλαιναν δὲ, διὰ τὸ τοῦ τόπου σκοτεινόν· ξίφος δὲ, διότι ἔθος ἐστὶ τοῖς χρωμένοις δαιμονικαῖς μαγγανείαις, ξίφη κρατεῖν ὁποῖά τινα, μήπως βιαζόμενοι τοῖς ἀφορκισμοῖς καὶ ταῖς ἐπικλήσεσιν οἱ δαίμονες, κακόν τι δράσωσιν ἐξαίφνης ἐπιπηδήσαντες ἐπὶ τὸν ἀφορκίζοντα καὶ ἐπικαλούμενον. διὰ τοῦτο τοίνυν ξίφη βαστάζειν ἀναγκάζονται, ἵνα δι' αὐτῶν ἐκφοβῶσιν ἐκείνους, καὶ οὐκ ἐῶσιν ἐγγὺς αὐτῶν προσελθεῖν, ἀλλὰ πόρρωθεν ἐρωτώμενοι ἀποκρίνωνται. ἐπεὶ γὰρ ζωτικὰ μέν εἰσι πνεύματα, ἔχουσι δὲ καὶ πάχος ὡς ἔφημεν, δεδίασι τὰ αὐτὰ τομὴν καὶ διαίρεσιν, καὶ ἀλγοῦσι πληττόμενα, καὶ τυπτόμενα. καὶ γὰρ ἐν τοῖς τυπτομένοις καὶ ἀλγοῦσιν ἀνθρώποις, οὐχ ἡ σάρξ ἐστιν ἡ τὸν πόνον ὑπομένουσα, ἀλλὰ τὸ ζωτικὸν πνεῦμα. ἡ γὰρ ἂν ἤλγει καὶ χωρισθεῖσα τῆς ζωογονούσης ψυχῆς. οἱ μέντοι ψυχοπομποὶ καὶ ψυχαγωγοὶ ταῖς εἰρημέναις χρώμενοι μαγγανείαις τε ἐπικλήσεσιν, οἷον εἴ τινας μετ' αὐτὰς ἄγουσι τοὺς τοιούτους δαίμονας, εἰς τὸ ἀνελκύσαι τινῶν τεθνεώτων ψυχὰς ἃς ἂν βούλωνται· μὴ δυνάμενοι δὲ ψυχὰς ἀναγαγεῖν, ἐξ ἀνάγκης λοιπὸν εἰς τὰς τῶν τεθνεώτων ἐκείνων μετασχηματίζονται οἱ τοιοῦτοι δαίμονες μορφὰς, καὶ ὁρῶνται καὶ γνωρίζονται τοῖς φίλοις καὶ συγγενέσι, καὶ ἀποκρίνονται πρὸς τὰ ἐρωτώμενα, καὶ πράττουσι τὰ κελευόμενα. ἐπιτάττονται γὰρ πολλάκις εἰς βλάβην χωρῆσαι τινῶν, καὶ χωροῦσι. τοιαύτην δὴ βλάβην καὶ ὁ σοφὸς οὗτος Συνέσιος παθεῖν κεκινδυνευκώς ποτε παρά τινων ἐχθρῶν ψυχοπομπῶν γοήτων, προτεθέαται δι' ὀνείρων, καὶ τὸν ἐκεῖθεν κίνδυνον ἔφθη φυλαξάμενος. τούτου τοίνυν μέμνηται νῦν εἰς ἔπαινον τῆς καθ' ὕπνον μαντικῆς. Ψυχοπομπῶν) ἀναγόντων ψυχὰς νεκύων.

Ἡ δὲ) καὶ αὕτη. Ἐγρηγορόσι) ἀνθρώποις. Ἅ, τε γὰρ) τὰ εἴδη γὰρ ἔχει οἴκοθεν ἡ φανταστική, ἥνπερ ἂν προείπομεν, ὅτι τὰ εἴδη τῶν γινομένων ἔχει ἡ ψυχὴ, ὡς ὁ νοῦς τὰ εἴδη τῶν ὄντων.

Τοῖς ἐστραμμένοις) δύο κόσμους ἀνωτέρω φήσας, ἀμφιφαῆ τε ἀμφικνεφῆ, καὶ κρύφιόν τινα τὸν ἀμφιφαῆ, καὶ ἅμα τὰς ἐν αὐτῷ τάξεις τε θείας δυνάμεις, οὓς τε θεοὺς χαλδαϊκῶς ὀνομάζει, ἀκολούθως καὶ τάδε φησίν, ἃ δὴ καὶ ἔστι δῆλα εἰ προεκτεθείημεν τὰς αἰγυπτιακὰς καὶ χαλδαϊκὰς δόξας, αἷς οὗτος ἀκολουθεῖ. ὥσπερ γὰρ ὁ Μωϋσῆς κατ' εἰκόνα θεοῦ γενέσθαι λέγει τὸν ἄνθρωπον· οὕτω καὶ χαλδαῖοι καὶ αἰγύπτιοι τὸν πατέρα τοῦ κόσμου τε ποιητὴν φάσκουσι σύμβολά τινα τῆς ἑαυτοῦ ἰδιότητος, ταῖς ψυχαῖς ἐγκατασπεῖραι. οὐ γὰρ αἱ ψυχαὶ μόνον ἀπὸ τῶν πατρικῶν φασὶ σπερμάτων, ἀλλὰ καὶ ὑπερκείμεναι πᾶσαι τάξεις ἐβλάστησαν. ὅθεν καὶ παραινοῦσιν ὡς ἐπειδήπερ οὐκ ἐκ σωματικῶν ὑφέστηκε κράσεων, ἀλλ' ἄνωθεν ἔσχε τὴν ὕπαρξιν ἐκ θεοῦ· καὶ συγγενείας ἔχει πρὸς τὰς ὑπερκειμένας τάξεις, πρὸς ἐκείνας ἐπιστρέφεσθαι χρή, καὶ διὰ τῶν ἀναμνήσεων τῶν θειοτέρων λήξεων, ἃς παρὰ τοῦ ποιητοῦ καὶ πατρὸς ἐλάμβανε κατιοῦσα, ἐκεῖσε αὖθις ἀνέρχεσθαι. τούτοις ἀκολουθῶν καὶ ὁ Συνέσιός φησιν, ὅτι ἡ ψυχὴ σχολάσασα τοῦ θορύβου τῶν ἀγοραίων καὶ παχυτέρων αἰσθήσεων, τὰ εἴδη, τουτέστι τὰς ἀναμνήσεις, ἃς ἄνωθεν κατιοῦσα δέχεται καὶ ἔχει, ταῦτα χαρίζεται τοῖς θεωρητικοῖς ἀνθρώποις. ὁμιλεῖ γὰρ ἤδη καὶ ταῖς θειοτέραις καὶ ὑπερκειμέναις τάξεσι, καὶ συγγίνεται αὐτῇ καὶ δύναμίς τις ἐκεῖθεν θειοτέρα, ἐξ ἐκείνου δηλαδὴ τοῦ κόσμου, ἣν καὶ θεὸν ἐγκόσμιον λέγει. Ὁμόθεν) ἀπὸ τοῦ ὁμοῦ. Τὰ μὲν δὴ) εἴδη.

ἐποίησε, καὶ φήνασα, καὶ ἐξ ἁπασῶν περισώσασα, καὶ κοινὰ συνδιῴκησεν, ὥστε ἄριστα ἔχειν ταῖς πόλεσι, καὶ ἐς τὴν βασιλέως ὁμιλίαν τῶν πώποτε Ἑλλήνων θαρραλεώτερον παρεστήσατο· ἄλλοις δὲ ἄλλων μέλει· ἡ δὲ πάρεστι πᾶσι δαίμων ἀγαθὸς οὖσα ἑκάστῳ, καὶ ἐπιτεχνωμένη τι ταῖς ἐν ἐγρηγορόσι φροντίσιν. οὕτω σοφόν τι χρῆμα ψυχὴ σχολάσασα τοῦ κατακλυσμοῦ τῶν ἀγοραίων αἰσθήσεων ἐπεισαγουσῶν αὐτῇ παντοδαπὸν τὸ ἀλλότριον. ἅ, τε γὰρ ἔχει τὰ εἴδη, καὶ ὅσα παρὰ νοῦ δέχεται, μόνη γινομένη προέχει τοῖς ἐστραμμένοις ἐπὶ τὰ εἴσω, καὶ τὰ παρὰ τοῦ θείου πορθμεύει. συγγίνεται γὰρ αὐτῇ καὶ θεὸς ἐγκόσμιος οὕτως ἐχούσῃ, τῷ τὴν φύσιν αὐτῆς ὁμόθεν εἶναι). τὰ μὲν δὴ γινόμενα ταῦτα τῶν ἐνυπνίων, θεσπεσιώτερά ἐστι, καὶ ἢ πάντως, ἢ παρὰ μικρὸν πάντως, τρανὰ καὶ σαφῆ, καὶ ἥκιστα τέχνης δεόμενα. ἀλλὰ ταῦτα μόνοις ἂν παραγένοι-

τοῖς

τὸ τοῖς κατ' ἀρετὴν ζῶσιν, εἴτε φρονήσει πεπορισμένην, εἴτ' ἔθεσιν ἐγγενομένην. εἰ δέ ποτε καὶ ἄλλῳ τῳ, μόλις μὲν, ἀλλὰ γένοιτ' ἄν, πάντως δὲ οὐκ ἐπὶ σμικροῖς δή τισι τῶν ἀρίστων γενναῖον ἐνύπνιον τῷ τυχόντι παρέσται. τὸ δὲ λοιπὸν καὶ πολὺ καὶ κοινότατον γένος, ἐκεῖνο ἂν εἴη τὸ ἠνιγμένον, καὶ ἐφ' ὃ δεῖ τὴν τέχνην παρασκευάσασθαι. γένεσίν τε γὰρ ἔχειν ὡς οὕτως εἰπεῖν ἄτοπον καὶ ἀλλόκοτον, καὶ ὡς ἐκ τῶν τοιούτων βλαστῆσαν ἀσαφέστατον περιέχειν. ἔχει γὰρ ὧδε περὶ αὐτοῦ· ὅσα φύσις ἔχει, πάντων ὄντων, γινομένων, μελλόντων· ἐπεὶ καὶ τοῦτο τρόπος ὑπάρξεως· εἴδωλα ἀπορρεῖ, καὶ τῆς ὑποστάσεως αὐτῶν ἀποπάλλεται. εἰ γὰρ ἕκαστον αἰσθητὸν, εἶδός ἐστιν ὕλῃ συνδυασθὲν, ἐφωράσαμεν δὲ τῆς ὕλης ἐν τῷ συνθέτῳ τὴν ἔκροιαν, ὁ λόγος αἱρεῖ καὶ τὴν τῶν εἰδώλων φύσιν ἐξοχετεύεσθαι, ἵνα κατ' ἄμφω τὰ μέρη, τὴν τοῦ ὄντος ἀξίαν ἀρνήσηται τὰ γινόμενα. τούτων ἁπάντων τῶν ἀπορρεόντων εἰδώλων, τὸ φανταστικὸν πνεῦμα, κάτοπτρόν ἐστιν ἐμφανέστατον· περινοστοῦντα γὰρ ἄλλως καὶ διολισθαίνοντα στάσεως, τῇ τε ἀοριστίᾳ τοῦ εἶναι καὶ τῷ παρὰ μηδενὸς τῶν ὄντων ἐπιγινώσκεσθαι, ἐπειδὰν ἐγκύρσῃ τοῖς ψυχικοῖς

Εἴτε φρονήσει) φρονήσει πεπορισμένην ἀρετήν φησι, τὴν ἐξ ἐμπειρίας ἐγγινομένην· ἔθεσι δὲ ἐγγενομένην λέγει, τὴν ἠθικὴν ἀρετήν, τὴν ἐξ ἔθους καὶ διδασκαλίας ἐπιγινομένην· ὁ μέντοι Ἀριστοτέλης ὥσπερ ἐτυμολογῶν, ἠθικὴν καλεῖ αὐτὴν ἀπὸ τοῦ ἔθους. ἔθος δέ ἐστιν ἐνέργεια, ἦθος δὲ ἡ ποιότης, ἡ διὰ τῆς ἐνεργείας ἐγγινομένη τῷ παθητικῷ ψυχῆς, τουτέστι τὸ τέλος καὶ τὸ ἔργον τοῦ ἔθους. οὐδεμίαν δὲ τῶν ἠθικῶν ἀρετῶν φύσει ἡμῖν ἐγγίνεσθαι· οὐδὲν γὰρ τῶν φύσει ὄντων ἄλλως ἐθίζεται· οἷον τὸ πῦρ, ἀνωφερὲς ὂν φύσει, οὐκ ἄν ποτε ἐθισθείη κάτω φέρεσθαι, καὶ τὰ ἄλλα ὁμοίως. Εἴτ' ἔθεσιν) τὴν ἠθικήν φησι τὴν ἀπὸ διδασκάλου καὶ ἔθους. Ἄλλῳ τῳ) μὴ σπουδαίῳ ἀνθρώπῳ. Οὐκ ἐπὶ) ἀλλ' ἐπὶ μεγάλοις καὶ ἀναγκαίοις πράγμασι. Ἀρίστων) ὥσπερ τῷ Βαλαὰμ ποτε τῷ ἀλλοφύλῳ. Γένος) ὀνείρων. Γενομένων) παρελθόντων. Ἐπεὶ καὶ τοῦτο) τὸ μέλλον ποτὲ εἰς ὕπαρξιν ἐλεύσεσθαι. Ὑπάρξεως) οἱ σοφοὶ τὸν παρόντα κόσμον, εἴδωλόν φασι τοῦ αἰῶνος· ἀκολούθως δὲ καὶ τὰ ἐν τούτῳ πράγματα, εἴδωλα τῶν ἐνυπαρχόντων ἐκείνῳ. οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐξ ἀλλήλων πρὸς ἄλληλα γινόμενα ἐκμαγεῖα, εἴδωλα καὶ αὐτὰ ὀνομάζουσι· πάντων δὲ τούτων εἶναί φασι δεκτικὸν ὑποκείμενον τὸν ἀέρα. οἷον ὡς ἐν ὑποδείγματι, τὸν προφορικὸν καὶ ἔναρθρον λόγον διαδεχόμενος ὁ ἀὴρ ἀκολούθως, καὶ τυπῶν ἑαυτὸν ἀπορρήτως ὥσπερ κάτοπτρον εἰς μυρίας διαπορθμεύει μυρίων ἀκοάς, τῶν ἄρθρων ὁμοίως κατὰ τὸ ἀπαράλλακτον ἐχόντων. τὸ δ' αὐτὸ ποιεῖ καὶ πρὸς πάντα χρώματα, καὶ πρὸς πάντας ἀτμούς, καὶ πρὸς ὅσα τῶν ἐν κόσμῳ ταῖς αἰσθητικαῖς δυνάμεσιν ὑπόκεινται. ταῦτα γοῦν καὶ τὰ τοιαῦτα κἀνταῦθα ὁ Συνέσιος, ἀπορρέοντα εἴδωλα τῶν αἰσθητῶν ὀνομάζει. καὶ ἐκροὰς τῶν συνθέτων. ἀπὸ μὲν γὰρ τῆς καθ' ὅλου πρώτης καὶ ἀρχεγόνου ὕλης, ἀφ' ἧς τὰ στοιχεῖα, οὐκ ἂν εἴη ἐκροὴ μόνῃ τῇ ἐπινοίᾳ πλαττομένης· κατὰ τοῦτο μὲν δὲ περὶ αὐτῆς ἐκροὴν ἐκ τῶν κατὰ σύνθεσιν εἰδοποιημένων μερικῶν τοῦ κόσμου πραγμάτων. ταῦτα γὰρ ἀεὶ γίνονται, ἀλλοιοῦνται, καὶ φθείρονται. οὐ κατὰ μόνον δὲ τὸ τῆς ὕλης ῥευστόν, ἀλλ' ὡς εἰπεῖν συναπολαύουσι καὶ ταῦτα τὰ εἴδη τοῦ πάθους τῆς φθορᾶς ταύτης, καὶ οὕτως ἀρνοῦνται, φησί, τὰ ἐν τῷ κόσμῳ πράγματα, τὴν τοῦ ὄντος ἀξίαν. ἀξία δὲ τοῦ ὄντος ἐστὶ τὸ ἀεὶ εἶναι. ταῦτα δὲ τοὐναντίον ἀεὶ οὐκ εἰσίν, οὐκ ἐφ' ἑνὸς ἵστασθαι δυνάμενα, ἀλλὰ τὰ μὲν ἐγένετο, τὰ δὲ γίνονται, τὰ δὲ μέλλουσιν ἔσεσθαι. τὰ γοῦν ἐκ τούτων ἁπάντων ἀπορρέοντα εἴδωλα, περινοστοῦσι καὶ διολισθαίνουσι πλανώμενα περὶ τὸν ἀέρα· περιτυγχάνοντα δὲ καὶ μονιμότητα καὶ ἀνάπαυσιν εὑρίσκουσιν ἐν τῷ φανταστικῷ τῆς ψυχῆς, εἰδώλῳ ὄντι καὶ αὐτῷ τῆς ψυχῆς. νοῦ μὲν εἴδωλον ἡ ψυχή· ψυχῆς δ' αὖ εἴδωλον τὸ φανταστικὸν πνεῦμα. ὅσα μὲν οὖν, φησίν, εἴδωλα ἀπορρέουσιν ἐκ τῶν γενομένων, ἐκ τῶν γινομένων, σαφῆ καὶ ἀρίδηλα ἀπο[illegible]κονται, ὅσα δ' ἐκ τῶν μελλόντων, ταῦτα δ' ἀόριστα καὶ δυσείκαστα καὶ αἰνιγματώδη, ὥσπερ γὰρ εἴποις που παρειὼν θεάσαιτο ἄνθος ἀμυγδαλῆς, γνοίη μὲν ἂν εὐθὺς ὅτι καρπὸς ἀμυγδαλῆς ἐπακολουθήσει τῷ ἄνθει· τὰς μέντοι ποιότητας καὶ τὸ μέγεθος καὶ τὸ τελεσφόρημα τοῦ καρποῦ οὐκ ἂν ὡρισμένως γνοίη· οὕτω καὶ ὅσα ἐκ τῶν μελλόντων ἀπορρέουσιν εἴδωλα, προαπαγγέλλουσι μὲν ὅτι ἔσται τόδε τι· οὐ μέντοι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὴν τοῦ πράγματος ποιότητα σαφῶς. Εἴδωλα) ἤγουν χαρακτῆρες καὶ ἐκμαγεῖα καὶ τύποι. Ὑποστάσεως) οὐσίας. Τῆς ὕλης) ἤγουν ἐκ τῶν συνθέτων γίνεσθαι· ἐκ τοῦ ἀπορρεῖν ἐποίησε τὴν ἐκροήν. Αἱρεῖ) ἤγουν κρατεῖ καὶ δέχεται. Ἐξοχετεύεσθαι) ἐκρεῖν ἐκ τῶν συνθέτων κατὰ τὴν ὕλην, καὶ τὸ εἶδος, ἅπερ ἄμφω ἐστί.

Τοῦ ὄντος) τοῦ κυρίως ὄντος. Τὰ γινόμενα) τὰ βέβαια. Τούτων) ἐκ. Διολισθήσαντα) ἀποχωροῦντα. Τῆς τῆς ἀοριστίας) τύποι γὰρ ὄντων καὶ σκιαὶ, οὐ μὴν ὄντα. Τῶν ὄντων) τῶν κυρίως ὄντων. Ἐπιγινώσκεσθαι) ὡς δηλότερα τῆς φύσεως ἐκείνων. Τοῖς ψυχικοῖς) τοῖς φανταστικοῖς.

Εἰδώλοις) ἢ καὶ προσθὲν ἔφη. Τὴν φύσιν) τὴν ἀνθρωπίνην. Τῶν μὲν οὖν) ὥσπερ ἡ ἤδη γινομένη οἰκία οὐκ ἔστιν ὄν· οὐδὲ γὰρ εἰς πλείαν ἦλθεν ὕπαρξιν· οὕτως εἰκάζεται ἐνταῦθα καὶ ὁ Συνέσιος, καὶ διεξέρχεται ἃ φησίν· διότι τὸ αὐτὸ δὴ καὶ δὴ μέχρις ἂν ζῇ, γινόμενον πρᾶγμα λογίζεται· ὅταν δὲ τελευτήσῃ, τότε λογίζεται αὐτὸ ἀπηρτισμένον ὂν ἐνέργεια ἤδη, ὡς παυσάμενον τοῦ γίνεσθαι, καὶ τέλος λαβόντα τῆς δυνάμει ὂν τῆς πρότερον. Ἔμβια) ζωντα. Ἀτελοῦς) ἀτελὲς γὰρ τὸ μέλλον, διὰ τὸ μήπω εἰς γένεσιν ἥκειν. Ἐξαγόμενα) ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν ἀνθέων ἃ πρὸ τῶν καρπῶν ἐξάγονται. Ἀπ' αὐτοῦ) γρ. ἐπ' αὐτοῦ. Ἀλλ' ἤδη) ἐντεῦθεν ἄρχεται διδάσκειν πῶς δεῖ παρασκευάζειν ἑαυτοὺς εἰς ὑποδοχὴν τῆς τέχνης τῆς δι' ὀνείρων μαντικῆς. Τὸ πνεῦμα) τὸ φανταστικόν. Τροφὴ δὲ) διδάσκει πῶς δεῖ τρέφειν καὶ αὔξειν τὴν τέχνην τῆς καθ' ὕπνον μαντικῆς. λέγει δὲ ὅτι διὰ φιλοσοφίας ἤτοι μελέτης θανάτου, καὶ διὰ μετρίας διαίτης. ταῦτα γὰρ ἐστι γαλήνη τῶν παθῶν καὶ ἀκινησία τις. ἡ δὲ ἀσώφρονιστος καὶ ἀκόλαστος δίαιτα, κλύδωνα, φησὶ, καὶ ζάλην ἐμποιεῖ τῷ ἐσχάτῳ σώματι, ὅπερ καὶ οὗτος ἀκολουθῶν τῷ Πλάτωνι ὀστρεώδες ἔφη περίβλημα· τὸ δ' αὖ σῶμα κατὰ διαδοχὴν κινεῖ τὰς αἰσθητικὰς δυνάμεις· αἱ δὲ αἰσθητικαὶ δυνάμεις πάλιν ἐμποιοῦσι τὸν κλόνον μέχρι τῆς φαντασίας· ὥσπερ ὅταν τις ὕδωρ ἢ ἀέρα κινήσῃ, καὶ τὸ κεκινημένον αὖ, ἕτερον κινήσῃ· κἀκεῖνο ἕτερον, καὶ κατὰ διαδοχὴν τοῦτο γίνηται μέχρι πολλοῦ. ὅρα δὲ πῶς πρῶτον σῶμα προσηγόρευσε τὴν φαντασίαν πρῶτον, διὰ τὸ ἔσχατον καὶ ὀστρεῶδες περίβλημα σῶμα δὲ, διὰ τὸ παχύτερον καὶ ὑλικώτερον εἶναι τῆς ψυχῆς.

πνεύμασιν, εἰδώλοις μὲν οὖσιν, ἕδραν δὲ ἔχουσιν εἰς τὴν φύσιν, τούτοις προσαπερείδονται, καὶ ὥσπερ εἰς ἑστίαν αὐτὰ ἀναπαύονται. τῶν μὲν οὖν γινομένων ἅτε ἤδη προεληλυθότων εἰς τὴν τοῦ εἶναι ἐνέργειαν, σαφῆ τὰ εἴδωλα ἀποστέλλεται, μέχρις ἂν ὑπὸ χρόνου πλήθους ἀμυδρὰ καὶ ἐξίτηλα γένηται· τῶν δὲ ὄντων, ἅτε ἑστώτων ἔτι, μᾶλλον ἔμβια καὶ ἐπιδηλότερα· ἀοριστότερα δὲ τῶν μελλόντων καὶ ἀδιάκριτα. προκυλινδήματα γάρ ἐστιν οὔπω παρόντων, φύσεως ἀτελοῦς ἐξανθήματα, οἷα ἀποσκιρτῶντα καὶ ἐξαγόμενα σπερμάτων ἀποκειμένων αἰνίγματα. ταύτῃ καὶ δεῖ τέχνης ἐπὶ μελλόντων. ἐσκιαγραφημένα γὰρ ἀπ' αὐτοῦ προέρχεσιν εἴδωλα, καὶ οὐκ ἐμφανεῖς εἰκόνες, ὥσπερ ἀπὸ τῶν ὄντων· θαυμαστά γέ τοι τὴν φύσιν ἐστὶ, καὶ οὕτως ἔχοντα, ὅτι ἀπὸ μήπω γινομένων ἐγένετο. ἀλλ' ἤδη γάρ τι καὶ περὶ τῆς τέχνης ῥητέον, ὡς ἂν παραγένοιτο. ἄριστον μὲν οὖν οὕτως παρεσκευακέναι τὸ πνεῦμα τὸ θεῖον, ὡς ἐφορείας ἀξιοῦσθαι νοῦ καὶ θεοῦ, ἀλλὰ μὴ δεξαμενὴν εἶναι τῶν ἀορίστων εἰδώλων. τροφὴ δὲ ἀρίστη διά τε φιλοσοφίας γαλήνην ἐμποιούσης παθῶν, ὑφ' ὧν κινηθέντων τὸ πνεῦμα, καθάπερ χώρα καταλαμβάνεται. καὶ διὰ μετρίας διαίτης καὶ σώφρονος, ἥκιστα μὲν ἐξοιστρούσης τὸ ζῷον, ἥκιστα δὲ ἐμποιούσης εἰς τὸ ἔσχατον σῶμα. φθάνοι γὰρ ἂν ὁ κλόνος μέχρι τοῦ πρώτου, τὸ δὲ ἀτρεμές τε δεῖ καὶ ἀκλόνητον εἶναι. ἀλλ' ἐπεὶ τὸ τοιοῦτον συνδέξασθαι μὲν ἁπλῶς τι ῥᾴδιον, συγκατεργάσασθαι δὲ ἁπάντων ἀμηχανώτατον, ἡμεῖς δὲ βουλόμεθα μηδενὶ τὸν ὕπνον ἀνόνητον εἶναι, φέρε ἵνα κἂν τοῖς ἀορίστοις ὅρον ζητήσωμεν, τοῦτ' ἔστι τέχνην περὶ τὰ εἴδωλα συστησώμεθα. ἔχει δὲ οὕτως· ὥσπερ ἐπὶ τῶν διαποντίων πλεόντων ὅταν ποτὲ σκοπέλῳ τινὶ προσεντύχωσι, κἄτ' ἀποβάντες ἴδωσι πόλιν ἀνδρῶν, ὅτα-

Τροφὴ δὲ) ἀναστροφή. Ὑφ' ὧν) παθῶν. Τὸ πνεῦμα) τὸ φανταστικόν. Διὰ μετρίας) διὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ ἁπλῆς διαίτης. Τὸ ἔσχατον) τὸ σαρκικὸν, ὃ καὶ ὀστρεῶδες ἔφη περίβλημα. Τοῦ πρώτου) τοῦ φανταστικοῦ.

τασικοῦ. καὶ ἀνωτέρω γὰρ περὶ τοῦ ψυχῆς σῶμα ὠνόμασε τὸ φανταστικόν. Διαπονηπίων) διαπόντιος πλεῦ-
σας αὐτοῦ ἐν τῷ πόντῳ.

κις μὲν τὸν αὐτὸν σκόπελον ἴδωσι, τὴν αὐτὴν πόλιν σημαίνονται· καὶ ὥσπερ ἐπὶ τῶν στρατηγῶν, οὓς οὐχ ὁρῶντες ἀπὸ τῶν προδρόμων ἴσμεν ὅτι παρέσονται. τῶν γὰρ αὐτῶν φανέντων, ἀεί ποτε παρεγένοντο· οὕτω καὶ τοῖς εἰδώλοις ἑκάστοτε σημαινόμεθα τὴν τῶν ἐσομένων ἐνέργειαν. πρόδρομα γάρ ἐστι ταῦτα τῶν αὐτῶν καὶ ὅμοια τῶν ὁμοίων. ὥσπερ οὖν κυβερνήτου κακία τοῦ σκοπέλου φανέντος μὴ ἐπιγνῶναι, μηδὲ ἔχειν εἰπεῖν περὶ ἣν τινα γῆν τὸ σκάφος ἐλαύνει, καὶ ὁ τοιοῦτος ἀτέκμαρτα πλεῖ, οὕτως ὁ τὴν αὐτὴν ὄψιν πολλάκις ἰδὼν, εἰ μὴ κατεσημήνατο τίνος αὐτῷ προφῆτις ἐγένετο πάθους ἢ τύχης, ἢ πράξεως, ἀνοήτως χρῆται τῷ βίῳ, καθάπερ ὁ κυβερνήτης ἐκεῖνος τῷ σκάφει· καὶ τὰς διοσημείας προαγορεύομεν ἐν εἰρήνῃ βαθείᾳ τοῦ περιέχοντος, περὶ τὴν σελήνην ἅλως ἰδόντες, ὅτι πολλάκις ἰδόντων οὕτω, χειμὼν ἠκολούθησε, Τῇ μὲν ἴῃ ἀνέμοιο γαληναίης τε δοκεύειν· Ῥηγνυμένῃ ἀνέμοιο, μαραινομένῃ δὲ γαλήνης. Ταὶ δύο δὲ ἂν χειμῶνι περιζώσαιντο σελήνην· Μείζονα δ' ἂν χειμῶνα φέροι τρισέλικτος ἀλωή, Καὶ μᾶλλον μελανεῦσα, καὶ εἰ ῥηγνύατο μᾶλλον. οὕτως ἐπὶ πάντων καὶ Ἀριστοτέλης τε καὶ ὁ λόγος φησὶν, ἡ μὲν αἴσθησις μνήμην, ἡ δὲ μνήμη πεῖραν, ἡ δὲ πεῖρα τέχνην ἐποίησεν· οὕτω καὶ τὴν ἐπὶ τοῖς ὀνείροις βαδιοῦμεν. ἠθροίσαι μὲν οὖν ἐνίοις ἤδη βιβλία συχνὰ τῆς τοιαύτης παρατηρήσεως. ἀλλ' ἔγωγε τῶν αὐτῶν ἀποδύντων καταγελῶ, καὶ ὀλίγον ὄφελος ἡγημαι. οὐ γὰρ ὥσπερ τὸ σῶμα τὸ ἔσχατον τῶν καθωμιλημένων στοιχείων ἡ σύνοδος, δύναται δέξασθαι τέχνην καθόλου καὶ λόγον τῇ φύσει συμπαρατείνοντα. ὡς γὰρ ἐπὶ

Σημαίνονται) σημειούμεθα. Τῶν αὐτῶν) τῶν ὁμοίων πολλάκις ἐπιτυχόμενον πραγμάτων. Διοσημείας) χειμῶνας, ὑετοὺς, κεραυνούς. Περιέχοντος) ἀέρος. Ἅλως) τρεῖς, ἢ δύο, ἢ μίαν. Ἅλως) τοὺς ἅλωνος δίκην φαινομένους κύκλους φησὶ, περὶ τὴν σελήνην. Τῇ μὲν ἴῃ) ὁ Ἄρατος ἐν τοῖς φαινομένοις, δῆλα τὰ πολλὰ διέξεισι περὶ τῆς σελήνης, καὶ δὴ καὶ τόδε φησὶν ἄνωθεν πόθεν ἀρξάμενος· Εἰ δέ κε μιν περὶ πᾶσαν ἀλῶαι κυκλώσωσι, Ἢ τρεῖς, ἠὲ δύω περικείμεναι, ἠὲ μία οἴη, Τῇ μὲν ἴῃ, ἀνέμοιο γαληναίης τε δοκεύειν· Ῥηγνυμένῃ ἀνέμοιο· μαραινομένῃ δὲ γαλήνης, καὶ τὰ ἑξῆς. ἔστι δὲ τὸ λεγόμενον τοιοῦτον· ἐὰν μία γένηται ἅλως, εὐδίαν προσδόκα. διαλύεται γὰρ κατ' ὀλίγον ἡ πύκνωσις· εἰ δὲ ῥηγνύηται, ἀνέμων προσδόκα ἐξ ἐκείνου τοῦ μέρους, ὅθεν τὴν ῥῆξιν λαμβάνει· εἰ δὲ δύο ἅλωαι γένοιντο, χειμῶνα προσδόκα, καὶ ἔτι μείζονα, ἐὰν τρεῖς. Τῇ μὲν ἴῃ) τῇ μὲν μιᾷ. Ὁ λόγος) τῆς ἐπιστήμης. Τὸ σῶμα) τὸ σάρκινον. Τὸ ἔσχατον) ἀνωτέρω πολλάκις τὸ φανταστικὸν πνεῦμα, ὁ Συνέσιος πρῶτον σῶμα ψυχῆς ὠνόμασε, καὶ ἀκήρατον σῶμα, καὶ θειότερον· ἔσχατον δὲ σῶμα καὶ ὀστρεῶδες περίβλημα, τὴν σάρκα μετὰ τῶν νεύρων καὶ ὀστῶν καὶ τῶν συντρόφων· ὃ δὴ καὶ σύνοδον φησὶ τῶν καθωμιλημένων στοιχείων, τουτέστι τῶν παρὰ πᾶσιν οὕτως ὀνομαζομένων εἰσὶ δὲ τό, τε θερμὸν καὶ ψυχρὸν, καὶ ξηρὸν καὶ ὑγρόν. φησὶν οὖν ὅτι οὐχ οὕτως ἐστὶ δυνατὸν ἐπὶ τοῦ φανταστικοῦ πνεύματος, ὥσπερ ἐστὶ περὶ τοῦ σαρκίνου τούτου καὶ ἐσχάτου σώματος τῆς ψυχῆς καθόλου τέχνην παραδοῦναι, καὶ ἕνα κανόνα τῶν παντοίων καὶ παντοδαπῶς φαινομένων ὀνείρων. τὸ μὲν γὰρ σῶμα ἢ ὑπὸ ψύξεως, ἢ ὑπὸ θέρμης τρεπόμενον πάσχει ὡς ἐπιτοπλεῖστον· τὸ δὲ φανταστικὸν πνεῦμα, μυρίας ἔχει τὰς διαφορὰς καὶ τὰς ἀλλοιώσεις, περὶ ὧν οὐκ ὀλίγα καὶ ἡμεῖς ἀνωτέρω εἰρήκειμεν. τὸ μὲν γὰρ παχυνθὲν, ὁμοιοῦται τῇ φύσει τῆς γῆς· τὸ δὲ τῷ ὕδατι· τὸ δὲ τῷ προσγείῳ ἀέρι κατὰ τὴν λεπτότητα· τὸ δὲ τῷ ὑπερνεφέλῳ ἀέρι· τὸ δὲ τῇ τοῦ στοιχειακοῦ πυρὸς σφαίρᾳ· τὸ δὲ τῇ αἰθερώδει. καὶ τὸ μὲν τῇ σφαίρᾳ· τὸ δὲ τῇ ἡλιακῇ, καὶ ἑξῆς ὁμοίως ἄλλο ἄλλῃ, καὶ ἕτερον ἑτέρᾳ, ὡς ἕκαστον ἔχει πάχους ἢ λεπτότητος, ἢ κουφότητος, κατὰ τὸ ἀνάλογον. Σῶμα ἔσχατον) ἡ περ ἐσχάτη σύνοδός ἐστι τῶν στοιχείων. Ἡ σύνοδος) οὐχ οὕτως ἐπὶ

τοῦ φανταστικοῦ. Καὶ λόγον) τεχνικὸν ἑαυτῶν τῶν ἀεὶ ἐπιγινομένων ἀνθρώπων. Ὡς γὰρ ἐπὶ τὸ) μαθημάτων τοῦτο μέχρι τοῦ οὐχ οὕτως ὑπὸ θέρμης καὶ ψύξεως.

Ὁμοειδέσι) σώμασι.

Τὸ παρὰ φύσιν) ἔξω τῆς συνηθείας. Οὐ λανθάνει) συμβαίνει γάρ ποτε ὑγιὲς εἶναι καὶ νοσερον. αἰσθητικὸν τί ἐστιν ἀσύνηθες. Γνώμονι) κανόνι.

Ἄλλο ἄλλου) φανταστικὸν φανταστικοῦ. Τῷ πλείονι) διὰ τοῦ. Φυράματος) τοῦ πάχους. Ηνίξατο Τίμαιος) φησὶν ἐν Τιμαίῳ ὁ Πλάτων, ὅτι ὁ ξυστήσας τὸ πᾶν διεῖλε ψυχὰς ἰσαρίθμους τοῖς ἄστροις, ἔνειμέ τε ἑκάστην πρὸς ἕκαστον, καὶ ἐμβιβάσας ὡς ἐς ὄχημα τὴν τοῦ παντὸς φύσιν ἔδειξε, νόμους τε τοὺς εἱμαρμένους εἶπεν αὐτῇ, ὅτι γένεσις πρώτη μὲν ἔσοιτο τεταγμένη μία πᾶσιν ἵνα μή τις ἐλαττοῖτο, καὶ τὰ ἑξῆς. Αὐτῷ μὲν) τῷ πνεύματι. Τῷ ζώῳ) τῷ ἀνθρώπῳ. Καὶ αὐτῷ) τῷ πνεύματι. Ὑφ᾽ ἑαυτοῦ) ὑπὸ οἰκείας προαιρέσεως. Οὐδὲν γὰρ) οὐδὲ γὰρ ἕτερον οὕτως εὐκίνητον ὡς πνεῦμα. Εὐτράπελον) εὐκίνητον. Ανομοίοις) πνεύμασι. Ταυτὰ) ὅμοια. Τῶν αὐτῶν) εἰδώλων.

Πῶς δ᾽ ἂν γένοιτο) πολύτροπός ἐστι, φησὶν, ὁ ἐμποδισμὸς καὶ ἡ ἀποτυχία τῆς ἀκριβοῦς ἐλέγχου τῶν πραγμάτων ἐν τῷ φανταστικῷ. καὶ γὰρ καὶ ἡ διάφορος ἐν τοῖς σώμασι κρᾶσις, διάφορα δείκνυσι καὶ τὰ φαινόμενα· καὶ ἡ διάφορος διαγωγὴ, καὶ διαπειθὴ, καὶ ἡ διάφορος τροφὴ, καὶ ἡ διάφορος ὥρα, καὶ ἡ διάφορος κίνησις τῶν εἰκονιζομένων. καὶ γὰρ καὶ τὸ διαφανὲς, φησὶν, ὕδωρ ἐναργέστερα δείξει τῶν φαινομένων τὰ εἴδωλα, ἢ τὸ

ὃ πλεῖστον ὑπὸ τῶν αὐτῶν ταῦτα πάσχει, μικρᾶς οὔσης ἐν τοῖς ὁμοειδέσι τῆς διαφορᾶς τῆς πρὸς ἄλληλα· καὶ ὃ παρὰ φύσιν ἔχον ἐν αὐτοῖς, οὐ λανθάνει νοσοῦν, ἐπειδὴ χρώμεθα τῷ τοιούτῳ γνώμονι. οὐχ οὕτως ἐπὶ τοῦ φανταστικοῦ πνεύματος, ἀλλὰ καὶ τὴν πρώτην φύσιν διενήνοχεν ἄλλο ἄλλου. ἄλλο γὰρ ἄλλῃ σφαίρᾳ προσήκει τῷ πλείονι τοῦ φυράματος· ἢ μάλα δὴ

"κεῖναί γε μακάρταται ἔξοχα πασέων Ψυχάων ποτὶ

"γαῖαν ἀπ᾽ οὐρανόθεν προχέονται. Κεῖναι δ᾽ ὄλβιαί

"τε καὶ ἄφατα νήματ᾽ ἔχουσαι, Ὅσσαι ἀπ᾽ αἰγλήεν-

"τος ἄνακτος σέθεν, ἠδὲ καὶ αὐτοῦ Ἐκ Διὸς ἐξεγένοντο, μί-

"του κρατερῆς ὑπ᾽ ἀνάγκης. καὶ τοῦτ᾽ ἄρα ἐστὶν ὃ παρῃνίξατο Τίμαιος, διδοὺς ἑκάστῃ ψυχῇ σύννομον ἄστρον· αἱ δὲ καὶ τῆς φύσεως ἐκστᾶσαι, ὡς φιλοχωρῆσαι περὶ τὴν ὕλην, ἡ μὲν ἧττον, ἡ δὲ μᾶλλον, ὡς ἑκάστη ἐπὶ τῆς ἐδυστύχησε, τὸ πνεῦμα ἐμόλυνεν. ἐνοικίζονται δὴ σώμασιν οὕτως ἔχουσαι, καὶ γίνεται βίος ὅλος ἐν ἁμαρτίᾳ καὶ νόσῳ τοῦ πνεύματος, αὐτῷ μὲν παρὰ φύσιν διὰ τὴν προτέραν εὐπάθειαν· τῷ ζώῳ δὲ κατὰ φύσιν. ὑπὸ γὰρ οὕτως ἔχοντος ἐψυχώθη· εἰ μὴ καὶ αὐτῷ φύσις ἐστὶν ἡ τάξις εἰς ἣν ὑφ᾽ ἑαυτοῦ τάττεται κακίᾳ καὶ ἀρετῇ χρώμενον. οὐδὲν γὰρ οὕτως, ὥσπερ πνεῦμα εὐτράπελον. πῶς ἂν οὖν ἐν τοῖς ἀνομοίοις, καὶ φύσει καὶ νόμῳ καὶ πάθει, ταυτὰ ἂν ὑπὸ τῶν αὐτῶν ἐμφανίζοιτο; οὐκ ἔστι τοῦτο, οὐδ᾽ ἂν γένοιτο. πῶς δ᾽ ἂν γένοιτο τὸ τεθολωμένον ὕδωρ καὶ τὸ διαφανὲς, καὶ τὸ μένον, καὶ τὸ κινούμενον, ὑπὸ τῆς αὐτῆς μορφῆς ὁμοίως διατεθεῖσαι; εἰ δὲ καὶ ὁ θολὸς ἄλλως ἐν ἄλλῳ κατὰ διαφορὰς χρωμάτων καὶ αἱ κινήσεις ἐν σχηματισμοῖς πλείοσιν, οὕτως ἂν ἓν μὲν εἴη τῷ γένει τὸ ἀ-

κεχρωσμένον καὶ τεθολωμένον· καὶ αὐτὸ τεθολωμένον κατὰ τὰς διαφορὰς τῶν χρωμάτων, καὶ τῆς θολώσεως, διάφορα δείξει τὰ εἴδωλα, καὶ αὖ τοῦ αὐτοῦ μένοντος ὕδατος, ἡ διάφορος κίνησις, διάφορα καὶ αὐτὴ ποιήσει τῶν φαινομένων εἰδώλων. ἡ γὰρ οὐδ᾽ ὅλως ἂν φανείη εἴδωλον, ἢ διεστραμμένον καὶ μόλις. ἡ γὰρ τοιάδε κίνησις ἐκκρούει τὴν εὐθυωρίαν. διὰ τοῦτο, φησὶ, δυσχερές ἐστιν ἐν τοῖς οὕτω πολυτρόποις ἀνομοίοις, ὅμοιον ἐμφανισθῆναι εἴδωλον, δυσχερὲς δ᾽ ὅτι καὶ ἐμπαραδοθῆναι κανόνα. Διαφανὲς) ἀθόλωτον. Τὸ μένον) μὴ κινούμενον. Διατεθεῖσαι) τυπωθεῖσαι εἰδωλοποιηθεῖσαι. Καὶ ὁ θολὸς) ὁ τεθολωμένος, ἢ μᾶλλον ἡ θόλωσις. ἄλλη γὰρ ἡ θόλωσις τοῦ λευκοῦ, καὶ ἄλλη ἡ τοῦ δοκοῦντος μέλανος, καὶ ἄλλη ἡ τοῦ δοκοῦντος ἐρυθροῦ.

Ἐν ἄλλῳ) ὕδατι. Ἐν σχηματισμοῖς) τοῦ ὕδατος ἢ ἑλικοειδέσιν ἢ εὐθυτορικοῖς.

μετρεῖν τῆς ἀκριβοῦς εἰκόνος· εἰ δ' ἔστι διαφορὰ, εἴτ' οὖν Φημονόη τις, εἴτε τῷ Μελάμποδι, εἴτε ἕτερός τις ἀξιώσει καθόλου τι περὶ τῶν τοιούτων ἀφορίζειν καὶ διαγράπτεσθαι, πυθώμεθα αὐτῶν, εἰ φύσιν ἔχει καὶ τὸ ὀρθὸν, καὶ τὸ διάστροφον κάτοπτρον, τό, τε ἐξ ἀνομοίων ὑλῶν, ὅμοιον ἀποδιδόναι τοῦ δεικνυμένου τὸ εἴδωλον· ἀλλ' ἐκεῖνό γε οὐδὲ τῶν ἀρχαίων οἶμαι πεφιλοσοφήκασί τι περὶ τοῦ πνεύματος· τὸ δὲ οἰκεῖον αὐτῷ ὅπως ποτὲ ἔχον, ἀπάντων ἠξίωσα εἶναι κοινά τε καὶ γνώριμα· καὶ ἔγωγε οὐκ ἀναιρῶ τὸ τὰς παρὰ πνεύματα εἶναι τῆς διαφερούσης ἐμφερείας, ἀλλὰ τὸ ἀσαφὲς διασωζόμενον, ἀσαφέστερον γίνεται. ἓν δὲ δή που καὶ τῶν ἀρχαίων δυσεπίγνωστον τὸ τοῦ περιεκτόρος τοῦ πνεύματος εἴδωλον ἔτι δὲ χαλεπώτερον, ἤδη ἐν ἑκάστῳ τούτῳ, κοινῷ φαντάσματι παραπλήσιον. διὰ ταῦτα μὲν ἀπογνωστέον, τοὺς κοινοὺς ἅπασι νόμους γενέσθαι· ἑαυτοῦ δέ τις ἕκαστος ὕλην ἐχέτω τῆς τέχνης. ἐνεγραφέτω τῇ μνήμῃ τίσι καὶ πότε συνηνέχθη πράγμασιν, ὅτι ποδαπαῖς ποτε τῶν ὄψεων. οὐ χαλεπῶς ἕξις ἀθροίζεται περὶ τὸ τοιοῦτο χρεία τινὶ μελετωμένη. ὑπομιμνήσκει γὰρ τῆς μελέτης ἡ χρεία, καὶ μάλιστα ἅπαν εὐπορῇ τῆς ὕλης ἑκάστου. εἰ δὴ ἂν ἐνυπνίων γε-

Εἴτ' οὖν) ἔοικεν ἐντυχεῖν τοῖς τούτων περὶ φαντασίας καὶ περὶ μαντικῆς δόξαις. Μελάμποδι) Ὁ Μελάμπους αἰγύπτιος ἦν ἱερογραμματεὺς καὶ ἱεροφάντης, καὶ μάντις ἄριστος· ἐδίδαξεν, ὥς φασι, καὶ τὰ ἐν Αἰγύπτῳ ἱερὰ τοῖς Ἕλλησιν, ὡς μιμεῖσθαι καὶ ἐπιτηδεῦσαι καὶ αὐτοὺς ἐκείνου ταῦτα. καὶ Φημονόη προφῆτις ἦν τοῦ Ἀπόλλωνος, ἐξάμετροις χρωμένη χρησμῳδίαις. Ἀξιώσει) δόγμα ποιεῖ. Πυθώμεθα) ἐρωτήσωμεν. Ἐξ ἀνομοίων) εἰσὶ γὰρ καὶ ἐξ ὑέλων κάτοπτρα καὶ ἐκ σιδήρου καὶ ἐξ ἄλλης ὕλης. Πλέον τι εἰκὸς οὖν περὶ διαφορᾶς πνεύματος εἰρήκασιν, ἀλλ' ὡς μιᾶς φύσεως ὂν ἅπασι, τὸ χρηματιστικὸν τῶν μελλόντων ἀπεφήναντο, ἔτι μαντικὸν εἶναι τῷ πνεύματι. Εἶναι καινὰ καὶ διδάσκαλοι τῶν μελλόντων. Καὶ γνώμονα) ὁδηγὸν ὀρθόν. Διαφερούσης ἐμφερείας) πολλοὶ γὰρ ὄναρ γέλωτα ἰδόντες, ὕπαρ χαλεπῶς ἐχόντων ἐπικειμένων θορύβων πάντες ὁμοίως, καὶ περ διάφοροι ὄντες· οἶνον δὲ αὖ πιόντες, ἐλυπήθησαν ὁμοίως διάφοροι ὄντες, καὶ μυρία ἕτερα. οὐ μὲν ἐν ἅπασι τοῦτο καὶ ἀεί, ἀλλ' ἐν ἄλλοις καὶ ἄλλοις καὶ ἄλλως καὶ ἄλλως. Ἐμφέρειαν) ὁμοιότητα. Ἀσαφὲς) οἰκοθεν. Διασωζόμενον) εἰς ἄλλα καὶ ἄλλων. Τὸ τοῦ περιεκτορ.) τὸ μὲν δύο ἐνιαυτοὺς ὑποθετέον γενησόμενον πρᾶγμα, εἰ φανείη σήμερον ἐν τῷ φανταστικῷ, περιεξέθορε τῆς οἰκείας τάξεως, καὶ γέγονε παρεγκύλινδημα μήπω παρόντος πράγματος, καὶ φύσεως ἁπλοῦς φάντασμα. Ἔτι δὲ χαλεπ.) ἔτι δὲ, φησι, χαλεπώτερόν ἐστιν ἑλεῖν καὶ συναγαγεῖν καὶ τὴν μέθοδον ἐν ἑκάστῳ ἀνθρώπων τύπῳ. ἰδιοτροπίαν γὰρ τινα γνώμης καὶ γνώσεως ἕκαστος τῶν ἀνθρώπων ἔχει· διὸ καὶ τὰ φαντάσματα δείκνυνται διαφόρως ἑκάστοις, καὶ ἄλλα ἄλλοις, ἄλλων ἐναντίων δηλωτικά, καὶ οὐ ταὐτὰ τῶν αὐτῶν ἅπασι. χαλεπὸν οὖν ἐστι συναγαγεῖν καὶ νοῆσαι τὸ ἐν ἑκάστῳ διαφόρως γινόμενον φάντασμα, καὶ παραπλήσιον ἀποφήνασθαι κοινῷ φαντάσματι, τοῦτ' ἔστι τοῖς ἄλλοις ὅμοιον, καὶ κοινὴν καὶ μίαν δοῦναι τούτων διδασκαλίαν ἅπασι τοῖς κατὰ μέρος ἀνθρώποις, ὥσπερ ἀποδιδόαμεν ἴσως τοῖς κατὰ μέρος καὶ καθ' ἕκαστα ζώοις τὸν λόγον τοῦ κοινοῦ ζώου, ὅτι οὐσία ἔμψυχος αἰσθητική. ἔστι δὲ κατά τινα ἑκάστῳ γνώμην καὶ γνῶσιν καὶ διάθεσιν, ἔστι δ' ὅτι καὶ καθ' ἣν ἕκαστος μετέρχεται τέχνην, αἱ ὕπαρ τε καὶ ὄναρ δείκνυνται προγνώσεις, δῆλον ἐντεῦθεν. τῷ γὰρ τῶν ἀσσυρίων βασιλεῖ Ναβουχοδονόσορ ἅτε φιλοπόνως ἀσχολουμένῳ περὶ χρημάτων παντοίων εὑρέσεις καὶ κτήσεις, ἔδειξεν ὁ θεὸς τὸ μέλλον διὰ εἰκόνος ἐκ χρυσίου καὶ ἀργύρου κατεσκευασμένης, καὶ συνήθους αὐτῷ ὕλης. ἔτι δὲ τοῖς μάγοις, ἅτε περὶ ἀστέρας, καὶ τὰς τούτων κινήσεις καὶ στάσεις ἐνδιατρίβουσιν, ἔδειξε τὸ μυστήριον τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας δι' ἀστέρος. καὶ αὐτῷ Ἀβραὰμ μέλλοντι πρὸς Αἴγυπτον ἀπαίρειν, ἔδειξε τὰ μέλλοντα τούτῳ συμβήσεσθαι διὰ τῆς συνήθους αὐτῷ τέχνης, αὕτη δ' ἦν ἡ χαλδαϊκὴ γενεθλιαλογία, καὶ πρόγνωσις ἔντομος. λάβε μοι γὰρ, φησὶν αὐτῷ ὁ θεὸς, δάμαλιν τριετίζουσαν καὶ αἶγα τριετίζουσαν, καὶ διχοτόμησον, καὶ τὰ διχοτομήματα θὲς ἀντιπρόσωπα· τὸ δὴ καὶ ποιήσας, προέγνω, ὅτι πάροικον ἔσται τὸ σπέρμα αὐτοῦ ἐν γῇ οὐκ ἰδίᾳ, καὶ δουλεύσει ἔτη τετρακόσια, καὶ τὰ ἑξῆς.

Φαντάσματι) γράφεται καὶ φάντασμά τι ἔν τισι βιβλίοις· ἔν τισι δὲ φαντάσματι. ἔδει γὰρ ἀμφότερα κεῖσθαι· διὰ δὲ τὸ φορτικὸν τῆς φράσεως κεῖται ἓν τῶν ἀμφοῖν, ὅπερ ἂν βούλοιτό τις. λαμβάνει δ' οὖν ὅμως ἔξωθεν ἐλλειπτικῶς καὶ τὸ ἕτερον. Παραπλήσιον) ὅμοιον φάντασμα. Ἕξις) ἀπὸ συνηθείας γνῶσις.

νοιτο ἀφθονώτερον. τί δ' ἐπαγωγότερον· ἃ καὶ τοὺς
ἠλιθίους ἐφέλκεται, περὶ αὐτῶν τι φροντίσαι· ὥστε
ἀγαθὸν ἂν εἴη τοὺς τὰ δέκα ἀφ' ἥβης γεγονότας, ἑτέρου
μάντεως ἔτι προσδεῖσθαι, ἀλλὰ μὴ παρ' ἑαυτοῦ συν-
ενδεδοχέναι τὰ τῆς τέχνης πάμπολλα θεωρήματα. σοφὸν
δ' ἂν εἴη καὶ γράφειν τὰ ἑαυτοῦ καὶ ὄναρ ἀναγράμμα-
τα καὶ συμπτώματα· εἰ μὴ πρὸς τὸ καινὸν τῆς ἐπι-
νοίας ὁ τῆς πόλεως τύπος ἀγροικιεῖται. ἐπεὶ ἡμεῖς
ἀξιώσομεν ταῖς καλουμέναις ἐφημερίσι, τὰς ὑφ' ἡ-
μῶν ὀνομαζομένας ἐπινυκτίδας συνάπτοντας, ἔχειν
τῆς ἐν ἑκατέρᾳ ζωῇ διεξαγωγῆς ὑπομνήματα.
ζωὴν γάρ τινα τὴν κατὰ φαντασίαν ἀλόγως ἐτίθε-
το, νῦν μὲν βελτίω, νῦν δὲ χείρω τῆς μέσης, ὡς ἂν ὑ-
γείας ἔχῃ τὸ πνεῦμα καὶ νόσου. οὕτως οὖν εἰ τὴν πα-
ρατήρησίν τε προὔργου ποιούμεθα ὑφ' ἧς ἡ τέχνη συ-
ναύξεται, οὐδενὸς ἡμῖν ἐκ τῆς μνήμης διαλανθά-
νοντος, καὶ τὰ ἄλλα ἀστεία τις ἂν εἴη ψυχαγωγία, ἱστο-
ρεῖν ἑαυτὸν ἐγρηγορότα τε καὶ καθεύδοντα. δῆ-
λα καὶ οἷς ἐπιμελές ἐστι τῆς γλώττης, οὐκ οἶδ' εἴ τις
ὑπόθεσις ἄλλη ταύτης ἑτέρα, παντοδαπὸν ἂν γύ-
μνασμα γένοιτο τῆς ἐν τῷ λέγειν δυνάμεως. εἰ γὰρ
τὰς ἐφημερίδας ὁ Λήμνιος σοφιστὴς ἀγαθοὺς εἶναι δι-
δασκάλους φησί, τοῦ περὶ ἅπαντος εὖ εἰπεῖν τῷ μη-
δὲ τῶν μειόνων ὑπερορᾶν, ἀλλ' ἀνάγκην εἶναι διὰ
πάντων ἰέναι φαύλων τε καὶ σπουδαίων, πῶς οὐκ ἄ-
ξιον ἄγασθαι τὰς ἐπινυκτίδας εἰς ἑρμηνείας ὑπό-
θεσιν. ἴδοι δ' ἄν τις ὅσον τὸ ἔργον, ἐπιχειρήσας συμ-
παρατείνειν τὸν λόγον τοῖς φάσμασιν, ὑφ' ὧν χωρί-
ζεται μὲν τὰ φύσει συνόντα· συνάγεται δὲ τὰ φύσει
κεχωρισμένα· καὶ δεῖ τῷ λόγῳ τὸν μὴ πεφαντασμέ-
νον φαντάσαι· ἀλλ' οὔ τι γε φαῦλον τὸ ἔργον, ἐν τῇ ψυ-
χῇ γενόμενον ἀλλόκοτον κίνημα, διαβιβάζειν ἐφ' ἑ-

Α καὶ) ἐνύπνια. Σοφὸν δ' ἂν) καὶ ἀγαθὸν ὅπως σοφὸν ἂν εἴη. Καινὸν) τὸ καινότερον. Ἀγροικιεῖται) μωρὰς δείξει. Ἐφημερίσι) δῆλον ἐντεῦθεν, ὅτι καὶ ὁ Συνέσιος περὶ ἔγραψε βιβλίον ὀνείροις περιέχον ἑαυτοῦ, καὶ ὅσα ἐπηκολούθησε τοῖς τοιούτοις ὀνείροις αὐτοῦ. ταῦτα γὰρ καλεῖ ἐπινυκτίδας, τοῦτ' ἔστι παρασημειώσεις τῶν ἐν νυκτὶ γινομένων ὀνείρων, καὶ τῶν τούτοις ἐπακολουθησάντων καὶ ἐπισυμβάντων πραγμάτων.

Ἐν ἑκατέρᾳ) ἡμερινῇ καὶ νυκτερινῇ. Τῆς μέσης) τῆς μήτε πρὸς τὸ βέλτιον, μήτε πρὸς τὸ χεῖρον. Ὑφ' ἧς) παρατηρήσεως. Ἐγρηγορότα τε) ὥσπερ καὶ Ἀριστείδης ὁ ῥήτωρ ἐποίησε. σὺν τοῖς ἄλλοις βιβλίοις αὐτὸς συνεγράψατο καὶ βιβλίον ἕτερον περιέχον κατὰ λεπτὸν τοὺς ὀνείρους αὐτοῦ, οὓς ἐν τῇ νόσῳ ἑώρα αὐτός. Φιλόστρατος μέντοι ὁ Λήμνιος τοὺς βίους τῶν σοφιστῶν ἀναγράφων, μέμνηται καὶ τοῦ τοιούτου ῥήτορος, καὶ φησὶ περὶ αὐτοῦ τάδε· Ἀριστείδην δὲ τὸν εἴτε εὐδαίμονος εἴτε εὐδαίμονα, Ἀδριανοὶ μὲν ἤνεγκαν. οἱ δὲ Ἀδριανοὶ πόλις οὐ μεγάλη ἐν Μυσοῖς. Ἀθῆναι δὲ ἤσκησαν κατὰ τὴν Ἡρώδου ἀκμήν, καὶ τὸ ἐν τῇ Ἀσίᾳ Πέργαμον, κατὰ τὴν Ἀριστοκλέους γλῶτταν· νοσώδης δὲ ἐκ μειρακίου γενόμενος, οὐκ ἠμέλησε τοῦ πονεῖν. τὴν μὲν οὖν ἰδέαν τῆς νόσου, καὶ ὅτι τὰ νεῦρα αὐτῷ ἐπεφρίκει, ἐν ἱεροῖς βιβλίοις αὐτὸς φράζει· τὰ δὲ βιβλία ταῦτα ἐφημερίδων ἐπέχει τινὰ αὐτῷ λόγον· αἱ δὲ ἐφημερίδες ἀγαθοὶ διδάσκαλοι τοῦ περὶ παντὸς εὖ διαλέγεσθαι. ὅγε μὴν Συνέσιος ἐνταῦθα προτρέπων ἅπαντας τοὺς δυναμένους γράφειν μὴ καταναλίσκειν τὴν γλῶτταν εἰς ἑτέρας ἀλογωτέρας ὑποθέσεις, ἀλλὰ γυμνάσιον ποιεῖσθαι καὶ ἐπίδειξιν τὰ περὶ τῶν ὀνείρων καὶ τοιαύταις χρῆσθαι ἐφημερίσι, ἐμνήσθη καὶ τῶν τοιούτων, ὁποῖα δηλαδὴ διέξεισιν ὁ Λήμνιος Φιλόστρατος περὶ Ἀριστείδου τοῦ ῥήτορος, προθυμοτέρους διὰ τῆς τοιαύτης μαρτυρίας ποιῶν τοὺς ἀκροατάς. Ὁ Λήμνιος) ὁ Φιλόστρατος. Εἰς ἑρμηνείας) ἐς φράσεως ἀφορμὴν καὶ λογογραφίαν.

Τὰ φύσει) φύσει γὰρ κεχώρισται τοῦ μέλιτος ἡ πικρότης. φύσει σύνεστιν ἡ γλυκύτης τῷ μέλιτι, ἀλλ' ἐάν τις ἐν ὀνείροις ἴδῃ ὅτι ἐσθίει μέλι, ὑπεραντυγχάνει λύπῃ καὶ πικρίᾳ, καὶ τοὐναντίον, ἐάν τις ἀψίνθιον. Τῷ λόγῳ) κατὰ λόγον τὸν ἀπείρως ἔχοντα φαντασίας. Φαντάσαι) διδάξαι περὶ φαντασίας. Φαῦλον) Οὐ μικρόν.

περγ. ὅταν δὲ τῇ φαντασίᾳ ἐξωθῆται μὲν τὰ εἶ(ναι) τὰ ὄντα, ἀντεισάγηται δὲ εἰς τὸ εἶναι τὰ μηδαμῇ μηδαμῶς μήτε ὄντα, μήτε φύσιν ἔχοντα εἶναι, τίς μηχανὴ τοῖς οἴκοθεν ἀμυνομένοις. τῇ δὲ ἔστιν ὅπη φύσιν ἀκριτονόμασον ἢ δὲ ταῦτ᾽, οὔτε εἴδη πολλὰ καὶ ἅμα πάντα, οὔτε τὸν χρόνον φέρουσα δείκνυσι. καὶ μέντοι ταῦτα ὡς ἔχει, τὸ καὶ ὀρέγοιτο ἐνύπνιον, οἰόμεθα γὰρ ἀπράγμον, τι ἂν βούληται ἐν οἷς ἅπασι καὶ τὸ διαφυλάξασθαι μὴ λίαν ἀσχημονοῦντα, τελεσφόρος τις ἂν εἴη ῥητορικῆς. νεανιεύεται δὲ ἤδη καὶ κατ᾽ αὐτῆς ἤδη τῆς γνώμης, ἐνδιδοῦσά τι πλέον τοῦ οἴεσθαι. οὐδὲ γὰρ οὐδὲ ἀπαθῶς διακείμεθα περὶ τὰ θεάματα, ἀλλ᾽ ἰσχυραί μὲν αἱ συγκαταθέσεις τε καὶ προσπάθειαι, ἀποσυροῦμεν δὲ οὐχ ἥκιστα· καὶ αἱ συχναὶ περὶ ταῦτα μαρχλῦξαι καθεύδουσιν ἐπιτίθενται· ἥ τε ἡδονὴ τότε δὴ καὶ μάλιστα μειλιχώτατον, ὡς ἐναπομόργνυσθαι ταῖς ψυχαῖς μίση καὶ ἔρωτας εἰς τὴν ὕπαρ ζωήν. εἰ δή τις μῦθοι μὴ ἄψυχα φθέγγεσθαι, ἀλλ᾽ ὅπου χαίρειν ἑκάστου διανοηθῇ ὁ λόγος ἐπιτελεῖν, ἐν ταύτῳ πάθη, καὶ ταῖς αὐταῖς ὑπολήψεσι καθιστάναι τὸν ἀκουστήν, κινουμένων ἂν δέοιτο τῶν ῥημάτων. ἤδη δέ τις ἅμα καὶ νικᾷ, καὶ βαδίζει, καὶ ἵπταται, καὶ χωρεῖ πάντα ἡ φαντασία. πῶς δ᾽ ἂν λέξις χωρήσειε. καὶ καθεύδει τις ὄναρ, καὶ ὄναρ ὁρᾷ, καὶ διανέστη καθεύδων ὡς οἴεται, καὶ τὸ

Τοῦ εἶναι) ἐκ τοῦ μὴ ὄντος ἡ ἐγκοπῶσα. Μηδαμῇ) ἡ πικράτης. Ἀνεννοήτοις) ἀμαθέσιν ἀνθρώποις. Ἡ δὲ) ἡ φαντασία. Συν χρόνῳ) ἡ δὲ φαντασία, φησίν, ἀχρόνως ταῦτα φέρουσα δείκνυσιν, οὐχ ὡς εἴδη πολλά, ἀλλ᾽ ὡς ἓν τι κινεῖν ἔχοντα, ἀλλ᾽ ἅμα πάντα καὶ ὡς ἕν. Καὶ ὀρέγοιτο) διδόασιν αὐτῇ τῇ φαντασίᾳ. Ἐνύπνιον) ὁ ὄνειρος. Οἰόμεθα) φαντάζομεθα. Ἀπράγμον, τι ἂν) δείκνυσι γὰρ πολλάκις πλοῦτον ἢ δόξαν, ἢ γυναῖκα οἰκείαν, δοκιμάζουσα ὁποῖον ὅπως ἔχει γνώμης καὶ προσπαθείας ἕκαστος περὶ ταῦτα. Βούληται) ἡ φαντασία. Τελεσφόρος) τελεσφόρον τὴν ῥητορικὴν λέγει τὴν ἀρχαίαν σοφιστικήν, ἣν ῥητορικὴν φιλοσοφοῦσαν Φιλόστρατος ὁ λήμνιος καλεῖ ἐν τοῖς βίοις τῶν σοφιστῶν. διαλέγεται μὲν γάρ, φησίν, ὁ παλαιὸς σοφιστὴς ὑπὲρ ὧν οἱ φιλοσοφοῦντες μετὰ ὑποθέσεως ὡς εἰδὼς προοίμια δὲ ποιεῖται τῶν λόγων τὸ οἶδα καὶ τὸ γιγνώσκω, καὶ τὸ πάλαι διέσκεμμαι, καὶ βέβαιον ἀνθρώπῳ οὐδέν· ἡ δὲ τοιαύτη ἰδέα τῶν προοιμίων, εὐγένειάν τε προσηχεῖ τῶν λόγων, καὶ φρόνημα, καὶ κατάληψιν ταῦτα ὄντος. ἔοικε δὲ τῇ θεσπιῳδῷ τε καὶ χρησμῳδῷ μαντικῇ. καὶ γὰρ δὴ καὶ ὁ πύθιος οὕτως τὰ πλεῖστα ἀποφαίνεται, λέγων, οἶδα δ᾽ ἐγὼ ψάμμου τ᾽ ἀριθμόν, καὶ μέτρα θαλάσσης, καὶ τεῖχος τειτογενεῖ ξύλινον διδοῖ εὐρύοπα Ζεύς. διελέγετο μὲν τοι ἡ ἀρχαία σοφιστική, περὶ τῆς ἀνδρίας, περὶ τῆς δικαιοσύνης, ἡρώων τε πέρι καὶ θεῶν, καὶ ὅπη ἀπέσχημάτισται ἡ ἰδέα τοῦ κόσμου. Τελεσφόρος) εἶπεν φιλοσοφίας ἐξ ἔθους χρησοῦ συλλεξάσης, οἷα ἦν ἀρχαία. Νεανιεύεται) ἤγουν δοκιμὴν ποιεῖται. Ενδιδοῦσα) παρεξιοῦσα. Τοῦ οἴεσθαι) οἴεται γάρ τις περὶ ἑαυτοῦ μεγάλα πρὸς ἀρετήν· ἔπειτα ὄναρ ἰδὼν τὰ τοῖς ἐμπαθέσι φιλούμενα, κἀλείνει καὶ αὐτὸς οὐχ ἧττον ἐκείνων. πειρωμένη γοῦν ἡ φαντασία καὶ δοκιμάζουσα, καὶ ἐνδιδοῦσα, καὶ προσχωροῦσά τι πλέον τῆς οἰήσεως, καὶ ὑπολήψεως ἧς ἔχει τις περὶ ἑαυτοῦ, ἀποδείκνυσι τὸν ἄνθρωπον ὅτι οὐκ ἀπαθῶς διάκειται περὶ τὰ θεάματα, ἀλλὰ ἢ ἰσχυρῶς συγκατατίθεται, ἢ ἰσχυρῶς ἀποκρούεται, ὡς ἕκαστος ἔτυχε τὸν λογισμὸν ἀσχολῶν μεθημέραν περὶ τὰ πράγματα. Οἴεσθαι) τῆς ὑπολήψεως. Προσπάθειαι) σχέσις. Ἀποσυροῦμεν) μισοῦμεν. Οὐχ ἥκιστα) ἤγουν ἰσχυρῶς. Καθεύδουσιν) ἡμῖν. Μειλιχώτατον) εὐφραντότερον. Ἐναπομόργνυσθαι) ἐναπομάσσειν. Ὕπαρ ζωήν) τὴν καθημερινήν. Εἰ δή τις μῦθοι) εἰ οὖν βούλοιτό τις, φησίν, ἐγγράφως σημειοῦσθαι τοὺς ὀνείρους, ὀφείλει συντιθέναι τούτους δι᾽ ὀνομάτων καὶ ῥημάτων, εἴτ᾽ οὖν λέξεων δριμέως ἁπτομένων τῆς ὑποκειμένης ὑποθέσεως καὶ ἐννοίας, καὶ δηλούντων ἐναργῶς τὸν ἐγκείμενον νοῦν· εἰ δὲ μή, νεκρὸν ἂν εἴη καὶ ἀνόητον τὸ σπούδασμα, μὴ δυνάμενον ἀγαγεῖν τὸν διδασκόμενον ἀκροατὴν ἐν τῇ αὐτῇ νοήσει καὶ ὑπολήψει, ὁποίαν καὶ αὐτὸς ἔχει καὶ ἔχει ὁ γράφων καὶ διδάσκων. Ἄψυχα) ἀνόητα καὶ νεκρά. Ἀλλ᾽ ὅπου) ἤγουν ἕνεκα τοῦ διδάσκειν τὸν ἀκροατὴν περὶ ὀνείρων. Ἐν ταύτῳ) λέγω. Πάθη) διαθέσει. Κινουμένων) ἐμψύχων, ζώντων, φανερῶς δηλούντων τὸν ἐγκείμενον νοῦν. Νικᾷ) ἐν ὀνείροις.

Χωρεῖ πάντα) πάντα ταῦτα, φησίν, εὐκόλως μὲν ἡ φαντασία χωρεῖ καὶ διδάσκει τὸν καθεύδοντα· ἡ δὲ λέξις δυσκόλως ἂν χωρήσειεν, ὥστε διδάξαι τὸν ἀκουστήν. Πῶς δ᾽ ἂν) ἤγουν οὐ ῥᾳδίως. Ὄναρ) ἐπίρρη-

μα, ἤγουν καθ᾽ ὕπνους. Ὄναρ ἐστὶν) ὄνομα, ἤγουν ὄνειρον. Διανέστη) ἔτι καθεύδων.

Οἱ μὲν οὖν) Ἀλωέως καὶ Ἰφιμεδείας παῖδες ἐγένοντο δύο, Ὦτος καὶ Ἐφιάλτης, οἳ διὰ τὴν ἡλικίαν ὑπερμεγέθεις καὶ τὴν τοῦ σώματος ῥώμην ἀνυπόστατοι γενόμενοι καὶ ἀνυπέρβλητοι, ἔπαυσαν τοὺς πλησιοχώρους πολεμίους· καὶ διὰ τοῦτο ἐμυθεύθησαν ὅτι τὸν Ἄρεα ἔδησαν. μυθεύονται δὲ ὅτι καὶ πλέον τῆς ἀνθρωπίνης φρονήσαντες φύσεως, ἠβουλήθησαν ἀναβῆναι πρὸς οὐρανόν. διὸ ὄρη ὄρεσιν ἐπέθεσαν, Γαργάρῳ μὲν τὴν Ὄσσαν, τῇ Ὄσσῃ δὲ τὸ Πήλιον, καὶ ἐφεξῆς ὁμοίως· ὅθεν ὑπὸ τοῦ Διὸς κεραυνωθέντες ἀπώλοντο.

Οἱ μὲν οὖν) οἱ τοῦ Ἀλωέως παῖδες Ὦτος καὶ Ἐφιάλτης παρὰ τοῦ Διὸς κεραυνοῦνται.

Ὄρη) Ὄσσαν καὶ τὸ Πήλιον. ταῦτα γὰρ ὄρη περὶ Θετταλίαν. Ὅμηρος δέ φησιν ἐν Ὀδυσσείᾳ· Ὄσσαν ἐπ᾽ Οὐλύμπῳ μέμασαν θέμεν, αὐτὰρ ἐπ᾽ Ὄσσῃ Πήλιον εἰνοσίφυλλον, ἵν᾽ οὐρανὸς ἀμβατὸς εἴη.

Ἰκάρου) ὁ δὲ Ἴκαρος, ἄνθρωπος ὢν καὶ αὐτὸς ἠβουλήθη δὲ τὴν ἀστρονομίαν μαθεῖν, καὶ τοὺς τῶν ἀστέρων δρόμους· μὴ δυνάμενος δὲ ῥᾳδίως ταῖς τῶν λόγων ἀποδείξεσι συνιέναι, ἀπὸ τῆς μεταξὺ τῆς μαθήσεως διὰ τοῦτο ἐμυθεύθη ὅτι προσεκόλλησεν ἑαυτῷ κήρινα πτερά, ἵνα πετασθῇ πρὸς οὐρανόν· μεταξὺ δὲ τῆς πτήσεως τοῦ ἡλίου προσβαλόντος αὐτῷ σφοδρότερον, ἐτάκησαν μὲν τὰ πτερά, αὐτὸς δὲ ἐπεπλώκει ἐν ᾧ μέρει τῆς θαλάσσης ἔτυχεν, ἀφ᾽ οὗ καὶ τὸ πέλαγος ἐκλήθη Ἰκάριον. εὐτυχεστέραν οὖν φησὶ τὴν πτῆσιν καὶ πεσὼν ἐπνίγη ἐν τῇ θαλάσσῃ.

ὕπνον ἀπετινάξατο κείμενος, καὶ φιλοσοφεῖ τι περὶ τοῦ φανέντος ὀνείρου καθ᾽ ἃ οἶδε, καὶ τοῦτο ὄνειρος, ἀλλ᾽ ἐκεῖνο διπλοῦς εἶτ᾽ ἀπιστεῖ, καὶ οἴεται τὸ πρότερον ὄνειρον εἶναι, καὶ ζῆν τὰ φαινόμενα. ἐντεῦθεν δὴ καὶ κρείττων ἡ μάχη, καὶ ὀνειρώττει τις ἀγῶνα πρὸς αὐτόν, ἀπολιπεῖν τε καὶ διεγείρεσθαι, καὶ πεῖραν λαβεῖν ἑαυτοῦ, καὶ τὴν ἀπάτην φωρᾶσαι. οἱ μὲν οὖν Ἀλωάδαι καθεύδοντες τὰ Θετταλῶν ὄρη τοῖς θεοῖς ἐπιτειχίζοντες καθεύδουσι δὲ οὐδεὶς ἀδραστείας νόμος ἐμποδών, ὃ μὴ οὐκ ἀπαρῆναι τῆς γῆς εὐτυχέστερον Ἰκάρου, καὶ ὑπερπτῆναι μὲν ἀετούς, ὑπεράνω δὲ καὶ αὐτῶν γενέσθαι τῶν ἀνωτάτω σφαιρῶν· καὶ τὴν γῆν τις ἀποσκοπεῖται πόρρωθεν, καὶ οὐδ᾽ ὁρωμένην τῇ σελήνῃ σημαίνει. ἔξεστι δὲ καὶ ἄστρασι διαλέγεσθαι, καὶ τοῖς ἀφανέσιν ἐν κόσμῳ συγγίνεσθαι θεοῖς. τὸ γέ τοι χαλεπὸν λεγόμενον, τότε ῥᾴδιον γίνεται· θεοὶ φαίνονται ἐναργεῖς, οὐδὲ τούτων μέντοι φθόνος οὐδείς. μετὰ γὰρ μικρὸν ἐπὶ γῆς οὐδὲ ἦλθεν, ἀλλ᾽ ἔστιν. οὐδὲν γὰρ οὕτως ἐνυπνίων ὡς τὸ κλέψαι τὸ ἐν μέσῳ, καὶ μὴ σὺν χρόνῳ ποιῆσαι· εἶτα προβάτοις τε διαλέγεται, καὶ τὴν βληχὴν ἡγεῖται φωνήν, καὶ λεγόντων ξυνίησιν. οὕτω μὲν καινόν, οὕτω δὲ πολὺ τὸ πλάτος τῶν ὑποθέσεων, εἴ τις αὐταῖς ἐπαφιέναι τοὺς λόγους θαρσήσειεν. ἐγὼ γὰρ οἶμαι καὶ τοὺς μύθους, ἐξουσίαν παρὰ τῶν ἐνυπνίων λαβεῖν· οἷς καὶ ταῶς καὶ ἀλώπηξ καὶ θάλαττα φθέγγονται. ὀλίγα ταῦτα πρὸς τὴν αὐτονομίαν τῶν ὕπνων. ἀλλὰ καίτοι

Ὁρωμένην) τὴν γῆν. Σημαίνεται) σημειοῦται. Χαλεπὸν) τό. Λεγόμενον) μαθημέραν. Γίνεται) ἐν ὕπνοις. Μετὰ γὰρ μικρὸν) ἤγουν ἐν ἀκαρεῖ γὰρ ἐπὶ γῆς εὑρίσκεται. οὐ γὰρ ἀποδημεῖ, ἵνα φῶμεν ὅτι ἦλθεν ἐπὶ γῆς. Οὐδὲν γὰρ οὕτως) οὐδὲν γὰρ ἕτερον τῶν ἐνυπνίων ἴδιον ὡς τὸ κλέψαι τὸν μεταξὺ χρόνον, καὶ ἀχρόνως δεῖξαι τὰ σὺν χρόνῳ καὶ πόνῳ πληρούμενα τοῖς ἐγρηγορόσιν, οἷον χρημάτων κτῆσιν, οἴκων πολυτέλειαν, σοφίας περιουσίαν, διάλεξιν πρὸς ἀγγέλους καὶ ὅσα τοιαῦτα.

Τὴν βληχὴν) τὴν τῶν προβάτων. Φωνὴν) ἔναρθρον. Ὑποθέσεων) τῶν ἐν ὕπνοις. Τοὺς λόγους) τὸ λογογραφεῖν. Ἐγὼ γὰρ οἶμαι) καὶ γὰρ κἂν τοῖς ὕπνοις δοκοῦσιν ὁρᾶσθαι καὶ ἄλλα ζῶα πολλάκις ἀνθρώποις διαλεγόμενα, καὶ φυτὰ μεθιστάμενα αὐθορμήτως, καὶ ἄνθρωποι δίκην πτηνῶν ἱπτάμενοι, καὶ τὸ σχῆμα πρὸς ἄλογα μεταβάλλοντες ζῶα, καὶ ἄλλα μυρία θαύματα τερατώδη. φησὶν οὖν ὅτι καὶ οἱ τοὺς μύθους πλάσαντες ἐντεῦθεν ἐκ τῶν ὕπνων ἔσχον τὰς ἀφορμάς. ὡς γὰρ ἡ τῶν ὕπνων ἐξουσία καὶ αὐτονομία δεικνύουσιν ἐοικότας θέας, ἔμφασιν ἀμυδράν, καὶ εἰκόνα τῆς ἀληθείας αἰνιγματώδη, καὶ ὡς εἰπεῖν προχαράγματα τῶν ὕπαρ ἐσομένων· οὕτω καὶ οἱ μῦθοι μετ᾽ ἐξουσίας τινὸς πλάττουσιν ἀνθρωπίνῃ φωνῇ διαλεγόμενα φυτὰ καὶ λίθους καὶ ἄλογα ζῶα, καὶ μυρία τοιαῦτα, ἐν οἷς ἐμφωλεύουσι μὲν σκιαγραφίαι τινὲς καὶ αἰνίγματα

παραινέσεων

παραινέσεων ἀληθῶν ἡδονῆς δὲ προσώπων οἰκονομικῶς δεικνύουσι ταῖς λίχνοις τῶν πολλῶν ἀκοαῖς.
Οἷς καὶ (ὡς) τοῖς μύθοις. Πρὸς τὴν αὐτονομίαν) ἐξουσίαν, αὐθεντίαν.

ἐλαχίστη μερὶς τῶν ἐνυπνίων ὄντες οἱ μῦθοι, ὅμως ὑπὸ τῶν σοφιστῶν ἠγαπήθησαν εἰς παρασκευὴν ἑρμηνείας· καίτοιγε οἷς ἀρχὴ τῆς τέχνης ὁ μῦθος, πρέπον ἂν γένοιτο τέλος, ἐνύπνιον· καὶ προσέσει τὸ μὴ μάτην ἠσκηκέναι τὴν γλῶτταν, ὥσπερ ἐπὶ τῶν μύθων· ἀλλ' εἴη καὶ γνώμη σοφωτέρα. ἴτω δὴ πᾶς ὅτῳ σχολὴ καὶ εὐμήχανα ζῆν, εἰς ἀναγραφὴν τῶν τε ὕπαρ καὶ ὄναρ αὐτῷ συμπιπτόντων θεαμάτων τε τοῦ χρόνου, ἀφ' οὗ κράτιστον μὲν τὸ παραγινόμενον ἀπὸ τῆς διανοίας τοῦ γράμματος, ἀγεῖραι τὴν μαντικὴν ἣν ὑμνήκαμεν, ἧς οὐδὲν ἂν γένοιτο πρᾶγμα πολυωφελέστερον. οὐ μὴν οὐδὲ ἡ λέξις ἀπόβλητον, ὅ τι πραγμάτων ἐφόλκιον. φιλοσόφῳ μὲν γὰρ ἂν γένοιτο παίγνιον, χαλῶντι τοῦ τόνου, καθάπερ οἱ σκύθαι τὰ τόξα. ῥήτορι δὲ αὐτὴν ἐπιτάξω μὲν κολοφῶνα τῶν ἐπιδείξεων. ὡς οὐκ ἐν καιρῷ μοι δοκοῦσιν ἐμμελετᾶν τὴν δεινότητα Μιλτιάδῃ, καὶ Κίμωνι, καὶ τισὶ καὶ ἀνωνύμοις, καὶ πλουσίῳ καὶ πένητι τοῖς ἐκ πολιτείας ἐχθροῖς, ὑφ' ὧν ἐγὼ καὶ πρεσβύτας ἀνθρώπους εἶδον ἐν θεάτρῳ ξυγομαχοῦντας· καίτοιγε ἤστην ἐπὶ φιλοσοφίᾳ μάλα σεμνώ, καὶ εἷλκέ τὴν ἑκάτερος αὐτῶν ὡς εἰκοσάσαι, τάλαντα πώγωνος. ἀλλ' οὐδὲν αὐτοὺς ἐκώλυσεν ἡ σεμνότης λοιδορεῖσθαί τε καὶ ἀγανακτεῖν, καὶ τὼ χεῖρε περιδινεῖν ἀκόσμως, ἐν τῷ διατίθεσθαι λόγους ἀποτάδην ὑπὲρ ἀνδρῶν, ὡς μὲν ἐγὼ τότε ᾤμην ἐπιτηδείων, ὡς δὲ ἔφθασάν με οἱ μεταδιδάξαντες οὔτε ὄντων, οὔτε γενομένων ποτέ, μὴ ὅτι ἐπιτηδείων, ἀλλ' οὐδὲ τὴν ἀρχὴν ἐν τῇ φύσει. ποῦ γὰρ ἂν εἴη πολιτεία τοιαύτη γέρας ἀριστεῖ διδοῦσα κτεῖναι πολίτην ἀντιπολιτευόμενον· καίτοιγε ὅστις ἐνενηκοντούτης ὢν πλάσμα ἀγωνίζεται, εἰς ποῖον καιρὸν ἀνατίθεται τὴν τῶν λόγων ἀλήθειαν. ὅλως δὲ οὐδὲ ἐπαινεῖν μοι δοκοῦσι τοῦ τῆς μελέτης ὀνό-

Παρασκευὴν) γυμνασίαν, λογογραφίαν. Οἷς ἀρχὴ) ἀνθρώποις. Τῆς τέχνης) ὅπερ προγύμνασμα. Τέλος) τοῦ τῷ σκοπὸς τῆς σπουδῆς. Ὥσπερ ἐπὶ) ὡς μάτην ἀσκοῦσιν ἐπὶ τῶν μύθων. Εὐμήχανα) εὐκολία ζωῆς ἀμόχθου.

Ἡ λέξις) ἀλλὰ καὶ ἡ λέξις, φησί, περισπούδαστον ἂν εἴη ἐνταῦθα τοῖς φιλοτίμως γράφειν ἐθέλουσι περὶ ὀνείρων· ἐφόλκια δὲ πραγμάτων φησὶ τὰς λέξεις, ὡς ἐπιμηδείας τοῖς πράγμασιν εἰς δήλωσιν αὐτῶν. Γένοιτο) ἡ λέξις ἡ ἐπιδεικτική. Χαλῶντι) καμόντι ἐκ τοῦ ὕψους τῆς φιλοσοφίας, ὅτι βουληθείη γράφειν παραδοῦναί τι θεώρημα. Ἐμμελετᾶν) ὡς ὁ Ἀριστείδης ἐν τῷ ὑπὲρ τῶν τεττάρων. Πλουσίῳ) ὥσπερ ὁ Λιβάνιος ἐν μελέταις. Ἤστην) ὑπῆρχον.

Τάλαντα) λίτρας. Ἐπιτηδείων) φίλων ἐκείνοις.

Μεταδιδάξ.) ὕστερον.

Μὴ ὅτι) οὐ μόνον οὐ φίλων. Πολίτην) τοιαῦτα προβλήματα πολλὰ προτιθέασιν οἱ ῥήτορες ἀλλήλοις γυμνασίας ἕνεκα, καὶ μάλιστα πάντων Ἑρμογένης ὁ Ταρσεύς, ὧν τὰ πλεῖστα διαδεχόμενος ὁ Λιβάνιος ἐμελέτα, τὴν ὅλην ὑπόθεσιν εἰς μῆκος ἐκτείνων, καὶ πλάττων, καὶ ὥσπερ σκιαμαχῶν καὶ ἀγωνιζόμενος οὕτως. μέμνηται νῦν ἐνταῦθα ὁ Συνέσιος ἑνὸς τῶν προβλημάτων ἐκείνων. ἔστι δὲ τόδε. πένης καὶ πλούσιος ἐχθροί· ὑπέσχετο ὁ πλούσιος θρέψειν τοὺς πολίτας, εἰ λάβοι τὸν πένητα πρὸς ἀναίρεσιν. ἔδωκεν ὁ δῆμος· οὐκ ἔθρεψεν ὁ πλούσιος τοὺς τοῦ πένητος υἱεῖς· ἀπέθανον λιμῷ, καὶ κρίνεται φόνου· μελετᾶται δὲ τὸ τοιοῦτον πρόβλημα κατὰ ῥητὸν καὶ διάνοιαν. Ἐνενηκοντούτης) ἐνταῦθα τοῦ σοφιστοῦ Λιβανίου καθάπτεσθαι ἔοικεν, ὡς εἰς ἄκρον γῆρας ἐλάσας, προὔργου τὸ μελετᾶν ἐποιεῖτο. οὐ γὰρ δήπου οὐδενὸς εὑρίσκονται μελέται πλείους τῶν αὐτοῦ, οὐδὲ τόσαι. ἡ δὲ μελέτη, φησί, σκιαγραφία τίς ἐστι καὶ προγύμνασμά τινος ἔργου· ὁ δὲ τὴν σκιὰν τοῦ ἔργου διώκων ὡς ἔργον ἀσκῶν, ἔλαθεν ἀντ' ἀληθείας ψεῦδος κρατῶν, καὶ πονῶν μάτην.

ματος, ὅτι φησὶ δεῖν σπουδάζεσθαι· οἱ δὲ τὴν παρασκευὴν τέλος ἡγοῦνται, καὶ τὴν ὁδὸν ὡς ἐφ' ὃ δεῖ βαδίζειν ἠγαπήκασιν. τὴν γὰρ μελέτην ἀγῶνα πεποίηνται, ὥσπερ εἴ τις ἐν παλαίστρᾳ χειρονομήσας, ἀξιώσει παγκράτιον ἐν ὀλυμπίᾳ κηρύττεσθαι. τοσοῦτος ἄρα νοῦ μὲν αὐχμός, ἐπομβρία δὲ λέξεων τοὺς ἀνθρώπους κατέχει, ὡς εἶναί τινας οἳ δύνανται λέγειν οὐκ ἔχοντες ὅ,τι δεῖ λέγειν, δέον ἀπολαύειν ἑαυτῶν, ὥσπερ Ἀλκαῖός τε καὶ Ἀρχίλοχος, οἳ δεδαπανήκασι τὴν εὐστομίαν εἰς τὸν οἰκεῖον βίον ἑκάτερος. καὶ τοίνυν ἡ διαδοχὴ τοῦ χρόνου τηρεῖ τὴν μνήμην, ὧν τε ἤλγησαν, ὧν τε ἥσθησαν. οὔτε γὰρ κενεμβατοῦντας τοὺς λόγους ἐξήνεγκαν, ὥσπερ τὸ νέον τοῦτο τὸ σοφὸν γένος ἐπὶ συμπεπλασμέναις ταῖς ὑποθέσεσιν, οὔτε ἑτέροις κατεχαρίσαντο τὸ σφέτερον ἀγαθόν, ὥσπερ Ὅμηρος καὶ Στησίχορος, τὸ μὲν ἡρωϊκὸν φῦλον διὰ τῆς ποιήσεως αὐτῶν ἐπικυδέστερον ἔθεσαν, καὶ ἡμεῖς ὠνάμεθα τοῦ ζήλου τῆς ἀρετῆς· αὐτοὶ δὲ τό γε ἐφ' ἑαυτοῖς ἠμελήθησαν· περὶ ὧν οὐδὲν ἔχομεν εἰπεῖν, ἢ ὅτι ποιηταὶ δεξιοί. ὅστις οὖν ἐρᾷ τοῦ παρ' ἀνθρώποις, ὡς ἔπειτα λόγου, καὶ συνοίδεν ἑαυτῷ δυναμένῳ τίκτειν ἐν δέλτοις ἀθάνατα, μελέτω τὴν παρανομουμένην ὑφ' ἡμῶν συγγραφὴν θαρρῶν· ἑαυτὸν παρακατιθέσθω τῷ χρόνῳ. ἀγαθός ἐστι φύλαξ, ὅταν κατὰ θεόν τι πιστεύηται.

Τὴν παρασκευὴν) τὴν σκιάν. Παγκράτιον) ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας πέντε φασί, πυγμήν, πάλην, δρόμον, ἀκόντιον, καὶ δίσκον· τὸ μέντοι παγκράτιον, ἕτερόν τι ἦν. σύνθετον γὰρ ἐκ πυγμῆς καὶ πάλης ἦν. ἐξῆν γὰρ τῷ παγκρατιάζειν ἐθέλοντι, οὐ μόνοις τοῖς νόμοις τῆς πάλης, ἀλλὰ καὶ τοῖς τῆς πυγμῆς χρῆσθαι πρὸς τὸ νικῆσαι. ἐνταῦθα δὲ ὁ Συνέσιος παραχρῆται τῇ λέξει, καὶ παγκρατιάζειν φησί, τὸ κατὰ πάντας ἀγῶνας κρατεῖν καὶ νικᾶν, ὥσπερ καὶ ἄλλαις ἀλλαχοῦ λέξεσι παραχρῆται· οἷον ἐν τῇ πρὸς τοὺς ἐπισκόπους περὶ Ἀνδρονίκου ἐπιστολῇ, ἔνθα φησίν, ὅτι ἐγὼ μὲν προὔλεγον, ὡς οὐκ ἐκ τῆς τυχούσης αἰτίας εἰς τὴν φύσιν ἐπανελεύσεται ὁ Ἀνδρόνικος, οὔτι εἰκὸς ἀπολμότερον ἔσεσθαι, διὰ τὸ καὶ τό. ἐνταῦθα γὰρ τὸ ἀπολμότερον ἐπὶ τοῦ θρασυτέρου ἐκλαμβάνει.

Παγκράτιον) ἤγουν πάντας ἀγῶνας νικῆσαι. Ἀπολαύειν ἑαυτῶν) τοῦτ' ἔστι τῶν οἰκείων λόγων αὐτοί, ἤγουν ὀφείλοντες καὶ κερδαίνειν αὐτοὶ τοὺς ἑαυτῶν λόγους καὶ τὴν σοφίαν. Ἀρχίλοχος) Ὁ Ἀρχίλοχος οὗτος, ἀρχαῖος ἦν λυρικὸς ποιητής, ὃς οὐ μόνον πρὸς λύραν ᾔδεν, ἀλλὰ καὶ ἐν μέτρῳ ἡρωϊκῷ τὰ καθ' αὑτὸν ἔγραψεν. ὃν ἐπαινεῖ καὶ Φιλόστρατος ἐν τοῖς βίοις τῶν σοφιστῶν. παράγει γὰρ ἐκεῖνός τινα τῶν σοφιστῶν λέγοντα, Ὅμηρον μὲν φωνὴν σοφιστῶν, Ἀρχίλοχον δὲ πνεῦμα σοφιστῶν. Οὔτι γὰρ) ὥσπερ ὁ Λιβάνιος ἐν ταῖς μελέταις. Τὸ μὲν ἡρωϊκὸν) ἡρωϊκὸν καλεῖ φῦλον τοὺς στρατεύσαντας κατὰ τῆς Τροίας Ἕλληνας, οὓς ἐνδοξοτέρους, φησίν, ἐποίησαν τοῖς ἑαυτῶν ποιήμασιν· ἑαυτοὺς δὲ ἀκλεεῖς εἴασαν, οὐδὲν περὶ τοῦ ἑαυτῶν βίου εἰπόντες οὗτοι οἱ ποιηταί. Ἡρωϊκὸν) τοὺς ἥρωας. Ἐπικυδέστερον) ἐνδοξότερον. Τῆς ἀρετῆς) τῆς ποιητικῆς. Παρανομουμένην) τὴν καινοτομουμένην. Πιστεύηται) ὁ χρόνος.

Η ΔΙΑΦΟΡΟΣ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΣΦΑΛ-
μάτων ἤγουν ἐπανόρθωσις, ἐν τοῖσδε τοῖς προτέροις
Συνεσίου συγγράμμασιν.

Σελίς. στίχ. ἀρχή.

1 ἐν τῇ ἐπιστολῇ, στίχῳ οὗ ἀρχὴ
πῦρ, γράφε, καὶ ἐνεργόν.
ΡΑ ΑΡΚΑΔ. Εὐαγγελίῳ
προσφωνεῖται εἰς Θεοδόσιον.
οὐδὲ, οὔτε ἐρυγγάνειν
καὶ ἅπαξ. ἴσως, χαίρειν παρὰ
2 ῥαίνειν, ἐᾷ διαφραγνῦσαι
ἐπιγνῶς, ἀπὸ σοφίας
3 τυγχάνοντας, τυγχάνοντος
κάλλ. μάλιστα δὲ ἀν
4 νομα, παλαιὸς λόγος, ὡς
ζῆλον, ἐφ᾽ ἑκατέρα
5 ἀπ᾽ ἀμφοῖν, καὶ οὐ θάτερα σκάζ.
φρονος, ἔκπληκτος φέρεται, πάν-
τα μιγνῦσα
καὶ νοῦς, οἷον βασιλείας
6 λεῖς, γράφε κηδεμονίας
ὑμῖν, καίτοι τοῦτ᾽
7 τὴν ἀνθ. ἀγαπῶν
ναναβήσ. πολλαχῆ
δήπου, οὐδὲ αὐτῷ
πάντα, κοσμεῖσθαι
ἐνδοὺς, μέρος ἐθέλει ἀνα-
8 τῶνται, παρὰ ἑαυτῷ
τὸν ὁ συνών, τυχὼν φίλος
ἐνιούσ. καὶ μάλιστα
9 στρατιωτ. ὀχυρωτέρα
τὸ πολέμ. διὰ τῶν ζωγράφων
τερεῖο, πολεμίζειν, ἤδη μάλ. Ἰλι-
άδι. ν.
σαὶς, ἐγεῖραι, ἐν τῷ ἀπαρεμφά-
τῳ.
10 κοῦντας, μόνας ἀνδρουμένους
ἀνθεστ. σύνεστε παρὰ διαιτ-
ἐστὶν, τὰ νομίσματα
πᾶσιν, οἷόν τε
11 λαὸς, καὶ συγκρατεῖται
ἀντ᾽ ἐπιδρ. ἐκτεθεῖσαν
νόμενοι, ζηλωταὶ
προείκειαθε, ἐφιζάνεσθε
δὲ χιτὼν, ἴσως, οὐ γὰρ εἰσὶ τὸν
τε ἐπ᾽, συνεδρευόντων
εἰς δεσμ. οὐδὲ μᾶλλον
δὲ οὐδὲ, πρὸς φύσιν.
12 ἐκεῖνοι, ἐπιτειχίζοντες
τὰ θέμ. προποιήσαντες
μὲν αὐτὴν, κακῶς ἀντ᾽ ἀλλ᾽
συμπ. προσβολαῖς
ἀντ᾽ εἴδη, ἀντ᾽ ἔδειξαν
ἐπὶ, ταῖς ἁρμονίων
14 καὶ φθορ. τῆς βασιλείας
λαὶ δὴ, πρὸς δίκην
πὶ προσπ. ὑγιὲς ἔχοντα
τὲ μέγ. οὐδείς πως
16 ἀκροβολ. μέρει. συχνὰ τῆς
γὰρ ὥσπ. πρὸς τὸ ἄρρεν
ῥεν, πρὸς τὸ θῆλυ
των διαπ. διαποῦται εἶτα
νους τοῦ, ἀνάκλεον ἡμῖν
17 παρ᾽ ἄπλων, ὁ παρὰ τοῦ
ἐστὸν, στάσεως ἀνάρξοντες
τέον, ἡμῖν τοῦ
μη, ὥσπερ Ὅμηρος
20 σιν, ὑπ᾽ αὐτῶν
βουλήματι, παρὰ τὸ
λιν τὴν, τοῦ ἀγαθὸν, καὶ ἀναπεμ-
πάζομεν

μα. ὤν, οὐκ ἀνέσται
21 ὁ νόσου, ἐπιμελήσασθαι
τῶν πλ. περὶ αὐτῶν
λεώ, ποιεῖ ζηλωτὸν· ἀρετὴ κἂν
24 ΚΑΤ. γράφε, ΚΑΘ' ΑΥΤΟΝ, ἀλλ' ὡς ΚΑΘ' ΕΑΥΤΟΝ
25 σοδ. μὲν ἐπαξίως ἐμοὶ
26 θεωρ. παρ' ἧς τὸ μὴ ταλαιπωρῆσαι
λοντι, καὶ τοὺς ἀπὸ
κεῖ, ῥᾶστον μὲν
τῶν, καὶ οὗτος γε
τὸν μετ', βίους εὐδαίμονας
27 ἐγχωρεῖ οὖν τι
τοῦ καλλ. ἐμπημονοῦν καὶ μὲν
28 νης· πάντως
29 δὴν, ἀναβασμῷ
ἀναγν. ὡς δὴ. γρ. ἀνατρέχων
30 σιν, τὴν φιλοσοφίαν
φυσικὴν, θαυμασιολογίαν
μούσαις, γράφε, ἀκηλίδωτα, ἄλλως ἀκηλιδώτω
31 σιν, ἀτρώτως
νωτήτους, ἑλκύσαι
θεῖον, ἢ κατὰ περιέλκειν δοκεῖ.
οἱ κάλαθοι, τὰ πραγμάτια
μὲν, ἐν τῷ τότε
32 οὐ γὰρ, τὰ πράγματα
κινήσεων, ἔχει ὅμοιον
ποιῶνται, τῇ φύσει παρ' ὅς.
33 ὅθεν, πνεῦμα θεῖος
περιεργου, ποιήσει τὰ τῆς ἑλληνικῆς ἀγωγῆς
34 ρετὰς, θέσει μᾶλλον
στοιχ. σπουδάζομεν. τὸ μὲν
35 τάσεις, εἰσὶ παιδεῖν
ἀρχὴν. καὶ ὅλως
καὶ κίνησι. ἵνα φιλεργυείας ἐμπεσοῦσι
37 τὴν, σπουδαίων
εὑρέσθαι, τῆς φιλίας
δημολ. δεμολόγος
λομένῳ, γελᾶσθαί τις
38 ρεσκεῦ. ἐπικεῖσθαι τοῖς
τοῦ γὰρ, διὰ τὸν δρόμων
39 θηρείῳ, ἀλλ' ἑαυτὸν
42 δὲ τάγε, συγγραφὴν, ἵν
44 σιν ὅπως, ὑπὸ τὴν κεφαλὴν
47 νύσεις, Διονυσίας λέγω καὶ τοὺς Σωκράτας
τοῦ θιάσου, τῇ μὲν, τῇ δὲ
51 νων, ἀπαθὴς ἐκ
53 νων, ὁ δὲ μηδὲν ἔχειν
54 γράψεν, τὲ ἀνείκων
58 οἱ τοῦ, κηπωροὶ
62 ,Ἔνθα, φθόνος τὲ κότος τὲ
64 ξαι, ἴσως, μισθὸς αἰσχρᾶς
69 φύσις, σομοῦται κἀκεῖνος, ἴσως γραπτέον.
79 περατο, κυλισμένων
108 συνέπλεξε, συνέπληξε.
112 σῶμα, εἰδοποιηθὲν
118 τ' ἀρρήτων, τέρπιν ἀθανάτων ἕαδε θνητοῖς

ΣΥΝΕΣΙΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ.

ΝΙΚΑΝΔΡΩ.

ΠΑΙΔΑΣ ἐγὼ λόγους ἐγεννησάμην, τοὺς μὲν ἀπὸ τῆς σεμνοτάτης φιλοσοφίας, καὶ τῆς συννάου ταύτῃ ποιητικῆς· τοὺς δὲ ἀπὸ τῆς πανδήμου ῥητορικῆς· ἀλλ' ἐπιγνοίη τις ἂν ὅτι πατρὸς ἑνός εἰσιν ἅπαντες, νῦν μὲν εἰς σπουδήν, νῦν δὲ εἰς ἡδονὴν ἀποκλίναντος. ὁ δὴ παίδων οὗτος λόγος ἥστινος μέν ἐστι μερίδος, ἀπὸ τῆς ὑποσχέσεως αὐτοῦ κατερεῖ· παρ' ἐμοῦ δὲ οὕτως ἠγαπήθη διαφερόντως, ὡς ἤδιστ' ἂν αὐτὸν εἰσποιῆσαι φιλοσοφίᾳ, καὶ τοῖς γνησίοις ἐγκρῖναι. ἀλλὰ τοῦτο μὲν οὔ φασιν ἐπιτρέπειν, οὐδὲ οἱ νόμοι τῆς πολιτείας. δεινοὶ γάρ εἰσιν εὐηθείας προστάται. ἔχει δὲ κέρδος, ὅ,τι ἂν αὐτῷ λάθρα χαρισώμεθα· καὶ πολλὰ τῆς σπουδαίας μερίδος εἰς αὐτὸν εἰσήνεγκα. ἂν μὲν οὖν καὶ σοὶ δοκῇ, κοίνωσαι τὸν λόγον τοῖς Ἕλλησιν· ἀποψηφισθεὶς δ' ἐπανίτω παρὰ τὸν πέμψαντα. τὰς πιθήκους γάρ φασιν ἐπειδὰν τέκωσιν, ὥσπερ ἀγάλμασιν ἐνατενίζειν τοῖς βρέφεσιν, ἀγαμένας τοῦ κάλλους. οὕτως ἐστὶν ἡ φύσις φιλότεκνον· τὰ δὲ ἀλλήλων ὁρῶσιν, ἅπερ ἐστί, πιθήκων παιδία. ἑτέροις οὖν ἐπιτρεπτέον ἐξετάζειν τὰ ἔκγονα. αἱ γὰρ εὔνοιαι, δειναὶ δεκάσαι τὰς ψήφους· διὰ τοῦτο Λύσιππος Ἀπελλῆν εἰς τὰς γραφὰς εἰσῆγε, καὶ Λύσιππον Ἀπελλῆς.

ΙΩΑΝΝΗ.

ΑΦΟΒΙΑ μεγίστη, τὸ φοβεῖσθαι τοὺς νόμους· σὺ δὲ αὐτοὺς ἠμελήθης, ἀεὶ φανῶμαι φοβούμενος. τοιγαροῦν δέδιθι τοὺς ἐχθρούς, καὶ μετὰ τούτων τοὺς δικαστάς, ἂν μὴ κλέπτωσι· κἂν κλέπτωσι μέν, μὴ σὺ δὲ ἧς ὁ τὰ πλείω διδούς, οὐδὲν ἧττον εὐλαβητέον. ὀργίζονται γὰρ ὑπὲρ τῶν νόμων, ὅταν καὶ μεταδόντας προσλάβωσιν.

ΤΩ ΑΔΕΛΦΩ ΕΥΟΠΤΙΩ.

ΤΡΙΤΗ μὲν ἦν Αἰζήνη κειμένῳ· ἡ δὲ ἀδελφιδῆ τότε πρῶτον ἧκεν ἐπὶ τὸν

τάφον. οὐ γὰρ οἶμαι νομίζεται νυμφευτρίαις βαδίζειν ἐπ' ἐκφοράν. ἀλλ' ἐν φοινικίδι καὶ τότε, καὶ διαφανὴς ὁ κεκρύφαλος, καὶ χρυσία καὶ λίθοι ἐξήρτητό τε καὶ περιέκειτο, ἵνα μὴ τῷ νυμφίῳ σύμβολος ἀπαίσιος γένηται. καθεζομένη γοῦν ἐπ' ἀμφικεφάλου καθέδρας, φασίν, ἀργυρόποδος, πολλὰ κατεμέμφετο τὴν ἀκαιρίαν τῆς συμφορᾶς· ὡς ἢ πρότερον ἐχρῆν, ἢ μετὰ τὸν γάμον ἀποθανεῖν. καὶ πρὸς ἡμᾶς, ἐφ' οἷς ἐδυστυχοῦμεν ἐμήνιε. μόλις δ' οὖν περιμείνασα τὴν ἑβδόμην, καθ' ἣν ἡμεῖς εἱστιάκειμεν δὲ δεῖπνον τὸ ἐπιτάφιον, αὐτήν τε καὶ τὴν φλυάφον γραῦν τὴν τίτθα, ἐπὶ δὲ ζεῦγος ἀναβιβάσασα μὲν ἡ τὸ ὀρικόν, πληθούσης ἀγορᾶς, ἅπασι τοῖς παρασήμοις ἐπόμπευσεν εὐθὺ Τευχείρων ἐλαύνουσα. μέλλει γὰρ καὶ εἰς τὴν ἐπιοῦσαν ἑβδόμην ταινιώσεσθαί τε καὶ πυργοφόρος καθάπερ ἡ Κυβέλη περιελεύσεσθαι. τούτοις ἡμεῖς μὲν οὐδὲν ἀδικούμεθα, πλὴν τοῦ καταφανεῖς γεγονέναι, λίαν ἀναισθήτους ἔχοντες συγγενεῖς· ὁ δὲ ἀδικούμενος, Ἁρμόνιός ἐστιν ὁ τοῦ θυρωροῦ πατήρ, ὡς ἂν εἴποι Σαπφώ, τὰ μὲν ἄλλα σώφρων καὶ μέτριος ἐν τῷ καθ' ἑαυτὸν βίῳ γενόμενος· ἀλλ' ὑπὲρ εὐγενείας ἀμφισβητῶν τῷ Κέκροπι διετέλεσε. τούτου δὲ πλέον ἢ Κέκροπος τῇ θυγατριδῇ, ὁ θεῖος Ἡρώδης καὶ θυρωρός, εἰς Σωσίας τε καὶ Τιβίους ἀπέδρα. πλὴν εἰ μή τι λέγουσιν, ὅσοι καὶ τὸν νυμφίον ἡμῖν μηδόθεν ἀποσεμνύνουσι, γενεαλογοῦντες αὐτὸν ἀπὸ τῆς ἐν φήμῃ Λαΐδος. ἡ γὰρ Λαΐς, ἔφη τις ἤδη λογογράφος, ἀνδράποδον ἦν Ὑκκαρικόν, ἐκ Σικελίας ἐωνημένον· ὅθεν ἡ καλλίπαις ἡ τεκοῦσα τὸν περιβόητον καὶ αὐτὴ πάλαι μὲν ἐπαλλακεύετο ναυκλήρῳ δεσπότῃ· ἔπειτα μέντοι ῥήτορι, καὶ τούτῳ δεσπότῃ· τρίτῳ μετ' ἐκείνους ὁμοδούλῳ· καὶ λάθρα τῇ πόλει ἔπειτα λαμπρῶς τῇ πόλει, καὶ περιουσίᾳ τῆς τέχνης· ἧς ἐπειδὴ τὴν ἐργασίαν ὑπὸ χαλεπῆς ῥυτίδος κατέλυσε, τὰς ἐν ἡλικίᾳ παιδοτροφεῖ, καὶ τοῖς ξένοις αὐτίκα ἵστησιν. ὁ γὰρ υἱὸς ὁ ῥήτωρ, ἀφεῖσθαί φησι τῆς ἀνάγκης τοῦ νόμου, μητέρα τρέφειν ἑταίραν. ἄπαγε τοῦ νόμου. τοῖς γὰρ οὕτω γεγονόσιν, ἀποδέδεικται μὲν ἡ μήτηρ, ὁ δὲ λοιπὸς τῶν γονέων, ἀμφισβητήσιμος· ὅσον οὖν ἀμφοτέροις παρὰ τῶν εὖ γεγονότων ὀφείλεται, τοῦτο πᾶν ἥκειν ἔδει παρὰ τῶν ἀπατόρων εἰς τὰς μητέρας.

ΤΩ ΑΥΤΩ.

ΛΥΣΑΝΤΕΣ ἐκ Βενδιδείου περὶ δείλης ἑῴας, μόλις ὑπὲρ μεσοῦσαν ἡμέραν, τὸν Φάριον μύρμηκα παρηλλάξαμεν, δίς που καὶ τρὶς ἐνσχεθείσης τῆς νεὼς τῷ τοῦ λιμένος ἐδάφει. εὐθὺς μὲν οὖν καὶ τοῦτο κακὸς οἰωνὸς ἐδόκει, καὶ σοφὸν ἦν ἀποβῆναι νεώς, ἐκ πρώτης ἀφετηρίας οὐκ εὐτυχοῦς. ἀλλὰ φυγεῖν παρ' ὑμῖν ἔγκλημα δειλίας ἠσχύνθημεν· καὶ διὰ τοῦτο οὔπω ἔτ' ἔσχεν ὑποτρέσαι οὐδ' ἀναδῦναι· ὥστε κἂν εἴ τι συμβαίη, δι' ὑμᾶς ἀπολούμεθα. καίτοι τί δεινὸν ἦν ὑμᾶς τε γελᾶν, καὶ ἡμᾶς ἔξω κινδύνων ἑστάναι.

» κων ἑστάναι. ἀλλὰ τῷ Ἐπιμηθεῖ, φασί, τὸ μὲν μέλλειν οὐκ ἦν, τὸ μεταμέ-
» λειν δ' ἐκῆν, ὥσπερ ἡμῖν. τότε γὰρ ἐξὸν σώζεσθαι, νῦν πρὸς ἐρήμοις ἀκταῖς
συναυλίαν ὀλοφυρόμεθα, καὶ πρὸς Ἀλεξάνδρειαν ὁρῶντες, ὡς οἷόν τε, καὶ
πρὸς τὴν μητέρα Κυρήνην· ὧν τὴν μὲν ἔχοντες ἀπελίπομεν, τὴν δὲ εὑρεῖν οὐ
δυνάμεθα, ἰδόντες τε καὶ παθόντες, ἃ μηδὲ ὄναρ ἠλπίσαμεν. ἄκουε γὰρ,
ἵνα μηδὲ σὺ πάνυ χαίρειν σχολάζῃς· καὶ πρῶτον ὅπως ἡμῖν εἶχε τὰ τοῦ πλη-
ρώματος· ὁ μὲν ναύκληρος ἐθανάτα κατὰ χρέως ὤν. ναυτῶν δὲ ὄντων δυο-
καίδεκα τῶν πάντων, τρισκαιδέκατος γὰρ ὁ κυβερνήτης ἦν, ὑπὲρ ἥμισυ μετὰ
καὶ ὁ κυβερνήτης, ἦσαν Ἰουδαῖοι, γένος ἔκσπονδον καὶ εὐσεβεῖν ἀναπεπεισμέ-
νον, ἢν ὅτι πλείστους ἄνδρας Ἕλληνας ἀποθανεῖν αἴτιοι γένωνται. τὸ δὲ λοι-
πὸν, ἀγελαῖοι, γεωργοὶ, πέρυσιν οὔπω κώπης ἡμμένοι· κοινῇ δὲ οὗτοί τε κἀ-
κεῖνοι, πεπηρωμένοι πάντως ἕν γέ τι μέρος τοῦ σώματος. τοιγαροῦν ὡς οὐ-
δὲν δεινὸν ἦν ἡμῖν, ἐκωμῴδουν, καὶ ἐκάλουν ἀλλήλους, οὐκ ἀπὸ τῶν ὀνομά-
των, ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἀτυχημάτων, ὁ χωλὸς, ὁ κηλήτης, ὁ ἀριστερόχειρ, ὁ πα-
ραβλώψ· ἕκαστος ἕν γέ τι εἶχε τοὐπίσημον, καὶ ἡμῖν τὸ τοιοῦτον οὐ μετρίαν
παρεῖχε τὴν διατριβήν· ἐν τῇ χρείᾳ δὲ οὐκ ἔτι γέλως ἦν, ἀλλ' ἐπὶ τού-
τοις αὐτοῖς ἀπῳμώζομεν, ὄντες ἐπιβάται πλεῖν ἢ πεντήκοντα, τρίτη μοῖρα
ὄν που μάλιστα γυναῖκες, αἱ πλείους νέαι, καὶ ἀγαθαὶ τὰς ὄψεις. ἀλλὰ μὴ
φθονήσῃς. παραπέτασμα γὰρ ἡμᾶς ἀπετείχιζε, καὶ τοῦτο ἐρρωμένεστατον, οὐ
πάλαι διερρωγότος ἱστίου τεμμάχιον, σωφρονοῦσιν ἀνθρώποις τὸ τεῖχος τὸ
Σεμιράμιδος. ἴσως δὲ κἂν ὁ Πρίαπος ἐσωφρόνησεν, Ἀμαράντῳ συμπλέων.
ὡς οὐκ ἔστιν ὁπότε σχολάζειν ἡμᾶς εἴασεν, ἀπὸ τοῦ δεδιέναι τὸν ἔσχατον κίν-
δυνον· ὅστις πρῶτον μὲν ἐπειδὴ τὸν περὶ ὑμᾶς τοῦ Ποσειδῶνος νεὼν κατεκάμ-
ψαμεν, ἀράσας ὅλοις ἱστίοις ἠξίου πλεῖν εὐθὺ Ταφοσείριδος, καὶ ἀπεπειρᾶτο
τῆς Σκύλλης, ἣν ἐν τοῖς γραμματίοις ἀποσπιαζόμεθα· συνενοηκότων
δὲ ἡμῶν καὶ ἀνακεκραγότων, οὐ πρὶν ἢ ἐν χρῷ γενέσθαι τοῦ κινδύνου, μό-
λις ἐκβιασθεὶς, ἀπέστη τοῦ διαναυμαχῆσαι πρὸς τὰς σπιλάδας. ἐντεῦ-
θεν ἀποστρέψας τὴν ναῦν ὥσπερ ἐκ μεταμελείας ἐπαφίησι τῷ πελάγει,
τέως μὲν ὡς ἐδύνατο καὶ πρὸς κῦμα παραβαλλόμενος. ἔπειτα δὲ καὶ
νότος συνεπιλαμβάνει λαμπρὸς, ὑφ' οὗ ταχὺ μὲν τὴν γῆν ἀπεκρυπτόμεθα·
ταχὺ δὲ μετὰ τῶν ὁλκάδων ἦμεν τῶν διαπορθμίων, αἷς οὐδὲν ἔδει Λιβύης τῆς
καθ' ἡμᾶς, ἀλλὰ πλοῦν ἕτερον ἔπλεον. σχετλιαζόντων δὲ ἡμῶν καὶ ἐν δει-
νῷ ποιουμένων τὸ ἀπηρτῆσθαι τοσοῦτον τῆς γῆς, ὁ Ἰαπετὸς Ἀμάραντος, ἐπὶ
τῶν ἰκρίων ἑστὼς, ἐπαρᾶται τὰς παλαιοτάτας ἀράς. οὐ γὰρ δὴ πτησ-
όμεθα, ἔφη· ὑμῖν δὲ πῶς ἄν τις καὶ χρήσαιτο, οἳ καὶ τὴν γῆν, καὶ τὴν θά-
λατταν ὑποπτεύετε. ἦν γέ τις αὐταῖς χρῷτο καλῶς, ὦ λῷστε Ἀμά-
ραντε, πρὸς αὐτὸν ἔφην. ἡμῖν δὲ οὐδὲ Ταφοσείριδος ἔδει· ζῆν γὰρ ἔδει· καὶ
νῦν τοῦ πελάγους τί δεῖ. ἀλλὰ πλέωμεν, ἔφην, εὐθὺ Πενταπόλεως, ἀπε-

χοντες τῆς γῆς, ὅσον μέτριον, ἵν' εἴη καὶ χαλεπὸν οἷα δὴ τὰ θαλάττης, ἄδη-
λον δ' δήπου, καὶ ἔστι καὶ παρ' ὑμῖν λέγεται λιμὴν ὃς ἡμᾶς ἐκ τοῦ κλύδω-
νος ὑποδέξοιτο. οὔκουν ἔπειθον λέγων· ἀλλ' ἐξεκώφει τὸ κάθαρμα, ἕως
ἄνεμος ἀπαρκτίας ἐπιβιάσει πολύς, κῦμα ἐλαύνων ὑψηλὸν καὶ τραχύ-
τατον ἄφνω προσπεσών, τὸ ἱστίον ἔμπαλιν ὤθησε, καὶ τὰ κυρτὰ κοῖλα πε-
ποίηκεν· ἡ δὲ ναῦς ὀλίγου ἦλθεν ἐπὶ πρύμναν ἀνατετράφθαι. μόλις δ' οὖν
αὐτὴν κατεστήσαμεν· καὶ ὁ βαρύστονος Ἀμάραντος, τοιοῦτον ἔφη τὸ τέχνῃ
ναυτίλλεσθαι. προσδέχεσθαι γὰρ αὐτὸς πάλαι τὸν ἐκ πελάγους ἄνεμον, καὶ
διὰ τοῦτο μετεώρως πλεῖν. κατιέναι γὰρ νῦν ἐγκάρσιος, ἐνδιδόντος τοῦ δια-
στήματος προστιθέναι τῷ μήκει. τοῦτον δ' εἶναι τὸν πλοῦν τὸν ἡμέτερον, ἐκεῖ-
νου, εἴγε παρὰ τὰς ἀκτὰς ἐπλέομεν· προσομαπεπλάσθαι γὰρ δεῖν τῇ γῇ.
καὶ ἡμεῖς ἀπεδεχόμεθα λέγοντος, ἕως ἡμέρα τε ἦν, καὶ τὰ δεινὰ οὔπω πα-
ρῆν. ἤρξατο γὰρ δὴ μετὰ τῆς νυκτός, ἀεὶ προϊόντος ἐπὶ μεῖζον τοῦ κλύδωνος.
ἡμέρα μὲν οὖν ἦν, ἥντινα ἄγουσιν οἱ Ἰουδαῖοι παρασκευήν· τὴν δὲ νύκτα
τῇ μετ' αὐτὴν ἡμέρᾳ λογίζονται, καθ' ἣν οὐδενὶ θέμις ἐστὶν ἐνεργὸν ἔχειν
τὴν χεῖρα, ἀλλὰ τιμῶντες διαφερόντως αὐτήν, ἄγουσιν ἀπραξίαν.
μεθῆκεν οὖν ἐκ τῶν χειρῶν ὁ κυβερνήτης τὸ πηδάλιον, ἐπειδὴ τὸν ἥλιον εἴκα-
σεν ἀπολελοιπέναι τὴν γῆν· καὶ καταβαλὼν ἑαυτόν, πατεῖν παρεῖχε τῷ
θέλοντι ναυτίλων. ἡμεῖς δὲ τὴν μὲν οὖσαν αἰτίαν οὐκ εὐθὺς ἐπινοοῦν ἐβαλ-
λόμεθα· ἀπόγνωσιν δὲ τὸ πρᾶγμα οἰόμενοι, προσῄειμεν, ἐλιπαροῦμεν
μὴ καταπροΐεσθαι μηδέπω τὰς ἐσχάτας ἐλπίδας. καὶ γὰρ δὴ καὶ ἐπεῖ-
χον αἱ τρικυμίαι, τοῦ πελάγους καὶ πρὸς ἑαυτὸ στασιάσαντος. γίνεται δὲ
τοῦτο, ὅταν μὴ τῷ λήξαντι πνεύματι καὶ τὰ παρ' ἑαυτοῦ συναναπαύση-
ται κύματα, ἀλλ' ἰσχύον ἔχοντα τὸ ἐνδόσιμον τῆς κινήσεως, ὑπαντιάζῃ τῇ τοῦ
πνεύματος ἐπικρατείᾳ, καὶ ἀντεμβάλλῃ ταῖς ἐμβολαῖς. ἔδει γάρ μοι καὶ
φλεγμαινόντων ὀνομάτων, ἵνα μὴ τὰ μεγάλα κακά, σμικροπρεπέστερον
διηγήσωμαι. τοῖς οὖν ἐν τῷ τοιῷδε πλέουσιν, ἀπὸ λεπτοῦ φασὶ μίτου τὸ ζῆν
ἠρτῆσθαι. εἰ δὲ καὶ ὁ κυβερνήτης νομοδιδάσκαλος εἴη, τίνα δεῖ ψυχὴν ἔχειν;
ἐπεὶ δ' οὖν συνήκαμεν τὸν νοῦν τῆς ἀπολείψεως τῶν πηδαλίων· δεομέ-
νων γὰρ ἡμῶν σώζειν ἐκ τῶν ἐνόντων τὴν ναῦν, τὸ βιβλίον ὑπανεγίνωσκε· πει-
θοῦς ἀπογνόντες, ἀνάγκην ἤδη προσήγομεν. καί τις στρατιώτης γεννάδας·
συμπλέουσι δὲ ἡμῖν Ἀράβιοι συχνοὶ τῶν ἀπὸ τοῦ τάγματος τῶν ἱππέων·
τὸ ξίφος σπασάμενος, ἠπείλησε τὸν ἄνθρωπον τὴν κεφαλὴν ἀποκόψειν, εἰ μὴ
ἀντιλήψοιτο τοῦ σκάφους. ὁ δὲ ἀτεχνῶς ἦν Μακκαβαῖος, οἷος ὢν ἐγκαρ-
τερῆσαι τῷ δόγματι. μεσούσης δὲ ἤδη τῆς νυκτός, ἀναπείθεται παρ' ἑαυ-
τοῦ πρὸς τῇ καθέδρᾳ γενέσθαι. νῦν γάρ, φησίν, ὁ νόμος ἐφίησιν, ἐπειδὴ νῦν
σαφῶς τὸν περὶ τῆς ψυχῆς θέομεν. πρὸς τοῦτο αἴρεται θόρυβος ἐξ ἀρχῆς,
ἀνδρῶν οἰμωγή, γυναικῶν ὀλολυγή. ἅπαντες ἐθεοκλύτουν, ἐποτνιῶντο, τῶν
φιλτάτων

φιλτάτων ὑπεμιμνήσκοντο, μόνος Ἀμάραντος εὔθυμος ἦν, ὡς αὐτίκα δὴ
παραγράψων τοὺς δανειστάς. ἐμὲ δὲ ἐν τοῖς δεινοῖς, ὄμνυμί σοι τὸν ἐν φιλο-
σοφίᾳ πρέσβιον θεόν, τὸ ὁμηρικὸν ἐθράττεν ἐκεῖνο, μὴ ἄρα ἀληθὲς εἴη, τὸν καθ'
ὕδατος θάνατον, ὄλεθρον εἶναι καὶ αὐτῆς τῆς ψυχῆς. λέγει γάρ ἐστιν ὅπου
» τῶν ἐπῶν· Αἴας δ' ἐξαπόλωλεν, ἐπεὶ πίεν ἁλμυρὸν ὕδωρ, τὸν ἐν θαλάτ-
τῃ θάνατον ἀκριβεστάτην ἀπώλειαν εἶναι τιθέμενος. οὐδένα γοῦν ἄλλον ἐξα-
» πολωλέναι φησίν, ἀλλ' ἕκαστος ἀποθνήσκων, Ἄϊδος δ' ἐβεβήκει. ταῦτ' ἄρα καὶ
ἐν δυοῖν νεκύαιν ὁ μικρὸς Αἴας οὐδαμοῦ τοῦ δράματος εἰσενήνεκται, ὡς τῆς
ψυχῆς οὐκ οὔσης ἐν ᾅδου· καὶ Ἀχιλλεύς, ἀνὴρ εὐψυχότατός τε καὶ φιλο-
κινδυνότατος, ἀποδειλιᾷ πρὸς τὸν ἐν ὕδατι θάνατον, ὅν γε καὶ λευγαλέον
καλεῖ. τούτοις ἐλίττων τοὺς λογισμούς, ὁρῶ τοὺς στρατιώτας ἅπαντας ἐσπα-
σμένους μαχαίρας· καὶ πυθόμενος ἐμάνθανον παρ' αὐτῶν, ὡς καλὸν ἐπὶ τοῦ
καταστρώματος ὄντας ἔτι, πρὸς τὸν ἀέρα τὴν ψυχὴν ἐρυγεῖν, ἀλλὰ μὴ
πρὸς κῦμα χανόντας. τούτους ἀληθῶς Ὁμηρείδας ἐνόμισα, καὶ ἐπέμενον
τῷ δόγματι. εἶτα κηρύττει τις ἐξαρτᾶσθαι χρυσίον, ὅτῳ ἐστί· καὶ οἷς ἦν,
ἐξήρτων, καὶ χρυσίον, καὶ ὅ,τι ἄξιον χρυσίου· καὶ αἱ γυναῖκες αὐταί τε ἐσκευά-
ζοντο, καὶ τοῖς δεομένοις ἀρπεδόνας διένεμον. πάλαι καταδεδειγμένον τοῦ-
το ποιεῖν. νοῦν δὲ ἔχει τοιοῦτον. φέρειν δεῖ τιμὴν ἐντάφιον τὸν ἐκ ναυαγίου
νεκρόν. ὁ γὰρ περιστυχὼν καὶ κερδάνας, νόμους Ἀδραστείας αἰδέσεται, μὴ οὐχὶ
μικρόν τι μέρος ἀποδάσασθαι τῷ χαρισαμένῳ τὸ πολλαπλάσιον. καὶ οἱ
μὲν ἦσαν πρὸς τούτοις· ἐγὼ δὲ παρακαθήμενος τὸ παλαιμναῖον βαλάν-
τιον, τὴν παρακαταθήκην τοῦ ξένου ἔκλαιον, ὡς οἶδεν ὁ ξένιος, οὐκ εἰ τεθνή-
ξοιμεν, ἀλλ' εἰ ὁ Θρᾷξ ἀποστερήσοιτο τῶν χρημάτων ἕνεκεν ὧν καὶ ἀποθα-
νὼν ἂν ᾐσχυνόμην. ἐνταῦθα μέν γε τὸ ἐξαπολωλέναι κέρδος ἦν, καὶ συνα-
πολωλέναι καὶ ἀποδρᾶσαι τὴν αἴσθησιν. ὃ δὲ ἐποίει παρὰ πόδας τὸν κίνδυνον,
οὐχ ἕτερον ἦν, ἀλλ' ὅτι πᾶσιν ἱστίοις ἡ ναῦς ἐφέρετο. ὑποστεῖλαι δὲ οὐκ ἦν,
ἀλλὰ πολλάκις ἐπιχειρήσαντες τοῖς καλωδίοις, ἀπηγορεύκειμεν, τῶν τροχῶν
ἐνδακόντων, καὶ ὑφώρμει δέος οὐκ ἔλαττον, εἰ καὶ διαφυγοίμεθα ἐκ τοῦ κλύ-
δωνος, οὕτως ἔχοντας ἐν νυκτὶ πελάζειν τῇ γῇ. φθάνει δὲ ἡ ἡμέρα, καὶ ὁρῶμεν
τὸν ἥλιον, ὡς οὐκ οἶδα εἴ ποτε ἥδιον. τὸ δὲ πνεῦμα πρᾷον ἐγίνετο τῆς ἡμέρας
ἐπιδιδούσης, καὶ ἡ δρόσος ἥκιστα μὲν παρεῖχεν ἡμῖν χρῆσθαι τοῖς κα-
λωδίοις, καὶ τὸ ἱστίον μεταχειρίζεσθαι. ὑπαλλάττειν μὲν οὖν ἱστίον ἕτερον ἀ-
δύνατον· οὐκ εἴχομεν· ὑπεχυρίαστο γάρ. ἀνελαμβάνομεν δὲ αὐτό, καθάπερ τῶν
χιτώνων τοὺς κόλπους· καὶ πρὶν ὥρας εἶναι τέτταρας, ἀποβαίνομεν οἱ τεθνάναι
προσδοκήσαντες, ἐν ἐσχατιᾷ τινὶ πανερήμῳ· καὶ οὔτε πόλιν οὔτε ἀγρὸν
ἐχούσῃ γείτονα, σταδίοις ἑκατόν που πρὸς τοῖς τριάκοντα κατόπιν ἀγροῦ.
ἡ μὲν οὖν ναῦς ἐσάλευεν ἐπὶ μετεώρου· λιμὴν γὰρ ὁ τόπος οὐκ ἦν· καὶ ἐ-
σάλευεν ἐπ' ἀγκύρας μιᾶς. ἡ ἑτέρα δὲ ἀπημπόλητο. τρίτην γὰρ ἀγκύ-

ρων Ἀμάραντος οὐκ ἐκτήσατο. ἡμεῖς δὲ, ἐπειδὴ τῆς φιλτάτης ἡψάμεθα
γῆς, περιεβαλλόμεθα, ὥσπερ ἔμψυχον οὖσαν μητέρα. καὶ ἀποθύσαντες ὕ-
μνοις τῷ θεῷ χαριστηρίους, ὥσπερ εἰώθειμεν, προσεθήκαμεν αὐτοῖς καὶ τὴν
ἔναγχος τύχην, ἀφ᾽ ἧς παρὰ δόξαν ἐσώθημεν, δύο ἑξῆς ἐπιμείναντες ἡ-
μέρας, ἕως ἂν ἀφυβρίσῃ τὸ πέλαγος. ἐπεὶ δ᾽ ἀπορεῖν ἦν ὁδῷ χρήσασθαι,
μηδενὸς ἀνθρώπων ὁρωμένου, πάλιν ἐπετολμήσαμεν τῇ θαλάσσῃ· καὶ
ἄραντες εὐθὺς ἀρχομένης ἡμέρας, ἐπλέομεν ἐκ πρύμνης ἀνέμῳ πᾶσαν
αὐτὴν καὶ τὴν ἐπιγινομένην ἡμέραν· ἧς ἤδη ληγούσης, τὸ πνεῦμα ἀπέ-
λιπεν ἡμᾶς, καὶ ἡμεῖς ἠνιάθημεν· ἐμέλλομεν δὲ ἄρα ποθήσειν γαλήνην. ἦν
μὲν οὖν τρισκαιδεκάτη φθίνοντος. ἐπῃωρημένου δὲ τοσούτου κινδύνου, μελλού-
σης εἰς ταυτὸ συνδραμεῖσθαι τῆς τε συνόδου τῶν ἀστέρων καὶ τῶν πολυ-
θρυλλήτων τυχαίων, ἃ μηδείς ποτε, φασὶ, πλέων ἐθάρσησε, καὶ δέον ἡμᾶς
ἐπιλιμενίζειν, οἱ δ᾽ ἐλελήθειμεν αὖθις ἀναδεδραμηκότες ἐπὶ τὸ πέλαγος. ἡ δὲ
στάσις, ἤρξατο μὲν ἀπὸ τῶν ἀρκτικῶν πνευμάτων· καὶ ὗσέ γε πολλὰ κατὰ τὴν
συνοδικὴν νύκτα· ἔπειτα ἠκόσμει τὰ πνεύματα, καὶ ἡ θάλασσα κυκεὼν
ἐγεγόνει· τὰ δὲ περὶ ἡμᾶς, οἷα εἰκὸς ἦν ἐν τοῖς τοιούτοις, ἵνα μὴ πάθη παρα-
πλήσια δὶς ἀφηγώμεθα. ἐν οἷς ἦν, ὤνησέ τι τὸ μέγεθος τοῦ χειμῶνος· τὸ κέ-
ρας ἐτετρίγει, καὶ ἡμεῖς ᾠόμεθα περιτονίζειν τὴν ναῦν· εἶτα κατεαγὸς μέσον,
ἐγγὺς μὲν ἦλθεν ἀπολέσαι πάντας ἡμᾶς. ἐπεὶ δ᾽ οὐκ ἀπολώλεκεν, αὐτὸ
δὴ τοῦτο καὶ περιέσωσεν· οὐ γὰρ ἦν ἄλλως ἐνέγκαι τὴν βίαν τοῦ πνεύματος.
πάλιν δὲ δυσαπειθὲς ἦν τὸ ἱστίον, καὶ οὐκ εὔτροχον εἰς καθαίρεσιν. οὕτως οὖν
παρὰ δόξαν ἀποφορτισάμενοι τὴν ἀπληστίαν τῆς βιαίας φορᾶς, ἡμέραν
ἑξῆς καὶ νύκτα τὴν ἐνεχθῆμεν· ἧς ἤδη περὶ δευτέραν οὔσης ὀρνίθων ᾠδὴν,
ἐλάθομεν ἐγχρίμψαντες ἀκαρῆ πέτρᾳ προβεβλημένῃ τῆς γῆς, ὅσον εἶναι
βραχεῖαν χερρόνησον. βοῆς δὲ γενομένης, ἐπειδή τις πρὶν ἐνεστύησεν αὐτῇ γῇ
πελάσαι, θρῆνος ἤρθη πολὺς, καὶ ἥκιστα ξύμφωνος, τῶν μὲν ναυτῶν πε-
φρικότων, ἡμῶν δὲ ἐξ ἀπειρίας τὼ χεῖρε ἐπικροτούντων, καὶ περι-
βαλλόντων ἀλλήλους, καὶ οὐκ ἐχόντων ὅπως χρησόμεθα τῷ πλήθει τῆς
χαρᾶς. ἐλέγετο δὲ ὁ μέγιστος αὐτὸς εἶναι τῶν περιστάντων ἡμᾶς κινδύνων.
ἤδη δὲ ὑποφαινομένης ἡμέρας, κατασείει τις ἄνθρωπος χωρικῶς ἐ-
σταλμένος, καὶ δείκνυσι τῇ χειρὶ τόπους ὑπόπτους, καὶ ἑτέρους οὓς ἔδει
θαρρῆσαι. καὶ τέλος μόνος ἦλθεν ἐπὶ κελητίου δισκάλμου· ὅσπερ ἐξάψας
τοῦ πλοίου, μεταχειρίζεται τὸ πηδάλιον. ὁ δὲ σύρος ἄσμενος ἐξέστη τῆς
προεδρίας· ἀναλύσας δὲ σταδίους οὐ πλείους, ἢ πεντήκοντα, τήν τε ναῦν
ἐνορμίζει λιμενίσκῳ χαρίεντι· Ἀζάριον οἶμαι καλοῦσιν αὐτό· καὶ ἡμᾶς ἐπὶ
τῆς ἠϊόνος ἀπεβίβασε, σωτὴρ καὶ δαίμων ἀγαθὸς ἐπικαλούμενος. καὶ με-
τὰ μικρὸν ἑτέραν ὁλκάδα εἰσήλασε, καὶ πάλιν ἄλλην, καὶ πρὶν ἑσπέραν εἶναι,
πέντε γεγόναμεν ὑπὸ τοῦ θεσπεσίου πρεσβύτου περισωθεῖσαι φορτίδες,

πρᾶγμα

παράγγελμα ἐναντιώτατον τῷ Ναυπλίῳ ποιοῦντες. καὶ γὰρ οὐχ ὁμοίως ἐκεῖ-
νος τοὺς ἀπὸ τοῦ χειμῶνος ἐδέξατο. ἐς δὲ τὴν ὑστεραίαν, ἄλλοι κατῆραν, ὧν
ἔνιοι τῶν παραλαβόντων ἡμᾶς ἦσαν ἀπὸ Ἀλεξανδρείας ἡμέραν· καὶ νῦν
ὁλόκληροι ἐσμὲν ἅπαντες, ἐν νεωρίῳ μικρῷ. ἐπεὶ δὲ ἡμῖν ἤδη καὶ τὰ ἐφόδια
κατεδήδοτο· οὐ γὰρ ὄντες ἐνθάδε ἀτυχεῖν, οὐδ' ἐλπίσαντες ὑπὲρ ἡμέρας
πλεύσεσθαι, μέτριά γε ἐνετιθέμεθα, καὶ οὐδὲ τούτοις μετρίως ἐχρώμεθα·
ὁ δὲ πρεσβύτης καὶ τοῦτο ἠκέσατο, διδοὺς μὲν οὐδέν· οὐ γὰρ οὐδ' ὅμοιος ἦν
ἔχοντι· δείξας δὲ πέτρας, ἐν αἷς ἄριστον ἔφη καὶ δεῖπνον ἑκάστης ἡμέρας κε-
κρύφθαι τοῖς βουλομένοις πονεῖν, ἐντεῦθεν ἰχθυώμενοι, ζῶμεν ἡμέραν
ἑβδόμην ἤδη, οἱ μὲν ἐντελεῖς, μυραίνας τε καὶ καράβους εὐμεγέθεις ἀγ-
ρεύοντες· τὰ δὲ μειράκια ἐπὶ κωβιοῖς εὐωχεῖ καὶ ἰουλίσιν. ἐγὼ δὲ καὶ ὁ θρη-
σκευτὴς ὁ ῥωμαῖος, ἐπὶ ταῖς λεπάσι ῥωννύμεθα. ἡ δὲ λεπάς, ὄστρεόν ἐστι κοῖ-
λον, ὅταν ἐπιδήλως λάβηται πέτρας, ἀπισχυρίζεται. τὰ μὲν οὖν πρῶτα,
γλίσχρως ἐζῶμεν ἀπὸ τῆς θήρας, περιεχόμενος ἕκαστος ὅτου καὶ λάβοιτο·
ἐδίδου γὰρ δῶρα οὐδεὶς οὐδενί. νυνὶ δὲ ἐν ἀφθονωτέροις ἅπαντες ἀπὸ τοι-
ᾶσδε αἰτίας. αἱ γυναῖκες ταῖς γυναιξὶν, αἱ λίβυσσαι ταῖς πλεούσαις, βούλοιν-
το μὲν ἂν καὶ τὸ τῶν ὀρνίθων γάλα παρασχεῖν· παρέχουσι γοῦν ὅσα αὐταῖς ἀήρ
τε φέρει, καὶ γῆ, τυροὺς, ἄλευρα, πέμμα ἐκ κριθῶν, κρέα ἀρνεῖα, ἀλεκτορί-
δας, ὠὰ ἀλεκτόρεια· ἤδη δέ τις καὶ ὠτίδα ἔδωκεν, ὄρνεον ἐκτόπως ἡδύ·
ἰδὼν ἂν ἀγροικικὸς ἐπείποι ταών. αὗται δὴ κατακομίζουσιν ἐπὶ τὴν ναῦν τὰ δῶ-
ρα· αἱ δὲ δεχόμεναι κοινοῦνται τοῖς βουλομένοις· οἱ δὲ ἡμῖν ἤδη τὰ ἀπὸ τῆς
θήρας δωροῦνται· καὶ ἥκει τις ἄλλος ἐπ' ἄλλῳ, παῖς ἐπ' ἀνδρὶ, καὶ ἀνὴρ ἐπὶ παι-
δὶ, φέρων ἀεί τί μοι ξένιον, ὁ μὲν ἠγκιστρωμένον ἰχθύδιον, ὁ δὲ ἄλλος ἄλλο τι·
πάντως ἕν γέ τι ἀγαθὸν, ὧν φέρουσι πέτραι. ἐμοὶ γὰρ οὐκ ἔστι βουλομένῳ
τὰ παρὰ τῶν γυναικῶν δέχεσθαι, τὴν χάριν καὶ τοῦτο, ἵνα μή τις ἐκεχ-
ειρία μοι πρὸς αὐτὰς γένηται, κἆτα ἐπειδὰν ἐξόμνυσθαι δέῃ, διαπορεῖν
ἀρνούμενος· ἐπεί τί γε ἐκώλυε τὸ ἐπὶ τοῖς ἐπιτηδείοις τρυφᾶν. οὕτω πολ-
λὰ πολλαχόθεν συρρεῖ. σὺ μὲν οὖν ἀρετῇ λογιῇ τὴν φιλοφροσύνην τῶν
ἐγχωρίων, ἣν εἰς τοὺς ἐπιξενουμένους ἐνδείκνυνται· τὸ δὲ ἕτερόν ἐστιν, οἶμαι
ἄξιον εἶναι καὶ διηγήσασθαι, καὶ ταῦτα ἐπὶ τῆς νῦν ἐμοὶ παρούσης σχολῆς·
μήνιμα Ἀφροδίτης ὡς εἰκάσαι κατέχει τὴν χώραν. δυστυχοῦσι γοῦν ὥσπερ
αἱ λήμνιαι· αὗται γὰρ ὑπερμαζῶσι, καὶ ἀσυμμέτρως ἔχουσι τῶν στέρνων,
ὥστε τὰ βρέφη μὴ διὰ μασχάλης, ἀλλὰ δι' ὤμων αὐτοῦ τῆς θηλῆς ἀναβε-
βλημένης. εἰ μή τις εἴποι τὸν Ἄμμωνα, καὶ τὴν Ἄμμωνος γῆν, οὐ μᾶλλον εἶναι
μηλοτρόφον ἢ κουροτρόφον ἀγαθήν· δύναται δὲ τὴν φύσιν ἀνθρώποις ὁμοίως
καὶ κτήνεσι δαψιλεστέρας καὶ ἀδροτέρας τὰς τοῦ γάλακτος πίδακας, καὶ εἰς
τοῦτο δεῖν ἀδροτέρων οὐθάτων τε καὶ θυλάκων. μανθάνουσαι δὴ παρὰ τῶν ἀν-
δρῶν, οἷς τισὶ συμβόλαιον γέγονε πρὸς ἀνθρώπους ὑπόρειον, ὅτι μὴ παρὰ

τὸ θῆλυ τοιοῦτόν ἐστιν, ἀπιστοῦσι· καὶ ἐπειδὰν λάβωνται γυναικὸς ξένης, φιλοφρονοῦνταί τε καὶ πάντα δρῶσιν, ἕως τ' ἂν τὰς αἰκάλας διερευνήσωνται. ἡ δὲ ἰδοῦσα, λέγει πρὸς ἄλλην, καὶ καλοῦσιν ἀλλήλας ὥσπερ οἱ κίκονες· αἱ δὲ συμφοιτῶσιν ἐπὶ τὴν θέαν, καὶ ἐπὶ τούτῳ δωροφοροῦσιν. ἡμῖν δὲ ἦν καὶ τῶν ἐκ πόντου θεραπαινίδιον, ὃ συνελθοῦσαι τέχνη καὶ φύσις, ὑπὲρ τοὺς μύρμηκας ἔντομον ἔδειξαν. ἀμφὶ τοῦτο ἦν ἅπασα σπουδή, καὶ τοῦ παρὰ τῶν γυναικῶν πλεῖστα ἐνεπορεύετο· καὶ μετεπέμποντο αὐτὸ παρ' ἑτέρας ἄλλη παρ' ἄλλης, γυναῖκες τῶν ἀγειτόνων εὐδαίμονες. τὸ δὲ οὕτω τοι σφόδρα ἰταμὸν ἦν, ὥστε καὶ ἀποδύσασθαι. τοῦτό τοι δρᾶμα ἐκ τραγικοῦ κωμικὸν ὅ,τε δαίμων ἡμῖν ἐνήρμοσε, κἀγὼ τοῖς πρὸς σὲ γράμμασι. καὶ οἶδα μὴ ἐκτείνας τὴν ἐπιστολὴν εἰς μῆκος οὐ μετρίου μεῖζον· ἀλλ' ὥσπερ οὖ συνῆναί τοι κατὰ πρόσωπον, οὕτω καὶ τοῦ γράφειν ἀπλήστως ἔχω. ἅμα δὲ οὐδὲ ἐλπίσας ἔτι σοὶ διαλέξεσθαι, νῦν ἐπειδὴ ἔξον, ἐμφοροῦμαι. ἀλλὰ κἂν ταῖς ἐφημερίσι περὶ ἃς ἐσπούδακα, τὴν ἐπιστολὴν ἐφαρμόσας, ὡς συχνῶν ἡμερῶν ἔχοιμ' ἂν ὑπομνήματα. ἔρρωσο, καὶ τὸν υἱὸν Διόσκορον κέλευε μετὰ τῆς μητρὸς καὶ τῆς τήθης, ἃς ἐγὼ καὶ φιλῶ, καὶ ἐν ἀδελφαῖς ἄγω. ἀσπάσαι τὴν σεβασμιωτάτην καὶ θεοφιλεστάτην φιλόσοφον, καὶ τὸν εὐδαίμονα χορὸν τὸν ἀπολαύοντα τῆς θεσπεσίας αὐδῆς. ἐκ πάντων δὲ μάλιστα τὸν ἱερώτατον πατέρα Θεότεκνον, καὶ τὸν ἑταῖρον ἡμῶν Ἀθανάσιον· τὸν δὲ ὁμοψυχότατον ἡμῖν Γάϊον, ὃν οἶδα ὅτι φρονῶν ὅσα ἐγώ, μετὰ τῶν συγγενῶν τάττεις. μετ' ἐκείνων γοῦν προσειρήσθω, καὶ ὁ θαυμάσιος γραμματικὸς Θεοδόσιος, ὃς εἰ καὶ μάντις ὢν ἔκρυπτεν ἡμᾶς· προεγνοὺς γὰρ ἐν οἷς ἐσόμεθα, κατέβαλε τὴν προθυμίαν τῆς σὺν ἡμῖν ἀποδημίας. ἀλλ' οὖν ἔγωγε αὐτὸν καὶ φιλῶ, καὶ ἀσπάζομαι· σὺ δὲ μηδέποτε πλεύσῃς. εἰ δέ ποτε πάντως δεήσοι, ἀλλὰ μή τοι φθίνοντός γε μηνός.

ΤΟΙΣ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΙΣ.

ΑΓΑΘΟΝ πεποιθέναι ἐπὶ κύριον, ἢ πεποιθέναι ἐπ' ἄνθρωπον· ἀλλὰ τοὺς ἐκ τῆς ἀθεωτάτης αἱρέσεως Εὐνομίου πυνθάνομαι Κυντιανὸν ὄνομα, καὶ τὴν ἐπὶ στρατοπέδου θρυλλουμένην ὑπ' αὐτῶν δυναστείαν προστησαμένους, μοιχᾶσθαι πάλιν τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ψευδοδιδασκάλους τινὰς ἐφιστάναι, παγίδα ταῖς τῶν ἀκεραιοτέρων ψυχαῖς, οὓς ἔναγχος οἱ παρὰ Κυντιανοῦ σταλέντες, ἐπ' αὐτὸ τοῦτο καταπεπλεύκασιν ἄγοντες. ἡ γὰρ ἀρχή, πρόσχημα τῆς ἀσεβείας ἐστί· μᾶλλον δὲ ἀγὼν ὑπὲρ ἀσεβείας. οὗτοι τοίνυν οἱ νόθοι πρεσβύτεροι, οἱ νεήλυδες ἀπόστολοι τοῦ διαβόλου τε καὶ Κυντιανοῦ, μὴ λάθωσιν ὑμᾶς ἐμπηδήσαντες ᾧ ποιμαίνετε ποιμνίῳ· μὴ λάθωσιν ὑμᾶς τῷ σίτῳ τὸ ζιζάνιον παρασπείροντες. κατάδηλοι πᾶσίν εἰσιν αἱ τούτων καταφυγαί. ἴστε τίνες ἀγροὶ δέξαιντ' ἂν αὐτούς· ἴστε τίνες οἰκίαι τοῖς

λῃσταῖς ἀνέῳγασι. μετέλθετε τοὺς φαύλους ῥινηλατοῦντες· ζηλωταὶ γίνεσθε τῆς εὐλογίας τῆς μωσαϊκῆς, ἣν εὐλόγησε τοὺς ἄνδρας, οἳ κατὰ τῶν ἠσεβηκότων ἐν τῇ παρεμβολῇ, καὶ γνώμην καὶ χεῖρας ἐκίνησαν. ἐκεῖνο δὲ εἰπεῖν ἄξιον πρὸς ὑμᾶς ἀδελφοί, τὰ καλὰ καλῶς γινέσθω· ἡ ὑπὲρ κέρδους ἔρις ἀνῃρήσθω· ἅπαντα διὰ τὸν θεὸν ἐγκεχειρίσθω. οὐ δεῖ τὴν αὐτὴν ἀρετῆς εἶναι καὶ πονηρίας ὑπόθεσιν· ὑπὲρ εὐσεβείας ὁ δρόμος· ὑπὲρ ψυχῶν ἀγωνιστέον, μή τινας ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας συλήσωσιν, ὅπερ ἔθος ἤδη πεποίηνται. ὃς δ' ἂν τὴν ἐκκλησίαν περιεστησάμενος, αὔξῃ βαλάντιον, καὶ διὰ τοῦ δοκεῖν εἶναι χρήσιμος ἐν καιροῖς ἀπαιτοῦσι δριμύτητα, δυναστείαν ἑαυτῷ κατεργάζηται, οὗτός ἐστιν ὃν ἡμεῖς συνόδου χριστιανῶν ἐκκηρύττομεν. οὐκ ἐποίησεν ὁ θεὸς ἀτελῆ τὴν ἀρετήν· οὐ δεῖται πονηρίας συμμάχου. οὐκ ἐπιλείψουσι στρατιῶται τῷ θεῷ πρέποντες ἐκκλησίαις· εὑρήσει συμμάχους ἐνταῦθα μὲν ἀμίσθους, ἐν οὐρανῷ δὲ ἐντελομίσθους. ἡμεῖς οὕτω γίνεσθε· καλὸν γὰρ καὶ κατορθοῦσι συνεύξασθαι, καλὸν δὲ καὶ παραβαίνουσιν ἐπαράσασθαι. ὅστις ἂν οὖν μαλακίσηται καὶ προδῷ, καὶ ὅστις ἂν ἐπεξέλθῃ μὲν, ἁρπάσῃ δέ τι τῶν ἀλλοτρίων, μὴ ἀναίτιος γένοιτο τῷ θεῷ. ἐν τούτῳ μόνον εἰς μέσον ἑλκύσατε, καὶ τοὺς τραπεζίτας τοὺς πονηροὺς τοὺς κατὰ τὸ νόμισμα τὸ δόγμα τὸ θεῖον παραχαράττοντας, προσενέγκατε. πᾶσι ποιήσατε καταφανεῖς οἵτινές εἰσι. καθ' οὕτως ἄτιμοι τῶν Πτολεμαΐδος ὅρων ἀπεληλάσθωσαν, ὅ,τι περ αὖθις ἥκει χρῆμα πάνυ ἀμεταγώγητον ἀποφέροντες. ὁ δὲ παρὰ ταῦτα ποιῶν, ἐπάρατος τῷ θεῷ. ὅστις ἀσεβῆ σύνοδον ἰδὼν παρεῖδεν, ἢ ἀκούσας παρήκουσεν, ἢ κέρδει παρ' αὐτῶν ἐμολύνατο, τούτους ἡμεῖς ἀμαληκίτας εἶναι διαταττόμεθα, περὶ ὧν οὐκ ἔξεστι κομίσασθαι λάφυρον. περὶ δὲ τοῦ λαβόντος φησὶν ὁ θεὸς, Μεταμεμέλημαι, ὅτι ἐβασίλευσα τὸν Σαούλ. ἀλλ' ὑμῶν ἐπὶ μηδενὶ μεταμέλοιτο· ἀλλὰ μένοιμεν ὑμεῖς τοῦ θεοῦ· μένοι δὲ ὑμῖν τοῦ θεοῦ.

ΑΝΥΣΙΩ.

Ὁ ΔΕ Καρνᾶς ἔτι μένει, καὶ οὐδ' ἑκὼν, οὐδ' ὑπ' ἀνάγκης γίνεται δίκαιος· χρὴ δὲ ἥκειν αὐτὸν ἵνα εἰδῶμεν ὅ,τι καὶ λέγει, καὶ οἷς τισὶν ὀφθαλμοῖς ἡμᾶς ἀντιβλέψεται, περὶ ὧν ἠξίωσε καὶ ἀκόντων, ὃν κέκλοφεν ἵππον ὠνήσασθαι, ἵνα μὴ στρατιώτης, φησὶν, ἄνιππος ᾖ. περιτείνει δὲ κομιδῇ σμικρὸν ἀργύριον, καὶ μὴ ἀποδιδομένοις οὐκ ἀποδίδωσιν· ἀλλ' οἴεται καὶ τὴν δίκην τὸν ἵππον ἔχειν, καὶ ταῦτα οὐκ ὢν Ἀγαθοκλῆς, ἢ Διονύσιος, οἷς αἱ τυραννίδες ἐπέτρεπον οὕτω πάνυ πονηροῖς εἶναι· ἀλλὰ Καρνᾶς ὁ κατὰ Φαροδίτης, ὃν οὐ χαλεπὸν ἐπαναγαγεῖν εἰς τοὺς νόμους. ἂν οὖν διαφύγῃ τις αὐτὸν ὡς σὲ, μηδὲ ἡμεῖς ἀγνοήσωμεν, ἵνα τοὺς κατὰ πρόσωπον αὐτὸν ἐλέγξοντας ἀπὸ Κυρήνης καλέσωμεν.

ΘΕΟΔΩΡΩ ΚΑΙ ΤΗ ΑΔΕΛΦΗ.

ΠΩΣ δοκεῖτε, δέδηγμαι τὴν καρδίαν, ἐκδεδομένου λόγου κατὰ τὴν πόλιν, ὅτι δεινῇ τινὶ καὶ πέρα δεινῆς ὀφθαλμίᾳ παλαίεις, ἀπειλούσῃ ταῖς ὄψεσι κίνδυνον. ἔπειτα πέφηνεν ὁ λόγος ψευδής· καὶ οἶμαι παμπόνηρός τις ἄνθρωπος ἐκ προφάσεως εἰλημμένος, τοῦ τῆς ὀφθαλμίας ὀνόματος, ἦρεν ἐπὶ μέγα τὴν φήμην, καὶ ἐτραγῴδησε. τράποιτο μὲν οὖν εἰς ἐκεῖνον αὐτὸν, ἅττα ὑμῶν κατεψεύσατο· τῷ δὲ θεῷ χάρις, ὅτι παρέσχεν ἡμῖν ἀκοῦσαι καλλίονα. χρὴ δὲ μὴ τὸ λεγόμενον, ἄστροις τὰ καθ' ὑμᾶς σημαίνεσθαι, μηδ' ὅ,τι λέγει φήμη πυνθάνεσθαι· ἀλλὰ μάλιστα μὲν ἔχειν συνόντας, εἰ δὲ μὴ γράμμασιν ὑμετέροις ἐντυγχάνειν, καὶ παρ' ὑμῶν τὰ περὶ ὑμῶν εἰδέναι· ἀλλ' ὑμεῖς ἡμῶν λίαν ἀμελεῖτε, ὥσπερ ἴσως ὁ θεὸς βούλεται.

ΤΩ ΑΔΕΛΦΩ.

ΟΥ μὴν ἔρρεις ὡς ἔλαθεν ὑμᾶς ὁ διακομιστὴς τῶν πανηγυρικῶν γραμμάτων· ἀλλ' ἰδόντες παρεωράκατε, καὶ οὐκ ἔδοξεν ὑμῖν ἄξιον εἶναι τὸν ἀδελφὸν ἐν μνήμῃ ποιήσασθαι, καὶ ἐπιθεῖναι πρὸς αὐτὸν γράμμα, μηνῦον ὅπως ἔχετε καὶ ἐν τίσιν ἐστέ. ἐμοὶ γὰρ οὐκ ἀμελές ἐστιν εἰδέναι τὰ περὶ ὑμῶν. ἀλλ' ἐπείπερ ἐν ἅπασι λυποῦμαι τοῖς ἐμαυτοῦ, βουλοίμην ἂν ἐν τοῖς ὑμετέροις εὐφραίνεσθαι· ὑμεῖς δὲ καὶ ταύτης με τῆς παραμυθίας ἀφῄρησθε. χρεὼν δὲ οὐχί· καὶ γὰρ εἰ μὴ γεγόναμεν ἀπὸ τῶν αὐτῶν, τροφαὶ κοιναὶ, καὶ παιδεῖαι κοιναί· καὶ τί γὰρ, οὐχὶ κοινόν; πάντα διὰ πάντων ἡμᾶς ἀλλήλοις ᾠκείωσεν. ἀλλ' ἄρ' ἐστιν, ὥσπερ λέγεται, δυσημερία πρᾶγμα δεινόν· καὶ ὅταν ἥκῃ τινὶ χρόνος ἀντίξοος, ἐνταῦθα τά, τε ἄλλα πάντα, καὶ ἀδελφῶν γνῶμαι καὶ φίλων ἐλέγχονται· ἐμοὶ δὲ ἀποχρήσει καὶ παρ' ἑτέρων πυνθάνεσθαι τὰ περὶ ὑμῶν, μόνον ὁ θεὸς ἀγαθῶν εἴη νομεύς. τοιούτου γὰρ ἐρῶ μὲν τοῦ περὶ ὑμῶν ἀκροάματος.

ΘΕΟΦΙΛΩ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΩ.

ΒΑΘΥ σε γῆρας καὶ λιπαρὸν περιμείνειεν ἁγιώτατέ τε καὶ σοφώτατε. τά, τε γὰρ ἄλλα τῷ βίῳ κέρδος ἂν εἴης σῳζόμενος, καὶ μεγίστη προσθήκη τῷ διδασκαλείῳ τοῦ Χριστοῦ γίνεται, ὁ τῶν πανηγυρικῶν βιβλίων ἀριθμὸς, τοῖς ἐνιαυτοῖς συναυξανόμενος. ὡς ὅγε τῆτες καταπεμφθεὶς λόγος, καὶ ἦσε τὰς πόλεις καὶ ὤνησε, τὸ μὲν τῷ μεγέθει τῶν νοημάτων, τὸ δὲ τῶν ὀνομάτων τῇ χάριτι.

ΤΗ ΦΙΛΟΣΟΦΩ ΥΠΑΤΙΑ.

ΑΥΤΗΝ σε καὶ διὰ σοῦ τοὺς μακαριωτάτους ἑταίρους ἀσπάζομαι, δέσποινα μακαρία, πάλαι μὲν ἂν ἐνεκάλεσας ἐφ' οἷς οὐκ ἀξιοῦμαι γραμμάτων· νῦν δὲ οἶδα παρεωραμένος ὑφ' ἁπάντων ὑμῶν, ἐφ' οἷς ἀδικῶ μὲν οὐδὲν, ἀτυχῶ δὲ πολλά, καὶ ὅσα ἂν ἄνθρωπος ἀτυχῆσαι δύναται. ἀλλ' εἴ-

περ

περ εἶχον ἐντυγχάνειν ὑμετέραις ἐπιστολαῖς, καὶ μανθάνειν ἐν οἷς διατρίβετε· πάντως δὲ ἐν ἀμείνοσίν ἐστε, καὶ καλλίονος πειρᾶσθε τοῦ δαίμονος· ἐξ ἡμισείας ἂν ἔπραττον πονήρως, ἐν ὑμῖν εὐτυχῶν, νυνὶ δὲ ἔστι καὶ τοῦτο τῶν χαλεπῶν ἐστιν, ἅ με κατείληφεν. ἀπεστέρημαι μετὰ τῶν παιδίων, καὶ τῶν φίλων, καὶ τῆς παρὰ πάντων εὐνοίας· καὶ τὸ μέγιστον, τῆς θειοτάτης σου ψυχῆς, ἣν ἐγὼ μόνην ἐμαυτῷ ἐμμενεῖν ἤλπισα κρείττω καὶ δαιμονίας ἐπηρείας, καὶ τῶν ἐξ εἱμαρμένης ῥευμάτων.

ΤΟΙΣ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΙΣ.

ΟΥΤΕ πρότερον ὑμῶν ἐγὼ παρῄτουν, ἁπάσῃ ῥώμῃ καὶ μηχαναῖς ἐκκλίνας ἱερωσύνην, οὔτε νῦν ὑμεῖς ἐμοῦ κεκρατήκατε· ἀλλὰ θεῖον ἄρα ἦν, καὶ τὸ μήπω τότε, καὶ τὸ νῦν ἤδη. ἐγὼ δὲ πολλοὺς ἂν θανάτους ἀντὶ τῆσδε τῆς λειτουργίας εἱλόμην. οὐ γὰρ κατ' ἐμαυτὸν εἶναι τὸν κόσμον ἐλογιζόμην τοῦ πράγματος· τοῦ θεοῦ δὲ ἐπενεγκόντος, οὐχ ὅπερ ᾔτουν, ἀλλ' ὅπερ ἐβούλετο, εὐχόμεθα τὸν γενόμενον νομέα τοῦ βίου, γενέσθαι καὶ τοῦ νεμηθέντος προστάτην. ὁ γὰρ ἐννεάσας τῇ κατὰ φιλοσοφίαν σχολῇ καὶ θεωρίᾳ τῶν ὄντων ἀπράγμονι, καὶ τοσοῦτον ὁμιλήσας φροντίσιν, ὅσον ἀφοσιώσασθαι τὰς μετὰ σώματος βίῳ, καὶ τὸ πολίτης γεγονέναι πόλεων, πῶς ἀρκέσω μερίμναις ἐχούσαις συνέχειαν· ἢ πῶς ἐμαυτὸν ἐπιδοὺς ὄχλῳ πραγμάτων, ἔτι προσβαλῶ τοῖς νοῦ κάλλεσιν, ἃ μόνης ἐστὶ καρποῦσθαι τῆς μακαρίας σχολῆς; ἧς χωρὶς ἐμοὶ καὶ τοῖς ὁμοίοις ἐμοί, ἅπας ὁ βίος ἀβίωτος. ἐγὼ μὲν οὐκ ἂν εἰδείην· τῷ θεῷ δέ, φασί, πάντα δυνατὰ καὶ τὰ ἀδύνατα. αὐτοί τε οὖν ὑπὲρ ἐμοῦ χεῖρας ἱκετίδας αἴρετε πρὸς θεόν, καὶ ὅ τε ἐν ἄστει δῆμος, καὶ ὅσοι κατ' ἀγροὺς ἢ κωμητικὰς ἐκκλησίας αὐλίζονται, τὰς ὑπὲρ ἡμῶν εὐχάς, καὶ κοινῇ καὶ καθ' ἕνα πᾶσι παρεγγυήσατε. εἰ γὰρ μὴ ἔρημος ἀπολειφθείην θεοῦ, τότε γνώσομαι τὴν ἱερωσύνην, οὐκ ἀπόβασιν οὖσαν φιλοσοφίας, ἀλλ' ἐπανάβασιν.

ΚΥΡΙΛΛΩ.

ΙΘΙ παρὰ τὴν μητέρα τὴν ἐκκλησίαν ἀδελφὲ Κύριλλε, ἧς οὐκ ἀπόκοπος, ἀλλ' εἰς καιρὸν ἐχωρίσθης· ὃ καὶ ταῖς τῶν ἁμαρτημάτων ἀξίαις διώρισται. δοκῶ γὰρ εἰδέναι σαφῶς, ὅτι τοῦτ' ἂν πάλαι καὶ ὁ κοινὸς ἡμῶν πατὴρ ὁ τῆς ὁσίας μνήμης ἐποίησεν, εἰ μὴ τὸ χρεὼν ἔφθασε. τὸ γὰρ ἐν μέσῳ τάξαι τὴν τιμωρίαν, γνώμης ἦν εὐθὺς ὑπισχνουμένης συγγνώμην. αὐτὸν οὖν ἐκεῖνον τὸν ὅσιον ἱερέα, νόμιζέ σοι δεδωκέναι τὴν κάθοδον, καὶ προσελθὲ τῷ θεῷ καθαρευούσῃ πάθους ψυχῇ, καὶ ἀμνηστίαν ἐχούσῃ κακῶν. ἀλλὰ καὶ διὰ πάσης εὐφήμου μνήμης ἄγε τὸν ἱερὸν ἐκεῖνον καὶ θεοφιλῆ πρεσβύτην, τὸν ἀποδείξαντά σε πρόεδρον δήμου. πάντως σοι καὶ τοῦτο οὐκ ἀποθύμιον.

ΠΕΤΡΩ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΩ.

ΘΕΟΣ ἡγείσθω παντὸς ἔργου καὶ λόγου. Τὸν δὲ διακομιστὴν τῶν πανηγυρικῶν γραμμάτων, ἃ καταγγέλλει τὴν κυρίαν τῆς ἑορτῆς ἡμέραν ἐννεακαιδεκάτην τοῦ Φαρμουθὶ μηνός, ὡς τῆς ἐπὶ ταύτην ἀγούσης νυκτὸς τὸ ἀναστάσιμον ἐχούσης μυστήριον, τοῦτον καὶ περιιόντα καὶ ἐπανιόντα φιλανθρωπίας ἁπάσης ἀξιώσατε. καὶ ἀμοιβῇ ζώων ἐφ' ἑκάτερα πέμψατε, ὅστις ὑπὲρ τοῦ μὴ γενέσθαι ταῖς ἐκκλησίαις ἐλλιπὲς ἔθος ἀρχαῖον καὶ πάτριον, μέσοις ἑαυτὸν τοῖς τῶν πολεμίων ὅπλοις ἐπέδωκεν, ὑποστὰς ὁδοιπορῆσαι δι' ὑπόπτου τῆς χώρας. ταῦτα καὶ περὶ τὴν πόλιν ὑπὲρ ἡμῶν εὔχεσθαι. δεῖ γὰρ αὐτὴν ἐντεῦθεν ἤδη τὴν τῆς ἐφ' ἡμῖν ἀβουλίας αἴσθησιν δέξασθαι, ἥτις ἐκάλεσεν εἰς ἱερωσύνην, οὐχ ᾧ παρρησία τίς ἐστι πρὸς θεόν, ὅλου δήμου διαβαίνει προσεύξασθαι· ἀλλ' ὅστις αὐτὸς ὑπὲρ τοῦ σωθῆναι, δεῖται γενέσθαι δημαίτητος. ἐπεὶ καὶ τῆς ἐνθάδε συνόδου. πλῆθος δὲ συχνὸν ἱερέων· συντυχία τις ἦν, ἣν ὁ νῦν καιρὸς ἤθροισεν, ἐπιθελομένῳ μοι γράψαι πρὸς ὑμᾶς. εἰ δὲ μηδὲν ἔχον εἰπεῖν, οἷον ἀκούειν εἰώθατε, συγγνώμη μὲν ἐμοὶ τοῦτο, ἔγκλημα δὲ ὑμῖν, ὅτι τὸν οὐκ εἰδότα τὰ λόγια τοῦ θεοῦ, τῶν εἰδότων ἀφείλεσθε.

ΑΝΥΣΙΩ.

ΟΥΤΩΣ ἀμείβονται γονεῦσι παῖδες. ἀπέχω τὴν χάριν. Καρνᾶς ἱκέτης μου γέγονεν, οὗ τὴν ἱκεσίαν ὁ θεὸς αἰδεσιμωτέραν ἐποίησε. ποῦ γὰρ ἱερέως, εἰς ἰδίαν ὑπόθεσιν περιιδεῖν ἀγώγιμον ἄνθρωπον ἐν νηστίμοις ἡμέραις. ὅστις οὖν ἦγεν αὐτόν, οὐκ ἀφῆκεν, ἀλλ' ἀφῃρέθη τὸν ἄνθρωπον. ἂν οὖν ὑπὲρ τοῦ βεβιάσθαι τὴν δίκην, περιέστημεν ἡμεῖς εἰς τὸ τοῖς μὲν ἠδικηκόσι γενέσθαι φιλανθρώποι, αὐτοὺς δὲ τοὺς οὐδὲν ἀδικοῦντας, ἠδικηκέναι.

ΤΗ ΦΙΛΟΣΟΦΩ.

ΟΥΤΩ πάνυ πέπραγα πονήρως, ὥστε ὑδροσκοπίου μοι δεῖ. ἐπίταξον αὐτὸ χαλκευθῆναί τε καὶ συνωνηθῆναι. σωλήν ἐστι κυλινδρικός, αὐλοῦ καὶ σχῆμα καὶ μέγεθος ἔχων. οὗτος ἐπὶ μιᾶς εὐθείας δέχεται τὰς κατατομάς, αἷς τῶν ὑδάτων τὴν ῥοπὴν ἐξετάζομεν. ἐπιπωματίζει γὰρ αὐτὸν ἐκ θατέρου κῶνος κατὰ θέσιν ἴσην ἐγκείμενος, ὡς εἶναι κοινὴν βάσιν ἀμφοῖν τοῦ κώνου τε καὶ τοῦ σωλῆνος. αὐτὸ δὴ τοῦτό ἐστι τὸ βαρύλλιον. ὅταν οὖν εἰς ὕδωρ καθῇς τὸν αὐλὸν ὀρθὸς ἑστήξει, καὶ παρέξει σοι τὰς κατατομὰς ἀριθμεῖν· αἱ δὲ τῆς ῥοπῆς εἰσὶ γνωρίσματα.

ΤΗ ΑΥΤΗ.

ΚΛΙΝΟΠΕΤΗΣ ὑπηγόρευσα τὴν ἐπιστολήν, ἣν ὑγιαίνουσα κο-

μίσαιμι μῆτερ καὶ ἀδελφὴ καὶ διδάσκαλε· καὶ διὰ πάντων τούτων εὐεργετι-
κή, καὶ ἅπαν ὅ,τι τίμιον καὶ πρᾶγμα καὶ ὄνομα· ἐμοὶ δὲ τὰ τῆς σωματι-
κῆς ἀσθενείας, ψυχικῆς αἰτίας ἐξῆπται· κατὰ μικρόν με δαπανᾷ ἡ τῶν παιδίων
τῶν ἀπελθόντων ἡ μνήμη, μέχρις ἐκείνου ζῆν ἄξιον· συνέσιοι, μέχρις ἦν
ἄπειρος ὁ τοῦ βίου κακῶν· εἶτα ὥσπερ ῥεῦμα ἐπισχεθὲν, ἀθρόον ἐρρύη, καὶ με-
τέβαλεν ἡ γλυκότης τοῦ βίου. παυσαίμην ἢ ζῶν, ἢ μεμνημένος τῶν νέων τοῦ τά-
φου· σὺ δὲ αὐτή τε ὑγίαινε καὶ ἀσπάσαι τοὺς μακαρίους ἑταίρους, ἀπὸ τοῦ
πατρὸς Θεοτέκνου, καὶ ἀπὸ τοῦ ἀδελφοῦ Ἀθανασίου ἀρξαμένη πάντας
ἑξῆς· καὶ εἴ τις αὐτοῖς προσγέγονεν, ὡς εἶναί σοι καταθύμιος· ἐμὲ δὲ δεῖ
χάριν ὀφείλειν αὐτῷ, διότι σοι καταθύμιός ἐστι· κἀκεῖνον ὡς φίλον φίλτατον
ἀσπάσαι παρ᾽ ἐμοῦ. τῶν ἐμῶν εἴ τι σοι μέλει, καλῶς ποιεῖς· καὶ εἰ μὴ μέλει, οὐδὲ
ἐμοὶ τούτου μέλει.

ΗΛΙΟΔΩΡΩ.

ΠΟΛΛΑ κἀγαθὰ γένοιτο τῷ δεῖνι, δι᾽ οὗ φήμαις μνήμης τὴν σὴν ἄγοντι
σεμνοπρέπειαν, καὶ τὰς ἁπάντων ἀκοὰς ἐκπεπληχότι, τῶν ἐπαίνων τῶν κατὰ
σέ, ὀφειλομένων τῇ χρυσῇ σου ψυχῇ καὶ γλώττῃ· πλὴν ἀλλὰ παρὰ πό-
δας ἀποδίδως τὴν χάριν τῆς εὐλογίας. ἀντευφημεῖται γὰρ ὑπὸ μυρίων
ὅσων τῶν σῶν ἐραστῶν, οἷς ἅπασιν ἐγὼ τῶν πρωτείων ἀμφισβητῶ· μᾶλλον
δὲ οὐκ ἀμφισβητῶ· συγχωροῦσι γὰρ ἅπαντες.

ΤΩ ΑΔΕΛΦΩ.

Ο ΔΕΙΝΑ βουλευτὴς μέν ἐστι πόλεως, ἐν ᾗ τοὺς παῖδας ἐγεννησάμην.
ἔτυχον οὖν τινὰ πάντας Ἀλεξανδρέας ὡς πολίτας ὑφ᾽ ἡμῶν τιμᾶσθαι, καὶ
ὁρᾶσθαι προσήκει. τῷ δὲ ὑπὲρ χρυσογενέστερ εἶναι τοῦ μακαρίτου Θεοδώρου
σφόδρα διὰ μνήμης ἡμῖν ἀνδρὸς γενομένου, καὶ μηδὲν ἀμελεῖσθαι ἀξίῳ
παρὰ τῶν τῇδε τὰ πρῶτα ἐχόντων ἐν τῷ πολιτεύεσθαι. οὗτοί μοι προσή-
γαγόν τε αὐτὸν, χρήσιον. ὡς ὑμᾶς κομίζων στρατιώταις κομίζοντα· καὶ ἐδεήθησαν
ἐμοῖς ἐφοδίοις γράμμασι πρὸς ὑμᾶς πέμψαι, ἡγούμενοι πάντα καλῶς
ἕξειν αὐτῷ, τυχόντι τοῦ παρ᾽ ἐμοῦ σοί τε καὶ τῷ δεῖνι συστῆναι. ἐγὼ μὲν οὖν ὅ-
περ ᾔτησαν ἔδωκα· εἰ δὲ μὴ μάτην, ὑμεῖς δείξετε.

ΗΡΩΔΗ ΚΑΙ ΜΑΡΤΥΡΙΩ.

ΟΥΚ ἐν αἰτίᾳ μοι δοκῶ πεποιῆσθαι τὴν κοινωνίαν τῆς ἐπιστολῆς· ἀλλ᾽ εἰ
διῴκισα γράμμασι τοὺς συνημμένους τῇ γνώμῃ, τοῦτ᾽ ἂν ἦν ὅ, ὑπαίτιον.
προσειρῆσθε δὴ θαυμάσιοι· καὶ τὸν ἐπιδιδόντα τὴν ἐπιστολὴν, ὃς ἐπὶ χρυ-
σοῦ διακομιδῇ πρὸς ὑμᾶς ἐστάλη δημοσίαν ὁδὸν, θάλψατε τὸν ἐνόντα τρό-
πον, ἐπειδή μοι παρὰ παντὸς συνέστη τοῦ βουλευτηρίου· καὶ βουλοίμην
μὲν ἀγαθοῦ τινὸς αἴτιος αὐτῷ γενέσθαι. οὐ μὴν οἶδα ὅτι μᾶλλον ὑμῶν ἑτέ-

ἔρις μέλλει ἄξιον ἡμῶν τε καὶ ὧν ἂν ἡμεῖς ἐπιδημήσωμεν.

ΔΙΟΓΕΝΕΙ.

ΕΩΣ ἔτι περιῆν ὁ μακαρίτης Θεόδωρος, κοινὸς μὲν ἦν ἁπάντων Πενταπολιτῶν πρόξενος· διαφερόντως δὲ τοὺς ἡμετέρους γονέας ἐξήρτητο, τῇ τε εἰς ἅπαντα σπουδῇ καὶ τῇ τῆς γλώττης εὐστομίᾳ καὶ χάριτι. τὴν οὖν περὶ ἐκεῖνον πολλῶν καὶ ἡδίστων, εἰς Ἀμμώνιον τὸν ἀνεψιὸν τὴν χάριν ἀπομνημονεύσωμεν. ἐγὼ μὲν οὖν τοὐμὸν μέρος, ἀπέτισα. εἰ δὲ ἦν ἀπόντος ἔργον, ἢ τοῖς πρέσβεσι τὸν ἄνδρα συστῆσαι. τὸ δὲ μὴ βαρεῖαν αὐτῷ τὴν αὐτόθι γενέσθαι διατριβὴν, ὑμέτερον ἔργον.

ΤΩ ΗΓΕΜΟΝΙ.

ΕΙ τοῦ Θεοδώρου μνήμη παρὰ τῇ σεμνοπρεπείᾳ τῇ σῇ, πῶς δὲ οὐ μένει γε, χάρισαι τοῖς εἰς τὸν ἀπελθόντα καθήκουσι, τὴν εἰς τὸν ἀνεψιὸν τὸν ἐκείνου τιμήν. καὶ γὰρ ἄνδρα ἀγαθὸν εὖ πεποιηκὼς ἔσῃ, καὶ τῷ τῆς μεγάλης Ἀλεξανδρείας βουλευτηρίῳ χαρισάμενος· ὡς ἂν θερμοὶ γενόμενοι προσαγηόχασιν ἐμοὶ τὸν ἄνδρα, καὶ ἐδεήθησαν ὄνασθαί τι τῶν ἡμετέρων γραμμάτων. τὸ μὲν οὖν δοῦναι τὰς ἐπιστολὰς, καὶ ἡμέτερον ἦν· τὸ δὲ εἰς ὄνησιν αὐτῷ γενέσθαι, παρ' ἡμῶν ἐπιζητεῖται.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΩ.

ΗΣΘΗΝ, ἀλλὰ πῶς οὐκ· πάνυ μὲν οὖν ἀπὸ βαθείας τῆς γνώμης ἥσθην, μαθὼν τὰ χρυσᾶ παιδία τῇ τοῦ βασιλέως φωνῇ νόμῳ σοὶ παιδία γενόμενα, μάλιστα μὲν, ὅτι σὰ φίλα· εἶναι γὰρ ἂν δικαιότερον· εἶτα δὲ ὅτι πονηροὺς ἀνθρώπους μισῶ, ὧν τὰς ἐν σκότῳ καὶ γωνίαις ἐλπίδας, ἡ χρηστὴ τύχη τῶν παιδίων ὑπετέμετο.

ΔΙΟΓΕΝΕΙ.

ΤΟΙΟΥΤΟΝ ἐστιν ἡ Σύρων τροφή· καὶ συγγενῶν καὶ φίλων ἐπιλήσμονας ἀποδείκνυσι. μὴν γὰρ οὑτοσὶ πέμπτος, ἀφ' οὗ γράμμασιν ἡμᾶς οὐκ ἠσπάσω, καὶ ταῦτα δούσης σοι τῆς φύσεως οὐ μόνον πρὸς χρείαν, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἔνδειξιν καὶ φιλοτιμίαν ὑπαγορεύειν ἐπιστολάς. ἀλλ' αὐτός τε ὑγίαινε, καὶ τὰ χρυσᾶ παιδία, καὶ ἡ καλλίπαις μήτηρ αὐτῶν, ἡμῖν καὶ τοῦτο ἄλις ἔχει.

ΣΙΜΠΛΙΚΙΩ.

ΕΔΕΙ μέντοι ταῖς τύχαις τὰς γνώμας μὴ συνεξαίρεσθαι, μηδὲ τὸ μεμνῆσθαι τῶν πάλαι φίλων, ἔλαττον ἡγεῖσθαι τῆς παρούσης ἀξίας. σὺ δὲ ἡμῶν ἐπιλήσμων ἐγένου χρόνου συχνοῦ. χρὴν δὲ οὐχί, καίτοι σφοδρᾶς διαθέσεως συναψάσης ἡμᾶς ἀλλήλοις.

ΗΛΙΟ-

ΗΛΙΟΔΩΡΩ.

ΕΜΟΙ μὲν συμπαρέστι τοῖς ἐνιαυτοῖς καὶ ἡ τοῦ φίλτρου προσθήκη· σὺ δὲ εἰ μὴ ὁμοίως ἔχων, οὐκ ἄγεις σχολὴν ὑπὸ τοῦ τῶν πραγμάτων ὄχλου γράμμασι τιμᾶν ὡς εἰκὸς ἅπαξ ποτέ, καὶ οἷς εἰκός, κλέψας σαυτὸν ἀπὸ τῶν δημοσίων χρόνον ὅσον ἀρκέσαι πρὸς μέτρον ἐπιστολῆς, αὐτὸ τοῦτο μήνυσον· εἰ δὲ ἐπιγνώσεις ἀληθευομένην κατὰ σοῦ τὴν ὑποψίαν τῆς λήθης, διορθῶσαι μετανοίᾳ, καὶ σαυτὸν ἡμῖν ἐπανάγαγε.

ΤΡΩΙΛΩ.

ΑΛΛ' εἰ μήτε Κυρηναῖοι, μήτε αἱ πόλεις ἀστυγείτονες ἀποτίσουσί σοι χάριν ἀξίαν, ἀνθ' ὧν ὁ θαυμάσιος Ἀναστάσιος αὐταῖς γράφει, πάντως γε ἡ τοῦ θεοῦ σοι προσέσται χάρις, ᾧ σαυτὸν οἰκειοῖς τῇ κοινωνίᾳ τῆς εὐεργετικῆς προαιρέσεως. εὐδαιμονοίης ἄριστε φιλοσόφων. οὕτω γὰρ ἐμοί τε φίλον καὶ καλόν, ὥσπερ ὑπαγορεύει τὰ πράγματα.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙ.

ΕΙ δὲ φιλοσοφίας τιμᾶς ἀρετήν, οὐ μόνον ἐν τοῖς παροῦσι καὶ μετέχουσιν αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς ἀποῦσι τιμήσεις· ὁ δὲ θεσπέσιος Ἀμμωνιανός, ὁ παρ' ἡμῖν ποτε τυχὼν ἀμείνονος λήξεως, ἐμοὶ δοκεῖ, πάρεστι καὶ ἀπεῖναι δοκῶν. τούτου συγγενῆ σφόδρα αὐτανέψιον, ὁ παρ' ὑμῖν Σωτήριχος ἀδικεῖ. δεῖξον ὅτι κήδῃ Διονυσίου, καὶ πεπαύσεται Σωτήριχος ἀδικῶν.

ΣΙΜΠΛΙΚΙΩ.

ΑΦΙΕΝΑΙ φησὶ δεῖν ὁ θεὸς τὰ ὀφειλήματα· ὀφείλει δὲ ὁ μέν τις δάνεισμα χρυσίου· ὁ δέ, τὸ δοῦναι δίκην· καὶ ὁ τοῦ λαβεῖν οὖν δίκην ὑπεριδών, ὑπήκουσε τοῦ θεοῦ.

ΓΕΝΤΑΔΙΩ ΑΥΓΟΥΣΤΑΛΙΩ.

ΤΟΥ περὶ ἡμᾶς ὄχλου, καὶ τῶν πραγμάτων, αὐτὸς σὺ σαυτὸν αἰτιῶ. φιλοτιμηθεὶς γὰρ πᾶσι γενέσθαι καταφανής, ὅτι μετὰ πάσης ἀρχῆς τιμῆς, ἅπασι τοῖς καταπονουμένοις ἐπ' ἐμὲ τὸν δρόμον ἀνέῳξας. οἶσθ' οὖν ὅπως ποιήσεις, εἰ δεῖ ποτε πεπαῦσθαι κἀμὲ κυκλούμενον ὑπὸ πολλῶν, καὶ σὲ περὶ πολλῶν ὑπ' ἐμοῦ, εἰ καὶ πάνυ δεῖται μετρίων καὶ φιλανθρώπων ὑπὲρ οὗ γράφω, καὶ τυχεῖν ἐστιν ἀξιώτατος ὡς ἅπαντες ἴσασιν, ἀποτυγχανέτω σοῦ μηδὲν ἧττον, ἢ εἰ παμπόνηρός τε ἦν, καὶ παμπονήρων ἐδεῖτο πραγμάτων. τοῦτό τε οὖν, καὶ ὅταν ἀφίκωμαι παρὰ σὲ δῆθεν αἰτιασόμενος, πρόσταττε τοῖς ὑπηρέταις ἐπιζυγῶσαί μοι κατὰ τοῦ προσώπου τὰς θύρας. ἂν τοῦτο γενόμενον οἱ μὲν ἴδωσιν, οἱ δὲ τῶν ἰδόντων ἀκούσωσι, τοὐντεῦθεν ἐγώ τε καὶ σύ, βαθεῖαν εἰρήνην ἄξομεν. ὡς οὐδείς γε ἔτι τοῦ λοιποῦ προσδραμεῖταί μοι

καὶ προσανακλαύσεται· εἰ δὲ ἀποδειλιάσῃς, καὶ οὐκ ἐθελήσῃς ταῦτά σοι τοῖς ἀνθρώποις συνεῖναι, ἀνέχου πολλάκις τῆς ἡμέρας ἀγαθόν τι ποιεῖν ἀνθρώπους, ἱκέτας σοῦ γινομένους δι' ἐμοῦ τε καὶ τοῦ θεοῦ. ἀλλ' εὖ οἶδ' ὅτι, οὐκ ἀπαγορεύσεις εὖ ποιῶν. οὔκουν οὐδὲ ἐγώ, πρεπούσας ὑποθέσεις τῇ φύσει σου πορίζόμενος.

ΤΩ ΑΥΤΩ.

ΕΓΩ καὶ σοῦ κήδομαι καὶ τοῦδε· σοῦ μὲν ὡς μὴ ἀδικοίης· τοῦδε δέ, ὡς μὴ ἀδικοῖτο. εἰ δὲ καὶ σοὶ δοκεῖ μετὰ τοῦ Πλάτωνος, τὸ ἀδικεῖν τοῦ ἀδικεῖσθαι μεῖζον εἶναι κακόν, ἔοικά σοι μᾶλλον, ἢ τῷδε χαρίζεσθαι, δεόμενος ὑπὲρ αὐτοῦ παραιτουμένου δίκας ὑπὲρ ὧν οὐκ ἐξήμαρτεν.

ΑΥΡΗΛΙΑΝΩ.

ΕΙ τινές εἰσι ψυχαὶ τῶν πόλεων, ὥσπερ οὖν εἰσιν, ἔφοροι, θεῖαί τε καὶ δαιμόνιοι, πάσας ἡγοῦ σοὶ χάριν εἰδέναι, καὶ ἀπομεμνῆσθαι τῶν ἀγαθῶν, ὧν ἐπὶ τῆς μεγάλης ἀρχῆς ἅπασιν ἔθνεσιν αἴτιος γέγονας. αὐτάς τε οὖν ταύτας παρὰ τοὺς καιροὺς ἑκάστους οἴου σοὶ παρεστάναι συνηγόρους τε καὶ συμμάχους, καὶ τοῦ κοινοῦ θεοῦ δεῖσθαι, εὔχεσθαι σοὶ πρεπούσας ἀμοιβὰς τῆς ἐνδεχομένης ἐκείνου μιμήσεως. τὸ γὰρ εὖ ποιεῖν, ἐν τοῦτο μόνον ἔχουσι κοινὸν ἔργον ἄνθρωπος καὶ θεός· ἡ δὲ μίμησις, οἰκείωσίς ἐστι, καὶ συνάπτει πρὸς ὃ μιμεῖται τὸ μιμούμενον. διάκεισο τοίνυν ὡς ἀπειρασμένος οἰκείως τῷ θεῷ τῇ κοινωνίᾳ τῆς εὐεργετικῆς προαιρέσεως, καὶ σώζεσο γλυκείαις ἐλπίσιν, ὁποίαι τῇ τοιαύτῃ τῆς ψυχῆς διαθέσει προσήκουσιν, ὦ μεγαλοπρεπέστατε, μόνος, ἢ μετ' ὀλίγων σὺ μόνος, δικαίως καλούμενος. ἀσπάζομαι διὰ τῆς σεμνοτάτης φωνῆς τοῦ πατρὸς, τὸν νέον Ταῦρον τὰς ἀγαθὰς ῥωμαίων ἐλπίδας.

ΤΩ ΑΔΕΛΦΩ.

ΟΚΑΙ τοὔνομα δοῦλος, καὶ τὴν προαίρεσιν, ὃν ἀγνοήσας, ὡς παιδοτρίβην παρὰ τῶν Θεοδώρου κληρονόμων ἐωνήμην, πάλαι μέν ἐστι πονηρός. καὶ γὰρ ἔφυ καὶ τέθραπται κακῶς, καὶ ἀγωγῆς οὐκ ἀπέτυχεν ἀξίας τῆς φύσεως, ἐκ παιδὸς ἐν τηλίᾳ καὶ κύβοις καὶ καπηλείοις καλινδηθείς. ἀλλὰ νῦν Λυσίας ἂν εἶπεν, ἐξείργασται καὶ τέλος ἔχει, καὶ πέρας ἀηδίας ἐστίν. Ερμῆν μὲν γὰρ καὶ Ηρακλέα τοὺς παλαίστρας ἐφόρους, οὐδὲ κατὰ μικρὸν πρέπει· Κοτυττοῖ δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις ἀτίχοις κονισάλοις νεωκορεῖ, καὶ εἰ δή τινές εἰσι τούτου τοῦ κόμματος ἕτεροι δαίμονες, ἅπασιν αὐτοῦ μέλει, καὶ πάντων αὐτός. δίκην μὲν οὖν ἑτέραν οὐκ ἂν λάβοιμι παρ' αὐτοῦ. ἀποχρῶσα γὰρ ἡ πονηρία δίκη τῶν πονηρῶν. δοκιμασθεὶς δ' ὅτι ἀνεπιτήδειος εἶναι συμβιοτεύειν φιλοσόφοις δεσπόταις, ὧν οἰκουρούντων ἀγχιὼν περινοστεῖ, ἐχέτω τὴν ἔχουσαν αὐτὸν πόλιν· ὁ γὰρ ἰδὼν τὸν πορνότριβα βοῶντα διὰ τῆς ἀγορᾶς, ἐν στεφάνῳ καὶ

μύροις

καὶ μύροις μεθύοντα καὶ κωμάζοντα, καὶ πάσης ἀκολασίας ἐμπιπλάμενον, καὶ ᾠδὰς ᾄδοντα πρεπούσας τῷ βίῳ, ἐπὶ τοὺς ἔχοντας αὐτοῦ τὴν αἰτίαν ἀνήγαγεν. ὅπως οὖν αὐτὸν παραδοὺς τῷ ναυκλήρῳ πλεῖν ἀναγκάσῃς μετὰ τῆς ἐνεγκούσης αὐτόν. ἐκείνη γὰρ ἂν αὐτοῦ τὸ ἀνάγοιτο δικαιότερον. πλείτω δὲ δεδεμένος ἐπὶ τοῦ καταστρώματος· μὴ γὰρ εἰς κοίλην ναῦν καταβαίη· ἐπεὶ μὴ θαυμάσῃς, εἰ συχνὰ τῶν κεραμίων ἡμιδεῆ σοι ποιήσειεν. εἰ δὲ ὁ πλοῦς παρατείνοιτο, καὶ μέχρι τρυγὸς ἂν ἐκροφοίη τὸν ἀνθοσμίαν, καὶ τοὺς ναύτας δ᾽ ἂν αὐτὰ ταῦτα ποιεῖν ἀναπείσειε. πρὸς γὰρ τοῖς ἄλλοις καὶ πιθανώτατον τὸ κακὸν, εἰς ἀπολαύσεις ἡγήσασθαι. καὶ τίς οὕτως ἐμβριθής ἐστι τῶν μισθοῦ πλεόντων τὴν θάλατταν, ὡς μὴ διαχυθῆναι τοῦ καθάρματος κορδακίσαντος ἐν τῇ τοῦ ποτηρίου περιφορᾷ. καὶ ἄλλα πολλὰ βωμολοχεύεται, πρὸς ἃ δεῖ πεφράχθαι τὸν ναύκληρον. ὁ μὲν οὖν Ὀδυσσεὺς, ἵνα μὴ ὑφ᾽ ἡδονῆς διαφθαρείη, τὴν σειρήνων ἀκτὴν δεδεμένος παρήμειβεν. οὑτοσὶ δὲ, ἵνα μὴ τοὺς πλέοντας ἡδονῇ διαφθείρειεν, ἂν ἐκεῖνοι σωφρονῶσι, δεθήσεται.

ΤΗ ΦΙΛΟΣΟΦΩ.

ΗΧΟΥΣ ἔοικα πρᾶγμα ποιεῖν. ἃς παρείληφα φωνὰς, ἀντιδίδωμι, τὸν θαυμαστὸν Ἀλέξανδρον ἐπαινῶν παρὰ σοί.

ΑΥΡΗΛΙΑΝΩ.

ΟΥΠΩ τῇ προνοίᾳ μέλει Ῥωμαίων, ἀλλὰ μὴ ἤσθη ποτὲ, καὶ οὐκ εἰς ἅπαν οἰκουρήσουσιν οἱ τὰ κοινὰ σώζειν δυνάμενοι. ἀλλὰ τῷ γε ῥήτορι τῷ σεσώσθω, καὶ ἡ παροῦσά σοι δύναμις ἀρκεῖ πρὸς ὃ τυγχάνει δεόμενος. ἀπολαυέτω δὴ νῦν μὲν αὐτὸς μόνος ταύτης, ἔπειτα μετὰ τῶν ἐθνῶν ἁπάντων κἀκείνης.

ΤΩ ΑΔΕΛΦΩ.

ΕΠΙΤΟΜΩΤΑΤΗΝ ὁδὸν ἐπὶ τὸ πλουτεῖν ἐβάδισεν Ἀθανάσιος. ἔγνωκεν ὁμόσε ἰτέον εἶναι τοῖς ἀποθνήσκουσι, καὶ πρακτέον αὐτοὺς πειθοῖ καὶ βίᾳ πᾶν ὅ,τι ἂν δύναιτο. οὐκ ἂν οὖν αὐτὸν λάθοι δημόσιος, ἐπὶ διαθήκῃ καλούμενος, ἀλλὰ συνεὶς ἄγεται.

ΤΩ ΑΥΤΩ.

ΕΚΚΑΙΔΕΚΑΤΗ μηνὸς ἀθὺρ, ὁ μακαρίτης Κασρίκιος αὐτὸ τοῦτο ἐγένετο, φάσμα χαλεπὸν ἰδών τε καὶ διηγησάμενος.

ΑΝΥΣΙΩ.

ΙΩΑΝΝΗΣ, ὃν ὅτι σὲ φιλεῖ διὰ τοῦτο φιλῶ, νόσῳ χαλεπῇ προσεπάλαισεν. ἦν δὲ αὐτῷ δεινὸν, οὐχ ἡ νόσος, ἀλλὰ τὸ σοῦ τῆς ἱερᾶς ἀπεῖναι κεφαλῆς· ἐπεὶ καὶ νῦν ἐν τοῖς ὁμοίοις ἐστί. τούτῳ δέ τι καὶ πεῖτον προσὸν χα-

λεπτοτέραν τὴν νόσον ποιεῖ. ἐρᾷ τοῦ ποιεῖν στρατιώτῃ πρέπον, καὶ δυσκόλως ἔχει πρὸς τὴν ἐξ ἀνάγκης ἀρχήν.

ΑΥΡΗΛΙΑΝῼ.

ΟΙΜΑΙ σου τὴν θεσπεσίαν ψυχὴν ἐπ' αὐτὸ τοῦτο καταπεμφθεῖσαν, ἐφ' ᾧ κοινὸν ἀγαθὸν ἀνθρώπων εἶναι, καὶ χαίρειν εἰδέναι τοῖς συνιστᾶσι τοὺς δεομένους δικαίων, ὅτι σοῦ πρεπούσας ὑποθέσεις τῇ φύσει πορίζουσιν. οὐ γὰρ ὅτι συγγενής ἐστιν Ἡρώδης ἐμός, ἀλλ' ὅτι δεῖται δικαίων, διὰ τοῦτό σοι τὸν νεανίσκον συνίστημι, ὅστις ἐκ προγόνων λαμπρότατος ὤν, καὶ τὴν πατρῴαν βουλὴν ὑποτελῆ τῇ συγκλήτῳ διαδεξάμενος, ἐπειδὴ γέγονεν ἡγεμών, ἀξιοῦται συντελεῖν ὥσπερ οἱ νεόβουλοι, καὶ γίνεσθαι διπλοῦς λειτουργός· τὸ μέν τι διὰ τὴν οὐσίαν, τὸ δὲ δι' ἣν ἦρξεν ἀρχήν.

Τῼ ΑΔΕΛΦῼ.

ΕΛΚΕΙ με παρὰ σὲ πόθος καὶ χρεία· πυνθάνομαι τοίνυν εἴπερ μένεις ἥξοντα.

ΟΥΡΑΝΙῼ.

ΕΠΕΜΨΑ σοι δῶρον ἵππον ἀκροφυέστατον εἰς ἅπασαν ἀρετὴν ἵππῳ προσήκουσαν, ᾧ χρήσῃ μὲν ἐν ἁμίλλαις δρόμων· χρήσῃ δὲ ὅταν ἐπὶ θήραν ἐξάγῃς, καὶ ἐν ἀγῶσι πολεμικοῖς· καὶ ὅταν κατάγῃς ἐπὶ τῷ Λιβυκῷ τροπαίῳ πομπὴν ἐπινίκιον. οὐ γὰρ οἶδα ὅ,τι μᾶλλόν ἐστι κυνηγέτης, ἢ κέλης ἐναγώνιος, ἢ πομπεὺς, ἢ πολεμιστήριος. εἰ δὲ νισαίων ἵππων ἰδεῖν ἐστιν ἀειδέστερος, ὀχθώδης τε ὢν τὸ κράνιον, καὶ λεπτόσαρκος τὴν ὀσφύν, τάχα μὲν οὐδὲ τοῖς ἵπποις, ὥσπερ οὐδὲ τοῖς ἀνθρώποις, ἅμα πάντα δίδωσιν ὁ θεός. μή ποτε δὲ τοῦτο καὶ πρὸς ἐκείνας αὐτῷ τὰς ἀρετὰς συντελεῖ, εἰ τὰ μαλακὰ τῶν σκληρῶν ἐλάττω παρὰ τῆς φύσεως ἐκληρώσατο· πρὸς μὲν τοὺς πόνους ὀστέα σαρκῶν οἶδα διαρκέστερα. οἱ μὲν οὖν παρ' ὑμῖν ἵπποι ταῖς σαρξὶ πλείους εἰσίν, οἱ δὲ ἡμέτεροι τοῖς ὀστέοις.

ΕΤΑΙΡῼ.

ΕΜΙΣΘΩΣΑΜΗΝ σοὶ ναῦν ἀνθρώπων εὐγενῶν, καὶ πλεόντων τὴν θάλατταν μετὰ πλείονος τέχνης, ἢ τύχης. ὡς αἵγε καρπαθίων ὁλκάδες φήμην ἔχουσι διανοίᾳ κεχρῆσθαι, καθάπερ αἱ Φαιάκων τῶν πάλαι, πρὶν ἐπὶ τὴν νῆσον ἥκειν τὸ δαιμόνιον μήνιμα.

ΚΛΗΔΟΝΙῼ.

ΣΥΓΓΕΝΗΣ ἐμὸς ἀδικεῖται, σὺ δὲ καὶ φίλος εἶ, καὶ δικάζειν ἔλαχες. ἐκ μιᾶς οὖν προσοχῆς, ὑπάρξει σοὶ κἀμοὶ καὶ τοῖς νόμοις χαρίσασθαι. ἐπώλει τοίνυν Ἀσφάλιος εἰς ὃ δεσπότης ἐστὶ τῶν κεραμίων τῇ τοῦ παιδὸς δια-

θήκῃ

θήκῃ περιλαβὼν τὴν ἀπόφασιν, τῆς κατηγορίας οὐκ ἐσομένης ἐμποδὼν τῷ παραυτίκα τῆς ἀκροάσεως. πότε γὰρ δεῖ δικαιοδοτεῖν, ἢ ὃν χρόνον, ἐν ᾧ μάλιστα τυγχάνομεν δεόμενοι τοῦ θεοῦ.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΩ.

ΣΩΣΗΝΑΝ τις ἔπεισεν ἢ θεός, ἢ λόγος, ἢ δαίμων, ὅτι καὶ παρὰ τὰ χωρία τὰ γίνεται τοῖς ἀνθρώποις, εἰς ὃ τυγχάνειν τε καὶ ἀποτυγχάνειν βουλομένοις τοῦ θεοῦ. πράττων οὖν πονήρως παρ' ἡμῖν, καὶ τῶν πατρῴων ἀκριβῶς ἐκκοπείς, ἔγνωκε πλεῦσαι εἰς τὰ ἐπὶ Θρᾴκης χωρία ἐκεῖ διαλλαγησόμενος πρὸς τὴν τύχην. εἰ δή σοι φίλα πρὸς τὴν δαίμονα, σύστησον αὐτῇ τὸν νεανίσκον, καὶ ἐξευρέτω τινὰ πόρον αὐτῷ χρημάτων. ῥᾴδιον δὲ βουλομένῃ. καὶ γὰρ τὰ Νόννου τοῦ Σωσηνᾶ φύσαντος οὐ χαλεπῶς εἰς ἑτέρους μετέθηκεν. ἀποφηνάτω δὴ καὶ Σωσηνᾶν κληρονόμον ἀλλοτρίου πατρός. γένοιτο γὰρ ἂν οὕτως ἐξ ἀδικίας τὸ δίκαιον.

ΙΩΑΝΝΗ.

ΩΣΠΕΡ ἀεί ποτε πολλάκις ἐπὶ τῶν καιρῶν ἐγενόμην σοι χρήσιμος, καὶ παραμυθησάμην δυσχερεστάτην τύχης, τὰ μὲν λέγων, τὰ δὲ ποιῶν, ὡς ἑκάστοτε ἡ δύναμις ὑπηγόρευσε, καὶ νῦν περὶ τῶν καταλαβόντων σε πραγμάτων δοκεῖ μοι συνεισενέγκαι τινὰ γνώμην, ἐπειδὴ μὴ ἔργον δύναμαι. Συνέσιον γὰρ οὐ θέμις, ἕως ἐμπνεῖ τε καὶ δύναται, μὴ οὐχὶ παντὶ τρόπῳ πρόθυμον εἶναι τοὺς φίλους ἀγαθόν τι ποιεῖν. ἄκουε τοίνυν ἅ μοι καλῶς ἔχει διαλεχθῆναι πρὸς σέ. εἰ μὲν θεός ἐστιν ἡ φήμη κατά τινα τῶν παρ' ἡμῖν ποιητῶν, οὐ διεχρήσω τὸν μακαρίτην Αἰμύλιον, οὐ πράξας, ἀλλὰ βουλεύσας τὸν φόνον· καὶ βαρβαρικὸν μὲν δρᾶμα συνθείς, τὸν σφαγέα δὲ καθεὶς ἐκ τῶν σαυτοῦ λοχιτῶν τὸν ὠμότατον. λέγει μὲν γὰρ ἡ φήμη ταῦτα, ψεύδεσθαι δὲ οὐ θέμις, οὖσαν θεόν. εἰ δὲ Ἡσίοδος μὲν οὐδὲν λέγει, πολλὰ δὲ λέγεται μάτην, καὶ τοῦτο περὶ σοῦ τῶν πολλῶν ἐστιν ἕν, ὡς ἔγωγε βουλοίμην ἄν. περὶ ἐλάττονος γὰρ ποιοῦμαι τὴν ἐν ἀργυρίῳ ζημίαν, ἢ τὴν ἐν φίλῳ. καὶ νῦν ἂν οὐχ ὑπαίτιος ὢν ἀκούῃς κακῶς, ἀτυχεῖς μὲν ἄρα. ἀλλ' οὐκ ἀδικεῖς. ὡς ὤφελες μηδὲ ἀτυχεῖν. ἀλλ' ἐκείνως μὲν ἄν σοι μῖσος ὠφείλετο δίκαιον· οὕτω δὲ τὸ ἔλεος. ἐγὼ δέ μοι δοκῶ λίαν ὑπὸ συνηθείας ἀγνώσιμος ὤν, κἀκείνως ἂν τὴν μὲν πρᾶξιν μισεῖν· σὲ δὲ ὅμως ἐλεεῖν. τοῦ δὲ ἐλεοῦντός ἐστι, βοηθεῖν ὅση δύναμις, καὶ ἐξευρίσκειν, ὅθεν ἂν οἴηται ὀνῆσαί τι. οὐκοῦν καθ' ἑκάτερόν μοι προσήκει συμβουλεῦσαί σοι τὸ φαινόμενον βέλτιστον. ἔοικε δὲ ταυτὸν εἶναι συμφέρειν αἰτίῳ τε ὄντι καὶ ἀναιτίῳ. ἴθι παρὰ τοὺς νόμους, καὶ σαυτὸν ἐπίδος τῷ δικαστῇ μετ' ἀθρόων τῶν λοχιτῶν, εἴ τι κήδῃ κἀκείνων· καὶ εἰ μὲν ἐπράχθη τὸ δεινόν, δεήθητι, καθικέτευσον, ἀντιβόλησον, μὴ ἀνῇς

προκαλινδούμενος, πρὶν ἂν διαπράξῃ τὸ παρὰ τῆς ψήφου συστῆναι δη-
μίῳ, καὶ δοῦναι τὴν δίκην. ἐν καλῷ σοι κείσεται παρὰ τοῖς κάτω δικαστη-
ρίοις, τὸ προκαθηρμένον ἀπελθεῖν ἑταῖρε Ἰωάννη. μὴ λόγον ἄλλως οἰη-
θῇς τὴν παραίνεσιν, μηδὲ προσπαίζειν με νομίσῃς σαυτῷ, οὕτω τῆς ἱε-
ρᾶς φιλοσοφίας ὀναίμην, καὶ προσέτι τῶν παιδίων τῶν ἐμαυτοῦ, ὡς οὐκ ἂν
μὴ φιλτάτῳ σοὶ τυγχάνοντι, συνεβούλευσά τι τοιοῦτον, ὅ γε ἀπεύχομαι τοῖς
ἐχθροῖς τοῖς ἐμοῖς· καὶ μήποτε αὐτοῖς ἐπίνοιαν ἀναβαίη, ὅ, κάλλιον εἶναι τὸν
ἀδικοῦντα δοῦναι τιμωρίαν αὐθαίρετον. ἀλλὰ μηδὲ παύσαιντο εὐτυχοῦν-
τες ἐν οἷς ἀδικοῦσιν, ἵνα πλείω τε χρόνον εἶεν κακοί, καὶ πάσας ἐκεῖ τὰς δί-
κας ὀφείλοιεν. πρὸς σὲ διὰ φιλίαν κινδυνεύω τι καὶ τῶν ἀπορρήτων εἰ-
πεῖν, ὡς ἀνόμοιόν ἐστιν ἐν παχεῖ σώματι, καὶ ἐν εἰδώλῳ δοῦναι τὴν δίκην.
ἰσχυρότερος μὲν γὰρ ἀνθρώπου θεός· τοῦ δὲ θείου παντὸς διακόσμου, σκιὰ τὸ
ἀνθρώπινον· ἀλλ' ὅπερ εἰσὶν ἐν ταῖς πολιτείαις οἱ δήμιοι, χεῖρες τῶν νόμων,
τὴν αὐτὴν αἱ ποιναὶ χρείαν τῇ φύσει τοῦ κόσμου παρέχονται· δαίμονές εἰσι
καθαρτήριοι, τέχνην ἔχοντες ἐπὶ ταῖς ψυχαῖς, ἣν οἱ κναφεῖς ἐπὶ τοῖς ἱμα-
τίοις τοῖς πιναροῖς· ἀλλ' εἴ τις ἱματίοις αἴσθησις ἦν, τί ἂν οἴει πάσχειν αὐτὰ
λακτιζόμενα, καὶ νιτρούμενα, καὶ πάντα τρόπον κναπτόμενα. διὰ πόσων
δ' ἂν ὀδυνῶν ἐκπεπλῦσθαι κηλῖδας ἀρχαίας καὶ προσεστηκότα ὀμόρ-
γματα. ἐῶ γὰρ λέγειν ὅτι πολλοῖς ὁ ῥύπος οὕτως ἐνέφυ σφόδρα διὰ τοῦ βά-
θους, ὡς ἀναπάλλακτος εἶναι, καὶ φθάνει διαφθαρέντα, πρὶν εἰς τὴν φύσιν ἐ-
πανελθεῖν, ὅτι τὸ πάθος αὖθις γέγονε φύσις, ἢ διὰ χρόνου πλῆθος, ἢ διὰ
μέγεθος. οὕτω δὲ ἐχούσῃ ψυχῇ καλῶς ἂν εἶχεν εἶναι φθαρτῇ· νυνὶ δὲ τὰ μὲν
ἁμαρτήματα λόγον ἔχει πρὸς τὰς ἀνεκπλύτους κηλῖδας. ἡ ψυχὴ δ' οὐκ ἔτι
πρὸς θοιμάτιον ἐκεῖνο τὸ πιναρόν τε καὶ οὐκ ἀντέχον, ἀλλ' ἀθάνατος οὖ-
σα, τίνει δίκην ἀθάνατον, ὅταν ἁμαρτῇ δυσσοποιά τε καὶ ἀναπόνιπτα. ἀλλ'
ἐν ᾧ γάρ τις ἥμαρτε βίῳ δίκας διδοὺς, οὐ πάνυ προσεστηκὸς ἔχει καὶ προ-
σιζῆσαν τὸ πάθος· ἀλλ' ὡς ἂν εἴποι τις, ἀρτιβαφὴς οὖσα ψυχὴ, τάχιστα
πλύνεται· διὸ δοτέον ἐστὶν ὡς ἔνι διὰ τάχους τὴν δίκην, καὶ τιμωροῖς ἀν-
θρώποις, ἀλλὰ μὴ δαίμοσι. λέγεται δέ τις λόγος, ὅς με πείθει, τοὺς ἠδικη-
μένους κυρίους εἶναι, μακροτέρας τε ποιεῖν, καὶ ἐπιτέμνειν τὰς τιμωρίας· διὸ
παραπλήσιόν ἐστιν ἕνα κακόν τι μέγα ἐργάσασθαι, καὶ πολλοὺς κατὰ μικρὸν
ἀδικῆσαι. ἐπέξεισι γὰρ ἕκαστος ἐν τῷ μέρει, καὶ δεῖ πᾶσιν ὑπηρετῆσαι τὴν δί-
κην· ὅταν δέ τις ἰάσιμος ᾖ, μέγα παρὰ τῷ δικαστῇ δύναται, τῷ τοσαῦτα
προπεπονθέναι τὴν ψυχὴν, ὡς ἤδη παρ' αὐτῶν τῶν ἠδικημένων ἔλεον
εὑρέσθαι. πότε τοίνυν εἰκός ἐστι τῆς μακαρίτιδος Αἰμυλίου ψυχῆς συγγνω-
μονεστέρας τυχεῖν. ἐγὼ μὲν οὕτω οἶμαι, μᾶλλον δὲ οἶδα σαφῶς, ὡς ἅπας ἱ-
κέτης αἰδέσιμος, ὅστις ἑαυτὸν τετιμώρηται· καί τις ἤδη παρ' ἡμῖν εἰς ἀπολο-
γίαν ἁμαρτήματος καταστὰς, αὐτῷ τῷ φθάσαι τὴν αἰτίαν ὁμολογῆσαι, τὸ

φῆσαι

φῆσαι κολάσεως ἄξιος εἶναι, τὴν κόλασιν ἐξωνήσατο. τὸ δ' ἐνθυμηθῆναι
τοῖς δι' ἅ τις ἠδίκησεν, εἴτε χρήμασιν, εἴτε σώμασι, βαρυθυμότερον τοῦ ἠδι-
κημένου καθίστησι. καὶ τις ἂν γνήσιος τοῦ σώματος ἐξελθὼν, εἴτε ὑπὸ βιαίας
δίκης, εἴτε ἕτερον τρόπον, κἄπειτα αὐτὴν τὴν ψυχὴν αὐτῇ τῇ ψυχῇ
θεασάμενος, οὐκ οὔσης ἀρνήσασθαί σοι γλώττης, ἀλλ' ἐγκεκολαμμένον ἔχων
τὸν τύπον μὲν τῆς πράξεως. οὐκ ἰλιγγιάσεις; οὐκ ἀπορήσεις; ἕλξῃ σιγῶν
καὶ ἐκκείσῃ τῇ δίκῃ, καὶ σὺ κἀγὼ, καὶ πᾶς ὃν οὐ προκαθαίρει μετάνοια δημο
μοσιευθεῖσα. ἀλλ' ἀνδριστέον ὦ γύναιε· γυναῖος γὰρ εἴης· καὶ τὰς μὲν ἡδονὰς
ὑποστατέον, ἃς ἀδικοῦντες ἐποιησάμεθα· τοὺς δὲ ἀνθρώπους οὐκ αἰσχυν-
τέον· ἀλλὰ τῷ δικαστῇ μὲν ὁμολογητέον τὴν πρᾶξιν· ἐξιλαστέον δὲ τῇ
παραυτίκα λύσει τὰς κάτω ποινάς. μεγίστου γὰρ ὄντος ἀγαθοῦ τοῦ μὴ ἁμαρ-
τεῖν, δεύτερον ἀγαθὸν τὸ δικαιωθῆναι. ὅστις δὲ χρόνον πολὺν ἀδικῶν ἀκό-
λαστος μένει, τοῦτον δεῖ νομίζειν τὸν ἀτυχέστατον, οὗ μήτε θεὸς, μήτ' ἄνθρω-
πος κήδεται. σκόπει γὰρ ἐν ταύτῃ. τὸ ἀκόλαστον εἶναι, πρὸς κακοῦ καὶ λέγεται καὶ
ἀκούεται. οὐκοῦν τὸ κεκολάσθαι πρὸς ἀγαθοῦ. τῷ γὰρ ἐναντίῳ τὸ ἐναντίον ὁ
λόγος νέμει. εἰ μὲν οὖν ἐγὼ παρὼν ἐτύγχανον, οὐδὲν ἂν ἔδει σε πρᾶγμα
ἔχειν ἀπερυθριῶντα, καὶ σαυτὸν καταγγέλλοντα· ἀλλ' ἐμαυτὸν ἂν ἔταξα συ
νηγορήσοντά σοι· καὶ προσήγαγον ἄν σε καθάπερ ἱκέτιν τοῖς νόμοις· ἀνόντος
μὲν γὰρ ἄν τις εἶπεν, ὡς Συνέσιος Ἰωάννου κατηγορεῖ· σὺ δ' ἂν ἠπίστασο τἀ-
ληθές; ὅτι φειδοῖ καὶ κηδεμονίᾳ τῇ σῇ τὴν κατηγορίαν εἰλόμην, ἵν' ὡς ἐν
κακοῖς ἄμεινον πράξειας. ἀλλὰ ταῦτα μὲν, εἴτ' ἀδίκημα γέγονεν, ὃ μὴ γέ
νοιτο σοῦ τε ἕνεκα καὶ τῆς πόλεως· ἅπασα γὰρ ἂν εἴη μιαρὰ τῷ φόνῳ,
τολμηθέντος αἵματος ὁμογνίου· εἰ δὲ σὺ καθαρὸς καὶ χεῖρα καὶ γνώμην· εἴη
δὲ οὕτως· ἐπάρατοι μὲν οἱ ταῦτα συνθέντες ἐπί σοι, κἀκείνους δὲ περιμέ-
νει τὰ κατὰ γῆς κολαστήρια. ὡς οὐχ ἕτερος οὕτω τρόπος θεομισής, ὡς ὁ λογο-
ποιὸς ὁ τιτρώσκων ἐξ ἀφανοῦς. ἀγεννέστατος γὰρ ὤν, μέγιστα κακὰ διαπράτ-
τεται. καὶ λέγεταί τις αὐτοῖς μοῖρα κιναίδοις προσκεῖσθαι, καὶ τῶν ἐν τῇ
τέχνῃ τοῦτ' εἶναι τὸ κράτιστον· ἐπεὶ καὶ πρὸς ἄλλα πολλὰ σοφισταὶ γίνονται
καὶ εὐμήχανοι· ὥστε ἄν τις ἀλῷ φήμαις ἐπὶ τοῖς οὐκ οὖσι ποιῶν, τοῦτο ἐκεῖ-
νο, μηδὲ ἐπιμερῇ, μηδὲ διστάσῃς. ἀλλὰ κἂν στερεώτατος εἶναι δοκῇ, θαῤῥῶν
ἀποφαίνου τὸν ἄνδρα, ἡμίγυνον, αὐτόχρημα θιασώτην τῆς κότυος. σοὶ δὲ
ἔξεστιν ἀπὸ τῶν λόγων τούτων, ἀποφῆναι συκοφαντοῦσαν τὴν δόξαν, εἰ σαυ-
τόν τε καὶ τοὺς σοὺς ἐπιδοίης τῇ δίκῃ. εἶπε γὰρ εἰσελθὼν ὡς ἐμοῦ κατήγοροί τι-
νές εἰσιν ἀφανεῖς, οἳ προκατεγνωκότες αὐτοῦ, ἀξιοῦσι λανθάνειν. κατηγοροῦ-
σι δὲ ὅμως πολλὰ καὶ χαλεπά, καὶ κινδυνεύουσι πείθειν ἐνίους. οὕτως εἰσὶν
ἐπίβουλοι καὶ δεινοὶ παραδοῦναι λόγον τῇ φήμῃ. κἆτα διελθὼν τὰς αἰτίας
ἐφ' αἷς ἀκούεις κακῶς, γάμον καὶ φόνον ἀνόσιον, ἐπειδὴ Σπάταλον εἶναί τινα
φασὶ παρὰ σοῦ τὸν καταθέντα κάθετον ἐξεργάσασθαι τὸν φόνον, τοῦτον ἅμα

προεστάγων δεήθητι τοῦ δικαστηρίου λιπαρῶν καὶ προσπίπτων, μὴ ἀνεξέτασος ἀπελθεῖν, μηδὲ ἐρήμην ἁλῶναι. οὐ γὰρ δὴ κράτιστε τὴν ἡγεμόνων ἐρᾷς, διότι γραφὴν εἰς τοὐμφανὲς οὐδεὶς ἀπηνέγκατο, παρὰ τοῦτό σε δεῖ ποιήσασθαι, ὃ μὴ διὰ πάσης ἐλθεῖν βασάνου, μετιόντα καὶ θηρώμενον τὴν ἀλήθειαν. ὁ διαβεβοημένος Σπάταλος, οὗτός ἐστιν. ἔχεις τὸν ἄνδρα. χρῶ τῷ σώματι. τοῦτον εἴ τι γέγονε, τήμερον ἀναφανῆναί γε δεῖ κατήγορον αὐτοῦ τε κἀμοῦ. κἂν μὲν οὕτω σοῦ λέγοντος μὴ πείθηταί σοι, καὶ τοῦθ' ἅλις ἔχει πρός γε ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους. εἰ δὲ φιλάνθρωπός τε εἴη καὶ χαρίσαιτό σοι τὴν περὶ τούτων ἀκρόασιν, ἄπειμι ἐνταῦθά ἐστι ὃ λαμπρῶς ἀπολογήσασθαι, καὶ τοὺς λογοποιοὺς καταισχῦναί τε καὶ κατασιγάσαι. τὸν γὰρ δὴ Σπάταλον τοῦτον, οὐ δεήσει τρυφᾶν. ἀλλὰ καὶ δεθήσεται καὶ κρεμήσεται, καὶ τῷ πλευρῷ διορυγήσεται. δεινοὶ γὰρ ἐξελέγξαι προσποίησιν οἱ βασανισταί· καὶ τινες αὐτοῖς ὄνυχές εἰσιν ἐξευρημένοι, συλλογισμῶν ἐπιστημονικὴν ἔχοντες δύναμιν. ὥσθ' ὅ,τι ἂν ἐκείνων κρατούντων ἀναφανῇ, τοῦτ' ἔστιν αὐτὸ τἀληθές. ἂν οὕτως ἀπολυθῇς μηδὲν ἀδικῶν, ἄπει τοῦ δικαστηρίου νενικηκὼς καὶ γαῦρος, εὐαγής τε ὢν καὶ δοκῶν. εἰ δὲ ἐγὼ μὲν εἰσηγησάμην ἅττα σοὶ λυσιτελεῖν οἶμαι, σὺ δὲ οὐ ποιήσεις, οὐδὲ πρὸς τὸν δικαστὴν πρόσει, ὃ μὲν ἀληθὲς εἶδέ τε καὶ οἶδεν ἡ δίκη. πάντως ὁ διὰ πάντων ἥκων ὀφθαλμὸς τοῦ θεοῦ, καὶ Λιβύην ἑώρα, καὶ φάραγγα ἐκείνην, καὶ θεσμῶ ἐκεῖνον, εἴτε τὸν ὄντως, εἴτε τὸν ἐπιποίητον, καὶ τὸν Αἰμυλίου δρόμον· καὶ ὅ,τι πέπονθε, καὶ ὑφ' οὗ, καὶ ὅ,τι εἶπε, καὶ ὅ,τι ἤκουσεν. εἰ δή τι καὶ εἶπε καὶ ἤκουσε, καὶ οἶδεν, ὅτι εἰ καὶ τύχοις μὲν ἀναίτιος σὺ καὶ καθαρὸς παρὰ θεῷ, μήτε πράξας, μήτε βουλεύσας ἔργον ἐξάγιστον, ἀλλὰ ἡμῖν γε τοῖς ἀνθρώποις οὔπω καθαρὸς, ἕως ἂν ἀπολόγητος ᾖς. οὐδὲ ἐμβαλοῦμέν σοι δεξιάν· οὐδὲ ἀπὸ τῆς αὐτῆς σιτησόμεθα. τοὺς Αἰμυλίου γὰρ ἀλάστορας δέδιμεν, εἰ θιγγάνων ἡμῶν, ἐναπομόρξῃ τὴν προστροπήν. εἰσὶ καὶ ἡμῖν οἰκεῖαι κηλῖδες, ἃς δεῖ καὶ προσπεριρανίζεσθαι.

ΟΛΥΜΠΙῼ.

ΛΥΠΟΥΣΙ τὴν ἐκκλησίαν ἀλλότριοι πονηροί. διάβηθι κατ' αὐτῶν. οἱ πάτταλοι γὰρ πατταλοις ἐκκρούονται.

ΑΝΑΣΤΑΣΙῼ.

ΟΥΔΕ Ἄμασις μὲν καλὸς, φυλαξάμενος ἐπιδακρῦσαι ταῖς Πολυκράτους ταῖς συμφοραῖς, ἃς ἐσομένας προείδετο· ἀλλ' οἷς εὐτυχοῦντι κήρυκα πέμψας τὴν φιλίαν ἀπείπατο, δῆλον ἐποίησεν ὅτι κἂν ἐδάκρυσεν, εἰ προὔλαβεν ἡ συμφορὰ τὴν ἀπόρρησιν. σὺ δὲ ἡμῖν, ἕως μὲν οὐ προσεκόπτομεν τῇ τύχῃ, συνέμεινας· ἔπειτα συναπῆρας αὐτῇ. λέγει γὰρ ἡ φήμη, διὰ τῶν ἀπὸ Θρᾴκης ἡκόντων, ὡς οὔτε φρονεῖν σε περὶ ἡμῶν οὔτε λέγειν ἐπιεικές.

τοῦτο μὲν οἶμαι οὐκ ἔστιν ὅλως φιλίαν ἀπειπεῖν, ἀλλ' ἔχθραν ἀνάψαι. ἤρκει δὲ, εἴπερ ἄρα, τὸ μὴ συναπολαῦσαι, τὸ δὲ καὶ προσθυμιάσαι, πόῤῥω δυνάμεως· καὶ οὔτε Ἀμασίδος, οὔτε ὅλως ἀνθρωπίνων. ἀλλά σοι γὰρ ἴσως ὑπὲρ τῆς σαυτοῦ πραγμάτων ἐσκέπται κάλλιον. ποίει δὲ ποιητέον· μόνον εἰ χαίρων ποιεῖς. ἥμισυ γὰρ ἂν εἴη κακὸν, εἴ σε οἷς πάσχω κακῶς, ἥδεσθαι εἶναι τοῖς φίλοις.

ΘΕΟΤΙΜῼ.

ΑΡΙΘΜΕΙ σε Πέτρον ἀρχὴν Πενταπόλεως, ἄνθρωπον οὐ τέχνῃ μετιόντα δὲ λίαν τοὺς νόμους· καίτοι καὶ τὸν οὕτω μετιόντα, μισῶ. καὶ ὁ θεὸς σύνοιδε καὶ ὁ Διοσκουρίδης. ἀλλ' οὗτός ἐστι νεανικώτερος ἐκείνου τἀνδρός. ὅτου γὰρ ἐπιθυμήσει χρήματος, πρότερον ἁρπάσας, καὶ ὑφ' ἑαυτὸν ποιησάμενος, ἔπειτα προστίθει τὴν δίκην, κἂν ἁλῷ τῇ ψήφῳ, κρατεῖ τῇ χειρί. οὕτως ἐποίησε· πρότερον ἥρπασε κεράμιον ἔγγραφα τῆς αὐτοῦ ὁ μὲν ἠλέγχθη· ὁ δὲ οὐκ ἀπέδωκεν, ἀλλὰ καὶ προσαπείλησε τοῖς δημίοις πληγάς. πρὸς ὃ κινηθήσας ἐγὼ, καὶ νομίσας οὐκ εἶναι βιώσιμον, ὅπου τινὲς ἰδιωτῶν χεῖρας ἔχουσι μείζους τῶν νόμων, παρεσκεύασα λαμπροτάτους ἄνδρας εἴξαντας ἀποφάσει, βοηθῆσαι τῇ καταστάσει τῆς πολιτείας. εἰ γὰρ προσεχώρησεν αὐτῷ, πολλοὺς ἂν ἐντὸς ὀλίγου πέτρους ἐθεασάμεθα. ὧν ὦ χάριν ἔχω τῷ θαυμασίῳ Μαρτυρίῳ, καὶ συνηγανακτηκότι μάλιστα, καὶ προθυμότατα πάντων ὑπηρετήσαντι. ἀνθ' ὧν ἀγαθόν αὐτῷ τι γένοιτο παρὰ τοῦ θεοῦ. παρὰ δὲ Ἀνθεμίου κελεύσαι ἂν ἐγὼ, τὸ μὴ κακόν τι λαβεῖν, εἰ Πέτρος αὐτοῦ, ὡς ἀπηπείλησεν, ἀπαιτήσειεν ἄν. ἵνα μὴ γένηται τοῦτο, δέομαι σοῦ, δέομαι, σοῦ τε αὐτοῦ, καὶ διὰ σοῦ τοῦ θαυμασίου ἀνδρὸς καὶ φιλοσόφου Τρωΐλου, κωλῦσαι τὸν ἀλιτήριον ἄνθρωπον τὴν διὰ τῶν νόμων ἐπὶ τοὺς νόμους ἐλθεῖν. ἐμοὶ καὶ Πενταπόλεως μέλει, καὶ τοῦ μὴ γεγονέναι φίλῳ συμφορᾶς αἴτιον. τὸ δὲ πῶς ἂν συκοφάντης ἀνακοπείη, οὐκ ἐμὸν εὑρεῖν, ἀλλὰ σὸν, ὦ πρὸς τὰ καλὰ πάντων σὺ προθυμότατε.

ΠΥΛΑΙΜΕΝΕΙ.

ΚΑΛΩΣ ποιεῖς εἰς τὴν ἔχουσαν τὸν βασιλέα πόλιν ἐπανελθών. εἰ γὰρ καὶ τοῖς Ἰσαύρων ὄρεσιν ἡ ἀγαθή σοι τύχη συνῆν, ἀλλ' ἔστιν εὐτυχία πρὸς τὸν τόπον ἀτυχεστέρα. ἐμοὶ δέ τι καὶ ἴδια διαφέρει, ὃ γὰρ αὐτά σε προσειπεῖν διὰ τὰ βασίλεια, οὐ διατελέσω, καὶ λήψῃ καὶ πέμψεις ἐπιστολὰς, ὃ ἡμαλφέστατον ἐμοὶ τῶν ἀπὸ Θρᾴκης ἀγωγίμων.

ΘΕΟΤΙΜῼ.

ΓΛΕΩ καλὰ τῆς Σιμωνίδου συνουσίας Ἱέρων ἀπέλαυσεν, ἢ Σιμωνίδης Ἱέρωνος, καὶ ναὶ μὰ τὸν φίλιον τὸν ἐμόν τε καὶ σὸν, οὔτε σὲ πλέον ἐμβεβηκέναι τῆς Ἀνθεμίου τοῦ μεγάλου φιλίας, ἢ τῆς σῆς αὐτὸν ἐκεῖνον ὅση μέ-

γὰρ Ἀνθέμιον. ἀνδρὶ γὰρ ἔχοντι δύναμιν τί κτῆμα κάλλιον, ἢ φίλος ἦθος ἀκαπήλευτον παρεχόμενος; οἷον ἐγὼ Θεότιμον οἶδα τὴν ἱερωτάτην καὶ θεοφιλῆ κεφαλήν. ἀλλὰ τοῦτο μὲν σὺ, Σιμωνίδου πλέον ποιεῖς. Σιμωνίδης γὰρ αὐτὸς ὡμολόγει πρὸς ἀργύριον διαλέγεσθαι. ἐκεῖνο δὲ κοινὸν, ὅτι καὶ Σιμωνίδης Ἱέρωνα τῇ διαδοχῇ τοῦ χρόνου συνέστησε, καὶ διὰ τῆς Θεοτίμου ποιήσεως, ἔστ᾽ ἂν Ἕλληνες ὦσι, πολὺς Ἀνθέμιος ἐν ταῖς τῶν λόγων διατριβαῖς. ἀλλὰ τὰ μὲν ῥωμαίων ἐκεῖνος ἄξοι· σὺ δὲ ἐκείνου τὸ ὄνομα. ποιητικὴν γὰρ ἔδωκεν ὁ θεὸς ταμιεύειν τὴν εὔκλειαν, ἧς τὸ καλὸν εἰς σὲ περιήκει.

ΤΩ ΑΔΕΛΦΩ.

ΑΠΕΚΤΟΝΕ, φησί τις, Ἰωάννης Αἰμίλιον· ἕτερος δέ τις, τοὺς πολιτευομένους ἐχθροὺς ἐπ᾽ αὐτῷ ταῦτα συμπλάσαι. τὸ μὲν οὖν ἀληθὲς οἶδεν ἡ δίκη, καὶ ὁ χρόνος εὑρήσει. ἐγὼ δὲ καὶ τοῦ ἀδήλου τοῦ πράγματος ὄντος, οἶμαι δεῖν ἀπόντας ἐξ ἴσης ἀποστρέφεσθαι, τὸν μὲν, ὅτι τοιοῦτός ἐστιν, ὡς εἰ καὶ μὴ πεποίηκεν, ἀλλ᾽ ἐποίησεν ἄν· καὶ τοῖς ἑαυτοῦ τρόποις πρέπουσαν αἰτίαν ἐδέξατο· τοὺς δὲ καὶ μὴ πλάσαντας, ὅτι συνέπλασαν ἄν· καὶ πρὸς αὐτὸν τὸ ἐγχείρημα, ὡς ἔστιν ἦθος οἰκεῖον πανουργίᾳ τινί. κἂν εἰ συνωμόται πολλοὶ μαρτυροῖεν, οὐδὲν αὐτοῖς ἔσται πλέον εἰς πίστιν· οἷον εἴ τις ἑταιρήσεως διώκοι τὸν Αἴαντα, γέλως ἂν εἴη πλατύς· ὁ δὲ Ἀλέξανδρος, εἰ μὴ θῆλυς, ἀλλὰ θηλυδρίας γε ἦν, καὶ τὴν αἰτίαν ἐχώρει. τὸν Σίσυφον δὲ καὶ τὸν Ὀδυσσέα μισῶ. καὶ γὰρ εἴ τι καὶ λέγοιεν ἀληθές, ἀλλὰ τοιοῦτοί γε ἦσαν, οἷοι τὰ πλείω ψεύδεσθαι. ἐγὼ δὲ οἷς ἀτυχῶ, λίαν εὐτυχῶ, πολιτῶν τοιούτων ἔχθρας καὶ φιλίας ἐστερημένος. διατετειχίσθω μοι τὰ πρὸς ἅπαντας. οὐδὲν ἐμοὶ πρὸς ἐκείνων οὐδένα. ξένος ἐν ξένοις βιώσομαι. ὁ τρόπος ἡμᾶς πρὸς τοῦ τόπου διοικίσει. ὀδύρομαι δὲ τὸ κλεινὸν ἔδαφος τῆς Κυρήνης, ὃ πάλαι μὲν εἶχον Καρνεάδαι τε καὶ Ἀρίστιπποι· νυνὶ δὲ Ἰωάνναι καὶ Ἰούλιοι, μεθ᾽ ὧν οὐκ εὐκαίρως γενόμενος, εὐκαίρως ἀποδημῶ. σὺ δὲ ἀλλὰ μηδὲ γράφειν ἔτι μοι περὶ τῶν ἐκεῖθεν πραγμάτων τινός· μηδὲ συνιστάναι τοὺς ἔχοντας δίκας. οὐ γὰρ ἂν ἐπιδοίην ἐμαυτὸν ἔτι τούτων τινί. ἀτυχέστατος μέντ᾽ ἂν εἴην, εἰ τῶν μὲν ἀγαθῶν τῆς φιλτάτης πατρίδος ἐστερήμην, μετέχοιμι δὲ ἀντιλογιῶν καὶ πραγμάτων, ἀφελκόντων με τῆς ἐν φιλοσοφίᾳ ῥᾳστώνης· καὶ πενίαν ἐξ ἀπραγμοσύνης τῆς κερδῶν ἑλόμενος, τὰ λοιπὰ κακὰ πρὸς ἐκεῖνα προσεργάσωμαι.

ΤΩ ΑΥΤΩ.

ΑΡΑΝΤΕΣ ἐκ Φυκοῦντος ἀρχομένης ἕω, δείλης ὀψίας τοῦ κατ᾽ ἐρυθρὸν κόλπον προσεσχομεν. ἐνδιατρίψαντες δὲ, ὅσον ὕδωρ πιεῖν καὶ ὑδρεύσασθαι· πηγαὶ δὲ ἐπ᾽ αὐτῇ ἐκδιδόασι πάνυ ὡραῖα, καθαρὸν καὶ ἤδη τοῦ πνεύματος ἐπισπεύδοντος τὴν καρπαθίαν, αὖθις ἀνήχθημεν. πνεύματι δὲ χρησάμενοι

δὲ χρησάμενοι μετρίῳ μὲν, ἀλλ' ἐκ πρύμνης ἀεὶ, καὶ μέγα οὐδὲν ἐφ' ἑκάστης ἡμέρας ἀνύειν ἐλπίσαντες, ἐλάθομεν ἐξωκυκότες ὅσον ἔδει. καὶ πεμπταῖοι τόν τε Φρυκτὸν ἰδόντες, ὃν ἀνεγείρουσιν ἀπὸ πύργου τοῖς καταγομένοις σύνθημα, θᾶττον ἢ λόγος ἀποβιβασθέντες ἦμεν ἐν τῇ νήσῳ τῇ Φάρῳ. λυπηρὰ δὲ ἡ νῆσος, ἐν ᾗ μήτε δάσος ἐστὶν αὐτοφυὲς, μήτε καρπὸς, ἀλλ' ἅλες τινές.

ΤΩ ΑΥΤΩ.

ΗΚΕΙΝ τις ἀθήνηθεν λέγεται κρηπιδοπώλης ἄνθρωπος, παρ' οὗ μοι δοκεῖς καὶ πέρυσιν ἐωνῆσθαι τὰς ἀνατρήτους ἐμβάδας· νῦν δέ φασιν αὐτὸν ἐπὶ μεῖζον ἐμπορεύεσθαι, κομίζοντα στολὰς ἀττικουργεῖς. τά τε θερίστρια πρέποντα καὶ ἡμῖν ἀναβολὰς εἰς τὴν ὥραν τοῦ ἔτους. πρὶν ἂν οὖν ἁπάσας φθάσειεν ἀποδόμενος, ἢ τὰς τῆς καλλίονος ἐργασίας· οἱ γὰρ προεντυγχάνοντες, οὐχ ὑπὸ τοῦ κατόπιν, ἀλλ' ὑπὸ ἑαυτῶν δήπουθεν ἀξιοῦσι βουλεύεσθαι· εἰσκάλει τοι τὸν ξένον, καὶ πρίω μοι τρεῖς ἢ τέτταρας τῶν ἀναβολῶν. πάντως ὅ,τι ἂν ὑπὸ τῆς τιμῆς καταθῇ, παρ' ἐμοί σοι πολλαπλάσιον κείσεται.

ΤΩ ΑΥΤΩ.

ΜΗΚΟΣ ἐπιστολῆς ἀνοικειότητα κατηγορεῖ τοῦ διακομίζοντος· ἀλλ' ὁ θαυμαστὸς Ακάκιος, οἶδε μὲν ὅσα κἀγὼ, ἐρεῖ δὲ καὶ ὧν οἶδε πλείονα, τοι, τε σὸς ἐραστὴς εἶ), καὶ τὴν γλῶτταν ἔχει νικῶσαν τὰ πράγματα, ὥστε τὴν ἐπιστολὴν παρὰ νόμον τοῦ προσθήσειν σε πλέον, ἢ τῇ χρείᾳ χαρίζομαι. ὃ δὴ ἀπαγγελεῖ σοι περὶ τοῦ υἱοῦ Διοσκουρίου, τοῦτο μὲν ὡς ὑγιαίνει, τοῦτο δ' ὡς ἀναγινώσκει, καὶ προσκεῖται τοῖς βιβλίοις, τοῦτο τῆς ἐπιστολῆς αὐτοῦ ὑπαρχέτω τιμή. ἡμεῖς δὲ αὐτοῦ συμμοιρίαν ἀδελφῶν περιερχόμεθα, προσθέντες Ἡσυχίῳ ζεῦγος ἀδελφῶν ἀρρένων οὓς εὐτυχεῖς ποιήσειεν ὁ θεὸς, αὐτοῖς τε καὶ ἀδελφοῖς, καὶ γονέων οἴκῳ, καὶ λοιπῷ γένει, καὶ ταῖς πατρίοις πόλεσι.

ΤΩ ΑΥΤΩ.

ΣΥΧΝΟΙ παρ' ἡμῖν καὶ ἰδιῶται καὶ ἱερεῖς, πλαττόμενοί τινας ὀνείρους, οὓς αὐτοὶ καλοῦσιν ἀποκαλύψεις, ἐοίκασιν ὑπέρ μοι δεῖσθαι κακὸν, ἂν μὴ τάχιστα τὰς ἱερὰς Αθήνας καταλαβεῖν μοι γένηται. ὁσάκις ἂν οὖν ἐντυχεῖν σοι γένοιτο ναυκλήρῳ πειραϊκῷ, γράφε πρὸς ἡμᾶς. ἐκεῖσε γὰρ ἐντευξόμεθα ταῖς ἐπιστολαῖς. ὀνήσομαι δὲ οὐ μόνον τοῦτο τὸ ἐπὶ τὰς Αθήνας ὁδοῦ, τὸ τῶν παρόντων ἀπαλλάξασθαι κακῶν, ἀλλὰ καὶ τὸ μηκέτι τοὺς ἐκεῖθεν ἥκοντας ἐπὶ λόγοις προσκυνεῖν, οἳ μηδὲν ἡμῶν τῶν θνητῶν διαφέρουσιν· οὔκουν εἰς σύνεσίν γε τοῦ Αριστοτέλους καὶ Πλάτωνος. ἀναστρέφονται δὲ ἐν ἡμῖν, ὥσπερ ἐν ἡμιόνοις ἡμίθεοι, διότι τεθέανται τὴν Ακαδημίαν τε καὶ τὸ Λύκειον, καὶ τὴν ἐν ᾗ Ζήνων ἐφιλοσόφει Ποικίλην, νῦν οὐκέτ' οὖσαν ποικίλην. ὁ γὰρ ἀνθύ-

πατος τὰς σμιλίδας ὑφείλετο· ἔπειτα ἐκώλυσεν αὐτὰς ἐπὶ σοφίᾳ μεῖζον φρονεῖν.

ΤΩ ΑΥΤΩ.

ΕΛΥΣΑΣ τὸ πρυμνήσιον· κἀγὼ τὰς ἡμιόνους ἔστησα παρὰ τὴν ζεφυρῖτιν ἠιόνα. τῆς ἀπήνης δὲ ἀποβαίνοντος, ἤδη σοὶ τὸ ἱστίον ἦρτο, καὶ κατὰ πρύμναν ὁ ἄνεμος. ἀλλὰ τοῖς τε ὀφθαλμοῖς ὑμᾶς ἐφ᾽ ὅσον ἐξικνοῦντο προὔπεμψα, καὶ πολλὰ τοῖς ἀνέμοις ὑπὲρ τῆς ἐρωμένης ψυχῆς διείλεγμαι, συνεργοὺς αὐτοὺς τὸ σκάφος, ὅτι μοι τὸ ἀμαλφέστατον φορτίον πεπίστευται. οἱ δὲ, οὐ γάρ εἰσιν ἀνέραστοι τῶν καλῶν, ὑπέσχοντό μοι τὴν σὴν κομιδήν τε καὶ ἀνακομιδήν. οὗτοι μὲν οὖν ἀγαθοὶ δαίμονες ὄντες, οὐκ ἄν ποτε ψεύσαιντο· σὺ δὲ ὥσπερ αὐτῶν ἐδεήθης, ἐντεῦθεν ἐκεῖσε πορθμεύων, δεήθητι κἀκεῖθεν ἐνθάδε. πολὺ γὰρ ἂν ἥδιους τότε σοὶ παραγγέλοιντο.

ΤΩ ΑΥΤΩ.

ΑΔΙΚΕΙΣ με ὦ θεία καὶ ἱερὰ κεφαλὴ, ψυχὴν ἁπλῆν καὶ ὑπὸ συνηθείας ἁλώσιμον, ἐνσείσας μὲν εἰς τὸ διαφερόντως ἀγαπᾶν σέ τε καὶ τὴν ἀδελφιδῆν, ἀφελόμενος δὲ σαυτοῦ τε καὶ τῆς ἀδελφιδῆς. ἐκείνην μὴ οὖν ἔχων, διπλῆν ἐθεώμην εἰκόνα· καὶ πρώην μοι διὰ τῆς νεάνιδος ὁ θεῖος ἀνῆς· νῦν δὲ ἄπεισι τὰ φίλα φεροῦσα. καὶ μέμφομαι τῇ φύσει, διὰ τὴν ἀμετρίαν τῆς εἰς τὸ ἀδικεῖν ῥοπῆς· καὶ εἴ τι φιλοσοφίας ὄφελος, εἰς ἀρρενωπότερον ἀνακλήσομαι, καὶ τοῦ λοιποῦ σφενδαμνίνῳ μοι καὶ ἀκλινεστέρῳ συνέσεσθε.

ΚΑΤΑ ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΥ.

ΑΙ κακοποιοὶ δυνάμεις ἐν κόσμῳ, συντελοῦσι μὲν τῇ χρείᾳ τῆς προνοίας· κολάζουσι γὰρ τοὺς ἀξίους κολάζεσθαι· εἰσὶ δ᾽ ὅμως θεομισεῖς τε καὶ ἀπότροπαιοι. Ἐγερῶ γὰρ, φησὶν, ἔθνος ἐφ᾽ ὑμᾶς, ἀφ᾽ οὗ πείσεσθε τόσα καὶ τόσα. καὶ τελευτῶν, αὐτοῖς ἐκείνοις, οἷς ἐπιστρατεύει, φησὶν ἐπεξελεύσεσθαι, ὅτι παραλαβόντες ὑμᾶς οὐκ ἠλέησαν, οὐδὲ ἀνθρωπίνως ἐχρήσαντο. αὐτὰς μὲν γὰρ οὐκ ἐξεμελέτησα τὰς ἱερὰς συλλαβάς· διισχυρίζομαι δὲ, ὡς ἔστιν οὗ τῶν βιβλίων ὁ θεὸς ταῦτα λέγων πεποίηται. καὶ οὐκ εἶπε μὲν οὕτως· οὐκ ἐποίησε δέ. ἀλλὰ Βαβυλώνιος βασιλεὺς, Ἱερουσαλὴμ μὲν τὴν πόλιν κατέσκαψε, τὸ δὲ ἔθνος ἠνδραποδίσατο. ὁ δὲ αὐτὸς οὗτος οὐκ εἰς μακρὰν ἐμεμήνει· καὶ γέγονε δίκη θεοῦ ἐξερημωθῆναι τὴν πόλιν, ὡς εἰ καὶ γέγονεν ἐν τῷ τόπῳ πόλις, ἀπιστηθῆναι. ἆρα τολμητέον ἐρέσθαι θεόν; διὰ τί σὺ μὴ ἀνίστης ἄνδρας ἐπὶ τοὺς ἡμαρτηκότας σοὶ τιμωρούς· ὅταν δ᾽ ὑπηρετήσωσι τῷ θείῳ βουλήματι, καὶ γίνονται δήμιοι τούτοις, ἐφ᾽ οὓς καταπέμπονται, δέον ἐκτίσαι χάριν τῆς ὑπουργίας, τότε δὴ μάλιστα καὶ κολάζονται. ἀλλ᾽ ἢ κεκίνηκεν ἡμᾶς εἰς ἀπόκρισιν ὧν αὐτοῦ πυνθανόμεθα; ἐπειδὴ γὰρ

βεβλαμμένου

βεβλαμμένῳ τῇδε τοῦ θείου νόμου, περιῆλθεν εἰς ἀνθρώπους κακά. τὰ δὲ κακοποιά, διαφερόντως κακά. προσουσίᾳ γὰρ φύσεως καὶ δραστήρια γίνονται. ἐπεὶ δ' οὖν ἅπαξ γέγονε τὰ κακά, τῆς θείας σοφίας καὶ ἀρετῆς καὶ δυνάμεως ἔργον ἐστίν, οὐ μόνον τὸ ἀγαθοποιεῖν· φύσις γὰρ ὡς εἰπεῖν αὕτη θεοῦ, ὡς τοῦ πυρὸς τὸ θερμαίνειν, καὶ τοῦ φωτὸς τὸ φωτίζειν· ἀλλὰ κἀκεῖνο μάλιστα τὸ διὰ κακῶν ἐπινοηθέντων πρός τινων, ἀγαθόν τι καὶ χρηστὸν τέλος ἀποτελεῖν, καὶ ὠφελίμως τοῖς δοκοῦσι φαύλοις χρῆσθαι. καὶ γὰρ σοφίας ἐστὶν εὐμηχάνου, καὶ τοῖς κακοῖς ἐν δέοντι χρήσασθαι. ὅταν οὖν δέηται κολαστῶν, χρῆται νῦν μὲν ἀγελάρχαις ἀκρίδων δαίμοσι· νῦν δὲ ὧν ἔργα λοιμοί· καὶ νῦν μὲν ἔθνει βαρβάρων, νῦν δὲ ἄρχοντι πονηρῷ, καὶ καθάπαξ εἰπεῖν, ταῖς ἐπιτηδείοις εἰς τὸ ποιῆσαι κακά, δημοσίαις φύσεσι. μισεῖ δ' ὅμως αὐτάς, ὅτι πρὸς τοῦτο γεγόνασιν ἐπιτήδειαι. οὐ γὰρ ἐποίησεν ὁ θεὸς ὄργανα συμφορῶν, ἀλλ' ὑφ' ἑαυτῶν εἰς τοῦτο παραχθεῖσιν ἑτοίμως ἐχρήσατο· καὶ διότι πρὸς τοῦτο σὺ γέγονας χρήσιμος. αὐτὸ τοῦτό ἐστιν, ὃ καὶ παντάπασιν ἀποκόπτει θεοῦ. οὕτω καὶ σκεῦος τὸ μὲν ἄτιμον, τὸ δὲ τίμιον ἐστί τε καὶ νομίζεται. κρίνεται γὰρ ἑκάτερον πρὸς ἥν τινα χρείαν παρέχεται· τράπεζα μέν, ἱερὸν χρῆμα, δι' ἧς ὁ θεὸς τιμᾶται φίλιός τε καὶ ξένιος· καὶ τὸν Ἀβραὰμ ἡ φιλοξενία, θεοῦ πεποίηκεν ἑστιάτορα· μάστιξ δὲ ἀποτρόπαιον· θυμῷ γὰρ ὑπηρετεῖται· καί τις ἤδη χρησάμενος αὐτῇ, μετενόησε. τῶν μέντοι κολαζομένων ὁ θεὸς κήδεται· οὐδὲ γὰρ οὐδὲ τοῦτο μικρόν, ἐπισκοπῆς ἀξιωθῆναι θεοῦ, καὶ καθαίρεσθαι διὰ δίκης τὰ ἁμαρτήματα. αἱ δὲ τιμωροὶ φύσεις, αἱ παντάπασιν ἀπόστροφοι τοῦ θεοῦ. τὸ γὰρ ἀφανιστικόν, τῷ δημιουργῷ δήπου πολέμιον. οὐ γὰρ οὐδὲ διάκειται τὴν γνώμην ὁ τιμωρός, ἢ δαίμων, ἢ ἄνθρωπος, ὡς λειτουργίαν τινὰ ταύτην εἰσφέρων θεῷ· ἀλλὰ τῇ μοχθηρίᾳ τῆς φύσεως χαριζόμενος ταῖς κοιναῖς συμφοραῖς ἐπεξέρχεται. οὐ τοίνυν ἐπειδὴ δυστυχεῖν ἔδει τὴν πόλιν, σὺ δὲ τοῦτ' εἰργάσω, παρὰ τοῦτό σε δεῖ διαδρᾶναι τὴν δίκην· ταύτην γὰρ ἂν τὴν ἀπολογίαν καὶ Ἰούδας ἀπελογήσατο. ἔδει γὰρ ὑπὲρ τῆς ἁπάντων σωτηρίας σταυρωθῆναι Χριστόν· ἀλλ' ἔδει μέν φησιν. οὐαὶ δέ, δι' οὗ γίνεται, καὶ καλὸν ἦν τῷ ἀνθρώπῳ εἰ μὴ ἐγένετο. οὐκοῦν τὸ μὲν ὁρώμενον, ἀξίαν τὴν προδοσίαν αὐτοῦ διεδέξατο· τὸ δὲ οὐχ ὁρώμενον, οὐδ' ἂν ἐπινοήσειέ τις. οὐ γάρ ἐστιν ἐπίνοιαν ἀνθρώπου χωρῆσαι, ἵνα γνοίη ἂν τῷ Χριστοῦ προδότῃ τὰ κολαστήρια. τὸ γὰρ ἢ δεῖ γενέσθαι ὑπηρετῆσαι τῷ χρεών, οὐκ ἀστείας ἀπολογίας ἐστί. δεῖ τοίνυν ὅσον οὐδέπω καὶ αὐσουριανοὺς καὶ Ἀνδρόνικον, ὑπὲρ ὧν εἰς ἡμᾶς εἰργάσαντο, δίκην ἀξίαν κομίσασθαι. καὶ γὰρ τὴν ἀκρίδα τὴν λυμηναμένην ἡμῖν τοὺς καρπούς, καὶ μέχρι μὲν καλάμης τὸ λήϊον, μέχρι δὲ φλοιοῦ τὰ φυτὰ δαπανήσασαν, καταποντιστὴς ἄνεμος ἄρας ὦσεν εἰς μέσον τὸ πέλαγος. ταύτῃ μὲν οὖν τῇ πληγῇ τὸν νότον ἀντέταξεν ὁ θεός· καὶ ἐπ' αὐσουριανοὺς ἤδη τις ἤρηται παρ' αὐτοῦ στρα-

τηγὸς ὡς εἴη γε τοῦτον ἡμῶν εἶναι τὸν παρ᾽ αὐτοῦ πώποτε στρατηγῶν δυσσεβέ-
στατόν τε καὶ ἀδικώτατον. τοῦτον ἐπὶ τοῖς κατ᾽ αὐτὸν τῷ ἐπαίῳ μακαρίσαι μοι
» γένοιτο. μακάριος γάρ, φησίν, ὃς ἀνταποδώσει σοι τὸ ἀνταπόδομα αὐτοῖς. μα-
» κάριος ὃς ἐδαφιεῖ τὰ νήπια αὐτῶν πρὸς τὴν πέτραν. τίς δὲ ἄρα, τίς ὁ ἐλεύ-
θερος περὶ μὲν τὸν παλαμναῖον τῆς χώρας Ἀνδρόνικον. τίς ἀξία γένοιτ᾽ ἂν
δίκη ψυχῆς κακεργάτιδος. ὡς ἐμοὶ τῶν πληγῶν ἁπασῶν αἷς μετῆλθε τὰς
ἁμαρτίας ἡμῶν ὁ θεός, Ἀνδρόνικός ἐστι μακρῷ πάντων βαρύτερος. πρὸς
γὰρ ταῖς κοιναῖς συμφοραῖς, οὗτος ἐμόν ἐστι κακὸν ἴδιον. διὰ τοῦτον μέτεισιν
ὁ πειράζων, ἵνα δραπετεύσω τοῦ θυσιαστηρίου τὴν λειτουργίαν. ἐπαναληπτέον
δέ μοι μικρὸν ἄνω τὸν λόγον, ἵν᾽ οἷς ἴστε, προσθεὶς ἃ μὴ πάντες γινώσκετε,
ἀκόλουθον ὑμῖν τὴν διδασκαλίαν τῶν περὶ ἐμὲ πραγμάτων ποιήσωμαι.
καὶ γὰρ πρὸς τὰ μετὰ ταῦτά μοι καλῶς ἔχει τούτων ὑμᾶς ἀκροατάς μοι γενέ-
σθαι. ἐμοὶ παιδόθεν παρέστη θεῖον ἀγαθὸν εἶναι, σχολὴ καὶ τοῦ ζῆν εὐμάρεια·
τοῦτο, ὃ ταῖς θείαις φύσεσι προσήκειν τις ἔφη, αὐτὸ τὸ τί εἶναι, τὸ τοῦ νοῦ ἐκ-
τρέφειν καὶ συνιστᾶν τῷ θεῷ, τὸν ἔχοντά τε αὐτὴν καὶ καρπούμενον. ὅσα δὴ
παισίν ἐστιν ἢ γίνεται πράγματα, τούτων ἐλάχιστον ἐγὼ μετέσχον, καὶ ὅσα
μειρακίοις, καὶ ὅσα νέοις. καὶ εἰς ἄνδρα παραγγείλας, οὐδέν τι παιδαρείου
πρὸς ἀπραγμοσύνην παρήλλαξα. ἀλλ᾽ ὥσπερ ἐν πανηγύρει σεμνῇ διε-
ξάγων τὸν βίον, διὰ πάσης ἡλικίας ἵλεων καὶ ἀκύμαντον τῆς ψυχῆς ἐτήρη-
σα τὴν διάθεσιν. οὐ μὴν διὰ τοῦτο ἀνθρώποις ἀσυντελῆ με πεποίηκεν
ὁ θεός. ἀλλὰ πολλάκις ἡμῖν καὶ ἰδιῶται καὶ πόλεις εἰς δέον ἐχρήσαντο. ἐδί-
δου γὰρ ὁ θεὸς δύνασθαί τε τὰ μέγιστα, καὶ τὰ κάλλιστα βούλεσθαι. τούτων
οὐδὲν ἐμὲ φιλοσοφίας ἀφεῖλκεν, οὐδὲ τὴν εὐδαίμονά μοι σχολὴν ὑπετέ-
μνετο. τὸ γὰρ ἐθισμῷ, καὶ μόχθῳ καὶ μόλις ποιεῖν, τοῦτ᾽ ἐστιν ὃ δαπανᾷ τὸν χρό-
νον, καὶ τὴν ψυχὴν ἐμβαπτίζει μερίμναις πραγμάτων. ὅτῳ δὲ εἰπεῖν
μόνον καθήκει, ἡ πειθὼ δὲ ἕπεται καὶ ὁ λόγος ἀνυσιμώτατός ἐστι παρὰ τοῖς
ἀκούουσι, τίς φειδὼ ῥημάτων, ἵνα δυστυχίας τις ἐλευθερωθῇ. τίμιον ζῶον ὁ
ἄνθρωπος. τίμιον γάρ, εἰ δι᾽ αὐτὸν ἐσταυρώθη Χριστός. ἐμοὶ δὲ τὸ πείθειν ἀν-
θρώποις εἰς τὸν μέχρι τοῦ παρόντος ἐνιαυτόν, τάχα μὲν θεῖος κλῆρος ἐγένε-
το. τάχα δὲ μόλις πραγμάτων ἀπεχόμενος, ἐπετύγχανον. νῦν γὰρ δὴ τὸ
πρᾶγμα ἔοικεν ἐξεληλέγχθαι μετὰ πολλῶν, ἃ ἵνα σαφῶς ἦν τοῦ θεοῦ, καὶ
τοῦτ᾽ ἀνεπίθομαι αὐτῷ. καὶ ἔζων μετ᾽ ἀγαθῶν τῶν ἐλπίδων, ὥσπερ ἐν ἱερῷ πε-
ριβόλῳ τῷ κόσμῳ, ζῶον ἄφετον, ἀνειμένον ζῶν, εὐχῇ καὶ βίβλῳ καὶ θήρᾳ με-
ρίζων τὸν βίον. ἵνα γὰρ ὑγιαίνῃ ψυχή τε καὶ σῶμα, τὸ μέν τι δεῖ πονεῖν, τὸ δὲ αἰ-
τεῖν τὸν θεόν. μετὰ ταύτης εὐμαρείας εἵλκυσα τοὺς ἐνιαυτοὺς τοὺς μέχρι
τῆς ἱερωσύνης αἱρέσεως. πρὸς ἣν ἐγὼ παρὰ τοὺς πώποτε δεδιότας γέ-
γονα. μαρτύρομαι τὸν ἐπὶ πᾶσι θεόν, οὗ δι᾽ ὑμᾶς ἐγὼ τὰς ἀπορρήτους ἐβά-
στασα τελετάς, δίχα τῶν ἀνθρωπίνων προσόδων τε καὶ σπουδῶν, αὐτοὺς κατα-
μόνας

μόνας ἐν πολλοῖς καιροῖς τε καὶ τόποις προσεπῆλθον θεῷ καὶ σωτηρίας, καὶ γονυ-
πετὴς ἱκέτης γενόμενος, θάνατον ἀντὶ γεροντείας ᾑρούμην. αἰδὼς γὰρ ἴσως
με καὶ φιλία κατεῖχε τῆς ἐν φιλοσοφίᾳ σχολῆς, ὑπὲρ ἧς ἅπαντα δεῖν
ᾤμην ποιεῖν τε καὶ λέγειν. ἀλλ' ἐπειδὴ τῶν μὲν ἀνθρώπων ἐκρατοῦμεν, τοῦ
θεοῦ δὲ ἡττώμην, ὡς κοινὴ φήμη τὸν ἀξιούμενον ἐστὶ πολέμιον θεοῦ, ἔφε-
ρον, ἀλλὰ δυσηνιάστως τὴν καινοτομίαν τοῦ βίου· δρᾶν μὲν γὰρ ἐπιτεθειμένον
ἐλπὶς ἀγαθῶν καὶ φόβος χειρόνων ἀνέκοψε, καὶ λεγόντων ἤκουσα γερόντων
ἱερῶν, ὅτι με θεὸς ποιμαίνει· καί τις ἐπὶ λέξεως εἶπεν, ὡς ἱλαρόν ἐστι τὸ πνεῦ-
μα τὸ ἅγιον, καὶ ἱλαροὺς τοὺς μετόχους αὐτοῦ καὶ προσέθηκεν, ὡς ἠμφισβή-
τησαν ἡμῖν πρὸς θεὸν δαίμονες· οὓς λυπῶ προσχωρήσας τῇ μερίδι τῇ
κρείττονι. ἀλλὰ κἂν τι προσβάλλωσι χαλεπόν, οὐκ ἀμελεῖται, φησί, φιλό-
σοφος ἱερωμένος. ἐγὼ μὲν οὖν· οὐ γὰρ ῥᾴδιός εἰμι γοητευθῆναι καὶ πα-
ρόν τι λογίσασθαι περὶ ἐμαυτοῦ· τὴν ἀτυχίαν ἣν ἐπασάμην· ἀλλ' οὐχ
ὑπὸ φθόνου δαίμονος. οὐ γὰρ οἴομαι μοι προσήκειν ἀρετήν, ἥτις ἂν τοὺς
βασκάνους ἐκίνησεν. ἀλλ' ἐφοβούμην μὴ μᾶλλον δίκας ὀφλόντα τῶν ἀξίων ἅπτε-
σθαι μυστηρίων θεοῦ. καὶ ταύτην τὴν ἀτυχίαν ἐμαντευόμην, εἰς ἣν οὐ
κατὰ μικρὸν ὤλισθον· ἀλλὰ περὶ τῶν ἐνταῦθα, καὶ τὰ δεινὰ πάντα περὶ ἡμᾶς· καὶ
χορηγὸς πάντων Ἀνδρόνικος δαίμων ἀλιτήριος ἄπληστος συμφορῶν, τῆς πό-
λεως τοῖς ἀλλοφύλοις ἐγκειμένης, ἔα πανταχοῦ τῆς ἀγορᾶς ἀνδρῶν οἰμωγαί,
γυναικῶν ὀλολυγαί, παίδων ὀλοφυρμοί, σχῆμα πόλεως ἑαλωκυίας αὐτῇ
περιτέθεικεν, ἧς τὸ κάλλιστον μέρος ἀποτεμόμενος, ἰδίως χωρίου ὀνομασθῆ-
ναι γέγονεν αἴτιος, τὴν στοὰν τὴν βασίλειον τὸ πάλαι κριτήριον, ἀποδείξας
βασανιστήριον. ταύτην δαίμοσι ποινίμοις, οἷς ἑαυτὸν ἀρχῆς προσένειμε, βω-
μὸν καὶ τράπεζαν παρέθηκεν. ὦ πόσαις αὖ τις πολιτῶν εἱστίασε δάκρυσι.
ποῖοι Ταυροσκύθαι, τίνες Λακεδαιμόνιοι, τοσοῦτον περὶ τὰς μάστιγας
αἵματι τὴν παρ' αὐτοῖς ἐτίμησαν Ἄρτεμιν· δρόμος ἁπάντων εὐθὺς ἐπ' ἐ-
μὲ καὶ πανταχόθεν εὐθὺς ἐβαλλόμην, ἀκοῇ καὶ θέᾳ κακῶν νουθετήσας, οὐκ
ἔπεισα ἐπιτιμήσας, ἠρέθισα. ὁ παρ' ὧν καιρὸς, ἤλεγξεν ἡμῶν τὴν ἀσθέ-
νειαν, ἣν μέχρι νῦν ἔκρυψεν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων θεός. συγχωρουμένων γὰρ
ἀεὶ τιμὴν καρπωσάμενος, παρέχον ὑποψίαν τῇ πατρίδι δυνάμεως. καὶ
τοῦτο χαλεπώτατον τῶν συμβεβηκότων ἐστί μοι. παρ' ἧς γὰρ τὴν ἐλπίδα τῶν
ἠγνοηκότων με κρίνομαι. οὐδὲ γὰρ πείθω λέγων αὐτοὺς ὡς οὐ δύναμαι· ἀλλ'
ἀξιοῦμαι πάντα τὰ δίκαια δύνασθαι. περίεστιν οὖν αἰσχύνεσθαι καὶ λυ-
πεῖσθαι· πάθος εὐθὺς ἐν ψυχῇ, καὶ ποικιλία φροντίδων, καὶ εἰδωλοποιΐα πρα-
γμάτων, καὶ μακρὰν ὁ θεός· εἰ δαιμόνων εἰσὶ προσβολαὶ τὰ γινόμενα δι'
Ἀνδρονίκου, πλὴν ἐποίησαν ὅσον ἐβούλοντο. οὐκέτι τὸ συνήθεις ἐν εὐχαῖς γλυ-
κυθυμίας ᾐσθόμην· ἀλλὰ τὸ μὲν σχῆμα εὐχῆς. ἐγὼ δὲ καὶ περιηνέχθην ἀ-
πανταχοῦ τῶν πραγμάτων, ὀργῇ καὶ λύπῃ καὶ πᾶσι πάθεσι μεριζόμενος.

καίτοι διὰ γοῦν παρὰ θεῶν συνεδινόμεθα. γλαφυρὰ δὲ ἀνθρώποις τὰ πρὸς ἀν-
θρώπους ὑπηρετεῖ. εἰ τοίνυν ἐν εὐχαῖς ἀπραξίας ἠτύχηκα καὶ τὰ ἀνδράπο-
δα, ἢ πάθεια, τῆς γέ τοι τοῦ βίου μεταβολῆς οὐ ταύτῃ μόνον εἰς κακὸν ἀπο-
λέλαυκα, ἐξ ἀπραξίας εὑράμενος πράγματα, ἀλλ' ἀπενθὴς τὸ μέ-
χρι πρώην διαγενόμενος, νεκρὸν ἐπεῖδον, οὗ πρὸ ἀποθανεῖν ηὐξάμην.
οὕτω πικροῖς ἡμᾶς ἡ πόλις ἐπιβατηρίοις ἐξένισεν, ὡς ἅμα τοῖς ἀνθρώ-
ποις τὰ πράγματα νῦν μὲν ἄνω, νῦν δὲ κάτω χωρεῖ, καὶ ἐφεξῆς ἥκει φέ-
ροντα ἕτερα πολλά, νῦν μὲν αἴσια, νῦν δὲ ἀπαίσια. ἀλλ' ἐπειδή μοι συνέ-
πεσεν ἀποβαλεῖν τῶν παιδίων τὸ φίλτατον, κἂν εἰργασάμην αὐτός τι δει-
νὸν ἐμαυτόν, οὕτως ἑαλώκειν τοῦ πάθους. ἔγωγέ τοι τὰ μὲν ἄλλα ἐῤῥώμενος
εἰμί· λέγω δὲ ἐν εἰδόσι· καὶ πολλὰ δοῦλα τοῦ λόγου· συνηθείας δὲ οὕτω τοι
ἥττων, ὡς ταύτῃ κρατεῖν τὴν ἀλογίαν τοῦ λόγου. οὐκοῦν οὐδὲ τοῖς ἐκ φι-
λοσοφίας δόγμασι τοῦ παρόντος πάθους ἐκράτησα. ἀλλ' Ἀνδρόνικος ἀντιπε-
ριήγαγε, καὶ πρὸς ταῖς κοιναῖς συμφοραῖς τὸν νοῦν ἔχειν ἐποίησε· καὶ γεγό-
νασί μοι συμφοραὶ παραμυθίαι τῶν συμφορῶν, πρὸς ἑαυτὰς ἀνθέλκουσαι,
καὶ πάθει πάθος ἐκκρούουσαι. συνεπιτίθεται δή μοι τῇ πικρᾷ τῶν παρόντων αἰ-
σθήσει μνήμη τῶν παρελθόντων ἀγαθῶν, ἐξ οἵων ἄρα, ἐν οἵοις γεγόναμεν· καὶ
τὴν πανήρως ἅμα πάντων ἀφῃρημένος. ὃ μὲν οὖν μέγιστον τῶν κακῶν, ὅ-
μοι καὶ δύσελπιν εἶναι τὸν βίον ποιεῖ, οὐκ εἰωθὼς ἀποτυγχάνειν ἐν ἱκεσίαις
θεοῦ, νῦν πρῶτον οἶδα μάτην εὐξάμενος· εἶτα τὴν μὲν οἰκίαν κακῶς
πράττουσαν ὁρῶ· τὴν δὲ πατρίδα δυστυχοῦσαν οἰκεῖν ἀναγκάζομαι. πᾶ-
σι δὲ ἐγκείμενος ἐφ' ᾧ προσῆκα κλάεσθαι, καὶ τὰ κατ' αὐτὸν ἕκαστον ὀλο-
φύρεσθαι, ἔλεον αὐτοὺς ἀνόνητον ἐλεῶ. καὶ προσέτι τὸ αἰσχύνεσθαι, ὅτι πο-
λίτην ἄνδρα χρησάμενον συμφοραῖς καὶ κλαπέντα χρυσίον δημόσιον, ἀπαι-
τήσας ὑπὲρ στατῆρας μυρίους, ἔγνωκεν ἀναβολὴν μὴ διδοὺς ἀποκτεῖναι
διὰ χιλίους. μᾶλλον δὲ δι' ἐμέ. δι' ἐμὲ γὰρ αὐτὸν ἔχει καθείρξας εἰς δυσε-
πιχείρητον φρούριον, ἐν οἵῳ τοὺς Λιτυέρσας δεδέσθαι ποιητῶν παῖδες φαν-
τάζονται· καὶ ἵνα μὴ ἀφαιρεθῇ, φησί, παρ' ἐμοῦ, δεῖ πέμπειν ταύτην ἡμέ-
ραν ἀπόσιτον εἶναι τὸν ἄνθρωπον, εἰσαγωγῆς ἄρτων ἀπηγορευμένης τοῖς
δεσμοφύλαξιν. ἀλλὰ πρώην αὐτοῦ κεκραγότος ἅπαντες ἤκουσαν, ὡς ὠ-
φελιμώτερος ἔσται τῶν χιλίων στατήρων ἀποθανὼν ὁ πολιτευόμενος· διὸ
καὶ τοὺς προσιόντας αὐτῷ τῇ τῶν χωρίων ὠνῇ, φοβεῖ καὶ ταράττει καὶ πάν-
τα τρόπον ἀφίστησιν. οὐ γάρ, οἶμαι, δεῖ τοῦ χρυσίου· τοῦ δὲ τεθνάναι τὸν ἄνθρω-
πον δεῖ. ἐγὼ δὲ οὔτε ἰσχυρότερός εἰμι πρὸς τὸ τείχεσιν ἐρυμνοῖς προσ-
βαλεῖν, οὔτε εὐμήχανος εἰσερπύσαι, καὶ τῆς συμφορᾶς ἐξελέσθαι τὸν
ἄνθρωπον. παρείησι δέ, φασί τινες, οὐδεὶς οὐδένα. οἱ γὰρ ὑπηρέται, φύσει μὲν
εἰσὶν οἵτινες εἰσί, νῦν δὲ καὶ πρὸς παράδειγμα ζῶσιν Ἀνδρόνικον, ὃς ἐπὶ τῶν
τὴν ἐκκλησίαν ἀτιμῶν προσκαθέζεται. τὴν μὲν οὖν εἰς ἡμᾶς αὐτοῦ, λό-

γος

γος οὐδείς. ὡς ἐγὼ κἂν χάριν εἰδείην αὐτῷ, τὴν διὰ θεὸν ἀτιμίαν δεχόμενος ὡς μαρτύριον. ἀναμνήσθητε γὰρ ὑμεῖς, οἷς ἦν πρὸς ἐμέ, τὸ εἰ μηδὲν ἄλλο, τὸ ἐξ ἐκείνων γενόμενον ἀπ' Εὐρυσθένους τοῦ καταγαγόντος Ἡρακλείδας εἰς Σπάρτην, μέχρι τοῦ νῦν παῖδες ἐκ διαδοχῆς ταῖς δημοσίαις ἐνεκολάφθησαν κύρβεσιν. ἄνθρωπος οὐκ ἔχων εἰπεῖν ὄνομα πάππου, ἀλλ' οὐδὲ πατρός, φασί, πλὴν ὅσον εἰκάσαι· ἀπὸ θυννοσκοπείου δὲ ἐπὶ τὴν ἡγεμονικὴν ἀπήνην ἁλάμενος· οὗτος οὖν τὴν ἐν πόλει λαμπρότητα τεθαυμακώς, ἀγανακτείτω τοῖς ἐλλείμμασιν. ἀλλ' ἔγωγε τὸ μέχρι τῆς ἱερωσύνης, καὶ τιμῆς ἐνεφορήθην, καὶ ἀτιμίας οὐκ ἐγευσάμην· νυνὶ δὲ οὔτ' ἂν ἠθέλην τιμώμενος, οὔτε καταφρονούμενος ἄχθομαι. οὐδέτερον γὰρ αὐτῶν ἐπὶ τῷ παρὰ τοῦ ποιοῦντος εἰς ἐμὲ δοκεῖ γίνεσθαι· ἀλλ' ἑκάτερον εἰς διαφορὰν τοῦ θεοῦ. διόπερ ὁ τὰ τοιαῦτα τολμῶν οὗτος ἄνθρωπος, ὡς οὐδὲν οὔτε λέγων, οὔτε ποιῶν παρεκίνησεν, ἀρθεὶς ἀφ' ἡμῶν, αὐτῷ διακηρύττεται τῷ θεῷ, καὶ φωνὰς ἀφῆκεν ἐπὶ συνεστώτων καὶ περιεστώτων λαῶν, ἃς αὐτίκα τῆς πρὸς ἀπόλυτα χοῦ γῆς ἐκκλησίας ἐπιστολῆς ἀναγινωσκομένης ἀκούσεσθε. τοιοῦτόν ἐστι φύσις ἀπαιδεύτως ἐπειλημμένη δυνάμεως, τῇ κεφαλῇ τὸν οὐρανὸν ἐξαράσσειν ἐπιχειρεῖ. ἔστω, δυνάσθω, κεχρήσθω τῇ φύσει, τῷ καιρῷ, ἀποκλινέτω. ὁ δεῖ τῶν πολεμίων ὃν ἵνα βούλεται· ἡμῖν δὲ ἀπόχρη μένουσιν ἐπὶ τῆς τάξεως, ἐφ' ἧς ἡμᾶς ἔταξεν ὁ θεός, ἀπηλλάχθαι μὲν τῆς κοινωνίας τῶν πονηρῶν, Ἀγνεῦσαι δ' ἀκοὰς βλασφημοσύνης ἀλεγεινῆς· ἀπογνῶναι δὲ πρεσβείας ἀδικουμένων, ἀπολελογημένοις τῷ δήμῳ διὰ τῆς μάτην ἐπιχειρήσεως, ὃ νοῦ μέγεθος ἔχοντος ἦν καὶ πρὸ πείρας ποιῆσαι· νυνὶ δὲ περιεμείναμεν ὑμᾶς ἐκ τῶν πραγμάτων συμψήφους ποιήσασθαι, ὅτι πολιτικὴν ἀρετὴν ἱερωσύνῃ συνάπτειν, τὸ κλώθειν ἐστὶ τὰ ἀσύγκλωστα. ὁ πάλαι χρόνος ἤνεγκε τοὺς αὐτοὺς ἱερέας τε καὶ κριτάς. καὶ γὰρ Αἰγύπτιοι καὶ τὸ Ἑβραίων ἔθνος, χρόνον συχνὸν ὑπὸ τῶν ἱερέων ἐβασιλεύθησαν. εἶτ' ἐπειδή μοι δοκεῖ τὸ θεῖον ἔργον ἀνθρωπίνως ἐπράττετο, διῴκισεν ὁ θεὸς τοὺς βίους· καὶ ὁ μὲν ἱερός, ὁ δὲ ἡγεμονικὸς ἀπεδείχθη. τοὺς μὲν γὰρ εἰς ὕλην ἐπέστρεψε, τοὺς δὲ συνέταξεν ἑαυτῷ. τετάχαται δὲ οἱ μὲν ἐν τοῖς πράγμασιν, ἡμεῖς δὲ ἐν ταῖς εὐχαῖς εἶναι. τὸ δὲ καλὸν ἀπαιτεῖ παρ' ἀμφοῖν ὁ θεός. τί οὖν ἐπολυάγλς. τί δὲ συνάπτειν πειρᾷ τὰ κεχωρισμένα παρὰ τοῦ θεοῦ, ὃς οὐδὲ διοικεῖν ἡμᾶς, ἀλλὰ παραδιοικεῖν ἀξιοῖς· οὗ τί γένοιτ' ἂν ἀθλιώτερον. πρεσβευτάτου σοι δεῖ; βάδιζε παρὰ τὸν ἐπιτροπεύοντα τῶν νόμων τῆς πολιτείας. τοῦ θεοῦ σοι τί δεῖ; ἴθι παρὰ τὸν ἱερέα τῆς πόλεως. οὐχ ὡς ἐνταῦθα ἐνὸν τὸ πάντως ἐπιτυχεῖν, ἀλλ' ὡς ἐγὼ προθυμηθήσομαι· ἂν δ' ἐπιτρέπῃ τις ἠρεμεῖν, τάχα ποτὲ καὶ δυνήσομαι. ἅμα γὰρ ἀποστρέφεται τὴν ὕλην, καὶ πρὸς θεὸν ἐπιστρέφεται. θεωρία τέλος ἐστὶν ἱερωσύνης, μὴ ψευδομένης τὸ ὄνομα. θεωρία δὲ καὶ πρᾶξις, οὐκ ἀξιοῦσι συγγίνεσθαι. ὁρμὴ μὲν γάρ, ὁρμὴ πράξεων.

προσεδρεία δὲ ἀπαθής· ἀλλὰ δεῖ κεχωρίσθαι παθῶν τὴν ψυχὴν τὴν μέλλου-
» σαν ἔσεσθαι δοχεῖον θεοῦ. μὴ καθαρῷ γάρ, φησί, καθαροῦ ἐφάπτεσθαι,
» μὴ οὐ θεμιτὸν ᾖ. σχολάσατε καὶ γνῶτε ὅτι ἐγώ εἰμι ὁ θεός. σχολῆς δεῖ πολ-
λῆς μετὰ φιλοσοφίας ἱερατεύοντι. οὐ καταδικάζω τῶν ἐπισκόπων τοὺς ἐν τοῖς
πράγμασιν· ἀλλ' ἐμαυτὸν εἰδὼς μόλις εἰς θέαν ἐξικνούμενον, ἄγα-
μαι τῶν δυναμένων ἑκάτερα. ἐμὴ δύναμις οὐκ ἔστι δυσὶ κυρίοις δουλεύειν.
εἰ δ' εἰσί τινες, οἳ μηδὲ ἀπὸ τῆς συγκαταβάσεως βλάπτονται, δύναιντο
ἂν καὶ ἱερᾶσθαι, καὶ πόλεων προεστάναι. ἀκτὶς ἡλίου κἂν ὁμιλήσῃ βορβό-
ρῳ, μένει καθαρὰ καὶ ἀμόλυντος· ἐγὼ δὲ τοὐναντίον τοῦτο παθών, πηγῶν καὶ θα-
λάττης δεήσομαι· καὶ εἰ δυνατὸν ἦν ἀτελὲς πλεῖν ἢ τριάκοντα ἐνιαυτοὺς
συνεῖναι θεραπεύσομαι τι μηδὲν ἀπολαῦσαι τῆς ὕλης κακὸν εἰς προσπάθειαν,
ὅτι δεῖ καταβῆναι τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ. ἀλλ' ἔστι προσιουσία δυνάμεως, ὁμιλοῦν-
τα τοῖς χείροσι μένειν ἐπὶ τῆς φύσεως, καὶ μηδένα τρόπον παθαίνεσθαι. τοῦ-
το θεοῦ μὲν ὕμνος ἐστὶν· ἀνθρώπῳ δὲ παραίτησις γίνεται διευλαβουμένῳ
τῆς φύσεως αὐτοῦ τὴν ἀσθένειαν. κατὰ τούτους ὑμῖν ἐγὼ τοὺς ὅρους συμπέσο-
μαι. οὐ μὴν τό γε κρίνειν καιροὺς ἐμαυτὸν ἀφαιρήσομαι, ὡς ὅταν ἐξῇ κα-
τιόντα, κατιέναι, τουτέστι διὰ τῆς τυχούσης ἐπιστροφῆς ἀγαθόν τι μέγα ποιεῖν.
οὕτω καὶ ὁ θεὸς πολιτεύεται. ὃ προεστηκέναι δέ ἐστι τὸ δεινόν, οὗ μήτε θεοῦ
φύσις ἀνέχεται, μήτε ὅστις ἑαυτὸν ἀπευθύνει πρὸς τὸν θεόν. εἰ γέγονα χρη-
μάτων ἢ κτημάτων ἐπιμελής, εἰ σύνιστέ μοι λογισμοὺς δεχομένῳ τῆς καθ'
ἡμέραν ἢ τῆς κατ' ἔτος δαπάνης, εἶτα ἐν τοῖς ὑμετέροις τοῦ χρόνου φείδομαι,
διὰ ζῶν εἰμι καὶ οὐκ ἀξιῶ συγγινώσκεσθαι· εἰ δὲ ἀμελήσας τῶν οἴκοι πρότε-
ρον, τῇ κατὰ νοῦν ἐνεργείᾳ συνέταξα τὴν ζωήν, τί δεινὸν εἰ τὴν ἴσην ὑ-
μᾶς ἀξιῶ. ἀλλ' ἐπεὶ τούτοις ὑμᾶς οὐκ ἀρέσκομεν, ὡς ὄντων ἑτέρων οἳ δύ-
νανται κατὰ ταυτὸν ἐν ἀμφοῖν εὖ διαγίνεσθαι, ἔξεστι βουλεύσασθαι τὸ λῷον
τῇ τε πόλει καὶ ταῖς ἐκκλησίαις κἀμοί. οὐκ ἐξομοῦμαι τὴν ἱερωσύνην,
μήποτε διωνηθείη τοσοῦτον Ἀνδρόνικος. ἀλλ' ὥσπερ οὐδὲ φιλόσοφος ἐγενό-
μην δημόσιος, οὐδὲ θεάτροις ἐπεδήμουν, οὐδὲ διδασκαλεῖον ἤνοι-
ξα, καὶ οὐδὲν ἧττον ἦν τε καὶ εἴην φιλόσοφος· οὕτως οὐδὲ ἱερεὺς δημόσιος εἶναι
βούλομαι. οὐχ ἅπας ἅπαντα δύναται. ἐγὼ συγγενόμενος ἐμαυτῷ, καὶ
διὰ νοῦ τῷ θεῷ, καταβὰς ἀπὸ θεωρίας, δύναμαι συνουσίας οὐκ ἀχρή-
στους ποιεῖσθαι πρὸς ἕνα καὶ δύο· καὶ οὐδὲ τούτους ἀγελαίους, ἀλλ' εἴ τινες
εἶεν, ἢ φύσεως λαχόντες, ἢ ἀγωγῆς ἐπιτυχόντες, ὥστε νοῦν τεθαυμακέναι
περὶ σώματος. ἀλλὰ καὶ διὰ πολλῶν πραγμάτων ἁπλούμενος μετὰ τῆς
ἐμαυτοῦ ῥᾳστώνης, γινοίμην ἂν τῷ καιρῷ χρήσιμος· καταχωννύμενος δὲ
ὑπ' αὐτῶν, ἐμαυτοῦ τε ἐπιλήσομαι εἰμί, καὶ τῶν πραγμάτων ζημίαν ποιῶ.
οὐ γάρ ἐστι μισοῦντα καλῶς τι ποιεῖν· ἀλλ' ὁ μὴ πάσῃ τῇ γνώμῃ δεδο-
γμένα ποιῶν, ἄθυμος ἔρχεται πρὸς τὴν πρᾶξιν, ἧς προεστάναι δεῖ· ὅστις
δὲ πρὸς

δὲ πρὸς μὲν χολὴν ἀνοικείως ἔχει, καὶ οὐκ ἔστιν ὅπως τῷ χολάζοντι χρή-
σαιτο, αὐτὸ γὰρ τὸ πάντων ὅσα ἐστὶ δημωφελέστατος ἄνθρωπος, πολυχωρεστά-
τη ψυχὴ ταῖς ἁπάντων ἀρκοῦσα φροντίσιν, ὅστις ἐπειδὴ πέφυκεν, οὕτω καὶ
βούλεται), ὁ τοιοῦτος κἂν χαίρειν ἐάσειε τὰς ἑλκούσας αὐτὸν ἐφ᾽ ἑαυτὰς περιστάσε-
σιν. ὑποθέσεις γὰρ αὐτοῦ τῇ φύσει χαρίζονται. καὶ μέγιστον εἰς τὸ κατορθοῦν
ἐφόδιον ἡ φιλία τοῦ πράγματος. ἐξαιρετέος οὖν ἅπασιν ὑμῖν ὁ λυσιτελέ-
στατος ἄνθρωπος, καὶ ἀφαιρετέος ἡμῶν οἱ μόνοι μόλις σωζόμεθα. εἰ κεκρά-
γατε. οὐ διότι μήπω γέγονεν, ἄξιόν ἐστι μηδὲ νῦν γενέσθαι. πολλὰ τῶν δε-
όντων ὁ χρόνος ἐξεῦρε καὶ διωρθώσατο. οὐχ ἅπαντα πρὸς παραδείγμα-
τα γίνεται. καὶ τῶν γινομένων ἕκαστον, ἀρχὴν ἔσχε, καὶ πρὶν γενέσθαι μήπω
γινόμενον ἦν. ἀξιώτερόν ἐστι προτιμηθῆναι τῆς συνηθείας τὸ χρήσιμον.
ἡμεῖς ἀρχὴν δῶμεν ἔθει βελτίονι. ἀφαιρετέος οὖν ἡμῶν, ἢ μεθ᾽ ἡμῶν
αἱρετέος, πάντως δὲ αἱρετέος ὁ ἄνθρωπος· ὅστις δὲ ἦ, πάντως ἐμοῦ τὰ πο-
λιτικὰ μακρῷ φανεῖται σοφώτερος, καὶ δυνήσεται τὰ δύστηνα ταῦτ᾽ ἀν-
θρώπια παρ᾽ ὑμῶν ἐξομιλεῖν καὶ μεταχειρίζεσθαι. οὐκοῦν εἰ μήπω δο-
κεῖ, τοῦτο μὲν εἰσαῦθις ἀναθώμεθα· ἔξεστι γὰρ παρ᾽ αὐτοῦ κατὰ μόνας καὶ
μετ᾽ ἀλλήλων βουλεύσασθαι· νυνὶ δὲ οἷς τὸ συνέδριον μετῆλθε τὴν Αν-
δρονίκου μανίαν, ἀκούσατε.

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥΣ.

ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΝ τὸν Βερονικέα τὸν κακῇ Πενταπόλεως μοίρᾳ καὶ
φύντα, καὶ τραφέντα, καὶ αὐξηθέντα, καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς ἐνεγκούσης αὐτὸν
ὠνησάμενον, μήτε ἡγείσθω τις, μήτε καλείτω χριστιανόν· ἀλλ᾽ ὡς ἀλιτή-
ριος ὢν τοῦ θεοῦ, πάσης ἐκκλησίας ἀπεληλάσθω πανέστιος· οὐ διότι γέ-
γονε Πενταπόλεως ἐσχάτη πληγή, μετὰ σεισμόν, μετὰ ἀκρίδα, μετὰ λοιμόν,
μετὰ πῦρ, μετὰ πόλεμον, ἐπεξελθὼν ἀκριβῶς τοῖς ἐκείνων ἐγκαταλείμμα-
σιν, ἄτοπα κολαστηρίων ὀργάνων γένη καὶ σχήματα, πρῶτος εἰς τὴν χώραν εἰ-
σενεγκών· εἴη γὰρ εἰπεῖν, ὅτι καὶ μόνος χρησάμενος, δακτυλήθραν, καὶ ποδοστρά-
βην, καὶ πιεστήριον, καὶ ῥινολαβίδα, καὶ ὠτάγραν, καὶ χειλοστρόφιον, ὧν οἱ παραλα-
βόντες τὴν πεῖραν τε καὶ τὴν θέαν, καὶ τῷ πολέμῳ προσαπολόμενοι, παρὰ
τῶν κακῶς περισωθέντων ἐμακαρίσθησαν· ἀλλ᾽ ὅτι πρῶτος πάντων ἢ μὲν καὶ
μόνος, ἔργῳ καὶ λόγῳ τὸν Χριστὸν ἐβλασφήμησεν· ἔργῳ μέν, ἀφ᾽ οὗ τῇ θύρᾳ
τῆς ἐκκλησίας προσεπαττάλευσεν ἑαυτοῦ διατάγματα, τοῖς μὲν ὑπ᾽
αὐτοῦ παρανομουμένοις, τῆς ἀσύλου τραπέζης ἀποκλείων τὴν ἱκετείαν, ἀ-
νατεινόμενος δὲ τοῖς ἱερεῦσι τοῦ θεοῦ ταῦτα, ἃ κἂν Φάλαρις ὁ Ἀκραγαντῖ-
νος, κἂν Κεφρὴν ὁ Αἰγύπτιος, κἂν Σενναχηρεὶμ ὁ Βαβυλώνιος ὤκνησεν,
ὁ πέμψας εἰς Ἱερουσαλὴμ τοὺς ὀνειδιοῦντας Ἐζεκίᾳ καὶ τῷ θεῷ. ἐκείνην ἐγὼ
τὴν ἡμέραν ἐγνωκέναι φημὶ τὸν δεύτερον σταυρὸν τοῦ θεοῦ. ἐπεὶ γὰρ ὀνει-

διωγμῷ τοῦ Χριστοῦ, τὸ λοίδορον ἐκεῖνο βιβλίον ἀπὸ τῆς ἱερᾶς θύρας ἐκρέματο. καὶ ταῦτα ἐπεῖδεν ἥλιος, καὶ ἀνέγνωσαν ἄνθρωποι· οὐ Τιβερίου Κλαυδίου τῆς πολιτείας ἐπιτροπεύοντος, ἀφ' οὗ Πιλάτος ἐπὶ τὴν ἰουδαίων ἡγεμονίαν ἐστάλη· ἀλλὰ τῆς εὐσεβοῦς Θεοδοσίου γενεᾶς τὰ σκῆπτρα ῥωμαίων ἐχούσης, ἀφ' ἧς ἔλαθεν Ἀνδρόνικος ἑαυτῷ μνηστεύσας ἀρχήν, ἀπὸ τοῦ Πιλάτου φρονήματι. γέλως μὲν τοῖς παριοῦσι τῶν ἑτεροδόξων τὰ γράμματα, καθάπερ ἰουδαίοις τὰ παραγεγραμμένα τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ. καίτοι τὸ ἐπίγραμμα τοῦ σταυροῦ, γεγονὸς ἀπὸ γνώμης οὐκ εὐσεβοῦς, σεμνὸν μὲν ἐπὶ λέξεως, δι' οὗ βασιλεὺς ὁ Χριστὸς ἐκηρύττετο· ἐνταῦθα δὲ ἡ γλῶττα τῇ γνώμῃ συνέβαινε. τὰ δὲ δὴ μετὰ ταῦτα τῶν πρόσθεν ἐστηλιτευμένων βαρύτερα. ἐπειδὴ γὰρ ἦν τινὰ κατ' ἐχθροῦ πρόφασιν εὑράμενος· ἔχθρα δὲ ἦν αὐτοῖς, ὅτι γάμους ὁ μὲν ἐσπούδαζεν, ὁ δὲ ἐκώλυεν· ἐκείνοις αὐτὸν τοῖς ἀποτροπαίοις κολαστηρίοις ᾐκίζετο, ἃ μὴ παραδοθείη τῇ διαδοχῇ τοῦ χρόνου· μετ' αὐτὸν δὲ ὥσπερ ἤρξατο, παύσαιτο, καὶ γένοιτο τοῖς μεθ' ἡμᾶς ἀκοὴ ταῦτα τῆς ἡγεμονίας Ἀνδρονίκου συνθήματα. ἐπειδὴ οὖν ἀνὴρ εὐγενής, οὐκ ἀδικῶν, ἀλλ' ἀτυχῶν ἐπ' αὐτοῖς κατετείνετο· καὶ ταῦτα τὸ τῆς μεσημβρίας ἐδρᾶτο σταθερώτατον, ἵν' ὑπὸ μόνοις μάρτυσι τοῖς δημίοις ἀπόλοιτο· καὶ τὴν ἐκκλησίαν ἔγνω γινομένην αὐτῷ συμπαθῆ, κατ' ἄλλο μὲν οὐδέν, ὅτι δὲ μαθόντες, εὐθὺς ὡς εἴχομεν ἐξεδράμομεν, ἐφ' ᾧ παρακαθίζησαι καὶ συνδιενέγκαι τὴν συμφοράν, λυττᾷ πρὸς τὴν ἀκοήν, εἴ τις ἐπίσκοπος ὢν ἐλεῆσαι τετόλμηκεν ἄνθρωπον ἀπηχθημένον αὐτῷ, καὶ πολλὰ καὶ παράνομα νεανιευσάμενος, τοῦ θρασυτάτου τῶν ὑπηρετῶν Θόαντος αὐτὸν ἐρεθίζοντος, ᾧ χρῆται πρὸς τὰς δημοσίας συμφορὰς ὀργάνῳ, πέρας ἐπέθηκε τῇ μανίᾳ τὴν ἀθεωτάτην φωνὴν εἰπών, ὅτι μάτην ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν ἤλπισε· καὶ οὐδεὶς ἂν ἐξαιρεθείη τῶν Ἀνδρονίκου χειρῶν, οὐδ' ἂν εἴ τις τὸν πόδα κρατήσειεν αὐτοῦ τοῦ Χριστοῦ. ταύτην ἀπαιδεύτῳ γνώμῃ, τρὶς ἀνεφθέγξατο τὴν φωνήν, μεθ' ἣν οὐκέτι νουθετητέος ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ' ὥσπερ μέλος ἀνιάτως ἔχον ἀποκοπτέος ἡμῖν, ἵνα μὴ τῇ κοινωνίᾳ καὶ τὸ ὑγιαῖνον συμφθείρηται. ὁ γὰρ μολυσμὸς διαδόσιμος γίνεται, καὶ ὁ θιγὼν ἐναγοῦς, ἀπολαύει τῆς προστροπῆς. δεῖ δὲ εἶναι καὶ γνώμῃ καὶ σώματι, καθαροὺς τῷ θεῷ. ἐπὶ τούτοις, ἡ Πτολεμαΐδος ἐκκλησία, τάδε πρὸς τὰς ἁπανταχοῦ γῆς ἑαυτῆς ἀδελφὰς διατάττεται· Ἀνδρονίκῳ καὶ τοῖς αὐτοῦ, Θόαντι καὶ τοῖς αὐτοῦ, μηδὲν ἀνοιγνύσθω τέμενος τοῦ θεοῦ· ἅπας αὐτοῖς ἱερὸς ἀποκεκλείσθω καὶ σηκὸς καὶ περίβολος. οὐκ ἔστι τῷ διαβόλῳ μέρος ἐν παραδείσῳ. ὃς κἂν λάθῃ διαδύς, ἐξελαύνεται. παραινῶ μὲν οὖν καὶ ἰδιώτῃ παντὶ καὶ ἄρχοντι, μήτε ὁμορόφιον αὐτῷ, μήτε ὁμοτράπεζον γίνεσθαι· ἱερεῦσι δὲ διαφερόντως, οἳ μήτε ζῶντας αὐτοὺς προσεροῦσι, μήτε τελευτήσαντας συμπροπέμψουσιν. εἰ δέ τις ὡς μικροπολίτιν ἀποσκυβαλίσει τὴν ἐκκλησίαν, καὶ δέξε-

ται

ται τοὺς ἀποκηρύκτους αὐτῆς, ὡς οὐκ ἀνάγκη τῇ πένητι πείθεσθαι, ἴστω χέσας τὴν ἐκκλησίαν, ἣν μίαν ὁ Χριστὸς εἶναι βούλεται. ὁ δὲ τοιοῦτος, εἴτε λευίτης ἐστὶν, εἴτε πρεσβύτερος, εἴτε ἐπίσκοπος, παρ' ἡμῖν ἐν Ἀνδρονίκου μοίρᾳ τετάξεται, καὶ οὔτε ἐμβαλοῦμεν αὐτῷ δεξιὰν, οὔτε ἀπὸ τῆς αὐτῆς ποτὲ σιτησόμεθα· πολλοῦ δὴ δεήσομεν κοινωνῆσαι τῆς ἀπορρήτου τελετῆς, τοῖς ἐθελήσασιν ἔχειν μερίδα μετὰ Ἀνδρονίκου καὶ Θόαντος.

ΑΝΥΣΙΩ.

ΩΔΕΔΩΚΑ τὴν ἐπιστολὴν εἰ καὶ φιλόσοφός ἐστι τὴν ψυχὴν, ἀλλὰ καὶ ῥήτωρ τὴν τέχνην. ἕως μὲν οὖν Ἀνύσιός τε παρῆν, καὶ Πεντάπολις ἦν, ἔτι παρ' ἡμῖν ταύτην εἰργάζετο· ἐπεὶ δὲ ὁ μετὰ σὲ χρόνος τοῖς πολεμίοις ἡμᾶς ἀποδόμενος, δίκην εἰρήνην ἐποίησεν, ἔγνωκε πλεῖν εἰς ἑτέραν ἀγορὰν, ὅπου γλῶττα ὤνιος τὸν ῥητόρων ἀγώνιμον, τὸν ῥήτορα γνώριμον ποίει. μνήστευσον αὐτῷ φιλίαν ἀνδρὸς λαχόντος ἄρχειν ἐθνῶν· καὶ, ναὶ μὰ τὸν φίλιον τόν τε ἐμόν τε καὶ σὸν, ἂν αἰτήσῃς τὴν χάριν, εἴσεταί σοι τὴν χάριν, ὅτῳ ἐπολυήκη μετὰ τὴν πεῖραν.

ΑΥΞΕΝΤΙΩ.

ΗΝ γράψω μή σε φιλίας ἀδικουμένης, καὶ θεοῦ, καὶ θείων ἀνδρῶν δικαζόντων, ἁπάσαις αἱρήσω. ὡς γὰρ παρενθήκη σοι γέγονα τῆς πρὸς τὸν ἀδελφὸν δυσμενείας. ἐπειδὴ γὰρ ἐκεῖνος, οὐδ' ἐμοὶ δοκοῦν, ἐπολιτεύετο κατὰ Σαββατίου τοῦ μακαρίτη Φάω, σὺ δὲ αὐτὸν λέγων οὐκ ἔπειθες, ἔτρεψας ἐπ' ἐμὲ τὴν ὀργὴν, καὶ ἐποίεις κακὸν ὅσον ἠδύνω. κἀγὼ, τότε γὰρ ἐξῆν, ἐδεξάμην τὴν πρόκλησιν τῆς διαφορᾶς· νυνὶ δὲ οὔτε ἔξεστιν, οὔτε βούλομαι. ἥτε γὰρ ἡλικία καλῶς ποιοῦσα μαραίνει μοι τὸ φιλότιμον· καὶ ἱερεῖ, φασὶ, νόμοι κωλύουσιν· ἅμα δὲ ὑπομιμνήσκομαι καὶ κοινῶν τροφῶν, καὶ παιδείας, καὶ τῆς ἐν Κυρήνῃ διατριβῆς, ἃ χρὴ νομίσαι τῆς Σαββατίου δίκης ἰσχυρότερα. ἄρχου δὲ φιλίας ἀγαθοῦ πράγματος· καὶ χαῖρε παρ' ἐμοῦ ζημίαν ἡγούμενος τὸν χρόνον ὃν ἐσιώπησα, πῶς οὐχὶ καὶ τότε δακνόμενος, ἀλλ' ἐνεκαρτέρουν, ὡς οἷόν τε. τοιοῦτόν ἐστι τὸ διαφιλοτιμεῖσθαι κακόν.

ΠΥΛΑΙΜΕΝΕΙ.

ΔΑΠΙΔΑ μεγάλην τῶν αἰγυπτίων οὐχ οἵαν ὑποβέβληνται στρωμνῇ, ἀλλ' οἵαν αὐτὴν εἶναι καὶ μόνην στρωμνὴν, Ἀστέριος ὁ ταχυγράφος ἰδὼν, ᾔτησε παρ' ἡμῶν, ὁπηνίκα με περὶ τῶν μεγάλων ἀρχείων ἔδει καθεύδειν. ταύτην ὑπεσχόμην ἐξιὼν ἀπολείψειν αὐτῷ δῶρον. οὐ γὰρ ἦν πρὸς τὴν θρᾳκίαν χιόνα παραβαλλόμενον, τοιαῦτα χαρίζεσθαι. νῦν οὖν ἐκπέμπω. τότε γὰρ οὐ κατέλιπον· σὺ δὲ δώσεις αὐτῷ, μετὰ τῆς ἀπολογίας, ἧς αὐτὸς ἔσῃ μάρτυς, ἀνθ' ὑπομνησθῆς τὸν καιρὸν· καὶ πρὸ τοῦ, καθ' οὓς ἀνεχώρουν τοῦ ἄστεος, ἔσθεν

ὁ θεὸς τῆς ἡμέρας πολλάκις· καὶ πρὸς ἱκετηρίας ἦσαν οἱ ἄνθρωποι, πρη-
νεῖς οἱ πλείους· τὸ γὰρ ἔδαφος ἐκραδαίνετο. ἐν ᾧ νομίσας ἐγὼ τὴν θάλατ-
ταν τῆς γῆς ἀσφαλεστέραν καὶ τὸ πέλαγος, κατατείνω δρόμον ἐπὶ τὸν λιμένα,
μηδενὶ λόγον δούς, ὅτι μὴ μακαρίτῃ Φωτίῳ, καὶ τοῦτον πόρρωθεν ἐκκεκραγώς,
καὶ τῇ χειρὶ σημαίνων, ὅτι οἰχήσομαι· ὁ δὲ Αὐρηλιανὸν φίλον ἄνδρα καὶ ὕπατον
ἀφεὶς ἀπροσαύδητον, ἀπολελόγηται. περὶ τὴν αὐτὴν πρὸς τὸν ἑταῖρον Ἀστέριον.
τότε μὲν οὕτως ἐγένετο. εἰ δὲ μετὰ τὴν ἐμὴν ἐκεῖθεν ἀποδημίαν τρίτον τουτονὶ στό-
λον ἡ ναῦς εἰς τὰ ἐπὶ Θρᾴκης χωρία στέλλεται, ἀλλὰ νῦν πρῶτον ὑπ' ἐμοῦ στέλ-
λεται. νῦν οὖν ὅτε πρῶτον ἔξεστιν ἀποδίδωμι διὰ σοῦ τὸ χρέος. χαίρεισαί μοι
τὸν ἄνθρωπον ἐξ ὀνομάτων. τοὔνομα μὲν δὴ καὶ τὸ ἐπιτήδευμα φθάνω δηλώσας·
ἀλλὰ δεῖ πλείω προσθεῖναι γνωρίσματα. γένοιτο γὰρ αὖτις ὁμώνυμος καὶ ὁμό-
τεχνος· χαλεπῶς δὲ ἅπαντα ταῦτα συγκυρεῖ. ἀλλὰ γένοιτο γὰρ ἂν ἐν τῷ χρό-
νῳ. Σύρος τὸ γένος, μέλας τὸ χρῶμα, τὸ πρόσωπον ἰσχνός, τὸ μέγεθος μέ-
τριος, οἰκεῖ παρὰ τὴν βασιλικὴν οἰκίαν, οὐ τὴν δημοσίαν, ἀλλὰ τὴν κα-
τόπιν αὐτῆς, ἥτις Ἀβλαβίου μὲν πρότερον ἦν, νυνὶ δὲ Πλακιδίας ἐστὶ τῆς
τοῦ βασιλέως ἀδελφῆς. εἰ δὲ μετῴκησε, γινόμενον γάρ· σὺ δὲ ἀλλὰ Μάρ-
κον ζητήσεις φανερώτατον ἄνδρα, τὸν ἐκ τῆς ἐπάρχου τάξεως. οὗτος ὁ τότε τῆς
συμμορίας ἄρχων τῶν ταχυγράφων. τῆς οὖν Ἀστέριον ἐχούσης, εὑρήσεις
οὖν διὰ Μάρκου τὴν συμμορίαν, ἧς οὐκ Ἀστέριος ἔσχατος, ἀλλ' ἐν αὐ-
τοῖς τρίτος, ἢ τέταρτος· νυνὶ δὲ κἂν πρῶτος εἴη. τούτῳ δώσεις τὴν πα-
χεῖαν ταυτὴν δάπιδα, καὶ πρὸς αὐτὸν ἐρεῖς, ἅττα ἡμεῖς περὶ τοῦ χρόνου
πρὸς σέ, εἰ δὲ βούλει, καὶ τὴν ἐπιστολὴν αὐτὴν ἀναγνώσῃ· σχολὴν γὰρ ἡ-
μῖν ὁ πόλεμος οὐ δίδωσι, τοῦ καὶ πρὸς ἐκεῖνον ἐπιστεῖλαι. εἶναι δὲ δικαίους,
οὐδὲν ἴσως κωλύει· μήποτε τοσοῦτον δυνηθείη τὰ ὅπλα.

ΤΩ ΗΓΕΜΟΝΙ.

ΜΙΣΘΟΣ ἀρετῆς ἔπαινος, ὃν εἰσφέρομεν Μαρκελλίνῳ τῷ λαμπρο-
τάτῳ, νῦν ὅτε πέπαυται τῆς ἀρχῆς, νῦν ὅτε σχολάζει κολακείας ἁπάσης
ὑπόνοια. ὅστις παραλαβὼν πολεμουμένας τὰς πόλεις ἔξωθεν μὲν, ὑπὸ
πλήθους καὶ μανίας βαρβαρικῆς, ἔνδοθεν δὲ ὑπὸ στρατιωτικῆς ἀταξίας
καὶ τῆς τῶν ταξιάρχων πλεονεξίας, ὥσπερ θεὸς ἐπιφανείς, μάχῃ μὲν μιᾷ
τοὺς πολεμίους, ἐπιμελείᾳ δὲ καθημερινῇ τοὺς ὑπηκόους σωφρονεστέρους
ἐποίησε, καὶ προεσκεύασεν ἐπ' ἀμφοῖν τοῖν δεινοῖν, εἰρήνην ταῖς πόλεσιν. ὑπε-
ρεῖδε κερδῶν, ἃ δοκεῖν εἶναι νόμιμα πεποίηκεν ἡ συνήθεια. οὐκ ἐπεβούλευσε
πλούτῳ, πενίαν οὐχ ὕβρισε· τὰ πρὸς θεὸν εὐσεβής, τὰ πρὸς πολιτευομέ-
νους δίκαιος, τὰ πρὸς δεομένους φιλάνθρωπος. διὰ τοῦτο φιλόσοφος ἱε-
ρεὺς ἐπαινῶν αὐτὸν, οὐκ αἰσχύνεται· παρ' οὗ μηδεὶς εὕρετο μαρτυρίαν χά-
ριτι δεδεκασμένην. παρεῖναι μὲν οὖν ὑμῖν· καὶ τὸ δικαστήριον ἐβουλόμεθα·

καὶ κοινῇ

καὶ κοινῇ καὶ καθ' ἕνα τῶν πολεμίων ἕκαστος, ἀντιπονενέμηκα μὲν αὐτῷ τὴν δύναμιν, εἰ μὴ τὸ δίκαιον ἔσχον· ὅτι λόγος ἔργου παρὰ πολὺ τῆς ἴσης δεῖ πάντως. ἀλλ' ἐγὼ καὶ τότε τοῦ κοινοῦ προηγόρευσα· ἐπεὶ δὲ τυγχάνω ὢν ὑπόρρειος, ἐγγράμμασιν αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν κατατιθέμεθα, οὐκ ἐνοχληθέντες, ἀλλ' ἐνοχλήσαντες.

ΙΩΑΝΝΗ.

ΧΡΗΣΘΑΙ δεῖ ταῖς τῶν δυνατῶν φιλίαις, οὐ καταχρῆσθαι.

ΤΩ ΑΥΤΩ.

ΜΗ αἴτει μεγάλα, ἵνα μὴ δυοῖν θάτερον, ἢ τυγχάνων λυπῇς, ἢ μὴ τυγχάνων λυπῇ.

ΤΩ ΑΔΕΛΦΩ.

ΑΜΦΩ τοὺς Διονυσίους ἀπέσταλκα, ἵνα τῶν βιβλίων, ὃ μὲν ἧς εἰληφώς, ὃ δὲ ἀπειληφώς.

ΘΕΟΤΙΜΩ.

ΓΕΥΣΙΝ ἕνα πυθέσθαι σου προελόμενος, ὑπὲρ οὗ πεύσομαι, προαφηγήσασθαι βούλομαι. Ἀλέξανδρος ἀπὸ βουλῆς Κυρηναῖος, ἔτι μειράκιον ὤν, εἰς μοναδικὸν βίον ἐτέλεσε· τῇ δὲ ἡλικίᾳ συμπροϊούσης τῆς μοναδικῆς τῆς κατὰ τὸν βίον ἐνστάσεως, ἠξιώθη μὲν ἐκκλησιαστικῆς διακονίας· ἠξιώθη δὲ τοῦ πρεσβύτερος εἶναι. μετὰ δὲ ἕνα χρείαν ἐπὶ στρατοπέδου γενόμενος, καὶ Ἰωάννῃ τῷ μακαρίτῃ συστάς· εἰ μὴ μάθοιμι γὰρ περὶ ἡμῶν ἡ μνήμη τοῦ τελευτήσαντος, ὅτι πᾶσα δυσμένεια τῷ βίῳ τούτῳ συναποτίθεται· τούτῳ συστάς, πρὶν μὲν στασιασθῆναι τὰς ἐκκλησίας, ὑπὸ τῶν ἐκείνου χειρῶν ἐπίσκοπος ἀναδείκνυται τῆς Βιθυνῶν Βασινουπόλεως· συμβάσης δὲ τῆς διαφορᾶς, διέμεινε τῷ χειροτονήσαντι φίλος, καὶ γέγονε τῶν ἐκείνου στασιωτῶν· ἐπεὶ δὲ ἡ συνοδικὴ γνώμη κατίσχυσε, χρόνον μὲν ἕνα συνέμεινεν ἡ στάσις. τί δεῖ ἂν διηγοίμην εἰδότι, μᾶλλον δὲ αὐτῷ διῳκηκότι, τὰ περὶ τὰς γενομένας διαλλαγάς· ἐπεί τι καὶ βιβλίον ἀνέγνων σοφόν, ὃ πρὸς τὸν μακάριον ἐμοὶ δοκεῖν Ἀττικὸν ἔγραφες, ἐνάγων αὐτὸν τῇ καταδοχῇ τῶν ἀνδρῶν. τὰ μὲν δὴ μέχρι τούτου, Ἀλεξάνδρῳ πρὸς τοὺς συναποστάντας κοινά· ἴδιον δὲ, ἢ μετ' ὀλίγον, ὅτι τουτὶ μὲν ἔτος ἤδη τρίτον ἐξήκει, μετὰ τὴν ἀμνηστίαν καὶ τὰς διαλλαγάς. ὁ δὲ οὐκ ἐβάδισε τὴν εὐθὺ Βιθυνίας, οὐδὲ τῆς συλλαχούσης αὐτῷ καθέδρας ἐλάβετο· μένει δὲ παρ' ἡμῖν, ὥσπερ μηδὲν αὐτῷ διαφέρον, ἀλλὰ καί τις ὡς ἰδιώτῃ προσφέρηται. ἐγὼ μὲν οὖν οὔτε πόρρωθεν ἐνετράφην τοῖς νόμοις τοῖς ἱεροῖς, οὔτε ἤδη μοι καθήκει πολλὰ μεμαθηκέναι πέρυσιν οὔπω γεγονότι τοῦ καταλόγου· αἰσθόμενος δὲ γέροντας ἐνίους οὐδ' αὐτοὺς μέντοι σαφὲς εἰδέναι προσποιουμένους, ἀποδεδειλιακότας δὲ μὴ λάθωσι πρός τινα κανόνα τῆς ἐκκλησίας προσκρούσαντες, καὶ διὰ τοῦτο πάντα-

πᾶσι μετὰ τὴν [illegible] καὶ κατὰ τὴν ἀσφάλειαν [illegible] ἀπελάσαι τὸν ἢ τῶν ξένων καταφυγὰς ἀδόντας, οἱ μηδὲ κοινῆς στέγης ἠνέσχοντο, οὔτε ἐλεημοσύνης ἀξιώσαμεν, οὔτε ἐλεημοσάμην αὐτός. οἶσθα οὖν ὅπως ἐπολέμησα πάτερ σεβασμιώτατε ἐκκλησίᾳ διὰ τὸ ἐκδέξασθαι αὐτὸν, οὐδὲ τραπέζης ἱερᾶς ἐκοινώνησα. οἴκοι δὲ ἴσα καὶ τοῖς ἀναγκαίοις ἐτίμησα. ὅστις δὲ ὁ τρόπος ἐπὶ τῶν ἐπιχωρίων οὗτος, ὅταν τις αὐτῶν ἔφεσιος ἡμῖν γένηται, παντὶ παντὸς ἔργου καὶ λόγου τιμὴν ἔχοντος ἐξιστάμεθα, φλυαρεῖν ἡγούμενοι τοὺς δυσχεραίνοντας, ὅτι τὰ μητρῷα τῆς πόλεως καταβαλλόμεθα δίκαια. καίτοι διὰ τοῦτο τὰς ἁπάντων φροντίδας κατωμαδὸν περιάμενος φέρω, καὶ μόνος ὑπὲρ τῆς ἁπάντων ἀσχολοῦμαι σχολῆς. ἀλλ' ἐν καλῷ μοι κείσεται παρὰ τῷ θεῷ, πλεονεκτεῖν μὲν πόνοις, μειονεκτεῖν δὲ τιμῆς. καὶ τὸν Ἀλέξανδρον δὲ τοῦτον, ὅταν μὲν εἰς ἐκκλησίαν προΐω, βουλοίμην μὲν ἂν μηδαμόθεν τῆς ἀγορᾶς ἰδεῖν· συμβὰν δὲ ἰδεῖν, ἑτερωσέ ποι τρέπω τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ εὐθὺς ἐπανθεῖ μοι κατὰ τῆς παρειᾶς ἐρύθημα, ὑπεραίροντα δὲ τὴν οἰκείαν αὐλὴν, καὶ γινόμενον ὁμωρόφιον, ἅπασι τοῖς εἴκοσιν ἡμῶν. ἀλλὰ δή ποτ' οὖν ἀσύμφωνός εἰμι πρὸς ἐμαυτὸν ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ, ἐν οὐδετέρῳ τῶν καιρῶν δεδογμένα ποιῶν. ἀλλὰ τὸ μὲν εἴκω τῷ νόμῳ, τὸ δὲ τῇ φύσει χαρίζομαι, ῥεπούσῃ πρὸς τὸ φιλάνθρωπον. καίτοι κἂν ἀπεβιασάμην τὴν φύσιν, εἴ τι σαφὲς ἠπιστάμην ὑπὲρ τοῦ νόμου. αὐτὸ δὴ τοῦτο δεῖ τὸ ἐρώτημα, πρὸς ὃ δεῖ τὴν αὐθεντίαν τῆς ἀποστολικῆς διαδοχῆς ἀποκρίνασθαι ἁπλῶς καὶ σαφῶς, καὶ ἅπερ πυνθάνομαι, Ἀλέξανδρον ἐπίσκοπον χρὴ νομίζειν, ἢ μή.

ΤΩ ΑΥΤΩ.

ΕΓΩ καὶ βούλομαι καὶ ἀνάγκη μοι θεία, νόμον ἡγεῖσθαι, πᾶν ὅ, τι ἂν ἐκεῖνος ὁ θρόνος θεσπίσῃ. διὰ τοῦτο καὶ πένθιμον ἀσχολίαν παραιτησάμενος, καὶ νοσοκομούμενον ἔτι τὸ σῶμα πρὸς τοὺς πόνους ἐκβιασάμενος, καὶ διαδύσας τὴν ὕποπτον, ὡς ἀνύποπτον, ἣν διετείχισεν ὅπλα πολέμια, γέγονα κατὰ Παλαίβισκάν τε καὶ Ὕδρακα· κῶμαι δὲ αὗται Πενταπόλεως, καὶ τῆς διψηρᾶς Λιβύης αὐτὰ τὰ μεθόρια· ἐν αἷς τόν τε δῆμον ἐκκλησιάσας, καὶ γράμματα, τὰ μὲν ἀναγνοὺς, τὰ δὲ ἀποδοὺς· τὰ μὲν γὰρ ἦν πρὸς αὐτοὺς, τὰ δὲ περὶ αὐτῶν πρὸς ἐμέ· καὶ λόγους διεξελθὼν ἐπιτηδείους εἰς προαίρεσιν εἰς τὸ καὶ πεῖσαι, καὶ εἰ προχωροίη βιάσασθαι προσθέσθαι τὴν περὶ ἐπισκόπου σκέψιν, οὐκ ἐξενίκησα τοῦ δήμου τὴν περὶ τὸν εὐλαβέστατον Παῦλον σπουδήν. ἀξιοῖ πιστεύεσθαι παρὰ πατρός. οὐκ ἦν μοι βουλομένῳ μάτην δεδραμηκέναι· πολλὰ τιμῶντί με τῷ δήμῳ, προσέκοψα. τοὺς φανερωτέρους αὐτῶν, εἴ τις ἀνέκραγε μεῖζον, εἴ τις εὑράμενος κρηπῖδα καὶ ἐπαναβὰς αὐτῇ, καὶ προσήγορος ἠξίωσεν εἶναι καὶ λόγον ἀπέτεινεν, ὡς ὠνίους, ὡς συνωμότας, ὑπηρετῶν χερσὶ παραδιδοὺς, ἐκκυλιασθῆναι τῆς ἐκκλησίας ὠθουμένους

μένοις, προσέταξα. συλλεγέντα δὲ αὖθις καὶ πολλάκις ἀναλαβών τε καὶ καταστήσας τὸν δῆμον, διὰ πάσης ἦλθον ἐν λόγοις ὁδοῦ, τὸν ἀρχιερατικὸν ἐκεῖνον θρόνον ἀποσεμνύνων, καὶ πείθων ὅτι διὰ τῆς εἰς ὑμᾶς ἀθετήσεως καὶ τιμῆς, ὁ θεὸς ἀθετεῖται δὴ καὶ τιμᾶται. οἱ δὲ, ἀφῆκάν τε φωνὴν τὸ μακάριον ὄνομα τῆς σῆς θεοσεβείας ἐπεκαλέσαντο, καὶ πεσόντες ἱκέτευον ὡς πρὸς παρόντα ταῖς ἐκβοήσεσι, καὶ ταῖς ὀλοφύρσεσι ποιούμενοι. τὸ μὲν οὖν τῶν ἀνδρῶν, εἰ καὶ πέρα προσδοκίας, ἀλλ' ἔλαττον ἦν· αἱ δὲ γυναῖκες, πρᾶγμα δυσμεταχείριστον, χεῖρας αἴρουσαι, βρέφη προτείνουσαι, καὶ μύουσαι τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἵνα μὴ εἰς ἔρημον τοῦ συνήθους προεστῶτος τὸν θρόνον ἐνατενίσωσι, μικροῦ ἐδέησαν τοὺς τἀναντία πολιτευομένους ἡμᾶς, εἰς πάθος παραπλήσιον ἐκκαλέσασθαι· ὅπερ ἵνα μὴ πάθω, φοβηθεὶς· ᾐσθανόμην γὰρ ἀγόμενος· ἔλυσα τὴν ἐκκλησίαν· καὶ εἰς τετάρτην ἥκειν ἐπήγγελλα ἐπαρασάμενος τὰς παλαμναιοτάτας ἀρὰς, εἴ τις ἐμνήσθη, εἴ τις κατὰ χρείαν, ἢ χάριν, ἢ ὅλως ἰδίᾳ τι διαφέρων αὐτοῖς φθέγξαιτό τι τῶν ἡκόντων εἰς τὴν τῆς ἐκκλησίας παράκλησιν. ἧκεν ἡ κυρία, καὶ ὁ δῆμος περὶ τὴν πάλιν ἐνστάτης καὶ ἐναγώνιος, ὃς οὐδὲ περιέμεινε πεῦσιν. ἀλλ' εὐθὺς ἦν ἄπλυτα κυκεών, φωνὴ παμμιγὴς, ὑπὸ τοῦ λίαν ἐνηχεῖν ταῖς ἀκοαῖς ἀδιάκριτος. κατασιγαζόντων δὲ τῶν ἱεροκηρύκων, εἰς θρῆνον αὖθις ἀπετελεύτησεν ἡ βοή· καὶ ἦν ἄκουσμα σκυθρωπὸν, ἀνδρῶν οἰμωγαὶ, γυναικῶν ὀλολυγαὶ, παίδων ὀλοφυρμοί. ὁ μὲν ἔφη πατέρα ποθεῖν, ὁ δὲ υἱὸν, ὁ δὲ ἀδελφόν. οὕτως ἐμερίζετο ταῖς ἡλικίαις τὰ τῆς συγγενείας ὀνόματα. ἐμοῦ δέ τι μεταξὺ λέγειν ἐπιχειροῦντος, ἀναδείκνυται γραμμάτιον ἐκ μέσου τοῦ πλήθους· καὶ ἐνεύχεταί τις εἰς κοινὸν αὐτὸ πᾶσιν ἀναγνωσθῆναι· τὸ δὲ ἦν ἐνορκισμὸς πρὸς ἐμὲ παύσασθαι σὺν βίᾳ τοῦ πλήθους ἀποπειρώμενον, καὶ ἀναθέσθαι τὸ σκέμμα, μέχρις ἂν αὐτοῖς δὴ γένηται πρὸς τὴν μακαριωτάτην σοῦ κεφαλὴν ὑπὲρ τούτου ψήφισμα πέμψαι καὶ πρεσβευτήν· μᾶλλον δὲ ἐμοῦ κατεδέοντο ποιήσασθαι συνηγορίαν ἐν γράμμασιν, ἅπερ ἐδιδάχθην διδάσκοντα. ἐλέγετο ταῦτα καὶ ἐν συνεδρίῳ παρὰ τῶν πρεσβυτέρων, καὶ δημοσίᾳ παρὰ τοῦ πλήθους, καὶ τὸ γραμμάτιον αὐτὰ ταῦτα καθ' ἕκαστον διεξῄει, πάτριον εἶναι καὶ ἀποστολικὸν, ἐρυθριτίδας εἶναι καὶ ταύτας τὰς ἐκκλησίας· ἀποστασιάσαι δὲ αὐτὰς πρὸς Ὠρίωνα τὸν μακάριον, πορρωτέρω τε ὄντα πρεσβύτην, καὶ αἰτίαν ἔχοντα, πρᾳότατον εἶναι. τοῦτο γὰρ ἤδη τὸ λοιδόρημα γέγονεν ὑπὸ τῶν ἀξιωτάτων ἱερωσύνης προεστάναι εἶναι τὰ εἰς ἀνθρώπους καὶ πολυπράγμονα· καὶ ἐπὶ τοσοῦτον προέτεινε ζῶν, οὐκ ἀνασχέσθαι περιμεῖναι τοῦ δικαίου τὴν τελευτὴν, ἀλλὰ προβαλέσθαι τὸν μακαρίτην Σιδήριον. ἐδόκει γὰρ οὗτος νέος τε εἶναι, καὶ ῥέκτης ἀνήρ, ἀπὸ τῆς παρὰ βασιλεῖ Βάλεντι στρατείας ἥκων, κατὰ χρείαν ἀγρῶν αἰτηθέντων ἐπιμελείας, οἷος ἐχθρούς τε κακῶσαι, καὶ φίλους ὀνῆσαι. τότε δὲ

καὶ ἑκατέρᾳ τῶν αἱρέσεων. πλήθει γὰρ ὑπερεῖχον, καὶ καιρὸν εἶχεν ἡ δεινότης,
ὄργανον οὖσα φρονήσεως. τοῦτον οὖν ἐγὼ μόνον ἀποδεδεῖχθαι Παλαιβί-
σκης ἐπίσκοπον. ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ τοὺς ἐκθέσμως, ἐκθέσμους μὲν οὖν, ὅσα γὰρ
τῶν γερόντων ἤκουσα μὲν, εἰ μήτε ἐν Ἀλεξανδρείᾳ κατέστη, μήτε τὰ περὶ
τελεσθὲν ἐνθάδε, καὶ εἰ τὸ σύνθημα τῆς χειροτονίας ἐκεῖθεν ἐδέδοτο. μόνον γάρ
φασιν ἐπὶ τοῦ μακαρίου Φίλωνα θαρρῆσαι πρὸ τοῦ πρεσβυτέρου ἀνάρρησιν. Φί-
λων ἐκεῖνος ὁ Κυρηναῖος, ἔτι παλαιότερος ὁ τοῦ νεωτέρου θεῖός τε καὶ ὁμώνυ-
μος, τά τε ἄλλα ἦν ἅγια, ὁποῖον ἂν εὔξαιτο παιδείαν τοῦ Χριστοῦ, τά τε εἰς τὸ ἄρ-
χειν τε ἄρχεσθαι, θαρραλεώτερος μᾶλλον ἢ νομιμώτερος. ἀλλὰ γὰρ αὐ-
τῷ συγγνώμην, ἐπεὶ παρὰ λόγων τὴν ἱερὰν τοῦ πρεσβυτέρου ψυχήν. τοῦτον
ἥκοντα μόνον ἀποδεῖξαί τε καὶ ἐπὶ τοῦ θρόνου καθίσαι τὸν μακαρίτην
Σιδήνιον. ἀλλ' ἀνάγκη γὰρ ἐν καιροῖς ἀπαρρησιάστοις τὴν ἀκρίβειαν ὑπερ-
βαίνεσθαι. διὰ τοῦτο τὸν πάνυ μέγαν Ἀθανάσιον συγχωρῆσαί τε τῷ καιρῷ
καὶ μετ' οὐ πολὺ δεηθέντα ἐν Πτολεμαΐδι τὸν ἐνόντα σμικρὸν ἔτι τῆς ὀρθο-
δοξίας ἐμπύρευμα θάλψαι τε καὶ ἐπιπλέον ἐξάψαι, τὸν ἄνδρα τοῦτον ὡς
μείζοσι πράγμασιν ἐπιτήδειον, ἐκεῖ διαβῆναι κελεῦσαι, τὴν μητρόπο-
λιν ἐκκλησίαν ἐπιτροπεύσοντα. γηραιὸς δὲ αὐτὸν εἰς τὰς κωμήτιδας ἐ-
πανήγαγεν. οὐ καταλύσας, οὐκ ἔσχε διάδοχον, ὃς οὐδὲ αὐτὸς ὑπῆλθεν ἑτέ-
ρου διαδοχήν. Παλαίβισκα δὲ καὶ Ὕδραξ, εἰς τὴν ἀρχαίαν τάξιν ἐτά-
χθησαν, καὶ πρὸς τὸν Ἐρυθρὸν ἀνελήφθησαν, δόγματι, φασὶ, τῆς σεβασμίας
σοῦ κεφαλῆς. καὶ τούτῳ δὴ μάλιστα πάντων ἐνέκειντο, τῷ μὴ δεῖν ἀθετεῖ-
σθαι τὸν περὶ τοῦ θρονισμόν. γράμματα μὲν οὖν, ἤτησα γὰρ, οὐκ εἶχον
ἀποδεικνύναι. ἐπισκόπους δὲ τῶν συνέδρων ἀνίστασαν μάρτυρας. οὗτοι δὲ
ἔφασαν, ἐπιστολῇ πειθαρχοῦντες ἐκεῖθεν ἡκούσῃ, πεῦσιν περὶ Παύλου
προτεῖναι τῷ δήμῳ. καὶ δόξαν ἅπασιν ἐπίσκοπον ἔχειν, ἀνενέγκαι περὶ αὐ-
τοῦ τοὺς δὲ θρονιστὰς ἑτέρους γενέσθαι. καὶ εἴ μοι δίδως εἰπεῖν, πάτερ σε-
βασμιώτατε, ἐκεῖνος ἦν ὄντως ὁ καιρὸς ὁ τῆς σκέψεως. τὸ γὰρ ἀφελέσθαι
τοῦ μὴ χαρίσασθαι λυπηρότερον. ἀλλὰ κρατείτω καὶ νῦν ὅ, τι ἂν δόξῃ τῇ
πατρικῇ σου κεφαλῇ. εἰ γὰρ τὸ δόξαν τότε, δίκαιον αὖθις γέγονε, καὶ τοῦτο
προσίενται, τὸ μηκέτι δοκεῖν, τὸ δίκαιον μετατίθησιν. ὥσθ' ὅ, τι ἂν γράφῃς,
τοῦτο τῷ πλήθει δίκαιον γίνεται. ἀκοὴ γὰρ ζωὴ, καὶ θάνατος ἡ παρακοή. διό-
περ οὐκ ἀνταίρουσι χεῖρας. ἀλλ' ἱκετεύουσι μὴ γενέσθαι ζῶντος αὖθις ἐπὶ
τοῦ πατρὸς, ὀρφανοί. οὕτω γὰρ ἐπὶ λέξεως λέγουσι. κἀγὼ τὸν νεανίσκον οὐκ
οἶδα πότερον ἐπαινέσαιμ' ἂν τῆς περὶ πάντων εὐνοίας, ἢ μακαρίσαιμι.
ἢ γὰρ τέχνης ἐστὶ καὶ δυνάμεως, ἢ χάριτος θείας, οὕτω τοὺς ἀνθρώπους ἐξο-
μαλίσαι καὶ καταδημαγωγῆσαι τὸ πλῆθος, ὥστε τὸν χωρὶς αὐτοῦ βίον ἀ-
βίωτον ἅπασιν εἶναι. διὸ δόξει μὲν, περὶ αὐτὴν τῇ φιλανθρώπῳ σου φύσει φι-
λανθρωπότερα, ἐμοὶ δὲ ἐπανιτέον εἰς ἄστυ. κἀκεῖ περιμενῶ τοῦ ποιητοῦ

τὸ σύνθημα

τὸ σύνθημα. ἃ δὴ οὖν ἐν ταῖς τέτταρσιν ἡμέραις διῳκησάμην, αἷς ἐν τοῖς τῇδε τόποις διέτριψα, τούτων ἕνεκα γνώσῃ ὅν τινα τρόπον ἕκαστον ἔδρασα· καὶ μὴ θαυμάσῃς εἴποτε τὸν αὐτὸν εὖ τε καὶ κακῶς εἰπεῖν μοι συμβαίη. οὐ γὰρ ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς ἑκάτερα. τὰ πράγματα δὲ ἐπαινεῖται καὶ ψέγεται. στάσις ἐν τοῖς κατὰ Χριστὸν ἀδελφοῖς, καλὸν μὲν εἰ μηδέποτε φύοιτο· φῦσα δὲ καλὸν εἰ μετὰ μικρὸν παύσοιτο. δι' αὐτὸ δὴ τοῦτο τῷ γράμματι καταπεμφθέντι πειθόμενος, διαιτᾶν ἠνεσχόμην, καὶ δέδωκα τὰς ἀκοὰς ἀμφισβητήσει τοιᾷδε. ἐν Ὕδρακι τῇ κώμῃ, χωρίον ἐστὶ τῆς κώμης αὐτὸ τὸ μετεωρότατον, ὃ πάλαι μὲν ἦν φρούριον ἐρυμνότατον· κατασείσαντος δὲ τοῦ θεοῦ, γέγονεν ἐκλελειμμένον ἐρείπιον. τέως μὲν οὖν ὀλίγοις ἔτεσι τῶν ἑαυτοῦ μερῶν, εἰς ἑκατέρας χρείας διεσχημάτιστο· οἱ δὲ περιόντες οὗτοι τῶν πολεμίων καιροί, διότι δύναιτ' ἂν ἐκτειχισθῆναι, καὶ εἰς τὴν ἀρχαίαν χρείαν ἐπανελθεῖν, τοῦ παντὸς ἄξιον αὐτὸ τοῖς κεκτημένοις παρέχονται. τοῦτο τοῖς ἀδελφοῖς ἡμῶν, ἤδη δὲ καὶ ἁγίοις τοῖς εὐλαβεστάτοις ἐπισκόποις Διοσκόρῳ καὶ Παύλῳ τὸ περιμάχητον ἦν. ἐν αἰτίᾳ γὰρ ἐπεποίητο τὸν Ἐρυθρίτην ὁ Δαρνίτης ἐπιβουλότατα σκέψασθαι, ὅπως ἂν τὸ μὴ προσῆκον περιποιήσαιτο, καθοσιώσαντα μὲν τῷ θεῷ τόπον ἀλλότριον, ἁρπάσαντα δὲ οὕτως τὴν τῆς εὐσεβείας ὑπόθεσιν, ἤδη χρεῖ βίαια περιεστῆναι τοῦ πανουργήματος. πρὸς ταῦτα ὁ εὐλαβέστατος Παῦλος ἐπεχείρησε μὲν ἀντιλογίας κομίσαι τινάς, ὅτι τε προκατειλήφει τὸν λόφον, καὶ ἐκκλησία παλαιτέρα ἀπεδέδεικτο, πρὶν τὸν εὐλαβέστατον Διόσκορον ἀποδειχθῆναι τοῦ χωρίου δεσπότην. ἀλλ' ἂν μὴ μαλακώτερον τις ἅπτηται τῆς ζητήσεως, τὰ γὰρ ἐναληθὲς εὔδηλον γίνεται· ὥσπερ οὖν ἅπαν τοῦτο πέφυκεν ἔωλον. τὸ γὰρ ἐν ἐπιδρομῇ τότε πολεμίων ἐκεῖ συμφυγόντας ἀνθρώπους εὔξασθαι τἀναγκαῖα, τοῦτο τὸν τόπον οὐ καθιεροῖ. ἢ πάντα μὲν ὄρη, πᾶσαι δὲ φάραγγες ἐκκλησίαι, καὶ οὐδὲν ὅ, τι φρούριον ἐκφεύγει τὸ δημόσιον εἶναι. ἐν οἷς ἅπασιν ὅταν οἱ πολέμιοι προσορμεύσωσι, εὐχαὶ καὶ μυστήρια γίνονται. οἰκίαι δὲ ὅσαι κατὰ τοὺς ἀθέους τῶν ἐξ Ἀρείου καιρούς, εὐχὰς ἐδέξαντο καὶ μυστήρια, ἀλλ' οὐδὲν ἧττόν εἰσιν ἰδιώτιδες. φυγὴ γὰρ κἀκεῖνο. καὶ γὰρ ἐκεῖνοι πολέμιοι. ἀλλ' ἐγὼ τὸν καιρὸν ἐζήτουν τῆς καθιδρύσεως, εἰ παρὰ διδόντων, εἰ παρὰ συγχωρησάντων τῶν κυρίων ἐγένετο. ἀπεδείχθη λαμπρῶς ἅπαντα τἀναντία. τῶν ἐπισκόπων ὁ μὲν ᾔτει λαβεῖν, ὁ δὲ οὐκ ἐδίδου κύριος ὤν. τέλος ὁ μὲν ᾤχετο τὰς κλεῖς ἔχων· ὁ δὲ ἀνοίγνυσι, καὶ τράπεζαν εἰσφορήσας καθιερῶν μικρὸν οἰκίσκον ἐν λόφῳ πλατεῖ. ἀλλ' οὐ γάρ ἐστι παραιτητέον ἐπὶ τὸν οἰκίσκον, εἰ μὴ δι' ὁλοκλήρου τοῦ πλάτους. ὥστε τέχνη τίς ἦν, ἐφ' ᾧ τὸν λόφον περιποιήσασθαι. ἐδόκει δή μοι τὸ πρᾶγμα δεινὸν εἶναι, καὶ πέρα δεινοῦ, καὶ ἀγανακτητέον, ὁμοῦ μὲν ὑπὲρ τῶν νόμων τῶν ἱερῶν, ὁμοῦ δὲ καὶ ὑπὲρ τῶν δικαίων τῆς πολιτείας· συγχυθῆναι γὰρ ἅμα πάντα, τοῦτο μὲν,

εἰ τρόπος καὶ νόμος ἐπινοηθείη δημεύσεως· τοῦτο δὲ, εἰ διὰ τῶν πεπραγμένων τὰ ἐναγέστατα κρίνοιτο, εὐχὴ, καὶ τράπεζα, καὶ καταπέτασμα μυστικὸν, ἐφόδου βιαίας ὄργανα· καὶ περὶ τούτων ἤδη καὶ ἐν ἄστει διέγνωσται καὶ συνέτυχε γὰρ οὕτως, ὥστε παρ' ὀλίγους ἅπαντας ἐπισκόπους ἐν τῇ Πτολεμαΐδι τότε συνδεδραμηκέναι κατά τινα σκέψιν πολιτικήν· ἀκροώμενοι δὲ, πλεῖστοι μὲν πρᾶξιν ἐμίσουν· τὴν δὲ μετάθεσιν ὤκνουν· ἐγὼ δὲ τὴν δεισιδαιμονίαν ἀξίαν διαστέλλειν ἀπὸ τῆς εὐσεβείας· κακία γάρ ἐστιν ἀρετῆς προσωπεῖον περικειμένη, ἣν φιλοσοφία τὸ τρίτον οὖσαν τῆς ἀθεΐας εἶδος ἐφώρασεν. οὐδὲν οὖν ἱερὸν, οὐδὲ ὅσιον ἥγημαι, ὃ μὴ δικαίως τε καὶ ὁσίως γινόμενον· οὔκουν ἐπῄει μοι πεφρικέναι τὴν λεγομένην καθιέρωσιν. οὐ γάρ ἐστι τὰ χριστιανῶν, ὡς ἐπάναγκες εἶ) ταῖσδε ταῖς τελεστικαῖς ὕλαις τε καὶ φωναῖς, ὥσπερ ὁλκαῖς τισὶν φυσικαῖς ἀκολουθῆσαι τὸ θεῖον, ὅπερ ἂν πάθοι πνεῦμα ἐγκόσμιον, ἀλλ' ὥστε παρεῖναι ταῖς ἀπαθέσι καὶ ταῖς οἰκείαις τῷ θεῷ διαθέσεσιν· ὅπου δὲ ὀργὴ καὶ θυμὸς ἀγνώμων, καὶ δύσπει πάθος ἡγεῖται τῆς πράξεως, πῶς ἐκεῖ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον παραγίνεται· ὃ ἐπεισελθόντων, κἂν συμβῇ προενῳκηκὸς, ἐξοικίζεται. ἐγὼ μὲν οὖν εἶχον ὡς ἀποφαινούμενος τὴν μετάθεσιν· ὁ δὲ καὶ ἐξηλέγχετο, καὶ πρότερον ὑποσχόμενος αὐτὴν, ὅρκου τὴν ὑπόσχεσιν βεβαιώσαντος· τούτου λαβόμενος ἀσμένως, ἤδη τὴν ἀπόφασιν ἀπεδίδρασκον. ἀλλ' ἐκεῖνον αὐτὸν ἀπέφαινον ἑαυτοῦ δικαστὴν, καὶ τὸν οἰκεῖον ὅρον ἐκβιβάζειν ἠνάγκαζον. ἀνατιθεμένου δὲ καὶ διατρίβοντος, ἐπειδὴ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἕνεκα σκέψεως αὐτόθι παρεγενόμεθα, ἐδέησεν ἐπιβαλεῖν τὰς ὄψεις τῷ τόπῳ, καὶ ἐπιδιαγνῶναι τὰ τῆς ὑποθέσεως. καὶ πάλιν περὶ τὸν ὅμιλος ἐπισκόπων ἐκ τῆς περιοικίδος, ἤδη οὐ κατ' ἄλλων χειρῶν, συμφλεγμένων, ἐφ' ὧν ἀπάντων καὶ ἅμα οἵ τε ὅροι διεδείκνυντο τὴν τοῦ Δαρδανίτου μερίδα σαφῶς ἀποτεμνόμενοι, καὶ μαρτυρία γερόντων, καὶ συγκαταθέσεις τῶν τέως ἀντιλεγόντων, ὃν εὐλαβέστατον Διόσκορον τοῦ χωρίου δεσπότην ἀπέφηναν· ἐγκειμένου δὲ τοῦ ἀδελφοῦ Διοσκόρου, γέγονεν ἀνάγκη καὶ τὸ γραμματεῖον τὸ λοίδορον εἰς κοινὸν ἅπασιν ἀναγνωσθῆναι, ὃ πρὸς τὴν ἁπλότητα τὴν σὴν ὁ εὐλαβέστατος Παῦλος ἐπεποίητο ἐν ἐπιστολῆς εἴδει, κωμῳδίαν ἐπὶ τὸν ἀδελφὸν ἀνασυρμένην καὶ πλημμελῆ, ἀφ' ἧς αἰσχύνεσθαι περιῆν, οὐ τῷ κακῶς ἀκούσαντι, τῷ δὲ κακῶς ἀγορεύσαντι· ἀλλ' ἔστιν ἄρα καὶ τοῦτο δεύτερον ἀγαθὸν, τὸ αἰσχύνεσθαι. τὸ μὲν γὰρ ἀναμάρτητον, θείας ἀντικρύς ἐστι καὶ μοίρας καὶ φύσεως· τὸ δὲ ἐπὶ τοῖς ἐκ τοῦ γινομένοις ἐρυθριᾶν, σωφροσύνης τις ἂν ἀπεφήνατο τὸ ἀ- [illegible] ἐπὶ τοῦ παρόντος πράγματος ὁ εὐλαβέστατος Παῦλος, ἁπάσης ῥητορείας ἰσχυροτέραν ἀπέφηνε τὴν ἐξ οἰκείας γνώμης μετάνοιαν. τὸ γὰρ ὁμολογῆσαί τε ἁμαρτεῖν, καὶ φανῆναι τὴν αἰσχρὰν λύπην τινὰ ὡς ἐπὶ κακοῖς αὐθαιρέτοις λυπούμενον, πάντας ἡμᾶς εὔνους αὐτοῦ καὶ συν-

διατιθεμένους

διατιθεμένοις παρέσχετο. καὶ τὸ μὲν ἡμέτερον οὐ θαυμαστόν· ἀλλ' ὁ εὐλαβέστα-
τος ἐπίσκοπος Διόσκορος, ἐπειδὴ τέως διαφιλοτιμούμενον τὸν πειθό-
τερον ἐθεάσατο, τῇ ψήφῳ κρατῶν, ἡττῆσθαι τῇ γνώμῃ, καὶ γέγονεν ἐπὶ τῷ εὐ-
λαβεστάτῳ Παύλῳ, ποιεῖν ὁπότερα βούλοιτο, κατασχεῖν, ἢ παραδοῦναι τὸν
λόφον τοῦ θαυμασίου Διοσκόρου πολλὰς ἐνδόντος αἱρέσεσιν, ὧν οὐδεμιᾶς
ἀν ἀκοῆς περὶ τῆς ἐκείνου μετανοίας ἠνέσχετο. καὶ γὰρ ἀποδόσθαι μόνον τὸν
λόφον, καὶ ἀμοιβὴν δοῦναι πρὸς ἅμα τὸ κτῆμα, καὶ ἄλλα πολλὰ προσεξεῦ-
ρεν, ἐπιδαψιλευόμενος αὐτῷ πόρους, ἀφ' ὧν ἄν τις παρ' ἄλλης διαχαρίσαιτο.
ὁ δὲ ταῦτα μὲν ὤκνει, ἠξίου δὲ ὑπεισελθεῖν αὐτὸς τὴν εἰς τὸν ἀδελφὸν Διό-
σκορον γενομένην ὠνήν, καὶ ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς ἀντικαταστῆναι δεσπότης τοῦ
κτήματος ἐγίνετο πρὸς τῷ λόφῳ, καὶ τῶν ἀμπελώνων καὶ τῶν ἐλαιώνων
ἐγκρατής. ᾧ δὲ ἡ μεγαλοφροσύνη κτῆμα ἀντὶ κτήματος, μεῖζον ἀντ' ἐ-
λάττονος περιεγένετο. κοινὸν ἀμφοῖν ἀγαθόν, ἡ φιλαδελφία, καὶ τὸ εἴσω γενέ-
σθαι τῶν νόμων τῶν εὐαγγελικῶν, οἳ συνεκτικωτάτην τῶν ἐντολῶν τὴν ἀγα-
πητικὴν διάθεσιν ἀπεφήναντο. ἓν τοῦτο μόνον ἔδει μνήμης ἀξιῶσαι μη-
νύσαντα τῶν ἀδελφῶν τὰς συμβάσεις καὶ τὴν ὁμόνοιαν, τὸ ἐν μέσῳ δὲ παραλι-
πεῖν, εἴ τις ἐπίσκοπος ὤν, ἥλω τι πταίσας. ἃ γὰρ οὐκ ἔδει πεπρᾶχθαι, ταῦ-
τα καλῶς ἔχει διδόναι τῇ λήθῃ· ἀλλ' ἵνα μὴ πάντα ἐκποδὼν ὁ ἀδελ-
φὸς Διόσκορος ἀποτυγχάνῃ, ταῖς αἰτήσεσιν αὐτοῦ δέδωκα τὸ πᾶσιν ἀκριβῶς
ἐπεξελθεῖν, ἵνα μηδὲν ἀγνοήσειεν ἡ σὴ θεοσέβεια, μὴ οὐ παρὰ φαῦλον, ἀλλ'
ἀντὶ παντὸς ἐποιεῖτο πεισθῆναι διὰ τῶν ἀποδόντων, ὅτι μὴ ἑκὼν ἀδίκοις
ἐφιλονείκησε. κἀγὼ τὸν ἄνδρα τά τε ἄλλα ἐπαινῶ· πολὺ γάρ μοι πρὸς
τρόπου· καὶ τῆς εἰς τὸν θρόνον ἐκεῖνον αἰδοῦς ὑπεραγάμην. καὶ ναὶ μὰ τὴν φίλην
σου καὶ σεβασμίαν κεφαλήν, πολλὴν οἶμαι χάριν ὀφείλειν αὐτῷ τοὺς ἐν Ἀλε-
ξανδρείᾳ συμπτώχους, ὧν τοὺς ἀγροὺς ἐκπονεῖ, ταχὺ πανταχοῦ γινόμε-
νος, καὶ ἐξ ἀπόρων φόρους ἐκλέγων, καὶ τοῖς καιροῖς παρειστάμενος. τὰ μὲν περὶ
τὴν τῶν ἐπισκόπων στάσιν, οὕτως ἐχώρησεν· ἐπίταγμα δὲ ἦν, ὅπως ἀκού-
σομεν καὶ Ἰάσονος, ὃς ἔφη πολλὰ καὶ ἄδικα παρὰ συμπρεσβυτέρου παθεῖν.
οὕτως οὖν ἔχει κἀκεῖνα. Λαμπωνιανὸν Ἰάσων εἷλεν ἀδικίας· ὁ δὲ φθάσας
ὁμολογίᾳ τὸν ἔλεγχον, ἔχει τὴν δίκην, ἐκκλησιαστικῶν συνόδων εἰργόμενος.
καίτοι καὶ δάκρυον ἐκ μεταμελείας ἀφῆκε, καὶ δημοσίᾳ ἱκέτης αὐτὸν ἐξῃτήσα-
το· ἀλλ' ἐγὼ τοῖς δεδογμένοις ἐνεκαρτέρησα. οὐ γὰρ λῦσαι τὴν αὐθεντίαν εἰς
τὴν ἱερατικὴν καθέδραν ἀνέπεμψα. τοσοῦτον οὖν ἐμαυτῷ συνεχώρησα, εἰ
προσπελάσειε Λαμπωνιανῷ τὸ χρεών· καὶ ἡ κυρία προεῖναι δοκεῖ, πᾶσιν
ἐφῆκα τοῖς τότε παρεσομένοις πρεσβυτέροις, κοινωνίας αὐτῷ μεταδοῦναι.
μηδεὶς γὰρ ἀποθάνοι δεδεμένος ἐμοί· ἀναρρωσθεὶς δὲ, πάλιν ἐπὶ τοῖς αὐ-
τοῖς ὑπόδικος ἔστω, καὶ παρὰ τῆς θεοσεβείας σου καὶ φιλανθρώπου ψυχῆς
περιμενέτω τῆς συγγνώμης τὸ σύνθημα. οὐδὲ γὰρ οὐδὲ Ἰάσων πάντα

ἀναίτιος ἑαυτῷ, περιπετὴς ἀνθρώπου γλώττῃ, ἐνέτυχεν ἀνδρὶ περιπετε-
„ στέρῳ τὴν χεῖρα· καὶ τοῦτο δὴ τὸ λεγόμενον κουφοτάτου πράγματος λό-
„ γου, βαρυτάτην τὴν ζημίαν ἐξέτισε. καὶ περὶ τῶν ἐγκλημάτων ἃ διεί-
ληφα, ταῦτα Λαμπωνιανὸς ἔχειν ὁμολογεῖ, καὶ οὐδὲν ἀξιοῖ παρὰ τῆς
ναυαγίας ὠφελεῖσθαι, τῆς ποιησάσης ἀφανὲς τὸ συμβόλαιον· ἀλλ' ἃ χαρίζεσθαι
αἰτεῖ, τοὺς καρποὺς ὠνίους γενέσθαι· καὶ ἔφη πάντων ἀμελήσας, ἑνὶ τούτῳ
προσέχειν τὸν νοῦν, ὡς μὲν τὰ πλωϊκὰ κατατεθεῖτο χρήματα· νομίσματα δὲ
ἦν ἑπτὰ καὶ πεντήκοντα πρὸς τοῖς ἑκατόν, ἀνοιστέον ἐστὶ καὶ περὶ τῶνδε τῶν
γινομένων παρ' ἡμῖν, ἵνα γινόμενα γνώσηται. ἱεροὺς ἱερέας παρανόμων διώ-
κουσι· εἰ μὲν ἐπὶ ψευδέσιν, οὔπω λέγω· πάντως δὲ μετ' ἐπιβούλου τῆς
προαιρέσεως. οὐ γὰρ ἵνα λάβωσι δίκας, ἀλλ' ἵνα τοῖς ἄρχουσι τῶν στρατευ-
μάτων, ἄδικα κέρδη μνηστεύσωσιν. ἐπεὶ δὲ τοὺς ἐμοὺς ὤμους ἀναβαίνειν ἀνάγ-
κη τὰ πάντων φορτία, διὸ δέομαι γράφε καὶ διάταττε μηδενὶ μηδὲν ἐξεῖ-
ναι τοιοῦτο ποιεῖν. καὶ γὰρ ἐμοὶ χαριῇ τε τοῖς ἀπραγμονεστέροις, καὶ κακῶς
πάσχουσιν ἀμύνεις, καὶ πολὺ πλέον εὖ πεποιηκὼς ἔσῃ τοὺς ἀδικοῦντας αὐ-
τούς, εἴπερ μεῖζον ἀγαθὸν τὸ μείζονος ἀπηλλάχθαι κακοῦ. κακὸν δὲ μεῖζον τοῦ
ἀδικεῖσθαι τὸ ἀδικεῖν. τὸ μὲν γάρ, ἴδιόν ἐστι κακόν· τὸ δέ, ἀλλότριον. ἀλλ' οὔ τοι
ἐγὼ κατεμήνυσα τίνες εἰσί, μήτ' αὐτὸς εἰ καὶ μάθοις ἐπ' ὀνόματος ἐξε-
λέγξῃς τινά, ἵνα μὴ ἀπεχθοίμην ἀδελφοῖς, οἷς εἰ καὶ κατὰ πρόσωπον ἰδία
λίαν ἐπιτετίμηκα, συγχωρήσει θεός. ἀλλὰ φανήτω τὸ πρᾶγμα μόνον μι-
σοῦν ἐν τοῖς πρὸς ἐμὲ γράμμασιν. εἴσομαι γὰρ σὺν θεῷ μετὰ τοῦ πᾶσιν ἀ-
λύπου τὸ μηκέτι προελθεῖν περαιτέρω τὴν ἀδημοσιεύτην ἡμῶν· μὴ γὰρ
εἴποιμι τῆς ἐκκλησίας οἰκονομήσασθαι δὲ ἓν ἔτι λοιπόν, καὶ λόγου πεπαύ-
σομαι. περινοστοῦσί τινες Βασκαντίβαι παρ' ἡμῖν. ἀνέξῃ γάρ μου μικρὸν ὑπο-
βαρβαρίσαντος, ἵνα διὰ τῆς συνηθεστέρας τῇ πολιτείᾳ φωνῆς τὸ ἐνίων κα-
κὸν ἐμφαντικώτερον παραστήσαιμι. οὗτοι καθέδραν μὲν ἀποδεδειγμέ-
νην ἔχειν οὐ βούλονται· οἵγε τὴν οὖσαν ἀπολελοίπασι, οὐ κατὰ συμφοράν,
ἀλλ' αὐθαίρετοι μετανάσται γινόμενοι. καρποῦνται δὲ τὰς τιμάς, ἐκεῖ περι-
νοστοῦντες, ὅπου κερδαλεώτερον. ἐμοὶ δὲ δοκεῖ πάτερ σεβασμιώτατε, χρῆ-
ναι τούτοις, ὅσοι τὰς οἰκείας ἐκκλησίας ἀπείπαντο, πᾶσαν ἐκκλησίαν ἀπει-
πεῖσθαι· καὶ πρὶν ἂν ἀπελθόντες ἐκεῖ καταστήσωνται, μηδένα δέχεσθαι θυ-
σιαστηρίῳ, μηδ' εἰς προεδρίαν καλεῖν· ἀλλὰ περιορᾶν ἀγελαίους ἐν ταῖς
δημοτικαῖς καθέδραις, ὅταν εἰς ἐκκλησίαν ἐμβάλλωσι. τάχα γὰρ ἂν ἐπανέλ-
θοιεν, εἰ περὶ τῆς τιμῆς κινδυνεύοιεν, ἧς ἀξιοῦσιν ἀπολαύειν ἁπανταχοῦ μᾶλ-
λον, ἢ οἷ προσῆκει. δέξαιντο γὰρ ἐκεῖ μᾶλλον ἢ μηδαμοῦ· καὶ δημοσίᾳ μέν,
οὕτω προσοιστέον αὐτοῖς, ὡς δή τισιν ἰδιώταις, ἂν καὶ τῷ σεμνοτάτῳ σου θρό-
νῳ συνδοκῇ· ἰδίᾳ δὲ καὶ κατ' οἶκον, εἰσόμεθά πως, ὅταν ἥκῃ παρὰ τῆς σῆς θεο-
σεβείας ἀπόκρισις ἐκείνης τῆς πεύσεως, ἣν πρώην ἠρώτησα περὶ Ἀλεξάν-

δρου κυρηναίου μὲν ἀνδρὸς τὸ γένος, ἱερατευσαμένου δὲ ἔν τινι πόλει τῶν Βιθυνῶν ἧς ἐκπεσὼν, κατὰ δή τινα στάσιν ἄξιον ἐπιμεληθῆναι, οὐκ ἐπιβῆναι· ἀλλ᾽ ἡμῖν ἐπιχωριάζει. περὶ τούτου γέγραφα πρὸς τὴν σὴν ὁσιότητα, πᾶσιν ἀκριβῶς ἐπεξελθὼν τοῖς περὶ αὐτὸν γενομένοις, καὶ γνώμην αἰτῶν, οἷ τακτέον τὸν ἄνδρα. ἐπεὶ δὲ οὐδὲν ἥκει μοι περὶ τούτων ἀντίγραφον, ἀμφίβολος ὢν, πότερον διαπέπτωκεν, ἢ διεκομίσθη τὰ γράμματα, μέχρι τῆς μακαρίας σου κεφαλῆς, διείλεγμαι περὶ τούτου πρὸς τὸν θαυμαστὸν Διόσκορον τὸν ἐπίσκοπον, καὶ τοῖς ταχυγράφοις τὰ ἀντίτυπα δοῦναι τῶν τότε γραφέντων ἐπέταξα, ἵνα εἰ μὴ τυχὼν εἶς δεξάμενος τὴν ἐπιστολὴν, ἔχοις παραγνοὺς αἰτῆσαί τε, καὶ πρὸς ἐμὲ διαπέμψασθαι τὰ ἀμοιβαῖα. ἐπὶ πᾶσιν εὔχου περὶ ἐμοῦ. περὶ καταλελειμμένου γὰρ εὔξῃ, ὃ τοῖς πᾶσιν ἐρήμου, καὶ δεομένου συνεργείας τοιαύτης, ὡς αὐτὸς ὀκνῶ περὶ ἐμαυτοῦ φθέγξασθαι πρὸς θεόν. ἅπαντα γὰρ εἰς τοὐναντίον μοι περιίσταται, διὰ τὴν ῥιψοκίνδυνον τόλμαν, ὅτι ἄνθρωπος ἐν ἁμαρτίαις, ἀπότροφος ἐκκλησίας, ἀγωγὴν ἑτέραν ἠγμένος, θυσιαστηρίων ἡψάμην θεοῦ.

ΤΩ ΑΥΤΩ.

ΩΔΕΔΩΚΑ τὴν ἐπιστολὴν, στέλλεται μὲν ἐπὶ πρᾶξιν, ἣν οὐχ ὅσιον ἐμοὶ διηγήσασθαι· ὅτι δὲ ἀρετὴν ἐκ νέας ἀσκεῖ, τοῦτο καὶ θέμις εἰπεῖν, καὶ παντάπασιν ἀληθές. ὡς μὲν οὖν ἀγαθὸν ἄνδρα, τιμήσεις· ἣν δὲ ἐγράψατο γραφὴν, οἰκείαν εἶναι μὴ νόμιζε πληρούτω. μηδὲ γὰρ δικαίου ποτὲ φόνου προστάτης.

ΤΩ ΑΥΤΩ.

ΜΕΛΕΙ γάρ σοι μελεῖ καὶ Πενταπόλεως. οὐκοῦν ἐντεύξῃ μὲν ταῖς δημοσίαις ἐπιστολαῖς. ὅτι δὲ κατὰ πλείω καὶ μείζω γέγονεν, ἢ φοβεῖ τὰ γράμματα, λέγοντος ἀκούσῃ τοῦ διακομίσου. στέλλεται μὲν γὰρ ἐπὶ συμμαχίαν, ὡς ἐκεῖθεν αἰτήσων· τὰ δὲ τῶν πολεμίων, οὐδὲ τὴν ἔξοδον αὐτοῦ περιέμεινεν· ἀλλ᾽ ἔφθασαν ἐκχυθέντες ἄθεοι κατὰ τῆς χώρας· πάντα οἴχεται· πάντα ἀνήρηται· αἱ πόλεις ἔτι λοιπαί. τὸ μέχρις οὗ γράφω, λοιπαί· τὸ δὲ εἰς τὴν ἐπιοῦσαν, θεὸς οἶδε. πρὸς ταῦτα εὐχῶν δεῖ τῶν σῶν, εὐχῶν λέγω, τῶν ἐθάδων δυσωπεῖν τὸν θεόν. ἐγὼ πολλάκις ἤδη, καὶ τὰ ἴδια, καὶ τὰ κοινὰ, μάτην εὐξάμην· τί λέγω μάτην. εἰς τοὐναντίον μοι περιίσταται. τοιοῦτοί εἰσιν αἱ ἁμαρτίαι, βαρεῖαί τε καὶ πολλαί.

ΠΡΟΚΛΩ.

ΠΕΡΥΣΙΝ οὐχ ἧκει μοι γράμματα παρὰ τῆς ἱερᾶς σου χειρός. ἠνιάθην μὲν καὶ τοῦτο μετὰ τῶν συντυχόντων μοι κατ᾽ ἐκεῖνο καιροῦ δυσχερῶν. πολλὰ γὰρ ἐπὶ πολλῶν ἐγὼ πέρυσιν ἠνιάθην· ἀλλὰ καὶ ὅ τι τις χειμὼν, ὅ, τι

μοι λοιπὸν ἦν εἰς τὴν ψυχαγωγίαν ἀφείλετο τὸ παιδίον. εἵμαρτο γὰρ ἄρα, συνόντι μὲν ὑμῖν, εὐτυχεῖν· ἀπόντι δὲ, χαλεποῦ πειρᾶσθαι τοῦ δαίμονος. γινέσθω δή τις παραμυθία, τὸ δέξασθαι τῆς πατρικῆς σου κεφαλῆς γράμματα, τὸ τιμαλφέστατον ἀπὸ Θράκης ἀγώγιμον.

ΠΥΛΑΙΜΕΝΕΙ.

ΔΙΤΤΟΙ λόγοι λέγονται περὶ σοῦ. τοιγαροῦν ὁμοῦ μὲν ἐπὶ Θράκης, ὁμοῦ δὲ εἰς Ἰσαύρους γράφω, τοῦ περιτυχεῖν σε πάντως μιᾷ γέ τινι τῶν ἐπιστολῶν. ὑπόθεσις δὲ ἀμφοῖν, ἀσπάσασθαι τὴν φιλτάτην κεφαλὴν Πυλαιμένην τὸν φιλόσοφον. τοῦτο γάρ ἐστι κἂν βούληται, κἂν μὴ βούληται. οὐ γὰρ μήποτε κατισχύσῃ τοῦ πεφυκότος, οὐδ' οὐ μὴ σβέσῃ τὸν σπινθῆρα τοῦ θείου πυρός· ἀλλ' ἀνάψει ποτὲ, τῆς μοχθηρᾶς ἀγωγῆς ὑπεράνω γινόμενος.

ΤΟΙΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΙΣ.

ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΣ τὴν ἐκκλησίαν ψευσάμενος, ἀληθευούσης αὐτῆς πειρασθήτω. πρῴην οὔπω πάνυ πρῴην, ἡμέτερον εἰς θεὸν ἐξύβρισεν εἰς ἀνθρώπους· ἐφ' οἷς ἀποκλείσαντες αὐτῷ τὴν παρ' ἡμῖν ἐκκλησίαν, ὑπηγορεύσαμεν πρὸς τὴν ὑμετέραν ἀδελφότητα γράμματα, τὴν ἐπ' αὐτῷ γνώμην μηνύοντα. τούτων ἔφθασε τὴν ἐπιστολὴν, ἱκετείαν προσποιησάμενος, καὶ μετάνοιαν ὑποκρινόμενος, ἣν ἅπαντες ἠξίουν με δέχεσθαι, πλὴν ἐμοῦ. ἐγὼ γὰρ ἐδόκουν σαφῶς κατανενοηκέναι τὸν ἄνθρωπον, πάντα ῥᾴδιον εἰπεῖν καὶ ποιῆσαι· καὶ προσδεχόμενον τὸ προὔλεγον ὡς ἐκ τῆς τυχούσης αἰτίας, εἰς τὴν φύσιν ἐπανελεύσεται· ὅν γε εἰκὸς ἀτολμότερον ἔσεσθαι προσκεκυφότα ταῖς ἐκκλησίαις πολὺ μᾶλλον, ἢ εἰ μηδὲν ὕποπτον αὐτῷ κατελείπετο. διὰ ταῦτα μὲν οἷος ἦν ἐγκαρτερῆσαι τῷ δόγματι, ὡς ἅμα τά τε πρὸς θεὸν εὐσεβέστερον βουλευσάμενος, καὶ τὰ πρὸς τοὺς πολίτας ὠφελιμώτερον. ἀλλ' ἴσα μὲν γὰρ ἀντισχεῖν ἕνα πολλοῖς, παλαιοτέροις νεώτερον, προσδεδαπανηκόσι τὸν βίον ἱερωσύνῃ, τὸν οὔπω πέρυσιν ἡμμένον τοῦ πράγματος· εἶξα δεομένοις, μήπω περιπέμψαι τὰ γράμματα, δέξασθαι δὲ ἐπὶ ῥητοῖς, ἐφ' ᾧ μηκέτι μανῆναι κατὰ τῶν ὁμοτίμων· ἐφ' ᾧ νοῦν ἀντὶ πάθους τοῦ βίου προστήσεται· κἂν μὲν, ἔφην, εἴσω μείνῃς τῶν ὅρων οὓς ἔθου, νῦν τε ὑπερευξόμεθά σου τῆς ἁμαρτίας, καὶ τοῦ λοιποῦ συνευξαίμεθα· ἀναδυσαμένου δὲ τὰ τῆς ὁμολογίας, ἡ δίκη μενεῖ, καὶ εἰς ἅπαντα δημοσιευθήσεται, τοσοῦτον ἀνατεθεῖσα χρόνον, ὅσον ἐλέγξαι σοῦ τὸν τρόπον, ἀνεπανόρθωτον. ἔδοξε ταῦτα, καὶ πεῖραν αὐτός τε ἔφη δώσειν καὶ ἡμεῖς λήψεσθαι· δέδωκε, καὶ εἰλήφαμεν· ἐπεδαψιλεύσατο ταῖς ὑποθέσεσι τῆς ἀποκηρύξεως. οὔπω τότε δήμευσις ἐτετόλμητο· οὔπω τότε φόνος ἐνεκεχείρητο. πόσοι διὰ τούτων ἁλῶνται· πόσοι τὴν πρῴην ἔτι κτηματικῶν, διὰ τού-

τῶν παρωχευόντων· ἀλλ᾽ ἐπὶ μικρὰ ταῦτα πρὸς τὸν οὐ μὲν γεγονότα Μάγνον, κακῶς δὲ ἀπολόμενον. κεῖται παῖς ἀνδρὸς λαμπροτάτου, ἅπασι τοῖς οὖσι λελῃτουργηκότος τῇ πόλει, ὃς περαιτέρω φθόνου γεγονὼς περὶ τὰ ἀναλώματα, ἠτεῖτο χρυσίον, ὃ μὴ διδοὺς ἐτύπτετο καὶ διδοὺς, ὅτι πόρον ἐξεῦρεν, ἐτύπτετο. οὐ γὰρ, οὐ τοῖς αὐτοῦ φίλοις, ἀλλὰ τῷ στρατηγῷ τὸν ἀγρὸν ἀπέδοτο. δακρύω μὲν ἐγὼ καὶ τὴν παραγενομένην τοῖσδε νεότητα, καὶ τὰς ἐπὶ ταύτῃ ματαίας ἐλπίδας τῆς πόλεως· ἀλλὰ τῆς ἐκείνου νεότητος, τὸ τῆς μητρὸς γῆρας ἐλεεινότερον, ὅτι δυοῖν ἀρρένων, ὃ μὲν οἴχεται φυγὰς δι᾽ Ἀνδρόνικον, καὶ οὐδὲ οἶδεν οἷ γῆς· τὸν δὲ οἶδεν οἷ γῆς κατορώρυκται, παρὰ τὴν νόμιμον τῶν ἀδικουμένων, ὑπὲρ οὓς ἄρχουσι τῆς ἑαυτῶν· ὑπὲρ οὓς ἐπ᾽ ἀρχῇ ἐθνῶν ἵζονται χρήματα. τούτων μὲν οὖν ἑτέρους ἐπιμελητὰς ὁ θεὸς εἶναι βούλεται· ἡμῖν δὲ ἀπόχρη καθαρεύειν ἐν καθαροῖς, ἐὰν ἄρα δυνώμεθα μένειν εἴσω τῶν περιβόλων τῶν ἱερῶν, ἀποκλείειν τε τοῖς ἐναγέσι τὰ προπύλαια γε πάντα.

ΤΡΩΙΛΩ.

Σὺ γὰρ δὴ καὶ φιλόσοφος εἶ καὶ φιλάνθρωπος, σέ με δεῖ προσανακλαύσασθαι τὰς τῆς ἐνεχούσης συμφορᾶς ἣν ἠμήσατε μὲν, διὰ τὸ πολίτην φιλόσοφον ἐλεήσατε δὲ, διὰ τὸ τῆς σαυτοῦ φύσεως ἥμερον, δι᾽ ἀμφότερα δ᾽ ἐκπεσοῦσαν ἀνορθῶσαι πειράσεσθαι δυνάμεσι δὲ, ἐπειδὴ καὶ ζῇ τὰς πόλεις Ἀνθέμιος, καὶ φύσιν ἔχει, καὶ τύχην, καὶ τέχνην· ὧν πολλῶν ὑπαρξάντων εἰς τοῦτο παρὰ θεοῦ, τὸ μέγιστον ἀγαθὸν οἱ φίλοι, καὶ τούτων Τρωΐλος τὸ μέγιστον. ὅπως οὖν μὴ μόνον τὰς ὄψεις ἐπιβάλλῃς, ἀλλὰ καὶ τὸν νοῦν πάνυ σφόδρα προσέχῃς τοῖς γράμμασιν, ὧν ἐγὼ πολλὰ κατέσταξα δάκρυα. οἱ γὰρ δὴ Φοινίκων μὲν οὐκ ἄρχουσι Φοίνικες, οὐδὲ κοιλοσύρων κοιλοσύροι, αἰγύπτιοι δὲ πάσης μᾶλλον, ἢ τῆς ἑαυτῶν· Λίβυες δὲ μόνοι τῆς ἑαυτῶν. ἢ μόνοι Λίβυές εἰσιν ἀνδρειότατοι, καὶ χωρεῖν ὁμόσε τοῖς νόμοις ἐγνώκασιν; ὧν ὅτε πλείω καὶ φοβερώτερα τοῖς παραβαίνουσι γέγονε τὰ ἐπιτίμια, τότε μᾶλλον αὐτοῖς αἱ πονηραὶ φύσεις ἐνεκυβίσθησαν. ἔδει μὲν πάλαι ἀνῃρῆσθαι τὴν πρὸς Κυρήνην Πεντάπολιν· ὁ δὲ λιμὸς καὶ ὁ πόλεμος, οὔπω πᾶν ὅσον ἔδει κατηνύσαν, ἀλλὰ διατρίβουσι καὶ κατὰ μικρὸν ἀπολλύουσιν. οὐκοῦν τὸ λεῖπον εἰς τὸ ταχὺ κατειργάσθαι προσεξευρήκαμεν. καίτοι τοῦτ᾽ ἐστιν, ὃ τὸ παλαίφατον λόγιον ἐπεχρησμῴδησε τῇ τελευτῇ Πενταπόλεως· πατέρων αὐτὸ καὶ πάππων ἠκούσαμεν, ὅτι φθερεῖ τὰ Λιβύων ἡγεμόνων κακότης. αὐτὸ γὰρ τοῦτό ἐστι τοῦ χρησμοῦ τὸ τεμάχιον. ἀλλ᾽ εἰ καὶ πέπρωται τοῦτο, ἀναβολήν γε ἵνα τοῦ κακοῦ μηχανήσασθε. καὶ γὰρ ἡ τῶν ἰατρῶν τέχνη, τὸ μὲν ἀποθανεῖν ἄνθρωπον, ἐπεὶ φύσις ἐστὶν, οὐ καθάπαξ οὐ κωλύει· ἐμποιεῖ δὲ ἵνα διατριβὴν τῷ χρεών· ὅμοιόν τι αἰτοῦμεν καὶ παρὰ τῆς τέχνης τῆς ἀρχικῆς. βοηθησάτω τῇ φύσει κατὰ τῆς νόσου· μὴ μέντοι κατασπευδέτω τὸν ὄλε-

θεοῦ μὴ, δέομαι, μὴ φείδοιτο τῆς Ἀνθεμίου τοῦ μεγάλου χειρὸς, ἐπαρχίαν ῥωμαϊκὴν ἐκ μέσης ἀφῃρῆσθαι τῆς διοικήσεως. εἰπὲ πρὸς αὐτὸν, εἰπὲ πρὸς τῶν λόγων. οὐ σὺ καταπεμφθῆναι τὸν νόμον γέγονας αἴτιος, ἐπὶ τοῖς πάλαι τὸ πρόσφατον, ὃς ἀνατείνεται πολλὰ καὶ χαλεπὰ τοῖς μνηστεύουσι τὴν τῆς ἐνεγκούσης ἀρχήν; πῶς οὖν οὐ νεμεσᾷς τοῖς φιλοτιμουμένοις ἐπὶ σοῦ διαρρηγνύναι τὰ σὰ πολιτεύματα. εἰ μὲν οὖν οὐ λανθάνουσιν, ἀδικεῖς· εἰ δὲ λανθάνουσιν, ἀμελεῖς. χρῆν δὲ οὐχὶ τὸν ἄνδρα τὸν ἡγεμονικώτατον ἀλλ' ἐνὶ τούτῳ μάλιστα προσέχειν τὸν νοῦν, τοὺς ὑπάρξοντας ὡς βελτίστους αἱρεῖσθαι. θεία γὰρ αὕτη καὶ μεγαλοπρεπὴς ἡ πρόνοια, πρὸς ἣν δαπανᾶται φροντὶς εἰς ἐκλογὴν ἀνδρὸς ἀγαθοῦ. ἀλλ' ἐν τούτῳ γάρ ἐστιν ἔθνους ὁλοκλήρου πεποίηται φροντίδα. τούτων οὖν εὐθὺς ἀπεγνωκέναι προσήκει τῶν ἐναντιουμένων τοῖς νόμοις, τῶν οὐκ ἄρχουσι τῆς ἑαυτῶν· τῶν οὓς ἐφ' ἡμῖν ὥσπερ ἐπὶ κλήμασι ἐθμείζονται χρήματα. σήσατε τὸ κακόν. ἄρχοντας ἡμῖν νομιμωτέρους ἐκπέμψατε, ἀγνοοῦντας, ἀγνοουμένους, ταῖς φύσεσιν, οὐ τοῖς περὶ ἕκαστον πάθεσι τὰ πράγματα κρίνοντας. ὡς τὰ νῦν ταῦτα καταπλεῖ δεσπότης ὁ πρώην ἀντιπολιτευόμενος, καὶ τὴν ἐν πολιτείᾳ διαφορὰν ἀπὸ τοῦ βήματος ἀγωνίζεται. ὅσα δὲ ἄλλα παραβλαστάνει κακά. συκοφαντεῖται συμπόσια, καὶ γυναικὶ δίδοται χάρις, ἡ τοῦ πολίτου συμφορά· καὶ κατήγορος ἐκκέλευστος· ὃς δ' ἂν μὴ γράψηται παρανόμων, ἑάλωκεν, εἰ μὴ καὶ πρὶν ἁλῶναι, τὰ τῶν ἑαλωκότων ὑπέμεινεν. ἐθεασάμεθα δεσμώτην ἀπὸ τούτου γενόμενον, ὅτι μὴ τὸν ἄρτι παυσάμενον τῆς ἀρίστης ἀρχῆς, ἐπὶ κλοπῇ δημοσίων ἐδίωκε· μᾶλλον δὲ τοῦτο οὐδὲ τεθεάμεθα, ἀλλ' ἀπείρητο προσιέναι καθάπερ τοῖς ἐναγέσιν, ἢ τοῖς βασιλέως ἐχθροῖς, ἕως διεπράξαντο πάνθ' ὅσον ἐβούλοντο· καὶ τὸν ἥλιον εἶδεν ἐπὶ ῥητοῖς ἄνθρωπος, ἐφ' ᾧ Γενναδίῳ ἔγραψεν. ἀλλ' ἥ γε ἡμετέρα Πεντάπολις Γενναδίου μὲν τοῦ σοῦ, πολλὰ ἐπὶ πολλῶν ὤνατο· καὶ τὸ μέγιστον, ὅτι καὶ λόγῳ καὶ πειθοῖ τὴν ἀρχὴν ἐπιτρέψας, ἔλαθεν ἡμᾶς τῶν ἀπηνεστάτων τε καὶ ὀνομαστοτάτων ἐπὶ σκληρότητι πλείονα χρήματα ταῖς δημοσίαις ψήφοις εἰσενεγκών· ἐφ' οἷς οὐδεὶς ἐδάκρυσεν· ἐφ' οἷς οὐδεὶς ἀπέδοτο τὸν ἀγρόν. ἐκείνην δὲ τὴν εἰσφορὰν εὐσεβῆ δικαίως ἐκάλεσεν, ἣν οὐχ ὕβρεις ἢ μάστιξ ἠνάγκασε. τὰ δὲ περὶ τῶν πολιτῶν, φεῦ τῆς μνήμης τῶν παυσαμένων. φεῦ τῆς πείρας τῶν ὁρωμένων. οὐδὲν οὖν ἀξιοῦμεν καινὸν, ἀλλ' ὑπὲρ τῶν νόμων Ἀνθέμιον ἱκετεύομεν· ὑπὲρ τῶν νόμων τὸν τούτων φύλακα, ὧν ἄξιον μὲν αἰδεῖσθαι τὴν ἀρχαιότητα. νόμου γὰρ δὴ καὶ τοῦτο σεμνότης. εἰ δὲ τῷ δοκεῖ, τὸ διαταγμάτων τὰ νεώτερα, τὴν ὡς ἂν εἴποι τις ἔμψυχον ἔτι βασιλείαν ἐπιγραφόμεθα.

ΠΥΛΑΙΜΕΝΕΙ

ΕΠΕΜΨΑ σοι τὸν λόγον ἀττικουργῆ, τῆς ἀκριβοῦς ἐργασίας, ὃν ἂν μὲν ἐπαινέσῃ

νέσῃ Πυλαιμένης ἡ κριτικωτάτη τῶν ἀκοῶν, αὐτὸ τοῦτο τῇ διαδοχῇ τοῦ χρόνου συνέστησεν· εἰ δὲ μηδὲν φαίνεται σπουδαῖον, ἔξεστι δήπου παίζειν τὰ παίγνια.

ΝΙΚΑΝΔΡΩ.

ΤΟΥΠΙΓΡΑΜΜΑ σοῦ κλεινόν· πῶς γὰρ οὐ κλεινόν, ὅπερ ὁ μέγας ἐπήνεσε Νίκανδρος· τῆς χρυσῆς εἰκὼν ἡ κύπριδος ἡ Στρατονίκης, ἐπίστασαι πάντως, ὅτι καὶ εἰς ἐμὴν ἀδελφὴν ἐποιήθη παρ' ἐμοῦ τότε, παρὰ τοῦ στίχου μαθών· ταύτῃ τῇ φιλτάτῃ μου τῶν ἀδελφῶν, ἣν καὶ τῆς εἰκόνος ἠξίωσα καὶ τοῦ στίχου, Θεοδόσιος ὁ βασιλέως ὑπασπιστὴς σύνοικος, ἕνεκα μὲν τοῦ χρόνου καὶ τῆς ἐν στρατείᾳ προεδρίας, κἂν ἐστρατήγησε πάλαι· αἱ δὲ σπουδαὶ πλέον δύνανται τῶν ἐνιαυτῶν. ταύτῃ τε οὖν ὄφελος αὐτῷ γένου, κἂν ταῖς δίκαις εἴ τινες εἶεν αὐτῷ πρὸς Ἀνθέμιον· ὀνάσθω δέ τι τοῦ μεγάλου Νικάνδρου.

ΘΕΟΦΙΛΩ.

ΟΛΒΙΑΤΑΙΣ· οὗτοι δὲ δῆμός εἰσι κωμήτης· ἐδέησεν αἱρέσεως ἐπισκόπου τοῦ μακαριωτάτου πατρὸς Ἀθαμάντος παρὰ μακρῷ βίῳ τὴν ἱερωσύνην συγκαταλύσαντος. ἐπεκαλέσαντο δὴ κἀμέ, κοινωνὸν αὐτοῖς γενέσθαι τοῦ σκέμματος· καὶ συνῄνεσα μετ' ἀνδράσιν ἐκ πολλῶν καὶ πάντων ἀγαθῶν ποιουμένοις τὴν αἵρεσιν· πολὺ δὲ πλέον Ἀντωνίῳ συνῄνεσα τῆς καλοκαγαθίας, ὅτι καὶ καλῶν ἔδοξεν εἶναι καλλίων. ἐπεὶ γὰρ τοῦτον ἡ πάνδημος ψῆφος ἀνέδειξε· προστεθέντων δὲ καὶ δυοῖν ἀλλαχοῦ βεβαιωσάντων ἐπισκόπων τῇ γνώμῃ τοῦ πλήθους, οἷς συνετέθραπτο, καὶ ὧν τῇ θατέρου χειρὶ πρεσβύτερος ἀπεδέδεικτο, ἐτύγχανον μὲν οὐδ' αὐτὸς ἀγνοῶν πάνυ τὸν Ἀντώνιον· ἀλλὰ διὰ ὅσων αὐτὸν ἔγνων λόγων καὶ πράξεων, διὰ τοσούτων ἐπῄνεσα· προσθεὶς δὲ οἷς ἠπιστάμην καλοῖς, ἅπερ ἤκουσα, φέρω κἀγὼ τὴν ἐμαυτοῦ ψῆφον ἐπὶ τὸν ἄνδρα. καὶ γένοιτ' ἄν μοι βουλομένῳ κοινωνὸν αὐτὸν εἰς τὴν ὁμότιμον ἱερωσύνην προσδέξασθαι. ἑνὸς οὖν ἔτι δεῖ, τοῦ κυριωτάτου μέντοι, τῆς ἱερᾶς σου χειρός. τούτου μὲν ὀλβιάταις δεῖ· ἐμοὶ δὲ εὐχῶν.

ΑΝΥΣΙΩ.

ΟΥΚ ἐθέλει παραμένειν ἄμιγῆ τὸ φῶς καὶ τὸ σκότος· ἀλλὰ νόμῳ φύσεως διΐστανται· ἐπανελθόντες ἀπὸ τῆς σῆς πομπῆς Ἀνδρόνικον κατελάβομεν.

ΤΩ ΑΥΤΩ.

ΟΥΔΕΝ ἂν γένοιτο Πενταπόλει λυσιτελέστερον, τοῦ τοὺς ἀγαθοὺς καὶ ἄνδρας καὶ στρατιώτας οὐννιγάρδας προτετιμῆσθαι πάντων στρατιωτῶν, οὐ τῶν ἐγχωρίων λεγομένων μόνον, ἀλλὰ καὶ ὅσοι πώποτε κατὰ συμμαχίαν εἰς τοὺς δὲ τοὺς τόπους ἀφίκοντο. ἐκεῖνοι μὲν γὰρ οὐδὲ πώποτε παραπλήσιοι ἐλάτ-

ποσὶ τῶν πολεμίων μετὰ τοῦ θάρρους συνενεχθήσεσθαι. οὗτοι δὲ δὶς ἤδη καὶ τρὶς πρὸς ἄνδρας ὑπὲρ χιλίους τὸν ἀριθμὸν, μόνοι τετταράκοντα μετὰ τοῦ θεοῦ καὶ σοῦ στρατηγοῦ παρετάξαντο, καὶ νίκας τὰς μεγίστας καὶ καλλίστας ἀνείλοντο. τῶν δὲ εἰς ὄψιν αὐτοῖς ἐλθόντων βαρβάρων, τοὺς μὲν ἀπολωλεκότες, τοὺς δὲ ἀπεληλακότες, τά τε μετέωρα τῆς χώρας ἔτι περινοστοῦσι, καὶ τὰς εἰσβολὰς τῶν πολεμίων φυλάττουσιν, ὥσπερ σκύλακες αὐλῆς προπηδήσαντες, ἐφ' ᾧ θηρίον οὐκ ἐνάλλεται τῇ ποίμνῃ. ἀλλ' ἡμεῖς ἀχθόμεθα τοὺς ἀριστέας, ἐν αὐτοῖς τοῖς ὑπὲρ ἡμῶν ἱδρῶσι δακρύοντας. οἷα γὰρ καὶ γεγράφασι πρὸς ἡμᾶς, ἐγὼ μὲν οὐκ ἀπαθῶς ἀναγινωσκομένων ἀκήκοα. ἀξιῶ δὲ μηδὲ σὲ τὴν ἱκεσίαν αὐτῶν παριδεῖν. δέονται γὰρ δὴ σοῦ μὲν δι' ἡμῶν, βασιλέως δὲ διὰ σοῦ δέησιν, ἣν εἰκὸς ἡμᾶς ἦν, ἐκείνων σιωπώντων ποιήσασθαι, μὴ καταλεγῆναι τοὺς ἄνδρας ἀριθμοῖς ἐγχωρίοις. ἄχρηστοι γὰρ ἂν ἑαυτοῖς τε καὶ ἡμῖν γένοιντο, τῶν βασιλικῶν δωρεῶν ἀφῃρημένοι, εἰ μήτε ἵππων ἕξουσι διαδοχὴν, μήτε ὅπλων παρασκευὴν, μήτε δαπάνην ἀγωνισταῖς ἀνδράσιν ἀρκοῦσαν. μὴ σύγε ὦ μετ' αὐτῶν ἀριστεῦ, μὴ περιίδῃς τοὺς στρατιώτας εἰς ἀτιμοτέραν τάξιν χωροῦντας· ἀλλ' οὗτοί τε μενόντων ἄσυλοι τῶν γερῶν ἐν βεβαίῳ τῆς προτέρας ἀξίας. ὃ γένοιτ' ἄν, εἰ διὰ τῆς σῆς ἀναφορᾶς ὁ φιλανθρωπότατος ἡμῶν βασιλεὺς μάθοι, πόσον ὄφελος ἐγένοντο Πενταπόλει. καὶ δεήθητι βασιλέως ὑπὲρ ἡμῶν, ἐν τοῖς σαυτοῦ γράμμασι δέησιν ἑτέραν, ἄνδρας ἑκατὸν ἑξήκοντα τοῖς τετταράκοντα τούτοις προστεθῆναι. μετὰ γὰρ θεοῦ, τίς οὐκ ἂν ἀποφήναιτο διακοσίους Οὐννιγάρδας καὶ γνώμην καὶ χεῖρα τούτοις παραπλησίους, ὧν οὐχ ἥκιστα ἐπαινοῦμεν τὸ πρᾶον τῆς γνώμης, σοῦ στρατηγοῦντος ἀρκέσειν εἰς τὸ διαπολεμηθῆναι βασιλεῖ τὸν Ἀσουριανὸν πόλεμον· καὶ τί δεῖ καταλόγων πολλῶν, καὶ τῆς φοιτώσης κατ' ἐνιαυτὸν δαπάνης, τοῖς ἐνθάδε στρατεύμασι· χειρῶν δεῖ τῷ πολέμῳ, καὶ οὐκ ὀνομάτων πολλῶν.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΩ.

ΟΥΔΕΝ ἐγὼ γέγονα χρήσιμος Εὐαγρίῳ τῷ πρεσβυτέρῳ. οὐδὲ γὰρ οὐδ' ἑτέρῳ τινὶ τῶν ἀδικουμένων. ἄρχει γὰρ παρ' ἡμῖν ὁ Βερονικεὺς Ἀνδρόνικος, ἀποφρὰς ἄνθρωπος, παλαμναίαν ἔχων καὶ γνώμην, καὶ γλῶτταν, ὃς εἰ μὲν ἐμοῦ καταφρονεῖ, πρᾶγμα οὐδέν· ἀλλ' ἀχθέσθαι μοι δοκεῖ καὶ τὰ θεῖα τιμῆσαι· οὗτος ἀράσσει τῇ κεφαλῇ τὸν οὐρανόν. νὴ τὴν ἱεράν σου καὶ τριπόθητον κεφαλὴν, σχῆμα Πενταπόλει πένθιμον περιτέθηκε, δακτυλήθρας, καὶ ποδοστράβας ἐξευρών, καὶ ξένα ἄττα κολαστήρια κατ' οὐδενὸς τῶν ἀδικούντων. πλὴν γὰρ τούτῳ ἔξεστι τῷ βουλομένῳ ἀδικεῖν· κατὰ δὲ τῶν συντελούντων ὑπὲρ τῶν οὐσιῶν καὶ τῶν ἄλλων ὁτιοῦν ὀφειλόντων. δεινὸς γὰρ ἀνὴρ ὑποθέσεις ἐξευρίσκειν, τῇ τε ἑαυτοῦ καὶ τῇ Θόαντος φύσει πρεπούσας·

ὃν ἐπὶ τῶν δεσμωτῶν ὄντα, ταῖς ἀπαιτήσεσιν ἔταξεν οὗ στρατιωτικοῦ χρυσίου τοῦ καλουμένου τιρωνικοῦ, καὶ συνῆψε τὰ ἀναγκαῖα· καὶ ἀεί τι καινὸν ἐπὶ παλαιῷ κακὸν, ἐφ' ᾧ κατὰ φῦλα καὶ δήμους αἰκίζεσθαι. οὐ γάρ ἐστιν οὐδὲ τοῖς ἔχουσι καὶ πλουτοῦσιν ἀμαστιγώτοις ἀναχωρῆσαι· ἀλλ' ἕως ὁ παῖς οἴκαδε βαδίζει τὸ χρυσίον οἴσων, ὁ δεσπότης ἠλόηται, καὶ περὶ ἐνίοις τῶν δακτύλων ἐγένετο. ὅταν δὲ προφάσεως ἀπορῇ δυναμένης αὐτὸν ἐστιάσαι, Μαξιμῖνος καὶ Κληνίας ἔφεδροι· ἐν ἐκείνοις χαρίζεται τῷ πάθει. ἀλλ' ἅ μοι δοκεῖ τοιοῦτος ὤν, πονηρῶν δαιμόνων προνοίας τυγχάνειν, οἳ βούλονται μὲν ἐπάρξαι καὶ ἐντυχεῖν ταῖς παλαμναιοτάταις ψυχαῖς, αἷς ὀργάνοις δύνανται χρῆσθαι πρὸς τὰς κοινὰς συμφοράς. ἀπὸ τούτων οὖν παρασκευάζουσιν αὐτῷ δόξαν ὡς ἀνδρὶ γενναίῳ. καίτοι πῶς εὔλογον, ὅστις ὑπερύψωσε τὸ ὑψηλὸν, καὶ τὸν ταπεινὸν ἐταπείνωσεν· ἐφ' οὗ πᾶς μὲν μέτριος καὶ πρᾶος τὸν τρόπον, ἐν καρὸς μοίρᾳ καὶ ἄτιμος· δύνανται δὲ μόνοι Ζηνᾶς καὶ Ἰούλιος. Ζηνᾶς ὁ πράξας πέρυσι τοὺς διπλοῦς φόρους, ὃς ἀπειλεῖ τὸν ἐμὸν ἀδελφὸν Ἀναστάσιον, παραπρεσβείας καὶ διώξεσθαι, καὶ αἱρήσειν. οὗτος μέν τι, ἑκόντος αὐτοῦ δύναται. Ἰούλιος δὲ ἄκοντός τε καὶ κλάοντος. καὶ κατ' οὐδενὸς οὕτως, ὡς κατ' Ἀνδρονίκου γέγονεν ἰσχυρότερος. ἐκκραγὼν γὰρ αὐτῷ δίς που καὶ τρίς, καὶ τοῖς ἐξ ἁμάξης λοιδορησάμενος, καὶ πάντα ἐπανατεινάμενος, ἅπερ ἂν εἰρῆσθαι καὶ περὶ ἐμοῦ τοῦ πάντος ἂν ἐπιμνησαίμην, ἀπέδειξε τὸ κάθαρμα μυῶν ἀντὶ λέοντος· καὶ τῆς ἐκείνου χρῆται καθάπερ ἀνδραπόδῳ, πρόσσον ἀδεῶς οὐδὲ ἐν ταῖς γωνίαις ὑποψιθυρίζειν κατὰ τοῦ δεσπότου τολμᾷ. τοῦτο γὰρ δήπουθεν ἔξεστι τοῖς οἰκέταις ποιεῖν. Ἀνδρόνικος δὲ οὐδὲ τοῦτο. τὸ γὰρ ἀλόγιστον ἀνδρεῖον μὲν οὐδαμοῦ· παρὰ δὲ τοὺς καιροὺς, δειλόν τε καὶ θρασὺ γίνεται, τουτέστιν ἀπλῶς τὰ ἑαυτοῦ ποιεῖν. ὁ θαυμάσιος Ἥρων, ἀξίως αὐτοῦ πρὸς ὑμᾶς ἐρεῖ τὰ περὶ αὐτοῦ, ἄν γε δὴ διαγγέλληται. διετέθη γὰρ οὕτως ὑπ' αὐτοῦ τοῦ συνεῖναι τῇ μοχθηρίᾳ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ καθ' ἡμέραν ἀπορρήγνυσθαι, καὶ οἷς ἤκουσε δεινοῖς, καὶ οἷς ἔπαθεν, ὡς καὶ μόλις ἐλευθερωθεὶς τῆς θανατηφόρου συνουσίας, δύσελπις εἶναι τὴν ἑαυτοῦ ζωὴν καταλήψεσθαι. καὶ οὔπω τότε Θόας, ἀπὸ τῆς ἐνδοξοτάτης ἀποδημίας παρῆν· νῦν γὰρ οὗτός ἐστιν ὁ πᾶσιν αὐτὸν τοῖς εὐγενέσιν ἐπιτειχίσας Δεκέλειαν, ὁ ἀπόρρητον τῶν ὑπάρχων διακομίσας ἐνύπνιον, ὁ βούλεται μὲν τῶν ἐνθάδε τεθνάναι τινάς· βούλεται δὲ δεδέσθαι τινάς· καὶ δέδενται παρ' ἡμῖν ἄνθρωποι, διὰ τὸ ἐνύπνιον τὸ ἀπόρρητον. οἱ δὲ ἀπ' οὐδεμιᾶς φαινομένης αἰτίας ἀποθνήσκουσι· καὶ γὰρ εἰ μηδέπω τεθνήκασιν, ἀλλ' αὐτίκα τεθνήξονται. οἱ μὲν γὰρ ἐπὶ ταῖς μάστιξιν, ἀπολώλασι· οἱ δὲ ἐπὶ τῇ τοῦ σώματος ἰσχύϊ, ζῶσιν ἔτι μέχρι ταύτης τῆς ἡμέρας, ἐν ᾗ πέμπω τὰ γράμματα· ἀλλ' οὐχ ὑγιανεῖ, φησὶν, ὁ μέγας Ἀνθέμιος, οὐδὲ παύσεται πυρέττων ὁ ῥωμαίων ὕπαρχος, ἂν μὴ Μαξιμῖνος καὶ Κληνίας ἀπόλωνται. ταῦτα Θόας ἡσυχῇ θρυλεῖ. διὰ τοῦτο οὐδὲ

εἰσφέροντος ἀνέχεται Μαξιμίνου. ἀλλ' ἀνασοβεῖ πάντας ὁ Ἀνδρόνικος, τοὺς ὠνουμένους τὰ Λευκίππου· πρόκειται γὰρ οὐ τὸ πληρωθῆναι τὰ δημόσια, ἀλλὰ τοὺς ὑπάρχοις ὑγιαίνειν. οἵτινες εἰσκληθέντος οἴκοι Θόαντος μόνου, τοῦ σοφιστοῦ, φησί, μόνου παρόντος ἐξενηνόχασι πρὸς αὐτὸν τὸ ἐνύπνιον· καὶ οἱ λιμένες ἐκλείσθησαν ὅσα γε δὴ Θόας ὄμνυσιν, ἕως αὐτὸς ἐκπλεύσας φθάσῃ, καὶ πρὸς Ἀνδρόνικον ἐξενέγκῃ τὸ ἀπόρρητον, ἵνα μὴ λάθῃ τὰς διαδρομὰς τῶν ἀξίων ἀντὶ τῆς Ἀνθεμίου τεθνάναι ψυχῆς· εἶτα ἀφ' ὧν ἕτερος ὄναρ ὁρᾷ, μᾶλλον δὲ ἰδεῖν λέγεται, Πεντάπολις ὑπὲρ πέπραγε πονηρῶς. Ἀνδρόνικος γὰρ ὁ τὰ τοιαῦτα πιστευθεὶς, καὶ εὐεργέτης τῆς εὐτυχοῦς τῶν ὑπάρχων οἰκίας ἐσόμενος, μαίνεται ἐκπάγλως πίσυνος Θόαντι, οὐδέ τι οἶδε τίειν ἀνέρας οὐδὲ θεούς· κρατερὴ δέ ἑ λύσσα δέδυκεν. ἐν τούτοις τῇ πατρίδι τῶν πραγμάτων ὄντων, οὐκ ἐδέησεν Εὐαγρίῳ μάντεως εἰς προαγόρευσιν τοῦ πονηρῶς ἀπαλλάξειν εἰς τὸ δικαστήριον ἀπελθόντι· ἀλλ' αὐτὸς Ἀνδρόνικος ἀντικρὺς, οὐ πρὸς τοῦτον, οὐδὲ πρὸς ἐκεῖνον, ἀλλὰ πρὸς αὐτὸν Εὐάγριον ἐξήγγελλε τὴν γνώμην τὴν ἑαυτοῦ, καὶ ἔχεσθαι τῆς λειτουργίας ἐθέλοντα ἐκέλευσεν, ἐὰν σωφρονῇ. πάντως γὰρ ἀποφανεῖσθαι τὴν καταδικάζουσαν. ἀπολελόγημαι δὴ καὶ θεῷ, καὶ τῷ θείῳ Διοσκουρίδῃ, καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις, ὡς ἔγωγε ἀτιμότερος ἐξ ἐντιμοτέρου γέγονα, τά γε ἀνθρώπινα· ἀσθενέστερος δὲ ἐξ ἰσχυροτέρου. καὶ Ἀνδρόνικος ἀπόντων μὲν ἡμῶν, τὴν δύναμιν ἐθεράπευσε, δι' ἣν οὐ γέγονε δὶς ἐπ' Ἀλεξανδρείας ἀγώγιμος· παρόντι δὲ οὕτω χρῆται νὴ τὴν ἱερὰν ὑμῶν κεφαλὴν, ὡς ἐπειδή μοι συνέπεσεν ἀποβαλεῖν τῶν παιδίων τὸ φίλτατον, κἂν ἐξήγαγον ἐμαυτὸν κρατηθεὶς ὑπὸ τοῦ πάθους· οἶδα γὰρ ὅτι θῆλύς εἰμι περὶ τοῦτο πέρα τοῦ δέοντος. νῦν δὲ οὐ λογισμῷ τοῦ πάθους ἐκράτησα, ἀλλ' Ἀνδρόνικος ἀντιπαρεισήγαγε, καὶ πρὸς ταῖς κοιναῖς συμφοραῖς τὸν νοῦν ἔχειν ἐποίησε· καὶ γεγόνασί μοι συμφοραὶ, παραμυθίαι τῶν συμφορῶν, πρὸς ἑαυτὰς ἀνθέλκουσαι, καὶ πάθει πάθος ἐκκρούουσαι, ὀργὴ συμμιγὴς λύπῃ τὴν ἐπὶ τῷ παιδίῳ λύπην. οἶδα ὅτι μοι μαντευτὸς ὁ θάνατος εἰς κυρίαν τοῦ ἔτους ἡμέραν· καὶ γέγονεν ἐκείνη καθ' ἣν ἱερασάμην. ἠσθόμην μεταβολῆς βίου, ὃς ἄχρι νῦν ἐμπανηγυρείσας αὐτῷ, καὶ τιμῆς ἀνθρωπίνης καὶ πάσης γλυκυθυμίας παρ' ὁντινοῦν τῶν πώποτε πεφιλοσοφηκότων ἀπολελαυκὼς οὐχ ἧττον διὰ τὰ θύραθεν, ἢ διὰ τὴν παρασκευὴν τῆς ψυχῆς, ἅμα πάντων ἀφῃρημένος αἰσθάνομαι. τὸ μὲν οὖν μέγιστον τῶν κακῶν, ὃ μοι καὶ δύσελπιν τὸν βίον ποιεῖ, οὐκ εἰωθὼς ἀποτυγχάνειν ἐν ἱκετείαις θεοῦ, νῦν πρῶτον οἶδα μάτην εὐξάμενος, ὃς τὴν μὲν οἰκίαν κακῶς ὁρᾶν πράττουσαν, τὴν δὲ πατρίδα δυστυχοῦσαν οἰκεῖν ἀναγκάζομαι. καὶ πᾶσιν ἐκκείμενος ἐφ' ᾧ προσῆν ἀκλάεσθαι, καὶ τὰ κατ' αὐτὸν ἕκαστον ὀλοφύρεσθαι, προσθήκην ἔχων Ἀνδρόνικον τὸν κολοφῶνα τῶν κακῶν, δι' ὃν οὐδὲ ἀκαρπῆ καρποῦμαι τὴν συντροφόν μοι σχολήν· ἀλλ'

ἐμὲ

ἐμὲ δεῖ μηδὲν ὄφελος ὄντα μηδενὶ, πάντων προσιόντων, καὶ τὴν ἀσθένειαν ἡμῶν διελεγξάντων, ἀνέχεσθαι. πρὸς ταῦτα δέομαι, πάνυ σφόδρα δέομαι ἀμφοῖν μὲν ὑμῶν, διαφερόντως δὲ σοῦ τῆς φίλης μοι κεφαλῆς ἀδελφὲ Ἀναστάσιε· σὺ γὰρ δὴ φήμην ἔχεις προστατεῖν ἀνδρὸς λυπῶντος· εἴ τις σοι δύναμις πάρεστιν· ὑπὲρ Συνεσίου γὰρ μᾶλλον ἢ ὑπὲρ Ἀνδρονίκου δικαιότερος ἂν εἴης αὐτῇ χρώμενος· ἀπάλλαξον κατηφείας Πτολεμαΐδα τὴν λαχοῦσάν με πόλιν, οὐκ ἐμοῦ γ' ἐθέλοντος· οἶδεν ὁ πάντα ὁρῶν ὀφθαλμὸς τοῦ θεοῦ· οὐκ οἶδα ὑπὲρ τίνων ἐκτίνω τοσαύτας δίκας, καὶ εἴ τῳ, φησὶ, θεῶν ἐπίφθονοι πρότερον ἦμεν, ἀποχρώντως τετιμωρήμεθα. ἀλλὰ ταύτην γε τὴν φωνὴν ἄξιον εἰπεῖν καὶ ὑπὲρ Μαξιμίνου καὶ ὑπὲρ Κλαυδίου, οὓς ἐμοὶ δοκεῖν, ἂν καὶ ὅστις ὠμότατος δαιμόνων ἠλέησεν· ἐξῃρήσθων τοῦ λόγου Θόας τε καὶ Ἀνδρόνικος, οἱ μόνοι δαιμόνων ἀμείλικτοι.

ΘΕΟΦΙΛΩ.

ΕΓΩ μὲν οἷος ἦν τῷ πατρικῷ προστάγματι καὶ χεῖρα καὶ γνώμην ὑπηρέτιν εἰσενεγκεῖν· ἀλλ' οὐκ ἂν οἶμαι κάλλιον Ἀμπέλιος ἐσκέψατο περὶ τῶν ἑαυτοῦ λυσιτελούντων, ἢ Νίκαιος ὑπὲρ τοῦ πῶς ἀλλοτριωθείη τῶν ἑαυτοῦ. οὔτε γὰρ ἐφ' οἷς πρότερον ἀπήρεσεν οἶδα καλῶς, οὔτ' ἐπὶ τίσιν ἐπανῆλθεν, οὔτ' ἐπὶ τίσιν αὖθις ἀποδημεῖ. πῶς γὰρ, ὃν οὔτ' εἶδον, οὔτε περὶ αὐτοῦ τι σαφὲς ἀπηγγέλλετο, ἀλλὰ τὴν ἐπιστολὴν τῆς ἱερᾶς σου χειρὸς, ἕτερός τις ἐκόμισε, καὶ ταύτην ἀπῄτησεν, ὡς ἤδη Νικαίου λύσαντος τὸ πρυμνήσιον. καὶ ἐγὼ μὲν οὐκ εἶδον αὐτόν· ὁ δ' ἡγεμὼν εἶδεν, ἢ ἤκουσεν. ἀλλὰ κἀκεῖνος οὔτ' εἶδεν, οὔτ' ἤκουσε. πῶς οὖν ἐστὶ Νίκαιον νικᾶν ὑποβόειον ἐν ἀγρῷ διαιτώμενον· ἀλλ' ἀντὶ τούτου πολλὰ κἀγαθὰ καὶ ὅσα φέρουσιν ὧραι τοῖς γεωργοῖς ἔχοντα. πλείω δ' ἂν ἦν, εἰ καὶ τῶν μητρῴων ἐκράτησε.

ΤΗ ΦΙΛΟΣΟΦΩ.

ΕΙ καὶ μὴ πάντα ὁ δαίμων ἀφελέσθαι μου δύναται, ἀλλὰ βούλεταί γε ὅσα δύναται, ὅς μ' υἱῶν πολλῶν τε καὶ ἐσθλῶν εὖνιν ἔθηκεν. ἀλλὰ τό γε προαιρεῖσθαι τὰ βέλτιστα καὶ βοηθεῖν τοῖς ἀδικουμένοις, οὐκ ἀφαιρήσεται. μὴ γὰρ δὴ καὶ τῆς γνώμης ἡμῶν κατισχύσειε. μισῶ μὲν οὖν ἀδικίαν· ἔξεστι γάρ· κωλύειν δὲ βουλοίμην μὲν, ἀλλὰ καὶ τοῦτο τῶν ἀφαιρεθέντων ἐστί· καὶ οἴχεται καὶ τοῦτο πρὸ τῶν παιδίων. πάλαι ποτ' ἦσαν ἄλκιμοι Μιλήσιοι. ἦν ὅτε κἀγὼ φίλοις ὄφελος ἦν· καὶ σύ με ἐκάλεις ἀλλότριον ἀγαθὸν εἰς ἑτέρους δαπανῶντα τὴν παρὰ τῶν μέγα δυναμένων αἰδῶ, καὶ ἦσαν ἐκεῖνοι χεῖρες ἐμαί· νυνὶ δὲ ἁπάντων ἔρημος ἀπολείπομαι, πλὴν εἴτι σὺ δύνῃ· καὶ γὰρ δὴ καὶ σὲ μετὰ τῆς ἀρετῆς, ἀγαθὸν ἄσυλον ἀριθμῶ. σὺ μὲν οὖν ἀεὶ καὶ δύνῃ καὶ δύναιο κάλλιστα χρωμένη τῷ δύνασθαι. Νίκαιος δὲ καὶ Φιλόλαος οἱ καλοὶ κἀγαθοὶ νεανίαι καὶ συγγενεῖς, ὅπως ἐπανέλθοιεν τῶν ἰδίων γενόμενοι κύριοι, πᾶσι μελέτω τοῖς τιμῶσί σε καὶ ἰδιώταις καὶ ἄρχουσι.

ΤΩ ΑΔΕΛΦΩ.

ΤΙΝΑ μέν τοι εἶναι παρὰ τὴν οἷος αὐτὸς εἶ, προσήκει θαυμάζεσθαι· τὸν σώφρονα, τὸν ἐμμελῆ, τὸν παιδείας ἑταῖρον, τὸν προσανέχοντα τῷ θεῷ καθάπαξ, ὃ οἷός ἐστι Γερόντιος. ἔχεις οὖν τὸν ἄνδρα μετὰ τῆς ἐπιστολῆς, ᾧ χρησάμενος, ἐρεῖς οὐ φαῦλον ἐπαινέτην ἐμέ.

ΧΡΥΣΗ.

ΟΥΧ ὅτι μοι παιδίων συνήθης ἐστὶν ὁ θαυμαστὸς Γερόντιος, συνίστημι τὸν νεανίσκον τῇ φιλίᾳ τῇ σῇ· καὶ τοῦτο μὲν γάρ· ἀλλ' ὅτι πρέπων ἐστὶ τοῦ χρυσοῦ Χρύσου τοῖς τρόποις, εἰ δεῖ με τι καὶ ψυχρὸν εἰπεῖν καὶ γοργιαῖον. πάντως μέν τοι μᾶλλόν ἐστιν ἀληθὲς εἰπεῖν σε εἶναι ἁπάσης ἀρετῆς εἴσω, καὶ τὸν διδόντα σοὶ τὴν ἐπιστολὴν, ἀξιώτατον ἀπολαύειν σου τῆς συνουσίας.

ΤΩ ΑΔΕΛΦΩ.

ΜΗΚΟΣ ἐπιστολῆς, ἀνοικειότητα κατηγορεῖ τοῦ διακομίζοντος· ἀλλ' ὁ θαυμαστὸς Γερόντιος, οἶδε μὲν ὅσα κἀγώ· εἰ δὲ μὴ πρὸς τὸ ψεῦδος ἀνοικείως εἶχε, διηγήσατο ἂν καὶ ὧν ἠπίστατο πλείονα, τὸ φιλεῖν ἐμὲ, καὶ τὸ γλῶτταν ἔχειν ἀρκοῦσαν τῇ γνώμῃ, ὃν ἂν ἴδῃς ἡδέως, εἶδες ὡς ἐγὼ βούλομαι.

ΤΩ ΑΥΤΩ.

ΔΕΔΕΞΟ μετὰ τῆς ἐμψύχου καὶ τὴν ἄψυχον ἐπιστολήν· μετὰ τοῦ θαυμαστοῦ Γεροντίου, ταῦτα τὰ γράμματα, νόμῳ τὸ πλέον ἢ τῇ χρείᾳ τοῦ προσειπεῖν σε γινόμενα. ὅτι γὰρ ἡμεῖς συζῶμεν τῇ περὶ σοῦ μνήμῃ, μυρίων ἐπιστολῶν μακρῷ μεγαλοφωνότερον ὁ νεανίσκος ἂν διηγήσαιτο.

ΤΩ ΑΥΤΩ.

ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ ἐπέθηκα τῷ θαυμαστῷ Γεροντίῳ πρὸς τὴν ἱεράν σου καὶ τριπόθητον κεφαλὴν τῆς πρώτης ἐντεύξεως παρέξουσαν πρόφασιν. τότε μὲν γὰρ αὐτὸν ἴσως δι' ἐμὲ τιμήσεις· μετὰ δὲ τὴν πεῖραν, ἕτερον εἶναι δι' αὐτόν.

ΤΩ ΑΥΤΩ.

Ω ΔΕΔΩΚΑ τὴν ἐπιστολὴν, ταμίας ἐστὶ καὶ σιτοδότης τοῦ δαλματῶν τάγματος· πάντας δ' ἐγὼ τοὺς δαλμάτας, ἴσα καὶ τοὺς υἱέας τιμῶ. δῆμος γάρ εἰσι λαχούσης με πόλεως· μόνα ἂν ταῦτα μηνυούσῃ πρὸς σέ. σὺν δὲ τοῖς ἐμοῖς ὡς σαυτοῦ χρήσασθαι.

ΠΥΛΑΙΜΕΝΕΙ.

ΗΡΙΝΑΣ ἀπὸ Θρᾴκης ἐπιστολὰς κομισάμενος, ἠνώχλησα τῷ Φα-

κέλῳ

κέλῳ τῶν γραμμάτων, εἴπου τις εἴη τὸ κλεινὸν ἐπιγεγραμμένη Πυλαιμένους ὄνομα· ὡς οὐκ ἄξιον ἑτέρῳ βιβλίῳ προσεντυχεῖν· ἀλλ' ἴσως οὐδὲν οὐδαμοῦ. εἰ μὲν οὖν τυγχάνεις ἀποδημῶν, ἀλλ' ἐπανέλθοις ταχέως τε καὶ καλῶς· εἰ δ' ἐπεδήμεις ἡνίκα πάντες οἱ γνώριμοι Ζωσίμῳ τὰς ἐπιστολὰς ἐπεδίδοσαν, τοῦτ' ἂν εἴη τὸ παράδοξον, εἴ τις ἐγένετο περὶ ἐμὲ Πυλαιμένους μνημονικώτερος.

ΤΩ ΑΔΕΛΦΩ.

ΤΕΩΣ μὲν ἐπεφράττομεν οὖ· εἶτα ὥσπερ ῥεύματος ἀθυμίας ἐπεισελθόντος, καὶ τὰ κοινὰ λυπεῖ, καὶ τὰ ἴδια. ζῶ τε γὰρ οὐκ ἰδιώτης ἐν χώρᾳ πολεμουμένῃ· κἀμὲ δεῖ κλάειν ἀεὶ τὴν ἑκάστου συμφοράν· καὶ τοῦ μηνὸς πολλάκις ἐπὶ τὰς ἐπάλξεις πηδῶ, ὡς ἐφ' ᾧ γε συστρατεύσομαι μεμισθωμένον, οὐκ ἐφ' ᾧ γε προσεύξομαι. τελευταῖον ἀρρένων ἓν ἔτι μοι λείπεται)· σὺ δὲ ἐμοὶ ἐξ ὑγείας πλέῃς καὶ ζῇς ἡδέως, οὐ πάντα ἡμᾶς ὁ δαίμων λυπεῖ.

ΘΕΟΦΙΛΩ.

ΟΙΧΕΤΑΙ τὸ δίκαιον ἐξ ἀνθρώπων. Ἀνδρόνικος καὶ πρότερον ἠδίκει, καὶ νῦν ἀδικεῖται. τὸ δὲ τῆς ἐκκλησίας ἦθος, οἷον ὑψῶσαι μὲν ταπεινὸν, ταπεινῶσαι δὲ ὑψηλόν. τοῦτον δὴ τὸν Ἀνδρόνικον, ἐμίσει μὲν ἐφ' οἷς ἐποίει· δι' ὃ καὶ προήκατο μέχρι τούτων ἐλθεῖν· ἐλεεῖ δὲ νῦν, ἐφ' οἷς ἤδη τοῖς ὑπὲρ κατάραν ὡμίλησεν· ὅτι καὶ τοὺς νῦν ἐνδυνάμει δι' αὐτὸν ἐλυπήσαμεν. ἀλλὰ δεινὸν εἰ μηδέποτε μετὰ τῶν εὐημερούντων εὑρισκόμεθα. τοῖς δὲ κλαίουσιν ἀεὶ συνδακρύσομεν. ἡμεῖς τε οὖν ἐνταῦθα συγνοῦ βήματος αὐτὸν ἐξειλόμεθα, καὶ τἄλλα ἐλάττους αὐτῷ παρὰ πολὺ τὰς συμφορὰς ἐποιήσαμεν· κἂν ἡ σὴ θεοσέβεια φροντίδος αὐτὸν ἀξιώσῃ, τοῦτο μέγιστον ἐγὼ τεκμήριον δέξομαι, τοῦ μὴ παντάπασι τὸν ἄνθρωπον ἀπογνωσθῆναι παρὰ θεοῦ.

ΤΡΩΙΛΩ.

ΠΑΛΑΙ μὲν ἀπραγμονεστέρας ἐποιούμην τὰς πρὸς τοὺς ἑταίρους ἐντεύξεις καὶ πέμπων καὶ γράφων. ἔζων γὰρ ἐπὶ τῶν βιβλίων, ἔξω που τινὰ ἀσύντακτος πάσῃ πόλει καὶ πολιτείᾳ. νυνὶ δὲ, ἐπέταξε γὰρ ὁ θεὸς εἰς ἀποδεδειγμένον χωρίον οἰκεῖν, καὶ αὐτὸν ἔχειν ἐν τῇ πόλει τινὰ τάξιν, καὶ ζῶν οὐκ ἐν δηριθμημένοις ἀνθρώποις· βουλοίμην ἂν οὖν ὄφελος εἶναι τοῖς συλλαχοῦσι, καὶ ποιεῖν ἀγαθὸν, ὅ, τι δυναίμην, καὶ ἕκαστον ἰδίᾳ, καὶ τὴν πόλιν κοινῇ, ἵν' ὁρῴην τε καὶ ὁρῴμην ἡδέως παρὰ τῶν ὡς ἂν εἴποι τις συμπλόων τοῦ βίου. εἴτι τοίνυν Μαρτύριος ὄναιτο τῆς δι' αὐτὸν γινομένης ἐπιστολῆς, ἴσθι μοι χαρισάμενος ἐν ἀνδρὶ συνδιημερεύοντι, καὶ ναὶ μὰ τοὺς λόγους τὰ μὲν καὶ τὰ παιδικὰ, πολλάκις εἰς τὸ συνεῖναί μοι πολὺ καὶ τῆς νυκτὸς μέρος ἐπιλαμβάνοντι.

ΤΩ ἈΔΕΛΦΩ.

ΚΑΚΟΝ οὐ μικρὸν ἀπολαύσω τῆς ἀγροικίας, τὸ τῶν ἐπῶν λίαν ἀληθεύων διαθέσιν, εὖ ἴσθι ὅτι, καὶ ἐπὶ τῆς Λιβύων ἐσχατιᾶς.

ΗΣΥΧΙΩ.

ΑΘΗΝΑΙΟΙ Θεμιστοκλέα τὸν Νεοκλέους ἐπῄνεσαν, ὅτι καίτοι πολιτικῆς δυνάμεως ἐραστὴς περὶ ὁντινοῦν τῶν ἐφ᾽ ἑαυτοῦ γενόμενος, ἀπηύξατο πᾶσαν ἀρχήν, ἐν ᾗ τῶν ξένων οὐδὲν ἔμελλον πλέον ἕξειν οἱ γνώριμοι. σὲ δὲ ὅτι μὲν ἐπέγνωσαν τὴν ἀρετὴν οἱ καιροί, καὶ διὰ σὲ περιῆλθεν εἰς τὴν πολιτείαν ἀρχῆς ὄνομα καὶ πρᾶγμα καινόν, ἥσθην μὲν ὥσπερ εἰκὸς ἑταίρους ἐκ παλαιοῦ γεγονότας, τῆς ἱερᾶς γεωμετρίας ἀλλήλοις ἡμᾶς μνηστευσαμένης· ὅτι δὲ ἐν τοῖς βουλευταῖς καὶ τὸν ἐμὸν ἀδελφὸν ἀξιοῖς ἀριθμεῖν, ἀλλ᾽ οὐκ ἀπαλείψεις τὴν οἰκίαν ἀπὸ τοῦ πονηροῦ βιβλίου, κἂν εἴ τι κατὰ συμφορὰν ἀρχαίαν περιελήφθη γενόμενον, τοῦτο δὴ οὐ κατὰ Θεμιστοκλέα σε φημὶ ποιεῖν, οὔτε δοκοῦντα τῇ θείᾳ γεωμετρίᾳ. Εὐόπτιον γὰρ ἐν ἀδελφοῖς ἔδει τετάχθαι τοῖς σοῖς, εἰ τὰ τῷ αὐτῷ τὰ αὐτά, καὶ ἀλλήλοις εἶναι δεῖ τὰ αὐτά. εἰ δὲ διὰ τὸν τῶν περικεχυμένων πραγμάτων ὄχλον, ὃ χρεὼν ἠμέληται μέχρι τοῦ νῦν, δεῖξον ὦ θαυμάσιε· καὶ λαβὼν τὴν ἐπιστολὴν ἄνες τὸν πενθερὸν αὐτοῦ τῆς ἀτόπου ζημίας, καὶ τὰ μετὰ ταῦτα, καὶ τὰ πρὸ τούτου· καὶ ἀπόδος μοι τὸν ἀδελφόν, ὃν εἰ μὲν δι᾽ αὐτὸ τοῦτο ἀποδημεῖ, θεὸς οἶδε· πρὸς ἐμὲ δὲ πάνυ παραμυθίας δεόμενον ἐπὶ πολλαῖς, ὧν οὐκ ἀνήκοος εἶ συμφοραῖς, οὐδὲν ἕτερον προφασίζεται.

ἈΝΥΣΙΩ.

ΠΡΩΗΝ οὐκ ἔφθασα τὴν βαρεῖαν ἀκοὴν ἀπὸ τῆς Κυρήνης πυθόμενος· κἀγὼ μὲν διενοούμην ἢ τάχος ἐπὶ τὰ Τεύχειρα διαπέμψαι τὴν φήμην· ἧκε δέ τις ἀγγέλλων, ὡς ὁ στρατηγὸς ἤδη τὰ μετέωρα τῆς χώρας κατείληφεν· ἐφθάκεις γὰρ ἄρα πυθόμενος· εὔχομαι τῆς προθυμίας ἀμοιβὴν παρὰ τοῦ θεοῦ, καὶ νῦν καὶ εἰς ἔπειτα. ἐγὼ δὲ αὐτὰ ταῦτα καὶ νῦν ἐπαινεσόμενος ἔπεμψα, καὶ προσευξόμενος ἐν οἷς εἴης· εἴης δὲ ἐν ἅπασιν ἀγαθοῖς. μέγα μὲν γάρ μοι, μέγα καὶ Πενταπόλεως· πῶς γὰρ οὔ· τῆς γε μητρίδος, ὡς ἂν κρῆτες εἴποιεν, οὐχ ἥκιστα δὲ σοῦ καὶ τῆς δόξης τῆς σῆς. ἐφ᾽ ἑκάστῳ γὰρ δὴ τῶν σῶν ἀγαθῶν ἐμὲ πάντες ἀξιοῦσι συνήδεσθαι. ὡς οὖν ἐν σοὶ κρινόμενος ἀρίστῳ ἀνδρῶν τε καὶ στρατηγῶν, δίκαιός εἰμι καὶ εἰδέναι τὰ σά. Ἰωάννην προσέθετε ψάμμον ὡς ἐκεῖνον, ἀγαθὸν εἶναι, καὶ ὅμως οὐκ ἄθυμον στρατιώτην ἐὰν ὁ θεὸς αὐτῷ ἵληται. δὸς αὐτῷ χεῖρα διὰ τὸν ἀδελφόν, ὃς ἀντὶ πολλῶν ὑπουργήσει. τοῦτο ἐμοὶ μὲν ἄριστον δοκεῖ βούλευμα, τῷ τὰς φύσεις εἰδότι τῶν νεανίσκων, καὶ ὡς ἔχουσι πρὸς ἀλλήλους αἰδοῦς. εἰ δὲ καὶ σοὶ φαίνεται, κύριον ἔστω· τῶν

ἑταίρων

ἑταίρων τοὺς στρατευσαμένους ἄσπασαι. ὁ σύντροφός μου ταχέως ἐπανηκέ-
τω, καλόν τι φέρων περὶ πολέμου διήγημα· ὃς καίτοι δειλότατος ὤν, ἐθάρ-
σησε τὴν ὁδὸν, τῶν σῶν ὅπλων ἔμπροσθεν ὄντων. δὸς τῇ Κυρήνῃ τὴν συ-
νωρίδα τῶν ἀδελφῶν· μαχοῦνται γὰρ ὑπὲρ τῆς ἐνεγκούσης τε καὶ τρεφού-
σης αὐτούς.

ΤΩ ΑΔΕΛΦΩ.

ΟΤΙ μὲν ἡμᾶς εἴκειν ἡγῇ τοῖς σαυτοῦ προστάγμασιν· οὕτω γὰρ γέγραφας·
καλῶς γε ποιεῖς, καὶ δίκαια περὶ ἡμῶν φρονεῖς, καὶ πολλὰ κἀγαθά σοι γένοι-
το διὰ τοῦτο· ὡς ἀπεχόμενός γε τὴν χάριν, εἰ δή τις ὀφείλεται καὶ νεωτέρῳ
παρ' ἀδελφοῦ πρεσβυτέρου, τοῦ πείθεσθαι χάρις, ὡς οὐκ ἔγωγε οἶμαι·
ἀλλ' ἡμῖν εἰς ἀντίδοσιν ἀρκεῖ, τὸ μὴ ἀγνοεῖσθαι παρὰ σοῦ τὴν ἔνστασιν ἡ-
μῶν, ὅτι μόνῳ σοὶ τῶν ζώντων ἐκκείμεθα. ὅ,τι δὲ φὴς εἰδέναι σαφῶς, ὡς δι'
εὐχῆς ἄγοι τὰ τῆς φιλίας ἡμῶν Ἰούλιος, τοῦτο δὲ οὐκέτ' ἄξιον ἀποδέχεσθαι.
λίαν γὰρ ἐστὶν ἀνδρὸς ἀπατωμένου, μὴ ἀπατῶντός γε εἴποιμι. ὁμοῦ γὰρ
ἐγώ τε παρὰ σοῦ γράμματα ἀνεγίνωσκον, καὶ ἕτερός τις τὰ παρ' αὐτοῦ· καὶ σὺ
μὲν ταῦτα φὴς, ἐκεῖνος δὲ τἀναντία· καὶ ἀνεγνωκέναι καὶ ἀκηκοέναι λέγε-
ται, ὅτι διαλέγοιτο περὶ ἡμῶν ἀνεπιτηδείους λόγους. οὔτ' οὖν ἀπιστεῖν εἶ-
χον ἀνδρὶ καλῷ κἀγαθῷ, καὶ πιστεύων, οὐ μὰ τὸν ὁμόγνιον τὸν ἐμόν τε καὶ σὸν,
οὐ μετενόουν ἐφ' οἷς εὖ πεποιήκειν τὸν ἄνθρωπον, αὐτῇ τῇ προτεραίᾳ συμ-
βίᾳ τὸν κατήγορον ἀποσκευάσας, ὃς ἐδίωκεν αὐτὸν ἀσεβείας, ὡς ἀδικοῦν-
τα τὴν βασιλέως ἑστίαν. νὴ γὰρ τὴν ἱεράν σου κεφαλὴν, εἰ μὴ τὸν συχναῖς
πείραις ἀντέσχον, τοῦτο μὲν τῇ τοῦ δικαστοῦ δειλίᾳ, μεταδρομὴν ἐπὶ τοιαύτης ὑ-
ποθέσεως οὐ προσιεμένου· τοῦτο δὲ τοῦ κατηγοροῦντος ἀπονοίᾳ, προσποι-
ουμένου μὲν τὴν ἀνάγκην, προθυμουμένου δὲ δρᾶσαί τε κακόν τι καὶ πα-
θεῖν, καὶ γαμετῆς ἂν αὐτοῦ καὶ παίδων ἥπτετο τὸ δεινότατον, καὶ συγγενῶν συ-
χνῶν καὶ πάνυ φίλων, πλουσίων τε καὶ πενήτων· καὶ ὅλως κακῶν ἂν ἰλιὰς
περιέστη τὴν πόλιν ἡμῶν, ὑπ' ἀνδρὸς ἀπογνόντος τὴν σωτηρίαν καὶ θα-
νατῶντος· ἐνίκησε δ' ἂν Ἰούλιος νίκην ἐφ' ᾗ ζῶν οὐκ ἂν ηὔξατο. ὑπὲρ
ὧν ἁπάντων ᾠήθην ποιητέα μοι ταῦτα εἶναι τὰ γεγενημένα. τῆς δὲ ἐμῆς
φύσεώς τε καὶ προαιρέσεως παραπολαυέτω καὶ ὅστις ἔχθιστος. πολλῷ γὰρ
ἐμοὶ κάλλιον ἔχει τὸ ἀναξίως τινὰ πεποιηκέναι καλῶς, ἢ περιιδεῖν πολλοὺς,
ἐξὸν κωλῦσαι, παρὰ τὴν ἀξίαν πεισομένους κακῶς. οὐ γὰρ δὴ καὶ τὴν σύζυγον
γυναῖκα καὶ τὰ παιδία τοῦ ἀνθρώπου μισῶ. καίτοι γε οὐδ' αὐτὸς ἄξιός
ἐστιν ἐπὶ ταῖς κατ' ἐμοῦ λοιδορίαις παθεῖν τι κακῶς ὑπ' ἐμοῦ· πολλοῦ γε
καὶ δεῖ· μισεῖσθαι μὲν γὰρ καὶ πάνυ. λυπεῖν γὰρ οἰόμενος λέγει, καὶ ὡς δηξόμενος
φθέγγεται· ἡ προαίρεσις οὖν οὐκ ἀνεύθυνος, ἀλλ' ὑπαίτιος. ἴστω μέντοι, μᾶλ-
λον δὲ μὴ ἴστω· παύσαιτο γὰρ ἂν εὖ ποιῶν ἡμᾶς. σὺ μέντοι σαφῶς ἴσθι τὸ
πάλαι λεγόμενον, ὑπ' ἐχθρῶν ὡς ἔστιν ὠφελεῖσθαι, νῦν ἔργῳ φαινόμενον.

τί γὰρ εἰς εὔκλειαν ἡμῖν οὐ συντελεῖ; πᾶς ὅστις ἡμᾶς ἐπαινεῖν βούλεται
μηδὲν ἕτερον ἐξευρίσκων εἰπεῖν, λέγει τοῦτο πρῶτον καὶ μόνον καὶ μέγιστον,
ὡς Ἰούλιος αὐτὸν ἀγορεύει κακῶς. ἔνι γὰρ τούτῳ τῷ λόγῳ, ποῖος οὐκ ἐσμὸς ἀγα-
θῶν. τὸ γὰρ ἀντικειμένως ἔχειν πρὸς παντοδαπὴν πονηρίαν, οἰκείως ἐστὶν ἔχειν
πρὸς παντοδαπὴν ἀρετήν. ἐγὼ μὲν οὖν, οὐδὲν ἂν ἐμαυτῷ συνειδείην
τοιοῦτον· ἐκεῖνος δέ φησιν. οἷς γὰρ τἀναντία φησί, τοῦτο πιστοῦται· ὥστε καὶ χάριν
ἂν εἰδείην αὐτῷ. νὴ τὴν ἱερὰν σου κεφαλὴν καὶ τὴν τῶν παιδίων μου σωτη-
ρίαν, οὐκ ἔστιν ὅ,τι ἄν μοι μεῖζον τοῦ λοιδορεῖσθαι χαρίσαιτο. καὶ γὰρ καὶ
πρὸς θεοῦ καὶ πρὸς ἀνθρώπων, ἐν τῷ καλλίστῳ μοι κείσεται τοῦτο. ἀλλὰ
καὶ τῆς προαιρέσεως δώσει δίκας· ἐμοὶ μέν, οὐ· τυχὸν μὲν γὰρ οὐδ' ἂν εἰ δυ-
ναίμην, βουλοίμην· πάντως δέ, οὐδ' ἂν εἰ βουλοίμην, δυναίμην. τί γὰρ
παρὰ τὸν ἐπὶ καιροῦ δυνάστην ἄνθρωπος οὕτως ἀτυχής, ὡς ἀλᾶσθαι φεύ-
γων τὴν ἑαυτοῦ, καὶ μηδ' ἐλπίδας ἔχειν καθόδου, τῶν πολεμίων ἐστρατο-
πεδευκότων ἐν τοῖς ἐμοῖς, κἀκείνοις ὁρμητηρίοις κατὰ Κυρήνης χρωμένων.
τίνι μέντοι τίνι δώσει δίκας· αὐτῇ τῇ δίκῃ. ἐπίσταμαι γὰρ ἐγὼ τοῦτο σαφῶς, εὖ
εἰδέναι δοκῶ. μετελεύσεται γὰρ αὐτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ καὶ τῆς κοινῆς πατρίδος,
ὑπὲρ ἧς τἀναντία πεπολιτεύμεθα, καὶ δι' ἣν ἀλλήλοις ἀπηχθήμεθα. οὐ
γὰρ ὑπὲρ τῆς ἐμαυτοῦ τινός· οὐδ' ἂν αὐτὸς εἰπεῖν ἔχοι. ἀλλὰ τὰ πρῶτα
μὲν ὅτι τὸ στρατιωτικόν τε καὶ τὸ βουλευτικὸν ἑώρων, εἰς θητικὸν, καὶ ἐπειρώ-
μην ἀντέχειν. ἔπειτα μέντοι τὰ περὶ τὴν πρεσβείαν καὶ πάνυ λαμπρῶς
διεστασίασεν ἡμᾶς. ἐῶ τὰ κατὰ τὸν ἑταῖρον Διοσκουρίδην, ὅτι μετρίως ἐ-
πράχθη, καὶ οὐχ ὡς ἂν κινῆσαι θεοῦ τε καὶ ἀνθρώπων νέμεσιν. αὕτη μέν-
τοι σαφῶς ἐστὶ περὶ ἧς πρὸς λύραν ᾄδομεν. λήθουσα δὲ παρὰ πόδα βαί-
νεις, γαυρούμενον αὐχένα κλίνεις· ὑπὸ πῆχυν ἀεὶ βιοτὰν κρατεῖς. ἀλλὰ
ψηφίζεσθαι δέον, ἐγὼ μὲν ἔγγραφον ὑπὲρ τῆς πατρίδος, ἀστρατείαν εἶναι
τοῖς ξένοις· ὁ δὲ ἀντέλεγεν ὑπὲρ Ἐλλαδίου καὶ Θεοδώρου. καίτοι τίς οὐκ οἶ-
δεν, ὅτι καὶ τοὺς φύσει στρατιωτικῶς ἔχοντας τῶν ἀρχόντων, οἱ ξένοι μεταδι-
δάσκουσι, καὶ μετασκευάζουσιν εἰς ἐμπόρους. πάλιν ἔγγραφον ὑπὲρ τοῦ λε-
λύσθαι τὴν παρ' ἡμῖν στρατηγίαν, ὅπερ ἅπαντες ὁμοφώνως οἱ τῇδε ἄνθρω-
ποι μόνον εἶναί φασι λυτήριον τῶν δεινῶν, ἐπανελθεῖν εἰς ἀρχαίαν ἡγεμο-
νίαν τὰς πόλεις, τουτέστιν ὑπὸ τὸν αἰγυπτίων ἄρχοντα καὶ τὰς λιβύων τετά-
χθαι· ὁ δὲ ἀντέλεγεν ὑπὲρ τῶν κερδῶν, καὶ ἄντικρυς ἀπετόλμα λέγειν, ὅτι
λυσιτελεῖ ταπεινοὺς εἶναι στρατιώτας. ἀλλ' ὦ τᾶν· ἄξιον γὰρ διὰ σοῦ πρὸς
αὐτὸν εἰρῆσθαι· διὰ ταῦτα, νῦν μὲν ἐπάρατος εἶ, τῆς κοινῆς τύχης ἐπὶ τἀ-
ναντία πειρώμενος· εὐτυχεῖς γὰρ ἐν ἀτυχοῦσιν· ἐγὼ δὲ τῇ πόλει συνατυ-
χῶ. ἴσθι μέντοι σαφῶς, ὅτι φύσεώς ἐστι νόμος, ἐμπεριέχεσθαι τοῖς καθόλου
τὰ μέρη· καὶ ὅταν πάνυ πολὺ ἀπὸ τῆς τοῦ σώματος συμφορᾶς ὁ σπλὴν
αὐξηθῇ, ἕως μὲν ἀντέχει τὸ ὅλον εὐθενεῖταί τε καὶ πιαίνεται. ἀπολλυμένου δὲ
συναπόλλυται.

συναπόλλυται· καὶ σὺ τὸ παρὸν εὖ θέμενος, λήσεις τοῖς σαυτοῦ πολιτεύμασιν εἱμαρμένη τῆς πατρίδος τε ὤν, καὶ σαυτοῦ. μέχρι τούτου Λασθένης ὠνομάζετο φίλος Φιλίππου, μέχρι προὔδωκεν Ὄλυνθον· τὸ δὲ ἄπολιν, πῶς εἰκός ἐστι εὐτυχεῖν.

ΟΛΥΜΠΙΩ.

ΕΓΩ μάρτυρα ποιοῦμαι θεόν, ὃν καὶ φιλοσοφία καὶ φιλία πρεσβεύει, πολλοὺς μὲν ἂν θανάτους ἀντὶ τῆς ἱερωσύνης εἱλόμην· τοῦ θεοῦ δὲ ἐπενεγκόντος οὐχ ὅπερ ᾔτουν, ἀλλ' ὅπερ ἐβούλετο, εὔχομαι τὸν γενόμενον νομέα τοῦ βίου, γενέσθαι καὶ τοῦ νεμηθέντος προστάτην, ὡς μὴ φανῆναί μοι τὸ πρᾶγμα φιλοσοφίας ἀπόβασιν, ἀλλ' εἰς αὐτὴν ἐπανάβασιν. τέως δὲ ὥσπερ εἴ τι μοι τῶν ἡδέων συνεπεπλώκει, ἐκοινωσάμην ἄν σοι τῇ πάντων φιλτάτῃ μοι κεφαλῇ, οὕτω καὶ τὸ δυσχερὲς εἰς σὲ διαπέμπω τὴν ἀκοήν, ἵνα συνάχθοιό τε, καὶ εἴ τι δύναιο πρὸς τὴν ἐμὴν φύσιν τὸ πρᾶγμα ἐξετάσας, εἰσηγήσαιο γνώμην, ὅ, τι με δεήσει ποιεῖν. νῦν γὰρ ἐγὼ πόῤῥωθεν οὕτω διαπειρῶμαι τοῦ πράγματος, ὡς ἕβδομον ἤδη μῆνα γενόμενος ἐν τῷ ἔθνει, μακρὰν ἀποδημῶν τῶν ἀνθρώπων παρ' οἷς ἱεράσομαι, ἕως ἂν ἀκριβῶς ὁποῖόν ποτέ ἐστι τῇ φύσει κατανοήσω· κἂν μὲν ἐγχωρῇ μετὰ φιλοσοφίας πρᾶγμα ἐργάσομαι· εἰ δὲ ἀλλοῖόν ἐστιν, ἢ κατὰ τὴν ἐμὴν ἀγωγὴν τε καὶ προαίρεσιν, τί ἄλλο, ἢ τὴν εὐθὺ τῆς κλεινῆς Ἑλλάδος ἀποπλέων οἰχήσομαι. ἀπειπαμένῳ γὰρ τὴν ἱερωσύνην, ἀπογνωστέον ἐστὶ καὶ τῆς πατρίδος, εἰ μή με δεῖ πάντων ἀτιμότατον εἶναι, καὶ ἐπαρατότατον ἐν ὄχλῳ μισούντων ἀναστρεφόμενον.

ΤΩ ΑΥΤΩ.

ΤΗΝ ἐπιστολὴν ἀναγινώσκων, ἐν ᾗ διηγήσω περὶ τῆς ἀῤῥωστίας, καὶ ἐφοβήθην ἀρχόμενος, καὶ παυόμενος ἀνεθάῤῥησα. ἀπειλήσας γὰρ κίνδυνον, εὐηγγελίσω τὰ λῴονα. περὶ ὧν δὲ ᾔτησας πεμφθῆναι παρ' ἡμῶν ἢ κομισθῆναι, τὰ δυνατὰ πάντα πάντως ἢ πεμφθήσεται, ἢ κομισθήσεται· ἵνα δὲ αὐτῶν τὰ δυνατά, καὶ τὰ μὴ δυνατά, περιττὸν γράφειν. αὐτὴ γὰρ ἡ δόσις ἐπιδείξει. ἐῤῥωμένως καὶ εὐδαίμων διαβιώης θεῷ κεχαρισμένος, ἑταῖρε ποθητέ· γένοιτο ἡμᾶς καὶ συμμίξαντας, ἀλλήλων αὖθις ἀπολαῦσαι, καὶ μὴ προεξέλθοις πρὶν ἂν ἀλλήλοις ἐντύχωμεν. εἰ δὲ θεὸς ἄλλῃ πῃ βεβούλευται, σὺ δὲ καὶ ἀπόντων ἡμῶν μέμνησο. βελτίοσι μὲν γὰρ Συνεσίου ἐντεύξῃ πολλοῖς· φιλοῦσι δὲ μᾶλλον, οὐκ ἂν ἄλλοις ἐντύχοις.

ΤΩ ΑΥΤΩ.

ΠΩΣ οἴει με διψῶντα ταῖς ἡδίσταις ἐπιστολαῖς ἐντετυχηκέναι· περὶ ποῖα δὲ μέρη τῶν ἐπιστολῶν, οὐχὶ πάσῃ διακεχύσθαι τῇ ψυχῇ, ἀφ' ὧν ἦλθον εἰς πολλαπλασίαν διάθεσιν, καὶ οὐκ εἰς μακρὰν προσδοκῶ τὴν Ἀλεξαν-

δρέαν ἔχουσαν ἔτι τὴν φίλην κεφαλὴν ὄψεσθαι. καὶ ἐφ' οἷς γὰρ Σεκοῦνδον εὖ ἐποίησας, ἡμᾶς ἐτίμησας· καὶ ἐφ' οἷς οὕτω γράφων τιμᾷς, ἐξηρτήσω σαυτοῦ, καὶ ἐποίησας εἶναι σούς, παρ' ὅσον τῶν χαμαὶ ἐρχομένων ὄντες, σὲ ἐπιγινώσκομεν τὴν ἀξίαν, διπλῇ τιμώμενοι, καὶ τῷ μεγέθει τῶν γραφομένων, καὶ τῇ σπουδῇ τῶν γινομένων. τῷ δεσπότῃ μου τῷ κόμητι γέγραφα μὲν ἤδη πολλάκις· ἐπεὶ δὲ ἐν ταῖς διὰ τοῦ παιδὸς ἐπιστολαῖς, αἰτιᾷ μὴ γεγραφότα πρὸς αὐτόν, ἐπέθηκα καὶ τῷ δεσπότῃ μου τῷ ἀδελφῷ πρὸς αὐτὸν γράμματα· ἐρρωμένος καὶ εὐδαιμονῶν διατελοίης φιλοσοφίας ἔχων φροντίδα, ὅσην προσήκει τῷ μετὰ θείων ἐρώτων ἡρμηνευμένῳ ταύτης. ἀπὸ τῆς κλίνης σοι γέγραφα, μόλις ἀνεγειρόμενος εἰς διασκευὴν τῶν γραμμάτων. εὖξαι τὰ ἄριστα ἡμῖν, ἅπερ ἂν ὁ θεὸς ἄριστα δοκιμάσοι. ἐὰν ἀνασφήλω, ἐπὶ τὴν Ἀλεξάνδρειαν εὐθὺς ἵεμαι.

ΤΩ ΑΥΤΩ.

ΚΑΙΝΟΣ οὗτος τρόπος ἐπιτηδεύεται περὶ ἐμοῦ χρείας ἐπιστολῶν. οὐ γὰρ ἵνα συστήσω τῇ φιλίᾳ τῇ σῇ τὸν ἐπιδιδόντα τὴν ἐπιστολὴν γέγραφα. ἵνα δέ σοι τὸν ἄνδρα χαρίσωμαι, κέρδος οὐ μικρὸν ἐσόμενον σοί τε καὶ τῷ μεγάλῳ Διονυσίῳ τοῖς σοῖς παιδικοῖς. καὶ μὴ χαλεπήνῃς εἰ κέρδος οὐχ ὑμᾶς Θεοτίμῳ, Θεότιμον δὲ ὑμῖν εἶναι δοκιμάζω καὶ λέγω. ἀλλὰ τοῦτο εἴγε ποιητὴς ἀνὴρ τῶν νῦν ἐνθεώτατος δυνάμεως δέοιτο· δυνάμεως δὲ δεῖταί τις ἂν ποιητικῆς, ἵνα καὶ τοῖς μετέπειτα δόξῃ, καὶ μηδὲ τοὺς ἀπόντας λάθῃ. τὰ γὰρ μεγάλα τῶν ἔργων, ἂν μὴ τύχῃ λόγων κηρύκων, ἀπορρεῖ τῆς μνήμης, καὶ λήθην ἀμπίσχεται, παρ' αὐτὸν μόνον ὄντα τοῦ πράττεσθαι καιρόν, ἐν τοῖς ὁρῶσιν ἀνθήσαντα. ταύτῃ τε οὖν τιμητέον ὑμῖν τὸν Ἑρμαῖον, καὶ ἀντὶ παντὸς σπουδαστέον, καὶ δίχα τῆς χρείας. αἰδοῖ γὰρ μουσῶν, τοὺς ἱεροὺς αὐτῶν ἄξιον περιέπειν, καὶ μὴ δευτέρους ἡττᾶσθαι τῶν κολακεύειν τὰς θύρας εἰδότων. προσκείσθω καὶ τρίτη τις αἰτία τῆς παρ' ἡμῶν εἰς τὸν ἄνδρα τιμῆς, Συνέσιος ἀγαπητὸς αὐτοῦ πάντα, ἐφ' οἷς ἂν θεράποις ἂν θεράποι, καὶ ἐπαινοῦσι καὶ μακαρίζουσιν. ἐρρωμένος διαβιῴης πάντων ἕνεκα ἐμοὶ τίμιε. προσαγορεύουσι τὴν ἱερὰν σου διάθεσιν πάντες οἱ τὴν αὐτὴν ἡμῖν οἰκίαν οἰκοῦντες. ἐξ ἁπάντων δὲ μάλιστα ὁ σὸς Ἰσίων· καὶ ἡμεῖς τοὺς ἅμα σοί. μάλιστα δὲ τὸν ἐμὸν Ἀβράμιον. τῷ κόμητι γε δοκοῦσαι ἃ γέγραφα αὐτὸς δοκιμάσεις, εἴτε μή.

ΠΥΛΑΙΜΕΝΕΙ.

ΟΥΤΟΣ ἐκεῖνος ὁ πολὺς ἐν τοῖς λόγοις ἡμῶν Ἀναστάσιος· καὶ σὲ δὴ ἂν αὐτῷ δείξας, τὸν αὐτὸν ἔπαινον εἶπον ἂν περὶ σοῦ, ὥσπερ οὖν ἐν ἐμοὶ συνελθόντες πάλαι τὴν συντυχίαν ἀναγνωρισμὸν ποιησάμενοι, φιλοφρονήσασθέ τε ἀλλήλοις, καὶ κοινῇ σκοπεῖτε πῶς ἂν ἀγαθόν τί με ποιήσητε. χολὴ δὲ μέγιστον

δὲ μέγιστον ἀγαθόν, ἣν εἴποι τις ἂν ὡς περὶ χώραν πάμφορον ἅπαντα καλὰ φέρειν τῇ τοῦ φιλοσόφου ψυχῇ· καρπώσομαι δὲ σχολήν, ἣν τοῦ συμπεπλέχθαι τῇ πολιτείᾳ ῥωμαίων ἀπαλλαγῆναί μοι γένηται. τοῦτο δὲ πάρεστι, τῆς λειτουργίας αἰτουμένῳ τῆς καταράτου, ἧς τὸ μὲν ἐπὶ βασιλεῖ, γέγονα ἐκτός· ἐμαυτὸν δ' ἂν αἰτιασαίμην δικαίως, ἀγρευθεὶς ὄνασθαι σπουδῆς οἰκείας. ἀπολογήσομαι τοίνυν αὐτὸς ἐμαυτῷ. δόξω γὰρ αὐτουργεῖν πάλιν τὴν πρεσβείαν. πάλιν γὰρ ἐμὴ γλῶττα πρεσβεύει· καὶ οὐδεὶς δεύτερος τῶν Πυθαγόρου ἐπαινεσάντων, ὃς τὸν φίλον ἄλλον ἑαυτὸν ὡρίσατο.

ΤΩ ΑΥΤΩ.

ΦΥΚΟΥΝΤΙΟΣ ἄνθρωπος· κυρίων αἰῶν δ' ἐπίνειον ὁ Φυκοῦς· ἐπέδωκέ μοι φέρων ἐπιστολὴν τὸ σὸν ἐπιγεγραμμένην ὄνομα. ταύτην ἀνέγνων ἡδέως ἅμα καὶ ἀγαμένως. ὠφέλετο γὰρ τὸ μὲν, τῇ διαθέσει τῆς ψυχῆς· τὸ δὲ, τῷ κάλλει τῆς γλώττης. ἣ δῆτα παρεσκεύασέ σοι θέατρον ἐπὶ Λιβύης ἑλληνικὸν, ἐπαγγείλας ἥκειν ἀκροασομένοις ἐλλογίμων γραμμάτων. καὶ νῦν ἐν ταῖς παρ' ἡμῖν πόλεσιν, ὁ Πυλαιμένης πολὺς, ὁ δημιουργὸς τῆς θεσπεσίας ἐπιστολῆς· ἓν τοῦτο ἄτοπον ἐφάνη καὶ παρὰ δόξαν ἀπήντησε τῷ θεάτρῳ. τὰς κυνηγετικὰς ᾔτεις τὰς ἐμὰς, ὡς δή τι σπουδαῖον αὐταῖς ἐνόν. ἔδοξας οὖν σεσηρὸς ἦθος προέχεσθαι καὶ εἰρωνείας ἀνάπλεων. οὐ γὰρ ἠξίουν τῶν παρὰ σφίσι τὸν φαυλότατον εἰπεῖν, ἐξενέγκαι τι παίγνιον τῆς παρὰ σοὶ σπουδῆς ἄξιον. ἐγὼ δὲ τούτου μὲν σε παρῃτούμην τῆς εἰρωνείας· ἐδίδασκον δὲ, ὅτι πρὸς τοῖς ἄλλοις ἅ σοι πάρεστιν ἀγαθὰ, φιλανθρωπότατός τε εἴης καὶ τῶν ἐγκωμίων φιλοδωρότατος. οὔκουν ἐπὶ καταγέλωτι πεποιῆσθαι τὴν αἴτησιν· ἀλλ' ἵνα ἡδοίμην, τῇ παρὰ σοῦ τοῖσδε μαρτυρίᾳ τιμώμενος. γράφε οὖν ὁσάκις ἂν ἐγχωρῇ, καὶ ἑστία κυρηναίοις τῷ λόγῳ, ὡς οὐδὲν ἂν αὐτοῖς ἥδιον ἀνάγνωσμα γένοιτο τῶν Πυλαιμένους γραμμάτων, ἤδη κατεσχημένοις ὑπὸ τοῦ δήγματος· πάντως δὲ συχνοῖς ἐντεύξῃ τοῖς δεῦρο ἀφικνουμένοις, καὶ εἰ μηδέσιν ἄλλοις, ἀλλὰ τοῖς ἄρξασιν ἡμῶν καὶ τὴν ἐλάττω καὶ τὴν μείζω καὶ τὴν αἰγυπτίων ἀρχήν· οἷς οὐκ εἰκὸς ἀγνοεῖσθαι διὰ τὴν ἀκολουθίαν τῶν [illegible]. ἐπεὶ δὲ διαφέρει σοὶ τὰ ἐμὰ εἰδέναι, φιλοσοφοῦμεν ὦ 'γαθὲ, τὴν ἐρημίαν ἀγαθὴν ἔχοντες συνεργὸν, ἀνθρώπων δὲ οὐδένα, οὐδ' ἔστιν ὅτου ποτὲ ἐπὶ Λιβύης ἀκήκοα φωνὴν ἀφιέντος φιλόσοφον, ὅτι μὴ τῆς ἠχοῦς ἀντιφθεγγομένης ἡμῖν. ἀλλὰ κόσμει, φησὶν, ἣν ἔλαχες Σπάρτην. κἀγώ μοι δοκῶ τὴν εἱμαρμένην ἀγαπήσειν τε καὶ κοσμήσειν τὴν αὐτὸς ἐμαυτοῦ, ἡγούμενος ἀγώνισμα τοῦτο προκεῖσθαι τῷ βίῳ καὶ βάσανον, εἰ μηδὲ ἀτυχοῦσιν ἀπολιμπάνω φιλοσοφίαν. ἐμοὶ γὰρ εἰ μηδεὶς ἄλλος μάρτυς, ἀλλ' αὐτός γε πάντως ὁ θεὸς, οὗ σπέρμα ὁ νοῦς ἐς ἀνθρώπους ἥκει. δοκῶ δέ μοι καὶ τοὺς ἀστέρας εὐμενεῖς, ἐνατενίζειν ἑκάστοτε ὂν ἐν ἠπείρῳ πολλῇ μό

νον ὁρῶσι θεωρὸν αὐτῶν συνεπιστήμην γινόμενον. συνεύξαι τοίνυν ἡμῖν ἐν οἷς ἐσμὲν εἶναι· σαυτῷ δὲ ἀπολιπεῖν τὴν κακοδαίμονα ἀγοράν, ὦ κακῶς σὺ τῇ φύσει χρώμενε. μάλιστα μὲν οὖν ἀξιῶ σε καὶ εὐδαιμονούντων τῶν ἔξωθεν, ἰδεῖν εἰς τὰ εἴσω. τὸ γὰρ ἀτυχίας εὐδαιμονίαν ἀλλάξασθαι, χρύσεα χαλκείων ἐστί. κἀγὼ χαίρω καταγελώμενος, ὅτι τῶν συγγενῶν πρωταρχούντων, μόνος ἐν πολλοῖς ἰδιώτης εἰμί. τὴν γὰρ ψυχὴν ἀρεταῖς δορυφορεῖσθαι προτιμῶ μᾶλλον, ἢ στρατιώταις τὸ σῶμα, οὐκ ἔτι τῶν πραγμάτων χωρούντων ἐπιμελητὴν πολιτείας φιλόσοφον· εἰ δὲ μηδὲν τοῖς κατ' ἀγορὰν βέλτιον πέπραχας, ὥσπερ οὐδὲ οἶμαι, οὐδ' ἔστιν ὅτε περὶ τοῦ πονηρὰς ἔσχον ἐλπίδας, ὡς ἄρα ἐκστήσῃ σαυτοῦ, καὶ ὁμότροπος ἔσῃ τοῖς εὐδοκιμοῦσι τῶν γραμματέων· οὐ γὰρ ἂν εἴποιμι τῶν ῥητόρων· ἑτέρως δὲ οὐκ ἔστι πλουτεῖν ἐν ταῖς καθ' ὑμᾶς ἀγοραῖς, μὴ πάντα μιγνύντα καὶ θεῖα καὶ ἀνθρώπινα δίκαια, καὶ κέρκωπα ἀντ' ἐλευθέρου γινόμενον. εἰ τοίνυν οὐδὲ πλουτεῖς, ἔτι μᾶλλον εἰς φιλοσοφίαν ἴδε· κἂν μὲν ἐντύχῃς ἀνδρὶ συντόνως ἐργαζομένῳ φιλοσοφίαν· οὐκ ἀνεμέσητον γὰρ ἐκπεριινοστεῖν τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν βάρβαρον ἐπὶ θήρᾳ τοιᾷδε· καὶ ἡμῖν τοῦ ἑρμαίου κοινῶσαι. εἰ γὰρ ὡς ἐν αὐχμώσῃ τῇ φορᾷ, καὶ ἡμεῖς ἀρκεῖν σοι δοκοῦμεν, ἧκε μεθέξων καὶ ἡμῶν καὶ τῶν ἡμετέρων, ἐπὶ τὰ ἴσα καὶ τὰ ὅμοια φησὶ τὸ γράμμα τὸ λακωνικόν. πρόσειπε παρ' ἐμοῦ, πάνυ πολλὰ τὸν σεβασμιώτατον Μαρκιανόν, ὃν εἰ παραλαβὼν Ἀριστείδην Ἑρμοῦ λογίου τύπον εἰς ἀνθρώπους ἔφην ἐληλυθέναι, μόλις ἂν ἔτυχον τῆς ἀξίας, ὅτι πλέον ἐστὶν ἢ τύπος. ἐπιστολὴν δὲ ἐξ εὐθείας πρὸς αὐτὸν ἐπιθεῖναι, καίτοι προθυμηθεὶς ἐνάρκησα, ἵνα μὴ εὐθύνας ὑπόσχω τοῖς πανδέκταις, τοῖς ἀποσμιλεύουσι τὰ ὀνόματα. οὐ γὰρ μικρὸς ὁ κίνδυνος ἐν τῷ πανελληνίῳ τὴν ἐπιστολὴν ἀναγνωσθῆναι. καλῶ γὰρ οὕτω τὸν τόπον ἐν ᾧ πολλάκις ἐφρόντισα τὰς βαρείας φροντίδας, τῶν ἁπανταχόθεν ἐλλογίμων συνιόντων, ἐφ' ᾧ τῆς ἱερᾶς ἀκοῦσαι τοῦ πρεσβύτου φωνῆς, παλαιά, καὶ νέα καταμαστευούσης διηγήματα· ἀλλὰ καὶ τὸν ἑταῖρον Εὐχάριστον χαίρειν κέλευσον παρ' ἐμοῦ, καὶ πάντας ὅσοις ἄξιον.

ΤΩ ΑΥΤΩ.

ΣΥΝΙΣΤΗΜΙ τῇ φιλίᾳ καὶ τῇ προστασίᾳ τῇ σῇ, τὸν θαυμάσιον Σωσηνᾶν· ᾧ τὴν διὰ λόγων τραφέντι καὶ αὐξηθέντι, τὰ παρὰ τῆς τύχης οὐκ ἀπαντᾷ κατὰ λόγον. αἰτιᾶται δὴ τὴν τῆς πατρίδος ἀκληρίαν· καὶ πείθει τις αὐτὸν λόγος, ὡς ἔστι συμμεταβαλεῖν τῷ χωρίῳ τὴν τύχην· ἀφίξεται δὲ παρὰ τὴν ἔχουσαν τὸν βασιλέα πόλιν, ὡς ὅπου βασιλεύς, ἐκεῖ καὶ πάνυ τῆς τύχης οὔσης, καὶ τυχὸν ἐπιγνωσομένης αὐτόν. εἰ δή τις σοι δύναμις, συντέλεσον αὐτῷ πρὸς ὅ, τι βούλεται. σοῦ γὰρ ἄξιον τὸ καὶ δύνασθαι, καὶ τοὺς δεομένους συνιστάναι τῇ ἀγαθῇ τύχῃ. ἐὰν δέηται φίλων, τῶν σοι φίλων αὐτὸς

προσοίσ

προσποιοῖς αὐτόν.

ΤΩ ΑΥΤΩ.

ΟΥ μὰ τὸν φίλιον τὸν ἐμόν τε καὶ σόν, οὐκ ἔγωγε ὦ Πυλαιμένες ἀπέσκωψά σου τὴν εἰς τὴν ἐνεγκοῦσαν εὔνοιαν. οὐχ οὕτως ἄπολίς εἰμί τις, οὐδὲ ἀνέστιος· ἀλλὰ σὺ κακῶς ἐξεδέξω τὸν νοῦν τῆς ἐπιστολῆς· καὶ κατηγόρηκας ἡμῶν ἄττα οὐκ ἄξιον. ἐγὼ γὰρ ὅτι μὲν Ἡρακλείας ἐρᾷς; καὶ πρόθυμος εἶ ποιεῖν τι τὴν πόλιν ἀγαθόν, ἐπαινῶ· τοὺς λόγους δὲ ἐποιούμην ὑπὲρ τοῦ δεῖν ἀποτελέσθαι φιλοσοφίαν τῆς ἀγοραίου ταύτης διατριβῆς· εἶτα σύ μοι δοκεῖς δίκας ἀγορεύων, οἴεσθαι μᾶλλον ἢ φιλοσοφῶν, ὠφελιμώτερος ἔσεσθαι τῇ πατρίδι· πῶς τοῦτο· ὅτι τοῦ μὴ μετατεθεῖσθαί σου τὴν προαίρεσιν, ἡττᾶσθαι δὲ τῆς γνώμης φιλόπατρι. τοῦτ' οὖν ἀπέσκωψα καὶ οὐχὶ τὴν εὔνοιαν, ὅτι κακῶς οἴει προὔργου σοί τι ποιήσειν εἰς τὸν καλὸν τοῦτον ἔρωτα, τὸ προσεδρεύειν ταῖς δίκαις. καὶ γὰρ εἰ λέγοιμι φιλοσοφίαν ἱκανὴν εἶναι τὰς πόλεις ὀρθοῦν, ἐλέγξεις με Κυρήνη, κειμένη πολὺ δήπου τῶν ἐν τῷ Πόντῳ πόλεων ἀκριβέστερον. ἀλλ' εἴποιμι μὲν ἄν, ὅτι φιλοσοφία καὶ ῥητορικῆς καὶ ἧστινος βούλει καὶ τέχνης καὶ ἐπιστήμης, ἅτ' ἐπὶ πάσαις οὖσα, παρέχεται τὸν ἔχοντα καὶ ἰδιώτῃ καὶ οἴκῳ καὶ πόλεσιν ὠφελιμώτερον· οὐ μὴν ἀρκεῖ τὸ καθ' ἑαυτὴν ἀγαθὸν εἶναι ποιεῖν τοὺς ἀνθρώπους. ἔχει γὰρ οὕτως ὦ λῷστε Πυλαιμένες, τὰ καλὰ τῶν ἐπιτηδευμάτων, δυνάμεις τινές εἰσι καὶ παρασκευαὶ ψυχῆς, καὶ οὐκ αὐτὸ μόνον τὸ χρώμενον. κύριαι δὲ καὶ τύχαι, φέρουσιν ἄνω καὶ κάτω τὰ τῶν πόλεων πράγματα. καὶ νῦν μὲν οὕτως ἔχει· νῦν δ' ἑτέρως, ἀνάγκῃ φύσεως ἧς μετείληφε. φιλόπολις μὲν οὖν εἶ σύ· τυγχάνω δὲ ὢν καὶ αὐτός· καὶ σὺ μὲν ἐργάζῃ ῥητορικήν· καὶ συγχωρῶ σοὶ μὴ ταύτην ἐπιτηδεύειν, ἀλλὰ τὴν ὀρθὴν καὶ γενναίαν, ἣν οὐδὲ Πλάτων οἶμαι διαγράφειν πειρᾶται. ἐγὼ δὲ φιλοσοφίαν τιμῶ τε, καὶ τῶν ὅσα ἀνθρώπινα ἀγαθὰ προτιμῶ. τί οὖν ταύτῃ περ ἡμῶν πλέον ταῖς πόλεσιν, εἰ μὴ καὶ βίοι τινὲς ὑποβληθεῖεν ἀρκοῦντες ταῖς προαιρέσεσι. δεῖ μὲν γὰρ ὕλης ἐπιτηδείας· δεῖ δὲ ὀργάνων τῷ χρῆσθαι δυναμένῳ· τὸ δὲ ταῦτα παρασκευάζον, ἡ τύχη. εἰ μὲν οὖν ἐκείνως μόνον, τουτέστι διὰ τῆς ῥητορικῆς οἴει σοι περιέσεσθαι τὴν τύχην, ὥστε ἄρξαι ποτὲ παρασχεῖν ἢ ὑπάρξαι τὴν μεγίστην ἀρχήν, τί κατέγνωκας ἀτυχίαν φιλοσοφίας· εἰ δ' ἐπίσης ἀμφοῖν ἐνδέχεται καὶ ἀπεῖναι καὶ παραγενέσθαι, τί μὴ τέως αἱρῇ φαινομένων τὸ ἄριστον. αὐτὸ μὲν γὰρ καθ' αὑτό, φιλοσοφίαν καὶ σὺ φῂς εἶναι καλλίω ῥητορικῆς· τὸ δὲ δεῖν ὄνασθαί σου τὴν πόλιν ἀναγκαιότερον τοῦ τὸ χεῖρον ποιεῖν· ὡς δὴ νῦν μὲν ἔξεστιν ἐλπίζειν τὰ ἀμείνω, φιλοσοφήσαντι γὰρ οἱ θεοὶ πάντες ἐχθροὶ καὶ τὴν τύχην ἐξοχετεύουσιν, ὡς μηδ' ἐν ταῖς ἐλπίσιν ἀπολελεῖφθαι. ἐγὼ δὲ οὔπω καὶ τήμερον τοῦτον ἀκηκοὼς οἶδα τὸν λόγον, ὅτι τῇ σεμνῇ φιλοσοφίᾳ θεῖός ἐστι κλῆρος ἀτυχεῖν. ἀλλὰ μόλις μὲν ἂν ἐν τῇ κοινῇ τῇ θνητῇ

φύσει, συνέλθοιεν ἰσχύς τε καὶ φρόνησις. ἔστι μὲν ὅτε συνήγαγεν αὐτὰς ὁ θεός. ἔξεστιν οὖν ἐκ τοῦ λόγου, μᾶλλον δὲ πᾶσα ἀνάγκη, τὸν αὐτὸν εἶναι καὶ φιλόσοφον καὶ φιλόπολιν, καὶ μηδὲ ἀπογινώσκειν τῆς τύχης, ἀλλὰ καὶ προσδοκᾶν τὰ ἀμείνω, διὰ τὴν οἰκείαν ἀξίαν. οὐχ ἥκιστα γὰρ μόνοι πλεονεκτοῦσιν ὡς ὁ παλαιὸς λόγος, οἱ χρηστοὶ τῶν πονηρῶν ταῖς ἀγαθαῖς ἐλπίσι. πῶς οὖν ἔλαττον αὐτοὺς ἔχειν συγχωρήσομεν. ἀνάγκη δ', εἰ πρὸς τὸν παρὰ σοῦ λόγον ἐνδοίημεν, ὃς εἰς τοῦτό σε προήγαγεν ἁμαρτίας, τὸ φάναι τῆς πόλεως ἕνεκα δεῖν μένειν ἐπὶ τῆς τέχνης. ἀνάγκου γάρ μου μετατιθέντος εἰς κατηγορίαν τὴν περὶ τοῦ σκώμματος ἀπολογίαν, ὃ δὴ μὴ ὄν, ἔδοξεν εἶναί σοι πρότερον. οὐ γὰρ οἶμαι νῦν ἔτι δοκεῖ. ἐπεί τοι κινδυνεύω καὶ διαβεβλῆσθαι πρὸς τὴν ἱερὰν Κυριακὴν ὑπὸ σοῦ, καὶ ταῦτα τῆς φίλης μοι κεφαλῆς. εἰ γὰρ δὴ πεισθεῖεν αἱ πόλεις, ὅτι ῥητορικὴ μόνη δύναται μεταθεῖναι τὰς παρούσας αὐτοῖς συμφοράς, καὶ μόνον ἐστὶ τοῦτο γέρας τῶν βοηθούντων τοῖς ἔχουσι περὶ συμβολαίων τὰς δίκας, χαλεπανοῦσιν ἡμῖν τοῖς ἄλλο τι θεραπεύουσιν ἀντὶ τοῦ βήματος. εἷς οὖν ἐμοὶ πρὸς σέ τε καὶ τὰς πόλεις ἁπάσας ὑπὲρ φιλοσοφίας ὁ λόγος, ὅτι τῆς οὔσης μὲν τύχης καὶ καλεσάντων αὐτὴν ἐπὶ τὰ πράγματα τῶν καιρῶν, οὐδεμιᾶς ἐστὶ τέχνης, ἀλλ' οὐδ' ἅμα πασῶν ἐξεῖναι φιλοσοφίᾳ περὶ τὴν συντονωτέραν ἁρμόσαι, καὶ μετατάξαι, καὶ βελτίω τοῖς ἀνθρώποις ποιῆσαι τὰ πράγματα. τῆς εἱμαρμένης δὲ οὔπω ταύτῃ ῥυείσης νῦν ἔχει πολὺ οἰκειοπραγεῖν, ἀλλὰ μὴ παραδιοικεῖν, μηδ' ἀσχημονεῖν ἀξιοῦντας ὠθίζεσθαι παρὰ τὸ τοῦ δεῖνος ἀρχεῖον, οἷς μὴ πᾶσα ἀνάγκη. ἀνάγκᾳ δὲ οὐδὲ θεοί, φασί, μάχονται. ἡμῖν δὲ ἐστὶν ἄλλα σεμνότερα. καὶ ὅταν ὁ νοῦς ἀνενέργητος ᾖ περὶ τὰ ἐνθάδε, περὶ τὸν θεὸν ἐνεργεῖ. δύο γὰρ αὗται μερίδες φιλοσοφίας, θεωρία καὶ πρᾶξις· καὶ δὴ τὰ δύο δυνάμεις ἑκατέρα πρὸς ἑκατέραν μερίδα, σοφία καὶ φρόνησις· αὕτη μὲν δεομένη τύχης, σοφία δὲ αὐτάρκης καὶ ἀκώλυτος ἡ κατ' ἐκείνην ἐνέργεια.

ΤΩ ΑΔΕΛΦΩ.

ΤΟΥΣ ἀστεὺς ἄνδρας ἴσθι ἐν μὲν εἰρήνῃ θρασεῖς, ἐν δὲ πολέμῳ δειλούς, τουτέστιν ἁπανταχοῦ πονηρούς· ὥστε μοι δοκεῖ ταύτην τις δικαίως εἰδέναι τῷ πολέμῳ χάριν, ὅτι βάσανός ἐστι τοῦ περὶ τὴν καρδίαν αἵματος ἀκριβής, καὶ συχνοὺς ἀλαζόνας παραλαβὼν, μετριωτέρους ἡμῖν ἀποδίδωσιν. οὐ γὰρ οἶμαι τὸν ἀπὸ τοῦδε σοβήσειν διὰ τῆς ἀγορᾶς Ἰωάννην τὸν ἀλιτήριον, οὐδὲ πὺξ ἐντενεῖν, οὐδὲ λὰξ ἐναλεῖσθαι τῶν ἐπιεικεστέρων τινί. χθές τοι πάνυ λαμπρῶς συνηγορήκει τῇ παροιμίᾳ, μᾶλλον δὲ τῷ χρησμῷ. χρησμὸς γὰρ ἄντικρυς. τοῦτό γε πάντως οἶσθα, τὸ, οὐδεὶς κομήτης, ὅστις οὐ ψηνίζεται. ἡμέρας μὲν γάρ τινας ἑξῆς οἱ πολέμιοι προσηγγέλλοντο· κἀμοί τε ἀπαντητέον ἐδόκει, καὶ Βαλαγρίτας συντεταγμένους ἐξῆγεν ὁ φύλαρχος. εἶτα

φθάσαντες

φθάσαντες ἂν εἰς τὴν πεδινήν, περιεμένομεν· οὐδαμοῦ δὲ φαινομένων,
περὶ βουλυτὸν ἀπεχωροῦμεν ἕκαστος οἴκοι, συνθέμενοι πάλιν ἥξειν εἰς τὴν
ὑστεραίαν· ὁ δὲ Φρὺξ Ἰωάννης τέως μὲν ἦν οὐδαμοῦ, οὐκ οὖν ὥστε καὶ φανε-
ρὸς εἶναι· φήμας δὲ ὑπέπεμπε, νῦν μὲν ὡς κατεαγὼς εἴη, καὶ διαφθείρε-
ται τὸ σκέλος· νῦν δὲ ὡς τὸ ἆσθμα νοσεῖ· νῦν δὲ ὡς ἄλλο τι κακὸν ἐξαίσιον
ἔχει. τοιοῦτοί τινες ἐφοίτων λογοποιοὶ ἄλλος ἄλλοθεν ἥκειν φάμενοι, οὐ μηδὲ
σαφὲς εἶναι ποῖ γῆς Ἰωάννης δέδυκεν ἢ κρύπτεται. μεταξὺ δ᾽ ἂν διηγούμε-
νοι, πρὸς τὴν ἀχρείαν τῆς συμφορᾶς ἐσχετλίαζον, ὑπεδάκρυον, νῦν ἔδει τοῦ
γενναίου λήματος, νῦν τῆς ἐκείνου χειρὸς ὤν. τί ἂν ἐποίησε· τί ἂν ἐγένετο, καὶ
ἐπὶ πᾶσιν, ὢ τοῦ δαίμονος εἰπὼν ἂν ἕκαστος, καὶ τὼ χεῖρε πατάξας, ἀπηλλάτ-
τετο. ἦσαν δὲ οὗτοι τῶν ἔτι οὐδενὶ χρησίμῳ πάλαι παρατρεφομένων αὐ-
τῷ, κομῆται καὶ οὗτοι καὶ οὐδὲν ὑγιές, ἀρχόντων ἤδη ἐρείφων ἐπιδήμιοι ἁρπα-
κλῆρες· καὶ νὴ τοὺς θεούς, ἔστιν ὅπου καὶ γυναικῶν. τοιούτους λοχίτας ἐκ πολλοῦ
παρεσκευάσατο, μεθ᾽ ὧν εἶναι μὲν ἀνὴρ οὐδ᾽ ἐπιχειρεῖ. χαλεπὸν γάρ. σοφιστὴς
δ᾽ ἐστί, καὶ ὡς ἂν δόξειεν ἀνὴρ εἶναι παρὰ τοὺς ὄντας ἄνδρας, ἄριστα σκέπτε-
ται. ἀλλά μοι δοκεῖ καλῶς αὐτῷ τὸ δαιμόνιον ἀντιπολιτεύσασθαι. πέμ-
πτην μὲν γὰρ ἤδη ἐν τοῖς ὅπλοις μάτην προεληλύθειμεν, ἔτι τὰ μετεω-
ρότερα κακουργούντων τῶν πολεμίων, ὁ δὲ καὶ παντάπασιν ἀπογνοὺς ἥξειν
αὐτούς, ὡς οὐκ ἂν τὸ βάθος τῆς χώρας θαρρήσοντας, παρῆν, καὶ πάντα εἰλημμέ-
νος, καὶ πάντα εὐθὺς ἀκοσμίας ἐμπίπλησι. καὶ ἀσθενείας μὲν οὐκ ἐμέμνητο·
κατεγέλα γέ τοι καὶ ἀναχομένων ἀκοῦσαι· αὐτὸς δὲ ἥκειν ἔφη πόρρωθεν, οὐκ οἶ-
δα ὅθεν. ἐκεῖ γὰρ εἰς συμμαχίαν παρακεκλῆσθαι· παρ᾽ ὃ καὶ σεσῶσθαι τοὺς ἐπικα-
λεσαμένους ἀγροτάς. οὐδὲ γὰρ ἐμβεβληκέναι τοὺς πολεμίους, πρὸς τὴν φήμην
τῆς Ἰωάννου παρουσίας καταπλαγέντας. ἀσφαλῶς δὲ τὰ ἐκεῖ καταστησά-
μενος, πρὸς τὸ πονοῦν ἔφη καταδεδραμηκέναι. προσδέχεσθαι γὰρ ὅσον
οὔπω τοὺς ἄνδρας, ἢν λάθῃ παρών· καὶ μὴ διαδοθῇ τοὔνομα. εὐθὺς οὖν
ἅπαντα ἀκοσμίας ἐμπίπλησι παραστρατηγεῖν ἀξιῶν, καὶ ἐν βραχεῖ τέ-
χνην τῆς νίκης παραδώσειν ὑπισχνούμενος, βοῶν ἐπὶ μέτωπον, ἐπὶ φάλαγ-
γα, καὶ κατὰ τὸ κέρας πολύ, τὸ πλαίσιον· ποιῶν ὀνόματα τάξεων, ὧν ἠγνόει
τὴν χρείαν. καί τισιν ἀπὸ τούτου ἔδοξέ τις εἶναι, καὶ τήν γε φύσιν ἐμακάρι-
ζον καὶ ἐμαθητίων πολλοί. ἤδη δὲ δείλη τε ἦν ὀψία, καὶ καιρὸς ἐφόδου· καὶ
δὴ πρόσω τῆς ὀφρύης καταβαίνοντες ἐγινόμεθα. κἀνταῦθα νεανίαι τέττα-
ρες, ἐσταλμένοι χωριτικῶς, καὶ κεκραγότες ὅσον ἐχώρουν αἱ κεφαλαί, δρό-
μῳ πρὸς ἡμᾶς ἔθεον, ὡς μηδενὶ μάντεως δεῖν, ὅτι πολεμίους πεφόβην-
ται, καὶ σπεύδουσιν εἴσω τῶν ὅπλων γενέσθαι· πρὶν δὲ καὶ καλῶς αὐτῶν ἐκεί-
νων ἀκοῦσαι, λεγόντων ὅ,τι καὶ δὴ πάρεισιν, ὁρῶμεν ἐφ᾽ ἵππων ἀνδράρια πο-
νηρά, καὶ ὡς ἐμοὶ δοκεῖν ὑπὸ λιμοῦ στρατηγούμενα· προσχέστατα δ᾽
οὖν ὑπὲρ τῶν ἡμετέρων ἀγαθῶν ἀποθνήσκειν ἐθέλοντα· ἐπεὶ δ᾽ οὖν εἶδον

καὶ ἔφθησαν πρὶν εἴσω βέλους ἐλθεῖν, οἱ μὲν ἀποβάντες ὥσπερ εἰώθεσαν,
τῶν ἵππων, ὡς εἰς μάχην διεσκευάζοντο· καί μοι καλῶς ἔχειν ἐδόκει μιμεῖ-
σθαι τοὺς ἄνδρας· καὶ γὰρ ἀφιππασάμην. ὁ δὲ γυννάδας οὐκ ἔφη περιγινομένην ἧς
τὴν ἱππικήν, ἀλλὰ τὸν ἀγῶνα τῶν ἵππων ποιήσειν. Τί οὖν, προσενεγκὼν βίᾳ
τὸ ψάλιον, καὶ μεταστραφεὶς, ἔφευγεν ἀνακεχάτος ἐξελαύνων ἐξ ἅμματος τὸν
τὸν ἵππον, ἅπασαν ἡνίαν ἀφεὶς, κέντρῳ παντὶ χρώμενος. καὶ ἡ μάστιξ πυ-
κνὴ, καὶ ἡ βοὴ τὸ κελευστικὸν ἦχει. ἐν τούτῳ δὲ οὐκ ἔστι ῥᾴδιον εἰπεῖν, ὅν τινά
τις μᾶλλον ἐπῄνεσε, πότερον τὸν ἵππον, ἢ τὸν ἱππέα. ὁ μὲν γὰρ ὁμοίως κατὰ
πρανῶν, ὁμοίως κατ' ὀρθίων ἐφέρετο, καὶ διὰ τῶν δασέων, καὶ διὰ τῶν
ψιλῶν, ῥύμῃ μιᾷ διεπήδα τάφρους, ὑπὲρ τοὺς ὄχθους ἤρετο· ὁ δὲ, διὰ πάν-
των τῶν χωρίων ἔποχος ἦν, καὶ ἐν οὐδενὶ τῆς καθέδρας ὠλίσθησε. δοκεῖ γάρ
μοι καὶ τοῖς πολεμίοις καλὴ θέα γενέσθαι, καὶ ὡς πολλὰ ἂν εὔξαιντο τοιαῦτα
θεάσασθαι· οὐ μὴν τό γ' ἐφ' ἡμῖν, εἶδον, ἀλλ' ἀθυμότεροι μὲν ὡς τὸ εἰκὸς
ἐγινόμεθα, ψευσθέντες παρὰ πολὺ τῶν εἰς τὸν κομήτην ἐλπίδων. ἐταξά-
μεθα γοῦν, ὡς εἴ τις ἐπίοι, δεξόμενοι. αὐτοὶ δὲ μάχης ἄρχειν οὐ διενοούμεθα.
καὶ γὰρ ὅστις αὐτὸς εὔψυχος ἦν, ἠπίστει τῷ πέλας πρὸς παράδειγμα τὸ γε-
γονὸς ὁρῶν· ἔνθα οὐδὲν ἦν αἴσχιον κόμης. οὕτω γὰρ ἦν προφανὴς οὗτος ἐπιδο-
ξότατος προδώσειν ἡμᾶς. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τοῖς πολεμίοις ταὐτὸν ἴσως
τοῦτο παρέστη· καὶ ταξάμενοι, περιέμενον ἡμᾶς, ὡς ἂν ἐμβάλωμεν, ἀμυνού-
μενοι. ἐπεὶ δὲ παρ' οὐδετέρων ἐπεχείρητο, πρότερον μὲν αὐτοὶ τὴν ἐπὶ τὰ
λαιὰ φέρουσαν, καὶ μετ' ἐκείνους ἡμεῖς τὴν ἐπὶ θάτερα ἐτραπόμεθα, οὐδ'
ἕτεροι θᾶττον ἢ βάδην, ἀλλὰ σχολαίῳ βαδίσματι, τῷ μὴ δοκεῖν εἶναι φυ-
γὴν τὴν ἀναχώρησιν. εἶτα μέντοι καίπερ ἐν τούτοις ὄντες, ἐπυνθανόμεθα
ποῖ γῆς Ἰωάννης. ὁ δ' ἑνὶ πνεύματι καταλαβὼν ἄρα τὴν Βομβαίαν, δίκην
ἀρουραίου μυὸς ἐνεδεδύκει τῇ πέτρᾳ. ὄρος ἐστὶν ἡ Βομβαία κοῖλον, ὃ συνελ-
θοῦσαι τέχνη καὶ φύσις εἰργάσαντο φρούριον ἐρυμνότατον. τοῦτο καὶ πάλαι
μὲν εὐδοκίμει δικαίως· καί τινες αὐτὸ παρὰ τὰς αἰγυπτίας ἐξήταζον σύ-
ριγγας· νυνὶ δὲ κέκριται τὰ πανταχοῦ τείχη νικᾶν, οἷς ὁ παρὰ πάντας ἑαυ-
τοῦ προμηθέστατος, ἵνα μὴ λίαν ἀγροίκως εἴπω δειλότατος· αὐτὸ τοῦ
πράγματος ὄνομα τοῦτο παρακάθηται· καὶ τὴν σωτηρίαν προυτίμη-
σε. καὶ γὰρ εἰσελθόντι λαβυρινθῶδές ἐστι, καὶ δυσδιεξίτητον, ὡς μόνους ἂν χω-
ρῆσαι τοὺς Ἰωάννου δρασμούς.

ΤΩ ΑΥΤΩ.

ΑΝΟΗΤΟΣ ἂν εἴην, εἰ μὴ πολλὴν χάριν εἰδείην Πτολεμαΐοις, ὅτι με
τοσούτων ἀξιοῦσιν, ὅσων οὐδὲ αὐτὸς ἐμαυτόν. ἀλλ' οὐκ εἰ μεγάλα χαρίζον-
ται, τοῦτο προσήκει σκοπεῖν, ἀλλ' εἰ λαβεῖν ἐμοὶ δυνατά. τὸ γὰρ ἄνθρωπον
ὄντα, μικροῦ θείας καρποῦσθαι τιμὰς, δικαίῳ μὲν ὄντι τυγχάνειν, ἥδιστον εἰς
ἀπόλαυσιν

ἀπόλαυσιν ἔρχεται· λειπομένῳ δὲ παρὰ πολὺ τῆς ἀξίας, ἐλπίδα πικρὰν ὑποτείνει τοῦ μέλλοντος. οὐ γὰρ νεώτερόν ἐστι τὸ δέος, ἀλλὰ καὶ λίαν ἀρχαῖον,
» τὸ, μή τι παρὰ θεὸν ἀμπλακὼν, τιμὰν πρὸς ἀνθρώπων ἐφεύρω. ἐγὼ δὲ καταμανθάνων ἐμαυτὸν, εὑρίσκω πάντάπασιν ἐνδεέστερον, ἢ ὡς ἁρμόσαι τῇ τῆς ἱερωσύνης σεμνότητι· καὶ δῆτα διαλέξομαι πρὸς σὲ περὶ τῶν τῆς ἐμαυτοῦ ψυχῆς κινημάτων. οὐ γὰρ ἔχω πρὸς ὅντινα ἄλλον ἀντὶ τῆς σῆς φίλης καὶ συντρόφου μοι κεφαλῆς. σὲ γὰρ εἰκὸς, καὶ μετέχειν μοι τῶν ἴσων φροντίδων, καὶ νύκτωρ ἀγρυπνεῖν, καὶ μεθ' ἡμέραν σκοπεῖν, ὅπως ἂν ἀγαθόν τί μοι γένηται, καὶ ὅπως ἂν κακόν τι διαφύγοιμι. ἄκουε τοίνυν ὡς ἔχει· τὰ μὲν τὰ πλείω δὴ ἂν αὐτὸς καὶ εἰδείης. μικρὸν ἀράμενος φορτίον, καλῶς ἐνεγκεῖν μοι δοκῶ, τὸ μέχρι τοῦδε φιλοσοφίαν· διὰ δὲ τὸ δόξαι μὴ πάντάπασιν αὐτῆς ἀμαρτάνειν, ἐπαινεθεὶς ὑπ' ἐνίων, ἀξιοῦμαι μειζόνων, παρὰ τῶν οὐκ εἰδότων κρῖναι ψυχῆς ἐπιτηδειότητα. φοβοῦμαι δὲ μὴ χαῦνος γενόμενος καὶ προσιέμενος τὴν τιμὴν, ἀμφοῖν διαμάρτω, τοῦ μὲν ὑπεριδὼν, τοῦ δὲ τῆς ἀξίας οὐκ ἐφικόμενος. σκόπει γὰρ οὕτω· δυοῖν τούτοις ἑκάστοτε μερίζω τὸν χρόνον, παιδιᾷ καὶ σπουδῇ· καὶ σπουδάζων ἴδιός εἰμι μάλιστά γε τὰ θεῖα, καὶ παίζων κοινότατος. οἶσθα γὰρ ὡς ὅταν ἀνακύψω τῶν βιβλίων, ἐπιρρεπής εἰμι πρὸς ἅπασαν παιδιάν· πολιτικῆς δὲ φροντίδος ἄμοιρος καὶ φύσει καὶ μελέτῃ. τὸν δὲ ἱερέα, ἄνδρα δεῖ θεσπέσιον εἶναι, ὅν γε πρὸς μὲν παιδιὰν ἅπασαν, ἴσα καὶ θεῷ ἀμείλικτον εἶναι χρή· ὃς ἵνα τηρῇ τὴν ὑπόθεσιν, ὑπὸ μυρίων ὀμμάτων φρουρεῖται· ὧν οὐδὲν ἢ μικρὸν ὄφελος, εἰ μή τις εἴη κατεσκευασμένος σύντονός τε καὶ πρὸς ἅπαν γλυκυθυμίαν ἀνένδοτος. τὰ δέ γε πρὸς τὸν θεὸν, οὐκ ἂν ἴδιος, ἀλλὰ κοινότατος εἴη, νομοδιδάσκαλος ὢν, καὶ νενομισμένα φθεγγόμενος. χρὴ δὲ αὐτὸν καὶ πράγματα πράττειν ὅσα πάντες ἅμα. τὰ γὰρ ἁπάντων μόνον δεῖ πράττειν, ἢ πάσαις αἰτίαις ἐνέχεσθαι. πῶς οὖν οὐκ εἴη δὴ μεγέθους ψυχῆς καὶ κρατίστης, ἐνέγκαι τοσοῦτον ὄγκον φροντίδων, καὶ μὴ κατακλύσαι τὸν νοῦν, καὶ μὴ κατασβεσθεῖσαν ἐν τῇ ψυχῇ περιιδεῖν τὴν μοῖραν τὴν θείαν, οὕτω παντοδαπῶν ἐπιτηδευμάτων ἀπαγόντων αὐτόν. εὖ οἶδα ὅτι δυνατὸν ἐνίοις τοῦτο, καὶ μακαρίζω τὰς φύσεις αὐτῶν, κἀκείνους ἀληθῶς εἶναι ἡγοῦμαι τοὺς θείους ἄνδρας, οὓς τὸ ὁμιλεῖν πολυπράγμασιν ἀνθρωπίνοις μὴ ἀποκόπτει τοῦ θείου· ἀλλὰ καὶ αὐτὸν οἶδα ἐν ἄστει τε κατιόντα, καὶ ἀπ' ἄστεος ἀνιόντα, καὶ ἐνειλούμενον τοῖς πρὸς τὰ γεώδη μεθέλκουσι, καὶ ἐμπιμπλάμενον κηλῖδος, οὐκ ἂν εἴποι τις ὅσης. παρὰ γὰρ οἰκείους εἶναί μοι καὶ πάλαι μολυσμοὺς, καὶ τὸ τυχὸν μέρος ἐπιγενόμενον, εἰς προσθήκην μέγα συμβάλλεται. ῥώμη δὲ οὐκ ἔστι μοι, καὶ τὰ ἔνδον οὐχ ὑγιῆ, καὶ πρὸς τὸ ἐκτὸς ἀρκεῖν οὐχ οἷός τε εἰμὶ, καὶ πολλοῦ δέω τὴν ἐκ τοῦ συνειδότος φέρειν ἀνίαν, καὶ ὁσάκις ἄν μέ τις ἔροιτο, λέγειν διαρρήδην οὐκ ἀναδύομαι, ὡς τὸν ἱερέα διὰ πάντων ἀκηλίδωτον εἶναι προσήκει,

πολλῷ τῷ περιόντι, ὡς καὶ ἑτέρους τῶν μιασμάτων ἐκπλύνοντα, κἀκεῖ-
νο δεῖ προσεῖναι τοῖς πρὸς τὸν ἀδελφὸν γράμμασι. πάντως δὲ ἀναγνώ-
σονται συχνοὶ τὴν ἐπιστολήν. καὶ γὰρ οὐχ ἥκιστα τούτου χάριν αὐτὴν ὑπηγό-
ρευσα, τῷ πᾶσι καταφανὲς εἶναι τὸ πρᾶγμα, δεδιὼς ὡς ὅ,τι ἂν ἀποβῇ, καὶ
πρὸς θεοῦ καὶ πρὸς ἀνθρώπων ἀναίτιος ὦ, καὶ οὐχ ἥκιστα πρὸς τοῦ πα-
τρὸς Θεοφίλου. ἐκθεὶς γὰρ ἐν μέσῳ τὰ ἐμὰ καὶ διδοὺς ἐξ ἁπάντων αὐτῷ βου-
λεύσασθαι περὶ ἡμῶν, πῶς ἂν ὑπαίτιος εἴην. ἐμοὶ τοίνυν ὅ, τε θεὸς, ὅ,
τε νόμος, ἥ τε ἱερὰ Θεοφίλου χεὶρ, γυναῖκα ἐπιδέδωκε. προαγορεύω τοί-
νυν ἅπασι καὶ μαρτύρομαι, ὡς ἐγὼ ταύτης οὔτε ἀλλοτριώσομαι καθά-
παξ, οὔτε ὡς μοιχὸς αὐτῇ λάθρα συνέσομαι. τὸ μὲν γὰρ ἥκιστα εὐσεβὲς, τὸ δὲ
ἥκιστα νόμιμον. ἀλλὰ βουλήσομαί τε καὶ εὔξομαι συχνά μοι πάνυ καὶ χρη-
στὰ γενέσθαι παιδία. ἓν δὴ τοῦτο δεῖ τὸν κύριον τῆς χειροτονίας μὴ ἀγνοῆσαι·
μαθέτω δὲ αὐτὸ παρὰ τῶν ἀμφὶ τὸν ἑταῖρον Παῦλον καὶ Διονύσιον, οὓς
πρεσβευτὰς ᾑρῆσθαι παρὰ τοῦ δήμου πυνθάνομαι. ἐκεῖνο δὲ οὐδὲν δεῖ μα-
θεῖν αὐτὸν, ἀλλ᾽ ὑπομνησθῆναι. διαλέξομαι δὲ πλείω περὶ αὐτοῦ. καὶ γὰρ
ἂν ἅπαντα τἄλλα μικρὰ, πρὸς ἐν τις ἂν τοῦτο θεῖτο. χαλεπόν ἐστιν εἰ μὴ
καὶ λίαν ἀδύνατον, εἰς ψυχὴν τὰ δι᾽ ἐπιστήμης εἰς ἀπόδειξιν ἐλθόντα δό-
γματα σαλευθῆναι. οἶσθα δὲ ὅτι πολλὰ φιλοσοφία τοῖς θρυλλουμένοις
τούτοις ἀντιδιατάττεται δόγμασιν. ἀμέλει τὴν ψυχὴν οὐκ ἀξιώσω ποτὲ
σώματος ὑστερογενῆ νομίζειν· τὸν κόσμον οὐ φήσω καὶ τἄλλα μέρη συνδιαφθεί-
ρεσθαι· τὴν καθωμιλημένην ἀνάστασιν ἱερόν τι καὶ ἀπόρρητον ἥγημαι, καὶ
πολλοῦ δέω ταῖς τοῦ πλήθους ὑπολήψεσιν ὁμολογῆσαι. νοῦς μὲν οὖν φιλό-
σοφος ἐπόπτης ὢν τἀληθοῦς, συγχωρεῖ τῇ χρείᾳ τοῦ ψεύδεσθαι. ἀνάλογον
γάρ ἐστι φῶς πρὸς ἀλήθειαν, καὶ ὄμμα πρὸς λήμην, καὶ ὀφθαλμὸς εἰς
κακὸν ἂν ἀπολαύσειεν ἀπλήστου φωτός· ἢ τοῖς ὀφθαλμιῶσι τὸ σκότος ὠφε-
λιμώτερον, ταύτῃ καὶ τὸ ψεῦδος ὄφελος εἶναι τίθεμαι δήμῳ, καὶ βλαβερὸν
τὴν ἀλήθειαν τοῖς οὐκ ἰσχύουσιν ἐνατενίσαι πρὸς τὴν τῶν ὄντων ἐνάρ-
γειαν. εἰ ταῦτα καὶ οἱ τῆς καθ᾽ ἡμᾶς ἱερωσύνης συγχωροῦσιν ἐμοὶ νόμοι,
δυναίμην ἂν ἱερᾶσθαι, τὰ μὲν οἴκοι φιλοσοφῶν, τὰ δ᾽ ἔξω φιλομυθῶν, εἰ μὴ
διδάσκων, ἀλλ᾽ οὐδὲ μέντοι μεταδιδάσκων, μένειν δὲ ἐῶν ἐπὶ τῆς προλήψεως.
εἰ δέ φασιν οὕτω δεῖν καὶ κινεῖσθαι, καὶ δῆλον εἶναι τὸν ἱερέα ταῖς δόξαις, οὐκ ἂν
φθάνοιμι φανερὸν ἐμαυτὸν ἅπασι καθιστάς. δήμῳ γὰρ δὴ καὶ φιλοσοφίᾳ, τί
πρὸς ἄλληλα; τὴν μὲν ἀλήθειαν τῶν θείων ἀπόρρητον εἶναι δεῖ· τὸ δὲ πλῆθος
ἑτέρας ἕξεως δεῖται. αὖθις δὲ καὶ πολλάκις ἐρῶ, μηδεμιᾶς ἀνάγκης παρού-
σης, οὔτ᾽ ἐλέγχειν σοφὸν, οὔτ᾽ ἐλέγχεσθαι. καλούμενος δὲ εἰς ἱερωσύνην,
οὐκ ἀξιῶ προσποιεῖσθαι δόγματα. ταῦτα θεὸν, ταῦτα ἀνθρώπους μαρ-
τύρομαι· οἰκεῖον ἀλήθεια θεῷ, ᾧ διὰ πάντων ἀναίτιος εἶναι βούλομαι. ἐν τοῦ-
το μόνον οὐχ ὑποκρίνομαι, ἐπεὶ καὶ φιλοπαίγμων ὢν, ὅς γε παιδόθεν αἰτίαν

ἔχω

ἔργον ὁπλομαχεῖν τε καὶ ἱπποµαχεῖν πέρα τοῦ δέοντος, ἀνιάσομαι μέν· τί γὰρ καὶ πάθω τὰς φιλτάτας κύνας ἀθηρεῖς ὁρῶν, καὶ τὰ τόξα θριπηδέστατα· καρτερήσω δὲ, ἂν ἐπιτάττῃ θεός· καὶ μισοφροντὶς ὢν ὀδυνήσομαι μέν, ἀνέξομαι δὲ δικιδίων καὶ πραγμάτων λειτουργίαν τινὰ ταύτην εἰ καὶ βαρεῖαν ἐκπιμπλὰς τῷ θεῷ· δόγματα δὲ οὐκ ἐπηλυγάσομαι, οὐδὲ στασιάσει μοι πρὸς τὴν γλῶτταν ἡ γνώμη. οὕτω φρονῶν, οὕτω λέγων, ἀρέσκειν οἶμαι θεῷ. οὐ βούλομαι δὲ καταλελεῖφθαί τινι περὶ ἐμοῦ λόγον, ὡς ἀγνοηθεὶς ἥρπασα τὴν χειροτονίαν. ἀλλ᾽ ὡς εἰδὼς ὁ θεοφιλέστατος πατὴρ Θεόφιλος καὶ ὡς ἐπιστάμενος, σαφές μοι ποιήσας οὕτω βουλευσάσθω περὶ ἐμοῦ. ἢ γὰρ κατὰ χώραν ἐάσει μένειν ἐπ᾽ ἐμαυτοῦ φιλοσοφοῦντα, ἢ οὐδὲ μετὰ ταῦτα κρίνειν καὶ διαγράφειν ἡμᾶς οὐ χορὸς τῶν ἱερέων ἑαυτοῦ χώραν οὐχ ὑπολείψει πρὸς ταῦτα, λῆρος ἐστὶν ἅπασα γνώμη. τὸ γὰρ ἀληθὲς, οὐδ᾽ οἶδ᾽ ὅτι τῷ θεῷ προσφιλέστατον καὶ νὴ τὴν ἱερὰν σου κεφαλὴν, καὶ ἔτι περὶ ταύτης νὴ τὸν ἔφορον ἀληθείας θεὸν, ἀλγοῦμαι μέν· πῶς γὰρ οὐ μέλλω δεήσειν ὥσπερ εἰς βίον ἀπὸ βίου μετασκευάζεσθαι; εἰ δὲ τούτων φανερῶν γενομένων, ἅπερ οὐκ ἀξιῶ λανθάνειν, ἐγκρίνειεν ἡμᾶς ἱεροῦσιν, ᾧ τοῦτο δέδωκεν ὁ θεὸς, ὑποδύσομαι τὴν ἀνάγκην, καὶ ὡς θεῖον σύνθημα καταδέξομαι. λογίζομαι γὰρ ὅτι καὶ βασιλέως ἂν ἐπιτάξαντος, ἢ κακοδαίμονός τινος Αὐγουσταλίου, δίκην ἂν ἔδωκα μὴ πειθόμενος· τῷ θεῷ δὲ ἐθελοντὴν δεῖ πείθεσθαι. εἰ δὲ μὴ προσίεταί με λειτουργὸν ὁ θεὸς, καὶ οὐκ προοιμίων δεῖ τὸ ἥδιστον ἀγαπᾶν τὴν ἀλήθειαν, ἀλλὰ μὴ διὰ τῶν ἐναντιωτάτων, ὁποῖόν ἐστι τὸ ψεῦδος εἰς τὴν ὑπηρεσίαν αὐτοῦ παραδύεσθαι, γενοῦ δὴ τοῦ τοὺς σχολαστικοὺς εἰδέναι ταῦτα, καὶ πρὸς ἐκεῖνον ἐξαγγεῖλαι.

ΤΩ ΑΥΤΩ.

ΗΡΟΜΗΝ τὸ μειράκιον ὑπὲρ τοῦ σιλφίου, πότερον ἀπὸ γεωργίας σοι γέγονεν, ἢ δῶρον λαβὼν, ἔθου μερίδα κἀμοί. καὶ δῆτα μαθὼν ὡς τὸ σπουδαζόμενον ὑπὸ σοῦ κηπίον, πρὸς ἅπασι καὶ τοῦτον ἐκόμισε τὸν καρπὸν, ἥσθην διπλῇ, τῷ τε κάλλει τοῦ λαχάνου, καὶ τῇ φήμῃ τοῦ τόπου. ὀναίο τοῦ παμφόρου χωρίου, καὶ μήτε σὺ κάμοις ἐπαντλῶν ταῖς φιλτάταις πρασιαῖς, μήτ᾽ ἐκεῖναί ποτε πρὸς τὰς ὠδῖνας ἀπαγορεύσειαν, ἵν᾽ ἔχῃς αὐτός τε χρῆσθαι, καὶ ἡμῖν διαπέμπειν ὅσα φέρουσιν ὧραι.

ΤΩ ΑΥΤΩ.

ΗΔΥΣ εἶ κωλύων ἡμᾶς ὅπλα κατασκευάζεσθαι, τῶν πολεμίων μὲν ἐπεσελθόντων, καὶ λείαν ἅπαντα ποιουμένων, καὶ ἀποσφαττόντων ὁσημέραι δήμους ἀθρόους, στρατιωτῶν δὲ οὐκ ὄντων, ὥστε καὶ φαίνεσθαι. εἶτα λέξεις ὡς οὐκ ἐξὸν ἰδιώταις ἀνθρώποις ὁπλοφορεῖν, ἀποθνήσκειν δὲ ἐξὸν, εἴ περ

καὶ ἡ πολιτεία χαλεπαίνῃ τῷ πειρωμένῳ σώζεσθαι; ἀλλ᾽ εἰ μηδὲν ἄλλο κερδαίνω, ὃ γοῦν τοὺς νόμους γενέσθαι κυρίους ἀντὶ τούτων τῶν ἀλαστόρων. καὶ πόσου δοκεῖς τοῦτο τιμῶμαι, πάλιν εἰρήνην ἰδεῖν, καὶ βῆμα κεκοσμημένον, καὶ κήρυκα σιγὴν ἐπιτάττοντα. αὐτίκα τεθναίην, ὃ πρῶτον σχῆμα τῆς πατρίδος ἀπολαβούσης.

ΤΩ ΑΥΤΩ.

ΕΜΟΙ λόγχαι μὲν ἤδη γεγόνασι τριακόσιαι, καὶ κοπίδες τοσαῦται, ξίφη δὲ ἀμφήκη καὶ πρότερον ἦν, οὐ πλείω τῶν δέκα. παρ᾽ ἡμῖν δὲ οὐ χαλκεύεται τὰ πάνυ περιμήκη ταῦτα σιδήρια· ἀλλ᾽ οἶμαι τὰς κοπίδας ἐρρωμενέστερον ἐμβάλλειν τοῖς τῶν ἀντιτεταγμένων σώμασι. τούτοις οὖν χρησόμεθα, εἰ χρηστέον δέ, καὶ κορύνας ἕξομεν. ἀγαθοὶ δὲ οἱ κότινοι παρ᾽ ἡμῖν. ἐνίοις δὲ ἡμῶν εἰσὶ καὶ πελέκεις ἑτερόστομοι περὶ τὴν ζώνην ἑκάστῳ, οἷς τὰς ἀσπίδας αὐτῶν ἀλοήσομεν, ἐν ἴσῳ στησόμενοι αὐτοῖς οἱ μηδὲν ἔχοντες ὅπλων πρόβλημα. ὁ δὲ ἀγών, ὡς εἰκάσαι, τῆς ὑστεραίας. τοῖς γὰρ σκοποῖς ἡμῶν προσεντυχόντες ἔνιοι τῶν πολεμίων, καὶ διώξαντες ἀνὰ κράτος, ὡς ἔγνωσαν κρείττους ὄντας ἢ ἁλῶναι, ἐκέλευσαν ἀγγέλλειν ἡμῖν ἆθλα ἥδιστα, εἰ μηκέτι δεήσει πλανᾶσθαι ζητοῦντας ἀνθρώπους ἐνδυομένους ἠπείρου πλάτη. μένειν γὰρ ἔφασαν, καὶ ἐθέλειν μαθεῖν οἵτινες ὄντες, ἡμερῶν τοσούτων ὁδὸν ἀποστάσαι τῆς χώρας ἐτολμήσαμεν, ἐφ᾽ ᾧ συμμῖξαι πολεμισταῖς ἀνθρώποις βίον ζῶσι νομαδικόν, καὶ τὰ εἰς πολιτείαν οὕτω κατεσκευασμένοις, ὥσπερ ἡμεῖς τὰ ἐπὶ τῆς στρατιᾶς, ὡς οὖν αὔριον σὺν θεῷ τοὺς πολεμίους νικήσων, ἂν μέντοι δέῃ πάλιν νικήσων· μηδὲν γὰρ ἀπαίσιον φθεγξαίμην· ἐπισκήπτω σοὶ τῶν παιδίων ἐπιμεληθῆναι. προσήκει δὲ ὄντι θείῳ εἰς αὐτὰ ἀπομνημονεῦσαι τὴν χάριν.

ΤΩ ΑΥΤΩ.

ΟΥΚ ὄνος, οὐχ ἡμίονος, οὐχ ἵππος ἐστί μοι ἁπάντων ἀφειμένων εἰς πόαν, οἷς χρησάμενος ἂν, ἦλθον εἰς σὲ τὴν φιλτάτην μοι κεφαλήν. βαδίζειν δὲ πάνυ μὲν ἐβουλόμην, καὶ τυχὸν ἠδυνάμην· οὐ μὴν ἔφασάν μοι προσήκοντες δεῖν, ἵνα μὴ διατριβὴ τοῖς ἀπαντῶσι γινοίμεθα. τούτους γὰρ οἵτινες ἂν ὦσιν, οὕτω πάνυ σοφοὺς ἡγοῦνται, καὶ τοσοῦτον νοῦν ἔχειν, ὡς ἕκαστον αὐτῶν ἄμεινον ἂν ἐμοῦ σκέψασθαι περὶ τῶν πρεπόντων ἐμοί. τοσούτων ἡμᾶς ἐξαρτῶσι κριτῶν, οἱ πρὸς δόξαν τὴν ἔξω ζῆν ἀναγκάζοντες. περιεργάζονται δὲ οὐ νουθετοῦντες, ἀλλὰ τὸν βιαιότερον τρόπον, ἐπὶ τὸ προσῆκον, οὐκ ἐπιτρέποντες, ἀλλ᾽ ἀντιλαμβανόμενοι τοῦ τριβωνίου. τί οὖν τὸ λοιπόν, ἢ τὴν ἐπιστολὴν ἀντ᾽ ἐμοῦ στεῖλαι πρὸς σέ. δι᾽ ἧς ἀσπάζομαί τέ σε, καὶ πυνθάνομαι τίνα τὰ ἀπὸ Πτολεμαΐδος ἀγώγιμα, λόγους καινοὺς οὓς εἰκός σε κομίζειν ἀπὸ τοῦ στρατηγίου· καὶ μάλιστα τί τὸ θρυλλούμενον ἀπόρρητον ἀπὸ τῆς

ἑσπέρας

ἑκατέρας. οἶσθα γὰρ ὅτι πολύ μοι διαφέρει γινόμενον οὕτω καὶ μὴ γινόμενον. εἰ μὲν οὖν ἕκαστα σαφῶς ἔχουσαν ἐπιστολὴν ἐκπέμψεις, ἕξω κατὰ χώραν· εἰ δὲ μή, καὶ σὺ μέμψῃ περὶ τοῦ δρόμου.

ΤΩ ΑΥΤΩ.

ΧΕΙΛΑΣ ὁ πορνοβοσκός, ὃν οὐκ εἰκὸς ὑπὸ πολλῶν ἀγνοεῖσθαι διὰ τὴν ἐκ τῆς τέχνης λαμπρότητα· καὶ γὰρ ἡ μῖμος Ἀνδρομάχη, τῆς τούτου γέγονε φάλαγγος, ἣ τὸ κάλλιστον τῶν γυναικῶν ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις ἀνθήσασα· οὗτος ἐννεάσας τοῖς οὕτω καλοῖς ἐπιτηδεύμασι, πρέπον ᾠήθη τοῖς προβεβιωμένοις αὐτῷ, ἐν γήρᾳ στρατιωτικαῖς ἐκλαμπρύνεσθαι πράξεσιν. ἔναγχος οὖν ἥκει παρὰ βασιλέως στρατηγεῖν ᾑρημένος τῶν γενναιοτάτων Μαρκομαίων, οὓς εἰκὸς ἡμῖν ἐστὶ καὶ πρότερον ἀγαθοὺς στρατιώτας ὄντας, νῦν ἐπιτυχόντας καὶ πρέποντος στρατηγοῦ, μέγα τι καὶ γενναῖον ἔργον ἐπιδείξασθαι. ἔλεγε γοῦν Συειανῷ συγγενόμενος· οἶσθα τὸν ἐκ γειτόνων τὸν Ἰασίν. ὁ δὲ Συειανὸς ἀπήγγελλε πρὸς ἡμᾶς, ἐν οἷς ἀπολείπει τὸ θεῖον στρατόπεδον. τὰ μὲν οὖν ἄλλα τί ἂν δέοι πρὸς σὲ γράφειν, ὧν κἀγὼ παρέργως ἠκροασάμην. ἐφ' οἷς δὲ αὐτὸς ἀκούσας ἥσθην ὑπερφυῶς, σέ τε δι' αὐτὸν εὐφρανθῆναι βούλομαι, ταῦτα δέ ἐστιν· ὁ θαυμαστὸς Ἰωάννης, μικρὸν εἰπεῖν, ἐν τοῖς αὐτοῖς ἐστὶν, ἐπιδιδούσης τῆς τύχης ἐν τοῖς ἐκείνου πράγμασιν, ὅσον ἐπιδόσεως χωρεῖ, καὶ ἵνα καθ' ἑαυτὴν ὑπερβολὴν ἐξευρούσης. αὐτῷ τε γὰρ ἀνέῳγται τὰ βασιλέως ὦτα, καὶ περὶ τούτων ἡ γνώμη χρῆσθαι πρὸς ὅ, τι δέοιτο, καὶ ὅσα Ἀντίοχος δύναται, δύναται τούτῳ· δύναται δὲ Ἀντίοχος ὅσα βούλεται. Ἀντίοχον ἡγοῦ μὴ τὸν ἀπὸ Γρατιανοῦ, τὸ ἱερὸν ἀνθρώπιον, τὸ βέλτιστον μὲν τοὺς τρόπους, εἰδεχθέστατον δὲ τὴν ὄψιν· ἀλλ' ἕτερός ἐστιν ὁ νεανίσκος ὁ πρόκοιλος, ὁ Ναρσῇ τῷ Πέρσῃ παραδυναστεύσας, καὶ ἐπιδυναστεύσας· τοῦτον ἐξ ἐκείνου μέχρι νῦν ἡ τύχη μέγαν ποιεῖ. τούτων οὕτως ἐχόντων, εἰκός ἐστι κορώνης ἐνιαυτοὺς ἄρξαι παρ' ἡμῖν τὸν δικαιότατον ἄρχοντα, τὸν μὲν ὄντα συγγενῆ, τὸν δὲ οἰκεῖον γινόμενον.

ΤΩ ΑΥΤΩ.

ΠΥΝΘΑΝΗ περὶ Διοσκορείου πόσους ἀπαγγέλλει στίχους ἑκάστης ἡμέρας; πεντήκοντα. τούτους ἀποδίδωσιν, οὐ προσπταίων, οὐ διαλογῶν, οὐκ ἐφιστάμενος ἐφ' ᾧ τὴν ἀνάμνησιν ἀθροῖσαι σὺν χρόνῳ· ἀλλ' ἐπειδὰν ἄρξηται λέγειν, κατατείνει συνεχῶς· καὶ ἡ σιωπὴ τέλος ἐστὶ τῆς ἀπαγγελίας.

ΤΡΩΙΛΩ.

ΟΥΤΕ ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς ἄνθρωποι φιλοῦσι καὶ ἐπαινοῦσιν, οὔτε μία δύναμις τῆς ψυχῆς ἐπ' ἄμφω τέτακται ταῦτα· ἀλλὰ τῷ παθητικῷ μὲν οἰκειούμεθα καὶ ἀλλοτριούμεθα· τῷ δὲ κρίνειν δυναμένῳ καὶ λόγον ἔχοντι τῆς

ψυχῆς, ἐπαινοῦμέν τε καὶ μεμφόμεθα.

ΤΩ ΑΔΕΛΦΩ.

ΕΙΤΑ τοὺς μὲν Λακεδαίμονας τούτους ὁρῶμεν ἀποθνήσκειν ἐθέλοντας ὑπὲρ τῶν ἀλλοτρίων, ἆθλα δὲ λείαν περιποιήσωνται, τοῦ μηκέτι περιέσεσθαι τοῖς κυρίοις αὐτά· ἡμεῖς δὲ ὑπὲρ χώρας, ὑπὲρ ἱερῶν, ὑπὲρ νόμων, ὑπὲρ κτημάτων, οἷς ἡμᾶς ὁ χρόνος συνηθεστέρους ἐποίησεν, οὐκ ἀφειδήσομεν ἑαυτῶν, ἀλλὰ περιεξόμεθα τῶν ψυχῶν; οὐκ ἄρα δόξομεν ἄνδρες εἶναι. ἐμοὶ μὲν οὖν ἰτητέον ἐστὶν ἐπ' αὐτοὺς ὡς ἔχω, καὶ πειρατέον λητέον τε πάντα τούτων τολμώντων, οἵ τινες ὄντες ἀξιοῦσι Ῥωμαίων καταγελᾶν, ἐρρόντων ὅπως ποτὲ ἔχουσιν· ἀλλ' ἡ κάμηλος γάρ τοί φασι καὶ ψωριῶσα πολλῶν ὄνων ἀνατίθεται φορτία· ἀλλὰ μὴν καὶ ἀποθνήσκοντας, ὡς ἐπίπαν, ἐν τοῖς τοιούτοις ὁρῶ τοὺς περὶ πλείστου ποιουμένους τὸ ζῆν, καὶ ζῶντας ὅσοι τοῦ ζῆν ἀπεγνωκεισαν τούτων ἔσομαι. μαχήσομαι γὰρ ὡς ἀποθανούμενος· καὶ εὖ οἶδ' ὅτι περιέσομαι. Λάκων γὰρ ἄνωθέν εἰμι, καὶ οἶδα τὴν πρὸς Λεωνίδην ἐπιστολὴν τῶν τελῶν. μαχέσθων ὡς τεθναξόμενοι, καὶ οὐ τεθνάξονται.

ΤΩ ΑΥΤΩ.

ΕΙΤΑ θαυμάζεις ὅστις τοὺς αὐχμώδεις Φυκοῦντας οἰκεῖν, εἰ ῥιγοῖς, καὶ τὸ αἷμα ἐξεπονήρευσας; τοὐναντίον μέντοι θαυμάζειν ἐχρῆν, εἴ σοι τὸ σῶμα κρεῖττόν ἐστι τῆς αὐτόθι φλογός· ἀλλ' ἔστι σοὶ πρὸς ἡμᾶς ἐλθόντι σὺν τῷ θεῷ, ῥᾷον ἀνενεγκεῖν, ἀπαλλαγέντι μὲν ἀέρος διεφθορότος ἐκ τῶν ἑλώδεις ἀτμίδος, ἀπαλλαγέντι δὲ ὕδατος ἀλυκοῦ, καὶ χλιαροῦ, καὶ τὸ ὅλον ἑστῶτος· ὃ τοῦτο εἰπεῖν καὶ νεκροῦ. τί δὲ καὶ καλὸν ἐπὶ τὴν ψάμμον τὴν αἰγιαλῖτιν ἀναπεσεῖν, ἣν μόνην ἔχετε διατριβήν. ποῦ γὰρ δὴ καὶ τραπήσεσθε. ἐνθαδὶ δὲ, ἔξεστι μὲν ἐστιν ὑπελθεῖν δένδρου σκιάν· κἂν δυσαρεστήσῃς, ἔστιν ἀμεῖψαι δένδρον ἐκ δένδρου, καὶ ὅλον ἄλσος ἐξ ἄλσους· ἔξεστι δὲ τὸ διαβῆναι παραρρέον ὑδάτιον; ὡς ἡδὺ ὁ ζέφυρος ὑποκινῶν ἠρέμα τοὺς κλάδους; ποικίλαι δὲ καὶ ὀρνίθων ᾠδαὶ, καὶ ἀνθέων χροιαὶ, καὶ λειμῶνος θάμνοι· τὰ μὲν, γεωργίας ἔργα· τὰ δὲ, φύσεως δῶρα. πάντα εὐώδη. γῆς ὑγιαινούσης χυμοί· τὸ δὲ τῶν νυμφῶν ἄντρον, οὐκ ἐπαινέσομαι. Θεοκρίτου γὰρ δεῖ. ἔστι δέ τι καὶ παρὰ ταῦτα.

ΘΕΟΔΩΡΩ ΙΑΤΡΩ.

ΑΓΑΘΟΝ ἀναγκαῖον ἡ ὀλιγοσιτία, ὡς ἕτερος μὲν ἄν τις καὶ σκώψειε· σοὶ δὲ οὐ θέμις Ἱπποκράτην αὐχοῦντι, ὃς ἀφορίζων τὴν ἔνδειαν ἔφη ὑγείας εἶναι μητέρα.

ΑΥΞΕΝΤΙΩ.

ΕΙΣ ὄρος ἢ εἰς κῦμα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης, Ὅμηρος ἀποδιοπομπεῖται τὰ ἐκ φιλονεικίας κακά· φιλοσοφία δὲ, οὐδὲ τὴν ἀρχὴν αὐτοῖς δίδωσι πάροδον

οἱ πάρεδροι εἰς ψυχήν. ἀλλ' ἡμεῖς ἀσθενέστεροι μέν, ἢ ὥστε φιλοσοφεῖν, τό-
γε ἐμὸν μέρος· οὐ μὴν ἀξιοῦμεν παντάπασι φαυλότεροι ἔχειν αὐθεράπων
στρατιωτῶν, ἐφ' οἷς ἡ ποίησις γέγονε. πάλιν οὖν Ὁμήρῳ χρηστέον, ὅς που φη-
σίν, Ἀρχε, σὺ γὰρ γενεῆφι νεώτερος. μάχη γὰρ μὴ γένοιτο μέν· εἰ δὲ γένοιτο, ὁ
νεώτερος αὐτῆς ἀρχέτω. τοιοῦτον γάρ τι νοεῖται τῷ Ποσειδῶνι, ὃ παραχω-
ρεῖν τοῦ προκατάρξασθαι τῷ νεωτέρῳ θεῷ. τὸν δὲ πρεσβύτερον, ἡγεμόνα
δεῖ τῶν καλλίστων εἶναι· κάλλιστον δ' ἡ ὁμόνοια. ἐγὼ δὲ ὡς οὐ σοῦ πρεσβύτερος μό-
νον, ἀλλὰ καὶ ἤδη πρεσβύτης, γέρων δῆλον ὁ Φερεκύδης φησίν. οὐκοῦν τὰ
τῆς ἀπολογίας εἰς ἐμὲ περιίσταται. εἰ δὲ καὶ τὸν πρότερον ἁμαρτάνοντα δεῖ
πρότερον ἐνδοῦναι, σὺ δή ἐμὲ βούλει τοῦτον εἶναι, συγχωρῶ σοι χαίρειν καὶ
τοῦτο. δεῖ γὰρ ἀντιποιηθέντα σοῦ πρότερον, εὐθὺς ἐθελήσαντί σοι χαρίσασθαι.

ΗΛΙΟΔΩΡΩ.

Η ΦΗΜΗ λέγει δύνασθαί σε πολλὰ παρὰ τῷ νῦν ἔχοντι τὴν αἰγυπτίων
ἀρχήν· καὶ ἀληθῆ λέγει. δικαιότατος γὰρ εἶ, καλῶς τε δύνασαι χρώμενος.
ὅπως οὖν ὄναιο τῆς σῆς φύσεως καὶ δυνάμεως, ὑπὲρ ὧν ὁ ἐμὸς Εὐσέβιος
δεῖται, λέγοντος ἄκουσον, ἵν' εἰδῇς ὅτι καὶ ῥήτορα συνεστησάμην.

ΤΡΩΙΛΩ.

ΕΙ τὸν ἥρωα Μαξιμῖνον οἶσθα· διέτεινε γὰρ χρόνον ὑπόσυχνον ἐπὶ στρα-
τοπέδου· πάντως καὶ ὅτι χρηστὸς ἦν, οἶσθα. τούτου παῖς, ἐμὸς δὲ ἀνεψιός, ὃς
ἐπιδώσει σοι τὴν ἐπιστολήν. ὃν ἕτερος μέντοι ἴσως καὶ διὰ τὴν τύχην τιμήσει· τὸ
γὰρ ἀρξάντων εἶναι οὐκ ἀφιλότιμον ἀρχήν· ὁ δὲ φιλόσοφος Τρωίλος τὰ πάν-
δον ὄψεται τοῦ νεανίου, κἀκεῖθεν αὐτὸν ἐπαινέσει. δῆλον δὲ ὅτι καὶ συνδιοίσεις
τὰ προσόντα αὐτῷ. ἀπαρτᾶται γὰρ ὑπὸ ἐνδείκλων κακῶς ἐπιφυομένων τῇ
Κυρήνῃ, εἰ μὴ σύ γε δύσεαι ἀλκήν. ὅ, τι γὰρ Ἀνθέμιον, ἢ τινὰ τῶν ὁμοτίμων αὐ-
τῷ πείσεις ὑπὲρ ὑμῶν τι ἐκ τοῦ πλήθους φθέγξασθαι, τοῦτο σὸν ἔσται πάντως,
καὶ σὺ αἰτίαν ἕξεις τοῦ γενομένου. δι' ἑνὸς οὖν ἀνδρός τε καὶ πράγματος,
δέομαι προθυμηθῆναι τῶν παμπονήρων τούτων ἡμᾶς ἀπαλλάξαι θηρίων.
τὸ γὰρ εὐτυχηθῆναι τὴν πεῖραν τοῖς φθάσασι, πολλοὺς ὁμοίους γενέσθαι
προτρέψεται.

ΤΡΥΦΩΝΙ.

ΕΙΣ Διογένην ὅ, τι ἂν ποιήσῃς, ὧν σοι φύσις ἐστὶν ἐργάζεσθαι, οὐδὲν καινὸν
ἔσῃ πεποιηκώς, ἀλλ' ἐποικοδομήσεις τοῖς σαυτοῦ. κυρηναῖος γάρ ἐστι τῆς δι'
ὑμᾶς ἔτι πόλεως. δεῖ δὲ οὐ μόνον ἀθρόους, ἀλλὰ καὶ καθ' ἕνα εὐεργετεῖν.
τίνα δέ ἐστιν ἐν οἷς φίλων δεήσεται Διογένης, οὐκ ἐμοῦ γράφοντος ἀναγινώ-
σκειν, ἀλλ' αὐτοῦ λέγοντος ἀκούειν σε δεῖ. οὐδὲν γὰρ ἂν γένοιτο τοῦ παθόντος ῥη-
τορικώτερον. Μαρκιανὸν τὸν φιλόσοφον τὸν ἄρξαντα παφλαγόνων πρόστη-

περὶ ἐμοῦ· κἄν τι δύνηται· στοχάζομαι δὲ ὅτι δύναται· κωλυσάτω συγγενῆ μου σφόδρα αὐτολμέγιον, ἔργον γίνεσθαι συκοφαντῶν ἐνδεκάδι, κοινὸν ἀλαστόρων τῆς χώρας, ὅν σοι μετὰ τῆς ἐπιστολῆς υἱὸν ἐγχειρίζω, δι' ὃν ὄντες ἀδελφοὶ δύο, τρεῖς ἀριθμούμεθα.

ΤΩ ΑΔΕΛΦΩ.

ΟΙ ἀσκληπιάδαι τοῖς δυσεμέτοις, ὕδατος χλιαροῦ διδόασιν ἀπορροφεῖν, ἵνα τούτῳ συνεπισπάσωνται καὶ τὸ προαποκείμενον· βούλομαι δή σοι κἀγὼ φήμας καινὰς ἔναγχος ἐκ τῆς ἠπείρου διακομισθείσας ἀπαγγεῖλαι, ἵνα μοι πολλαπλασίους αὐτὰς ἀποδῷς, προσθεὶς εἴ τι πλέον εἰδὼς τυγχάνεις.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΩ ΤΩ ΤΑΡΟΜΥΣΤΗ.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ ἔπειθε τὸν Πολύφημον διαφεῖναι αὐτὸν ἐκ τοῦ σπηλαίου. γόης γάρ εἰμι, καὶ εἰς καιρὸν ἄν σοι παρείην, οὐκ εὐτυχοῦντι τὰ εἰς τὸν θαλάττιον ἔρωτα. ἀλλ' ἐγώ τοι καὶ ἐπῳδὰς οἶδα, καὶ καταδέσμους καὶ ἐρωτικὰς κατανάγκας, αἷς οὐκ εἰκὸς ἀντισχεῖν οὐδὲ πρὸς βραχὺ τὴν Γαλάτειαν. μόνον ὑπόστηθι σὺ τὴν θύραν ἀποκινῆσαι· μᾶλλον δὲ τὸν θυρεὸν τουτονί. ἐμοὶ μὲν γὰρ καὶ ἀκρωτήριον εἶναι φαίνεται. ἐγὼ δὲ ἐπανήξω σοι, θᾶττον ἢ λόγος τὴν παῖδα κατεργασάμενος· τί λέγω κατεργασάμενος. αὐτὴν ἐκείνην ἀποφανῶ σοι δεῦρο πολλαῖς ἴυγξι γινομένην ἀγώγιμον. καὶ δεήσεταί σου καὶ ἀντιβολήσει. σὺ δὲ ἀκκιῇ καὶ κατειρωνεύσῃ· ἀτὰρ μεταξύ μέ τι καὶ τοιοῦτον ἔθραξε, μὴ τῶν κῳδίων ὁ γράσος ἀηδὴς γένηται· κόρῃ τρυφώσῃ, καὶ λουομένῃ τῆς ἡμέρας πολλάκις. καλὸν οὖν εἰ πάντα εὐθετήσας, ἐκκορήσαις τε, καὶ ἐκπλύνειας, καὶ ἐνθυμιάσαις τὸ δωμάτιον· ἔτι δὲ κάλλιον εἰ καὶ στεφάνους παρασκευάσαιο, κιττοῦ τε καὶ μίλακος, οἷς σαυτόν τε καὶ τὰ παιδικὰ ἀναδήσαιο. ἀλλὰ τί διατρίβεις· οὐκ ἐγχειρεῖς ἤδη τῇ θύρᾳ; πρὸς οὖν ταῦτα ὁ Πολύφημος ἐξεκάγχασέ τε ὅσον ἠδύνατο μέγιστον, καὶ τὼ χεῖρε ἐκρότησε. καὶ ὁ μὲν Ὀδυσσεὺς ᾤετο αὐτὸν ὑπὸ χαρμονῆς οὐκ ἔχειν ὅ,τι ἑαυτῷ χρήσαιτο, κατελπίσαντα τῶν παιδικῶν περιέσεσθαι· ὁ δὲ, ὑπογενειάσας αὐτὸν, ὦ Οὖτι, ἔφη· δριμύτατον μὲν ἀνθρώπιον ἔοικας εἶναι, καὶ ἐγκατατετριμμένον ἐν πράγμασιν. ἄλλο μέντοι ποίκιλλε. ἐνθένδε γὰρ οὐκ ἀποδράσεις. ὁ μὲν οὖν Ὀδυσσεύς· ἠδικεῖτο γὰρ ὄντως· ἔμελλεν ἄρα τῆς πανουργίας ὀνήσεσθαι. σὲ δὲ Κύκλωπα μὲν ὄντα τῇ τόλμῃ· Σίσυφον δὲ τοῖς ἐγχειρήμασι, δίκη μετῆλθε, καὶ νόμος καθεῖρξεν, ὧν μή ποτε σὺ καταγελάσειας. εἰ δὲ δεῖ πάντως ὑπερέχειν σε τῶν νόμων, ἀλλὰ μὴ ἔγωγε εἴην ὁ παραλύων αὐτοὺς, καὶ τὰς θύρας καταρρηγνὺς τοῦ ἐπὶ τοῖς δεσμώταις οἰκήματος. καὶ γὰρ εἰ μὴ τὴν ἐπὶ τοῖς ἱερεῦσιν ἡ πολιτεία, τούτους αὐτοὺς ἔδει τοὺς τῆς πονηρίας κολαστὰς εἶναι. ὡς ἔστι γε τὸ δημόσιον ξίφος οὐχ ἧττον, ἢ τὰ ἐκ τοῖς

περὶ τεμὲν

» προτεμενίσμασι χέρνιβα, πόλεως καθαρτήριον. οὕτω καὶ τῶν πρόσθεν ἐ-
» πευθόμεθα κλέα ἀνδρῶν. οὕτως ἐποίουν, ἕως ἐδόκει καλὸν εἶναι τὸν αὐτὸν εὔχεσθαί τε ὑπὲρ τῶν κοινῶν ἀγαθῶν, καὶ πράττειν ὅπως ἂν παραγένοιτο. καὶ γὰρ αἰγύπτιοι καὶ τὸ ἑβραίων γένος, χρόνον συχνὸν ὑπὸ τῶν ἱερέων ἐβασιλεύθησαν. ἐπεὶ δὲ διῳκίσθησαν οἱ βίοι, καὶ ὁ μὲν ἱερός, ὁ δὲ ἡγεμονικὸς ἀπεδείχθη, τετάχαται δὲ ἕτεροι μὲν ἐν τοῖς πράγμασιν, ἡμεῖς δὲ ἐν ταῖς εὐχαῖς εἶναι, οἷς ὁ νόμος ἀπαγορεύει χεῖρα ὀρέγειν τῇ δίκῃ, καὶ ἀποκλινούσας τὸ πονηρότατον, πῶς ἄν τις αὐτοῖς ἐπιτρέψειεν ἀνδρὶ πανούργῳ χεῖρα ὀρέξαι κατὰ τῆς δίκης. ἀλλ' ἐγώ, τό γε εἰς ἐμὲ ἧκον ἅπαν ποιῶ. εὔχομαι καὶ οἴκοι καὶ ἐπὶ τῶν κοινῶν ἱερῶν ὑπάρχειν τῆς ἀδικίας τὴν δίκην, καὶ πονηρίας ἐκκαθαρθῆναι τὴν πόλιν. τοῦτο δὲ ταὐτόν ἐστι τὸν κακὸν κακῶς ἀπολωλέναι καὶ σέ, καὶ ἄλλον ὅστις σοὶ παραπλήσιος. ἔστω δή σοι τοῦτο τεκμήριον, ὡς ἂν ἐβουλόμην, ἐξόν τι ποιεῖν, ὃ ἐπεὶ οὐκ ἔξεστι καταρῶμαι.

ΤΩ ΑΔΕΛΦΩ.

ΠΟΛΛΑ κἀγαθὰ γένοιτο τοῖς ἱερεῦσιν Αὐξιδιτῶν, οἳ τῶν στρατιωτῶν καταδεδυκότων ἐν χηραμοῖς ὁρῶν, καὶ ἀξιούντων τὸ ἅμα φρουρεῖν, οἱ δέ, τὸν ἀγροικικὸν λεὼν παρακαλέσαντες, ἀπὸ τῶν ἱερῶν αὐτῶν, τὴν εὐθὺ τῶν πολεμίων ἡγήσαντο· καὶ προσευξάμενοι, τρόπαιον ἔστησαν ἐν τῇ Μυρσινίτιδι. φάραγξ δὲ αὕτη πρόμηκής τε καὶ βαθεῖα, καὶ ὕλη συνηρεφής· ἀλλ' ὑπὸ τοῦ μηδὲν τοῖς βαρβάροις ὅπλον πολέμιον ἀπηντηκέναι, καὶ τὰς δυσχωρίας ἐθάρρησαν. ἔμελλον δέ που καὶ μελαμπύγου τεύξεσθαι Φαύστου τοῦ διακόνου τῶν ἱερῶν· οὗτός ἐστιν ὁ πρῶτος ὑπάρξας ὁ πλείστην γυμνός, καὶ παίσας ἐκ χειρὸς λίθῳ κροταφιαίαν πληγήν, οὐ βαλών, ἀλλ' ὥσπερ πὺξ ἐνθορών. πεσόντα δὲ ἤδη περιδύσας τὰ ὅπλα, συχνοὺς ἐπ' αὐτοῖς κατείργασται· καὶ ὅστις δὲ ἕτερος ἀνὴρ ἀγαθὸς ἔδοξεν ἐν τῷ τότε, Φαύστῳ αἰτιατέον τῶν γενομένων, καὶ οἷς ἐποίει καὶ οἷς παρὰ τὸν καιρὸν ἐφθέγγετο. ἐγὼ δὲ καὶ ἅπαντας τοὺς παραγενομένους τῷ ἔργῳ, ἥδιστα ἂν στεφανώσαιμι καὶ ἀνακηρύξαιμι. πρῶτοι γὰρ ἥψαντο καλῶν ἔργων, δεῖξαι τοῖς καταπεπληγμένοις, ὅτι μὴ κορύβαντές εἰσι, μηδὲ τῶν παρὰ τὴν Ῥέαν δαιμόνων, ἀλλ' ἄνθρωποι καὶ τρωτοὶ καὶ θνητοὶ καθάπερ ἡμεῖς. εἰ δὲ καὶ ἡμεῖς ἄνδρες γενοίμεθα, ἐν τοῖς τοιούτοις, οὐδὲ τὰ δεύτερα γένοιτο ἂν ἀφιλότιμα. τάχα δ' ἂν καὶ πρωτεῖα συγχωρηθείημεν, εἰ μὴ λοχήσαντες ἐν φάραγξι πεντεκαίδεκα προνομεύοντες εὐτυχήσαιμεν, ἀλλὰ νομίμῳ πολέμῳ καὶ φαινομένοις παρασκευαῖς ἐπὶ πλήθει πρὸς πλῆθος ἀγωνισαίμεθα.

ΤΗ ΦΙΛΟΣΟΦΩ ΥΠΑΤΙΑ.

ΕΙ δὲ θανόντων περ καταλήθοντ' εἰν ἀΐδαο, Αὐτὰρ ἐγὼ κἀκεῖθι φίλου με-

μνήσομαι ἑταίρου. Ὁμήρῳ μὲν οὖν ἐποιήθησαν οἱ στίχοι. ὁ δὲ νοῦς αὐτῶν, οὐκ οἶδα εἰ Ἀχιλλεὺς περὶ Πατρόκλου μᾶλλον ἄξιος εἰρῆσθαι, ἢ ἐμοὶ περὶ σοῦ τῆς φιλτάτης τε καὶ εὐεργέτιδος κεφαλῆς. ὡς ἐγὼ μάρτυρα ποιοῦμαι θεὸν, ὃν φιλοσοφία πρεσβεύει, τῆς ἱερᾶς σου καὶ γλυκείας ψυχῆς ἐπὶ μέσης καρδίας ἄγαλμα περιφέρω, καὶ ἐμβομβεῖ μου ταῖς ἀκοαῖς ἡ θαυμαστή σου τῶν σοφῶν λόγων ἠχώ. τῇ πατρίδι δὲ ἐπιδημήσας ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου, καὶ δυοῖν ἐνιαυτῶν ἐπιστολὰς ἅμα ἀνεγνωκὼς, πλῆθος ὅσον δακρύων κατέσπεισα τῶν γραμμάτων. οὐ γὰρ οἷς ἀπέλαυόν σου διὰ τῶν γεγραμμένων ἡδόμην, ἀλλ᾽ ἠνιώμην ἀναφέρων ἀπὸ τῶν γεγραμμένων τὴν ἔμψυχόν σου συνουσίαν, οἵου φίλου τε ἅμα καὶ πατρὸς ὄντως ζῶντος ἐστερήμην. δεξαίμην οὖν ἂν βαρυτέρους ἀγῶνας ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἐθελοντὴς, ἵνα μοι γένοιτο πάλιν πρόφασις ἀποδημίας. ἆρά σε ποτὲ ὄψομαι πάτερ ἀληθῶς γνησιώτατε; ἆρά ποτε, τὴν ἱεράν σου κεφαλὴν περιπτύξομαι; ἆρα μεθέξω τοῦ συνεδρίου, τοῦ διὰ σὲ μακαρίου; εἰ γὰρ γένοιτό μοι τούτων τυχεῖν, ἀποδείξω μηκέτι μῦθον ὄντα τὸν ἐπὶ Αἴσονι τῷ Θετταλῷ λόγον, ὅν φασιν αἱ ποιήσεις δὶς ἀνηβῆσαι νέον ἐκ πρεσβυτέρου γενόμενον.

ΤΗ ΦΙΛΟΣΟΦΩ.

ΕΙ δὲ θανόντων περ καταλήθοντ᾽ εἰν ἀΐδαο, αὐτὰρ ἐγὼ κἀκεῖθι τῆς φίλης Ὑπατίας μεμνήσομαι. ἔγωγέ τοι τοῖς πάθεσι τῆς πατρίδος περιεχόμενος, καὶ μὴ δυσχεραίνων αὐτὴν ἐφ᾽ οἷς ὁρῶ καθ᾽ ἡμέραν ὅπλα πολέμια, καὶ ἀποσφαττομένους ἀνθρώπους ὥσπερ ἱερεῖα, καὶ τὸν ἀέρα διεφθαρμένον ἕλκων ἀπὸ τῆς σήψεως τῶν σωμάτων, καὶ αὐτὸς ἕτερα τοιαῦτα παθεῖν προσδοκῶν. τίς γὰρ εὔελπις, ἐν ᾧ καὶ τὸ περιέχον ἐστὶ κατηφέστατον, κατειλημμένον τῇ σκιᾷ τῶν σαρκοφάγων ὀρνέων; ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τούτοις φιλοχωρῶ. τί γὰρ καὶ πάθω Λίβυς ὢν, καὶ ἐνταῦθα γενόμενος, καὶ τῶν πάππων τοὺς τάφους οὐκ ἀτίμους ὁρῶν. διὰ σὲ μοὶ δοκῶ μόνην ὑπερόψεσθαι τῆς πατρίδος, κἂν λάβωμαι σχολῆς, μεταναστεύσειν.

ΤΩ ΑΔΕΛΦΩ.

ΔΥΣΤΥΧΟΥΜΕΝ οἷς εὐποροῦμεν πονηραῖς ἀλλήλους ἀγγελίαις ἀμείβεσθαι. ἰδοὺ γὰρ καὶ Βατίλιαν ἐπενείμαντο, καὶ Ἀπροσούλεως ἥψαντο, καὶ ἄλλως ἐνέπρησαν, καὶ γῆν ἐδῃώσαντο, καὶ γυναῖκας ἠνδραποδίσαντο, ἀρρένων δὲ οὐδὲ μία φειδώ. καίτοι πρότερον εἰώθεσαν ζωγρεῖν τὰ παιδάρια. ἀλλὰ νῦν οἶμαι τὸν ἀριθμὸν ἐλάττους ἴσασιν ὄντες, ἢ ὥστε νέμειν τῇ λείᾳ φύλακας συχνοὺς, καὶ ἀρκεῖν τοῖς λειπομένοις ὡς ἐπὶ πόλεμον εἴ τις ἐπεξίοι. ἡμῶν δὲ οὐδεὶς ἀγανακτεῖ, ἀλλ᾽ οἴκοι καθήμεθα, τὴν συκίνην ἐπικουρίαν τοὺς στρατιώτας προσδεχόμενοι, καὶ τὸ σιτηρέσιον, καὶ τὰς ἐν

εἰρήνῃ

εἰρήνῃ πλεονεξίας διὰ στόματος ἐχόμεθα, ὡς περὶ τούτοις δικάζεσθαι δέον, ἀλλ' οὐκ ἐκείνοις ἀμύνεσθαι. οὐ παυσόμεθα φλυαροῦντες; οὐ σωφρονήσομέν ποτε, καὶ γεωργοὺς βωλοκόπους ἀθροίσαντες, ὁμόσε χωρήσομεν τοῖς ἐχθροῖς, ὑπὲρ παίδων, ὑπὲρ γυναικῶν, ὑπὲρ χώρας, εἰ δὲ βούλει γε ὑπὲρ αὐτῶν τῶν στρατιωτῶν; καλὸν γὰρ ἐν εἰρήνῃ λελέχθαι ταῦτα, ὡς ἡμεῖς αὐτοὺς τρέφομέν τε καὶ σώζομεν. ἐγὼ μὲν οὖν μονονοὺκ ἔποχος ὢν ἵππῳ, τὴν ἐπιστολὴν ὑπηγόρευσα. καὶ γὰρ λόχους καὶ λοχαγοὺς ἐκ τῶν παρόντων ἐποίησα. ἀθροίζεται δέ μοι καὶ ἐν Ἀσουσάμμῃ τι πλῆθος συχνόν. καὶ γὰρ Σοέρας ἀπελυτῶν ἐπὶ τὴν Κλεοπάτρας ἀπήγγελλε. ἐλπίζω δὲ ἐπειδὰν πρὸ ὁδοῦ γινώμεθα, καὶ περιαγγελθῇ νεανική τις συστᾶσα περὶ ἐμὲ δύναμις, πολὺ πλείους ἔσεσθαι τοὺς ἀκλήτους. ἥξουσι γὰρ ἀπανταχόθεν, οἱ βέλτιστοι μὲν, ἐφ' ᾧ μετασχεῖν ἔργου καλοῦ· οἱ πονηρότατοι δὲ, καὶ ἐπὶ διαρπαγῇ λαφύρων.

ΑΣΚΛΗΠΙΟΔΟΤῼ.

ΟΙΜΟΙ· τί δὲ οἴμοι, θνητά τοι πεπόνθαμεν· ὁ τελευταῖός γε καὶ λοιπὸς οἴχεται τῶν υἱέων. ἀλλά τό γε δόγμα τὸ περὶ τοῦ μηδὲν εἶναι τῶν οὐκ ἐφ' ἡμῖν ἀγαθῶν ἢ κακῶν, ἔτι παρ' ἐμοὶ σώζεται· μᾶλλον δὲ πάλαι μὲν ἦν μάθημα, νυνὶ δὲ γέγονε δόγμα ψυχῆς ἐγγεγυμνασμένης ταῖς περιστάσεσι. ἔδει δὲ ἀργαλεωτέραν μοι γενέσθαι τοῦ πάθους τὴν προσβολήν· καὶ διὰ τοῦτο ὁ δαίμων ᾧ μὴ δεῖ βλάπτειν ταῦτα, προσῳκονομήσατο μηδὲ σὲ τὴν φίλην μοι παρεῖναι κεφαλήν. ἀλλ' ἔλθοις ποτὲ θαυμάσιε καὶ τριπόθητε καὶ φίλων ἀδολώτατε. μάρτυς εἰμὶ τοῦ θαυμαστοῦ Μενέλεω τῆς περὶ σὲ διαθέσεως. διὰ τοῦτο πολλάκις ἡδέως συνδιημέρευσα, ὅτι σὲ διὰ εὐφήμου μνήμης διετίθετο, καὶ πολλὰ τῇ ψυχῇ προσκεκυφὼς, καὶ τοῖς ἐπιτρόποις οὐδὲ ἀπαγορεύσιν αὐτὸν εὖ Τευχείρων· περὶ τὸν μέγαν Ἀσκληπιόδοτον εὐγνώμων ἦν καὶ εὐχαριστῶν, ὡς ἐπὶ μεγίστοις εὐεργέτῃ διατετέλεκεν. ἵν' ἔχωμεν ὕδωρ ψυχρὸν, ὑδρίαν ἢ πίθον ἐκ μέσου μέρους ζητῶ, ὅσῳ μείζων, τοσούτῳ κάλλιον. κείσεται δὲ ἐν Ἀσκληπιῷ τῷ ποταμῷ. παρ' αὐτῷ γὰρ κτίζω τὸ ἀσκητήριον, καὶ ἁγνὰ σκεύη προσυπεπίζομαι· σὺν θεῷ δὲ εἴην ἐπιβαλλόμενος.

ΤΩ ΑΔΕΛΦΩ.

ΑΣΠΙΔΑ, φρῦνον, ὄφιν, καὶ Λαδικέας περιέφυγε, Καικῦνα λυσητὴν, καὶ πάλιν Λαδικέας· ἀλλὰ μετὰ τὸν ἡμερώτατον καὶ φιλοσοφώτατον Πεντάδιον τὰς πινακίδας ἃς ἡ πολιτεία σύνθημα ποιεῖται τῆς αἰγυπτίας ἀρχῆς, Εὐθάλιος ὁ Λαδικεὺς ἔχει λαβών. οἶσθα τὸν νεανίσκον, ὡς εἰκάζειν ἔξεστιν ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ἡμῖν χρόνους ἐπὶ στρατοπέδου διάγοντα. καὶ γὰρ οὐκ εἴα λανθάνειν αὐτοῦ, οὔτε ὁ τρόπος, οὔτε τὸ ἐπώνυμον. Βαλλάντιά τινα ἤκουες, οὐ πάτρωθεν τῆς σεμνῆς ταύτης προσηγορείας κληρονομήσοντα, ἀλλ' αὐ-

τοῦ προεπιποιησαμένου. ἐπειδὴ γάρ, οἶμαι, Λυσίας ἄρχων ἀποδειχθείς, ὑπὸ τοὺς Ῥουφίνου καιρούς, ἦγε καὶ ἔφερε τὰ Λυδῶν, νεμεσᾷ Ῥουφῖνος, καὶ μέτεισι ζημίᾳ χρυσοῦ λιτρῶν πεντεκαίδεκα· τὰς δὲ στρατιώτας ἐκ τῆς ὑπηρεσίας ὡς ἐπ' ... τοὺς ἀνδρειοτάτους καὶ δυνατωτάτους, ἐφ' ᾧ σὺν βίᾳ πράξαντας τὸ χρυσίον, ἀνακομίσαι πιστῶς, εἰς τὴν τράπεζαν τὴν αὐτοῦ. τί οὖν πρὸς ταῦτα ὁ Σίσυφος· ἀλλὰ μὴν λίαν ἀπειρόκαλος ὤν, βεβοημένα ἐπιδιηγούμενος· πέπυσαι πάντως τὴν συνωρίδα τῶν βαλαντίων, ἃ τῶν ἵππων Εὐμήλου πολὺ μᾶλλον ἀλλήλοις ἐοικότα κατασκευάσας, τῷ μὲν ἐνέθηκεν ὀβολοὺς ἐκ χαλκοῦ, τῷ δὲ στατῆρας χρυσίου. καὶ τοῦτο μὲν δείξας, ἐκεῖνο δὲ κρύψας, ὡς ἀπηριθμήσατο, ὡς ἐζυγοστάτησε, ὡς κατεσημήνατο τῇ δημοσίᾳ σφραγῖδι τὸ χρυσίον, λανθάνει θάτερον ἀντιθείς, καὶ πέμψας ἀντὶ τῶν στατήρων τοὺς ὀβολούς· οἱ δὲ ὡμολογήκεσαν ἐν δημοσίοις γράμμασιν ἔχειν καὶ διακομίζειν τὸ χρυσίον. κἀκ τούτου Δάφνις παρὰ ποιμέσι πρῶτος ἐγένετο. τοῦτο τὸν Εὐθάλιον ἐπὶ μέγα τύχης ἐξῆρεν· οὐδενὶ γὰρ ἐπέτρεψεν ὁ γέλως ὑπὲρ τῆς πολιτείας ἀγανακτῆσαι· ἀλλ' ὡς ἄνδρα παρὰ τοὺς πώποτε θαυματοποιούς, ἰδεῖν ἐπεθύμησαν· καὶ ἧκε μετάπεμπτος ὥσπερ εὐεργέτης Ῥωμαίων ὀχήματι δημοσίῳ πομπεύων διὰ τῆς πόλεως. κἀγὼ τὸν ἀνθρώπιον οἶδα τῶν συνεδρευόντων ἐν τῷ περιτεμενίσματι τοῦ βουλευτηρίου λαμπρότερον. οὗτος ὅσον οὐδέπω παραλύσει τῆς ἀρχῆς τὸν ἑταῖρον Πενταδίον.

ΠΡΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΝ ΕΞΩΣΘΕΝΤΑ ΤΗΣ ΕΠΙΣΚΟ-πῆς μὴ βουληθέντα συνθέσθαι τῷ Ἀρείου δόγματι.

ἈΠΕΛΑΒΕΣ ὅπερ ἦς, οὐκ ἀπέβαλες. οὐ γὰρ ὅταν τις τοῦ τῆς ἀσεβείας χωρισθῇ καταλόγου, τότε καὶ τῶν τῆς εὐσεβείας ἀπεστέρηται θρόνων. Αἰγύπτου δὲ περιπτύσσου τὴν ἀλλοτρίωσιν, καὶ νόμιζε καὶ πρὸς σὲ τὸν προφήτην
" μεγαλοφώνως κεκραγέναι, Τί σοι καὶ τῇ γῇ Αἰγύπτου, τοῦ πιεῖν ὕδωρ Γεών. τὸ γὰρ ἔθνος, θεομάχον ἀρχαῖον, καὶ πατράσιν ἁγίοις πολέμιον.

ΠΥΛΑΙΜΕΝΕΙ.

ΠΛΑΤΩΝΙ Σωκράτης πεποίηται, προσιὼν μὲν ὀψέ ποτε πρὸς τὰ παιδικά, ἀξιῶν δὲ αὐτὰ μὴ θαυμάζειν, εἰ, ὥσπερ, φησί, μόλις ἠρξάμην, οὕτω καὶ μόλις παύσομαι· ἐγὼ δέ μοι δοκῶ ταὐτὸ πεπονθέναι πάθος πρὸς σέ, καὶ τὴν αὐτὴν δίκαιος εἶναι παραιτεῖσθαι συγγνώμην, ἐνιαυτὸν ὅλον, οὐκ ἄξιον οὐδὲ ἀληθὲς εἰπεῖν, ἐπισχών, ἀλλὰ μὴ τὴν στείλας τὰς ἐπιστολάς, ὥστε πάλιν αὐτὰς εἰς τὰς ἐμὰς χεῖρας ἀνακομισθῆναι· νῦν οὖν ἀθρόας ἐκπέμπω, ἃς οὐ μόνον ὥσπερ φόρων ἐλλείμματα ἀποδιδοὺς μακρηγορῶ, ἀλλὰ καὶ προσενεγκεῖν σοι βούλομαι. καίτοι νὴ τὸν φίλιον τὸν ἐμόν τε καὶ σόν, ἐπ' αὐτῷ τούτῳ κατέβην ἐπὶ θάλατταν, καὶ τοῖς Φυκουντίων κωπεῦσι διείλε-

γμαι

γμαι, χασάμενος ἱππικὴν, ἵνα στείλω πρὸς ὑμᾶς. τοῦτο μὲν γράμμα,
τοῦτο δέ· ἀλλ' οὐκ ἄξιον ποιεῖσθαι κατάλογον τῶν πεμφθέντων μὲν, ὥστε
Πυλαιμένη λαβεῖν· ἐν Ἀλεξανδρείᾳ δὲ ἐκτεθέντων διὰ τὸν δυστυχέστα-
τον ἀπόπλουν· καὶ σοῦ μὲν ἕνεκα· καίτοι τῶν ἐκεῖ φίλων ὁ φιλικώτατός μοι
Πυλαιμένης ἐστίν. ἀλλὰ νὴ τὴν τιμίαν σου διάθεσιν, ῥᾷον ἂν ἤνεγκα, ἢ δι'
ἑτέρους συχνοὺς, καὶ μάλιστα διὰ τὸν θαυμάσιον Πρόκλον, καὶ Τρύφωνα, περὶ
ὧν καὶ μόνων, ὡς προσαγορευόντων με γέγραφας. ἀπέστειλα σοι τῇ μὲν
τιμίᾳ σου διαθέσει, χρυσοῦ νομίσματα δέκα· τῷ δὲ ἑταίρῳ Πρόκλῳ, κατὰ
τὸν θαυμάσιον Ἡσίοδον τριτημόρια πλείω τῶν περὶ αὐτοῦ· ἔχει γὰρ οὕτως. ἀπο-
δημῶν ἐδεξάμην εἰς τὸν ἀπόπλουν δεῖσθαι περὶ αὐτοῦ, χρυσίνους ἑξήκον-
τα. τούτους γεγράφηκει μὲν ἑβδομήκοντα· ἀπέστειλα δὲ ὀγδοήκοντα. ἐπλεῖον-
το δ' ἂν ἔτι πολλῷ πλείους, εἰ τὰ πρότερα πρὸς ὑμᾶς ἐκεκόμιστο γράμ-
ματα, καὶ ἡ ναῦς ἐπ' ἐκείνοις τοῖς τότε φορτίοις. νῦν δὲ ἐγὼ μὲν, τύχῃ τινὶ
χρησάμενος ἐπὶ τὴν Ἀλεξάνδρειαν ἀπεδήμησα, καὶ τοῖς ὑμετέροις λιμέσι
προσορμισθεῖν ᾤμην τὸ σκάφος. τὸ δ' ἐλάνθανεν ἐξώσταις ἀνέμοις ἀπὸ Κρή-
της μόλις εἰς τὴν αἰγυπτίαν ἀποσωθὲν θάλατταν. ἢ τί ἐκώλυεν ὑμᾶς,
ὥσπερ τὰς ἀλεκτορίδας, οὕτω τὰς χερσαίας τρέφειν στρουθούς. ἀποδοθείσαι
τοῖς ἐμοῖς τὸ γραμμάτιον παρὰ τοῦ θαυμασιωτάτου πατρὸς Πρόκλου δί-
κην, τοὺς ὀγδοήκοντα χρυσίνους κομισάμενου· καὶ τὸν ἑταῖρον Τρωΐλον πα-
ρασκεύασον ἀποστεῖλαί μοι τάχιστα τὰ βιβλία, ἅπερ ἀποδέδωκας αὐτῷ,
τὸ νικοστράτειον δὴ λέγω, καὶ τὸ τοῦ ἀφροδισιέως Ἀλεξάνδρου. εἰ διὰ
τὴν ἱερὰν σου διάθεσιν φίλοι ἡμῖν οἱ ἄρχοντες ἡμῶν ἐπιδημοῖεν, πρὸς
φιλοσοφίαν ἡμῖν συντελέσεις τὸ μέρος τὸ σὸν, ὅσον Πλάτων ἡγεῖται πα-
ρὰ τῆς ἀτιμίας κωλύεσθαι.

ΣΙΜΠΛΙΚΙΩ.

ΕΧΑΡΙΣΩ Κερεαλίῳ δι' αὐτοῦ προσειπὼν ἡμᾶς, τὸ λαθεῖν ἡμέρας
πέντε πονηρὸν ὄντα. ἤλπισα μὲν γάρ τι χρηστὸν αἱ πόλεις τοῦ ἀνδρὸς, ὃν οὐχ
ἅπαξ ἠξίωσεν εἰδέναι Σιμπλίκιος. ὁ δὲ ταχὺ μάλα ἤλεγξε, σὲ μὲν οὐ· μὴ
γάρ ποτε ἐπ' ἄλλῳ τὰ σὰ γένοιτο· ἑαυτὸν δὲ καὶ τὴν ἀρχήν· καὶ, ἵνα μὴ
διατρίβω, τὰ ῥωμαίων πράγματα, ὤνιος ἄνθρωπος, ἐλαχίστου δόξης
ἀμελής, ἀπόλεμος, ἐν εἰρήνῃ βαρὺς, ἧς πρὸς βραχύτατον ἀπολέλαυκεν. οὐ
γὰρ ἐδεήθη χρόνου πρὸς τὸ πάντα ἀναστρέψαι τε καὶ συγχέαι. ὥσπερ γὰρ ὄν-
τος νόμου τὰ τῶν στρατιωτῶν εἶναι τῶν στρατηγῶν, ἃ πάντες εἶχον λαβὼν, ἀπέ-
δωκεν αὐτοῖς ἀστρατείαν καὶ τὸ μὴ συντετάχθαι, βαδίζειν ἐπιτρέψας ᾗ τις
ᾤετο θρέψεσθαι. ταῦτα τοὺς ἐπιχωρίους ποιήσας, ἐπεὶ τοὺς ξένους οὐκ ἦν
ἀργυρολογεῖν, ἠργυρολόγησεν αὐτῶν τὰς πόλεις, ἄγων καὶ μεθιστὰς, οὐχ
ᾗ λυσιτελέστερον ἦν, ἀλλ' ᾗ κερδαλεώτερον. βαρυνόμενοι γὰρ αὐτοῦ τὴν

καθέδραν αἱ πόλεις, χρυσίον εἰσέφερον. τούτων ὀξέως ᾔσθοντο Μακέται, καὶ
γέγονε διαβόσιμος ἀπὸ τῶν μιξοβαρβάρων εἰς τοὺς βαρβάρους ἡ φή-
» μη· ἦλθον ἔπειτα ὅσα φύλλα καὶ ἄνθεα γίνεται ὥρῃ. φεῦ τῆς νεότητος, ἣν
ἀπολωλέκαμεν· φεῦ τῶν καρπῶν, οὓς μάτην ἠλπίσαμεν· ἐσπείραμεν τῷ
πολεμίῳ πυρί. τοῖς πλείοσιν ἡμῶν τὸ πλουτεῖν ἐν βοσκήμασιν ἦν, ἐν ἀ-
γελαίαις καμήλοις, ἐν ἵπποις φορβάσι. πάντα οἴχεται, πάντα ἐλήλαται.
ἀμαθαίνομαι γινόμενος ὑπὸ τοῦ πάθους ἔκφρων. ἀλλὰ σύγγνωθι. τειχήρης
γάρ εἰμι, καὶ πολιορκούμενος γράφω, τὰς ὥρας πολλάκις φρυκτοὺς ὁρῶν,
καὶ αὐτοὺς ἀνάπτων ἐν αὐτοῖς, καὶ αἴρων τοῖς ἄλλοις σημεῖα. κυνηγέσια δὲ ἐκεῖνα
τὰ πρόσω κατανοῶν, οἷς ἐπ' ἐξουσίας ἐχρώμεθα πρότερον οὐχ ἥκιστα διὰ
» σέο, πάντα ἔρρει, καὶ γενόμεθα μεμνημένοι, ἥβης τ' ἐκείνης, νοῦ τ' ἐκείνου καὶ φρε-
» νῶν· ἀλλ' ἱπποκροτεῖται μὲν ἅπαντα, καὶ τὴν χώραν ἔχουσι νῦν οἱ πολέ-
» μιοι· ἐγὼ δὲ ὑπὸ μεσοπυργίῳ τεταγμένος, ὑπνομαχῶ. ἐν δορὶ μέν μοι
» μᾶζα μεμαγμένη, ἐν δορὶ οἶνος Ἰσμαρικός· πίνω δ' ἐν δορὶ κεκλιμένος.
» οὐκ οἶδα εἰ μᾶλλον Ἀρχιλόχῳ εἰπεῖν ταῦτα προσήκοντα ἦν. κα-
» κὸς κακῶς ἀπόλοιτο Κερεάλιος, εἰ μὴ καὶ προαπόλωλε τῆς ἀρχῆς, ὡς ἄ-
ξιός γε ἦν ἔργον γεγονέναι τοῦ πρώην χειμῶνος· ὃς ἐπειδὴ τὴν χώραν εἶ-
δεν ἐν ᾧ κινδύνου κατέστησεν, ἠπίστησε καθάπαξ τῇ γῇ, καὶ τὸ χρυσίον ἐνθεὶς
διαρμενίοις ὁλκάσιν, ἐπὶ μετεώρου σαλεύει· τὰς δὲ ἐπιστολὰς αὐτοῦ πα-
ραφέρει κελήτιον. ταῦτα δὲ δὴ καὶ ποιοῦμεν ἐπιταττούσας εἴσω τειχῶν εἶναι,
μηδένα προπηδᾶν τὴν τάφρον, μηδὲ ὁμόσε χωρεῖν ἀμάχοις ἀνθρώποις·
ἢ διαμαρτύρεται καθαρὸς αἰτίας εἶναι. φυλακὰς δὲ καθιστάναι διδάσκει
τῆς νυκτὸς τέτταρας, ὡς ἐν τῷ μὴ καθεύδειν οὐσῶν τῶν ἐλπίδων. ἔοικε γὰρ εἶναι
τὰ τοιαῦτα σοφός, ἅτε ἐπιτήδειος ἀτυχεῖν ἄνθρωπος. καίτοι γε ἡμῖν οὐδὲ
μετέχειν ἠβουλήθη τῶν συμφορῶν. οὐ γὰρ παρὰ τὴν ἔπαλξιν ὥσπερ ἐγὼ Συνέ-
σιος ὁ φιλόσοφος, ἀλλὰ παρὰ κώπην ὁ στρατηγὸς ἵσταται. εἰ δὴ τῶν ποιημά-
των ἐρᾷς ἅπερ ᾔτησας· καίτοι γε ἡμεῖς οὐδὲν αὐτοῖς συνίσμεν ἀγαθόν, ὅτι
μὴ τὴν ὑπόθεσιν· σπουδάξαι Κυρηναίοις μικρὸν ἀπὸ τῶν ὅπλων γενέσθαι.
ὡς γὰρ νῦν ἔχομεν, οὐκ ἔστιν ἀπὸ κιβωτίων ἐξερύσαι βιβλία.

ΠΥΛΑΙΜΕΝΕΙ.

ΤΟΥΣ γεωμετρικοὺς ὅρους, ἀληθεστάτους ἡγοῦ, ὅτε γε καὶ ταῖς ἄλλαις ἐπι-
στήμαις ὑπάρχει σεμνύνεσθαι, κἂν κατὰ μικρὸν εἰς τὰς ἀποδείξεις αὐτῶν ἐκ
γεωμετρίας τι συμπορίσωνται. ἔστι δήπου τις ἐν αὐτοῖς λόγος ἀξιῶν τὰ
τῷ αὐτῷ τὰ αὐτά, καὶ ἀλλήλοις εἶναι δεῖν τὰ αὐτά. ἐμοὶ δὴ σὲ μὲν ὁ τρόπος
ἐποίησε φίλον, τὸν δὲ θαυμάσιον Διογένη, καὶ ἡ φύσις. ἄμφω δὲ ἐμοῦ ἐστε φί-
λοι· δεῖ δὴ καὶ ἀλλήλων ὑμᾶς ἐξηρτῆσθαι, καθάπερ ἐμοῦ τοῦ μέσου. συνά-
πτω τοιγαροῦν ὑμᾶς ἀλλήλοις διὰ τῆς ἐπιστολῆς, μεθ' ἧς ἑαυτὸν μὲν
ἐπιδώσω

ἐπιδώσει τῇ φιλίᾳ τῆς σῆς σεμνοπρεπείας ὁ θαυμάσιος Διογένης· ἀντιλήψεται δὲ, εὖ οἶδ' ὅτι, τὸν ἐμὸν Πυλαιμένη. καλῶ γὰρ ἐμὸν, οὔτε αἰσχυνθείς, οὔτε αἰσχυνθείην φήσαιμ' ἂν ἔγωγε· ὅτι δὲ διὰ σοῦ καὶ τοὺς ἄλλους ἕξει τοὺς ἐμὲ ἀγαπῶντας φίλους, ὅσοις δὲ δύναμίς ἐστι καὶ χρησίμους, οὐκ ἂν δίκαιος εἴην, εἰ ἀμφιβάλλοιμι· δεῖ δὲ αὐτῷ φίλων χρησίμων εἴπερ τῳ πώποτε. τὰ γὰρ κατ' αὐτὸν ὡς ἐν βραχυτάτοις, οὕτως ἔχει. νέος ἐστὶν ἁπλοῦς καὶ γενναῖος, θυμοειδὴς καὶ πρᾶος, οἵους ὁ Πλάτων ἀξιοῖ τῆς ἑαυτοῦ πόλεως τοὺς φύλακας εἶναι. ἐστράτευται γέ τοι καὶ οὗτος κομιδῇ μειράκιον ὤν. ἄρτι δὲ ἐξ ἐφήβων ἦρξε παρ' ἡμῖν τὴν τῶν στρατευμάτων ἀρχὴν, περιβαλλόμενος ἐπὶ βασκάνων μαρτύρων· τοιοῦτοι γὰρ οἱ πολῖται, πρὸς ἅπαν τὸ εὐτυχοῦν· ἀλλ' οὗτος ἑαυτὸν παρεῖχε καὶ φθόνου κρείττω· περὶ οὗ πολλὰ μὲν ἂν ἕτερος εἶπεν· ἀλλ' ἐοίκαμεν γὰρ ὁμοίως ἔχειν ἐγώ τε πρὸς τὸ ἐπαινεῖν, καὶ οὗτος πρὸς τὸ ἐπαινεῖσθαι. συνελόντι δὲ, ἐνίκησεν, ὅπλοις μὲν τοὺς τῆς πατρίδος ἐχθρούς· ἀρετῇ δὲ τοὺς ἐν αὐτῇ πονηρούς. νέος ἐν ἐξουσίᾳ γενόμενος, οὐκ ἠσχύνε φιλοσόφου συγγενὴς εἶναι. τοιοῦτος ὢν πράγμασιν ὁμιλεῖ δυσκόλοις, δι' αὐτὸ οὐχ ἥκιστα τὸ καλὸς καὶ ἀγαθὸς εἶναι. ἔρημον γάρ ἐστι τῶν κακοήθων, ἅπας ἐπιεικής· καὶ ἡ πρόσοδος τοῖς πονηροῖς ἐκ τῆς ἑτέρας μερίδος παραγίνεται. ἐνδείκτης οὖν τις ἀξιῶν μισθοδοτεῖσθαι παρ' αὐτοῦ καὶ μὴ τυγχάνων, δίκην πρὸς αὐτὸν ἔλαχεν· ὡς δὲ οὐ προυχώρει ταύτῃ τὸ ἀπᾶσαί τι τῶν οὐ προσηκόντων, ἀλλ' ἦσαν οἱ νόμοι μεθ' ἡμῶν, ἑτέραν ἐτράπετο· καὶ ποιεῖται τὴν δίκην γραφὴν, ἀνατεινάμενος ἔγκλημα τοῦ κατηγορουμένου πρεσβύτερον. ἥκει δὴ τὸ κληθῆναι φθάσας. οὐ γὰρ ἄξιον ἦν δοῦναι θανατῶντί γε συκοφάντῃ, καὶ προέσθαι τά πατρῷά τε καὶ τὰ παππῷα μετὰ δόξης αἰσχρᾶς. πρὸς ταῦτα, δεῖται φίλων ἀδόλων, ἀκαπηλεύτων, νοῦν ἐχόντων, οἷος εἶ σύ. ἕξει δὲ, σὺν θεῷ εἰρήσθω, σὲ μὲν δι' ἐμοῦ, διὰ σοῦ δὲ τοὺς φίλους τοὺς ἐμούς τε καὶ τοὺς σούς· ὧν ὅ,τι ἄν τις ἀγαθὸν εἰς αὐτὸν ἐργάσηται, τούτου τὴν χάριν ὀφείλειν ἐγὼ δίκαιός εἰμι.

ΤΩ ΑΔΕΛΦΩ.

ΤΟ μὲν τὰς γυναῖκας βοᾶν καὶ στερνοτυπεῖσθαι, καὶ σπαράττειν τὰς κόμας, ἐπιφανέντων ἢ προσαγγελθέντων πολεμίων, ἧττον ἂν δόξειε δεινόν. καίτοι καὶ τοῦτο δεινὸν ὁ Πλάτων οἴεται, τὸ μηδὲ ὥσπερ τὰς ὄρνις ἐθέλειν ἀμυνομένας ὑπὲρ τῶν νεοττῶν πρὸς ὁντινοῦν τῶν ἀλκιμωτάτων ἀγωνίσασθαι, ἀλλὰ δόξαν καταισχύνειν τοῦ τῶν ἀνθρώπων γένους, ὅτι πάντων θηρίων ἀτολμότατον γέγονε. τὸ δὲ καὶ σὲ ταῦτα ἐκείνοις πλημμελεῖν, καὶ νύκτωρ ἐκδειματοῦσθαι καὶ διανίστασθαι καὶ βοᾶν περὶ αὐτὴν τοῦ φρουρίου τὴν θύραν ἑστάναι βαρβάρους· τοιαῦτα γάρ τις ἀπήγγελλε περὶ σοῦ· πῶς ἔτι ταῦτα οἷσθ' ἂν ἀλλοίως ἔοικεν εἶναι, ἐμὸν ἀδελφὸν ὄντα, ἔπειτα δειλὸν εἶναι. ἔγωγέ τοι πα-

ἐξανατειλάσης εὐθὺς ἡμέρας ἐξιππασάμενος, ὡς δυνατὸν πορρωτάτω, καὶ ὠσὶ καὶ ὀφθαλμοῖς τὰ κατὰ τοὺς ἀπελάτας τούτους ἅπαντα πολυπραγμονῶ. οὐδὲ γὰρ ἄξιον καλεῖν αὐτοὺς πολεμίους, ἀλλὰ λῃστὰς ἢ λωποδύτας, ἤ τι τοιοῦτον ὄνομα μικροπρεπέστατον, οἳ μηδένα τῶν ἐρρωμένως ἐπιφερομένων ὑφίστανται, ἀλλὰ μόνους τοὺς καταπλῆγας ἀποσφάττουσιν, ὥσπερ ἱερεῖα, καὶ περιδύουσι. νύκτωρ δὲ μετὰ τῶν ἐφήβων περιπολῶ τὸν λόφον, καὶ παρέχω ταῖς γυναιξὶ τοῦ καθεύδειν ἄδειαν, ἐπισταμέναις, ὅτι περὶ αὐτῶν τινὲς ἐγρηγόρασι. πάρεισι δέ μοι καὶ στρατιῶται τοῦ τῶν Βαλαγριτῶν τάγματος· οὗτοι πρότερον μὲν ὑπὸ Κερεάλιον ἀρχὴν, ἦσαν ἱπποτοξόται. τούτου δὲ καταστάντος εἰς τὴν ἀρχὴν, ἀπημπολημένων αὐτοῖς τῶν ἵππων, ἐγένοντο μόνον τοξόται. ἐμοὶ δὲ οὕτω ἀποχρῶσι καὶ ἄνιπποι. δεῖ δὲ τοξείας ἢ μὲν ὑπὲρ φρεάτων, ὑπὲρ τοῦ ποταμοῦ. ὕδωρ γὰρ οὐκ ἔχομεν εἴσω τοῦ περιβόλου· ἐπεὶ τί ἐκώλυε διαφέρειν τὴν πολιορκίαν αὐλουμένους τε καὶ κωμάζοντας; νῦν δὲ ἢ κρατεῖν δεῖ μαχομένους ἢ ἀποθνήσκειν εἰς χεῖρας ἰόντας τοῖς πολεμίοις ἀντὶ τοῦ διψῆν· οὗ τί ἂν ἐλεεινότερον γένοιτο. ὥστε κἂν ὑπ' ἀνάγκης, ἄνδρες εἴημεν ἀγαθοὶ, καὶ σὺ δὴ προθυμοῦ, καὶ ἑτέρους παρακάλει, καὶ τὸ ζεῦγος τῶν ἵππων τῶν ἀδηφάγων τῶν ἐπὶ τοῦ φόρῳ τρεφομένων, ἄγεσθαι κέλευε παρὰ σέ. πάντως μᾶλλον ἐν τοῖς τοιούτοις καιροῖς, ἵππος οὐκ ἀργὸν τὸ κτῆμα. καὶ γὰρ προδραμεῖν τε καὶ κατασκέψασθαι, καὶ ἀπαγγεῖλαι δι' ἐλαχίστου, πάντα ταῦτα ἵππος δύναται ῥᾳδίως ποιεῖν. κἂν δέῃ σοι τοξοτῶν, μεταπέμπου, καὶ ἥξουσι. τοὺς γὰρ κωπέας τοὺς φυκοκωπίους, οὐδ' ἐγὼ θαρρῶ συμμάχους, ὥσπερ οὐδὲ τοὺς παρ' ἐμοὶ κηπωρούς. ζητῶ δὲ ἄνδρας ὀλίγους οὐ ψευδομένους τὸν ἄνδρα· κἂν ἐπιτύχω τοιούτων, σὺν θεῷ δὲ εἰρήσθω, θαρρῶ. δέῃ δὲ ἀποθνήσκειν, ἐνταῦθα τὸ φιλοσοφίας ὄφελος τὸ μηδὲν ἡγεῖσθαι δεινὸν ἀναχωρῆσαι τοῦ θυλακίου τοῦ κρεϋλίων. εἰ δὲ πρὸς τὴν γυναῖκα καὶ τὸ παιδίον ἄτεγκτος ἔσομαι, τοῦτο δὲ οὐ σφόδρα διεγγυῶμαι· ὡς ἔγωγε βουλοίμην ἂν τοσαῦτα φιλοσοφίαν δύνασθαι. ἀλλὰ μήτοι ποτὲ διαπείρᾳ λάβοιμι, μὴ, ὦ σῶτερ μὴ ὦ ἐλευθέριε.

ΟΛΥΜΠΙῼ.

ΧΘΕΣ καὶ πρώην ἐπὶ τῶν ἐν ἀρχαῖς ὑπάτων, ὧν ἅτερος ἐστὶν Ἀρισταίνετος, τὸν γὰρ συνάρχοντα ἀγνοῶ, κατασεσημασμένην ἐκομισάμην ἐπιστολὴν, τὸ σὸν τῆς ἱερᾶς κεφαλῆς ἐπιγεγραμμένην ὄνομα· τεκμαίρομαι δὲ αὐτὴν εἶναι παμπάλαιον, τῷ τε θριπηδέστατον γεγονέναι, καὶ τῷ συγκεχύσθαι τὰ πλείονα τῶν γραμμάτων. ἐγὼ δὲ ἠξίουν μὴ καθάπερ δασμόν τινα ἐτήσιον, τὴν ἐπιστολὴν πέμπεσθαι, μηδὲ ἕνα ποιεῖσθαι διακομιστὴν μόνον τὸν φίλτατον Σύρον. οὕτω γὰρ συμβαίνει τὸ μηδὲ νεαροῖς, ἀλλ' ἑώλοις αὐτοῖς περιτυγχάνειν. ὥσπερ οὖν ἐγὼ, καὶ αὐτὸς οὕτω ποίει. οὐδεὶς

βασιλέως

βασιλέως ἀγγελιαφόρους δημοσίων ἵππων ἀμείβων ἔξω τῆς πόλεως, ᾧ μὴ τὰ πρὸς τὴν σὴν λογιότητα μέρος γίνεται τοῦ κατ' ἐπὶ φορτίου· εἰ μὲν οὖν ἀποδιδόασιν, ἢ πάντες, ἢ τινες αὐτῶν, πολλὰ κἀγαθὰ τοῖς ἀποδιδοῦσι γένοιτο, χρηστοῖς οὖσιν· εἰ δὲ μή, καὶ ταύτῃ σὺ σοφώτερος, ἀπιστῶν οἷς ἄξιον. ἀλλ' ἵνα μηδὲ ἡμεῖς μάτην κόπτωμεν τοὺς ὑπογραφέας, τὰς ἀποδοθησομένας ἐπιστολὰς ὑπαγορεύοντες, μαθεῖν ἀξιῶ· μεθαρμοσόμεθα γὰρ τοῦ λοιποῦ· καὶ μόνῳ πιστεύσω τῷ Πέτρῳ· ταύτην γέ τοι τὴν ἐπιστολήν, Πέτρον οἶμαι διακομιεῖν, παρὰ μέσης λαβόντα τῆς ἱερᾶς χειρός· στέλλω γάρ, αὐτὴν ἀπὸ Πενταπόλεως ἐγὼ πρὸς τὴν διδάσκαλον τὴν κοινήν· αὕτη δὲ ὅτῳ βούλεται δώσει· βουλήσεται δέ, εὖ οἶδ' ὅτι, τῷ γνωριμωτάτῳ παρασχεῖν. καὶ γὰρ οὐδ' ἴσμεν ὦ φίλτατε καὶ θαυμάσιε, εἰ καὶ πάλιν ἔξεστι προσειπεῖν ἡμᾶς ἀλλήλους. κακίᾳ γὰρ στρατηγῶν, ἀμαχεὶ γέγονε τῶν πολεμίων ἡ χώρα, καὶ μόνοι ζῶμεν ὅσοι τὰ ἐρύματα κατειλήφαμεν, τῶν ἐν τοῖς πεδίοις κατειλημμένων, ὥσπερ ἱερείων ἀπεσφαγμένων· δέδιμεν δὲ τὴν προσεδρίαν αὐτῶν μὴ χρονία γινομένη, ἀλλὰ παραστήσηται τὰ πολλὰ τῶν φρουρίων. ταύτῃ καὶ τοῖς προτειχίσμασι τοῖς περὶ τῶν δώρων σοι οὐκ ἀπεκρινάμην. οὐ γάρ μοι σχολή, πρὸς ἑνὶ μηχανῇ τὸν νοῦν ἔχοντι. κατασκευάζομαι γὰρ ὡς ἂν ἀπὸ τῶν πύργων ἐκηβολώτατα πέμποιμεν ἀξιόλογα λίθων βάρη. ἅμα δὲ καὶ ἐκδίδωμί σοι πέμπειν μοι δῶρα· δεῖ γὰρ εἰκέναι Ὀλυμπίῳ Συνέσιον· μὴ μέντοι τρυφῶντα δῶρα. καὶ γὰρ καὶ τότε τὴν τρυφὴν ἐμεμψάμην τῶν καταλυμάτων τοῦ συναπτίου. ἀλλ' ἔστω στρατιωτικά, τόξα καὶ βέλη, μετὰ τῶν συεσκίων μέντοι τὰ βέλη. τόξα μὲν οὖν καὶ ἑτέρωθεν ὠνησαίμην, καὶ τὰ ὄντα ἀνακτησαίμην· βέλη δὲ οὐ ῥᾴδιόν ἐστι ποιήσασθαι, οὐκ ὡς ὥστε καὶ ἐπιτήδεια. τὰ γὰρ αἰγύπτια ταῦτα τοῖς γόνασιν οἰδοῦντα, τοῖς παραγονατίοις σειάζει. ταύτῃ καὶ σφάλλεται περὶ ἑαυτό. ἔοικε γὰρ τοῖς ἐκ πρώτης ἀφετηρίας ἐμποδιζομένοις τε καὶ προσκόπτουσι. τὰ παρ' ὑμῖν δέ, εὐμήκη τέ ἐστι καὶ ἀκριβῶς εἰς ἑνὸς κυλίνδρου σχῆμα στρογγύλλεται· ὅπερ ὃ πολύ ἐστιν εἰς εὐθυπορίαν τῆς πτήσεως. ταῦτά μοι πέμπειν· καὶ χαλινοὺς ἵππων ἀγαθοὺς εἰς χρῆσιν· ἐπεὶ καὶ τὸν ἵππον τὸν ἰταλὸν ὃν ἐπῄνεσας τῇ γλώττῃ τῇ καλῇ, σφόδρα ἂν εἶδον ἡδέως ἐπειδὴ καὶ πατέρα πολλῶν ἀγαθῶν ἡμῖν αὐτὸν ὑπισχνοῦ· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ κάτω που τῆς ἐπιστολῆς, μετὰ τὴν ὑπογραφὴν εὗρον ὅτι μένοι ἐδέησε τῶν ἵππων ἐν τῇ Σελευκείᾳ, τοῦ ναυκλήρου διὰ τὸν καιρὸν παραιτησαμένου τοῦτο φορτίον. ἐπειδὴ δὲ μήτε τὴν λέξιν ἐπέγνων ἀδελφὴν οὖσαν τῆς σῆς, μήτε τὴν χεῖρα, μήτε τὴν ἀκρίβειαν τῆς γραφῆς, ἐδικαίωσα, μὴ ἀγνοεῖσθαί σοι τοῦτο· ἄτοπον γάρ, εἰ τοιοῦτος ὢν ὁ ἵππος μήτε ἐμοί, μήτε σοὶ σώζοιτο.

ΠΥΛΑΙΜΕΝΕΙ.

ΕΔΕΞΑΜΗΝ τὴν ἐπιστολήν, ἐν ᾗ πάλιν ἐμέμψω τὴν τύχην, ὡς οὐδὲν περὶ σοῦ βεβουλευμένην φιλανθρωπότερον. μὴ σύ γε ὦ φίλτατε ἑταίρων· οὐ γὰρ ἄξιον ἐγκαλεῖν, ἀλλὰ παραμυθεῖσθαι. ἔξεστι δὲ ὄντι τοιούτῳ, ἥκειν πρὸς ἡμᾶς. ἀδελφὸν εὑρήσεις οἶκον. οὐ πλουτοῦμεν μὲν ὦ 'γαθέ, ἀλλὰ τὰ παρόντα ἀρκεῖ καὶ Πυλαιμένει κἀμοί· εἰ δὲ καὶ σὺ παρέσῃ, τυχὸν καὶ πλουτήσομεν. ἀπὸ τῶν ἴσων ἀφορμῶν ἕτεροι πλείω τῶν μετρίων ἔχουσιν· ἐγὼ δὲ κακὸς οἰκονόμος· ἀλλὰ τέως ἀτέχνως καὶ πρὸς τὴν ἀκριβεστάτην ἀμελεῖν τὰ πατρῷα, ἃ δὴ δύναται βόσκειν φιλόσοφον, μὴ τὰ τυχόντα ἡγοῦ προσλαβόντα καὶ προνοίας. ταῦτα περὶ τούτων καὶ μὴ ἄλλως ποίει, εἰ μή τι μεταξὺ βέλτιον πέπραχας· καὶ πάλιν διανοῇ τὴν Ἡράκλειαν ἀφιστάναι κειμένην. ἐπιστολὰς οὐ γέγραφα πρὸς οὓς εἴωθα, διὰ τὸν καιρόν· ἀλλὰ προσφίλω ἅπασι γέγραφα, φάκελλον ἐπιστολῶν Διογένει δούς. ἀνεψιός ἐστιν ὁ Διογένης ἐμός. εἰ μὲν οὖν ἐπέτυχέ σου ζητῶν· ἐζήτησε γὰρ οἶδ' ὅτι· καὶ δὴ τὸν φάκελλον ἐπιδέδωκεν. οὐ γὰρ ἐπεγέγραπτο. εἰ δὲ μή, ναύκληρον αἴτει δεῖξαί σοι τὸν νεανίσκον, καὶ κομισάμενος τὰς ἐπιστολάς, αὐτὸς ἅπασι δίδου. εἰσὶ δὲ οὓς περὶ πλείστου ποιοῦμαι παρ' ἐμοῦ προσερρῆσθαι· ὁ πατὴρ Πρόκλος, Τρύφων ὁ παρ' ἡμῖν ἄρξας, Σιμπλίκιος καὶ ἀνὴρ καὶ ἄρχων ἀγαθὸς καὶ φίλος ἐμός· ἐπίδος αὐτῷ τὴν ἐπιστολήν, ἐν ᾧ παρέσει χρόνῳ, χρῆσαι τῷ ἀνδρί, καλὸν γὰρ καὶ συσχολάσαι στρατιώτῃ ποιητικῷ. στρουθοὺς μεγάλας ἀπὸ τῶν ἐν εἰρήνῃ κυνηγεσίων εἴχομεν· ἀλλ' οὐκ ἦν αὐτὰς στέλλειν ἐπὶ θάλατταν, διὰ τῶν ὅπλων τῶν πολεμίων, οὐδὲ ἄλλο τι τῶν παρὰ τὰς ἀκτὰς ὄντων ἐξῆν ἐνθεῖναι τοῖς πλοίοις. οἶνος οὖν μόνος ἐστὶ τὸ φορτίον· ἐλαίου γὰρ οὐ μὰ τὴν τιμίαν σοῦ κεφαλήν, οὐδὲ κύαθον ἀγώγιμον ἔχομεν, οὔκουν ὅσα γε καὶ ἐμὲ εἰδέναι. τοσάδε οὖν οἴνου ξέστια λάβε· λήψῃ δέ, ἐπιδοὺς τὸ πρὸς Ἰούλιον πρόσταγμα. προσέσκεπται δὲ τῇ ἐπιστολῇ τοῦ μὴ διαπεσεῖν ἕνεκα, καὶ τῷ πατρὶ Πρόκλῳ γεγράφηκα, καὶ ταῦτα πέπομφα. δεξάσθω καὶ τὴν ἐπιστολὴν παρὰ σοῦ, καὶ τὸν οἶνον παρὰ τοῦ Ἰουλίου Τρύφωνι τῷ χρυσῷ. δεῖ γάρ τι καὶ ἐν τούτοις ψυχρὸν εἰπεῖν καὶ γοργίαιον. Τρύφωνι τὰ δῶρα παρεσκευάσαμεν, ὀπὸν σιλφίου πολύν. ἀγαθὸν γὰρ ἡ Κυρήνη καὶ τοῦτον ἐκτρέφει· οὐ μὴν ἐξεγένετο πέμπειν τό γε νῦν ἔχον· ἀλλ' ἐκπέμψαιμεν ἂν εἰς ἑτέραν ναῦν, ὅτε μὴ καὶ ὑμῖν μετ' αὐτοῦ μὲν τὰς στρουθούς, καταμόνας δὲ τοὔλαιον.

ΤΩ ΑΔΕΛΦΩ.

ΠΟΙΜΕΝΙΟΣ οὗτος ὁ τὴν ἐπιστολήν σοι διδούς, ἐστάλη πρὸς ἡμᾶς ὑπὸ τοῦ μικρῷ πρότερον δυναστεύσαντος Ἀρταβαζάκου ἐπὶ τῆς οὐσίας ἁπάσης ὧν ἐν τοῖς τῇδε τόποις ἐγεγόνει κύριος, ἀλλ' ἐν ὑποθέσει τοιαύτῃ

περὶ ὧν

πρᾶον ἑαυτὸν παρεῖχε τε μετριώτατον. καί τοι τις ἕτερος οὕτως ἐχρήσατο τῷ καιρῷ; Ποιμενίου δὲ οὐδεὶς Λιβύων τὴν τότε δύναμιν ἐβαρύνετο. μέγα τεκμήριον· λυπεῖ τὰς πόλεις ἀναχωρῶν· σὺ δέ μοι τὸν ἄνδρα φιλίως τε ὥσπερ εἰκὸς, ἐπαίνεσον ἐπὶ καλοκαγαθίᾳ.

ΤΩ ΑΥΤΩ.

ΟΝΑΙΜΗΝ τῶν Ἀθηνῶν, ὁπόσα βούλει· ὥστε μοι δοκῶ πλεῖν ἢ παλαιστῇ καὶ δακτύλῳ γεγονέναι σοφώτερος. ἔξεστι δὲ καὶ αὐτόθεν τῆς θείας σοφίας πεῖράν σοί τινα παρασχεῖν. ἀμέλει γὰρ ἀναγυρασιόθεν σοι γράφω, καὶ Σφηττοῖ γέγονα, καὶ Θριῶζε, καὶ Κηφισιᾶσι, καὶ Φαληροῖ· καὶ κακὸς κακῶς ὁ δεῦρό με κομίσας ἀπόλοιτο ναύκληρος· ὡς οὐδὲν ἔχουσιν αἱ νῦν Ἀθῆναι σεμνὸν, ἀλλ᾽ ἢ τὰ κλεινὰ τῶν χωρίων ὀνόματα, καὶ καθάπερ ἱερείου διαπεπραγμένου τὸ δέρμα λείπεται, γνώρισμα τοῦ πάλαι ποτὲ ζώου· οὕτως ἐνθένδε φιλοσοφίας ἐξῳκισμένης, λείπεται περινοστοῦντα θαυμάζειν τὴν Ἀκαδημίαν τε καὶ τὸ Λύκειον, καὶ νὴ Δία τὴν ποικίλην στοὰν, τὴν ἐπώνυμον τῆς Χρυσίππου φιλοσοφίας, νῦν οὐκέτ᾽ οὖσαν ποικίλην. ὁ γὰρ ἀνθύπατος τὰς σανίδας ἀφείλετο, αἷς ἐγκατέθετο τὴν τέχνην ὁ ἐκ Θάσου Πολύγνωτος. νῦν μὲν οὖν ἐν τοῖς καθ᾽ ἡμᾶς χρόνοις Αἴγυπτος τρέφει τὰς Ὑπατίας δεξαμένη γονάς· αἱ δὲ Ἀθῆναι, πάλαι μὲν ἦν ἡ πόλις ἑστία σοφῶν, τὸ δὲ νῦν ἔχον, σεμνύνουσιν αὐτὰς οἱ μελιττουργοί. ταῦτ᾽ ἄρα καὶ ἡ ξυνωρὶς τῶν σοφῶν πλουταρχείων, οἵτινες οὐ τῇ φήμῃ τῶν λόγων ἀγείρουσιν ἐν τοῖς θεάτροις τοὺς νέους, ἀλλὰ τοῖς ἐξ Ὑμηττοῦ σταμνίοις.

ΕΡΚΟΥΛΙΑΝΩ.

ΕΙ τῆς Ὀδυσσέως πλάνης κέρδος ἔφησεν Ὅμηρος πολλῶν ἀνθρώπων ἰδεῖν τε ἄστεα καὶ γνῶναι τὸν νόον, καὶ ταῦτα τῆς περιφορήσεως αὐτῷ γινομένης οὐ πρὸς ἄνδρας χαρίεντας, ἀλλὰ πρὸς Λαιστρυγόνας καὶ κύκλωπας, ἦ που θαυμαστῶς ἂν ἡ ποίησις ὕμνησε τὴν ἐμήν τε καὶ σὴν ἀποδημίαν, παρασχοῦσαν ἡμῖν εἰς πεῖραν ἐλθεῖν τῶν καὶ διὰ φήμης ἀπιστουμένων. αὐτόπται γάρ τοι καὶ αὐτήκοοι γεγόναμεν τῆς γνησίας καθηγεμόνος τῶν φιλοσοφίας ὀργίων. εἰ δὲ καὶ ἀνθρωπικαὶ χρεῖαι τοὺς κοινωνήσαντας διαθέσει συνδέουσιν, ἡμᾶς κατὰ τὸν νοῦν τὸν ἐν ἡμῖν τὸ ἄριστον συγγενομένους, θεῖος ἀπαιτεῖ νόμος τἀλλήλων τιμᾶν. ἐγὼ μὲν οὖν καὶ τῆς σωματικῆς συνηθείας ἀπολελαυκὼς, ὁρᾶν τε ἀπόντα δοκῶ, τὸ ἐναποτεθὲν ἀπὸ τῆς διαθέσεως εἶδος περιχλειζομένης τῆς μνήμης, καὶ ἐμβομβεῖμου ταῖς ἀκοαῖς ἡ θαυμαστῶς γλυκεῖα τῶν ἱερῶν σου λογίων ἠχώ· σὺ δὲ ἡμῖν εἴπερ οὐχ οὕτως ἔχεις, ἀδικεῖς· εἰ δὲ ἔχεις, οὐ μέγα ποιεῖς. ἀποδίδως γὰρ διαθέσεως ὄφλημα. ὅταν δὲ πρὸς τὴν ἐν φιλοσοφίᾳ κοινωνίαν ἀπίδω, καὶ φιλοσοφίαν ἐκείνην, περὶ

ης πολλὰ συγκεκόφαμεν, ἐνταῦθα ἤδη τοῦ λογισμοῦ γινόμενος, θεῷ βραβευτῇ τῆς συντυχίας ἡμῶν ἀνατίθημι. οὐ γὰρ ἂν ἀπ᾽ ἐλάττονος ἢ θείας αἰτίας Συνέσιος ὁ τὸ πρᾶγμα ἥκιστα δημοσιεύων, καὶ πλείοσι μὲν συνών, ἐπ᾽ ἀνθρωπικῆς δὲ κοινωνίας τὰς συνουσίας ποιούμενος, φιλοσοφίαν δὲ ἐν ἀρρήτων ἀρρητοτάτοις ἔχων, οὕτω προχείρως ἐμαυτόν τε καὶ τὰ ἐμαυτοῦ κτήματα ἀνεκάλυψα· ἀνδρὶ καταβραχὺ δόντι μοι καὶ λαβόντι τὸν λόγον. ἐπειδὴ δὲ οὖν γέγονέ τις οὗτος πρὸς ὃν ἐξωρχησάμην τὰ τέως ἀνέκπυστα, καὶ τῆς σοφῆς τοῦ Πρωτέως ἐπελαθόμην τέχνης· οὐ γὰρ ἀνάγκη τις ἦν, ἢ συνεῖναι τοῖς ἀνθρώποις οὐ θείως, ἀλλὰ πολιτικῶς· ἐπεὶ γέγονε τοῦτο, οὐ προθεμένης μοι τῆς γνώμης, ἀλλ᾽ ἀκατασκεύαστον ἄφνω προῆλθον, ἐγὼ θεὸν ἡγεμόνα τοῦ παραδόξου λογίζομαι, παρ᾽ οὗ τέλος αἰτήσομεν τῶν δι᾽ αὐτὸν ἠργμένων· καὶ δοίη μετ᾽ ἀλλήλων φιλοσοφεῖν. εἰ δὲ μὴ τοῦτο, πάντως φιλοσοφεῖν. ὡς ἔγωγε ἐνόντας μοι λογισμοὺς τῇ ψυχῇ λόγους περὶ τῆς ὑποθέσεως ἣν ἐπραγματευόμεθα, καταχέαι μὲν ὠδίνω τῆς ἐπιστολῆς· οὐ μὴν τοῦτο ποιήσω. σοὶ γὰρ ἂν κατὰ θεὸν γένοιτο συγγενέσθαι καὶ ἡμῖν περὶ τούτων, καὶ πολλοῖς ἄμεινον εἰδόσιν· ἐμοὶ δὲ οὐ καλῶς ἔχει γραμματείῳ πιστεύειν τὰ τοιάδε. τὸ γὰρ τῆς ἐπιστολῆς πρᾶγμα, οὐκ ἐχέμυθον, ἀλλὰ φύσιν ἔχει τοῖς περιτυχοῦσι προσδιαλέγεσθαι. ἔρρωσο, καὶ φιλοσόφει, καὶ διατέλει τὸ ἐν ἡμῖν ἀνακεχωσμένον ὄμμα ἀνορύττων. τὸ γάρ τοι βιοῦν ὀρθῶς, ἅτε δὴ οἶμαι πρεσβεῖον τοῦ φρονεῖν, ὑπὸ τῶν ἀρχαίων καὶ φρονίμων ἀνδρῶν σπουδάζεσθαι καταδέδεικται. μὴ καθαρῷ γὰρ καθαροῦ ἐφάπτεσθαι, φησὶν οὐ θεμιτὸν ἡ θεσπεσία φωνή· οἱ πολλοὶ δὲ οὐ διὰ τὸ φρονεῖν, ἀλλ᾽ αὐτὸ δι᾽ αὐτό, καὶ τελειότητα ἀνθρωπίνην ἡγοῦνται τὸ βιοῦν ὀρθῶς, τὴν ὁδὸν οὐχ ὁδόν, ἀλλ᾽ ἐφ᾽ ὃ δεῖ δι᾽ αὐτῆς φθάσαι νομίζοντες, κακῶς φρονοῦντες. σωφροσύνη γὰρ ἄλογος, καὶ ἀποχὴ κρεωδαισίας πολλὴ παρὰ πολλοῖς ἀλόγοις εἴδεσιν ἐνδέδοται παρὰ τῆς φύσεως· ἀλλ᾽ οὐκ ἐπαινοῦμεν οὔτε κορώνην, οὔτ᾽ ἄλλο τι τῶν εὐφραινομένων φυσικὴν ἀρετήν, ὅτι φρονήσεως ἔρημα· ἡ δὲ κατὰ νοῦν ζωή, τέλος ἀνθρώπου. ταύτην μετίωμεν, θεόθεν τε αἰτοῦντες θεῖα φρονεῖν, καὶ αὐτοὶ τὸ δυνατὸν εἴπον τὸ φρονεῖν ἁπανταχόθεν συλλέγοντες.

ΤΩ ΑΥΤΩ.

ΗΚΟΥΣΑ που τὴν ὀψὲ ἂν λέγειν ἀνδρὸς ἐπαινοῦντος χρείαν ἐπιστολῆς, καὶ τοῦτ᾽ αὐτὸ τῶν πολλῶν καὶ θαυμαστῶν λόγων σοφιστὴς ὑπόθεσιν ἐπεποίητο· ἐξηρηγεῖτο δὲ αὐτῆς τὸ ἐγκώμιον πολλαχῇ μὲν καὶ ἄλλῃ, μάλιστα δὲ ἀπὸ τοῦ δύνασθαι τὴν ἐπιστολὴν ἐρώντων οὐκ ἐντυγχανόντων εἶναι παραμυθίαν, παρεχομένην ἐν ἀπουσίᾳ σωμάτων φαντασίαν τῆς παρουσίας, καὶ τῷ δοκεῖν προσδιαλέγεσθαι ψυχῆς ἐκπιμπλᾶσαν τὸ ἐφιέμενον. ταῦτα δὲ οὖν ἀμφοῖν τὴν εὕρεσιν τῶν γραμμάτων· καὶ ἀνθρώπου μὲν οὐδενὸς ἠξίουν,

θεοῦ δὲ εἰς ἀνθρώπους ἐστὶ τὴν δόσιν. ἐγὼ μὲν οὖν ἀπολαύω τῆς ἱερᾶς τῆσ-
δε τοῦ θεοῦ χάριτος, καὶ πρὸς ὃν ἔδει λαλεῖν, εἰ μὴ δυνάμενος λαλεῖν, ἀλλ᾽
ἐπεὶ γράφειν δυνάμενος, θαμὰ τοῦτο ποιῶ, καὶ κατὰ τὸ ἐνδεχόμενον συνεί-
μι, καὶ ἀπολαύω τῶν ἐμῶν παιδικῶν. αὐτὸς δὲ εἰ μὴ πικρὸν εἰπεῖν, συνδιέ-
στησας καὶ τῷ τόπῳ τὴν γνώμην· κἂν μὴ παύσῃ σαυτὸν ἀφέλκων τῶν ἀδολώ-
τατα καὶ ἀσκήνως ἠγαπηκότων, ἐμιμήσω τὰς χελιδόνας, αἳ ταῖς τῶν ἀνθρώ-
πων οἰκίαις ἐνοικίζονται μὲν μετὰ τοῦ φθέγγεσθαι, σιωπῶσαι δὲ ἐξοικί-
ζονται. ταῦτα πρὸς ἄνθρωπον ἔτι καὶ ἀνθρωπικὰ τὰ ἐγκλήματα· εἰ δὲ ἥ-
νωσας διὰ φιλοσοφίας τὰ δύο διεστῶτα, καὶ φίλον μὲν τὸ καλόν, καλὸν δὲ
τὸ αὐτό· τοῦτο δὲ σὺ ὂν τοῦ νοῦ λέγοντος ἤκουσας, οὐκέτι κρίνομεν ὑπερόψιμον
τὴν πρὸς ἡμᾶς σιωπήν, ἀλλὰ συνηδόμεθα φιλοσοφοῦντι, καὶ πραγματευο-
μένῳ μὲν τὸ μικροπρεπεύεσθαι, συνόντι δὲ τοῖς παρὰ σοὶ κρείττοσι, τοῖς ἐν
ἡμῖν κρείττοσιν. εἴης τοιοῦτος ἀνδρῶν ἄριστε, καὶ ἐμοὶ τε ποθητὲ ὄντως
ἀδελφέ.

ΤΩ ΑΥΤΩ.

ΕΙ τοσοῦτόν ἐστι κέντρον πειθοῦς ἐν τοῖς γράμμασιν, εἰ τοσοῦτον αἱ τῶν ἠθῶν εἰ-
κόνες τῆς ζώσης χηρεύουσαι συμπαθείας καὶ χάριτος θέλγουσιν ἑκάστοτε τοὺς ἀ-
ναγινώσκουσιν, ἦπου χρῆμα ἀμήχανον ἂν εἴη, τὸ αὐτοπροσώπως αὐτῶν
ἐπαφήσασθαι. ἐμὲ γέ τοι καὶ πρότερον μὲν ἤρκει τῇ γλυκείᾳ σειρῆνι τῶν λόγων·
οὐ μὴν ἀμφισβητείην ἀληθῆ λέγων, ὡς ἡδίων ἂν ἡ δευτέρα μοι πεῖρα γένοι-
το. οὐ γὰρ ἂν γένοιτο ἀγαθοῦ παρόντος, ὥσπερ ἀπόντος, τῷ πεπειραμένῳ
συναίσθησις. τοῦ μὲν γάρ, ἡ συνέχεια τῆς ἀπολαύσεως κλέπτει τῆς εὐφρο-
σύνης τὴν αἴσθησιν· ὁ δέ, κατὰ μικρὸν χωρισθεὶς τῶν ἡδέων, εὐθὺς ἔχει κεν-
τοῦσαν ἐκ παραλλήλου τὴν μνήμην, οἵων ἄρα ὄντως στερίσκεται. ἔλθοις
οὖν φιλτάτη κεφαλή, καὶ ἀλλήλοις ἐπὶ φιλοσοφίᾳ συγγενοίμεθα τοῖς ἐνηρ-
γημένοις πρέποντα ἐποικοδομοῦντες, ἵν᾽ ἐκ τελέων τέλεον ἐκφανῇ κάλ-
λος, ἀλλὰ μὴ κολοβόν. εἰ δέ, ὅπερ ἀπεύχεσθαι δίκαιον, ἀλλήλων διαμάρ-
τοιμεν, δῆλον ὡς τοὐμόν ἐστι τὸ βλαπτόμενον. σοὶ μὲν γὰρ εὐτυχούσης ἐν-
θάδε πολυανδρίου παιδείας, (συνέσονται) πολλοὶ Συνεσίου καὶ βελτίους, καὶ ὅ-
μοιοι· ἡ δὲ πατρὶς ὅτι μὲν πατρίς, ἐμοὶ τίμιον. πρὸς δὲ φιλοσοφίαν, οὐκ οἶδ᾽ ὅν-
τινα τρόπον ἀπεσκληκότως ἔχει. ἔστιν οὖν οὐκ ἀδεὲς ἀβοηθήτῳ μένειν, οὐκ ὄν-
τος τοῦ συγκορυβαντιῶντος. εἰ δὲ δὴ καὶ δοίημεν εἶναί τινας, Πῶς ἂν ἔπειτ᾽ Ὀδυ-
σῆος ἐγὼ θείοιο λαθοίμην· πρὸς ποῖον ἄλλο πυρσὸν παρατείνεις μετὰ τὴν
ἱερὰν σου ψυχήν, ἀποτέκοιμι τοῦ νοῦ φωτοειδὲς ἔγγονον· τίς οὕτως οἷος σφο-
δρῶς σπινθῆρα κεκρυμμένον καὶ ἀγαπῶντα λανθάνειν μηχαναῖς ἁπάσαις
ἐκκαλέσασθαι, καὶ ἐξάψαι, καὶ πῦρ λαμπρὸν ἀναδεῖξαι. θεὸς οὖν ἀμ-
φοῖν ἀποδοσί τε καὶ συνόδου παρείη· θεοῦ δὲ παρόντος, ἄπεισιν ἄπορον πόλεμον.
ἔρρωσο, καὶ φιλοσόφει, καὶ τὸ ἐν σαυτῷ θεῖον ἄναγε ἐπὶ τὸ πρωτόγονον θεῖον.

καλὸν ἄρα πᾶσαν ἐμὴν ἐπιστολὴν, τοῦτο παρ' ἐμοῦ τῇ τιμίᾳ σου διαθέ-
σει λέγειν, ὃ φασὶ τὸν Πλωτῖνον εἰπεῖν τοῖς παραγινομένοις, ἀναλύοντα τὴν
ψυχὴν ἀπὸ τοῦ σώματος.

ΤΩ ΑΥΤΩ.

ΤΩΝ ἐρώτων οἱ μὲν χαμαὶ ἐρχόμενοι καὶ ἀνθρωπικὰς τὰς ἀρχὰς ἔ-
χοντες, ἀπεχθεῖς τέ εἰσι καὶ ἐξίτηλοι τῇ παρουσίᾳ μόνῃ καὶ μόλις μεθ' ὑμῶν μέ-
νοι· οἷς δὲ ὁ ἐφεστὼς βραβευτὴς θεὸς, κατὰ τὴν θεσπεσίαν Πλάτωνος φωνὴν,
συντήξας τῇ τέχνῃ, καὶ ἕνα ἄμφω ποιήσας τοὺς ἀντερῶντας, οὗτοι καὶ χρό-
νου καὶ τόπου φύσιν ἐλέγχουσιν. οὐδὲν γὰρ ἐμποδὼν ψυχαῖς ἐφιεμέναις ἀλ-
λήλων ἀρρήτοις συνόδοις ὁμόσε χωρεῖν καὶ συμπλέκεσθαι. ἐκεῖθέν ποθεν
ἠρτῆσθαι δεῖ τὸ ἡμέτερον, εἰ μὴ τὰ φιλοσοφίας ὄργια μάτην οἱ μὲν αἰσχυνεῖν,
αἰσθήσει ἀγαπῶντες, καὶ ὅταν αὐτὴ μὴ ὑπὸ σωμάτων θυροκοπῆται, ψυ-
χῆς παρουσίαν οὐ περιστερόμενοι. τί οὖν πότνια, σὺ ταῖς ἐπιστολαῖς τῶν δα-
κρύων ἔχεις. εἰ μὲν γὰρ ἡμᾶς ἐλεῶν, ὅτι μήπω φιλοσοφοῦμεν, καὶ ταῦτα
δοκοῦντες καὶ λέγοντες, ἐπιγινώσκω τοῦ θρήνου τὴν ἀλήθειαν· εἰ δ' ὅτι τὴν
συνουσίαν ἡμῶν ἠδίκησεν ἀγνώμων ἡ τύχη· τοῦτο γάρ σοι τῶν ἐπιστολῶν τὸ
βούλημα· θῆλυ καὶ παιδαριῶδες τὸ ταῦτα ἀγαπᾶν, ἐφ' ὧν δύναται βλά-
πτειν ὁ δαίμων τὰ τέλη τῶν προαιρέσεων. ἐγὼ δὲ τὴν ἱερὰν κεφαλὴν, Ερ-
κουλιανὸν, ἠξίουν ἄνω βλέπειν, καὶ ὅλον εἶναι θεωρὸν τῶν ὄντων, καὶ τῆς τῶν
θνητῶν ἀρχῆς τὰς ἀρετὰς διαβαίνοντα, καὶ πάλαι τὰς ἀπεστραμμένας καὶ
κοσμούσας τὰ δεῦρο, καὶ ὡς πρὸς τοιοῦτόν μοι τῆς ἐπιστολῆς τὸ πρόσρημα,
πολλὰ φρονεῖν, οὐ χαίρειν οὐδὲ εὖ πράττειν τὸ μετριώτερον. ἐπιστατεῖ γὰρ
προστάξεσι νοῦς ἐλαττόνων, οὐχ ὃν ἠξίουν ἀνακεχῶσθαι παρά σοι, περὶ οὗ σοι
καὶ πάμπολλα διὰ δύο τῶν προτέρων ἐπιστολῶν διελέχθην, ὧν οὐδεμίαν
οἱ λαβόντες ἐπιδεδώκασιν. ἐπεί τοι πέμπτην ταύτην ἐκπέμπω τὴν ἐπι-
στολήν· ἀλλ' εἴθε μὴ καὶ ταύτην μάτην. γένοιτο δὴ ἂν οὐ μάτην, εἰ πρό-
τερον μὲν ἐπιδοθείη· τὸ δ' ἐπὶ τούτῳ, καὶ τούτου σεμνότερον κατανουθετήσει σε
καὶ παιδαγωγήσει, καὶ πείσει μεταθεῖναι τὴν τοῦ σώματος ἰσχὺν ἐπὶ τὴν
τῆς ψυχῆς ἀνδρείαν, οὐ τὴν ἐκ τῆς προτέρας καὶ περιγείου τετρακτύος τῶν ἀρε-
τῶν· ἀλλ' ἐπὶ τὴν ἀνάλογον ἐν τρίταις τε καὶ τετάρταις. ἅψαιο δὴ οὖν αὐ-
τῆς, ὅταν μηδὲν τῶν ἀνθρωπίνων θαυμάζῃς· κἂν μήπω σοι σαφὴς ἡ διαί-
ρεσις ᾖ τοῦ λελεγμένου, τίνες ἀρχεγονώτεραι, καὶ τίνες αἱ πολλοσταὶ τῶν ἀρε-
τῶν, τὸ ἐπὶ μηδενὶ κλάειν, ἀλλὰ πάντων τῶν τῇδε ἐν δίκῃ καταφρονεῖν,
ὅταν σοι παραγένηται, τοῦτο ἔστω σοὶ κανὼν, καὶ κριτήριον τῶν προτέρων τῆς
τεύξεως, ἵνα σοὶ καὶ πρὸς ἡμῶν τὸ πολλὰ φρονεῖν ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς ἐπιμελ-
θῇ. ἐρρωμένως διαβιῴης, φιλοσοφίας εὐθυμίαν πρυτανευούσης ἀκύμονα
δέσποτα ἀξιάγαστε. εἰ φιλοσοφία πρεσβεύειν οἶδεν ἀπάθειαν αὐτὴν, αἱ μέ-
σαι δὲ ἑξῆς εἰς μετριοπάθειαν ἵστανται, τὴν ἀπειροπάθειαν καὶ τὸ εὐταπεί-
νωτον,

νωτον που χώρας τάξωμεν. ἆρ' οὐχὶ πόῤῥω φιλοσοφίας, ἧς μύστην γενέσθαι σε κατηυξάμεθα; μὴ δῆτα ὦ πάντων ἐμοὶ προσφιλέστατε· ἀλλ' ἀῤῥενωπότερον ἡμῖν τὸν φίλον ἀποδείκνυε. ἅπασά μου ἡ οἰκία κατεδεήθη προσειπεῖν σε παρ' αὐτῆς. προσείρησο οὖν παρὰ πάντων, ἑκάστου μονονοὺκ ἐκχέαντος τὴν ψυχὴν τῇ προσρήσει· καὶ αὐτὸς παρ' ἡμῶν τὸν ἱπποτοξότην προσειπὲ παρακαλῶ.

ΤΩ ΑΥΤΩ.

ΜΗ θαυμάσῃς εἰ διακομιστῇ δυοῖν ἐπιστολαῖν ἑνὶ χρῶμαι· ἀλλὰ πρότερον μὲν αἰσθάνου δίκας ὑπέχων ἐγκλήματος ἀκαίρου, καὶ ἐμφοροῦ τῆς ἀδολεσχίας ἡμῶν· εἶτα καὶ χρείαν ἑτέραν ἐθέλω μοι πληρῶσαι τὰ δεύτερα γράμματα. αἰτῶ γὰρ τὸ ἐν ἰάμβοις ἐκεῖνο συνταγμάτιον, δι' οὗ πρὸς τὴν ψυχὴν ὁ γεγραφὼς διαλέγεται· ἐπεὶ τότε μὲν ᾤμην ἀπὸ τῆς μνήμης αὐτὸ συναθροίσειν· νῦν δὲ κινδυνεύει τὸ ἀπ' ἐκείνου μηδὲν εἶναι πρὸς ἐκεῖνο· ἀλλ' ἂν ἐπιτρέψω τὸ γράφειν, γνώμῃ μᾶλλον ἢ μνήμῃ χρήσομαι· καὶ ἴσως μὲν χεῖρον, ἴσως δὲ καὶ βέλτιον. οὐ μὴν δεῖ τίκτειν δὶς τὸν αὐτὸν τόκον, ἐξὸν ἔχειν τὸ τετοκμένον. ἀντίγραφον οὖν τῆς τετράδος ἀπόστειλον πρὸς αὐτῆς τῆς ψυχῆς, ἣν κοσμεῖν βούλεται τὸ βιβλίον· ἀλλ' ὅπως τάχιστά τε καὶ ἀσφαλῶς. τοῦτο δέ ἐστιν, εἰ διὰ τῶν πάντως ἀποδωσόντων ποιήσεις· τοῦ γὰρ παρὰ θάτερον διαμαρτεῖν πάντως οὐ ποιήσεις· κἂν σχολαιότερον ἀποστείλῃς, ὑστερήσει γάρ μου τῆς περιουσίας, κἂν δῷς τῷ μὴ πάντως δώσοντι.

ΤΩ ΑΥΤΩ.

ΤΟΝ μὲν Ὀδυσσέα διὰ τῆς ἐπιστολῆς ἐπέγνων, πολλῶν ἐπομαγέντων ἐπὶ τὸ μνῆμα τοῦ ἥρωος, τὸν δὲ Πρωτέα ἠγνόησα. σὲ μὲν γὰρ ὄντα τοιόνδε, καὶ ἡμιθέων ψαύειν οὐκ ἀπεικός. ἐγὼ δὲ ἄλλο μέντοι σοφός· κατὰ δὲ τὸ δελφικὸν γράμμα, ἐμαυτὸν ἐγνωκὼς, καταδικάζω πενίαν τῆς φύσεως, καὶ ἀπογινώσκω τὴν εἰς ἥρωας οἰκειότητα, πλὴν ὅσον μιμητὴς εἶναι τῆς ἐχεμυθίας ηὐξάμην, ἣν καὶ αὐτὴν σύ μοι συνέχεας κατὰ τὸν ἐκ Σπάρτης Μενέλεων· ὥστε κινδυνεύεις συνωθεῖν προσήκειν ἡρώων, οὐκ Ὀδυσσεῖ μόνῳ. ταῦτα μὲν ταύτῃ· τὴν δὲ ἀνεπιτηδειότητα τοῦ γράφειν μεμψάμενος, οὐκ εἶ δίκαιος ἀπαιτεῖν πλῆθος ἀνιασόντων γραμμάτων· διὸ συνέστειλα τῆς ἐπιστολῆς τὸ μῆκος, ἵνα μὴ πόνος ᾖ πλείων, ἀναγινώσκοντι πλείονα. ἐῤῥωμένως, εὐθύμως διαβιῴης, φιλοσοφίᾳ χρώμενος εἰς τὸ θεῖον ποδηγετούσῃ ἀξιάγαστε. τὸν θαυμάσιον κόμητα πρόσειπε, πρὸς ὃν αὐτοπροσώπως ποιήσασθαι προσρήσεις ἑαυτοῖς οὐκ ἐπετρέψαμεν. τὸ γὰρ ἐκ τῆς ποιήσεως, Ἀργε. σὺ γὰρ γενεῆφι νεώτερος. πολέμου μὲν γὰρ καὶ στάσεως ἄρχεσθαι, δίκαιοι τὸν νέον· φιλοφροσύνης δὲ τὸν πρεσβύτερον. καίτοι παρ' ἐμοὶ τίμιος ὁ ἀνὴρ, καὶ παντὸς ἄξιος, ὃς παιδείαν καὶ στρατείαν διὰ τοῦ-

τετειχισμένας θριγκοῖς μεγάλοις τὸ ἐφ' ἡμῖν μόνος εἰς ταὐτὸν ἤγαγε, παλαιά τινα ἐχθρῶν ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασι τούτοις συντέθεικεν. μεγαλόφρων δὲ ὤν, ὡς οὐδείς πω στρατιώτης ἐκ γειτόνων τῆς μεγαλοφροσύνης τῆς οἰκείας τὴν ἀλαζονείαν ἐκφεύγει. τὸν οὖν τοιοῦτον κἂν μὴ γράφω, φιλῶ· κἂν μὴ θεραπεύω, τιμῶ.

ΤΩ ΑΥΤΩ.

ΟΥΚ ἐμπεδοῖς τὰ ὡμολογημένα πρὸς ἡμᾶς ὦ φιλότης, μὴ ἔκπυστα ποιεῖν τὰ ἄξια κρύπτεσθαι, ὡς ἐγὼ τινῶν ἤκουσα τῶν ἀφιγμένων παρὰ σοῦ, οἳ καὶ λέξεων ἐνίων μεμνημένοι, τὴν διάνοιαν ἠτοῦν αὐτοῖς τῶν ἡμῶν ἀνακαλύπτεσθαι· ἀλλ' ἡμεῖς τὸν ἡμέτερον τρόπον, καὶ πρὸς αὐτοὺς οὔτε μετεποιήθημεν τῶν συγγραμμάτων, οὔτ' ἐπιγινώσκειν αὐτὰ ἔφαμεν. δεῖ δή σοι νουθεσίας οὐκέτι ἡμετέρας, ὦ φίλη κεφαλή· μικρὰ γὰρ ἡ, ὥστε σὲ πείθειν· τὴν δὲ Λύσιδος τοῦ Πυθαγορείου πρὸς Ἵππαρχον ἐπιστολὴν ἐπιζήτησον, κἂν που περιτύχῃς, ἐμοὶ χάρισαι τὸ πολλάκις ἐπελθεῖν. τάχ' ἄν, ἰσχυρά σοι γένοιτο μετάνοια τῆς οὐ δεούσης ἐκφάνσεως. τὸ γὰρ δημοσίᾳ φιλοσοφεῖν οὕτω γάρ πως ὁ Λύσις ἀποδοθείσας λέγει· μεγάλης εἰς ἀνθρώπους ἦρξε τῶν θείων καταφρονήσεως. ἐπεί τοι συχνοὺς ἐγὼ ἴσιν οἶδα, καὶ πάλαι μὲν, ἀτάρ τοι καὶ νῦν ἄλλους ἀνθρώπους, οἳ διὰ τὸ παρέργως ἀκηκοέναι ῥηματίων σεμνοτέρων, ἠπίστησαν ἑαυτοῖς, ὅπερ ἦσαν ἰδιώταις εἶναι, καὶ φυσήσεως ἐμπλησθέντες, ἐμόλυναν θεσπέσια δόγματα, μεταποιήσει διδασκαλίας, ὧν οὐκ ἐπέτυχησαν μαθήσει· καὶ μέντοι καὶ τοὺς θαυμαζομένους τρεῖς τινας, ἢ τέτταρας, οὐδὲν ἀποδέοντας βαναύσους εἶναι, τό γε κατὰ ψυχάς, ἀνηρτήσαν το, μηδὲ διὰ τῶν παραπαιδευμάτων ἐνίους ἡγμένους. δεινὸν γὰρ ἡ δοξοσοφία καὶ ἀπατηλὸν, ἐν οὐκ εἰδόσιν οὐδὲν ἀναδυομένη, καὶ πάντα ἀπερισκέπτως τολμῶσα· τί γὰρ ἂν ἀμαθίας γένοιτο θαρραλεώτερον. τοιούτοις ἀνθρώποις ἀλαζόσι περιτυχὼν κηφῆσιν, οὔτε ἐπαΐουσι λόγων, οὔτε ἐφιεμένοις, μισήσας τὸ φῦλον, οὐχ ἑτέραν αἰτίαν εὑρίσκω τῆς τροφῆς αὐτῶν, ἢ τὸ ἀναγωγοὺς καὶ παρ' ὥραν ἠξιῶσθαι τὴν ἀρχὴν, ἴσως ὑφ' ἑτέρων ὁμοίων, ὡς οἷόν τε πολυτελῶν ἀκροάσεων. ταῦτά τοι καὶ περιμηθέστερος φύλαξ αὐτός τε εἰμὶ, καὶ σὲ παρακαλῶ τῶν φιλοσοφίας ὀργίων εἶναι. ὅτι μὲν γὰρ Ἑρκουλιανῷ πρέποντα ταῦτα, ἐγὼ γινώσκω· δεῖ δέ σε εἰπεῖν αὐτῇ φιλοσοφίᾳ γνησίως προσεληλυθότας, ἀφίστασθαι κοινωνίας τῆς πρὸς τοὺς ἀποστρόφους αὐτῆς, καὶ χοθεύοντας τῇ μεταποιήσει τὸ ὑπέρσεμνον αὐτῆς. τὸν ἔφορόν σοι φιλίας θεὸν, μὴ ἐξενέγκῃς πρός τινας τὴν ἐπιστολήν. εἰ γὰρ ποιήσαις, οἱ τῆς κακίας χαρακτῆρες ἕξουσι λυπουμένους τοὺς ἐπιγινώσκοντας παρ' ἑαυτοῖς, ἢ τοῖς αὐτῶν φίλοις τὰ εἰρημένα σύμβολα. σὲ δὲ λυπεῖν ἔστι μὲν ὅτε ἄρρεν, καὶ πρὸς τρόπου φιλοσοφίας, ὅταν πρὸς τοιόντας. τὸ δὲ σε γράφειν περὶ τούτων, μικροπρεπὲς δοκεῖ· ἀλλ' ἅπερ ἂν Σινέσιος πρὸς

αὐτὸν

αὐτὸν διαλεχθείη, ταῦτα καὶ πρὸς τὴν ἱμίαν σοῦ κεφαλὴν διαλέγε-
ται, τοῦ μόνου φίλου, ἢ μετὰ δυοῖν μάλιστα φίλου, ὡς ἔμοί γε ἐκτὸς τῆς τετρα-
κτύος ὑμῶν, οὐδέν ἐστιν ἀνθρώπινον τίμιον. προσκείμενος δὲ καὶ αὐτὸς, τάχα
συμπληρῶ τετρακτὺν ἱερᾶς φιλίας. ἀλλ' εὐφημείσθω τῆς ἐν ἀρ-
χαῖς ὁμωνύμου τετρακτύος ἡ φύσις. ἐν τῷ τετραδίῳ τῶν ἰαμβείων εὑρὼν
ἐπὶ τέλους τοὺς δώδεκα στίχους γραφέντας ἅμα, ὡς ἓν ὂν ἐπίγραμμα.
ἐπεὶ δὴ σε εἰκὸς ἔχειν αὐτοὺς, ἴσθι ὡς οὔτε ἓν εἰσιν οὔτε ἑνός· ἀλλ' οἱ μὲν ἀ-
κλὼ πρῶτοι μετ' ἐπιστήμης γραφέντες ποιητικῆς, μιγείσης ἕξεως ἀστρο-
νομικῆς, εἰσὶ τοῦ σοῦ φίλου· οἱ δὲ τελευταῖοι τέσσαρες, ποιητικῆς εἰ-
σὶ τρυφώσης μόνον. καὶ ἔστιν ἀρχαῖον· ἡγοῦμαι δὲ ἀσεβέστερον ἀποθανόν-
των λόγους κλέπτειν ἢ θοιμάτια, ὃ καλεῖται τυμβωρυχεῖν. ἔρρωμένως διαγ-
βιώσης εὐαγῶς καὶ εὐλαβῶς φιλοσοφίας ἀντιποιούμενος. εἰκοστὴ τοῦ μεσωρὶ
ἡμέρας συντίθεμαί σοι περιμένειν σε, μεθ' ἃς σὺν θεῷ τῆς ὁδοῦ ἕξομαι.
τὸν ἀγαθώτατον ἑταῖρον πλεῖστά μοι πρόσειπε. φιλῶ γὰρ αὐτὸν, διότι σὲ πάνυ
φιλεῖ.

ΤΩ ΑΥΤΩ.

ΦΟΙΒΑΜΩΝ ὁ τὴν ἐπιστολὴν ἐπιδοὺς, καὶ ἀνήρ ἐστιν ἀγαθὸς καὶ φίλος,
καὶ ἀδικεῖται. διὰ πάντα δὴ αὐτῷ συλλαβέσθαι δίκαιος εἶ, καὶ δι' ἡμᾶς,
καὶ διὰ τὸν τρόπον, καὶ διὰ τὴν περίστασιν. τοῦτο μὲν οὕτω γενέσθω. ἔοικε γὰρ
ἔοικε σφόδρα πιστεῦσαι τῇ πρὸς ἀλλήλους ἡμῶν εὐνοίᾳ. οὐ γὰρ δεόμενος,
ἐπ' ἐμὲ κατέφυγε, τεθαῤῥηκὼς, ὅτι δι' ἐμοῦ, σοῦ τεύξεται, καὶ ὑπεσχόμην
αὐτῷ τὸν Ερκουλιανὸν, διὰ Συνεσίου· τὸ δὲ νικῆσαι τοὺς λυποῦντας, δι' Ερ-
κουλιανοῦ τῆς ἱερᾶς καὶ ἱμίας κεφαλῆς. περὶ τοῦ κόμητος ἐγεγράφεις
δι' Οὐρσικίνου, λέγω δὲ τοῦ τυχόντος ἀρχῆς τῶν ἐν τῇ πατρίδι στρατιωτῶν·
καὶ ᾔτεις σπουδήματα παρ' ἡμῶν, τοῦ γενέσθαι, παρὰ τῶν δυναμένων ταῦτα
ποιεῖν σῶν φίλων, γράμματα πρός τε αὐτὸν καὶ πρὸς τὸν ὀρδινάριον ἄρ-
χοντα. τὴν μὲν δὴ προαίρεσιν ἀπεδεχόμην καὶ τότε· τὸ δὲ ἔργον, ὡς πα-
ρέλκον, ἠρνούμην γυμνὸν ἐμαυτὸν εἰς φιλοσοφίαν ἱστάς· νῦν δὲ ἀδικούμενοι
φίλοι καὶ ἰδιῶται καὶ στρατιῶται, βιάζονταί με βούλεσθαι μεταποιεῖσθαι
τῆς πολιτικῆς δυνάμεως, πρὸς ἣν ἀποπεφυκὼς οἶδα· καὶ αὐτοί μοι τοῦ-
το συνίσασιν, ἀλλὰ βιάζονται σφῶν ἕνεκα, ποιεῖν τι καὶ ἀκούσιον. νῦν δὴ
εἰ δοκοίη σοι τοῦτο ποιεῖν, ἐπιτελείτω, πρόσειπέ μοι τὸν ἱερὸν ἑταῖρον τὸν διά-
κονον, τὸν γυμναζέσθω πρὸς ἀνταγωνιστὴν ἱππέα. προσαγορεύει σε πᾶς μου
ὁ οἶκος, προεστηκυιμένου αὐτῷ νῦν καὶ Ισίωνος, ὃν ἐπόθεις ἀπὸ διηγημάτων,
ὃς αἴτιός μοι γέγονε τῆς ἀγροίκου καὶ ἀφιλοσόφου τῶν γραμμάτων αἰτή-
σεως πρὸς τοὺς ἄρχοντας, καταδεηθεὶς τὰ μὲν αὐτοπροσώπως τοσαῦτα πολ-
λάκις, τὰ δὲ δι' ὧν ἐκόμισεν ἐπιστολῶν. καὶ οὗτος δὴ σε μέχρι τῆς διηγερ-
μένης εἰκάδος περιμένει.

ΤΩ ΑΥΤΩ.

ΟΙΚΕΤΗΣ ἐμὸς ἔδρα πέτευσεν, οὐ τῶν πατρῴων τῶν ἐμῶν, οὐδὲ τῶν ἄλλως συντραφέντων ἐμοί· ἀγωγῆς γὰρ ἐλευθερίου μετασχόντες καὶ μικροῦ δέω λέγειν ἐν ὁμοτίμοις ἀγόμενοι, φιλοῦσιν ὡς αἱρετὸν ἄρχοντα μᾶλλον, ἢ δεδίασιν ὡς νόμῳ δεσπότην. ἀλλ᾽ ὁ Φιλόρωμος· τοῦτο γὰρ ὄνομα τῷ δραπέτῃ· τῆς ἀδελφιδῆς μου τῆς Ἀμελίου θυγατρὸς οἰκέτης ὤν, ἐμὸς γίνεται δι᾽ ἐκείνης· τραφεὶς δὲ ἐκμελὴς καὶ ἀνάγωγος φιλόσοφον καὶ λακωνικὴν ἐπιστασίαν οὐκ ἤνεγκε· καὶ νῦν ἀντ᾽ ἐμοῦ δεσπότην εὑράμενος Ἀλεξανδρέα, περινοστεῖ μετ᾽ ἐκείνου τὴν Αἴγυπτον. Ἁρποκρατίων τίς ἐστι τῆς Ἡρακλειανοῦ δορυφόρων τάξιν ἔχων τῶν βοηθῶν βοηθεῖν· ἡ γὰρ σουβαδιοῦβα λέξις, τοῦτο ἑρμηνεύειν πιστεύεται. τούτῳ σύνεστιν ὁ Φιλόρωμος. κἀγὼ τό γ᾽ ἐμὸν, εἴασα δὴ χαίρειν αὐτόν. ποῦ γὰρ εὔλογον ὄντα μὴ χείρω τῶν βελτιόνων μὴ δεῖσθαι, τοὺς δὲ βελτίονας ὁμολογοῦντας εἶναι, δεῖσθαι τοῦ χείρονος· ἀλλ᾽ ἡ δέσποινα τοῦ κακοδαίμονος, οὔπω πείθεται πάνυ φιλοσοφεῖν, ὥστε καταφρονεῖν τῶν οὐκ ἀντεχομένων, καὶ κατεδεήθη πολλὰ στεῖλαι τοὺς ἐπολυάζοντας αὐτόν. ὑπέστη δὲ τὴν ὑπηρεσίαν αὐθαίρετος ὁ σύσκηνος ἡμῶν Αἰθαλῆς, ὃν ἐγὼ θεῷ τε ἡγεμόνι θαῤῥῶν ἔστειλα, καὶ δὴ θεραπίνην ἐπικουρίαν προσδεξάμενος τὴν παρὰ σοῦ. εἴη σοὶ τὴν ἐπιστολὴν ἐπιδοθῆναι. τὰ δὲ ἐντεῦθεν, ἐπειδὴ παρείληφας τὴν ὑπόθεσιν, θεῷ καὶ αὐτῷ σοι καὶ Αἰθαλεῖ μελήσει.

ΤΩ ΑΥΤΩ.

ΕΠΙΘΥΜΗΣΑΣ ἀῤῥενῶσαι τὴν ἱερὰν σου ψυχὴν τῷ δι᾽ ἐπιστολῶν ἐπιπλῆξαι τῷ σφοδρῷ τῆς εἰς τὴν συντυχίαν ἡμῶν συστάσεως, πολλῷ περαιτέρω ὑπὸ τοῦ κατακλυσμοῦ τῶν ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς ἰυγγίων αὐτὸς ἐθηλύνθην, καὶ εἰμὶ νῦν τοιοῦτος, ὁποίῳ σοὶ τυγχάνοντι περαιτέρω ἐνεκάλουν. ἆρ᾽ οὖν ἀγαθῶν μοι μεγάλων αἴτιος ὁ θαυμάσιος Ἑρκουλιανὸς, οὑτωσὶ τὴν ἐμὴν ψυχὴν ἀναρτήσας ἑαυτοῦ, καὶ καταβιβάσας τοῦ φιλοσοφίας ἀξιώματος; ἐγὼ μὲν οὐ δι᾽ ἄλλο τι τὰς σειρῆνας ὑπὸ τῶν ποιητῶν ἡγοῦμαι βλασφημεῖσθαι, ἢ ὅτι τῷ μεγίστῳ τῆς φωνῆς ἀπώλλυον, περισαγόμεναι ἐὰν πιστεύσωμεν. ἤκουσα δέ του τῶν σοφῶν καὶ ἀλληγοροῦντος τὸν μῦθον. σειρῆνας γὰρ αὐτὰς αἰνίττεσθαι τὰς ἀπολαυστικὰς ἡδονὰς, αἳ τοὺς εἴξαντας καὶ καταγοητευθέντας αὐτῶν τῇ παρουσίᾳ, μετὰ μικρὸν ἀπολλύουσι. τί οὖν ἀποδέουσιν εἶναι σειρῆνες, αἱ τῶν σῶν ἐπιστολῶν ἡδοναὶ, ὑφ᾽ ὧν ἐγὼ τὸ ἐμβριθὲς ἀφεὶς, ὅλος Ἑρκουλιανοῦ γέγονα. μάρτυς θεὸς, οὐ νόμου τοῦ γράφειν, ἀντ᾽ ἄλλου τοὺς περὶ τούτου πεποίημαι λόγους, ἵν᾽ ὑπόθεσιν ἔχω γραμμάτων, ἀλλὰ τὸ παρὰ Οὐρσικίνου δοθὲν σῶν ἐπιστολῶν ἦσαν δὲ τρεῖς· ἡ μέση κατὰ τὸ μέγεθος ἔμβιον. τί ψυχῆς πάθος ἐνέσταξέ μοι κομίσασα; καὶ γέγονα τῆς ἐν τοῖς γράμμασι κολακείας ἥττων τοσοῦτον, ὅσον αἰσχύνεσθαι. τὸν ἀδελφὸν Κύρον

ἔδει κομίσασθαι παρὰ σοῦ γράμματα περὶ ὧν ἐδήλωσας, διὰ τῶν ἐκ Πεν-
ταπόλεως πορευθέντα. καὶ χαίρειν μὲν ἔχω τῇ προαιρέσει τοῦ συστησαμένου· ἐπε-
λάθου δὲ ὅτι φιλοσοφεῖν πειρῶμαι, καὶ μικρὸν ἡγοῦμαι τιμὴν ἅπασαν, εἰ
μὴ ἐπὶ φιλοσοφίᾳ γένοιτο. δέομαι οὖν διὰ τὸν θεὸν οὐδέν· οὔτε γὰρ ἀδικοῦμεν,
οὔτε ἀδικούμεθα. τὸ δὴ τοιοῦτον, ἐκείνῳ μὲν ὑπὲρ ἡμῶν ἔπρεπε ποιεῖν, ἡμῖν
δὲ αἰτεῖν, οὐ πρέπον. ἐ γὰρ ἔδει ζητεῖν ἐπιστολὰς, αἰτεῖν ἔδει πρὸς ἐμὲ πέμ-
πεσθαι. οὕτω γὰρ ἂν ἐπιμήθην, οὐχ ὑπὲρ ἡμῶν πρὸς ἑτέρους. ἐρρωμένως
εὐθυμῶν διαβιῴης, φιλοσοφίαν ἀδολωτάτην μετιών. πᾶσα ὁμοῦ σε ἡ οἰκία,
μετὰ τοὺς θεοὺς, καὶ παῖδες, καὶ γέροντες, καὶ γυναῖκες, προσαγορεύουσιν. ἴσως δ'
ἂν αὐτὸς καὶ φιλοφρονουμένας τὰς γυναῖκας μισοίης. ἰδοὺ τί πεποίηκας·
ἐν ὁδῷ με ὄντα ἀπρὶξ λαβόμενος κατέχεις. ἦσαν ἄρα αἰγύπτιοι φαρ-
μακεῖς, καὶ οὐ πάντα Ὅμηρος ψεύδεται, ὅτε καὶ αὐτὸς ἰυγγῶν πλήρεις ἐπι-
στολὰς ἐκπέμπεις ἀπ' Αἰγύπτου. Ἑλένη μὲν οὖν τὰ λαθικηδέα φάρμακα
καὶ Πολύδαμνα πόρε Θῶνος παράκοιτις· σοὶ δέ τις τὸ ἀνιαρὸν δέδωκεν,
ὃ χρίσας ἔπεμψας τὴν ἐπιστολήν.

ΙΩΑΝΝΗ.

ΟΙΜΑΙ σε καὶ παρ' εὐχῆς εὖ πεπρᾶχθαι, ὅς γε ἀφεὶς τοὺς ἀνθρώπους ἡμᾶς
ἄτης ἐν λειμῶνι κατὰ σκότον ἠλάσκοντας, καὶ ταῖς χθονίαις ἐγκαλινδουμένους
φροντίσιν, αὐτὸς ὑπὲρ ταύτας στήσας σαυτὸν, ἀνεχώρησας ἐπὶ δὲ ἱερῶν, καὶ
μακαρίας ἥψω ζωῆς, εἰ μὴ φίλος ὢν Γάιος ἐν τῷ λέγειν καὶ διαγγέλ-
λειν τὰ σὰ πρὸς ἡμᾶς, οἴεται δεῖν τι καὶ ψεύδεσθαι. δεινὸν γὰρ ἡ εὔνοια κλέ-
ψαι τὴν ἀλήθειαν. οὗτος οὖν ὁ Γάιος ἐπεφήμισέ σοι τὸν μονήρη βίον, καὶ πρό-
φασιν τῆς εἰς τὴν πόλιν εἰσόδου βιβλία, καὶ τὸν νοῦν αὐτῶν ὅσος εἰς θεολο-
γίαν συντείνει, καὶ φαιὸν τριβώνιον ἀμπέχεσθαί σε φησίν. οὐδὲν μὲν ἦν μεῖον,
εἰ καὶ λευκὸν ἦν. τῇ γὰρ φανοτάτῃ φύσει, μᾶλλον ἀνακείμενον εἴη τὸ ἐν τοῖς αἰ-
σθητοῖς καθαρὸν καὶ φωτοειδέστερον. εἰ δὲ καὶ τὸ μέλαν ἐπῄνεσας, ἐπὶ ζηλο-
τυπῶν παραλαβόντων ἐποίησας, ἐπαινῶ πολὺ τὸ ἐπὶ τῷ θείῳ γινόμενον. τὸ
γὰρ οὐ χάριν γίνεται, δίδωσι κατορθοῦν τῷ ποιοῦντι, καὶ ἡ προαίρεσις ἔχει
τὴν ἀρετήν. ἡμεῖς μὲν οὖν σοι συνηδόμεθα, χαρίζεσθαί τι τὸ τέλος, ὅπερ
ἡμεῖς πάλαι σὺν πόνῳ μόλις θηρεύομεν· σὺ δὲ ἡμῖν συνεύξαι, φθά-
σαι ποτὲ καὶ αὐτοῖς, καὶ εὑρέσθαι τι κέρδος ἀπὸ τῆς ἐν φιλοσοφίᾳ μερίμνης,
ἵνα μὴ τηνάλλως ὦμεν κατατετριφότες πρὸς τοῖς βιβλίοις τὸν βίον. ἐρ-
ρωμένως εὐδαιμονῶν διαβιῴης θαυμάσιε.

ΟΛΥΜΠΙΩ.

ΑΠΕΛΙΠΟΝ τὴν τάξιν τῶν φόρων. τί γὰρ ἦν ποιεῖν, οὐδενὸς ἑλλήνων
τῶν τὴν Λιβύην ἐπῳκηκότων θέλοντος εἰς τὴν περὶ ἡμᾶς θάλατταν ἐκ-

πέμπειν ὁλκάδας. καὶ σὲ δὲ ἀφίημι τῆς συντάξεως. οὐδὲ γὰρ ὅρμος ἐστὶν ἐπιμελὲς καταίρειν εἰς τὰ Κυρηναίων ἐπίνεια. λάθοι δ' ἂν με τῆς ἀγορᾶς ποτε καὶ γενόμενον. οὐ γάρ εἰμι γείτων θαλάττης, οὐδ' ἐλλιμενίζω συχνά· ἀλλ' ᾠκίσμαι πρὸς νότον ἄνεμον Κυρηναίων ἔσχατος, καὶ γείτονες ἡμῖν εἰσίν, οἵους Ὀδυσσεὺς κατὰ τὴν Ἰθάκην τὸ πηδάλιον ἔχων ἐζήτει, μῆνιν Ποσειδῶνος ἐκ τοῦ

» χρησμοῦ περιαγόμενος, οἳ οὐκ ἴσασι θάλασσαν ἀνέρες, οὐδέ θ' ἅλεσσι
» μεμιγμένον εἶδαρ ἔδουσιν. ἀλλὰ μὴ λόγον ἄλλως οἰηθῇς, τὸ μηδὲ μέχρις ἁλῶν τοὺς δεῦρο κεχρῆσθαι θαλάττῃ, μήτε μὴν ἄναλτα διὰ τοῦτο κατεσθίειν ἡγοῦ τὰ κρέα τε καὶ τὰ πέμματα. εἰσὶ νὴ τὴν ἱερὰν Ἑστίαν, εἰσὶν ἠπειρῶται παρ' ἡμῖν ἅλες, ἀπέχοντες πρὸς νότον ἔλαττον, ἢ πρὸς ἄρκτον κλίμα ἡ θάλαττα. τούτους Ἄμμωνος καλοῦμεν τοὺς ἅλας. πέτρα δὲ αὐτοὺς ψαφαρὰ καὶ τρέφει καὶ κρύπτει, ἣν ὅταν ἀφέλῃς ἐπιβεβλημένην ὥσπερ ἐφελκίδα, ῥᾳστώνη πολλὴ καὶ χερσὶ καὶ σκαλίσιν ἄχρι τοῦ βάθους. τὸ δὲ ἀναχωννύμενον, ἅλες εἰσίν, ἰδεῖν τε ἡδεῖς καὶ γεύσασθαι τὴν ἄλλην λειότητα. ἀλλ' ὅπως μὴ σοφιστικὴν ἀπειροκαλίαν οἰηθῇς τὸ ἐπεξελθεῖν τῶν ἐπιχωρίων ἁλῶν τῷ διηγήματι. ἥκιστα γὰρ τοῖς ἀγροδιαίτοις τὸ μὲν προσίζει τὸ φιλότιμον πάθος· ἀλλὰ σὺ γὰρ ἀπαιτεῖς ἕκαστα παρ' ἡμῶν, τὰ περὶ ἡμῶν εἰδέναι. ἀνέχου τοίνυν ἀδολεσχούσης ἐπιστολῆς, ἵνα καὶ τῆς ἀκαίρου πολυπραγμοσύνης δῷς δίκην. ἅμα δὲ καὶ χαλεπὸν εἰς πίστιν τὸ ἑκάστοις ἀπότροφον. οὐ φαῦλον οὖν ἔργον σὲ ἀναπεῖσαι περὶ χερσαίων ἁλῶν, ἐπεὶ καὶ δεῦρο πράγματα ἔχω, περὶ νεῶν καὶ ἱστίων καὶ θαλάττης ἀνακρινόμενος. οἶσθα γὰρ ὡς ἐγὼ καὶ φιλοσοφῶν ποτε ἅμα ὑμῖν, ἐθεασάμην τὸ χρῆμα τοῦτο τὴν θάλασσαν, καὶ πρὸς Φάρῳ, καὶ πρὸς Κανώβῳ, τὴν μεγάλην λίμνην τὴν ἁλμυράν. καὶ εἵλκετο ναῦς, καὶ ἀνήγετο πρὸς οὖρον αὐτή, κώπαις ἐκείνη. ἐγέλα τε γοῦν εἰκάσαντος αὐτὴν ἐμοῦ ζώῳ πολύποδι. οἱ δὲ διάκεινται τὰς γνώμας, ὥσπερ ἡμεῖς, ὅταν ὑπὲρ τῆς ἐπέκεινα Θούλης ἀκούωμεν, ἥτις ποτέ ἐστιν ἡ Θούλη, διδοῦσα τοῖς διαβᾶσιν αὐτὴν ἀνεύθυνα καὶ ἀνέλεγκτα ψεύδεσθαι. ἀλλ' οὔτοι γε κἂν προσίωνταί ποτε τὰ περὶ τῶν νεῶν, ἢ δόξωσιν ἐκεῖνο γελᾶν, ἀνακεκραγότες ἀπιστοῦσιν, ὅτι δύναται τρέφειν ἀνθρώποις καὶ θάλαττα. τοῦτο γὰρ μόνην ἔχειν ἀξιοῦσι τὴν μητέρα γῆν τὸ πρεσβεῖον. ἐγὼ δέ ποτε αὐτοῖς ἀνανεύουσι πρὸς τὰ περὶ τῶν ἰχθύων, ἀναλαβὼν καὶ προσαρράξας πέτρᾳ τινὶ κέραμον, ἔδειξα τῶν ἀπ' Αἰγύπτου ταρίχη συχνά· οἱ δὲ, ὄφεων πονηρῶν ἔφασαν εἶναι σώματα· καὶ ἀναθορόντες ἔφυγον, τὰς ἀκάνθας ὑποπτεύοντες, ὡς οὐδὲν ἠπιωτέρας τοῦ διὰ τῶν ὀδόντων φαρμάκου· καὶ ἔφη τις ὁ γεραίτατος, καὶ ἐν τῇ δόξῃ φρενῶν ἐπηβολώτατος, χολὴ γοῦν περὶ ὕδατος ἀλυκοῦ πιστεῦσαι, καλόν τι αὐτόθι τρέφεσθαι καὶ ἐδώδιμον, τῶν πηγαίων, τῶν ἀγαθῶν καὶ ποτίμων ναμάτων, βατράχους καὶ βδέλλας φυόντων, ὧν οὐδ' ἂν ὁ μαινόμενος γεύσαιτο· καὶ εἰκά-

τα γε

τα γὲ ἀγνοοῦσιν. Οὐ γὰρ σφᾶς ἐκ νυκτὸς ἐγείρει κῦμα ἐπιθρῶσκον πελάγους·
ἀλλ' ἵππων χρεμετισμοί, καὶ μηκάζον αἰπόλιον, καὶ προβατίων βληχή,
καὶ ταύρου μύκημα· πρὸ τῆς δὲ ἀκτῖνος ἐπιβαλούσης, τῶν μελιττῶν ὁ βόμ-
βος, εἰς ἡδονῆς λόγον οὐδεμιᾶς παραχωρεῖ μουσικῇ. μήτοι σοὶ δοκοῦμεν
ἐκ δυστυχείας τῆς ἀγχεμάχου, τοιοῦτοι οἰκοῦντες ἀγρόν, πόρρω πόλεως, καὶ
ὁδῶν, καὶ ἐμπορείας, καὶ τρόπων ποικίλων; ἡμῖν γάρ ἐστι σχολὴ μὲν φιλοσο-
φεῖν, ἀσχολία δὲ κακουργεῖν. Σύνοδοι δὲ πᾶσαι πᾶσιν ἐπιεικεῖς, χρωμένων
ἀλλήλοις ἐπὶ γεωργίαν, ἐπὶ ποίμνας, ἐπὶ ποιμένας, ἐπὶ θήραν ὧν ἡ γῆ φέ-
ρει παντοδαπῶν. οὐδὲ γὰρ νόμος ἡμῖν, οὔτ' αὐτοῖς, οὔτε ἵπποις, ἀνδρωπὶ σῖτον
αἱρεῖσθαι. ἀριστῶμεν δὲ ἐπ' ἀλφίτοις, ἡδίστοις μὲν ἐμφαγεῖν, ἡδίστοις δὲ ἐμ-
πιεῖν, ἃ καὶ παρὰ Νέστορι κίρνησιν Ἑκαμήδη. μετὰ τὸν κόπον ἰσχυρὸς ὁ κυκεών,
τῆς θερινῆς ὥρας ἀλέξημα. καὶ μὴν ἔστιν ἡμῖν καὶ πύρινα πέμματα, καὶ τρω-
κτὰ ἀκροδρύων, τὰ μέν, ἡμέρα· τὰ δέ, ἄγρια, πάντα ἐπιχώρια, γῆς ἀείσης
χυμοί, καὶ κηρία μελιττῶν, καὶ γάλα ἐξ αἰγῶν. οὐ γὰρ νομίζομεν τοῖς ἀμέλ-
γειν. ποιεῖ δὲ οὐκ ἐλάττω τὴν ἀφθονίαν ἐν ταῖς τραπέζαις, καὶ ἡ διὰ τῶν κυ-
νῶν καὶ τῶν ἵππων θήρα, ἣν οὐκ οἶδα πῶς οὐ προσεῖπεν Ὅμηρος κυδιάνει-
ραν, οὐδὲ ἀειπρεπέας ἔφη τοὺς ἄνδρας ἐν αὐτῇ γίγνεσθαι· τὴν δὲ ἀγο-
ρὰν ἐγκωμίῳ τοιούτῳ τετίμηκεν, ἣν θέσπια παρεχομένην ἀναιδῆ καὶ παμ-
πόνηρα, καὶ οὐδὲν ὑγιὲς ἀλλὰ λοίδορα, καὶ κακορράφα εἰδότα· ἐφ' οἷς καὶ γε-
λῶμεν ἡμεῖς, ὅταν ποτὲ ἡμῖν ὁμόρροφα γένηται. φείδονται γάρ τοι πρὸς τὰ
ἐκ τῶν καμίνων κρέα τὰ θήρεια· καὶ ἃ λέγω τὰ θήρεια, φαρμάκου γ' ἂν θᾶτ-
τον, ἢ τούτων πρὶν ἡμῖν γεύσαιντο. ζητοῦσι δὲ οἶνον μὲν τὸν λεπτότατον, μέλι δὲ
τὸ παχύτατον· καὶ ἔλαιον μὲν τὸ κουφότατον, πυρὸν δὲ τὸν βαρύτατον· καὶ πα-
τρίδας αὐτῶν ὑμνοῦσι, Κύπρον καὶ Ὑμηττὸν ἵνα, καὶ Φοινίκην, καὶ βαρβα-
ρον· ἡμῖν δὲ ἡ χώρα καὶ εἰ καθ' ἓν ἑκάστης ἡττᾶται, τῆς τὸ ἄκρον φερούσης,
τοῖς λοιποῖς ἑκάστην νικᾷ. καὶ τοῦτ' ἔστι τὸ ἐκ δευτέρων πρωτεῖον, ὃ καὶ Πη-
λεὺς καὶ Θεμιστοκλῆς ὑπερφερόμενοι, πάντα πάντων ἄριστοι τοῖς Ἕλλησιν ἐκηρύ-
χθησαν. εἰ δὲ δὴ καὶ ἥδιον μὲν τὸ δεύτερον μέλι χεῖρον ἐστὶ πρὸς τὸ ὑμήττιον,
ἀλλὰ τοιοῦτόν ἐστιν, οἵου παρόντος, οὐδὲν δεῖ τοῦ ξένου χυμοῦ. ἔλαιον μέντοι
σαφῶς τὸ ἡμεδαπὸν ἄριστον, ἢν μὴ κρίνωσιν οἱ διεφθορότες τὴν δίαιταν.
ἐκεῖνοι μὲν γὰρ αὐτὸ ζυγοστατοῦσι, ῥοπῇ τὴν ἀρετὴν ἐξετάζοντες, καὶ τὸ
μειαγωγοῦν, ἐν πλεονεκτήματος μοίρα λογίζονται· ἡμῖν δὲ οὐ χαλκεύον-
ται μὲν ἐπὶ τοὔλαιον τάλαντα· φαμὲν δὲ εἴπερ αὐτὸ δέοι ποιεῖν, φύσιν εἶναι
τὸ πλέον ἕλκον ἡμῶν. ἀμέλει τὸ θαυμαστὸν αὐτοῖς καὶ ὤνιον ἔλαιον, ἐν ταῖς
θρυαλλίσιν, ὑπ' οὐδενείας ἀσθενὲς τρέψαι φλόγα· τὸ δὲ αὐτόχθον, ὑπὸ
γλοιότητος πυρκαϊὰν ὅλην ἀνίστησι, καὶ ἐπειδὰν λύχνου δέοι, χειροποίητον
ἡμέραν ποιεῖ. ἀγαθὸν δὲ λιπῆναι μᾶζαν· ἀγαθὸν δὲ σώματι σχεδὸν τρέψαι νο-
ερά. ἡμῖν δὲ καὶ τὸ μουσικῆς χρῆμα ἐπιχώριον ὡς οὐδὲν ἄλλο, καὶ ἔστιν ἀγχι-

μαχηταῖς λύειον τι ποιμενικὸν λιτὸν καὶ ἀνεπίσκευον, εὔφημόν τε καὶ ἀρρεν ἐπιεικῶς, οὐκ ἀνάξιον τοὺς ἐν τῇ Πλάτωνος πόλει παῖδας ἐκτρέφειν. ὡς οὐ λογίζεται τοῦτο, οὐδὲ ἀρετὴν ἔχει παμφανῶς ἡρμόσθαι· ᾧ δὲ ἁπλῷ τῶν χορδῶν, συμβαίνουσιν οἱ προσᾴδοντες. οὐ γὰρ ἐπιτίθενται τρυφώσαις ὑποθέσεσιν, ἀλλ᾽ ἔστιν ἡμῖν καλόν τι χρῆμα ᾠδῆς, ἔπαινος ἐνόρχου κριοῦ, καὶ ὁ μείζων κύων ἐγκωμίου τυγχάνει, ὅτι οἶμαι δίκαιός ἐστι τὰς ὑαίνας οὐκ ὀρρωδῶν, καὶ λαρυγγίζων τοὺς λύκους, καὶ ὁ κυνηγέτης οὐχ ἥκιστα ᾠδὴ γίνεται, ταῖς κατανομαῖς εἰρήνην ποιῶν, καὶ εὐωχῶν ἡμᾶς πανδεσίᾳ κρεῶν· ἥ, τε διδυμοτόκος ὄϊς, οὐκ ἀπαξιοῦται τῆς λύρας, ὅτι πλείω τῶν ἐτῶν ἐκτρέφει τὰ ἔγγονα· τὴν δὲ κράδην θαμὰ καὶ τὴν ἄμπελον ἐντείναντες ψαλλόμεθα. οὐδὲν δὲ ὅσον εὐχαί τινες, ἔτι τὲ ᾆσμα, καὶ αἰτήσεις ἀγαθῶν ἀνθρώποις, καὶ φυτοῖς, καὶ βοτοῖς. ταῦτά σοι καὶ τὰ τοιαῦτα παρ᾽ ἡμῖν ὥραια καὶ ἀρχαῖα καὶ πενήτων ἀγαθά. βασιλεὺς δὲ καὶ βασιλέως φίλοι καὶ δαίμονος ὄρχησις, οἷα δὴ σιωπῶντες ἀκούομεν, ὀνόματά τινα καθάπερ αἱ φλόγες ἐπὶ μέγα τῆς δόξης ἐξαπτόμενα καὶ σβεννύμενα. ταῦτα δὲ περ ἐπιεικῶς σιγᾶται, καὶ σχολὴ ταῖς ἀκοαῖς τοιούτων ἀκροαμάτων· ἐπεὶ καὶ βασιλέα, ὅτι μὲν ζῇ τὸ ἀεί, τοῦτ᾽ ἴσως ἐπίσταν(ται) σαφῶς. ὑπομιμνησκόμεθα γὰρ ἅπαν κατ᾽ ἔτος ὑπὸ τῶν ἐκλεγόντων τοὺς φόρους. ὅστις δὲ οὗτός ἐστιν, οὐ μάλα ἔτι τοῦτο σαφῶς. ἀλλ᾽ εἰσί τινες ἐν ἡμῖν, οἳ μέχρι καὶ νῦν Ἀγαμέμνονα κρατεῖν ἡγοῦνται τὸν ἀτρείδην, ὃν ἐπὶ Τροίαν, τὸν μάλα καλόν τε καὶ ἀγαθόν. τοῦτο γὰρ παιδόθεν ἡμῖν ὡς βασιλικὸν παραδέδοται τοὔνομα· καὶ Ὀδυσσέα τινὰ φίλον αὐτοῦ ὀνομάζουσιν οἱ χρηστοὶ βουκόλοι, φαλακρὸν μὲν ἄνθρωπον, ἀλλὰ δεινὸν ὁμιλῆσαι πράγμασι, καὶ πόρον ἐν ἀμηχάνοις εὑρεῖν. ἀμέλει γελῶσιν, ὅταν περὶ αὐτοῦ λέγωσιν, ἡγούμενοι πέρυσιν ἐκτετυφλῶσθαι τὸν κύκλωπα. καὶ ὡς εἵλκετο μὲν ὑπὸ τῷ κριῷ ὁ γερόντιον· ὁ δὲ κάθαρμα τὴν θύραν ἐτήρει, καὶ οὐ παραγεῖν ᾤετο τὸν ἡγεμόνα τῆς ποίμνης, οὐκ ἀχθόμενον τῷ φορτίῳ, τῇ δὲ αὐτοῦ συμφορᾷ συναχθόμενον. ἐγένου βραχύ τι διὰ τῆς ἐπιστολῆς μεθ᾽ ἡμῶν τῇ γνώμῃ. τεθέασαι τὸν ἀγρόν. εἶδες ἀπλοίω πολιτευμάτων τὸν ἐπὶ Νῶε βίον ἐρεῖς, πρὶν γενέσθαι τὴν δίκην ἐν δουλείᾳ.

ΤΩ ΑΥΤΩ.

ΗΜΙΝ ἀεὶ καὶ ἀπὼν, ἐπιδημεῖς τῇ μνήμῃ. καὶ γὰρ οὐδ᾽ ἂν εἰ πάνυ βουληθείημεν, ἐπιλαθέσθαι δυνάμεθα τῆς γλυκυτάτης σοῦ ψυχῆς καὶ τῶν ἀδολωτάτων ἠθῶν ἀδελφὲ διὰ πάντα θαυμάσιε· ὡς οὐδὲν ἂν ἐν ἡμῖν γένοιτο τῆς περὶ σὲ μνήμης ἱερώτερον ἢ τὸ πάλιν περιπτύξασθαι τὴν σεβασμίαν σοῦ κεφαλήν· ὃ δοίη ποτὲ θεὸς, καὶ ἴδοιμεν σε, καὶ ἀκούσαιμεν σου τῆς ἡδίστης τῶν λόγων ἠχοῦς. ἤσθας δὲ ἡμᾶς καὶ οἷς ἀπέσταλκας. ἅπαντα γὰρ ἐκομισάμεθα

σάμεθα. ἔλθοι δή ποτε καὶ συντυχίας καιρὸς, καὶ εὐτυχήσαιμι τοῦτο παρὰ θεοῦ.

ΠΥΛΑΙΜΕΝΕΙ.

ΟΥΔΕ τὴν σὴν Ἡράκλειαν ἀνήκοον οἶμαι γεγονέναι τοῦ παρ' ἡμῖν φιλοσοφήσαντος Ἀλεξάνδρου, ἀνδρὸς ἁπανταχοῦ διαβάντος μετὰ δόξης· κωφὸς ἀνὴρ, ὃς Ἡρακλέους στόμα μὴ περιβάλῃ· τούτου παῖς, ἐμὸς ἀνεψιὸς, ἐπιδώσει σοὶ τὴν ἐπιστολὴν, ὃν πατρῷον ζῆλον ὑπεισελθὼν, οὐ διὰ τῆς πόλεως, ἀλλὰ διὰ τῆς γνώμης. στέλλεται οὖν ἐπὶ πονηροὺς ἄνδρας, τὸν ἡράκλειον τρόπον ἐκκαθαίρων αὐτὴν τὴν πατρίδα. θεοῦ δὲ ἔδει δήπου τῷ Ἡρακλέους· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ Ἰόλεω συμμάχου καὶ παραστάτου. οὐκοῦν τὸν μὲν θεὸν ἑαυτοῦ ποιεῖται τὸν ἐνόντα τρόπον, καὶ προσκλινὴς βίου τε ἀρετῇ καὶ γνώμης εὐσεβείᾳ· τὴν δὲ σὴν φιλίαν, ἀντὶ τῆς Ἰόλεω μνηστευόμεθα ἡμεῖς αὐτῷ διὰ τῆς ἐπιστολῆς. συνέσῃ δὲ τοσαῦτα αὐτῷ, ὅσα ἡμῖν. κἂν χρήσῃ τῇ φιλίᾳ τοῦ νεανίσκου, πάντως ἐρεῖς οὐ φαῦλον ἐπαινέτην ἐμέ.

ΤΩ ΑΥΤΩ.

ΑΡΑ μοι μένεις φιλόσοφος; ἆρα ἐκεῖνος ὃν ἀπολέλοιπα, Πυλαιμένης, ἡ νεοτελὴς ψυχὴ, τὸ σπέρμα τὸ θεῖον; φοβοῦμαι τὸν χρόνον τὸν ἀπὸ διαμέσεως. πλέον φοβοῦμαι τὴν ὁμιλίαν τῆς ἀγορᾶς, τὸ ἐγκαλινδεῖσθαι συχναῖς ἤδη τύχαις καὶ πράξεσι, μὴ μολύνῃ τὸν ἁγιώτατον νεὼν, τὸν νοῦν σου τὸν ἱερὸν, ὃν ἐγὼ μετ' ὀλίγων ἀξιώτατον ἡγοῦμαι δοχέα θεοῦ. καὶ οἶδα μέντοι συνοργιάσαι σοὶ τὰ φιλοσοφίας εὐχὴν ποτε ποιησάμενος. ἐπεὶ δ' οὖν κρείττων ὁ τῆς πατρίδος ἔρως ἐγένετο, εὐξαίμην ὅπου ποτὲ γῆς εἴης, φιλοσοφίαν ἐργάζεσθαί σε κατὰ δύναμιν. τοιγαροῦν ἀσπάζομαι τὴν φίλην κεφαλὴν, καὶ πάνυ πολλάκις ἀσπάζομαι τὴν φίλην κεφαλὴν, καὶ σιγῶν, καὶ λέγων, καὶ γράφων, καὶ μὴ γράφων.

ΤΩ ΑΥΤΩ.

ΟΙΟΥ με περιεπλύνασθαι Πυλαιμένην, αὐτὴν τὴν ψυχὴν, αὐτῇ τῇ ψυχῇ. ἀπορῶ λόγων οἷς ἐκχέοιτο ὅσον ἐστὶ τῆς γνώμης μου τὸ βουλόμενον· μᾶλλον δὲ οὐδὲ αὐτό μου τὸ πάθος, ὅ,τι ποτέ ἐστι τὸ περὶ σέ μου τῆς ψυχῆς ἐξευρίσκω. ἐγένετο δέ τις ἀνὴρ δεινὸς τὰ ἐρωτικὰ, Πλάτων ὁ Ἀρίστωνος Ἀθηναῖος, εὔπορος εὑρεῖν, εὔκολος εἰπεῖν ἐραστοῦ φύσιν, καὶ δὴ καὶ ὅ,τι αὐτοῦ γενέσθαι περὶ τὰ παιδικὰ βούλεται· καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ τοίνυν ἐξευρηκώς τε ἔστω, καὶ εἰρηκώς. βούλοιτ' ἂν οὖν, φησὶ, Ἡφαίστου τέχνῃ συντακῆναί τε καὶ συμφῦναι, καὶ ἓν ἄμφω γενέσθαι.

ΤΩ ΑΥΤΩ.

ΔΙ' ἔτους ἡμῖν ἀφικνεῖται παρὰ σοῦ γράμματα, ὥσπερ τὰ ὡραῖα καὶ τοῦτο φέρου

σῶν. ἐμοὶ μὲν οὖν ἴσως καρπὸς ἡδίων οὗτος, ἢ ὃν ἐκτρέφουσι μέλιτταί τε καὶ κύκλοι, καὶ γεωργοί. σὺ δὲ οὐκ ἂν εἰκότα ποιοίης, τῆς ἐπὶ τούτοις ἡμᾶς εὐφροσύνης ἀποστερῶν. ἀλλὰ μετάθου τὴν γνώμην, καὶ ποίησον ἡμῖν τὸ γεῶν τῆτες εὔετηρίαν ἐπιστολῶν.

ΤΗ ΦΙΛΟΣΟΦΩ.

ΤΗΤΕΣ ἐξήνεγκα δύο βιβλία, τὸ μὲν, ὑπὸ τοῦ θεοῦ κινηθείς· τὸ δὲ, ὑπὸ λοιδορίας ἀνθρώπων. ἐγὼ γὰρ τῶν ἐν λευκοῖς ἐνίοι τρίβωσι καὶ τῶν ἐν φαιοῖς, ἔφασαν με παρανομεῖν εἰς φιλοσοφίαν, ἐπαΐοντα κάλλους ἐν λέξεσι, καὶ ῥυθμοῦ, καὶ περὶ Ὁμήρου τι λέγειν ἀξιοῦντα, καὶ τῶν ἐν ταῖς ῥητορείαις σχημάτων, ὡς δὴ τὸν φιλόσοφον μισολόγον εἶναι προσήκειν, καὶ μόνα περιεργάζεσθαι τὰ δαιμόνια πράγματα. καὶ αὐτοὶ μὲν θεωροὶ τοῦ νοητοῦ γεγονότες· ἐμὲ δὲ οὐ θέμις, ἀλλ' ὅτι νέμω τινὰ σχολὴν ἐκ τοῦ βίου, παρ' ὃ καὶ τὴν γλῶτταν καθήρασθαι, καὶ τὴν γνώμην ἡδίω γενέσθαι. ἐνῆγε δὲ αὐτοὺς εἰς τὸ καταδικάσαι μου πρὸς μόνην παιδιὰν ἐπιτήδειον εἶναι, τὸ τὰς κυνηγετικὰς ἐκ τῆς οἰκίας οὐκ οἶδ' ὅπως διαῤῥυείσας, σπουδασθῆναι διαφερόντως ὑπὸ νεανίσκων ἐνίων, οἷς ἑλληνισμοῦ τε καὶ χάριτος ἔμελε, καί τινα τῶν ἐκ ποιητικῆς ἐπιμελῶς ἔχοντα, καὶ παραδεικνύντα τι τῆς ἀρχαίας χειρὸς, ὅπερ ἐπὶ τῶν ἀνδριάντων λέγειν εἰώθαμεν. ἀλλ' ἐκείνων οἱ μὲν, ἀμαθίας ἡγουμένης τοῦ θράσους, προχειρότατοι πάντων εἰσὶ περὶ τοῦ θεοῦ διαλέγεσθαι· οἷς ἂν ἐντύχῃς, εὐθὺς ἀκούσῃ τινὰ περὶ τῶν ἀσυλλογίστων συλλογισμῶν, καὶ μὴ δεομένων ἐπαντλοῦσι τῶν λόγων, ἰδίᾳ τι δοκῶ μοι διαφέρειν αὐτοῖς. ἀπὸ γὰρ τούτων ἐν ταῖς πόλεσιν οἱ δημοδιδάσκαλοι γίνονται, ὃ ταυτόν ἐστι καὶ τὸ κέρας τῆς ἀμαλθείας, ᾧ οὗτοί γε δεῖν οἴονται χρῆσθαι. ἐπιγινώσκεις οἶμαι τὸ φῦλον τοῦτο τὸ ῥᾴδιον, ὃ διαβάλλει γυναῖκα ὑπόθεσιν. οὗτοί με μαθητὴν ἑαυτοῖς ἀξιοῦσι, καὶ φασὶν ἀποφανεῖν ἐν τῷ ὀλίγου τὸν περὶ θεοῦ παντολμότατον, ἡμέρας ἑξῆς καὶ νύκτας ἀγρυπνεῖν δυνάμενον· ἅτεροι δὲ οἱ κάλλιον ἠθημένοι, παραπολὺ τούτων εἰσὶ κακοδαιμονέστεροι σοφισταί· καὶ βούλοιντο μὲν ἂν ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς εὐδοκιμεῖν· ἀλλ' ἀτυχοῦσι τὸ μηδὲ τοῦτο δύνασθαι· καὶ οἶσθά τινας ἐν λογιστηρίοις ἀποδύντας, ἢ πάντως ἀπὸ μιᾶς γέ του συμφορᾶς ἀναπεισθέντας ἐν μεσημβρίᾳ τοῦ βίου φιλοσοφεῖν, ἀπὸ μόνου τοῦ τοὺς θεοὺς ἀπομόσαι καὶ κατομόσαι πλατωνικῶς· οἷς φθάσειεν ἂν ἡ σκιὰ φθεγξαμένη τι τῶν δεόντων. δεινὴ δὲ ὅμως ἡ προσποίησις. ἥ τε γὰρ ὀφρὺς, βαβαὶ τῆς ἀνατάσεως, εἰς ὅσον ἦρται, καὶ ἡ χεὶρ ὑφέλκει τὸν πώγωνα, τά τε ἄλλα σεμνοπροσωποῦσιν ὑπὲρ τὰς Ξενοκράτους εἰκόνας, οἵ γε καὶ νομοθετεῖν ἡμῖν ἀξιοῦσιν ἅττα σφίσι λυσιτελέστατα, μηδένα μηδὲν ἀγαθὸν εἰδότα φανερὸν εἶναι, ἢ γὰρ ἐσόμενοι σφῶν αὐτῶν ἔλεγχον, εἴ τις φιλόσοφος εἶναι δοκῶν ἐπιστήσεται φθέγγεσθαι· αὐτοὶ γὰρ ἂν ὑπὸ τῇ προσποιήσει λαθεῖν

καὶ δόξ

καὶ δόξαι τοῦ μηδὲν εἶναι σοφίας ἀνάπλεω. ἄμφω με τούτω τὼ γένη διαβεβλήκατον, ὡς ἐπὶ τοῖς οὐδενὸς ἀξίοις ἐσπουδακότα· τὸ μέν, ὅτι μὴ ταὐτὰ φλυαρῶ· τὸ δέ, ὅτι μὴ τὸ στόμα συγκλείσας ἔχω, καὶ τὸν βοῦν τὸν ἐκείνων ἐπὶ τῆς γλώττης ὑπέμεινα. ἐπὶ τούτοις συνετέθη τὸ σύγγραμμα, καὶ ἀπήντησε τῶν μὲν τῇ φωνῇ, τῶν δὲ τῇ σιγῇ. προσήκεται μὲν γὰρ ὡς ἐπὶ τούτοις αὐτοὺς τοὺς ἀφώνους τε καὶ βασκάνους, πῶς οἶδ' μετ' εὐπρεποῦς τοῦ σχήματος. οὐ μὴν ἀλλ' ἐξεῦρεν, ὡς ἂν κἀκείνους συνεφελκύσαιτο, καὶ βούλεται μὲν πολυμαθείας οὐχ ἧττον ἐπίδειξις, ἢ ἐγκώμιον εἶναι. οὐ γὰρ ἐξωμοσάμην ταῖς αἰτίαις· ἀλλ' ἵν' ἔτι μᾶλλον ἀνιῷντο, συχνὰ καὶ πεφιλοτίμημαι, περὶ δὲ βίων αἱρέσεως ἐξετάζει, καὶ ἐπαινεῖ τὴν φιλοσοφίαν, ὡς φιλοσοφωτάτην αἱρέσεων, καὶ ποίαν τινὰ νομίζειν εἶναι χρή, τοῦ βιβλίου πυνθάνου. τελευτῶν δέ, καὶ ὑπὲρ τῶν κιβωτίων ἀπολελόγηται, χρόνων τινὰ καὶ τούτων αἰτίαν, ἀδιόρθωτα κρύπτειν βιβλία. οὐ γὰρ οὐδὲ τῶν τοιούτων οἱ τελχῖνες ἀπέχοντο. εἰ δὲ ἕκαστον ἐν τάξει τῇ προσηκούσῃ, καὶ πάντα σὺν ὥρᾳ, καὶ ἀφορμαὶ δίκαιαι τῶν ἑκασταχοῦ προσκεχειρισμένων, καὶ εἰ μερίζεται μὲν πλείοσι κεφαλαίοις κατὰ τὸ θεσπέσιον γράμμα, ὃν Φαῖδρον ὃν περὶ πάντων ὁμοῦ τῶν εἰδῶν τοῦ καλοῦ Πλάτων ἐξήνεγκε, μεμηχάνηται δὲ ἅπαντα συννεύειν εἰς ἓν τὸ προκείμενον, καὶ εἴπου γέγονε πίστις ὑποφέρουσα τὸ ὑπτιάσαν διήγημα, καὶ εἰ προσῆλθεν ὡς ἐν τοιούτοις ἀπόδειξις ἐκ τῆς πίστεως, καὶ εἰ τὸ δι' ἄλλο γινόμενον, ταῦτα μέν, τέχνης ἂν εἴη δῶρα καὶ φύσεως. ὅστις δὲ οὐκ ἀγύμναστος ἐπιφωράσαι τὶ καὶ προσώπου θεῖον ὑπὸ φαυλοτέρῳ κρυπτόμενον σχήματι, ὥσπερ ἐπ' Ἀθήνῃσιν οἱ δημιουργοί, Ἀφροδίτην καὶ Χάριτας καὶ τοιαῦτα καλὰ θεῶν ἀγάλμασι Σιληνῶν καὶ Σατύρων ἀμπίσχοντες, τοῦτον οὐ λήσεται τὸ γράμμα, συχνὰ καὶ τῶν ἀβεβήλων ἀποκαλύψαι δογμάτων ὑπὸ τῇ προσποιήσει τοῦ παρέλκειν ἑτέροις λανθάνοντα, καὶ τὸ λίαν εἰκῇ καὶ ὡς ἂν δόξειεν ἀφελῶς εἶναι κατεσπάρθαι τῷ λόγῳ. τῶν μὲν γὰρ ἐκ τῆς σεληνιακῆς αἰτίας ἀποψύξεων, οἱ νοσοῦντες ἐπιληψίαν, αἰσθάνονται μόνοι· τῶν δὲ κατὰ νοῦ ἐπιβολῶν μόνοι δέχονται τὰς ἐκλάμψεις, οἷς ὑγιαίνουσι τὸ νοερὸν ὄμμα, φῶς ἀπαθὲς συγγενὲς ὁ θεός, ὃ τοῖς τε νοεροῖς τοῦ νοεῖν, καὶ τοῖς νοητοῖς αἴτιον τοῦ νοεῖσθαι, καθάπερ τὸ τῇδε φῶς ὄψιν συνάπτει τῷ χρώματι· κἂν ἀφέλῃς, προΐοντας, ἡ πρὸς αὐτὸ δύναμις ἀνενέργητος. ὑπὲρ δὴ τούτων ἁπάντων σὲ κρίνουσαν περιμενοῦμεν. κἂν μὲν ψηφίσῃ προσοιστέον εἶναι, ῥήτορσιν ἅμα καὶ φιλοσόφοις ἐκκείσεται· τοὺς μὲν γὰρ ἥσει, τοὺς δὲ ὀνήσει πάντως γε, εἰ μὴ παρὰ σοῦ τῆς δυναμένης κρίνειν διαγεγράψεται. εἰ δὲ μὴ φανεῖταί σοι τῆς τῶν Ἑλλήνων ἀκοῆς ἄξιον, καὶ σὺ δὲ δήπου μετ' Ἀριστοτέλους περὶ τοῦ φίλου τὴν ἀλήθειαν θήσῃ, πυκνὸν καὶ βαθὺ σκότος ἐπηλυγάσεται, καὶ λήσεται τοὺς ἀνθρώπους λεγόμενον. ταῦτα μὲν περὶ τούτου. θάτερον δὲ ὁ θεὸς καὶ ἐπέταξε καὶ ἀνέκρινεν, ὃ τῇ φανταστικῇ φύσει χαριστήριον ἀνα-

τέθηται. ἔσκεπται δὲ ἐν αὐτῷ περὶ τῆς εἰδωλικῆς ἁπάσης ψυχῆς, καὶ ἕτερα ἄττα προκεχείρισται δόγματα τῶν οὔπω φιλοσοφηθέντων Ἕλλησι· καὶ τί ἄν τις ἀπομηκύνοι περὶ αὐτοῦ. ἀλλ᾽ ἐξείργασται μὲν ἐπὶ μιᾶς ἁπάσης νυκτός, μᾶλλον δὲ λειψάνου νυκτός, ἣ καὶ τὴν ἄψιν ἐνέσκηψε τὴν περὶ τοῦ δεῖν αὐτὰ συγγεγράφθαι. ἔστι δὲ οὗ τῶν λόγων, δίς που καὶ τρὶς ὥσπερ τις ἕτερος ὢν ἐμαυτοῦ γέγονα μετὰ τῶν παρόντων ἀκροατής· καὶ νῦν ὁσάκις ἂν ἐπίω τὸ σύγγραμμα θαυμαστή τις περὶ ἐμὲ διάθεσις γίνεται, καί τις ὀμφή με θεία περιηχεῖται κατὰ τὴν ποίησιν. εἰ δὲ μὴ μόνον τὸ πάθος ἐμόν, καὶ περὶ ἕτερον δ᾽ ἂν ταῦτα γένοιτο, σὺ καὶ τοῦτο μηνύσεις. σὺ γὰρ δὴ μετ᾽ ἐμὲ πρῶτος τῶν ἑλλήνων ἐντεύξῃ. ταῦτα τῶν τέως ἀνεκδότων ἀπέσταλκα, καὶ ἵνα πλῆθος ἀριθμὸς ᾖ, προσέθηκα τὸν περὶ τοῦ δώρου, πάλαι γενόμενον ἐν τῷ καιρῷ τῆς πρεσβείας πρὸς ἄνδρα παρὰ βασιλεῖ παραδυναστεύοντα· καί τι τοῦ λόγου τε καὶ τοῦ δώρου Πεντάπολις ὤνατο.

ΔΟΜΕΤΙΑΝΩ ΣΧΟΛΑΣΤΙΚΩ.

ΠΑΝΥ σαφῶς δι᾽ αὐτῶν καταμεμαθηκὼς τῶν ἔργων τὴν σὴν θαυμασίαν κεφαλήν, χαίρουσαν τῇ φιλανθρωπίᾳ, καὶ τοῖς δεομένοις χεῖρα βουλομένην ὀρέγειν; ἐπ᾽ αὐτὸ δὴ τοῦτο παρακαλῶ, ἵππον εἰς πεδίον τοῦτο δὴ τὸ τοῦ λόγου προτρέπειν ἡγούμενος· καί σοι πλέον ἢ πρότερον ὦ φίλη κεφαλή νῦν τὴν φιλανθρωπίαν ἐπιδεικτέον, ὅσῳ καὶ τὸ πρόσωπον ἐλεεινότερόν ἐστι νῦν τὸ εὖ πεισόμενον. γυνή τε γάρ ἐστιν αὕτη, καὶ γυνὴ δυστυχήσασα χηρείαν, εἶτα σὺν ὀρφανῷ παιδίῳ παθοῦσα, ἃ πέπονθεν· ὅστις δέ ἐστιν ὁ ταύτην ἀδικήσας, καὶ ὅ,τι, καὶ ὅπως, αὐτὴ διδάξει τὴν σὴν καλοκαγαθίαν. ὅρα τοίνυν ὦ θαυμάσιε ὅπως ἐπαμυνεῖς τῇ γυναικί, καὶ διὰ τὸ καλῶς ἔχειν, καὶ διὰ τὸ σοὶ πρέπον, καὶ δι᾽ ἐμέ· μεθέξω γὰρ ἔτι σοὶ κἀγὼ τῆς εἰς αὐτὴν γινομένης συντεκίδα τε οὖσαν ἐμήν, καὶ τεθραμμένην ὑπὸ μητρὶ κοσμίᾳ σωφρόνως παρ᾽ ἡμῖν.

ΤΩ ΑΥΤΩ.

ΤΑ δίκαια χρήζει συμμάχων, καὶ γίγνοιντ᾽ ἂν οἱ βοηθοῦντες αὐτοῖς εὐδαίμονες, τοῖς ὀρθῶς ἔχουσι συμπονοῦντες. εἱλόμην δή σε τούτων πρόβολον, γνώμῃ τε ἀμύνοντα καὶ τέχνῃ. τὸ μὲν οὖν ἐμόν, ἅπασιν εὖ ποιεῖν, οἷς ἂν δυνώμεθα· δίδου δὲ αὐτὸς ἀφορμάς. αἰσθήσῃ γὰρ φιλίας, ἣν οὔτε αὐτὸς μέμψῃ, γελάσει τε ἴσως οὐδείς.

Η ΔΙΑΦΟΡΟΣ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΣΦΑΛΜΑ-

των τινῶν ἐπανορθώσεις ἐν ταῖσδε ταῖς ἐπιστολαῖς.

Σελίς. στίχου. ἀρχή.

1 ἀπὸ, παρὰ ἐμοί

λαὶ τῆς, συνῳδοσηνέγκα

ἐπίστε. τὰ ἔσονα.

2 τάφον, ἐκφορὰν

καθεζόμ. οὐκ ἐπὶ

λογογρ. τὸ καὶ εἰκὸν

χεθείσ. τοῦτο πόνηρός

το οὔπω, κἄν τι καὶ συμβ.

3 περιβλωψ. τοῦτον μετεῖδον

Σεμιεραμ. Γρήπος

ταχύ, ἴσως, τῶν διαφερομένων αἷς

4 τῇ μετ', θέμις ἔνεργον

τοῦτο, τὸ τοῦτο, ὅτου

νων, ἐπανεγίνωσκε

5 παραγρ. περιγράψων

ὕδατ' ὕδατος, ὄλεθρον

τῇ θάνατ'. εἶ) πειθόμενος

πολων. γρ. ἐξαπολωλέναι,

ἄλλως δὲ, ἀπολωλέναι

ψυχῆς, ταῦτα περὶ Ἀχιλλέως

γράφεται. Ἰλιάδος φ.

στης εἰς, τῶν ἄστρων

6 ἐγεγόνει, εἰκὸς ἐν τοῖς

φεικότων, πεφρικότων

σαλευόμενος, οὓς ἔδει

τὸ μικρὸν, καὶ μάλα ἄλλ.

πρᾶγμα, καὶ οὐχ ὡς ὁμοίως

7 τὲ φέρει, πέμματα

λαὶ πολλ'. ἀρετὴν

ἄξιον, νῦν ἡμῖν παρ.

μήνιμα, γὰρ ὅτε

ναί σοι, ἔχων ἅμα

8 ἐφημερίοι, ἐφαρμόσαις

9 των ἐν, ἐν ταῖς παρεμβολαῖς

10 κίνδυνον, καὶ οἶμαι τις παμ.

χεῖ, μηδὲ τι λέγ.

ΘΕΟΦ. ΕΠΙΣΚΟΠΩ

ασοινα, σεβασμία

11 ΤΟΙΣ ΠΡΕΣΒ. ΤΟΙΣ ΙΕΡΕΥ-
ΣΙΝ

οὓς ὑπὲρ, τόν τε ἐν ἄστει δῆμον

12 θεμένῳ, θέμενον, καὶ, οἶδ' ἀκούειν

αὐτὸ, καὶ ζωωθῆναι

αἷς τὴν, τὴν ῥοπὴν

τῆς ῥοπῆς, ῥήτης

13 τῶν ἀπελθ. προσελθόντων

ἀσπάσαι, μὴ μέντοι δὲ, οὐδὲ

ΠΟΛΛΑ, τῇδε, δι'

δας, τῆς εὐφημίας

ΟΔΕΙΝΑ, τοὺς λόγους ἐγυμ-
νησάμεθα

ἐμοῖς, παραπέμψαι, ἡγούμ.

ἔξειν, καὶ τῇδε συσ.

σίου, παρὰ ὑμᾶς

15 της, ὁ παρὰ ὑμῖν

16 ἔφυ, καὶ ἀναγωγῆς

κόμματος, καὶ τούτων αὐταῖς

ταις, ἐχρυσοῦμ. ὑμᾶς πόλιν

17 καὶ μύροις, καταπιπλάμενοι

μὴ τοὺς, διαφθείρῃ

τὸ ἔφορ, πρὸς ὅ, τι τὴν.

18 ΕΛΚ. εἶπερ μέλλοις

ΟΥΡΑΝ. ΧΡΥΣΗ.

ἐπὶ τὴν, γενέσθαι τὸ

ΚΛΗΔ. ΓΕΝΝΑΔΙΩ.

19 ἑκάτερον, ἕτερον μοι τὸν τρόπον περ.

20 παρεκαλ. τῇ παρὰ

ἐν ᾧ, οὔπω προέστηκ.

κην. τὸ τοσαῦτα

εὑρέσθαι, εὔρασθαι.

21 ἐφ' αἷς, ἐν αἷς

εἶναι ἵνα, εἶμεν ἵνα, φασί, ὑπὸ
σι
22 θα. ἐγγιγνόμενων γὰρ, ἐναπ.
24 Σίμων. τὰς Θεοτίμου ποιήσεις
γὰρ ἐστὶ. ἀποταμιεύειν
μὴ πεπ. πεποίηκεν, ἐποίησεν
γὰρ εἶπε, τὰ πλεῖστα
μὲν ἐπιστ. ἀτυχέστερος
πραγμάτων, μερίμνης καὶ
πειν.
ἐρυθρὸν, ἐρυθρᾶς
ὑδρόσ. τῆς χιόνος
25 παρὰ δὲ, αὐτοφυῆς
ἀπαρτ. Διοσκορείου
26 πατὸς, ἀφείλετο, καὶ, μέγα
μὲν γὰρ, μὲν οὖν
27 δείοις, δημοσίᾳ φύσει
ὑπὸ, ἀπολύτων ἀμαρτίας
29 νῦν, ἐκρύπτετο
30 τοῖς, περιχωρεῖ
τάζονται, ὑπὸ ἐμοῦ
βαλεῖν, προσερπύσαι
31 συνεστώτ. περιεστώτων ἀνθρώ-
πων
32 συναιθέριοι. ἐνανθρωπεύσαν.
σιν. φύσει παρίζονται
ὄντων, παράδειγμα γένει.
34 ἀδικεῖν, ἴσ. καὶ κατὰ τὸ τῆς μεσημβ.
36 κον ζητήσεις, τῆς ὑπάρχου
τὴν οἰκείαν, τὴν πατρῴαν
τὴν καιρὸν, μὲν ἥκω
τημα, τῆς εὐαγγελικῆς
40 ἢ γὰρ, ἐξομιλῆσαι
41 μερῶν, εἰς ἑτέρας
ἀδελφ. Διοσκορείῳ
42 μὲν γὰρ. δὲ μετάστασιν
ερσιν, ὁσίως γινόμενον
κας ἦν, ὅρων

44 προαιρ. τοῖς ἐγχειροῦσι τὴν
46 τυχούσης, γε. ἔλεγε, ἀλλ. ὄντε
λίτας, πολιτευομένους
τ. πόσοι, ἀλλ' ἦσαν πόσοι.
47 ὑπὸ γὰρ, ἐπεδίδοτο
σιν ἀνδρ. ἐγνωκείσαν
51 καὶ αὐτ. ταῖς παλαμναίαις ταύταις
53 ρων, ἀποτίμα τοσαῦτ.
ΘΕΟΦΙΛ. ΘΕΟΤΙΜΩ.
57 ἐγώ τε, περὶ ἑτέρων
63 τερος μεταθέσθαι
τὰ, ὃ, εἰ μὴ λέγομεν
δ' ἑτέρως, φιλόπολις οὖν εἶ, σὺ
μὲν
δὲ ὤν, καὶ ἐγώ.
64 εἰ συμβ. χαλεπαίνοιεν
δ' ἀσχημ. εἰ μὴ πᾶσα
65 ρες, χωρικῶς
ται, καὶ, εἰς τὰ ὀπίσω
66 ὃ ψάλιον, ἐξαιμάτων
ξόντατος, περὶ τοῦ προσδώσειν
προσάγμ. ὄνομα τούτῳ
67 διὰ, καὶ θεὸν
68 γματα, πολλὰ σοφία τοῖς
σοφος, τοῦ ψεύδους
γάρ ἐστι, πρὸς δῆμον, οὐ ὀ-
φθαλ.
69 πρὸς τὴν, ἀρκεῖν οἶμαι
θεῷ. ἵνα περὶ ἐμοῦ λόγων
μὲν ἐστί. εἰ δὲ δὴ προσίεται
70 καὶ ἡ πολ. χαλεπαίνοι
διὰς αὐτὴν, ἔχοντες ὅπλον
71 πρεσβεβίωμ. αὐτῷ, γεραίν
δείξασθαι, γὰρ οὖν
πεδον, ὑπὸ μὲν δεήσοι
κοίλος, καὶ δυναστεύσας
ερσιου διαγων
72 λων, γε. ὡς πιθανεύομεν.

74 κἀγὼ, διακομίσας
ΑΝΑΣΤ. ΑΘΑΝΑΣΙΩ
εἰ καὶ στεφ. καὶ σμίλακος
75 ΠΟΛΛΑ, Αὐξουμιτῶν
ΤΗ ΦΙΛΟΣ. χάφ. ΤΡΩΙΛΩ.
76 μῦθοι, ἐπὶ Ἰάσονι
77 ἐποίησα, καὶ γὰρ διώσαις
ὁδοῦ, γνώμην καὶ
τοῦτο, μνήμης ἐπίθετο
80 των ἐρᾶς, ἀπὸ ἤλπισας
ὡς γὰρ, ἐξάρασθαι
λοιδεῖ, καθάπτων
82 ἐπεὶ, οἷς ἐκώλ.
85 τόπλαι, τοῦ φιλοσοφ.
στῶς, σὺ λόγων
86 ἀῤῥήτ. ἐν ἀῤῥήτοις ἀῤῥητο-
πάτην
μηνύων, ἔρυμα
87 στήσας, τὴν ἀστυλώτατα
τὸ αὐτὸ, τοῦ νῦν λέγοντος
ἔῤῥωσο, τὸ περίγονον θεῖον
93 ψαι, μονήρη φιλόσοφον, τὸ
ΟΛΥΜΠΙΩ, ΙΩΑΝΝΗ.
94 λίμνην, ἴσως, τὴν ἁλμυρὰν
καὶ ἀνέλ. ἀνέγκλητα
λώτατος, τί ἐνταῦθα τρέ-
95 ἐκδίην. Ἀγεμάχου,
ερα. ἡμ. Ἀγε-
97 τὴν, πρὸς τὸ
ἡγουμ. περιχαρέστατα
σμαδι, τὸν λόγον

EXCVDEBATVR LVTETIÆ
M. D. LIII. CAL. AVG.